Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2022

Gemeente Losser

VASTGESTELD

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Toelichting

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Toelichting 3
1.1 Aanleiding tot herziening bestemmingsplan 3
1.2 Herzieningen perceelsniveau 6
1.3 Overige herzieningen 13
Hoofdstuk 2 Milieuaspecten 21
Hoofdstuk 3 Uitvoerbaarheid 22
3.1 Economische uitvoerbaarheid 22
3.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid 22

Hoofdstuk 1 Toelichting

1.1 Aanleiding tot herziening bestemmingsplan

Op 19 maart 2013 is het bestemmingsplan 'Buitengebied' van de gemeente Losser vastgesteld. Vervolgens zijn er partiële herzieningen vastgesteld op respectievelijk 10 juni 2014, 10 november 2015, 20 juni 2017, 18 december 2018 en 9 maart 2021. Inmiddels zijn er weer een aantal aanpassingen nodig. Daarvoor is deze zesde partiële herziening 'Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2022' opgesteld (hierna te noemen: Verzamelplan 2022).

Alle aanpassingen die in dit Verzamelplan 2022 worden gedaan, zijn van geringe omvang en sorteren geen (significante) effecten ten opzichte van het moederplan en de eerdere herzieningen. Het betreffen zeer geringe correcties en aanpassingen die de juridische regeling in overeenstemming brengt met de feitelijke situatie. Verder betreft het aanpassingen als gevolg van gewijzigd gemeentelijk beleid, bijvoorbeeld kamerverhuur, en betreft het voor een deel vergunde situaties die nu ook juridisch-planologisch worden geregeld.

Voor nadere informatie en onderzoeken over de gegeven bestemmingen, wordt daarom vooral verwezen naar de toelichting met de daarbij behorende bijlagen, behorende bij het op 19 maart 2013 vastgestelde bestemmingsplan 'Buitengebied'.

In paragraaf 1.2 is een toelichting gegeven op de wijze waarop de wijzigingen zijn weergegeven. In paragraaf 1.3 en 1.4 zijn alle aanpassingen opgenomen die betrekking hebben op het Verzamelplan 2022.

Toelichting
Dit bestemmingsplan is een gedeeltelijke herziening van het bestemmingsplan 'Buitengebied'. Dat wil zeggen dat het bestemmingsplan 'Buitengebied' en de eerdere partiële herzieningen van kracht blijven, voor zover die in het voorliggende bestemmingsplan niet worden gewijzigd en aangevuld. De aanvulling bestaat uit een verbeelding en een set regels.

Regels
De regels zijn gebaseerd op de regels van het bestemmingsplan 'Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2020' (hierna: Verzamelplan 2020). In de regels is door middel van doorhalingen aangegeven welke regelingen uit het Verzamelplan 2020 door dit nieuwe Verzamelplan 2022 zijn komen te vervallen. De aanvullingen ten opzichte van het Verzamelplan 2020 zijn vetgedrukt en rood weergegeven.

Deze regels vervangen integraal de regels van het Verzamelplan 2020 en moeten worden gelezen in samenhang met de verbeelding van het bestemmingsplan 'Buitengebied' (het moederplan), de

verbeelding van het Veegplan 2013, het Veegplan 2015, het Verzamelplan 2016, het Verzamelplan 2017, het Verzamelplan 2020 en de verbeelding van dit Verzamelplan 2022.
De vorengenoemde relatie met het bestemmingsplan 'Buitengebied' (moederplan), en de veegplannen uit 2013 tot en met 2020 is juridisch geborgd in de regels (in artikel 50 (Overige regels), lid 4, Relatiebepaling).

Verbeelding
De verbeelding bevat, naast de plancontour die het gehele plangebied van het buitengebied omvat, een aantal bestemmingen en aanduidingen die de veranderingen op de verbeelding weergeven ten opzichte van het bestemmingsplan 'Buitengebied' (moederplan). Waar een (gekleurde) bestemming op de verbeelding is opgenomen, wordt de bestemming uit het bestemmingsplan 'Buitengebied' geheel vervangen door deze bestemming (inclusief nieuwe aanduidingen waar nodig).

Sinds de inwerkingtreding van het Verzamelplan 2020 is een aantal nieuwe partiële herzieningen en wijzigingsplannen in procedure gebracht en vastgesteld. Deze worden buiten het plangebied van het Verzamelplan 2022 gelaten, om te voorkomen dat deze worden overruled door het Verzamelplan 2022. Dit betreft de volgende bestemmingsplannen:

- bestemmingsplan Buitengebied partiele herziening Bentheimerstraat 53-55 de Lutte (vastgesteld 2022-06-16);
- bestemmingsplan Buitengebied wijzigingsplan Beuningerstraat 8 de Lutte (vastgesteld 2022-03-10);
- bestemmingsplan Buitengebied wijzigingsplan Fleuerweg 1, Overdinkel (vastgesteld 2022-03-10);
- Buitengebied, partiële herziening Nitertweg 4 Losser (vastgesteld 2021-11-19);
- Buitengebied, partiële herziening Dinkeldal Noord, Kraal Teusink (ontwerp);
- Buitengebied, partiële herziening Oldenzaalsestraat 135 Losser (vastgesteld 2022-10-04).

Ook zijn de volgende bestemmingsplannen – die buiten het Veegplan 2015, het Verzamelplan 2016, het Verzamelplan 2017 en Verzamelplan 2020 zijn gelaten – om diezelfde redenen opnieuw buiten dit Verzamelplan 2022 gelaten:

- wijziging Beuningerstraat 12, De Lutte (vastgesteld 1-7-2014);
- bestemmingsplan Buitengebied, partiële herziening Tuincentrum Wolters 2013 (vastgesteld 1-7-2014);
- bestemmingsplan Buitengebied, partiële herziening Hoofdstraat 310-312 te Overdinkel (vastgesteld 9-9-2014);
- bestemmingsplan Buitengebied, partiële herziening Hoge Kaviksweg 5 (vastgesteld 9-9-2014);
- bestemmingsplan buitengebied, partiële herziening Hengelmansweg 4 De Lutte (vastgesteld 21-10-2014);
- bestemmingsplan Buitengebied, partiële herziening Tankenbergweg 3 te De Lutte (vastgesteld 21-10-2014);
- bestemmingsplan Buitengebied, partiële herziening Snippertweg 1-3 Losser (vastgesteld 8-9-2015);

- bestemmingsplan Buitengebied 2013, partiële herziening Luttikhuisweg 1-3 te De Lutte) (vastgesteld 13-10-2015);
- bestemmingsplan Buitengebied wijzigingsplan Belvedereweg 3 (vastgesteld 1-3-2016);
- bestemmingsplan Buitengebied 2015, partiële herziening Veldovenweg (vastgesteld 2-2-2016);
- Partiële herziening bestemmingsplan Buitengebied (Vp 2015) Lossersestraat 64 De Lutte (vastgesteld 8-11-2016);
- bestemmingsplan Buitengebied, partiële herziening Bentheimerstraat 31-3-Hanhofweg 1-1A De Lutte (vastgesteld 23-5-2017);
- bestemmingsplan Buitengebied, partiele herziening Daminksweg 1 (vastgesteld 20-6-2017);
- Buitengebied, partiële herziening Bentheimerstraat ong. te De Lutte (vastgesteld 11-7-2017);
- gemeente Losser bestemmingsplan Buitengebied partiele herziening Kampbrugweg 3 Beuningen (vastgesteld 19-12-2017);
- bestemmingsplan Buitengebied wijzigingsplan Gildehauserweg 18 (vastgesteld 16-1-2018);
- Buitengebied, partiële herziening landgoed teussink (vastgesteld 6-2-2018);
- Buitengebied 2013, partiële herziening Honingloweg 30 te Losser (vastgesteld 5-6-2018);
- paraplubestemmingsplan standplaatsen gemeente Losser (vastgesteld 18-12-2018);
- bestemmingsplan Wonen aan het Dinkeldal (vastgesteld 12-03-2019);
- bestemmingsplan Kerkstraat 30, Losser (vastgesteld 09-04-2019);
- bestemmingsplan Buitengebied partiële herziening Bentheimerstraat 105 De Lutte (vastgesteld 13-06-2019);
- bestemmingsplan Lomanskamp 2 Beuningen (vastgesteld 25-06-2019);
- provinciaal inpassingsplan Punthuizen, Stroothuizen en Beuninger Achterveld (vastgesteld 10-07-2019);
- wijzigingsplan Losser dorp wijzigingsplan Oldenzaalsestraat 39 (vastgesteld 16-07-2019);
- bestemmingsplan Losser dorp uitwerkingsplan De Saller 2C te Losser (vastgesteld 17-09-2019);
- bestemmingsplan Overdinkel 2014, herziening Invalsweg naast 8a (vastgesteld 17-09-2019);
- bestemmingsplan Buitengebied partiele herziening Austweg-Peulkespad de Lutte (vastgesteld 17-09-2019);
- bestemmingsplan Buitengebied vzp16, partiële herziening Landgoed Oldenzaalsestraat de Lutte (vastgesteld 26-09-2019);
- provinciaal inpassingsplan Landgoederen Oldenzaal (vastgesteld 07-10-2019);
- bestemmingsplan Losser dorp, partiële herziening Gronausestraat-Dr. Frederikstraat (vastgesteld 15-10-2019);
- bestemmingsplan Buitengebied partiele herziening Tiekenveenweg 10 te Overdinkel (vastgesteld 03-12-2019);
- wijzigingsplan Kraal de Kunne (vastgesteld 10-03-2020).

1.2 Herzieningen perceelsniveau

In deze paragraaf wordt ingegaan op de herzieningen welke ten opzichte van het vastgestelde bestemmingsplan op perceelsniveau in het nieuwe vast te stellen bestemmingsplan zijn opgenomen.

Beuningen

Harbertweg 1-3, Beuningen

Het perceel heeft de bestemming 'Agrarisch - Agrarisch bedrijf' met bouwvlak. Op het perceel is een zorgboerderij vergund. Het desbetreffende pand krijgt de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - zorgboerderij'. De verbeelding wordt zodanig aangepast. De aanduiding 'zorgboerderij' wordt toegevoegd in de bestemmingsomschrijving van artikel 5.1 (Agrarisch - Agrarisch bedrijf) onder sub u: *een zorgboerderij voor dagbesteding, ter plaatse van de aanduiding 'zorgboerderij';*

Het bestaande sub u t/m ee wordt vernummerd.

Aan de specifieke gebruiksregels wordt een nieuw sub m toegevoegd:

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik dat afwijkt van de bestemmingsomschrijving, waaronder in ieder geval wordt begrepen:
(...)
m. het gebruik van de gronden en bouwwerken ter plaatse van de aanduiding 'zorgboerderij' voor dak- of thuislozen, asielopvang, verslaafdenzorg en/of penitentiaire zorg of resocialisatie van (ex)gedetineerden en voor nachtopvang;

De regels en verbeelding worden zodanig aangepast.

Volterdijk 8, Beuningen

Het perceel heeft de bestemming 'Wonen - Voormalige boerderij' met bouwvlak. Op basis van de bouwregels geldt de regel dat het aantal woningen per bestemmingsvlak ten hoogste één bedraagt, dan wel ten hoogste het ter plaatse aangeduide aantal. In het kader van rood-voor-rood zijn twee woningen toegestaan op het perceel. Deze situatie is vergund. De aanduiding 'maximum aantal wooneenheden' = 2 wordt toegevoegd op de verbeelding.

Ten behoeve van het landschappelijke inpassingsplan wordt in de specifieke gebruiksregels een nieuw artikel 33.4 sub j toegevoegd:

het gebruik van en het in gebruik laten nemen van gronden en bouwwerken overeenkomstig de in lid 33.1 opgenomen bestemmingsomschrijving, zonder de aanleg en instandhouding van de landschappelijke inpassing in overeenstemming met Bijlage 8 Landschappelijke inpassing Volterdijk 8 Beuningen, binnen een jaar na verlening van de omgevingsvergunning voor het bouwen.

In artikel 33.5 (Afwijken van de gebruiksregels) wordt hierop een afwijkingsbevoegdheid opgenomen in een nieuw sub j:

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:
(...)
j. lid 33.4, sub j:
mits in plaats daarvan andere, gelijkwaardige landschapsmaatregelen worden getroffen, met dien verstande dat deze landschapsmaatregelen:

1. *minimaal gelijkwaardig zijn aan de in het landschappelijk inpassingsplan opgenomen landschapsmaatregelen;*
2. *voorzien in een minimaal gelijk beschermingsniveau van de landschappelijke waarden waarvoor de in het landschappelijk inpassingsplan genoemde landschapsmaatregelen zijn bepaald.*
3. *zijn afgestemd op de specifieke omgevingskenmerken.*

De regels en verbeelding worden zodanig aangepast. Het landschappelijke inpassingsplan wordt als bijlage 8 bij de regels gevoegd.

Holtweg 6, Beuningen

Het perceel heeft de bestemming 'Agrarisch - Agrarisch bedrijf' met een bouwvlak. Er is een omgevinsvergunning verleend om de reeds bestaande bedrijfswoning te slopen en elders op het perceel te herbouwen als burgerwoning. Op de locatie aan de Holtweg 6 is namelijk geen agrarisch bedrijf meer actief. Het huidige bouwvlak krijgt de bestemming 'Wonen', het resterende deel de bestemming 'Agrarisch - 1'.

Ten behoeve van het landschappelijke inpassingsplan wordt in de specifieke gebruiksregels van beide bestemmingen een nieuw artikel 3.4 sub e (Agrarisch - 1) en een nieuw artikel 31.4 sub l toegevoegd:

het gebruik van en het in gebruik laten nemen van gronden en bouwwerken overeenkomstig de in lid 3.1 / 31.1 opgenomen bestemmingsomschrijving, zonder de aanleg en instandhouding van de landschappelijke inpassing in overeenstemming met Bijlage 7 Landschappelijke inpassing Holtweg 6 Beuningen, binnen een jaar na verlening van de omgevingsvergunning voor het bouwen.

In artikel 3.5 en 31.5 (Afwijken van de gebruiksregels) wordt hierop een afwijkingsbevoegdheid opgenomen in een nieuw sub d respectievelijk sub g:

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:
(...)
d / g. lid 3.4, sub e / lid 31.4, sub l en m:
mits in plaats daarvan andere, gelijkwaardige landschapsmaatregelen worden getroffen, met dien verstande dat deze landschapsmaatregelen:

1. *minimaal gelijkwaardig zijn aan de in het landschappelijk inpassingsplan opgenomen landschapsmaatregelen;*
2. *voorzien in een minimaal gelijk beschermingsniveau van de landschappelijke waarden waarvoor de in het landschappelijk inpassingsplan genoemde landschapsmaatregelen zijn bepaald.*
3. *zijn afgestemd op de specifieke omgevingskenmerken.*

De regels worden zodanig aangepast. Het landschappelijke inpassingsplan wordt als bijlage 7 bij de regels gevoegd. De verbeelding wordt ook zodanig aangepast.

Paandersdijk 9, Beuningen

Het perceel heeft de bestemming 'Agrarisch - Agrarisch bedrijf' met een bouwvlak. Op het perceel bevinden zich verschillende gemeentelijke monumenten. Deze monumenten krijgen de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding – gemeentelijk monument'. De verbeelding wordt zodanig aangepast. De regels behoeven geen aanpassing.

Bentheimerdijk 1-1A, Beuningen

Het perceel heeft de bestemming 'Wonen'. Bij woning nummer 1 staat een bijbehorend bouwwerk buiten de woonbestemming, in de bestemming 'Agrarisch - 1'. Dit is niet wenselijk. Het bijbehorend bouwwerk wordt bestemd als 'Wonen'. Voor een stuk van de percelen wordt de woonbestemming gewijzigd naar 'Agrarisch - 1'. Zo blijft het netto oppervlak aan woonbestemming gelijk.
De verbeelding wordt als zodanig aangepast. De regels behoeven geen aanpassing.

Beuningerveldweg 3, Beuningen

Het perceel heeft de bestemming 'Agrarisch - Agrarisch Bedrijf' zonder bouwvlak of aanduiding. Ter plaatse wordt de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - plattelandswoning' toegevoegd op de verbeelding.

In artikel 5.1 wordt een nieuw sub v toegevoegd: *"een plattelandswoning, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - plattelandswoning';"* De overige subleden worden opnieuw genummerd.

In artikel 1.84a *"een voormalige agrarische bedrijfswoning die door derden, die geen functionele binding hebben met het bedrijf, mag worden bewoond"*

In artikel 5 zijn verscheidene bouw- en gebruiksregels voor een bedrijfswoning ook van toepassing verklaard op de plattelandswoning.

De Lutte

Lutterkerkpad 4-4a, De Lutte

Het perceel heeft de bestemming 'Wonen' met bouwvlak. De woonbestemming (met bouwvlak) wordt verkleind en een deel van het perceel krijgt - in lijn met de omgeving - de bestemming 'Agrarisch - 2'.

Dit is in het verleden met een omgevingsvergunning vergund. De verbeelding wordt zodanig aangepast. De regels behoeven geen aanpassing.

Lossersestraat 72, De Lutte (Klompenmakerij Koop)

Het perceel heeft de bestemming 'Bedrijf' met bouwvlak. Op het perceel is een klompenmakerij met klompenmuseum en winkel voor werkschoeisel en -kleding gevestigd. Op het perceel gelden geen nadere aanduidingen. Echter, conform de systematiek van het plan Buitengebied worden dergelijke functies specifiek aangeduid op de verbeelding. Het perceel krijgt de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - klompenmakerij'. De verbeelding wordt zodanig aangepast. De aanduiding wordt toegevoegd in de bestemmingsomschrijving van artikel 7.1 (Bedrijf) onder sub u: *een klompenmakerij, waaronder een klompenmuseum met ontvangst, rondleiding, theeschenkerij en een winkel voor werkschoeisel en -kleding, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - klompenmakerij';*

Het bestaande sub u t/m cc wordt vernummerd.

In de specifieke gebruiksregels van artikel 7.4 wordt in een nieuw sub k toegevoegd: *de winkel voor werkschoeisel en -kleding ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - klompenmakerij' bedraagt niet meer dan 100 m^2*.

Nabij Lossersestraat 71, De Lutte

Nabij het perceel aan de Lossersestraat 71 geldt voor een stuk perceel de bestemming 'Natuur - Natuur en bos'. Dit stuk perceel krijgt de bestemming 'Agrarisch - 1'. Hier is sprake geweest van een grondruil tussen Natuurmonumenten, de provincie en de particuliere eigenaar. De grondruil is de reden voor de bestemmingswijziging. De verbeelding wordt zodanig aangepast. De regels behoeven geen aanpassing.

Denekamperstraat 3, De Lutte

Het perceel heeft de bestemming 'Wonen'. Op het perceel is een bijeenkomstruimte toegestaan in het hoofdgebouw, voor onder andere lezingen, kleine feestjes, vergaderingen, dinners, et cetera. Dit is in het verleden met een omgevingsvergunning vergund. Hier wordt de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - bijeenkomstruimte' aangebracht. De aanduiding wordt toegevoegd in de bestemmingsomschrijving van artikel 31.1 (Wonen) onder sub q: *een bijeenkomstruimte bestemd voor vergaderingen, bijeenkomsten, kleine partijen en dinners, met ondergeschikte horeca in de vorm van catering, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen – bijeenkomstruimte';*

Het bestaande sub q t/m w wordt vernummerd.

De regels en verbeelding worden zodanig aangepast.

De Poppe 6, De Lutte

Het perceel heeft de bestemming 'Verkeer' met aanduiding 'specifieke vorm van verkeer - verzorgingsplaats'. De aanduiding is bedoeld als verzorgingsplaats voor vrachtverkeer met daarbij behorende dienstverlening, horeca en sanitaire voorzieningen. De bijbehorende wasserrette valt buiten de aanduiding. Dit wordt gelegaliseerd door de aanduiding ter plaatse van de wasserette te vergroten. De verbeelding wordt zodanig aangepast. De regels behoeven geen aanpassing.

Harinkweg 7, De Lutte

Het adres heeft de bestemming 'Wonen' met bouwvlak. Op basis van een wijzigingsbevoegdheid wordt het bouwvlak verplaatst binnen de woonbestemming en naastgelegen bestemming 'Agrarisch - 2'. Er is een landschappelijk inpassingsplan opgesteld.

Ten behoeve van het landschappelijke inpassingsplan wordt in de specifieke gebruiksregels een nieuw artikel 31.4 sub m toegevoegd:

het gebruik van en het in gebruik laten nemen van gronden en bouwwerken overeenkomstig de in lid 33.1 opgenomen bestemmingsomschrijving, zonder de aanleg en instandhouding van de landschappelijke inpassing in overeenstemming met Bijlage 9 Landschappelijke inpassing Harinkweg 7 De Lutte, binnen een jaar na verlening van de omgevingsvergunning voor het bouwen.

In artikel 33.5 (Afwijken van de gebruiksregels) wordt hierop een afwijkingsbevoegdheid opgenomen in een nieuw sub g:

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:
(...)
g. lid 33.4, sub l en m:
mits in plaats daarvan andere, gelijkwaardige landschapsmaatregelen worden getroffen, met dien verstande dat deze landschapsmaatregelen:
1. minimaal gelijkwaardig zijn aan de in het landschappelijk inpassingsplan opgenomen landschapsmaatregelen;
2. voorzien in een minimaal gelijk beschermingsniveau van de landschappelijke waarden waarvoor de in het landschappelijk inpassingsplan genoemde landschapsmaatregelen zijn bepaald.
3. zijn afgestemd op de specifieke omgevingskenmerken.

De regels en verbeelding worden zodanig aangepast. Het landschappelijke inpassingsplan wordt als bijlage 9 bij de regels gevoegd.

Poortbultenweg 4, De Lutte

Het perceel heeft de bestemming 'Wonen' en maakt onderdeel uit van hetzelfde bestemmingsvlak als de woningen aan het Binkhorsterkerkpad 9-9a. Hierdoor is er planologisch geen woning meer toegestaan aan de Poortbultenweg 4 en dat is niet juist. Deze bestemmingsvlakken worden gesplitst,

zodat aan de Poortbultenweg 4 sprake is van één bestemmingsvlak. De verbeelding wordt zodanig aangepast. De regels behoeven geen aanpassing.

Fleerderesweg 2, De Lutte

Het perceel heeft de bestemming ‘Wonen’. Echter valt niet alle bebouwing binnen het bestemmingsvlak. De verbeelding wordt zodanig aangepast. De regels behoeven geen aanpassing.

Middelkampweg 2-2a, De Lutte

Het perceel heeft de bestemming 'Wonen - Voormalige boerderij'. Op het perceel zijn twee vergunde woningen aanwezig. Op basis van het bestemmingsplan is op het perceel maximaal één woning toegestaan. Met voorliggende partiële herziening wordt geregeld dat, conform de vergunde situatie, op het perceel twee woningen zijn toegestaan. De verbeelding wordt zodanig aangepast door het maximaal aantal wooneenheden aan te duiden als twee. Daarnaast wordt het bouwvlak verwijderd, nu de systematiek van 'Wonen - Voormalige boerderij' niet met bouwvlakken werkt. De regels behoeven geen aanpassing.

Duivelsdijk 3a, De Lutte

Op het perceel bevindt zich een veldschuur die al voor de jaren ’90 aanwezig was en op basis van het destijds geldende overgangsrecht als legaal moet worden aangemerkt. Met voorliggende partiële herziening wordt deze schuur op de verbeelding aangeduid als 'specifieke vorm van agrarisch - veldschuur'. Hierdoor behoort eventuele herbouw (in dezelfde oppervlakte en inhoud) tot de mogelijkheden. De regels behoeven geen aanpassing.

Kadastraal perceel gem. Losser, sectie E, nummers 3183 en 3284

Op het perceel, nu nog behorende bij het woonperceel aan de Denekamperstraat 14-14a, bevindt zich een landschapsontsierende schuur die in het kader van Rood-voor-Rood gesloopt wordt. De grondeigenaar Natuurmonumenten is voornemens om na sloop deze percelen in te richten als kruiden- en faunarijk grasland. Om deze inrichting mogelijk te maken wordt de bestemming ‘Wonen’ op voornoemde percelen gewijzigd in ‘Agrarisch - 1’.

Overdinkel

Ruhenbergerweg 21, Overdinkel

Het perceel heeft de bestemming 'Agrarisch - Agrarisch bedrijf' met een bouwvlak en een aanduiding 'intensieve veehouderij'. De mestvergister ligt buiten het bouwvlak en de aanduiding 'intensieve veehouderij'. Beide worden vergroot ten behoeve van de mestvergister. Ook wordt op de locatie van de mestvergister de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - mestvestgister' opgenomen. In de regels wordt opgenomen dat ter plaatse van deze aanduiding uitsluitend een mestvergister mag worden gebouwd. Dit wordt in artikel 5.2.1 in een nieuw sub v opgenomen.

Dit is in het verleden met een omgevingsvergunning vergund. De verbeelding en regels worden zodanig aangepast.

Ruhenbergerweg 12, Overdinkel

Het perceel is bestemd als 'Wonen' met een bouwvlak. De bestaande woning met bijbehorende bouwwerken worden gesloopt. De woning en bijbehorende bouwwerken worden herbouwd. Ze worden gedeeltelijk buiten het bouwvlak en de bestemming 'Wonen' (in 'Agrarisch - 1') gebouwd. Dit is in het verleden met een omgevingsvergunning vergund. Het bouwvlak en de bestemming worden hierop aangepast. De verbeelding wordt zodanig aangepast. De regels behoeven geen aanpassing.

Goormatenweg 47, Overdinkel

Het perceel is bestemd als 'Wonen'. Gemeente Losser heeft Het Oversticht gevraagd om een karakteristieke waardebepaling te maken voor het pand aan de Goormatenweg 47 te Overdinkel. De rapportage is opgenomen als bijlage bij de toelichting van het verzamelplan. Naar aanleiding van het onderzoek worden een aantal panden aangeduid als 'karakteristiek'. De verbeelding wordt zodanig aangepast. De regels behoeven geen aanpassing.

Overig – Glanerbeek

De Glanerbeek is heringericht waardoor de huidige loop van de watergang niet meer overeenkomt met de bestemde situatie. Bestemmingen worden in overeenstemming gebracht met de feitelijke situatie. De verbeelding wordt zodanig aangepast. Op de plek waar de dubbelbestemming – Herinrichting beek is vervallen is de gebiedsaanduiding 'Overige zone – waterstaat herinrichting beek vervallen' opgenomen. Dit is toegevoegd in artikel 48 van de regels.

1.3 Overige herzieningen

Naast de in paragraaf 1.2 vermelde aanpassingen van het bestemmingsplan worden de volgende herzieningen aangebracht. Deze zijn ingegeven vanuit een oogpunt van verbetering, dan wel uit een oogpunt van actualisering.

Mantelzorg
Overal waar het bestemmingsplan regels stelt over mantelzorg, wordt dit geschrapt. Dit in het licht van het onder voorwaarden vergunningsvrij kunnen realiseren van mantelzorg op grond van artikel 2 van Bijlage II van het Besluit omgevingsrecht (Bor). De regels worden zodanig aangepast. De verbeelding behoeft geen aanpassing.

Regeling hoofdgebouwen, aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen
De huidige regeling voor woningen en bedrijfswoningen levert onduidelijkheden op met betrekking tot de inhoud van een hoofdgebouw. Er wordt beter onderscheid gemaakt tussen hoofdgebouwen en bijbehorende bouwwerken. Daarbij worden de termen aan- en uitbouwen en bijgebouwen gewijzigd naar bijbehorende bouwwerken. De aanpassing behelst ook het wijzigen van een aantal begrippen, het opnemen van een bouwhoogte, het verkleinen van de afstand van 3 meter achter de gevel tot 1 meter en het toevoegen van twee afwijkingsregels.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)
De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is gewijzigd naar Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het begrip EHS uit artikel 1.42 wordt geschrapt. In artikel 1.76a wordt het begrip NNN toegevoegd: *het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden met bestaande en potentiële natuurwaarden van (inter)nationaal belang met als doel de veiligstelling van soorten en ecosystemen;*

Verder wordt de term EHS overal aangepast in NNN in de planregels. De verbeelding behoeft geen aanpassing.

Begrip huishouden
Het begrip huishouden wordt toegevoegd aan de regels. Een nieuw artikel 1.55a wordt toegevoegd, waarin huishouden als volgt wordt gedefinieerd: *een zelfstandig dan wel samenwonend persoon of personen die binnen een complex van ruimten gebruik maken van dezelfde voorzieningen, zoals keuken, sanitaire voorzieningen en entree, waarbij sprake is van onderlinge duurzame verbondenheid en continuïteit in de samenstelling ervan, zulks met inbegrip van familiare verbanden;*

Ook wordt een nieuw artikel 1.100a toegevoegd, waarin het begrip wonen als volgt wordt gedefinieerd: *het huisvesten van één huishouding in een woonhuis of in een woning van een woongebouw, waarbij het woonhuis c.q. de woning uitsluitend mag worden gebruikt voor permanente bewoning.*

De regels worden zodanig aangepast. De verbeelding behoeft geen aanpassing.

Verbod kamerverhuur

Kamerverhuur wordt uitgesloten via de algemene gebruiksregels. Losser heeft een aantrekkelijk buitengebied dat zich kenmerkt door een mix van functies als landbouw, natuur, toerisme en bedrijvigheid, recreatie en wonen. Al deze functies vragen om ruimte waardoor de druk op het buitengebied in de huidige situatie al behoorlijk is. Gelet hierop vindt de gemeente het ongewenst om woningen in het buitengebied mede te mogen gebruiken voor kamerverhuur. Dit zou namelijk betekenen dat in een maximale planologische omvang, een situatie waarbij alle woningen in het buitengebied mede gebruikt worden voor kamerverhuur, er een forse toename plaats zou vinden van de druk op het buitengebied. Dit is ongewenst en gaat ten koste van de aantrekkelijkheid en belevingswaarde van het buitengebied.

In artikel 47.1 wordt een nieuw sub h toegevoegd:

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken wordt in ieder geval gerekend:
(...)
h. het gebruik en laten gebruiken van bouwwerken voor kamerverhuur.

In een nieuw artikel 1.56a wordt kamerverhuur gedefinieerd: *het in gebruik (laten) hebben en/of (laten) geven van een (gedeelte van een) hoofdgebouw of met het hoofdgebouw verbonden bijbehorende bouwwerken door meer dan één huishouden, waarbij bewoners verblijven in onzelfstandige woonruimten, al dan niet gebruik makend van gemeenschappelijke voorzieningen.*

De regels worden zodanig aangepast. De verbeelding behoeft geen aanpassing.

Reconstructiewet

De Reconstructiewet en de daarbij behorende zonering is ingetrokken. Op de verbeelding blijft deze zonering nog wel gehandhaafd, maar de beperkingen die deze regeling met zich meebracht voor Rood voor Rood, kleinschalig kamperen, niet-agrarische bedrijvigheid en landhuizen wordt in de regels geschrapt. De beperkingen voor intensieve veehouderijen ter plaatse van de 'reconstructiewetzone - extensiveringsgebied' en 'reconstructiewetzone - verwevingsgebied' om zich nieuw te vestigen, te hervestigen of om uit te breiden blijven wel in de regels staan. De regels worden zodanig aangepast. De verbeelding behoeft geen aanpassing.

Wijzigingsbevoegdheid niet-agrarische bedrijvigheid in Agrarisch - Agrarisch bedrijf

In de bestemming 'Agrarisch - Agrarisch bedrijf' zit in artikel 5.8 sub a een wijzigingsbevoegdheid naar niet-agrarische bedrijvigheid: *Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming na beëindiging van het agrarisch bedrijf wordt gewijzigd in de bestemming 'Bedrijf' of 'Recreatie – Verblijfsrecreatie', mits:*

a. het gaat om kleinschalige bedrijvigheid, die is genoemd in de als bijlage 3 bij deze regels opgenomen Staat van bedrijven onder de categorieën 1 en 2, dan wel naar de aard en invloed op de omgeving gelijk te stellen bedrijvigheid;

b. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van artikel 7 respectievelijk 21 van overeenkomstige toepassing zijn;

(...)

In het artikel wordt aangegeven dat de bestemming gewijzigd kan worden in 'Recreatie - Verblijfsrecreatie' en dat het dan moet gaan om kleinschalige bedrijvigheid als genoemd in de bijlage Staat van bedrijven. In de bijlage worden echter geen verblijfsrecreatieve mogelijkheden genoemd. Dit is ook niet gewenst. Daarom wordt mogelijkheid om te wijzigen in 'Recreatie - Verblijfsrecreatie' geschrapt.

In de regels wordt de verwijzing naar 'Recreatie - Verblijfsrecreatie' (aanhef) en artikel 21 (sub b) geschrapt. De verbeelding behoeft geen aanpassing.

Afwijkingsbevoegdheid tweede huishouden (inwoning)

In de afwijkingsbevoegdheden voor een tweede huishouden ten behoeve van inwoning wordt nu standaard aangegeven dat afgeweken wordt van de voorwaarde dat een woning niet gesplitst mag worden in meer dan één woning. Echter, ook met een tweede huishouden bedoeld voor inwoning is geen sprake van meer dan één woning. De verwijzing klopt dus niet. In de specifieke gebruiksregels van artikelen 5, 6, 7, 11, 14, 19, 21, 25, 31, 32 en 33 wordt een verbod opgenomen:

x. het gebruik van een woonhuis voor meer dan één huishouden;

In de afwijkingsbevoegdheid voor een tweede huishouden ten behoeve van inwoning wordt naar dit (nieuwe) verbod verwezen. De overige subleden in de specifieke gebruiksregels en afwijken van de gebruiksregels worden vernummerd.

Daarnaast wordt in de afwijkingsbevoegdheden voor een tweede huishouden ten behoeve van inwoning standaard aangegeven dat afgeweken kan worden onder (o.a.) de voorwaarde dat de bestaande bouwmassa niet mag worden vergroot. Dit is niet wenselijk, omdat de bestaande bouwmassa niet per se de maximaal toegestane bouwmassa is.

De voorwaarde '*de bestaande bouwmassa niet wordt vergroot*' wordt geschrapt uit deze afwijkingsbevoegdheden. De voorwaarde dat geen sprake mag zijn van van splitsing in meerdere

woningen, blijft wél staan. De regels worden zodanig aangepast. De verbeelding behoeft geen aanpassing.

De aanpassingen worden doorgevoerd in de regels. De verbeelding behoeft geen aanpassing.

Artikel 5.3, foutieve verwijzing
In het artikel 5.3 sub b, afwijken van de bouwregels in de bestemming 'Agrarisch - Agrarisch bedrijf' wordt foutief verwezen. Het artikel luidt nu:

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:
(...)
b. lid 5.2.1, sub k:
en worden toegestaan dat een tweede bedrijfswoning wordt gebouwd, mits: (...)

De verwijzing moet luiden dat kan worden afgewezen van het bepaalde in lid 5.2.1, sub l (in plaats van k). De regels worden zodanig aangepast. De verbeelding behoeft geen aanpassing.

Typefouten
Her en der wordt een kleine typefout hersteld in de regels. De regels worden zodanig aangepast. De verbeelding behoeft geen aanpassing.

Definitie veldschuur
In artikel 1.96a wordt het begrip veldschuur gedefinieerd: *een geheel buiten bouwvlakken/bouwpercelen staande schuur, die wordt of werd gebruikt voor het stallen of het melken van vee, dan wel de opslag van landbouwproducten of agrarische werktuigen, de opslag van overige goederen en naar de aard daarmee gelijk te stellen gebruik;*
De aanpassingen worden doorgevoerd in de regels. De verbeelding behoeft geen aanpassing.

Definitie verblijfsrecreatie
In artikel 1.96b wordt het begrip verblijfsrecreatie gedefinieerd: *een vorm van recreatie gericht op ontspanning of vrijetijdsbesteding van recreanten die elders hun hoofdverblijf hebben, en voor een bepaalde periode waarbij ten minste één overnachting plaatsvindt;*
De aanpassingen worden doorgevoerd in de regels. De verbeelding behoeft geen aanpassing.

Verblijfsrecreatie
Een aantal verblijfsrecreatieve regelingen (in diverse bestemmingen) behoeven aanpassing. De aanpassingen worden doorgevoerd in de regels. De verbeelding behoeft geen aanpassing.

Rood voor rood
De wijzigingsbevoegdheid Rood voor Rood wordt aangepast naar aanleiding van het beleid 'Buitengebied met kwaliteit'.

Besluiten Natura 2000-gebieden

De ontwerp-besluiten worden vervangen door de definitieve besluiten voor Natura 2000-gebieden DInkelland en Landgoederen Oldenzaal in de bijlagen bij de regels.

Aanlegvergunning artikel 3 en 4

In artikel 3.6 en 4.6 zit een aanlegverbod voor:

- *het aanplanten van bomen en/of houtgewas ten behoeve van bosaanplant tot een aaneengesloten oppervlakte van ten hoogste 1 ha;*
- *het inrichten van gronden ten behoeve van natuurontwikkeling tot een aaneengesloten oppervlakte van ten hoogste 1 ha;*

Deze twee leden vervallen, zodat bosaanplant en natuurontwikeling bij recht mogelijk is binnen de bestemming. De regels worden zodanig aangepast. De verbeelding behoeft geen aanpassing.

Splitsing karakteristiek hoofdgebouw

In afwijken van de gebruiksregels in de artikelen 31.5, onder b (Wonen) en 33.5, onder c (Wonen - Voormalig boerderij) zit de mogelijkheid om een karakteristiek hoofdgebouw te splitsen in meerdere woningen. Onder punt 3 staat aangegeven dat de karakteristieke woning/woonboerderij behouden moet blijven. Ter verduidelijking wordt in de aanhef toegevoegd dat het moet gaan om een karakteristiek hoofdgebouw: *(...) en worden toegestaan dat een karakteristiek hoofdgebouw in twee afzonderlijke wooneenheden wordt gesplitst, mits: (...)*

Voorts wordt onder sub 1 en 3 verwezen naar 'de inhoud van het hoofdgebouw' en dat 'het karakteristieke hoofdgebouw' moet worden behouden.

Onder een nieuw artikel 1.60b wordt het begrip karakteristiek gedefinieerd als: *gebouwen die geen monument zijn maar wel positief bijdragen aan de bijzondere (bebouwings-)kenmerken van de plek, bijvoorbeeld door de situering, de bouwmassa, gevelcompositie en/of de bouwstijl, en waarvan de uitstraling om die reden het behouden waard is.*

De regels worden zodanig aangepast. De verbeelding behoeft geen aanpassing.

Artikel 5.1, foutieve aanduiding

Artikel 5.1 sub c, uit de bestemmingsomschrijving van 'Agrarisch - Agrarisch bedrijf' luidt: *een agrarisch loonbedrijf, ter plaatse van de aanduiding 'agrarisch loon-bedrijf';*

De aanduiding moet luiden: '*agrarisch loonbedrijf*'

De regels worden zodanig aangepast. De verbeelding behoeft geen aanpassing.

Definitie bedrijfswoning

De definitie van bedrijfswoning uit artikel 1.21 wordt aangepast. In het begrip bedrijfswoning staat dat deze "noodzakelijk" moet zijn. Uit jurisprudentie volgt echter dat het toestaan van een (eerste) bedrijfswoning in verband met toezicht en controle, gelet op de huidige technieken (camera's, alarminstallaties et cetera), onvoldoende is voor het aantonen van de noodzaak voor een bedrijfswoning. Uit jurisprudentie volgt dat het voor de vraag of een bedrijfswoning noodzakelijk is, het van belang is of de bedrijfsprocessen ter plaatse zoveel tijd en aandacht opeisen, dat op grond daarvan een redelijk belang om op het perceel te wonen aanwezig is. Als dit als uitgangspunt wordt genomen, dan is er in veel gevallen geen noodzaak voor een bedrijfswoning. Dit is niet wenselijk.

Artikel 1.21 komt te luiden: *een woning in of bij een gebouw of op een terrein, die hoort bij en waarvan (een lid van) het huishouden functioneel gebonden is aan een bedrijf, instelling of voorziening in dat gebouw of op dat terrein;*

De regel wordt zodanig aangepast. De verbeelding behoeft geen aanpassing.

Normering NGE bedrijfswoningen

De voorwaarden voor een tweede bedrijfswoning gaan nog uit van NGE. Dit is verouderd. Artikel 5.3 sub b komt als volgt te luiden, waarbij de verwijzing naar artikel 5.2.1 sub k wordt aangepast naar artikel 5.2.1 sub l:

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:
(...)
b. lid 5.2.1, sub l:
en worden toegestaan dat een tweede bedrijfswoning wordt gebouwd, mits:

1. *de tweede bedrijfswoning noodzakelijk is voor de doelmatige bedrijfsvoering van het agrarisch bedrijf, waarbij sprake is van een duurzaam meermansbedrijf gericht op het houden van levende have;*
2. *er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;*
3. *er in het verleden niet eerder een tweede bedrijfswoning is gebouwd;*
4. *er een positief, onafhankelijk deskundigenadvies omtrent de noodzaak van een tweede bedrijfswoning is uitgebracht;*
5. *geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie, het bebouwingsbeeld, de cultuurhistorische, de waterhuishouding, natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.*

De normering NGE wordt ook gebruikt in artikelen 3.3 sub c; artikel 4.3 sub c; 5.3 sub d. Ook in deze artikelen worden de voorwaarden aangepast.

Waarde - Landgoed

Binnen de dubbelbestemming 'Waarde - Landgoed' is in afwijken van de bouwregels (artikel 42.3) een afwijkingsmogelijkheid opgenomen voor het bouwen van een gebouw met een oppervlakte van 100 m2 per landgoed, ten behoeve van het beheer van het landgoed. Deze bevoegdheid is niet gebonden aan nadere voorwaarden. Dit is niet wenselijk. Het is wenselijk hier een aantal nadere voorwaarden aan te verbinden. Artikel 42.3 komt te luiden:

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:
a. lid 42.2.1:
voor het bouwen van een gebouw met een oppervlakte van 100 m2 per landgoed, ten behoeve van het beheer van het landgoed, mits:

1. *de bebouwing qua situering aansluit bij de bestaande bebouwing*
2. *de landschappelijke inpassing voldoende is gewaarborgd door middel van een landschappelijk inpassingsplan;*
3. *is aangetoond dat geen onvenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.*

De regels worden zodanig aangepast. De verbeelding behoeft geen aanpassing.

Omheiningen paardrijbakken

In de afwijking van de gebruiksregels in de artikelen 3.5 sub c, onder 3 (Agrarisch - 1); 4.5 sub c, onder 3 (Agrarisch - 2); 31.5 sub f, onder 3 (Wonen); 32.5 sub c, onder 3 (Wonen - Landhuis); 33.5 sub i, onder 3 (Wonen - Voormalig boerderij) is het volgende opgenomen:
de bouwhoogte van de omheiningen van paardrijbakken ten hoogste 1,8 m zal bedragen, met dien verstande dat de afrasteringen en omheiningen transparant zullen worden vormgegeven;

Omdat onduidelijkheid kan bestaan over het begrip transparant, wordt deze voorwaarde aangepast naar: *de bouwhoogte van de omheiningen van paardrijbakken ten hoogste 1,8 m zal bedragen, met dien verstande dat sprake moet zijn van open afrasteringen en omheiningen;*

De regels worden zodanig aangepast. De verbeelding behoeft geen aanpassing.

Verwijzing naar 'overige zone - essen'

In een aantal regels wordt verwezen naar de aanduiding 'essen'. Dit moet zijn 'overige zone - essen'. De regels worden zodanig aangepast. De verbeelding behoeft geen aanpassing.

Artikel 5.8.3

In de aanhef van artikel 5.8.3 staat "...waarbij één of meerdere extra woningen worden gerealiseerd, mits...". Het huidige beleid gaat uit van maximaal één woning. Dit wordt gewijzigd in "...waarbij één woning wordt gerealiseerd, mits...:". De regels worden zodanig aangepast. De verbeelding behoeft geen aanpassing.

Omissie verbeelding en regels 'Recreatie - Verblijfsrecreatie'

Op de verbeelding van de bestemming ‘Recreatie - Verblijfsrecreatie’ wordt op sommige percelen een bebouwingspercentage aangeduid. De regel en aanduiding van het bebouwingspercentage komt echter niet terug in de planregels van deze bestemming. De regels worden zodanig aangepast. De verbeelding behoeft geen aanpassing.

Hoofdstuk 2 Milieuaspecten

In een bestemmingsplan dient te worden aangetoond dat sprake is van een ‘goede ruimtelijke ordening’. Onderdeel hiervan is dat het plan niet in strijd is met een aantal milieuaspecten, zoals bodem en water.

Voorliggend bestemmingsplan betreft een partiële herziening van het in 2013 vastgestelde bestemmingsplan ‘Buitengebied’. De zaken die door middel van dit plan worden gerepareerd, zijn over het algemeen van beperkte omvang en van ondergeschikte aard. Ook betreft het voor een deel de juridisch-planologische vertaling van reeds vergunde situaties, waarbij de milieuaspecten aan bod komen in die omgevingsvergunning zelf. Een verwijzing naar de milieuaspecten in de toelichting van dit vastgestelde moederplan volstaat dan ook.

Hoofdstuk 3 Uitvoerbaarheid

3.1 Economische uitvoerbaarheid

De aanpassingen die in het Verzamelplan 2022 worden gedaan op het bestemmingsplan 'Buitengebied' hebben alle betrekking op het vastleggen van feitelijk bestaande situaties, het juridisch-planologisch vertalen van vergunde situaties, het doorvoeren van gemeentelijk beleid of ontwikkelingsmogelijkheden die reeds middels eerdere planologische herzieningen waren vastgelegd.

De mogelijkheden voor nieuwe ontwikkelingen zijn in dit plan beperkt en zijn van dusdanige aard dat beperkt gemeenschapsgelden moeten worden aangesproken. Kostenverhaal in het algemeen en in het kader van artikel 6.12 Wet ruimtelijke ordening vindt niet plaats, omdat geen nieuwe bouwplannen mogelijk worden gemaakt.

3.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Het ontwerpbestemmingsplan is gedurende zes weken ter inzage gelegd. Gedurende deze periode heeft iedereen de mogelijkheid gehad om een zienswijze in te dienen. Er zijn twee zienswijzen binnengekomen, welke niet tot aanpassing van het plan leiden. De zienswijzen en reactie zijn opgenomen in de Nota zienswijzen (bijlage 2). Daarnaast zijn een aantal ambtshalve wijzigingen verwerkt, welke nader zijn toegelicht in de Nota zienswijzen. De ambtshalve wijzigingen zijn ook ten behoeve van het totale overzicht verwerkt in hoofdstuk 1.2 en 1.3.

B i j l a g e n

1. Inventarisatie boerderij en erf aan de Goormatenweg 47, Overdinkel op karakteristieke waarden
2. Nota zienswijzen

1. Inventarisatie boerderij en erf aan de Goormatenweg 47, Overdinkel op karakteristieke waarden

Het Oversticht

Inventarisatie boerderij en erf aan de Goormatenweg 47, Overdinkel op karakteristieke waarden

Zwolle, 18 juli 2022

Inhoud

Inleiding	pag. 3
1. Karakteristieke bebouwing	pag. 3
2. Opdracht	pag. 3
3. Werkwijze	pag. 4
4. Beoordeling erf	pag. 5
5. Rapportage en advies	pag. 7
6. Analyse: landschap, erf en gebouwen	pag. 9
7. Waardering	pag. 19
8. Conclusie	pag. 20
Colofon	pag. 21
Fotobijlage	pag. 22

Inleiding

1. Karakteristieke bebouwing

Boerderijen verliezen steeds vaker hun agrarische functie en mede hierdoor zijn zij onderhevig aan wijzigingen en vernieuwingen. Het is de verwachting dat in de toekomst meer bouwaanvragen voor vernieuwing of aanpassing van de boerderij en bijbehorende bijgebouwen ingediend zullen worden. Boerderijen zijn karakteristiek voor de streek en daarmee vanuit cultuurhistorisch oogpunt waardevol. De streekeigen bebouwing bepaalt in belangrijke mate het beeld van het gebied.

2. Opdracht

De heer Bas Swaters van de gemeente Losser heeft Het Oversticht gevraagd om een karakteristieke waardebepaling te maken voor het pand aan de Goormatenweg 47 te Overdinkel.

In januari 2012 heeft Het Oversticht een rapport opgeleverd waarin de karakteristieke erven en panden in de gemeente Losser zijn opgenomen. Ook enkele panden aan de Goormatenweg zijn hierin beschreven. Het is niet duidelijk waarom nummer 47 destijds onder de radar is gebleven, vandaar dat dit adres nu wordt onderworpen aan dezelfde criteria.

3. Werkwijze

Het project is uitgevoerd door Tom Temmink, adviseur Erfgoed en Anneke Coops, landschapsarchitect en ervenconsulent bij Het Oversticht.
Om te bepalen welke karakteristieke waarden aanwezig zijn, zijn drie stappen genomen:

- Inventariseren (3.1)
- Waarderen (3.2)
- Rapporteren en adviseren (4)

3.1 Inventariseren

Op 2 november 2021 heeft Tom Temmink het erf bezocht en de panden geïnventariseerd.
Op 3 mei 2022 heeft Anneke Coops het erf bezocht.
Deze rapportage is het resultaat van beide bezoeken.

3.2 Waarderen

Bij de waardering van het erf en bijbehorende panden, zijn de criteria aangehouden die eerder zijn opgesteld door Het Oversticht in samenwerking met de gemeente Losser voor de beoordeling van karakteristieke panden in 2012. Deze criteria richten zich op drie hoofdonderdelen/schaalniveaus, namelijk de relatie met het landschap, de erfstructuur en de gebouwen. Het gaat namelijk niet alleen om de individuele objecten of panden, maar ook
om de situering in het landschap en de stedenbouwkundige situatie (ensemble). Samen bepalen zij de ruimtelijke kwaliteit. Dit zorgt voor een integrale benadering, zowel de 'rode' component (bebouwing) als de 'groene' component (beplanting/ landschap) worden beoordeeld. Deze drie hoofdonderdelen vormen de basis van zes criteria die Het Oversticht normalerwijs bij de inventarisatie en selectie van karakteristieke panden en erven hanteert. De criteria zijn gedestilleerd uit de landelijke criteria, die gebruikt worden ter beoordeling van monumenten. Bij het opstellen van criteria voor de aanwijzing van karakteristieke erven/panden in Losser in 2012, is per criterium gekeken naar de toepasbaarheid voor de gemeente Losser. De kenmerken die hiervoor gebruikt zijn, zijn overgenomen uit het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) van de gemeente Losser:

1. Relatie met het landschap (landschap en erf)
2. Erfstructuur en erfinrichting (gebouw en erf)
3. Streekeigen verschijningsvorm (gebouw)
4. Herkenbaarheid (gebouw)
5. Mate van gaafheid (gebouw)
6. Architectuur- en cultuurhistorische waarde (gebouw)

Per criterium kan onderstaande score worden behaald:

Negatief -> niet aanwezig	0 punten
Neutraal -> matig/redelijk aanwezig	1 punt
Positief -> grotendeels aanwezig	2 punten
Zeer positief -> compleet aanwezig	3 punten

Niet goed zichtbaar, niet met zekerheid te zeggen: ?

4. Beoordeling erf

Een erf, bestaande uit een boerderij en eventueel bijgebouwen, is karakteristiek wanneer het 8 punten of hoger scoort. De criteria A t/m F zijn hierbij van toepassing. Daarbij is wel een voorwaarde dat 7 van de 8 punten gescoord worden op de criteria voor bebouwing (criteria C t/m F).

A. Relatie met het landschap

Bij dit criterium is gekeken naar de ligging van het object in het landschap, met accent op de relatie tussen het gebouw en het landschap en de mate waarin het gebouw beeldbepalend is voor zijn directe omgeving.

B. Erfstructuur en erfinrichting

Bij dit criterium wordt gelet op de ligging van hoofd- en bijgebouwen, de onderlinge samenhang van de bebouwing op het erf en de (groene) inrichting van het erf. De volgende kenmerken zijn hierbij van belang:

- Eenvoudige vorm en opzet van boerderij en erf.
- Enkele bijgebouwen
- Traditionele indeling in voor-, zij- en achtererf.

C. Streekeigen verschijningsvorm

Onder streekeigen verschijningsvorm verstaat Het Oversticht een typische hoofdvorm en detaillering die kenmerkend is voor een bepaalde streek of gebied of in het algemeen kenmerkend voor hoofdzakelijk (voormalige) agrarische bebouwing. Bij dit criterium is gelet op de streekeigen verschijningsvorm van hoofdgebouw en bijgebouwen.
Het Oversticht hanteert een indeling van gebouwen op basis van de hoofdvorm. Hierin worden de volgende typen onderscheiden:

- Erin: woning en bedrijf ineen;
- Eraan: woning en bedrijf gescheiden in één gebouw;
- Erbij: woning en bedrijf gescheiden als afzonderlijke gebouwen.

In Losser komen alle drie de boerderijtypologieën voor. Grofweg komt het type ‘eraan’ en ‘erbij’ voornamelijk voor in het jongere ontginningsgebied. Het type ‘erin’ komt verreweg het meeste voor. Het type ‘erin’ wordt ook wel hallenhuis genoemd.
Kenmerken hiervan zijn:

- Rechthoekige plattegrond;
- Indeling in woonhuis (voor) en stal (achter);
- Gebintconstructie (middenbeuk en zijbeuken);
- Asymmetrische voorgevels;
- Lage goot.

Bij het essen- en kampenlandschap in Twente zijn de volgende specifieke kenmerken van belang:

- Geschakelde boerderij (’meerkapsboerderijen’);
- Steil met rode pannen belegd dak met witte windveren;
- Vakwerkgevels;
- Houten topgevels;
- Geveltekens;
- Baanderdeuren met middenstijl (stiepel);
- Een onderschoer;
- Luiken langs de ramen;
- Ends- of bovenkamer aan de voorgevel.

Voor het jongere ontginningslandschap in Twente zijn de volgende kenmerken van belang:

- Gebruik van jaren ’30 detailleringen van raam – en deurpartijen;
- Meer symmetrische indeling van de gevels;
- Ook bij jongere erven is voortgebouwd op Twentse kenmerken zoals steile rode pannendaken, witte windveren, vakwerkgevels, houten topgevels.

Bij boerderijen kunnen verschillende soorten bijgebouwen staan.
Kenmerkende Twentse bijgebouwen zijn:
- Wagenschuur/kapschuur;
- Kippenhok;
- Bakhuis;
- Aardappelkelder;
- Vakwerkschuur.

D. Herkenbaarheid

Bij dit criterium is gelet op de volgende elementen:
- Herkenbaarheid hoofdvorm en silhouet (van het hoofdgebouw);
- Herkenbaarheid in relatie tot zijn functie of vorige functie.

E. Mate van gaafheid

De mate van gaafheid zegt iets over de authenticiteit van de boerderij, authentieke elementen en materialen. De meest gave exemplaren zijn over het algemeen al als rijks- of gemeentelijk monument beschermd. Bij karakteristieke panden gaat het bij dit criterium om gave exemplaren met minder hoge architectonische waarden. Wijzigingen doen echter niet per definitie afbreuk aan de karakteristieken van een pand, zij kunnen een pand ook een extra historische 'laag' geven. Voor de niet-beschermde bebouwing wordt bij dit criterium gelet op de mate van gaafheid, de manier van aanbrengen van wijzigingen en materialisering.

F. Architectuur- en/of cultuurhistorische waarde

De architectonische en cultuurhistorische waarde zegt iets over de bijzonderheid van de architectuur van het pand; de stijl is bijvoorbeeld typisch voor de bouwperiode of voor een gebied. Daarnaast zegt deze waarde iets over de geschiedenis van het pand of zijn omgeving. Daarbij is het van belang of de vroegere functie nog afleesbaar is aan het gebouw en/of de ligging.

Tijdens de inventarisatie kan het voorkomen dat panden gesignaleerd worden die niet onder de categorie streekeigen vallen, maar wel van architectuurhistorisch of cultuurhistorisch belang zijn. Gedacht kan worden aan bijvoorbeeld:
- Niet streekeigen boerderijtypen
- Industrieel erfgoed
- Woonhuizen (kleinschalig en vrijstaand)
- Overige bijzondere bebouwing

5. Rapportage en advies

Het advies dat voor u ligt zal nog met de opdrachtgever worden besproken. Het is mogelijk dat het definitief advies op onderdelen kan afwijken van dit concept.

Inventarisatie

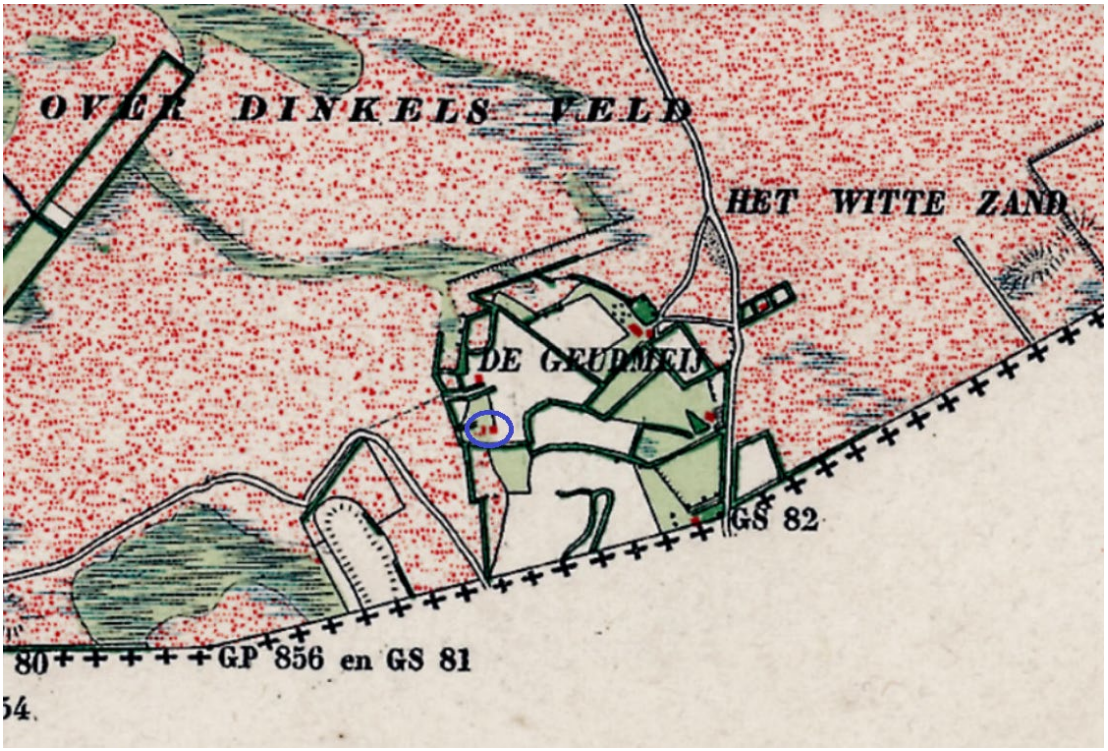
Boerderij uit begin 19de eeuw met aangebouwde woning, aardappelschuur en kapschuur
Goormatenweg 47 - 7586 RV Overdinkel - Gemeente Losser - Provincie Overijssel

6. Analyse: landschap, erf en gebouwen

6.1 Historie

Het cultuurlandschap rond Overdinkel is ontstaan in een jong heide- en broekontginningslandschap in het min of meer driehoekige gebied tussen de rivier de Dinkel in het westen en de Ruhenbergbeek -ook wel Rüenberger beek genaamd- in het (noord)oosten. De structuur van het zeer afwisselende en reliëfrijke landschap wordt bepaalde door de stuwwal, de Dinkel en de Ruhenbergerbeek.

De hoger gelegen gronden werden in gebruik genomen als akkerland (essen en kampen). De akkers werden vaak omzoomd door dichte singelbeplanting. De lagergelegen delen langs de beken werden gebruikt als wei- en hooiland. De Dinkel en de beken zorgden voor een natuurlijke bemesting van de aanliggende gronden door middel van 'vloeiweiden'. Langs de Ruhenbergerbeek ter hoogte van Erve Beernink is dit, als blauwgroen gestreepte zone, zichtbaar op de kaart van rond 1900. De wegen hebben een onregelmatig verloop. Op het kaartbeeld van rond 1850 en 1900 is het landschappelijke patroon goed te herkennen. De eerste erven en nederzettingen vormen een 'slinger' langs de rivier en de beken. Langs de Dinkel zijn dit bijvoorbeeld de erven Roterink en Elferink en langs de Ruhenbergbeek de erven Luiermand en Beernink, samen aangeduid als Overdinkel, erve Welpelo en nog enkele kleine boerderijtjes. Tegen de Duitse grens lag een cluster boerenerven met boerderijen en landbouwgronden te midden van de woeste gronden (vochtige en droge heide) dat op latere kaarten wordt aangegeven als De Geurmeij.

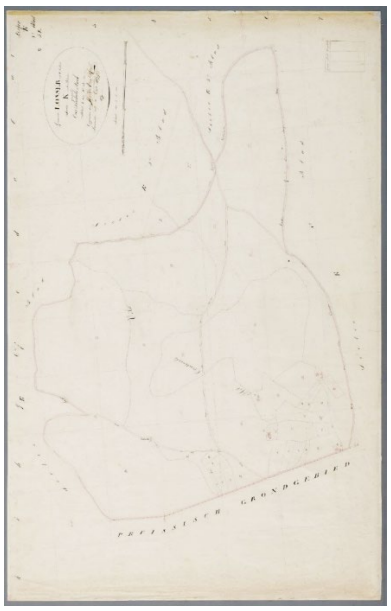

Afb. "De Geurmeij" ofwel de Goormaten. Blauw omcirkeld de boerderij aan de Goormatenweg 47 (kaart 1892, topotijdreis)

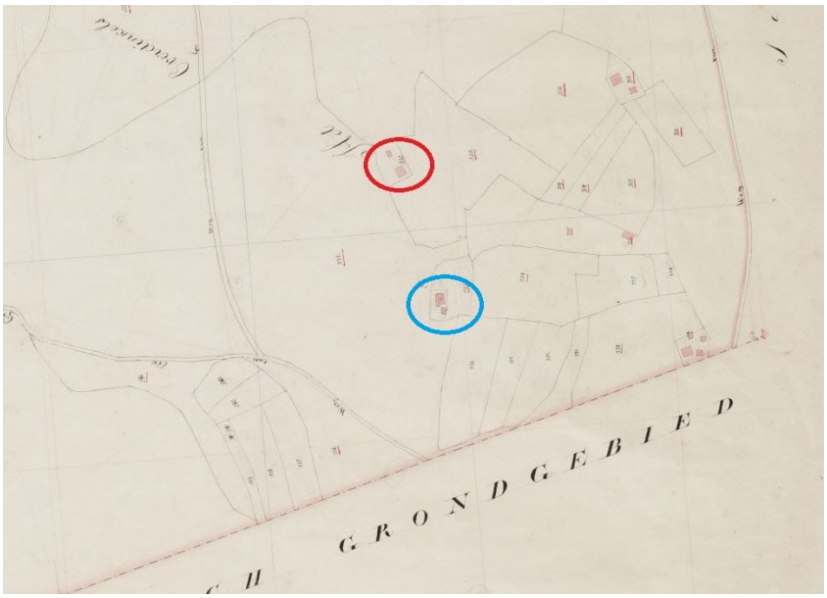
Het dorpslint van Overdinkel, vermoedelijk gelegen op een hoogte in de heide, zal hier later op aansluiten. Tussen de twee ‘groene’ stroomdalen van de Dinkel en de Ruhenbergbeek bestond het gebied van het huidige dorp tot omstreeks 1890 nog uit een grote heidevlakte en woeste gronden, het Overdinkelse Veld met het Witte Zand tegen de Duitse grens en ten westen daarvan het veengebied Tiekeveen. Het Kolkersveld aan de noordrand van het dorp geeft nog een indruk hoe het landschap er destijds moet hebben uitgezien. De plekken op de heide waren door zandpaden met elkaar verbonden. Langs het stroomdal van de Ruhenbergbeek liep een zandpad dat nu in een rechtgetrokken versie nog terug te vinden is als de Invalsweg.

Afb. Kaart uit 1935. In blauw aangegeven de locatie van de boerderij met tenminste 1 bijgebouw

Afb. Kadastrale minuut uit 1832 met rechtsonder het cluster met boerderijen

Afb. De kadastrale minuut ingezoomd, met in rood omcirkeld het erf

Op bovenstaande kadastrale minuut is de boerderij in rood omcirkeld. Aangezien de Goormatenweg op deze kaart nog niet bestaat, is het lastig om met zekerheid te zeggen dat dit de huidige boerderij is. De aanname is gedaan vanwege de afstand tot de landsgrens, de eenvoudige vorm van de plattegrond en de oriëntatie van de boerderij op deze kaart ten opzichte van de huidige. De boerderij die ten zuiden daarvan zichtbaar is (blauw omcirkeld), heeft zo te zien een zogenaamde “achterheerd” die gebruikelijk was in deze contreien, en aan de zuidzijde een eindschot. De situering van de bijgebouwen pleit ook voor het bovenste erf.

6.2 Huidige situatie erf

De boerderij maakt nu deel uit van een modern erf waar meerdere gebouwen uit verschillende periodes bij elkaar staan. Op het erf zijn met name door de vorige eigenaar wijzigingen in de inrichting aangebracht die niet meer refereren naar agrarisch gebruik.

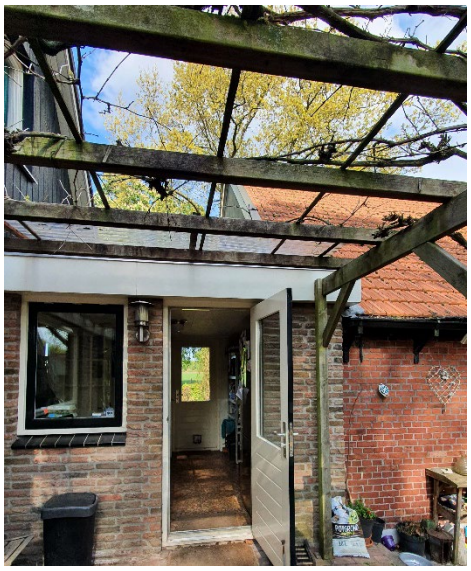
De entree van het erf wordt gemarkeerd door een toegangspoort.

Op het eerste gezicht heeft het erf geen karakteristieke uitstraling. De boerderij is pas zichtbaar bij het betreden van het erf.

Op beide foto's is de schuur zichtbaar. Het verharde erfdeel heeft de uitstraling van een enigszins gedateerd burgererf, met een sierpatroon van bestrating en met elementen als buxushagen en leilinden langs de randen. De aangebouwde woning is het hoofdgebouw geworden op het erf.

De aangebouwde woning is door een tussenlid aan de boerderij verbonden. Tussen de gebouwen is de sierbestrating met sierplantvakken doorgezet. NB de aangetaste buxushagen zullen verwijderd worden.

Afb. Zicht op de voorgevel (zuidzijde) en de linkerzijgevel van het hallenhuis.

Afb. Paardenwei met bomenrand

Afb. Relatie met het landschap aan de oostkant van het erf

Tussen de verschillende gebouwen op het erf bestaat de buitenruimte voornamelijk uit verharding van klinkers. Aan de noordzijde van de woning ligt een paardenwei die aan begrensd wordt door een eikenrand, aan de oostzijde van de gebouwen is een tuin aangelegd die door een haag wordt afgescheiden van grasland met bomen. Aansluitend daarop is een open overgang naar het landschap.

Afb. Hier is te zien hoe de beplanting vrijwel tot aan de oorspronkelijke voorzijde van de boerderij is geplaatst.

Afb. bijgebouwen aan de zuidrand van het erf

Aan de zuidkant van de boerderij is om privacy-redenen een dichte beplanting aangebracht – ten zuiden van het erf lag jarenlang een camping –. Ook staan hier wat kleinere bijgebouwen.

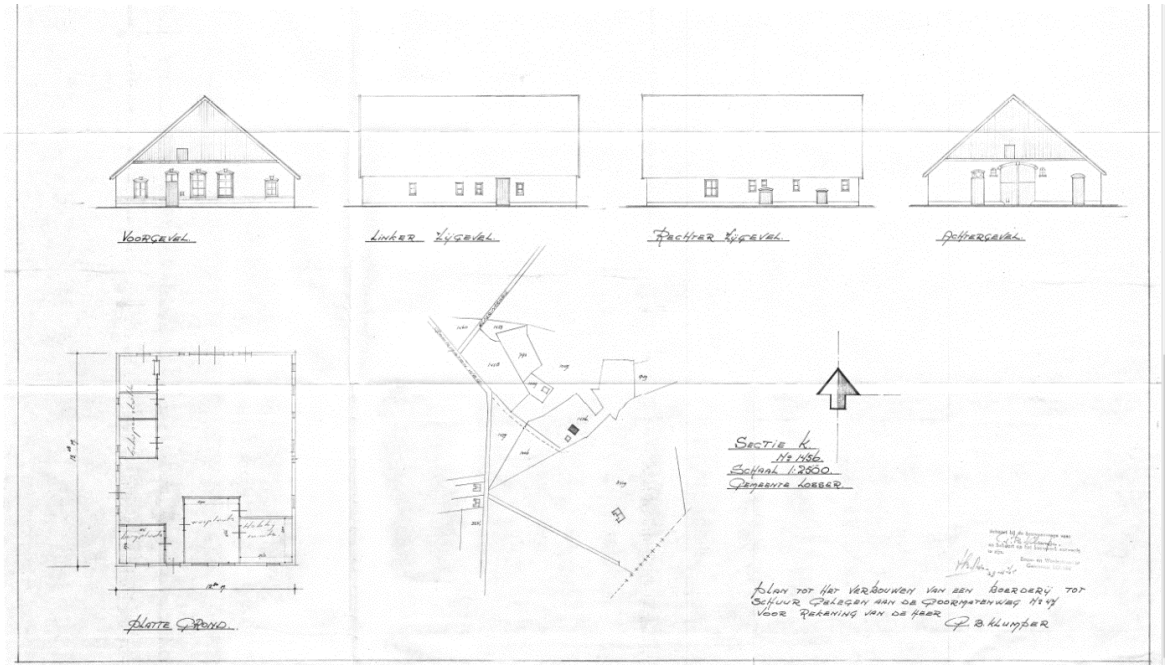
6.3 Gebouwen: boerderij

De boerderij is in te delen in de groep “erin”: woning en bedrijf in één. Dit is het lös hoes, het oermodel in deze streek langs de Duitse grens, dat zich heeft ontwikkeld tot de zogenaamde Saksische boerderij. In de jaren ‘60 van de vorige eeuw is het één en ander verbouwd aan het huis; zo is de woonbestemming er afgehaald om een nieuwe woning te kunnen bouwen. De boerderij is toen tot schuur bestemd.

Afb. Achtergevel en rechter zijgevel van de boerderij

De nieuwe woning die voor de deelzijde is gebouwd, is door middel van een entree gekoppeld aan de boerderij. Aan de boerderij zelf zijn nauwelijks wijzigingen doorgevoerd. De plattegrond van het hallenhuis is rechthoekig, met één bouwlaag en een hooizolder. De kap is gedekt met oranje vlakke muldenpannen, die ten tijde van de verbouwing in de jaren ‘60 de oude holle pannen vervangen zullen hebben. De kopse kanten van de boerderij zijn voorzien van houten topgevels afgedekt met windveren en dekkers. Het steens metselwerk is gemetseld in kruisverband. In de zijgevel van de voormalige boerderij zijn enkele kleinere wijzigingen doorgevoerd qua openingen. De voor- en achtergevel zijn gaaf en hebben een typische streekeigen indeling: de voorgevel met een asymmetrische indeling, de achtergevel met niendeur/baanderdeur met flankerend twee hogergeplaatste stalramen. De beide grupdeuren aan de zijkanten zijn verwijderd. Links van de niendeur een loopdeur met bovenlicht en rechts het tussenbouwtje tussen boerderij en woonhuis. Bijzonder is de vrij rijk geornamenteerde plint onder langs de voorgevel. Deze heeft nog een extra band ter hoogte van de raamdorpels bij de kozijnen. Rechts van de voordeur is een plaquette ingemetseld met jaartal en initialen.

Afb. Bouwaanvraag voor het verbouwen van de boerderij tot schuur

De boerderij is in 1965 verbouwd tot schuur, maar daarbij zijn weinig wijzigingen doorgevoerd. Ook het interieur van de boerderij is nog vrij gaaf aanwezig. Opmerkelijk is het ontbreken van een duidelijke brandmuur tussen het voor- en het achterhuis. Dit bevestigt het vermoeden dat deze boerderij van oorsprong een lös hoes geweest zal zijn. Aan de buitenzijde is de enige verstoring het later geplaatste tussenlid om van de nieuwe woning naar de schuur te kunnen komen. Dit tussenlid is zo te zien vrij eenvoudig te verwijderen zodat de oorspronkelijke situatie hersteld kan worden.

Afb. Veel details zichtbaar, schampsteen ter bescherming van de gevel, een kippen/poezen luikje en een gevelanker met ring om paard of koe aan vast leggen.

Afb. Steens metselwerk in kruisverband en een streks zaagtand net onder de topgevel

Afb. Plaquette met 1906 als datum en de initialen van de voormalige eigenaren.
Deze datum is vermoedelijk het versteningsmoment van het hallenhuis.
De wanden waren voor deze periode waarschijnlijk van vakwerk met leemvullingen

6.4 Bijzondere bijgebouwen

Afb. Losse schuur met uitbouw links naast de boerderij

Afb. Aardappelkelder van de achterzijde gezien

Afb. Vooraanzicht aardappelkelder met verdiepte vloer en lage toegangsdeur

7. Waardering

A. Relatie met landschap

Tegenwoordig ligt het erf vrijwel onzichtbaar vanaf de openbare weg in het gebied. De relatie met het landschap aan de zuidzijde was jarenlang vrijwel afwezig door de nabijheid van de inmiddels verdwenen camping, nu zal aan deze zijde de relatie worden hersteld, een zeer positieve ontwikkeling. Aan de oostzijde is al sprake van een goede relatie met de omgeving; aan de westzijde is deze minder.

B. Erfstructuur en erfinrichting

De opbouw van het erf is met name door de toevoeging van de nieuwe woning veranderd. Ondanks de niet veranderde opzet van het ensemble van de oude boerderij met de aardappelkelder en de schuur hebben de nieuwe toevoegingen invloed op de beleving van het hele erf. De toegang ligt nog ongeveer op dezelfde plek aan de Goormatenweg, maar omdat de nieuwe woning aan de achterzijde van de oude boerderij is gezet is er sprake van een omdraaiing van voor- en achterzijde, omdat deze woning nu het hoofdgebouw op het erf is geworden. Dichte beplanting staat op korte afstand van de voorkant van de boerderij. De eigenaren hebben het voornemen een deel van deze beplanting te verwijderen, zodanig dat hier weer een voorkantsituatie kan ontstaan. Daarvoor is het ook nodig dat de bijgebouwen (kapschuur en kippenhok) die in deze zuidrand staan verwijderd worden.

C. Streekeigen verschijningsvorm

Van de oude gebouwen op het erf is de streekeigenheid goed af te lezen, ondanks de toevoegingen als een overkapping, aangekapt aan de schuur en het wit verven van de aardappelkelder. De eenvoudige orthogonale opstelling van de gebouwen is streekeigen. De grote paardenkastanje in het gras aan de oostzijde vormt een mooie overgang naar de weilanden tot aan de Duitse grens.

D. Herkenbaarheid

Het erf vormt in dit gebied een herkenbaar cluster met de andere boerderijen op de Geurmeij, al zijn veel erven vervangen door nieuwbouw. De oude boerderij, de oude schuur en de aardappelkelder vormen met elkaar wel een herkenbaar erfensemble maar door de vele ‘burgertoevoegingen’ van de afgelopen 50 jaar (de bungalow-achtige woning, de tuininrichting en de sierverharding) is de herkenbaarheid afgenomen. Een meer streekeigen erfinrichting zou bijdragen aan de herkenbaarheid van het ensemble. Herkenbaarheid van de hoofdvorm en/of het silhouet is in hoge mate aanwezig: boerderij, schuur en aardappelkelder hebben nog hun oorspronkelijke hoofdvorm en zijn vrijwel onaangetast.

E. Mate van gaafheid

De boerderij en het erf zijn nog gaaf, ondanks dat er een nieuw huis vlak voor de achtergevel van de boerderij is gebouwd. Op gebouwniveau kan geconcludeerd worden dat de boerderij nog zeer gaaf is. Het metselwerk rondom is origineel uit 1906. In 1965 zijn enkele kleinere aanpassingen aan de gevel gedaan, die zorgvuldig zijn uitgevoerd. De kozijnen zijn origineel, de ramen zijn gerenoveerd. De hoofddraagconstructie, met ankerbalkgebinten en een open hooizolder, is streekeigen en gaaf.

F. Architectonische en/of cultuurhistorische waarde

De architectonische- of cultuurhistorische waarde scoort ‘positief’ op cultuurhistorie; het is duidelijk dat het hier gaat om een oudere boerderij, op een oud erf. De architectonische waarde van de boerderij wordt bepaald door het sobere karakter, de kenmerkende opbouw van de hallenhuisboerderij met bijbehorende schuur en aardappelkelder. Subtiele detaillering zoals de hanenkammen boven enkele gevelopeningen en een gevelsteen is in al deze gebouwen aanwezig. Waardevol zijn ook de gebintstructuur en slietenzolder in de delen en de achtergevel die nog zeer gaaf is.

8. Conclusie

Hieronder de beoordeling van de Goormatenweg 47 op basis van de aangegeven criteria:

Omschrijving	Aantal punten
A. Relatie met het landschap (landschap en erf)	1
B. Erfstructuur (gebouw en erf)	1
C. Streekeigen verschijningsvorm (gebouw)	2
D. Herkenbaarheid (gebouw)	2
E. Mate van gaafheid (gebouw)	2
F. Architectuur- en cultuurhistorische waarde (gebouw)	2
Totale score voor alle onderdelen:	**10**

Vanaf 8 punten beoordelen wij een pand als karakteristiek.

De Goormatenweg 47 scoort 10 punten en voldoet daarmee aan de gestelde criteria.

Het advies is een goed erfinrichtingsplan op te laten stellen. Hierdoor kan de relatie tussen erf en landschap en tussen de gebouwen onderling worden verbeterd. Een beter passende inrichting zal ook ten goede komen aan het erf zelf en de mogelijke plannen voor restauratie en functieverandering ondersteunen.

Colofon

Waardering Goormatenweg 47

Opdrachtgever: Gemeente Losser

Samenstelling: Tom Temmink en Anneke Coops

Redactie: Miriam van Eunen

Datum: juli 2022

Literatuur/verwijzingen

- *Karakteristieke erven en panden in de gemeente Losser, januari 2012, Het Oversticht*
- *Beeldbank RCE*
- *Archief gemeente Losser*

Fotobijlage

Afb. Kelder in de boerderij met een Estrikken vloer in zwart en rood

Afb. Paneeldeur in de gang van het voorhuis met een amandelknop deurklink

Afb. Zolder van de boerderij met schoorsteenkanaal, en opgehoogde sporen kap

Afb. Gemerkte bovenplaat met gebintstaander en spreibanden

Afb. Interieur aardappelkelder met verdiept aangelegde vloer

Afb. Interieur van de schuur met hildebeschot en slietenzolder

2. Nota zienswijzen

Nota van zienswijzen

Bestemmingsplan “Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2022”

Gemeente Losser

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
1.1 Procedure en opzet 3
1.2 Wet bescherming persoonsgegevens 3
1.3 Ingediende zienswijzen 3
2. Zienswijzen: samenvatting inhoud, reactie en conclusie 4
Zienswijze 1 4
Zienswijze 2 4
3. Wijzigingen 7

1. Inleiding

1.1 Procedure en opzet

Het ontwerpbestemmingsplan “Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2022” en de bijbehorende stukken hebben voor een periode van zes weken (met ingang van 24 november 2022) voor een ieder ter inzage gelegen. Gedurende deze periode zijn twee zienswijzen ingediend tegen het ontwerpbestemmingsplan.

In deze Nota van zienswijzen worden de ingekomen zienswijzen in hoofdstuk 2 samengevat en voorzien van een reactie. Daarna wordt een conclusie getrokken. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 een overzicht gegeven van de wijzigingen.

1.2 Wet bescherming persoonsgegevens

Sinds 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Om deze reden worden in deze zienswijzennota geen NAW-gegevens vermeld. Deze nota wordt als onderdeel van de besluitvorming op internet gepubliceerd. In verband met de AVG zijn de zienswijzen daarom geanonimiseerd. De werking van de AVG strekt zich niet uit tot gegevens omtrent natuurlijke personen, die behoren tot een rechtspersoon. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor stichtingen of verenigingen. Deze namen zijn daarom niet geanonimiseerd. Dit geldt ook voor personen die beroepsmatig betrokken zijn bij de procedure (namen van advocaten, gemachtigden en dergelijke).

1.3 Ingediende zienswijzen

Er zijn in totaal twee zienswijzen ingekomen. Het betreft de volgende zienswijzen:

1. Zienswijze van Reclamant 1 met kenmerknummer 22.0033920 en dagtekening 28 december 2022;
2. Zienswijze van Reclamant 2 met kenmerknummer 23.0000359 en dagtekening 4 januari 2023;

De zienswijzen zijn tijdig ingediend en derhalve ontvankelijk.

2. Zienswijzen: samenvatting inhoud, reactie en conclusie

De zienswijzen worden hieronder samengevat weergegeven. Dit betekent niet dat onderdelen van de zienswijzen die niet expliciet worden benoemd niet bij de beoordeling zijn betrokken. De zienswijzen zijn in hun totaliteit beoordeeld.

Zienswijze 1

Samenvatting inhoud zienswijze

In artikel 4.3 onder a. is een afwijkingsregel opgenomen op basis waarvan schuilgelegenheden voor dieren opgericht kunnen worden aan de rand van een solitair weiland met een oppervlakte van 3 hectare. Reclamant verzoekt de minimale oppervlakte van 3 hectare te laten vervallen of aan te passen naar 0,5 hectare. Als argument geeft reclamant dat anders een eigenaar van agrarische grond met een oppervlakte van 95 are (0,95 hectare) niet in aanmerking komt voor een overkapping voor schuilgelegenheid voor dieren.

Reactie gemeente

De afwijkingsregel waar reclamant op reageert is niet aangepast of herzien met het bestemmingsplan “Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2022”. Ook is het niet gewenst om deze afwijkregel aan te passen door de oppervlaktenorm te schrappen of te verlagen. De norm van 3 hectare is bewust gekozen. Door deze norm te hanteren wordt voorkomen dat in ieder weiland(je) een schuilstal gebouwd kan worden. Wordt de norm losgelaten of aanzienlijk verlaagd dan kan in elk weiland(je) een schuilstal worden gerealiseerd en wordt afbreuk gedaan aan de ruimtelijke karakteristieken en kwaliteit van het buitengebied. Dat vinden wij ongewenst.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 2

Samenvatting inhoud zienswijze

1. In het bestemmingsplan staat dat het bouwvlak tot maximaal 1,5 hectare kan worden uitgebreid. Reclamant verzoekt om de mogelijkheid tot een uitbreiding tot 2 hectare te blijven toe te staan, dit met het oog op dierwelzijn, mestbewerking, energieopwekking en landschappelijke inpassing. Daarnaast vraagt de ontwikkeling van nevenactiviteiten ook ruimte.
2. De begrippen vanuit de Reconstructie zijn verwijderd uit het plan. Reclamant vindt dat opmerking omdat er geen nadere uitleg en alternatief wordt gegeven. Hiermee komt naar mening van reclamant de intensieve veehouderij in de gemeente op slot te staan.
3. In artikel 5.8.4 onder b staat vermeld: “is aangetoond dat geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt.” Reclamant is van mening dat dit niet een helder en duidelijk uitlegbaar begrip is.

4. In artikel 5.8.5 zijn de regels voor landhuizen in het buitengebied opgenomen. Onder d. is opgenomen dat er 1,5 hectare ingezet moet worden voor de landschappelijke inpassing. Reclamant kan deze redenering niet volgen en beschouwt dit als een forse claim op kostbare landbouwgrond in de gemeente.
5. In artikel 47.2 is een verbod op geitenhouderijen aangehouden. Reclamant mist elke vorm van planologische onderbouwing en gaat ervan uit dat de gemeente verwijst naar het moratorium. Dit is echter een keer eindig naar mening van reclamant en verzocht wordt een meer onderbouwde en toekomstgerichte motivatie te leveren en dit artikel niet op te nemen.

Reactie gemeente

1. In de toelichting van het bestemmingsplan “Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2022” wordt niets genoemd over het inperken van agrarische bouwvlakken tot maximaal 1,5 hectare. Reclamant verwijst waarschijnlijk naar de toelichting van het moederplan, het bestemmingsplan “Buitengebied” (vastgesteld op 19 maart 2013). Ook in de regels van het bestemmingsplan “Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2022” zijn geen wijzigingen aangebracht ten aanzien van de oppervlakte van agrarische bouwvlakken. Er wordt geen noodzaak gezien om voor agrarische bouwvlakken een uitbreiding tot 2 hectare toe te staan.
2. Het bestemmingsplan “Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2022” ziet enkel op het schrappen van de begrippen ‘extensiveringsgebied’ en ‘verwevingsgebied’. Deze begrippen zijn geschrapt vanwege het intrekken van de Reconstructiewet waardoor aan deze begrippen geen zelfstandige betekenis meer toegekend kan worden. Met het bestemmingsplan “Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2022” zijn geen extra beperkingen opgenomen t.o.v. het bestemmingsplan “Buitengebied” en het daarbij behorende bestemmingsplan “Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2020”.
3. Met het bestemmingsplan “Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2022” wordt niets gewijzigd aan artikel 5.8.4 en de daarin opgenomen voorwaarden. Wij zien ook geen noodzaak om de voorwaarde waar reclamant naar verwijst aan te passen of te verduidelijken. De betreffende voorwaarde is juist opgenomen om de belangen van (agrarische) bedrijven te beschermen en biedt naar onze mening voldoende rechtszekerheid.
4. Artikel 5.8.5 onder d. is niet aangepast met het bestemmingsplan “Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2022”. De betreffende voorwaarde volgt uit de voormalige landhuizenregeling van de provincie Overijssel. Deze regeling is opgevolgd door de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving die als uitgangspunt hanteert dat de geboden ontwikkelingsruimte (in dit geval een landhuis met een inhoud van maximaal 2.000 m^3) in balans moet zijn met de extra investeringen in de ruimtelijke kwaliteit. De betreffende regel biedt stoppende agrariërs de mogelijkheid om hun erf en de aansluitende gronden te herontwikkelen met een landhuis in combinatie met het versterken van de landschappelijke waarden. Het is uiteindelijk aan een stoppende agrariër zelf om te bepalen of gebruik wordt gemaakt van deze regeling (of een andere regeling). Wij zien geen redenen om de regeling in artikel 5.8.5 te schrappen.
5. Tot slot is ook artikel 47.2 niet aangepast met het bestemmingsplan “Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2022”. De betreffende regel is opgenomen in het bestemmingsplan “Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2020” (de

voorganger van het bestemmingsplan “Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2022”). In de toelichting op dit bestemmingsplan wordt ook verwoord wat de reden is voor het opnemen van deze regel in het bestemmingsplan. Wij zien geen reden om het betreffende artikel te schrappen met het bestemmingsplan “Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2022”. Dit temeer niet omdat dit verbod momenteel is opgenomen in de artikel 2.1.7a van de Omgevingsverordening Overijssel en wij gebonden aan deze provinciale verordening.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan.

3. Wijzigingen

De zienswijzen hebben niet geleid tot een aanpassing van het bestemmingsplan. Ambtshalve zijn wel enkele wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan aangebracht, te weten:

- Middelkampweg 2-2a, De Lutte: Op het perceel zijn twee vergunde woningen aanwezig. Op basis van het bestemmingsplan “Buitengebied” is op het perceel maximaal één woning toegestaan. Met dit bestemmingsplan wordt geregeld dat, conform de vergunde situatie, op het perceel twee woningen zijn toegestaan.
- Duivelsdijk 3a, De Lutte: Op het perceel bevindt zich een veldschuur die al voor de jaren ’90 aanwezig was en op basis van het destijds geldende overgangsrecht als legaal moet worden aangemerkt. Met voorliggende partiële herziening wordt deze schuur op de verbeelding aangeduid als 'specifieke vorm van agrarisch - veldschuur'. Hierdoor behoort eventuele herbouw (in dezelfde oppervlakte en inhoud) tot de mogelijkheden.
- Perceel Losser E, nummers 3183, 3284: Op het perceel, nu nog behorende bij het woonperceel aan de Denekamperstraat 14-14a, bevindt zich een landschapsontsierende schuur die in het kader van Rood voor Rood gesloopt wordt. De grondeigenaar (Natuurmonumenten) is voornemens om na sloop deze percelen in te richten als kruiden- en faunarijk grasland. Om deze inrichting mogelijk te maken wordt de bestemming ‘Wonen’ op voornoemde percelen gewijzigd in ‘Agrarisch – 1’.
- Begrenzing verzamelplan: Gebleken is dat onbedoeld een oude begrenzing voor het bestemmingsplan is gebruikt waardoor percelen die geen onderdeel uitmaakten van het bestemmingsplan “Buitengebied” of een daaropvolgende partiële herziening verzamelplan ineens wel (weer) onderdeel uitmaakten van het buitengebied. Dit is aangepast.
- Aanduiding ‘essen’: In de regels van het bestemmingsplan wordt verwezen naar de aanduiding ‘essen’, dit moet zijn de aanduiding ‘Overige zone – essen’. Dit is aangepast in de regels van het bestemmingsplan.
- Artikel 5.8.3: In de aanhef wordt aangegeven *“waarbij één of meerdere woningen worden gerealiseerd….”.* Het huidige beleid “Buitengebied met ruimtelijke kwaliteit” gaat echter uit van maximaal één woning. Dit is aangepast in de regels van het bestemmingsplan.
- Artikel 1.56a: In deze regel stond een typefout (twee keer ‘een’ achter elkaar), dit is aangepast.
- Artikel 5.4 onder h, 31.4 onder e, 32.4 onder e en 33.4 onder e: In deze regels stond een typefout (‘gebruiksmogelijkhede’ i.p.v. ‘gebruiksmogelijkheden’). Dit is aangepast.
- Bestemming ‘Recreatie – Verblijfsrecreatie’: Op de verbeelding van het bestemmingsplan is binnen deze bestemming een bebouwingspercentage van maximaal 20% opgenomen. Dit bebouwingspercentage komt echter niet terug in de regels van deze bestemming. Dit is aangepast.

Regels

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleidende regels 4
Artikel 1 Begrippen 5
Artikel 2 Wijze van meten 20
Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels 21
Artikel 3 Agrarisch - 1 22
Artikel 4 Agrarisch - 2 31
Artikel 5 Agrarisch - Agrarisch bedrijf 40
Artikel 6 Agrarisch - Kwekerij 57
Artikel 7 Bedrijf 63
Artikel 8 Bedrijf - Delfstoffenwinning 70
Artikel 9 Bedrijf - Openbaar nut 72
Artikel 10 Cultuur en ontspanning 74
Artikel 11 Detailhandel 77
Artikel 12 Detailhandel - Tuincentrum 81
Artikel 13 Groen 85
Artikel 14 Horeca 86
Artikel 15 Kantoor 90
Artikel 16 Maatschappelijk 92
Artikel 17 Natuur – Natuur en bos 96
Artikel 18 Recreatie - Dagrecreatie 100
Artikel 19 Recreatie - Kampeerterrein 101
Artikel 20 Recreatie - Recreatiewoning 105
Artikel 21 Recreatie - Verblijfsrecreatie 107
Artikel 22 Recreatie - Volkstuin 111
Artikel 23 Sport 112
Artikel 24 Sport - Hondenschool 114
Artikel 25 Sport - Manege 116
Artikel 26 Verkeer 121
Artikel 27 Verkeer - Fietspad 124
Artikel 28 Verkeer - Onverhard 125
Artikel 29 Verkeer - Railverkeer 127
Artikel 30 Water 128
Artikel 31 Wonen 130
Artikel 32 Wonen - Landhuis 140
Artikel 33 Wonen - Voormalig boerderij 145
Artikel 34 Leiding - Brandstof 158
Artikel 35 Leiding - Gas 160
Artikel 36 Leiding - Hoogspanning 162
Artikel 37 Leiding - Hoogspanningsverbinding 164

Artikel 38 Leiding - Water 166
Artikel 39 Waarde - Archeologie 1 168
Artikel 40 Waarde - Archeologie 2 171
Artikel 41 Waarde - Archeologie 3 174
Artikel 42 Waarde – Landgoed 177
Artikel 43 Waarde - Natuur en landschap 179
Artikel 44 Waterstaat – Herinrichting beek 181
Artikel 45 Waterstaat - Waterbergingsgebied 183
Hoofdstuk 3 Algemene regels 185
Artikel 46 Anti-dubbeltelregel 186
Artikel 47 Algemene gebruiksregels 187
Artikel 48 Algemene aanduidingsregels 189
Artikel 49 Algemene afwijkingsregels 200
Artikel 50 overige regels 202
Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels 204
Artikel 51 Overgangsrecht 205
Artikel 52 Slotregel 206

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

In deze regels wordt verstaan onder:

1.1 plan:
het bestemmingsplan **Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2022 met identificatienummer NL.IMRO.0168.bp008vp22-0401** van de gemeente Losser;

1.2 bestemmingsplan:
de geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels;

~~**1.3 aan- of uitbouw:**~~
~~**een onderdeel van een hoofdgebouw dat door de vorm daarvan onderscheiden kan worden en dat door zijn ligging en/of in architectonisch opzicht ondergeschikt is aan de hoofdvorm;**~~

1.4 aan huis verbonden beroep:
een dienstverlenend beroep dat op kleine schaal in een woning en/of daarbij behorende ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** wordt uitgeoefend, waarbij de woning in overwegende mate haar woonfunctie behoudt en de desbetreffende beroepsuitoefening een ruimtelijke uitstraling heeft die in overeenstemming is met de woonfunctie;

1.5 aanduiding:
een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee de gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de planregels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden;

1.6 aanduidingsgrens:
de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft;

1.7 agrarische bebouwing:
alle gebouwen die behoren bij het agrarische bedrijf, waartoe worden gerekend de bedrijfswoning, dierenverblijven, mestopslagplaatsen, sleufsilo's, schuren en andere ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken;**

1.8 agrarisch bedrijf:
een bedrijf dat is gericht op het voortbrengen van producten door middel van het telen van gewassen en/of door middel van het houden van dieren, met inbegrip van productiegerichte paardenhouderijen;

1.9 agrarische cultuurgrond:
grond die wordt gebruikt voor het telen van gewassen en het houden van dieren;

1.10 agrarische biomassavergisting (co-vergisting):
mestverwerking waarbij gebruik wordt gemaakt van mest afkomstig van het eigen agrarische bedrijf en/of van aangevoerde mest van derden, met toevoeging van eigen en/of van derden afkomstige co-substraten;

1.11 agrarisch loonbedrijf:
een niet-industrieel bedrijf dat (nagenoeg) volledig is gericht op het verlenen van diensten of het leveren van goederen aan agrarische bedrijven;

1.12 agrarisch medegebruik:
een agrarisch gebruik van gronden dat ondergeschikt is aan de functie van de bestemming waarbinnen dit agrarisch gebruik is toegestaan;

1.13 appartementen:
het geheel van bijbehorende vertrekken als afzonderlijk gemeubileerde woongelegenheid in een groter gebouw;

1.14 archeologische waarde:
de waarde die van belang is voor de archeologie en voor de kennis van de beschavingsgeschiedenis;

1.15 bed and breakfast:
~~**een aan de woonfunctie ondergeschikte toeristisch-recreatieve voorziening, gericht op het bieden van de mogelijkheid tot overnachting en het serveren van ontbijt. Onder een bed and breakfast-voorziening wordt niet verstaan overnachting, noodzakelijk in verband met het verrichten van tijdelijke of seizoensgebonden werkzaamheden en/of arbeid of permanente kamerverhuur;**~~
een kleinschalige en aan de woonfunctie ondergeschikte verblijfsrecreatieve voorziening zonder eigen kookgelegenheid, gericht op het bieden van de mogelijkheid tot kortdurend recreatief verblijf en het serveren van ontbijt. Onder een bed and breakfast-voorziening wordt in elk geval niet verstaan overnachting, noodzakelijk in verband met het verrichten van tijdelijke of seizoensgebonden werkzaamheden en/of arbeid of permanente kamerverhuur;

1.16 bebouwing:
één of meer gebouwen en/of bouwwerken, geen gebouwen zijnde;

1.17 bebouwingspercentage:
een in het plan aangegeven percentage, dat de grootte van het deel van een terrein aangeeft dat maximaal mag worden bebouwd;

1.18 bedrijf:
een onderneming waarbij het accent ligt op het vervaardigen, bewerken, installeren, inzamelen en verhandelen van goederen, waarbij eventueel detailhandel uitsluitend plaatsvindt als ondergeschikt onderdeel van de onderneming in de vorm van verkoop dan wel levering van ter plaatse vervaardigde, bewerkte of herstelde goederen dan wel goederen die in rechtstreeks verband staan met de uitgeoefende handelingen;

1.19 bedrijfsgebouw:
een gebouw dat dient voor de uitoefening van een bedrijf;

1.20 bedrijfsmatige exploitatie:
het via een bedrijf, stichting of andere rechtspersoon voeren van een zodanig beheer/exploitatie dat in de recreatieverblijven daadwerkelijk recreatief verblijf plaatsvindt;

1.21 bedrijfswoning/dienstwoning:
~~**een woning in of bij een gebouw of op een terrein, kennelijk slechts bedoeld voor (het huishouden van) een persoon, wiens huisvesting daar, gelet op de bestemming van het gebouw of het terrein, noodzakelijk is;**~~
een woning in of bij een gebouw of op een terrein, die hoort bij en waarvan (een lid van) het huishouden functioneel gebonden is aan een bedrijf, instelling of voorziening in dat gebouw of op dat terrein;

1.22 beperkt kwetsbaar object:
een object waarvoor ingevolge het Besluit externe veiligheid inrichtingen een richtwaarde voor het risico is bepaald, waarmee rekening moet worden gehouden;

1.23 bestaande:
1. het gebruik dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig is en/of bebouwing die op dat tijdstip aanwezig of in uitvoering is, dan wel kan worden gebouwd krachtens een bouwvergunning of omgevingsvergunning;
2. het onder 1 bedoelde geldt niet voor zover sprake was van strijd met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder mede begrepen het overgangsrecht van het bestemmingsplan, of een andere planologische toestemming;

1.24 bestemmingsgrens:
de grens van een bestemmingsvlak;

1.25 bestemmingsvlak:
een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming;

1.25a bijbehorend bouwwerk:
uitbreiding van een hoofdgebouw dan wel functioneel met een zich op hetzelfde perceel bevindend hoofdgebouw verbonden, daar al dan niet tegen aangebouwd gebouw, of ander bouwwerk, met een dak;

~~**1.26 bijgebouw:**~~
~~**een op zichzelf staand, al dan niet vrijstaand gebouw dat gelet op de bestemming en door zijn ligging en/of architectonische verschijningsvorm ondergeschikt is aan een op hetzelfde bouwperceel gelegen hoofdgebouw;**~~

1.27 boerderijappartement:
een (deel van) een (voormalig) agrarisch gebouw dat blijvend is bestemd voor recreatief nachtverblijf, waarbij wordt overnacht in kamers en dat, al dan niet in combinatie met een dagverblijf, beschikbaar is en waar keuken en sanitair in een gemeenschappelijke ruimte of in zelfstandige eenheden worden ondergebracht;

1.28 boom- en sierteelt:
het voortbrengen van beplantingsgewassen zoals bos- en haagplantsoen, laan- en parkbomen, vrucht- en fruitbomen, struiken en vaste planten (onder meer bestemd voor tuinen en parken), rozenstruiken, sierconiferen en overige sierheesters, een en ander in de vorm van vollegrondsteelt dan wel pot- of containerteelt;

1.29 bouwen:
het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk;

1.30 bouwgrens:
de grens van een bouwvlak;

1.31 bouwlaag:
een voor mensen toegankelijk deel van een gebouw, dat door op gelijke of nagenoeg gelijke hoogte liggende vloeren of balklagen wordt begrensd, met uitzondering van onderbouwen, kelders en kappen; de eerste bouwlaag is de bouwlaag op de begane grond;

1.32 bouwperceel:
een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten;

1.33 bouwperceelgrens:
een grens van een bouwperceel;

1.34 bouwvlak:
een geometrisch bepaald vlak, waarmee de gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn toegelaten;

1.35 bouwwerk:
een bouwkundige constructie van enige omvang die direct en duurzaam met de aarde is verbonden;

1.36 bouwwerk ten behoeve van recreatief nachtverblijf:
een bouwwerk dat naar aard en inrichting is bedoeld voor recreatieve bewoning, met een met de grond verbonden constructie van enige omvang en met een plaatsgebonden karakter;

1.37 café:
een horecabedrijf, niet zijnde een discotheek of bar/dancing, dat tot hoofddoel heeft het verstrekken van alcoholische en niet-alcoholische dranken voor consumptie ter plaatse, met als nevenactiviteit het verstrekken van kleine etenswaren, al dan niet ter plaatse bereid;

1.38 cultuurhistorische waarde:
de aan een bouwwerk of gebied toegekende waarde, gekenmerkt door het beeld dat is ontstaan door het gebruik dat de mens in de loop van de geschiedenis van dat bouwwerk of dat gebied heeft gemaakt;

1.39 dagopvang:
het gedeeltelijk of hele dagen opvangen van personen, die niet in staat zijn alleen te zijn, door mensen die niet tot de ouders, familie of voogden behoren;

1.40 detailhandel:
het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ten verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan personen die die goederen kopen voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit;

1.41 dienstverlenend bedrijf:
een bedrijf of instelling waarvan de werkzaamheden bestaan uit het verlenen van economische en maatschappelijke diensten aan derden, waaronder zijn begrepen kapperszaken, schoonheidsinstituten, fotostudio's en naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijven en inrichtingen, evenwel met uitzondering van een garagebedrijf en een seksinrichting;

~~1.42 Ecologische Hoofdstructuur (EHS):~~
~~samenhangend netwerk van natuur- en landbouwgebieden met bestaande en potentiële natuurwaarden van (inter)nationaal belang met als doel de veiligstelling van soorten en ecosystemen;~~

1.43 ecologische waarden:
de aan een gebied toegekende waarden die verband houden met de samenhang van dieren en planten en hun leefomgeving en/of tussen dieren en planten onderling;

1.44 erfinrichtingsplan:
plan dat aangeeft op welke wijze een nieuwe ontwikkeling binnen de bestaande erfstructuur wordt ingepast; tot deze inpassing behoren de situering van de opstallen en de inrichting van het erf, waaronder de erfbeplanting ten opzichte van het landschap;

1.45 evenement:
een voor het publiek toegankelijke activiteit met een duur van ten hoogste veertien dagen aaneengesloten. Onder de duur van de activiteit wordt eveneens de periode verstaan die benodigd is voor het opbouwen en afbreken van de voor de activiteit benodigde voorzieningen;

1.46 extensieve dagrecreatie:
die vormen van recreatie die in hoofdzaak zijn gericht op natuur- en landschapsbeleving zoals wandelen en fietsen en die in principe plaatsvinden tussen zonsopgang en zonsondergang en niet gericht zijn op het verstrekken van nachtverblijf;

~~1.47 extensiveringsgebied:~~
~~gedeelte van een reconstructiegebied met het primaat wonen of natuur, waar uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van in ieder geval intensieve veehouderij onmogelijk is of in het kader van reconstructie onmogelijk wordt gemaakt;~~

1.48 gebouw:
elk bouwwerk dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;

1.48a geitenhouderij:
een veehouderij met meer dan 10 geiten;

1.49 gevel:
een bouwkundige constructie die een ruimte in een woning of gebouw scheidt van de buitenlucht, daaronder begrepen een dak;

1.50 groepsaccommodatie:
een verblijf of meerdere verblijven met meer dan tien slaapplaatsen, niet zijnde kampeermiddelen of stacaravans, in hoofdzaak bestemd voor en gebezigd als verblijf voor vakantiedoeleinden en andere recreatieve doeleinden;

1.51 grondgebonden agrarisch bedrijf:
een agrarisch bedrijf, waarbij hoofdzakelijk gebruik wordt gemaakt van open grond;

1.52 hoofdgebouw:
een gebouw, dat op een bouwperceel door zijn constructie of afmeting, dan wel gelet op de bestemming, als het belangrijkste gebouw valt aan te merken~~, met inbegrip van aan- en uitbouwen~~;

1.53 horecabedrijf:
een bedrijf of instelling waar bedrijfsmatig dranken en/of etenswaren voor gebruik ter plaatse worden verstrekt en/of waarin bedrijfsmatig logies wordt verstrekt;

1.54 hotel:
een horecabedrijf dat tot hoofddoel heeft het verstrekken van logies (per nacht) met als nevenactiviteiten het verstrekken van maaltijden en/of dranken voor consumptie ter plaatse en het verhuren en ter plaatse beschikbaar stellen van zaalruimten;

~~**1.55 hulpbehoevende in de zin van mantelzorgbehoevende:**~~
~~**een persoon die ten gevolge van ziekte of gebrek aantoonbare beperkingen, zoals genoemd in de Wet maatschappelijke ondersteuning, ondervindt bij het uitvoeren van activiteiten op het gebied van het voeren van het huishouden, bij het normale gebruik van de woning, bij het verplaatsen per vervoermiddel en bij het ontmoeten van medemensen en het op basis daarvan aangaan van sociale verbanden;**~~

1.55a huishouden:
een zelfstandig dan wel samenwonend persoon of personen die binnen een complex van ruimten gebruik maken van dezelfde voorzieningen, zoals keuken, sanitaire voorzieningen en entree, waarbij sprake is van onderlinge duurzame verbondenheid en continuïteit in de samenstelling ervan, zulks met inbegrip van familiare verbanden;

1.56 intensieve veehouderij:
een agrarisch bedrijf of een deel daarvan met ten minste 250 m² bedrijfsvloeroppervlak dat wordt gebruikt voor veehouderij volgens de Wet milieubeheer, met uitzondering van bedrijven of delen daarvan:
- waar melkrundvee, schapen of paarden worden gehouden; onder melkrundvee wordt begrepen melkvee met bijbehorend vrouwelijk jongvee dat overwegend wordt gehouden

voor de melkproductie, met inbegrip van dieren die in de mestperiode worden gemolken, tijdens de lactatie worden gemest dan wel zijn droog gezet en worden afgemest en vrouwelijk vleesvee ouder dan twee jaar met bijbehorend vrouwelijk jongvee, dat op een met melkvee vergelijkbare manier wordt gehouden voor de vleesproductie en het voortbrengen en zogen van kalveren;
- waar dieren biologisch worden gehouden overeenkomstig de krachtens artikel 2 Landbouwkwaliteitswet gestelde regels;
- waar dieren uitsluitend of in hoofdzaak worden gehouden ten behoeve van natuurbeheer;

1.56a kamerverhuur:
het in gebruik (laten) hebben en/of (laten) geven van een (gedeelte van een) hoofdgebouw of met het hoofdgebouw verbonden bijbehorende bouwwerken door meer dan één huishouden, waarbij bewoners verblijven in onzelfstandige woonruimten, al dan niet gebruik makend van gemeenschappelijke voorzieningen;

1.57 kampeerboerderij:
boerderij (of een deel daarvan) met zeer eenvoudige voorzieningen voor verblijfsrecreatief gebruik waar meerdere personen in dezelfde ruimte verblijven;

1.58 kampeermiddel:
een onderkomen dat naar aard en inrichting is bedoeld voor ~~**recreatieve bewoning**~~ **verblijfsrecreatief gebruik**, maar zonder een met de grond verbonden constructie en zonder plaatsgebonden karakter;

1.59 kampeerterrein:
een terrein, geheel of gedeeltelijk ingericht, en blijkens die inrichting bestemd om daarop gelegenheid te geven tot het plaatsen of geplaatst houden van kampeermiddelen;

1.60 kantoor:
een gebouw, dat dient voor de uitoefening van administratieve, boekhoudkundige c.q. financiële, organisatorische en/of zakelijke dienstverlening - niet zijnde detailhandel - al dan niet met een (publiekgerichte) baliefunctie;

1.60a kappen van bomen en houtgewas:
het weghalen van een boom en/of houtgewas, waarbij het onderste deel van de stam blijft staan, zodat de boom en/of het houtgewas opnieuw kan uitgroeien;

1.60b karakteristiek:
gebouwen die geen monument zijn maar wel positief bijdragen aan de bijzondere (bebouwings-)kenmerken van de plek, bijvoorbeeld door de situering, de bouwmassa,

gevelcompositie en/of de bouwstijl, en waarvan de uitstraling om die reden het behouden waard is;

1.61 kas:
een gebouw, waarvan de wanden en het dak geheel of grotendeels bestaan uit glas of ander lichtdoorlatend materiaal, dienend tot het kweken van vruchten, bloemen of planten;

1.62 kelder/onderbouw:
een gedeelte van een gebouw dat wordt afgedekt door een vloer waarvan de bovenkant minder dan 1,2 m boven het peil is gelegen;

1.63 kleinschalige bedrijfsactiviteit:
het bedrijfsmatig verlenen van diensten c.q. het uitoefenen van bedrijfsmatige activiteiten, geheel of overwegend door middel van handwerk, geen detailhandel of prostitutie zijnde, waarvan de omvang van de activiteiten zodanig is, dat het woonhuis in overwegende mate de woonfunctie behoudt en dat een ruimtelijke uitwerking heeft die met de woonfunctie in overeenstemming is;

1.64 ~~**kleinschalig kamperen**~~ **kleinschalig kampeerterrein**:
~~**verblijfsrecreatie met een kleinschalig karakter, in de vorm van een kampeerterrein met maximaal 25 kampeerplaatsen en alleen bedoeld voor kampeermiddelen;**~~
een terrein of plaats, geheel of gedeeltelijk ingericht voor toeristisch kamperen, en blijkens die inrichting bestemd om daarop gelegenheid te geven tot het plaatsen of geplaatst houden van maximaal 25 kampeermiddelen ten behoeve van recreatief nachtverblijf;

1.65 kwekerij:
een grondgebonden agrarisch bedrijf dat is gericht op de boom- en sierteelt;

1.66 kwetsbaar object:
een object waarvoor ingevolge het Besluit externe veiligheid inrichtingen een grenswaarde voor het risico is bepaald, die in acht moet worden genomen;

~~**1.67 landbouwontwikkelingsgebied:**~~
~~**gedeelte van een reconstructiegebied met het primaat landbouw dat geheel of gedeeltelijk voorziet, of in het kader van reconstructie zal voorzien, in de mogelijkheden tot uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van intensieve veehouderij;**~~

1.68 landgoed:
een groot stuk grond van meerdere hectares, met landerijen, tuinen en daarop vaak een of meerdere landhuizen, een kasteel, grote boerderij of kerk;

1.69 landschappelijk inpassingsplan:
plan dat aangeeft op welke wijze de inpassing van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen in het desbetreffende gebied plaatsvindt; tot deze inpassing behoren de situering van opstallen en de inrichting van het perceel, waaronder de erfbeplanting ten opzichte van het landschap; het gaat om bestaande en gewenste karakteristieken en kwaliteiten van het landschap;

1.70 landschappelijke waarde:
de aan een gebied toegekende waarde, gekenmerkt door de waarneembare verschijningsvorm van dat gebied;

1.71 maatschappelijke voorzieningen:
educatieve, sociaal-medische, sociaal-culturele, levensbeschouwelijke, sport- en recreatieve voorzieningen en voorzieningen ten behoeve van openbare dienstverlening, alsook ondergeschikte detailhandel en horeca ten dienste van deze voorzieningen;

1.72 manege:
bedrijf waarvan de activiteiten uitsluitend of in hoofdzaak bestaan uit het geven van instructie aan derden met gebruik van paarden in eigendom van het bedrijf of aan derden met eigen paarden en het bieden van huisvesting aan die paarden;

~~**1.73 mantelzorg:**~~
~~**langdurige zorg die, niet in het kader van een hulpverlenend beroep, wordt geboden aan een hulpbehoevende door personen uit diens directe omgeving, waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt;**~~

1.74 mestverwerking:
het behandelen van dierlijke mest door het toepassen van basistechnieken of combinaties daarvan, met als doel de aard, de samenstelling of de hoedanigheid van dierlijke mest te wijzigen, zodat deze mest beter kan worden gebruikt of geschikt wordt voor andere functies;

1.75 milieusituatie:
de waarde van een gebied in milieuhygiënische zin die wordt bepaald door de mate van scheiding tussen milieugevoelige en milieubelastende functies, daarbij in het bijzonder gelet

op het voorkómen dan wel beperken van hinder door geur, stof, geluid, gevaar, licht en/of trilling;

1.76 natuurkampeerterrein:
terrein of plaats gelegen in een natuurgebied, geheel of gedeeltelijk ingericht, en blijkens die inrichting bestemd, om daarop gelegenheid te geven tot het plaatsen of geplaatst houden van kampeermiddelen ten behoeve van recreatief nachtverblijf;

1.76a Natuurnetwerk Nederland (NNN):
het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden met bestaande en potentiële natuurwaarden van (inter)nationaal belang met als doel de veiligstelling van soorten en ecosystemen;

1.77 nevenactiviteit:
een activiteit die in ruimtelijk en functioneel opzicht duidelijk ondergeschikt is aan de hoofdactiviteit;

1.78 niet-grondgebonden agrarisch bedrijf;
een agrarisch bedrijf, waarbij hoofdzakelijk geen gebruik wordt gemaakt van open grond;

1.79 overkapping:
een bouwwerk van één bouwlaag dat dient ter overdekking en niet of slechts gedeeltelijk met wanden is omgeven;

1.80 paardrijbak:
buitenrijbaan ten behoeve van paardrijactiviteiten, voorzien van een zandbed en al dan niet voorzien van een omheining;

1.81 peil:
1. voor een bouwwerk, waarvan de hoofdtoegang direct aan de weg grenst: de hoogte van de weg ter plaatse van die hoofdtoegang;
2. voor een bouwwerk, waarvan de hoofdtoegang niet direct aan de weg grenst: de hoogte van het terrein ter plaatse van die hoofdtoegang bij voltooiing van de bouw;
3. indien in of op het water wordt gebouwd: het Nieuw Amsterdams Peil;

1.82 pension:
een horecabedrijf dat tot hoofddoel heeft het verstrekken van logies voor langere tijd met als nevenactiviteiten het verstrekken van maaltijden en/of dranken aan de logerende gasten;

1.83 permanente bewoning:
bewoning van een ruimte als hoofdverblijf;

1.84 plattelandskamer:
een (deel van **een**) ~~een~~ (voormalig) agrarisch gebouw dat blijvend is bestemd voor recreatief nachtverblijf, waarbij wordt overnacht**:**

- in kamers en waar keuken en/of sanitair in een gemeenschappelijke ruimte worden ondergebracht, of
- in zelfstandige eenheden,

al dan niet in combinatie met een dagverblijf.
~~**Het gaat om een vorm van verblijfsrecreactie waarbij de beleving van het platteland centraal staat**~~;

1.84a plattelandswoning:
een voormalige agrarische bedrijfswoning die door derden, die geen functionele binding hebben met het bedrijf, mag worden bewoond;

1.85 productiegebonden detailhandel:
detailhandel in goederen die ter plaatse worden vervaardigd, gerepareerd en/of toegepast in het productieproces, waarbij de detailhandelsfunctie ondergeschikt is aan de productiefunctie;

1.86 productiegerichte paardenhouderij:
een paardenhouderij waar uitsluitend of in hoofdzaak handelingen aan en/of met paarden worden verricht, die primair gericht zijn op het voortbrengen, africhten, trainen en verhandelen van paarden;

1.87 recreatiewoning:
een complex van ruimten, dat dient voor recreatief verblijf, waarvan de gebruikers hun hoofdverblijf elders hebben;

1.88 restaurant:
een horecabedrijf dat tot hoofddoel heeft het verstrekken van maaltijden voor consumptie ter plaatse, met als nevenactiviteit het verstrekken van alcoholische en niet-alcoholische dranken;

1.89 risicogevoelig bouwwerk c.q. object:
een bouwwerk c.q. object, waaronder terreinen, die bestemd zijn voor het regelmatig verblijf van mensen, al dan niet gedurende een gedeelte van de dag;

1.90 risicovolle inrichting:
een inrichting, bij welke een grenswaarde, een richtwaarde voor het risico c.q. een veiligheidsafstand moet worden aangehouden bij het in het bestemmingsplan toelaten van kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten;

1.90a rooien van bomen en/of houtgewas:
het compleet, met wortel en al, uit de grond halen van een boom en/of houtgewas;

1.91 seksinrichting:
een voor het publiek toegankelijke, besloten ruimte waarin bedrijfsmatig, of in de omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht, of vertoningen van erotisch/pornografische aard plaatsvinden.
Onder seksinrichting wordt in ieder geval verstaan: een prostitutiebedrijf, alsmede een erotische massagesalon, een seksbioscoop, seksautomatenhal, sekstheater of een parenclub, al dan niet in combinatie met elkaar;

1.92 streekeigen producten:
producten die zijn voortgebracht op ambachtelijke wijze op agrarische bedrijven gelegen in de gemeente Losser of in naburige gemeenten;

1.93 teeltondersteunende voorzieningen:
voorzieningen in, op of boven de grond, die door agrarische bedrijven met plantaardige teelten worden gebruikt om de volgende doelen na te streven:
- verbetering van de productie, onder meer door teeltvervroeging en -verlating, terugdringing van onkruidgroei en beperking van vraatschade;
- verbetering van arbeidsomstandigheden, onder meer door gewassen verhoogd te telen;
- bereiken van positieve effecten op milieu en water (bodembescherming, terugdringen van onkruidbestrijding, effectief omgaan met water);

in de vorm van:
- permanente teeltondersteunende voorzieningen, die voor onbepaalde tijd worden gebruikt, zoals waterbassins;
- tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen, die op dezelfde locatie kunnen worden gebruikt zolang de teelt dit vereist, met een maximum van zes maanden. Deze tijdelijke voorzieningen hebben een directe relatie met het grondgebruik. Hieronder worden in ieder geval verstaan: folies, insectengaas, acryldoek, wandelkappen, schaduwhallen, hagelnetten;

1.94 theeschenkerij:
gelegenheid om thee en koffie, met daaraan ondergeschikt andere niet-alcoholhoudende dranken en kleine versnaperingen, tegen betaling te nuttigen;

1.95 trekkershut:
een houten blokhut met een maximale oppervlakte van 30 m^2, waarvoor een vergunning ingevolge artikel 2.1, lid 1 onder a Wabo is vereist en dat dient als periodiek verblijf voor wisselende groepen van recreanten die hun hoofdverblijf elders hebben; er is sprake van een trekkershut indien er sprake is van een bedrijfsmatige exploitatie;

1.96 tuincentrum:

detailhandelsbedrijf dat is gericht op het bedrijfsmatig te koop aanbieden, al dan niet overdekt, van producten waarvan het hoofdaccent ligt op de volgende artikelen:

- levend materiaal, waaronder in ieder geval begrepen zaden, bollen en knollen, bomen, heesters en coniferen, vaste planten en kamerplanten, eenjarige en tropische buitenplanten, snijbloemen en vissen, met uitzondering van overige diersoorten zoals konijnen en hamsters;
- niet levend materiaal, waaronder in ieder geval begrepen meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen, grondproducten, potterie, schoonmaakartikelen en -middelen voor de tuin, vijvers en vijvermateriaal, alsmede visvoer, met uitzondering van overige dierbenodigdheden en -voeders, bestratingsmateriaal, blokhutten, tuinhuisjes, kasjes, serres met tuinhout, tuingereedschappen, tuin- en vijververlichting, tuinmeubelen en terrasaankleding en tuinkleding;
- verhuur van machines, gereedschappen en aanhangers ten behoeve van de aanleg en het onderhoud van tuinen, het aanbieden van activiteiten op het gebied van tuinarchitectuur;
- alsmede ondergeschikte horeca als nevenactiviteit van het tuincentrum in de vorm van het bedrijfsmatig verstrekken van etenswaren en/of niet-alcoholische dranken voor nuttiging ter plaatse;

1.96a veldschuur:

een geheel buiten bouwvlakken/bouwpercelen staande schuur, die wordt of werd gebruikt voor het stallen of het melken van vee, dan wel de opslag van landbouwproducten of agrarische werktuigen, de opslag van overige goederen en naar de aard daarmee gelijk te stellen gebruik;

1.96b verblijfsrecreatie:

een vorm van recreatie gericht op ontspanning of vrijetijdsbesteding van recreanten die elders hun hoofdverblijf hebben, en voor een bepaalde periode waarbij ten minste één overnachting plaatsvindt;

~~**1.97 verwevingsgebied:**~~

~~**gedeelte van een reconstructiegebied ingericht op verweving van landbouw, wonen en natuur, waar hervestiging of uitbreiding van de intensieve veehouderij mogelijk is, mits de ruimtelijke kwaliteit of functies van het gebied zich daar niet tegen verzetten;**~~

1.98 voorgevel:

de naar de weg gekeerde gevel van een gebouw of, indien het een gebouw betreft met meer dan één naar de weg gekeerde gevel, de gevel die door de ligging, de situatie ter plaatse en/of de feitelijke indeling van het gebouw als voorgevel moet worden aangemerkt;

1.99 voorgevelrooilijn:
de lijn die horizontaal loopt door het buitenwerks vlak van de voorgevel, tot aan de perceelsgrenzen;

1.100 voorkeurs~~grens~~waarde:
de bij een bestemmingplan in acht te nemen maximale waarde voor de geluidsbelasting van geluidgevoelige objecten, zoals deze rechtstreeks kan worden afgeleid uit de Wet geluidhinder en/of het Besluit geluidhinder;

1.100a wonen:
het huisvesten van één huishouding in een woonhuis of in een woning van een woongebouw, waarbij het woonhuis c.q. de woning uitsluitend mag worden gebruikt voor permanente bewoning;

1.101 woning:
een complex van ruimten, uitsluitend bedoeld voor de huisvesting van één afzonderlijk huishouden;

1.102 woonhuis:
een gebouw dat één woning omvat en dat qua uiterlijke verschijningsvorm als een eenheid kan worden beschouwd.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 de dakhelling:
langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak;

2.2 de goothoogte van een bouwwerk:
vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel;

2.3 de inhoud van een bouwwerk:
tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen;

2.4 de bouwhoogte van een bouwwerk:
vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen;

2.5 de ondergrondse bouwdiepte van een bouwwerk:
vanaf peil tot het diepste punt van het bouwwerk, de fundering niet meegerekend;

2.6 de oppervlakte van een bouwwerk:
tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk:

2.7 de afstand tot de (zijdelingse) perceelgrens:
tussen de (zijdelingse) grenzen van een bouwperceel en enig punt van het op dat bouwperceel voorkomend gebouw, waar die afstand het kortst is.

Bij toepassing van het bepaalde ten aanzien van het bouwen binnen bouwvlakken of bestemmingsvlakken worden ondergeschikte bouwdelen als plinten, pilasters, kozijnen, gevelversieringen, ventilatiekanalen, schoorstenen, gevel- en kroonlijsten, luifels, erkers met ten hoogste 50% van de gevelbreedte van een hoofdgebouw, balkons en overstekende daken buiten beschouwing gelaten, mits de bouw- c.q. bestemmingsgrens, dan wel de rooilijn met niet meer dan 1 m wordt overschreden.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Agrarisch - 1

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor ‘Agrarisch – 1’ aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. agrarische cultuurgrond;
b. medegebruik als evenemententerrein, ter plaatse van de aanduiding 'evenemententerrein';
c. medegebruik voor de modelvliegsport (zonder verbrandingsmotor), ter plaatse van de aanduiding 'modelvliegtuigbaan';
d. kuilvoeropslag, ter plaatse van de aanduiding 'opslag';
e. een parkeerterrein, ter plaatse van de aanduiding 'parkeerterrein';
f. een waterberging, ter plaatse van de aanduiding 'waterberging', met inbegrip van de aanleg van nieuwe natuur, fiets- en wandelpaden en speelvoorzieningen;
g. een mestopslag, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - foliebassin';
h. een paardenstal, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - paardenstal';
i. een veldschuur, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - veldschuur';
j. opslag van materiaal, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - materiaalopslag';

met daaraan ondergeschikt:

k. het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de landschappelijke waarden, met dien verstande dat hieronder het behoud en/of herstel van de volgende essentiële ruimtelijke kenmerken wordt begrepen:
    - de lineaire structuren van lanen, bosstroken en waterlopen;
    - de rationele verkaveling en het open karakter;
l. doeleinden van natuurontwikkeling en agrarisch natuurbeheer;
m. extensieve dagrecreatie;
n. behoud en herstel van de cultuurhistorische waarden in de vorm van karakteristieke panden, landkruizen en mariakapellen; de kenmerken hiervan zijn beschreven in de inventarisatie van karakteristieke erven en panden in de gemeente Losser die als bijlage 1 bij de regels is opgenomen;

met daarbij behorende:

o. nutsvoorzieningen;
p. bestaande landbouwwegen, alsmede voet- en fietspaden en overige infrastructurele voorzieningen;
q. waterhuishoudkundige voorzieningen, waaronder waterberging.

Het parkeerterrein ter plaatse van de aanduiding ‘relatie’ is bedoeld als parkeergelegenheid voor de naastgelegen gronden met de bestemming Cultuur en ontspanning.

De mariakapellen zijn aangeduid met de ‘specifieke bouwaanduiding – mariakapel’. De landkruizen zijn aangeduid met de ‘specifieke bouwaanduiding – landkruis’. De karakteristieke panden zijn aangeduid als ‘karakteristiek’.

3.2 Bouwregels

3.2.1 Gebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van gebouwen en overkappingen gelden de volgende regels:

a. op of in deze gronden mogen geen gebouwen **en overkappingen** worden gebouwd, met uitzondering van:
   1. veldschuren ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - veldschuur', tot ten hoogste de bestaande oppervlakte en inhoud;
   2. paardenstallen ter plaatse van de aanduiding ‘specifieke vorm van agrarisch – paardenstal’, tot ten hoogste de bestaande oppervlakte en inhoud;
   3. gebouwen ten behoeve van nutsvoorzieningen en voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, tot een maximale oppervlakte van 50 m² per gebouw, dan wel ten hoogste de bestaande oppervlakte indien deze meer bedraagt. De bouwhoogte bedraagt ten hoogste 3,5 m;

b. ter plaatse van de aanduiding 'karakteristiek' dient - in afwijking van de in dit artikel opgenomen maatvoering - de uitwendige hoofdvorm van de bestaande gebouwen, bestaande uit goot- en bouwhoogte en dakvorm, te worden gehandhaafd.

3.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

1. de hoogte van erf- en terreinafscheidingen mag ten hoogste 1,5 m bedragen;
2. de hoogte van overige bouwwerken mag ten hoogste 2 m bedragen;

3.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 3.2.1:
   en worden toegestaan dat gebouwen, in de functie van schuilgelegenheden voor dieren, worden gebouwd, mits:
   1. het gebouw wordt geplaatst aan de rand van een solitair gelegen weiland met een minimale oppervlakte van 3 ha;
   2. de oppervlakte ten hoogste 50 m^2 zal bedragen;
   3. de bouwhoogte ten hoogste 3 m zal bedragen;

4. de goothoogte ten minste 1 m en ten hoogste 2 m zal bedragen;
5. de bebouwing landschappelijk wordt ingepast en er geen afbreuk wordt gedaan aan natuurlijke waarden, de waterhuishouding en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;
6. de noodzaak in het kader van dierenwelzijn kan worden aangetoond.

b. lid 3.2.1:

en worden toegestaan dat een bijenstal wordt gebouwd, mits:

1. de oppervlakte niet meer dan 10 m^2 bedraagt;
2. de goot- en bouwhoogte respectievelijk ten hoogste 2,5 m en 3 m bedragen.

c. lid 3.2.1:

en worden toegestaan dat het bouwvlak van een aangrenzend bouwperceel van een grondgebonden agrarisch bedrijf wordt vergroot op de agrarische gronden die grenzen aan het betreffende bouwperceel **tot maximaal 1,5 ha** ~~**waarbij geldt dat:**~~

~~**- bedrijven met een bedrijfseconomische omvang van nge 41-70 (volwaardig) het bouwvlak kunnen uitbreiden tot in totaal maximaal 1,5 ha;**~~

~~**- bedrijven met een bedrijfseconomische omvang van nge 71+ (tweemaal volwaardig) het bouwvlak kunnen uitbreiden tot in totaal maximaal 2 ha;**~~

mits:

1. ~~**de noodzaak hiertoe uit hoofde van de bedrijfsvoering is aangetoond;**~~ **de noodzaak hiertoe uit hoofde van een doelmatige bedrijfsvoering is aangetoond en er een positief onafhankelijk deskundigenadvies omtrent de noodzaak van de vergroting is uitgebracht;**
2. de landschappelijke inpassing voldoende is gewaarborgd door middel van een landschappelijk inpassingsplan;
3. is aangetoond dat geen onvenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;
4. voor zover de vergroting van het bouwvlak gepaard gaat met een toename van staloppervlak ten behoeve van landbouwhuisdieren, er geen sprake is van een toename van stikstofdepositie op omliggende Natura 2000-gebieden.

d. lid 3.2.1:

en worden toegestaan dat gebouwen, in de functie van beheergebouwen, worden gebouwd, mits:

1. het gebouw bedoeld is voor het beheer van een landgoed met een oppervlakte van meer dan 50 ha;
2. het aantal beheergebouwen per landgoed niet meer bedraagt dan één;
3. de oppervlakte niet meer bedraagt dan 100 m^2;
4. de noodzaak in het kader van de bedrijfsvoering kan worden aangetoond;

5. de bebouwing landschappelijk wordt ingepast en er geen afbreuk wordt gedaan aan natuurlijke waarden, de waterhuishouding en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

e. lid 3.2.1:
en worden toegestaan dat het bouwvlak van een agrarisch bedrijf of van een woning met ten hoogste 10 m wordt overschreden.

3.4 Specifieke gebruiksregels

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik dat afwijkt van de bestemmingsomschrijving, waaronder in ieder geval wordt begrepen:

a. het gebruik van de gronden ten behoeve van boom- en sierteelt ter plaatse van de aanduiding '**overige zone -** essen' en ter plaatse van de bestemmingen 'Waterstaat – Waterbergingsgebied' en 'Waterstaat – Herinrichting beek', met uitzondering van het bestaande gebruik;
b. het gebruik van de gronden voor de opslag van mest, veevoer en materialen;
c. het gebruik van de gronden als standplaats voor kampeermiddelen;
d. de aanleg van paardrijbakken;
e. het gebruik van en het in gebruik laten nemen van gronden en bouwwerken overeenkomstig de in lid 3.1 opgenomen bestemmingsomschrijving, zonder de aanleg en instandhouding van de landschappelijke inpassing in overeenstemming met Bijlage 7 Landschappelijke inpassing Holtweg 6 Beuningen, binnen een jaar na verlening van de omgevingsvergunning voor het bouwen.

3.5 Afwijken van de gebruiksregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 3.4, sub a:
voor het gebruik van gronden voor boom- en sierteelt ter plaatse van de aanduiding '**overige zone -** essen' en de bestemmingen 'Waterstaat - Waterbergingsgebied' en 'Waterstaat – Herinrichting beek', onder voorwaarde dat de landschappelijke kwaliteiten niet onevenredig worden aangetast;
b. lid 3.4, sub b:
voor het gebruik van gronden voor opslag van kuilvoer en materialen voor de agrarische bedrijfsvoering, met dien verstande dat hieraan voorwaarden kunnen worden gesteld op het gebied van landschappelijke inpassing en afscherming;
c. lid 3.4, sub d:
en worden toegestaan dat de gronden ten behoeve van een paardrijbak worden gebruikt, mits:
   1. deze afwijkingsbevoegdheid uitsluitend wordt toegepast in aansluiting op de bestaande bebouwing;
   2. ten hoogste één paardrijbak wordt aangelegd met een oppervlakte van maximaal 1.200 m^2;

3. ~~de hoogte van de omheiningen van paardrijbakken ten hoogste 1,8 m zal bedragen, met dien verstande dat de afrasteringen en omheiningen transparant zullen worden vormgegeven;~~ **de bouwhoogte van de omheiningen van paardrijbakken ten hoogste 1,8 m zal bedragen, met dien verstande dat sprake moet zijn van open afrasteringen en omheiningen;**
4. een minimale afstand van 30 m wordt aangehouden tot woningen of (agrarische) bedrijven van anderen en overigens ook geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van omliggende gronden;
5. de hoogte van lichtmasten ten behoeve van verlichting bij een paardrijbak en overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, respectievelijk ten hoogste 4 m en 3 m bedragen;
6. is aangetoond dat er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan landschappelijke, natuurlijke, geomorfologische en archeologische waarden**;**

d. lid 3.4, sub e:

mits in plaats daarvan andere, gelijkwaardige landschapsmaatregelen worden getroffen, met dien verstande dat deze landschapsmaatregelen:

1. **minimaal gelijkwaardig zijn aan de in het landschappelijk inpassingsplan opgenomen landschapsmaatregelen;**
2. **voorzien in een minimaal gelijk beschermingsniveau van de landschappelijke waarden waarvoor de in het landschappelijk inpassingsplan genoemde landschapsmaatregelen zijn bepaald.**
3. **zijn afgestemd op de specifieke omgevingskenmerken.**

3.6 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren:

1. het kappen en/of rooien van bomen en/of houtgewas in de vorm van eenrijige beplanting of houtwallen, langs landbouwgronden of schuilgelegenheid voor vee, niet zijnde bomen en/of houtgewas onderdeel uitmakend van een grondgebonden agrarische teelt;
2. ~~het aanplanten van bomen en/of houtgewas ten behoeve van bosaanplant tot een aaneengesloten oppervlakte van ten hoogste 1 ha;~~
3. ~~het inrichten van gronden ten behoeve van natuurontwikkeling tot een aaneengesloten oppervlakte van ten hoogste 1 ha;~~
4. het diepploegen, egaliseren en ophogen van gronden en/of het anderszins ingrijpend wijzigen van de bodemstructuur;
5. het aanleggen van drainage, uitgezonderd herdrainage;
6. het dempen, verdiepen en/of graven van sloten, poelen en/of andere watergangen en/of -partijen;
7. het aanleggen van voorzieningen ten behoeve van extensieve dagrecreatie;

8. het aanleggen en/of verharden van een extra ontsluiting van een agrarisch bedrijf, paden of parkeergelegenheden en het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen, met uitzondering van:
   - het aanleggen en/of verharden van wegen ter ontsluiting van veldschuren en paardenstallen; en
   - het aanbrengen van verhardingen tot ten hoogste 5 m rondom en aansluitend op veldschuren en paardenstallen ten behoeve van het gebruik van deze gebouwen;
9. het aanleggen en verharden van paden op gronden ten behoeve van het gebruik door kwekerijen;
10. het aanleggen van ondergrondse, bovengrondse transport-, energie- en/of telecommunicatiekabels en/of -leidingen;
11. het uitvoeren van exploitatieboringen.

b. Het in lid 3.6, sub a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:
   1. het normale onderhoud en/of het normale agrarische gebruik (ten behoeve van natuurbeheer) betreffen;
   2. reeds in uitvoering zijn of aanwezig zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan.
   3. dienen ter uitvoering en realisatie van de ~~**Ecologische Hoofdstructuur**~~ **Natuurnetwerk Nederland (NNN)**, ter plaatse van de dubbelbestemming 'Waarde - Natuur en landschap'.

c. De in lid 3.6, sub a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien:
   a. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
   b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke waarden en de geomorfologische, cultuurhistorische en archeologische waarden. De aanleg van een ecologische verbindingszone moet passen binnen het beleid met betrekking tot de ~~**Ecologische Hoofdstructuur**~~ **Natuurnetwerk Nederland (NNN)**, dan wel deze moet betrekking hebben op particulier natuurbeheer.

d. Indien de vergunning gevolgen kan hebben voor de waterhuishouding, wordt de aanvraag voor de omgevingsvergunning voorgelegd aan het betreffende waterschap met het verzoek de aanvraag te voorzien van een deskundigenadvies.

3.7 Omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning gebouwen of delen daarvan te slopen, ter plaatse van de aanduiding 'karakteristiek'.

b. Het onder a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:
   1. het normale onderhoud betreffen;

2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan.

c. De onder a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien:
   1. de karakteristieke hoofdvorm niet langer aanwezig is en niet zonder ingrijpende wijzigingen aan het pand kan worden hersteld; of
   2. de karakteristieke hoofdvorm in redelijkheid niet is te handhaven, en/of het delen van het pand betreft, die op zichzelf niet als karakteristiek zijn aan te merken en door sloop daarvan geen onevenredige aantasting van de karakteristieke hoofdvorm veroorzaken; of
   3. er sprake is van verbouw of nieuwbouw met behoud en/of terugbouwen van de karakteristieke hoofdvorm.

3.8 Wijzigingsbevoegdheid

3.8.1 Intensieve veehouderij

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming van gronden die gelegen zijn in het gebied dat is aangeduid als 'reconstructiewetzone - verwevingsgebied' en die grenzen aan een agrarisch bedrijf met de aanduiding 'intensieve veehouderij' wordt gewijzigd in 'agrarisch - agrarisch bedrijf' met de aanduiding 'intensieve veehouderij' ten behoeve van vergroting of verschuiving van het bouwvlak van een bestaande intensieve veehouderij, waarbij de totale maximale oppervlakte van het bouwvlak 1,5 ha mag bedragen, mits:

a. de noodzaak hiertoe uit hoofde van de bedrijfsvoering is aangetoond;
b. de ruimtelijke kwaliteit wordt gewaarborgd conform een ingediend landschapsplan, door middel van het aanleggen van landschapselementen of natuurlijke elementen, het aanbrengen van beeldkwaliteit en/of het herstellen van cultuurhistorische elementen van gebouwen en/of omgeving en met inachtneming van het beginsel van zuinig ruimtegebruik;
c. voor zover de toepasing van de wijzigingsbevoegdheid gepaard gaat met een toename van staloppervlak ten behoeve van landbouwhuisdieren, er geen sprake is van een toename van stikstofdepositie op omliggende Natura 2000-gebieden.

3.8.2 Natuur

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming van gronden ter plaatse van de dubbelbestemming ‘Waarde - Natuur en landschap’ wordt gewijzigd in de bestemming ‘Natuur – Natuur en bos’, mits:

a. de wijzigingsbevoegdheid niet eerder wordt toegepast dan nadat de betreffende gronden in hun geheel voor de daadwerkelijke natuurontwikkeling zijn verworven en aangewezen;
b. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende agrarische bedrijven, in die zin dat de bedrijven onrevenredig in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt ;

c. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Na wijziging zijn de bepalingen van artikel 17 (‘Natuur – Natuur en bos’) van toepassing.

~~**3.8.3 Rood-voor-rood regeling**~~

~~**Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming van de gronden wordt gewijzigd in de bestemming ‘Wonen’, ‘Wonen – Voormalig boerderij’ of ‘Wonen – Landhuis’, waarbij één of meerdere extra woningen worden gerealiseerd, mits:**~~

~~**a. alleen van deze bevoegdheid gebruik wordt gemaakt in geval van samenloop met de in artikel 5.8.4 of 5.8.5 vermelde wijzigingsbevoegdheid;**~~

~~**b. alleen van deze bevoegdheid gebruik wordt gemaakt in geval van reeds gestopte, dan wel stoppende agrarische bedrijven en uitgaande van voor 1 januari 2004 legaal opgerichte bebouwing en voor zover de gronden niet zijn gelegen in een landbouwontwikkelingsgebied op grond van de Reconstructiewet;**~~

~~**c. voor de bouw van één extra woning minimaal 850 m^2 aan bedrijfsgebouwen moet worden gesloopt;**~~

~~**d. voor de bouw van meerdere extra woningen, of één woning met een inhoud van 1.500 m^3, een veelvoud van 850 m^2 aan bedrijfsgebouwen wordt gesloopt, mits noodzakelijk voor de financiële uitvoerbaarheid;**~~

~~**e. het gehele complex met voormalige agrarische gebouwen wordt gesloopt, met uitzondering van de bedrijfswoning of karakteristieke agrarische bebouwing en gebouwen die worden hergebruikt in het kader van vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen;**~~

~~**f. de ruimtelijke kwaliteit ter plekke wordt verbeterd, wat blijkt uit een aanzienlijke reductie van het bouwoppervlak en volume en uit een goede landschappelijke en architectonische inpassing;**~~

~~**g. voorts wordt voldaan aan de voorwaarden zoals vervat in ter zake vastgestelde beleidsnotities voor bewoning en verbouw van voormalige inpandige bedrijfsgedeelten;**~~

~~**h. de voorkeursgrenswaarde uit de Wet geluidhinder in acht wordt genomen;**~~

~~**i. is aangetoond dat aan de normstelling van het groepsrisico wordt voldaan;**~~

~~**j. per locatie slechts eenmaal toepassing wordt gegeven aan deze wijzigingsmogelijkheid.**~~

3.8.4 Verschuiving bouwvlak

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming wordt gewijzigd in de bestemming ‘Wonen’ of ‘Wonen – Voormalig boerderij’, ten behoeve van en verschuiving van het bouwvlak en ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken**, met dien verstand dat:

a. de regels genoemd in artikel 31 of in artikel 33 onverminderd van kracht zijn;

b. de verschuiving van het bouwvlak of ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** in één richting ten behoeve van de bestemming ‘Wonen’ niet meer dan 10 m bedraagt;

c. de totale feitelijke oppervlakte van het bouwvlak na verschuiving ongewijzigd blijft;
d. sprake blijft van een hoge mate van concentratie van bebouwing;
e. de voorkeurs~~grens~~waarde uit de Wet geluidhinder in acht wordt genomen;
f. is aangetoond dat aan de normstelling van het groepsrisico wordt voldaan;
g. de ruimtelijke kwaliteit te plekke wordt verbeterd, wat mede blijkt uit een inrichtingsplan.

Artikel 4 Agrarisch - 2

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Agrarisch - 2' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. agrarische cultuurgrond;
b. een dorpsbleek, ter plaatse van de aanduiding ‘cultuurhistorische waarden’;
c. geluidwal, ter plaatse van de aanduiding ‘geluidwal’;
d. iemenschoer, ter plaatse van de aanduiding ‘specifieke vorm van agrarisch – iemenschoer’;
e. een kampeerterrein, ter plaatse van de aanduiding 'kampeerterrein';
f. een modelvliegtuigbaan, ter plaatse van de aanduiding ‘modelvliegtuigbaan’;
g. kuilvoeropslag, ter plaatse van de aanduiding ‘opslag’;
h. een parkeerterrein, ter plaatse van de aanduiding 'parkeerterrein';
i. een veldschuur, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - veldschuur';
j. een natuurkampeerterrein voor toeristisch kamperen, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie - natuurkampeerterrein';
k. trekkershutten, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie - trekkershut';

met daaraan ondergeschikt:

l. het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de landschappelijke waarden, met dien verstande dat hieronder het behoud en/of herstel van de volgende essentiële ruimtelijke kenmerken wordt begrepen:
    - erven met erfbeplanting;
    - de kleinschalige en onregelmatige verkaveling;
    - de perceelsafscheidingen in de vorm van houtwallen, singels en waterlopen;
    - de bestaande zandwegen;
    - het reliëf en de bolle ligging van de essen;
m. doeleinden van natuurontwikkeling en agrarisch natuurbeheer;
n. extensieve dagrecreatie;
o. behoud en herstel van de cultuurhistorische waarden in de vorm van karakteristieke panden, landkruizen en mariakapellen; de kenmerken hiervan zijn beschreven in de inventarisatie van karakteristieke erven en panden in de gemeente Losser die als bijlage 1 bij de regels is opgenomen;

met daarbij behorende

p. nutsvoorzieningen;
q. bestaande landbouwwegen, alsmede voet- en fietspaden en overige infrastructurele voorzieningen;
r. waterhuishoudkundige voorzieningen, waaronder waterberging.

Het parkeerterrein ter plaatse van de aanduiding ‘relatie’ is bedoeld als parkeergelegenheid voor de naastgelegen gronden met de bestemming ‘Horeca’.

De mariakapellen zijn aangeduid met de ‘specifieke bouwaanduiding – mariakapel’. De landkruizen zijn aangeduid met de ‘specifieke bouwaanduiding – landkruis’. De karakteristieke panden zijn, afhankelijk van hun beschermde status, aangeduid met de ‘specifieke bouwaanduiding – rijksmonument’ of ‘karakteristiek’.

4.2 Bouwregels

4.2.1 Gebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van gebouwen en overkappingen gelden de volgende regels:

a. op of in deze gronden mogen geen gebouwen **en overkappingen** worden gebouwd, met uitzondering van:
   1. veldschuren ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - veldschuur' tot ten hoogste de bestaande oppervlakte en inhoud;
   2. gebouwen binnen het bouwvlak ter plaatse van de aanduiding ‘modelvliegtuigbaan’;
   3. gebouwen ten behoeve van nutsvoorzieningen en voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, tot een maximale oppervlakte van 50 m² per gebouw, dan wel ten hoogste de bestaande oppervlakte indien deze meer bedraagt. De bouwhoogte bedraagt ten hoogste 3,5 m;
   4. gebouwen, waaronder overkappingen, ter plaatse van de aanduiding ‘kampeerterrein’ en 'specifieke vorm van recreatie - natuurkampeerterrein', ten behoeve van sanitaire voorzieningen, waarbij de gezamenlijke oppervlakte ten hoogste 50 m² bedraagt, dan wel ten hoogste de bestaande oppervlakte indien deze meer bedraagt. De goothoogte bedraagt ten hoogste 3 m en de dakhelling bedraagt ten minste 18º. De bouwhoogte van een overkapping bedraagt ten hoogste 3,5 m. Op het natuurkampeerterrein ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie - natuurkampeerterrein' zijn maximaal drie trekkershutten toegestaan met een oppervlakte van maximaal 30 m²;
b. ter plaatse van de aanduiding 'karakteristiek' dient -in afwijking van de in dit artikel opgenomen maatvoering - de uitwendige hoofdvorm van de bestaande gebouwen, bestaande uit goot- en bouwhoogte en dakvorm, te worden gehandhaafd. Ter plaatse van de aanduiding ‘specifieke bouwaanduiding – rijksmonument’ gelden de beschermende bepalingen van de Monumentenwet 1988.

4.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

a. Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:
   1. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen mag ten hoogste 1,5 m bedragen;
   2. de bouwhoogte van overige bouwwerken mag ten hoogste 2 m bedragen.

4.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 4.2.1:

en worden toegestaan dat gebouwen, in de functie van schuilgelegenheden voor dieren, worden gebouwd, mits:

1. het gebouw wordt geplaatst op de rand van een solitair gelegen weiland met een minimale oppervlakte van 3 ha;
2. de oppervlakte ten hoogste 50 m² zal bedragen;
3. de bouwhoogte ten hoogste 3 m zal bedragen;
4. de goothoogte ten minste 1 m en ten hoogste 2 m zal bedragen;
5. de bebouwing landschappelijk wordt ingepast en er geen afbreuk wordt gedaan aan natuurlijke waarden, de waterhuishouding en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;
6. de noodzaak in het kader van dierenwelzijn kan worden aangetoond.

b. lid 4.2.1:

en worden toegestaan dat een bijenstal wordt gebouwd, mits:

1. de oppervlakte niet meer dan 10 m2 bedraagt;
2. de goot- en bouwhoogte respectievelijk ten hoogste 2,5 m en 3 m bedragen.

c. lid 4.2.1:

en worden toegestaan dat het bouwvlak van een aangrenzend bouwperceel van een grondgebonden agrarisch bedrijf wordt vergroot op de agrarische gronden die grenzen aan het betreffende bouwperceel **tot maximaal 1,5 ha ~~, waarbij geldt dat:~~**

- ~~**bedrijven met een bedrijfseconomische omvang van nge 41-70 (volwaardig) het bouwvlak kunnen uitbreiden tot in totaal maximaal 1,5 ha;**~~
- ~~**bedrijven met een bedrijfseconomische omvang van nge 71+ (tweemaal volwaardig) het bouwvlak kunnen uitbreiden tot in totaal maximaal 2 ha;**~~

mits:

1. ~~**de noodzaak hiertoe uit hoofde van de bedrijfsvoering is aangetoond;**~~ **de noodzaak hiertoe uit hoofde van een doelmatige bedrijfsvoering is aangetoond en er een positief onafhankelijk deskundigenadvies omtrent de noodzaak van de vergroting is uitgebracht;**
2. de landschappelijke inpassing voldoende is gewaarborgd door middel van een landschappelijk inpassingsplan;
3. is aangetoond dat geen onvenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;

4. voor zover de vergroting van het bouwvlak gepaard gaat met een toename van staloppervlak ten behoeve van landbouwhuisdieren, er geen sprake is van een toename van stikstofdepositie op omliggende Natura 2000-gebieden.

d. lid 4.2.1:
en worden toegestaan dat gebouwen, in de functie van beheergebouwen, worden gebouwd, mits:
1. het gebouw bedoeld is voor het beheer van een landgoed met een oppervlakte van meer dan 50 ha;
2. het aantal beheergebouwen per landgoed niet meer bedraagt dan één;
3. de oppervlakte niet meer bedraagt dan 100 m^2;
4. de noodzaak in het kader van de bedrijfsvoering kan worden aangetoond;
5. de bebouwing landschappelijk wordt ingepast en er geen afbreuk wordt gedaan aan natuurlijke waarden, de waterhuishouding en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

e. lid 4.2.1:
en worden toegestaan dat het bouwvlak van een agrarisch bedrijf of van een woning met ten hoogste 10 m wordt overschreden.

4.4 Specifieke gebruiksregels

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik dat afwijkt van de bestemmingsomschrijving, waaronder in ieder geval wordt begrepen:

a. het gebruik van de gronden ten behoeve van boom- en sierteelt ter plaatse van de aanduiding '**overige zone -** essen' en ter plaatse van de bestemmingen 'Waterstaat – Waterbergingsgebied' en 'Waterstaat – Herinrichting beek', met uitzondering van het bestaande gebruik;
b. het gebruik van de gronden voor de opslag van mest, veevoer en materialen;
c. het gebruik van de gronden als standplaats voor kampeermiddelen, met uitzondering van de gronden ter plaatse van de aanduiding 'kampeerterrein';
d. de aanleg van paardrijbakken.

4.5 Afwijken van de gebruiksregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 4.4, sub a:
voor het gebruik van gronden voor boom- en sierteelt ter plaatse van de aanduiding '**overige zone -** essen' en ter plaatse van de bestemmingen 'Waterstaat – Waterbergingsgebied' en 'Waterstaat – Herinrichting beek', onder voorwaarde dat de landschappelijke kwaliteiten niet onevenredig worden aangetast;

b. lid 4.4, sub b:
voor het gebruik van gronden voor opslag van kuilvoer en materialen voor de agrarische bedrijfsvoering, met dien verstande dat hieraan voorwaarden kunnen worden gesteld op het gebied van landschappelijke inpassing en afscherming;

c. lid 4.4, sub d:
en worden toegestaan dat de gronden ten behoeve van een paardrijbak worden gebruikt, mits:
1. deze afwijkingsbevoegdheid uitsluitend wordt toegepast in aansluiting op de bestaande bebouwing;
2. ten hoogste één paardrijbak wordt aangelegd met een oppervlakte van maximaal 1.200 m^2;
3. ~~de bouwhoogte van de omheiningen van paardrijbakken ten hoogste 1,8 m zal bedragen, met dien verstande dat de afrasteringen en omheiningen transparant zullen worden vormgegeven;~~ **de bouwhoogte van de omheiningen van paardrijbakken ten hoogste 1,8 m zal bedragen, met dien verstande dat sprake moet zijn van open afrasteringen en omheiningen;**
4. een minimale afstand van 30 m wordt aangehouden tot woningen of (agrarische) bedrijven van anderen en overigens ook geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van omliggende gronden;
5. de hoogte van lichtmasten ten behoeve van verlichting bij een paardrijbak en overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, respectievelijk ten hoogste 4 m en 3 m bedragen;
6. is aangetoond dat er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan landschappelijke, natuurlijke, geomorfologische en archeologische waarden.

4.6 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren:
1. het kappen en/of rooien van bomen en/of houtgewas in de vorm van eenrijige beplanting of houtwallen, langs landbouwgronden of schuilgelegenheid voor vee, niet zijnde bomen en/of houtgewas onderdeel uitmakend van een grondgebonden agrarische teelt;
2. ~~het aanplanten van bomen en/of houtgewas ten behoeve van bosaanplant tot een aaneengesloten oppervlakte van ten hoogste 1 ha;~~
3. ~~het inrichten van gronden ten behoeve van natuurontwikkeling tot een aaneengesloten oppervlakte van ten hoogste 1 ha;~~
4. het diepploegen, egaliseren en ophogen van gronden en/of het anderszins ingrijpend wijzigen van de bodemstructuur;
5. het aanleggen van drainage, uitgezonderd herdrainage;
6. het dempen, verdiepen en/of graven van sloten, poelen en/of andere watergangen en/of -partijen;
7. het aanleggen van voorzieningen ten behoeve van extensieve dagrecreatie;

8. het aanleggen en/of verharden van een extra ontsluiting van een agrarisch bedrijf, paden of parkeergelegenheden en het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen, met uitzondering van:
   - het aanleggen en/of verharden van wegen ter ontsluiting van veldschuren en paardenstallen; en
   - het aanbrengen van verhardingen tot ten hoogste 5 m rondom en aansluitend op veldschuren ten behoeve van het gebruik van veldschuren;
9. het aanleggen en verharden van paden op gronden ten behoeve van het gebruik door kwekerijen;
10. het aanleggen van ondergrondse, bovengrondse transport-, energie- en/of telecommunicatiekabels en/of –leidingen;
11. het uitvoeren van exploitatieboringen.

b. Het in lid 4.6, sub a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:
   1. het normale onderhoud en/of het normale agrarische gebruik (ten behoeve van natuurbeheer) betreffen;
   2. reeds in uitvoering zijn of aanwezig zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan;
   3. dienen ter uitvoering en realisatie van de ~~**Ecologische Hoofdstructuur**~~ **Natuurnetwerk Nederland (NNN)**, ter plaatse van de dubbelbestemming 'Waarde - Natuur en landschap'.

c. De in lid 4.6, sub a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien:
   a. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
   b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke waarden en de geomorfologische, cultuurhistorische en archeologische waarden. De aanleg van een ecologische verbindingszone moet passen binnen het beleid met betrekking tot de ~~**Ecologische Hoofdstructuur**~~ **Natuurnetwerk Nederland (NNN)**, dan wel deze moet betrekking hebben op particulier natuurbeheer.

d. Indien de vergunning gevolgen kan hebben voor de waterhuishouding, wordt de aanvraag voor de omgevingsvergunning voorgelegd aan het betreffende waterschap met het verzoek de aanvraag te voorzien van een deskundigenadvies.

4.7 Omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning gebouwen of delen daarvan te slopen, ter plaatse van de aanduiding 'karakteristiek'.

b. Het onder a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:
   1. het normale onderhoud betreffen;

2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan.

c. De onder a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien:
   1. de karakteristieke hoofdvorm niet langer aanwezig is en niet zonder ingrijpende wijzigingen aan het pand kan worden hersteld; of
   2. de karakteristieke hoofdvorm in redelijkheid niet is te handhaven, en/of het delen van het pand betreft, die op zichzelf niet als karakteristiek zijn aan te merken en door sloop daarvan geen onevenredige aantasting van de karakteristieke hoofdvorm veroorzaken; of
   3. er sprake is van verbouw of nieuwbouw met behoud en/of terugbouwen van de karakteristieke hoofdvorm.

4.8 Wijzigingsbevoegdheid

4.8.1 Intensieve veehouderij

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming van gronden die gelegen zijn in het gebied dat is aangeduid als 'reconstructiewetzone - verwevingsgebied' en die grenzen aan een agrarisch bedrijf met de aanduiding 'intensieve veehouderij' wordt gewijzigd in 'agrarisch - agrarisch bedrijf' met de aanduiding 'intensieve veehouderij' ten behoeve van vergroting of verschuiving van het bouwvlak van een bestaande intensieve veehouderij, waarbij de totale maximale oppervlakte van het bouwvlak 1,5 ha mag bedragen, mits:

a. de noodzaak hiertoe uit hoofde van de bedrijfsvoering is aangetoond;
b. de ruimtelijke kwaliteit wordt gewaarborgd conform een ingediend landschapsplan, door middel van het aanleggen van landschapselementen of natuurlijke elementen, het aanbrengen van beeldkwaliteit en/of het herstellen van cultuurhistorische elementen aan gebouwen en/of omgeving en met inachtneming van het beginsel van zuinig ruimtegebruik;
c. voor zover de toepassing van de wijzigingsbevoegdheid gepaard gaat met een toename van staloppervlak ten behoeve van landbouwhuisdieren, er geen sprake is van een toename van stikstofdepositie op omliggende Natura 2000-gebieden.

4.8.2 Natuur

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming van gronden ter plaatse van de dubbelbestemming 'Waarde - Natuur en landschap' wordt gewijzigd in de bestemming 'Natuur – Natuur en bos', mits:

a. de wijziging uitsluitend wordt toegepsat in gebieden die in het provinciale beleid zijn opgenomen als behorend tot de ~~**Ecologische Hoofdstructuur**~~ **Natuurnetwerk Nederland (NNN)**, niet zijnde beheergebieden, dan wel als ecologische verbindingszones;
b. de wijzigingsbevoegdheid niet eerder wordt toegepast dan nadat de betreffende gronden in hun geheel voor de daadwerkelijke natuurontwikkeling zijn verworven en aangewezen;

c. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzede agrarische bedrijven, in die zin dat de bedrijven onrevenredig in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
d. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Na wijziging zijn de bepalingen van artikel 17 ('Natuur – Natuur en bos') van toepassing.

~~**4.8.3 Rood-voor-rood regeling**~~

~~**Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming van de gronden wordt gewijzigd in de bestemming 'Wonen', 'Wonen – Voormalig boerderij' of 'Wonen – Landhuis', waarbij één of meerdere extra woningen worden gerealiseerd, mits:**~~

~~**a. alleen van deze bevoegdheid gebruik wordt gemaakt in geval van samenloop met de in artikel 5.8.4 of 5.8.5 vermelde wijzigingsbevoegdheid;**~~

~~**b. alleen van deze bevoegdheid gebruik wordt gemaakt in geval van reeds gestopte dan wel stoppende agrarische bedrijven en uitgaande van voor 1 januari 2004 legaal opgerichte bebouwing en voor zover de gronden niet zijn gelegen in een landbouwontwikkelingsgebied op grond van de Reconstructiewet;**~~

~~**c. voor de bouw van één extra woning minimaal 850 m^2 aan bedrijfsgebouwen moet worden gesloopt;**~~

~~**d. voor de bouw van meerdere extra woningen, of één woning met een inhoud van 1.500 m^3, een veelvoud van 850 m^2 aan bedrijfsgebouwen wordt gesloopt, mits noodzakelijk voor de financiële uitvoerbaarheid;**~~

~~**e. het gehele complex met voormalige agrarische gebouwen wordt gesloopt, met uitzondering van de bedrijfswoning of karakteristieke agrarische bebouwing en gebouwen die worden hergebruikt in het kader van vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen;**~~

~~**f. de ruimtelijke kwaliteit ter plekke wordt verbeterd, wat blijkt uit een aanzienlijke reductie van het bouwoppervlak en volume en uit een goede landschappelijke en architectonische inpassing;**~~

~~**g. voorts wordt voldaan aan de voorwaarden zoals vervat in ter zake vastgestelde beleidsnotities voor bewoning en verbouw van voormalige inpandige bedrijfsgedeelten;**~~

~~**h. de voorkeursgrenswaarde uit de Wet geluidhinder in acht wordt genomen;**~~

~~**i. is aangetoond dat aan de normstelling van het groepsrisico wordt voldaan;**~~

~~**j. per locatie slechts eenmaal toepassing wordt gegeven aan deze wijzigingsmogelijkheid.**~~

4.8.4 Verschuiving bouwvlak

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming wordt gewijzigd in de bestemming 'Wonen' of 'Wonen – Voormalig boerderij', ten behoeve van en verschuiving van het bouwvlak en ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken**, met dien verstand dat:

a. de regels genoemd in artikel 31 of 33 onverminderd van kracht zijn;

b. de verschuiving van het bouwvlak of ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** in één richting ten behoeve van de bestemming 'Wonen' niet meer dan 10 m bedraagt;
c. de totale feitelijke oppervlakte van het bouwvlak na verschuiving ongewijzigd blijft;
d. sprake blijft van een hoge mate van concentratie van bebouwing;
e. de voorkeurs~~**grens**~~waarde uit de Wet geluidhinder in acht wordt genomen;
f. is aangetoond dat aan de normstelling van het groepsrisico wordt voldaan;
g. de ruimtelijke kwaliteit te plekke wordt verbeterd, wat mede blijkt uit een inrichtingsplan.

Artikel 5 Agrarisch - Agrarisch bedrijf

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Agrarisch - Agrarisch bedrijf' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. een grondgebonden agrarisch bedrijf, met dien verstande dat per bestemmingsvlak niet meer dan één agrarisch bedrijf is toegestaan en met dien verstande dat een kwekerij, voor zover het de hoofdactiviteit van het agrarisch bedrijf betreft, uitsluitend is toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch – kwekerij';

b. een agrarisch bedrijf met een niet-grondgebonden agrarische bedrijfsvoering in de vorm van een intensief veehouderijbedrijf, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'intensieve veehouderij';

c. een agrarisch loonbedrijf, ter plaatse van de aanduiding ~~**'agrarisch loon-bedrijf'**~~ **'agrarisch loonbedrijf'**;

d. verwerking van eigen geproduceerde producten, ter plaatse van de aanduiding 'ambachtelijke be- en verwerking van agrarische producten';

e. een houtwal, ter plaatse van de aanduiding 'houtwal';

f. een kampeerboerderij, ter plaatse van de aanduiding 'kampeerboerderij';

g. ~~**een kampeerterrein voor kleinschalig kamperen**~~ **een kleinschalig kampeerterrein**, ter plaatse van de aanduiding 'kampeerterrein';

h. een manege, ter plaatse van de aanduiding 'manege';

i. opslag ten behoeve van het agrarisch bedrijf, ter plaatse van de aanduiding 'opslag';

j. houtproductie en -verwerking, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - bosbouw';

k. een kinderopvang, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf – kinderopvang';

l. een metaalbewerkingsbedrijf, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - metaalbewerkingsbedrijf';

m. een bloemenwinkel, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van detailhandel - bloemenhandel';

n. een handel in dakpannen, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van detailhandel - pannenhandel';

o. een zaadhandel, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van detailhandel - zaadhandel;

p. een huifkarverhuurbedrijf, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie - huifkarverhuur';

q. vakantieappartementen, ter plaatse van de aanduiding 'verblijfsrecreatie';

r. buitenopslag ter plaatse van het adres Ruhenbergerweg 21 in Overdinkel, mits de opslag ten minste 15 m uit de naar de weg gekeerde bestemmingsgrens plaatsvindt;

s. het wonen ten behoeve van het bedrijf, al dan niet in combinatie met ~~**mantelzorg of**~~ een aan huis verbonden beroep of kleinschalige bedrijfsactiviteit;

t. een museum/expositieruimte, ter plaatse van de aanduiding 'museum';

u. een zorgboerderij voor dagbesteding, ter plaatse van de aanduiding 'zorgboerderij';

v. een plattelandswoning, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - plattelandswoning';

met daarbij behorend(e):

v. bedrijfsgebouwen~~, waaronder overkappingen~~;

w. bedrijfswoningen;

x. ~~aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken** bij bedrijfswoningen;

y. torensilo's, platen en bassins;

z. mestverwerkingsinstallaties;

aa. bouwwerken, geen gebouwen zijnde;

bb. nutsvoorzieningen;

cc. tuinen, erven en terreinen;

dd. water;

ee. waterhuishoudkundige voorzieningen;

ff. wegen, paden en parkeervoorzieningen.

Mestverwerking in de vorm van agrarische biomassavergisting (co-vergisting) is toegestaan, met dien verstande dat:

- het bedrijf alleen eigen geproduceerde mest verwerkt en eigen en/of van derden afkomstige co-substraten toevoegt; de co-vergiste mest mag alleen op het bedrijf behorende gronden worden gebruikt;
- de doorzet minder dan 100 ton per dag bedraagt;
- de totale biogasopslagcapaciteit niet groter is dan 2.000 m³.

In de bestemming is de aanleg van één paardrijbak per bestemmingsvlak voor hobbymatig gebruik begrepen, met een oppervlakte van ten hoogste 1.200 m².

In de bestemming is het stallen van caravans, campers en boten in bestaande bedrijfsbebouwing begrepen.

De mariakapellen zijn aangeduid met de ‘specifieke bouwaanduiding – mariakapel’. De karakteristieke panden zijn, afhankelijk van hun beschermde status, aangeduid met de ‘specifieke bouwaanduiding – rijksmonument’ of ‘specifieke bouwaanduiding – gemeentelijk monument’.

5.2 Bouwregels

5.2.1 Gebouwen ~~en overkappingen~~

Voor het bouwen van gebouwen ~~en overkappingen~~ gelden de volgende regels:

a. per bestemmingsvlak mogen uitsluitend gebouwen ~~en overkappingen~~ ten behoeve van het ter plaatse gevestigde agrarische bedrijf worden gebouwd, waarbij deze bouwregels eveneens van toepassing zijn voor functies die na afwijking van de gebruiksregels aan het agrarisch ~~bedrrijf~~ **bedrijf** zijn toegevoegd;

b. de gebouwen ~~en overkappingen~~ mogen uitsluitend binnen het bestemmingsvlak worden gebouwd dan wel binnen het bouwvlak, daar waar een bouwvlak in het plan is aangegeven;

c. ter plaatse van de aanduiding 'maximum bebouwingspercentage (%)' mag de oppervlakte niet meer mag bedragen dan ter plaatse aangegeven;

d. bij het bouwen van nieuwe gebouwen ~~en overkappingen~~ met een inhoud van meer dan:
   - 500 m^3 dient het bouwplan vergezeld te gaan van een erfinrichtingsplan;
   - 2.000 m^3 dient het bouwplan vergezeld te gaan van een landschappelijk inpassingsplanten behoeve van een goede landschappelijke inpassing en een goede ruimtelijke kwaliteitsverhouding tot de bestaande bebouwing;

e. ter plaatse van de aanduiding 'relatie' is ten hoogste één agrarisch bedrijf toegestaan; ook ten aanzien van de in het plan opgenomen functieaanduidingen en de maatvoering ter plaatse van de aanduiding 'relatie' geldt dat deze betrekking hebben op één agrarisch bedrijf;

f. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch – kwekerij' is een oppervlakte van maximaal 4.000 m^2 aan kassen toegestaan, dan wel de bestaande oppervlakte indien die meer is;

g. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - bebouwing uitgesloten' mogen geen gebouwen ~~en overkappingen~~ worden gebouwd;

h. ter plaatse van de aanduiding 'opslag' mogen geen gebouwen ~~en overkappingen~~ worden gebouwd;

i. de maximum oppervlakte aan gebouwen ~~en overkappingen~~ ten behoeve van de intensieve veehouderij mag niet meer bedragen dan is aangegeven ter plaatse van de aanduiding 'maximum oppervlakte (m^2)';

j. er mogen uitsluitend bedrijfsgebouwen ~~en overkappingen~~ ten behoeve van het ter plaatse gevestigde agrarische bedrijf worden gebouwd, waarbij deze bouwregels eveneens van toepassing zijn voor functies die na afwijking van de gebruiksregels aan het agrarisch bedrijf zijn toegevoegd;

k. er mogen geen kassen worden gebouwd;

l. het aantal bedrijfswoningen bedraagt ten hoogste één per bouwperceel, dan wel het bestaande aantal bedrijfswoningen, tenzij de gronden zijn voorzien van de aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten'. **Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - plattelandswoning' is 1 plattelandswoning toegestaan**;

m. de afstand tussen een bedrijfswoning**, dan wel plattelandswoning ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - plattelandswoning',** en het dichtstbijzijnde agrarische bedrijfsgebouw bedraagt ten hoogste 75 m (gemeten van gevel tot gevel);

n. de afstand van een gebouw tot de zijdelingse perceelgrens bedraagt ten minste 5 m, dan wel de bestaande afstand indien deze minder is; er geldt geen minimaal aan te houden afstand indien het bouwperceel grenst aan de bestemming 'Agrarisch – 1' of 'Agrarisch – 2';

o. de maatvoering van een gebouw ~~**of een overkapping**~~ voldoet aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld:

Functie van een gebouw	**Maximale oppervlakte/inhoud**		**Goothoogte in m**	**Dakhelling in °**		**Hoogte in m**
	per gebouw	**gezamenlijk**	**max.**	**min.**	**max.**	**max.**
Bedrijfsgebouw	-	-	6	20	60	12
Overkapping bij bedrijfsgebouw	-	-	6	-	60	12
Bedrijfswoning, exclusief kelder ~~**en inclusief aan- en uitbouwen**~~ **en plattelandswoning ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - plattelandswoning', exclusief kelder**	750 m³*	-	min. 0,5 max.6	25	60	10
~~**Bijgebouwen en overkappingen**~~ **bijbehorende bouwwerken** bij de bedrijfswoning ~~**of**~~ **plattelandswoning ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - plattelandswoning', exclusief kelder**	-	100 m²**	4,5	-	60	**ten minste 1 m lager dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw**
(Toren)silo	85 m³	-	-	-	-	12
Mestverwerkingsinstallatie						10
Kampeerboerderij	bestaand		bestaand			bestaand

* tenzij de bestaande inhoud meer bedraagt, in welk geval de inhoud van de bedrijfswoning **of plattelandswoning ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - plattelandswoning'** ten hoogste de bestaande inhoud zal bedragen.

de oppervlakte van karakteristieke ~~bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** telt niet mee bij het berekenen van de maximale gezamenlijke oppervlakte van ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken**.

p. de bouwhoogte ter plaatse van de aanduiding 'silo' bedraagt niet meer dan 23 m;

q. de toegang van buitenaf voor een kelder mag maximaal 1/3 van de gevelbreedte bedragen;

r. ter plaatse van de aanduiding 'kampeerterrein' mag één trekkershut worden gebouwd, met een oppervlakte van maximaal 30 m^2, alsmede gebouwen ~~**en overkappingen**~~ ten behoeve van sanitaire voorzieningen, waarbij de gezamenlijke oppervlakte ten hoogste 50 m^2 bedraagt, dan wel ten hoogste de bestaande oppervlakte indien deze meer bedraagt. De goothoogte bedraagt ten hoogste 3 m en de dakhelling bedraagt ten minste 18°. De bouwhoogte van een overkapping bedraagt ten hoogste 3,5 m;

s. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding – gemeentelijk monument', dient - in afwijking van de in dit artikel opgenomen maatvoering - de uitwendige hoofdvorm van de bestaande gebouwen, bestaande uit goot- en bouwhoogte en dakvorm, te worden gehandhaafd. Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding – rijksmonument' gelden de beschermende bepalingen van de Monumentenwet 1988

t. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - kinderopvang' op het adres Honingloweg 30 in Losser mag de oppervlakte aan bebouwing niet meer bedragen dan is aangegeven;

u. bijbehorende bouwwerken worden ten minste 1 m achter de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan gebouwd;

v. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - mestvergister' is uitsluitend een mestvergister toegestaan.

5.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de hoogte van erf- en terreinafscheidingen bedraagt ten hoogste 1 m, met dien verstande dat de hoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de voorgevel van de bedrijfswoning(en) en/of bedrijfsgebouwen ten hoogste 2 m bedraagt;

b. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 10 m, met dien verstande dat de hoogte van lichtmasten ten hoogste 4 m en de hoogte van omheiningen van paardrijbakken ten hoogste 1,8 m bedraagt.

5.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 5.2.1, sub b:
en worden toegestaan dat het bouwvlak met ten hoogste 10 m wordt overschreden;

b. lid 5.2.1,~~ **sub k**~~ **sub l**:
en worden toegestaan dat een tweede bedrijfswoning wordt gebouwd, mits:

~~**1. de noodzaak voor de bedrijfsvoering met twee volwaardige arbeidskrachten is aangetoond bij een bedrijfsomvang groter dan 120 nge's en de beide arbeidskrachten fulltime werkzaam zijn in het bedrijf;**~~

~~2. het gaat om een agrarisch bedrijf met een redelijk zicht op een duurzame voortzetting (voldoende toekomstperspectief);~~

~~3. de situering van de tweede bedrijfswoning een duidelijke relatie heeft met het agrarisch bedrijf, waarbij geldt dat ten behoeve van de tweede bedrijfswoning maximaal 100 m² aan bijgebouwen mag worden opgericht;~~

~~4. er sprake is van een goede landschappelijke inpassing;~~

1. **de tweede bedrijfswoning noodzakelijk is voor de doelmatige bedrijfsvoering van het agrarisch bedrijf, waarbij sprake is van een duurzaam meermansbedrijf gericht op het houden van levende have;**
2. **er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;**
3. **er in het verleden niet eerder een tweede bedrijfswoning is gebouwd;**
4. **er een positief, onafhankelijk deskundigenadvies omtrent de noodzaak van een tweede bedrijfswoning is uitgebracht;**
5. **geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie, het bebouwingsbeeld, de cultuurhistorische, de waterhuishouding, natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;**
6. **deze bepaling niet geldt voor het bouwen van een tweede plattelandswoning ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - plattelandswoning';**

c. lid 5.2.1, sub m:

en worden toegestaan dat de afstand ~~tutssen~~ **tussen** de bedrijfswoning**, dan wel plattelandswoning ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - plattelandswoning',** en het dichtstbijzijnde bedrijfsgebouw wordt vergroot;

d. lid 5.2.1, sub o:

en worden toegestaan dat de inhoud van de bedrijfswoning**, dan wel plattelandswoning ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - plattelandswoning',** wordt vergroot tot ten hoogste 1.000 m³, mits:

1. deze afwijkingsmogelijkheid wordt toegepast ten behoeve van de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon;
2. ~~de vergroting noodzakelijk is voor het constante toezicht op het agrarisch bedrijf en er een bedrijfsomvang aanwezig is van minimaal 120 nge in verband met de duurzaamheid van het bedrijf als volwaardig meermansbedrijf;~~ **de noodzaak hiertoe uit hoofde van een doelmatige bedrijfsvoering is aangetoond en er een positief onafhankelijk deskundigenadvies omtrent de noodzaak van de vergroting is uitgebracht;**
3. er niet eerder een tweede bedrijfswoning is gebouwd;
4. tevens de afwijkingsmogelijkheid in lid 5.5, onder c wordt toegepast;

e. lid 5.2.1, sub o:

en worden toegestaan dat de goothoogte van bedrijfsgebouwen wordt verhoogd tot ten hoogste 8 m;

f. lid 5.2.1, sub o:
en worden toegestaan dat de bouwhoogte van bedrijfsgebouwen~~, overkappingen,~~ en mestverwerkingsinstallaties wordt verhoogd tot ten hoogste 12 m, mits er sprake is van een goede landschappelijke inpassing;

g. lid 5.2.1, sub o:
en worden toegestaan dat de bouwhoogte van torensilo's wordt verhoogd tot 15 m, mits er sprake is van een goede landschappelijke inpassing;

h. lid 5.2.1, sub o:
en worden toegestaan dat, in geval van gehele sloop van het woongedeelte inclusief de deel met een bestaande inhoud van meer dan 2.000 m³, een nieuw woongedeelte wordt gebouwd met een inhoud van ten hoogste 2.000 m³ mits:
1. het nieuwe woongedeelte wordt gebouwd overeenkomstig de voormalige karakteristieke hoofdvorm;
2. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de landschappelijke waarden, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;

i. lid 5.2.1, sub u:
en worden toegestaan dat bijbehorende bouwwerken op een kleinere afstand achter of voor de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan worden gebouwd, met dien verstande dat:
1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;
2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven;

j. lid 5.2.1, sub o:
en worden toegestaan dat de bouwhoogte van bijbehorende bouwwerken minder dan 1 meter lager is dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw of gelijk is aan de bouwhoogte van het hoofdgebouw, met dien verstande dat:
1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;
2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven.

5.4 Specifieke gebruiksregels

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik dat afwijkt van de bestemmingsomschrijving, waaronder in ieder geval wordt begrepen:

a. het gebruik van gronden en bouwwerken voor mestverwerking anders dan de in lid 5.1 toegelaten mestverwerking;

b. het gebruik van gronden en bouwwerken voor nevenactiviteiten, anders dan de in lid 5.1 toegelaten nevenactiviteiten;

c. het opslaan van agrarische producten binnen het bouwperceel voor zover het gronden betreft die zijn gelegen voor (het verlengde van) de naar de weg gekeerde gevel(s) van een bedrijfswoning en/of bedrijfsgebouw of, indien geen bedrijfswoning aanwezig is, het dichtst bij de weg gelegen bedrijfsgebouw;

d. het opslaan van zand, steen en naar de aard daarmee gelijk te stellen materialen, voor een periode langer dan zes maanden per jaar;

e. de opslag van onbruikbare of althans aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, stoffen en materialen, behoudens voor zover de opslag geschiedt in het kader van de normale uitoefening van het bedrijf;

f. het splitsen van een bedrijfswoning**, dan wel plattelandswoning ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - plattelandswoning',** in meer dan één woning;

g. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van detailhandel, anders dan de verkoop van eigen en streekeigen producten;

h. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van verblijfsrecreatieve doeleinden, anders dan de gronden en bouwwerken die van een specifieke aanduiding zijn voorzien en met uitzondering van een bed and breakfast in de bedrijfswoning**, dan wel plattelandswoning ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - plattelandswoning', met dien verstande dat de bed and breakfast niet meer dan 8 slaapplaatsen heeft en de parkeerdruk in de openbare ruimte niet toeneemt**;

i. het gebruik van gedeelten van een bedrijfswoning**, dan wel plattelandswoning ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - plattelandswoning'**, inclusief ~~**aan- en uitbouwen en bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** bij de bedrijfswoning **of plattelandswoning**, voor de uitoefening van een aan huis verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsactiviteit, indien:

   1. het beroep of bedrijf niet wordt uitgeoefend door één van de bewoners van de bedrijfswoning **of plattelandswoning**, waarbij één andere arbeidskracht ter plekke werkzaam mag zijn;
   2. de beroeps-/bedrijfsoppervlakte in de bedrijfswoning **of plattelandswoning** meer bedraagt dan 30% van het vloeroppervlak van de bedrijfswoning;
   3. de beroeps-/bedrijfsoppervlakte meer dan 50 m² bedraagt;
   4. parkeren niet op eigen erf plaatsvindt;
   5. detailhandel plaatsvindt anders dan productiegebonden detailhandel;

j. het gebruik van vrijstaande ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** voor permanente bewoning;

k. het gebruik van en het in gebruik laten nemen van gronden en bouwwerken ter plaatse van de Beuningerveldweg (ong.) te Beuningen overeenkomstig de in lid 5.1 opgenomen bestemmingsomschrijving zonder de aanleg en instandhouding van de erfinrichting in overeenstemming met het in de bijlage bij de toelichting (verzamelplan 2020) opgenomen erfinrichtingsplan, teneinde te komen tot een goede erfinrichting**;**

l. het gebruik van een woonhuis voor meer dan één huishouden;

m. het gebruik van de gronden en bouwwerken ter plaatse van de aanduiding 'zorgboerderij' voor dak- of thuislozen, asielopvang, verslaafdenzorg en/of penitentiaire zorg of resocialisatie van (ex)gedetineerden en voor nachtopvang;

n. het gebruik van en het in gebruik laten nemen van gronden en bouwwerken als plattelandswoning aan Beuningerveldweg 3 Beuningen, ter plaatse van de aanduiding 'plattelandswoning', overeenkomstig de in lid 5.1 onder v opgenomen bestemmingsomschrijving, zonder de aanleg en instandhouding van de landschappelijke inpassing in overeenstemming met Bijlage 10 Landschappelijke inpassing Beuningerveldweg 3 Beuningen, binnen een jaar na verlening van de omgevingsvergunning voor het bouwen.

5.5 Afwijken van de gebruiksregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 5.4, sub a:
en worden toegestaan dat de uitoefening van een agrarisch bedrijf wordt gecombineerd met die vorm van agrarische biomassavergisting (co-vergisting) waarbij het bedrijf:
- eigen geproduceerde mest verwerkt en de co-vergiste mest gebruikt op de gronden die tot het bedrijf behoren of afvoert naar derden; of
- aangevoerde mest verwerkt en de co-vergiste mest gebruikt op de tot het bedrijf behorende gronden, mits:
  1. is aangetoond dat geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
  2. er sprake is van een bouwperceel, gelegen aan een weg die berekend is op zwaar verkeer;
  3. is aangetoond dat geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;

b. lid 5.4, sub b:
en worden toegestaan dat een agrarisch bedrijf wordt gecombineerd met een nevenactiviteit, met dien verstande dat alle activiteiten ten behoeve van de uitoefening van de nevenactiviteit worden ondergebracht binnen de bestaande bebouwing en er geen sprake is van buitenopslag van (afval)materialen en goederen, behorende bij deze nevenactiviteit;

c. lid 5.4, ~~**sub f**~~ **sub l**:
en worden toegestaan dat een bedrijfswoning**, dan wel plattelandswoning ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - plattelandswoning',** wordt gebruikt voor twee huishoudens ten behoeve van inwoning, mits:
1. deze afwijkingsmogelijkheid uitsluitend wordt toegepast ten behoeve van de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon;

2. ~~de bestaande bouwmassa niet wordt vergroot (tenzij tevens de afwijkingsmogelijkheid in lid 5.3, sub c is toegepast) en er~~ geen sprake is van splitsing in meerdere woningen;
3. er sprake blijft van één hoofdtoegang, die toegang verschaft tot een gemeenschappelijke hal van waaruit rechtstreekse toegang tot de beide woonruimtes wordt verschaft;
4. er sprake blijft van één aansluiting op de verschillende nutsvoorzieningen en er geen toename van het aantal inritten naar het perceel plaatsvindt;
5. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
6. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;

d. lid 5.4, sub h:

~~en worden toegestaan dat een kampeerterrein voor kleinschalig kamperen op een agrarisch bouwperceel wordt aangelegd, met dien verstande dat:~~

~~- kleinschalig kamperen alleen is toegestaan bij een functionerend of een voormalig agrarisch bedrijf;~~

~~- er maximaal 25 kampeerplaatsen zijn toegestaan, gedurende het kampeerseizoen van 15 maart tot en met 31 oktober;~~

~~- er één trekkershut met een oppervlakte van maximaal 30 m^2 is toegestaan;~~

~~- kleinschalig kamperen niet is toegestaan in de gebieden die zijn aangeduid als 'reconstructiewetzone - landbouwontwikkelingsgebied';~~

~~- er ten behoeve van een zorgvuldige landschappelijke inpassing een erfinrichtingsplan, afgestemd op de landschaps- en beheersvisie uit het Landschapsontwikkelingsplan, wordt opgesteld.~~

~~Tevens kan een theeschenkerij worden toegestaan bij een kleinschalig kampeerterrein, mits:~~

~~1. de theeschenkerij in de bestaande gebouwen wordt gerealiseerd;~~
~~2. er alleen koffie, thee en alcoholvrije dranken worden geschonken;~~

en worden toegestaan dat een kleinschalig kampeerterrein op het bouwperceel wordt aangelegd, met dien verstande dat:

1. **er uitsluitend kampeermiddelen zijn toegestaan gedurende het kampeerseizoen van 15 maart tot en met 31 oktober;**
2. **maximaal twee trekkershutten met een oppervlakte van maximaal 30 m2 per trekkershut, een goothoogte van maximaal 3 en een minimale dakhelling van 18;**
3. **tevens een theeschenkerij in de bestaande gebouwen kan worden toegestaan;**
4. **de landschappelijke inpassing met gebiedseigen beplanting voldoende is gewaarborgd;**
5. **er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;**

6. **er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;**
7. **er geen sprake is van aantasting van cultuurhistorische, landschappelijke of monumentale waarden;**
8. **het parkeren op eigen erf plaatsvindt;**
9. **er tevens wordt voldaan aan de overige voorwaarden uit de Nota verblijfsrecreatie Noordoost Twente 2018 of indien deze beleidsnota wijzigt het op dat moment van toepassing zijnde verblijfsrecreatieve beleid;**

e. lid 5.4, sub h:

en worden toegestaan dat in een ~~**bijgebouw**~~ **bijbehorende bouwwerk** bij de agrarische bedrijfswoning**, dan wel plattelandswoning ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - plattelandswoning',** een bed and breakfast wordt gerealiseerd**, met dien verstande dat:**

1. **er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;**
2. **er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van omliggende gronden;**
3. **de bed and breakfast niet meer dan 8 slaapplaatsen heeft;**
4. **de parkeerdruk in de openbare ruimte niet toeneemt;**

f. lid 5.4, sub h:

en worden toegestaan dat een deel van de woning of de bestaande (voormalige) bedrijfsgebouwen worden gebruikt voor plattelandskamers, mits:

1. de oppervlakte per kamer niet meer bedraagt dan 60 m^2 en de gezamenlijke oppervlakte ten hoogste 500 m^2 bedraagt;
2. het aantal kamers per bestemmingsvlak minimaal twee is, tenzij het een karakteristiek en/of bijzonder gebouw betreft;
3. de kamers ruimtelijk ~~**en functioneel-technisch**~~ één geheel vormen met de overige bebouwing en voldoet aan redelijke eisen van welstand;
4. de landschappelijke inpassing met gebiedseigen beplanting voldoende is gewaarborgd;
5. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
6. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;
7. er geen sprake is van aantasting van cultuurhistorische, landschappelijke of monumentale waarden;
8. de bestaande woonfunctie behouden blijft;
9. het parkeren binnen het bestemmingsvlak plaatsvindt, waarbij de parkeerplaatsen landschappelijk worden ingepast;
10. er sprake is van bedrijfsmatige exploitatie**;**

11. er tevens wordt voldaan aan de overige voorwaarden uit de Nota verblijfsrecreatie Noordoost Twente 2018 of indien deze beleidsnota wijzigt het op dat moment van toepassing zijnde verblijfsrecreatieve beleid;

g. ~~lid 5.4, sub h:~~

~~en worden toegestaan dat de bestaande (voormalige) bedrijfsgebouwen worden gebruikt voor boerderijappartementen, mits:~~

~~1. de oppervlakte per appartement groter is dan 50 m^2 en de inhoud niet meer bedraagt dan 250 m^3;~~

~~2. het appartement in de bestaande bebouwing worden gerealiseerd; indien dit niet mogelijk is kan de haalbaarheid van herbouw op dezelfde plaats worden onderzocht, waarbij het maximale toegestane percentage aan bebouwing niet mag worden overschreden;~~

~~3. het appartement ruimtelijk en functioneel-technisch één geheel vormt met de overige bebouwing en voldoet aan redelijke eisen van welstand;~~

~~4. de landschappelijke inpassing met gebiedseigen beplanting voldoende is gewaarborgd;~~

~~5. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;~~

~~6. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;~~

~~7. er geen sprake is van aantasting van cultuurhistorische, landschappelijke of monumentale waarden;~~

~~8. de bestaande woonfunctie behouden blijft;~~

~~9. het parkeren binnen het bestemmingsvlak plaatsvindt, waarbij de parkeerplaatsen landschappelijk worden ingepast;~~

~~10. er sprake is van bedrijfsmatige exploitatie.~~

~~h. lid 5.4, sub j:~~

~~en worden toegestaan dat vrijstaande bijgebouwen worden gebruikt voor tijdelijke bewoning door een hulpbehoevende, met als doel het verlenen van mantelzorg, mits:~~

~~1. de hulpbehoevende een naast familielid is;~~

~~2. de hulpbehoevendheid wordt geïndiceerd door medewerkers van de afdeling Werk, inkomen en zorg, teamzorg;~~

~~3. niet reeds een tweede woning of tweede zelfstandige woonruimte aanwezig is;~~

~~4. de afstand tussen het hoofdgebouw en het mantelzorggebouw ten hoogste 20 m bedraagt;~~

~~5. geen sprake is van een zelfstandige woonunit;~~

~~6. voorts wordt voldaan aan de voorwaarden zoals vervat in ter zake vastgestelde beleidsregel Mantelzorgwoningen gemeente Losser;~~

i. lid 5.4, sub n:

mits in plaats daarvan andere, gelijkwaardige landschapsmaatregelen worden getroffen, metdien verstande dat deze landschapsmaatregelen:

1. **minimaal gelijkwaardig zijn aan de in het landschappelijk inpassingsplan opgenomen landschapsmaatregelen;**
2. **voorzien in een minimaal gelijk beschermingsniveau van de landschappelijke waarden waarvoor de in het landschappelijk inpassingsplan genoemde landschapsmaatregelen zijn bepaald;**
3. **zijn afgestemd op de specifieke omgevingskenmerken.**

5.6 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde of van werkzaamheden

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren:
   - het kappen en/of rooien van bomen en/of houtgewas in de vorm van eenrijige beplanting of houtwallen op het perceel Beverborgsweg 9 te Losser.

b. Het in lid 5.6, sub a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:
   1. het normale onderhoud en/of het normale agrarische gebruik (ten behoeve van natuurbeheer) betreffen;
   2. reeds in uitvoering zijn of aanwezig zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan.

c. De in lid 5.6, sub a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien geen onevenredige afbreuk worden gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke waarden en de geomorfologische, cultuurhistorische en archeologische waarden.

d. Indien de vergunning gevolgen kan hebben voor de waterhuishouding, wordt de aanvraag voor de omgevingsvergunning voorgelegd aan het betreffende waterschap met het verzoek de aanvraag te voorzien van een deskundigenadvies.

5.7 Omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning gebouwen of delen daarvan te slopen, ter plaatse van de ‘specifieke bouwaanduiding – gemeentelijk monument’.

b. Het onder a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:
   1. het normale onderhoud betreffen;
   2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan.

c. De onder a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien de karakteristieke hoofdvorm niet langer aanwezig is en niet zonder ingrijpende wijzigingen aan het pand kan

worden hersteld, de karakteristieke hoofdvorm in redelijkheid niet is te handhaven, en/of het delen van het pand betreft, die op zichzelf niet als karakteristiek zijn aan te merken en door sloop daarvan geen onevenredige aantasting van de karakteristieke hoofdvorm veroorzaken.

d. De onder a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien:
   1. de karakteristieke hoofdvorm niet langer aanwezig is en niet zonder ingrijpende wijzigingen aan het pand kan worden hersteld; of
   2. de karakteristieke hoofdvorm in redelijkheid niet is te handhaven, en/of het delen van het pand betreft, die op zichzelf niet als karakteristiek zijn aan te merken en door sloop daarvan geen onevenredige aantasting van de karakteristieke hoofdvorm veroorzaken; of
   3. er sprake is van verbouw of nieuwbouw met behoud en/of terugbouwen van de karakteristieke hoofdvorm.

5.8 Wijzigingsbevoegdheid

5.8.1 Niet-agrarische bedrijvigheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming na beëindiging van het agrarisch bedrijf wordt gewijzigd in de bestemming 'Bedrijf' ~~**of 'Recreatie - Verblijfsrecreatie'**~~, mits:

a. het gaat om kleinschalige bedrijvigheid, die is genoemd in de als ~~**bijlage 3**~~ **bijlage 2** bij deze regels opgenomen Staat van bedrijven onder de categorieën 1 en 2, dan wel naar de aard en invloed op de omgeving gelijk te stellen bedrijvigheid;
b. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van artikel 7 ~~**respectievelijk 21**~~ van overeenkomstige toepassing zijn;
~~**c. deze wijzigingsbevoegdheid niet wordt toegepast indien de gronden zijn voorzien van de aanduiding 'reconstructiewetzone - landbouwontwikkelingsgebied';**~~
d. is aangetoond dat geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
e is aangetoond dat sprake is van een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, de landschappelijke waarde en de milieukwaliteit;
f. is aangetoond dat geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden.

5.8.2 Kwekerij

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de hoofdactiviteit van een agrarisch bedrijf wordt gewijzigd naar een kwekerij, mits:

a. is aangetoond dat geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
b. is aangetoond dat geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden.

Na wijziging krijgt de kwekerij de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch – kwekerij'.

5.8.3 Rood-voor-rood regeling

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming na beëindiging van het agrarisch bedrijf wordt gewijzigd in de bestemming 'Wonen' of 'Wonen - Voormalig boerderij', waarbij één ~~of meerdere extra~~ woning~~en worden~~ wordt gerealiseerd ~~en waarbij per nieuwe woning een bijgebouw met een oppervlakte van ten hoogste 100 m^2 is toegestaan,~~ mits:

~~a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van respectievelijk artikel 31 of artikel 33 van overeenkomstige toepassing zijn;~~
~~b. alleen van deze bevoegdheid gebruik wordt gemaakt in geval van reeds gestopte dan wel stoppende agrarische bedrijven en uitgaande van voor 1 januari 2004 legaal opgerichte bebouwing en voor zover de gronden niet zijn gelegen in een landbouwontwikkelingsgebied op grond van de Reconstructiewet;~~
~~c. voor de bouw van één extra woning minimaal 850 m^2 aan bedrijfsgebouwen moet worden gesloopt;~~
~~d. voor de bouw van meerdere extra woningen, of één woning met een inhoud van 1.500 m^3, een veelvoud van 850 m^2 aan bedrijfsgebouwen wordt gesloopt, mits noodzakelijk voor de financiële uitvoerbaarheid;~~
~~e. het gehele complex met voormalige agrarische gebouwen wordt gesloopt, met uitzondering van de bedrijfswoning of karakteristieke agrarische bebouwing en gebouwen die worden hergebruikt in het kader van vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen;~~
~~f. de ruimtelijke kwaliteit ter plekke wordt verbeterd, wat blijkt uit een aanzienlijke reductie van het bouwoppervlak en volume en uit een goede landschappelijke en architectonische inpassing;~~
~~g. voorts wordt voldaan aan de voorwaarden zoals vervat in ter zake vastgestelde beleidsnotities voor bewoning en verbouw van voormalige inpandige bedrijfsgedeelten;~~
~~h. de voorkeursgrenswaarde uit de Wet geluidhinder in acht wordt genomen;~~
~~i. per locatie slechts eenmaal toepassing wordt gegeven aan deze wijzigingsmogelijkheid.~~

a. in ruil voor de mogelijkheid om een compensatiewoning te kunnen realiseren moet op het erf waar gebouwd wordt, dan wel elders minimaal de hieronder genoemde oppervlaktes landschapontsierende bebouwing of kassen te worden gesloopt;

Compensatie te bouwen (maximaal)	Sloopoppervlakte (m^2 minimaal)
1 compensatiewoning van 750 m^3 en een bijbehorende bouwwerken van 100 m^2	850 m^2 landschapontsierende bebouwing of 4.500 m^2 kassen
1 compensatiewoning van 750 m^3 en een bijbehorende bouwwerk van 150 m^2	1.000 m^2 landschapontsierende bebouwing of 5.000 m^2 kassen
1 compensatiewoning van 1.000 m^3 en een bijbehorende bouwwerken van 150 m^2	1.500 m^2 landschapontsierende bebouwing of 7.500 m^2 kassen

b. het moet gaan om legale (vergunde) landschapontsierende voormalige agrarische bedrijfsgebouwen die zijn gelegen in het buitengebied van de gemeente Losser;
c. het mag niet gaan om monumentale, karakteristieke of cultuurhistorisch waardevolle bebouwing;
d. overige voorzieningen (sleufsilo's, mestbassins, kelders) tellen niet mee en kunnen niet worden ingezet in deze regeling.
e. alle aanwezige landschapsontsierende bebouwing, inclusief erfverhardingen, mestplaten en sleufsilo's moeten worden gesloopt, met uitzondering van:
  1. de voormalige bedrijfswoning en de bij recht toegestane oppervlakte aan bijbehorende bouwwerken bij de woning;
  2. karakteristieke, monumentale en cultuurhistorisch waardevolle bebouwing;
  3. uitzonderingssituaties, waarbij aantoonbaar sprake moeten zijn van een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit;
f. eerdere verplichtingen tot sloop of erfinrichting kunnen niet in de regeling worden toegepast;
g. de compensatiekavel is maximaal 1.000 m2 groot;
h. de compensatiewoning moet passend zijn binnen de op dat moment geldende gemeentelijke Woonvisie;
i. de compensatiewoning mag geen onevenredige aantasting van agrarische en/of andere belangen in de omgeving veroorzaken, zoals belemmering van de bedrijfsmatige activiteiten van een bedrijf in de omgeving;
j. de ontwikkeling op de bouwlocatie dient vergezeld te gaan van een erfinrichtingsplan.

5.8.4 Woonfunctie

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming na beëindiging van het agrarisch bedrijf wordt gewijzigd in de bestemming 'Wonen' of 'Wonen - Voormalig boerderij', mits:

a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van respectievelijk artikel 31 of artikel 33 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. is aangetoond dat geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
c. de woonfunctie wordt ondergebracht in de voormalige bedrijfswoning, dan wel het voormalige boerderijpand;
d. het voormalige boerderijpand of andere beeldbepalende bouwvormen als landschappelijk waardevolle verschijningsvorm worden gehandhaafd;
e. is aangetoond dat sprake is van een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, de landschappelijke waarde en de milieukwaliteit;
f. is aangetoond dat geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

5.8.5 Landhuizen

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming na het beëindiging van het agrarisch bedrijf wordt gewijzigd in de bestemming 'Wonen – Landhuis', mits:
a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van artikel 32 van overeenkomstige toepassing zijn;
~~**b. alleen van deze bevoegdheid gebruik wordt gemaakt in samenloop met de in artikel 3.8.3 of 4.8.3 vermelde wijzigingsbevoegdheid, in geval van reeds gestopte dan wel stoppende agrarische bedrijven en voor zover de gronden niet zijn gelegen in een landbouwontwikkelingsgebied op grond van de Reconstructiewet**~~;
c. sprake is van de bouw van één landhuis met een inhoud van minimaal 1.000 m^3 en maximaal 2.000 m^3;
d. ten minste 1,5 ha van een aansluitend gebied wordt ingezet voor het versterken van de landschappelijke waarden;
e. bestaande niet functionele bebouwing wordt gesloopt, minimaal 850 m^2 aan bedrijfsgebouwen, met uitzondering van karakteristieke agrarische bebouwing en gebouwen die worden hergebruikt in het kader van vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen;
f. de ruimtelijke kwaliteit ter plekke wordt verbeterd, wat mede blijkt uit een inrichtingsplan;
~~**g. voorts wordt voldaan aan de voorwaarden zoals vervat in ter zake vastgestelde beleidsnotities voor bewoning en verbouw van voormalige inpandige bedrijfsgedeelten;**~~
h. de voorkeurs~~**grens**~~waarde uit de Wet geluidhinder in acht wordt genomen.

Artikel 6 Agrarisch - Kwekerij

6.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Agrarisch - Kwekerij' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. een grondgebonden agrarisch bedrijf, waaronder begrepen een tuinbouwbedrijf gericht op het kweken van planten, bomen, bloemen en andere sierteeltproducten, zowel binnen als buiten kassen, alsmede de aanleg en het onderhoud van tuinen;
b. een groothandel in bomen, planten, bloembollen, zaden, potgrond en tuin- en bloemisterijartikelen, zoals potten, tuinmaterialen, tuingereedschappen en aanverwante artikelen;
c. een tuincentrum, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'tuincentrum';
d. teeltondersteunende voorzieningen, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - teeltondersteunende voorzieningen';
e. waterbassins, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'waterberging';
f. het wonen ten behoeve van het bedrijf, al dan niet in combinatie met ~~**mantelzorg of**~~ een aan huis verbonden beroep of kleinschalige bedrijfsactiviteit;

met de daarbij behorende:

g. bedrijfsgebouwen, met inbegrip van kassen ~~**en overkappingen**~~;
h. bedrijfswoning;
i. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
j. tuinen, erven en terreinen;
k. nutsvoorzieningen;
l. waterhuishoudkundige voorzieningen;
m. wegen, paden en parkeervoorzieningen.

6.2 Bouwregels

6.2.1 Gebouwen ~~**en overkappingen**~~

Voor het bouwen van gebouwen ~~**en overkappingen**~~ gelden de volgende regels:

a. er mogen uitsluitend gebouwen ~~**en overkappingen**~~ ten behoeve van het ter plaatse gevestigde bedrijf worden gebouwd;
b. de gebouwen, waaronder begrepen hoge teeltondersteunende voorzieningen met een permanent karakter in de vorm van kassen, ~~**en overkappingen**~~ mogen uitsluitend binnen het bouwvlak worden gebouwd; waarbij het maximale bebouwingspercentage maximaal 40% bedraagt;
c. ter plaatse van de aanduiding 'tuincentrum' bedraagt de oppervlakte aan gebouwen~~**, inclusief overkappingen,**~~ ten hoogste 2.750 m^2;

d. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - teeltondersteunende voorzieningen' zijn lage teeltondersteunende voorzieningen toegestaan met een permanent karakter in de vorm van containervelden via omkeerbare voorzieningen tot een oppervlakte van ten hoogste 50.000 m^2;

e. de al dan niet overdekte verkoopoppervlakte ten behoeve van de in lid 6.1, sub c bedoelde detailhandelsactiviteiten bevindt zich uitsluitend binnen de aanduiding 'tuincentrum';

f. de oppervlakte aan ondergeschikte horeca, exclusief toiletvoorzieningen, bedraagt ten hoogste 125 m^2;

g. er mag ten hoogste één bedrijfswoning worden gebouwd met de daarbij behorende ~~**aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen**~~ **bijbehorende bouwwerken**, het hoofdgebouw dient binnen de aanduiding 'bedrijfswoning' te worden gebouwd;

h. de afstand van een gebouw tot de zijdelingse perceelgrens bedraagt ten minste 5 m, dan wel de bestaande afstand indien deze minder is;

i. de maatvoering van een gebouw ~~**of een overkapping**~~ voldoet aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld:

Functie van een gebouw	**Maximale oppervlakte/inhoud**		**Goothoogte in m**	**Dakhelling in °**		**Hoogte in m**
	Per gebouw	**gezamen-lijk**	**max.**	**min.**	**max.**	**max.**
Bedrijfsgebouw	-	-		20	60	8
Overkapping bij bedrijfsgebouw	-	-		-	60	8
Bedrijfswoning, exclusief kelder ~~**en inclusief aan- en uitbouwen**~~	750 m^3*	-	6	25	60	9
~~**Bijgebouwen en overkappingen**~~ **bijbehorende bouwwerken** bij de bedrijfswoning	-	100 m^2	3	-	60	~~**5**~~ **ten minste 1 m lager dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw**

*tenzij de bestaande inhoud meer bedraagt, in welk geval de inhoud van de bedrijfswoning ten hoogste de bestaande inhoud zal bedragen.

j. bijbehorende bouwwerken worden ten minste 1 m achter de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan gebouwd.

6.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de hoogte van erf- en terreinafscheidingen bedraagt ten hoogste 1 m, met dien verstande dat de hoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de voorgevel van de bedrijfswoning(en) en/of bedrijfsgebouwen ten hoogste 2 m bedraagt;

b. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m, met uitzondering van de bestaande toegangspoort, verlichtingsarmaturen, vlaggenmasten en dergelijke, waarvan de bouwhoogte ten hoogste 10 m bedraagt.

6.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 6.2.1, sub j:
en worden toegestaan dat bijbehorende bouwwerken op een kleinere afstand achter of voor de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan worden gebouwd, met dien verstande dat:
1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;
2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven;

b. lid 6.2.1, sub i:
en worden toegestaan dat de bouwhoogte van bijbehorende bouwwerken minder dan 1 meter lager is dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw of gelijk is aan de bouwhoogte van het hoofdgebouw, met dien verstande dat:
1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;
2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven.

6.4 Specifieke gebruiksregels

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik dat afwijkt van de bestemmingsomschrijving, waaronder in ieder geval wordt begrepen:

a. het oprichten of plaatsen van onderkomens;

b. het opslaan van hout en aannemersmaterialen, behoudens voor zover dit noodzakelijk is voor het op de bestemming gerichte gebruik van de grond;

c. het ten verkoop opslaan van landbouwwerktuigen of onderdelen daarvan;

d. het kennelijk ten verkoop opslaan van ongebruikte en/of gebruikte, dan wel geheel of ten dele uit gebruikte onderdelen samengestelde motorrijtuigen of aanhangwagens, welke bruikbaar en niet aan hun bestemming onttrokken zijn;

e. het gebruik als opslag-, stort- of bergplaats – al dan niet ten verkoop – van ongebruikte of althans aan hun oorspronkelijke bestemming onttrokken voorwerpen en materialen, behoudens voor zover zulks noodzakelijk is in verband met het op de bestemming gerichte beheer van de gronden;

f. het gebruik van meer dan 125 m^2 aan oppervlak ten behoeve van ondergeschikte horeca;

g. detailhandel in niet aan het tuincentrum gerelateerde goederen zoals omschreven in lid 6.1; hieronder valt in ieder geval de verkoop van levende dieren en dierbenodigdheden (met uitzondering van vijvers, vissen en visvoer), de verkoop van decoratieartikelen binnenshuis (sfeer en interieur), zoals glas- en aardewerk, de verkoop van kleinmeubelen binnenshuis en wellness (sauna, zwembad et cetera), alsmede de verkoop van vuurwerk. Niet hieronder valt de verkoop van kerst- en paasartikelen;

h. permanente of tijdelijke bewoning met uitzondering van de bedrijfswoning ter plaatse van de aanduiding 'bedrijfswoning';

i. het splitsen van een bedrijfswoning in meer dan één woning;

j. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van verblijfsrecreatieve doeleinden;

k. het gebruik van gedeelten van een bedrijfswoning, inclusief ~~**aan- en uitbouwen en bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** bij de bedrijfswoning, voor de uitoefening van een aan huis verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsactiviteit, indien:
   1. het beroep of bedrijf niet wordt uitgeoefend door één van de bewoners van de bedrijfswoning, waarbij één andere arbeidskracht ter plekke werkzaam mag zijn;
   2. de beroeps-/bedrijfsoppervlakte in de bedrijfswoning meer bedraagt dan 30% van het vloeroppervlak van de bedrijfswoning;
   3. de beroeps-/bedrijfsoppervlakte meer dan 50 m^2 bedraagt;
   4. parkeren niet op eigen erf plaatsvindt;
   5. detailhandel plaatsvindt anders dan productiegebonden detailhandel**;**

l. het gebruik van een woonhuis voor meer dan één huishouden.

6.5 Afwijken van de gebruiksregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 6.3, ~~**sub i**~~ **sub l**:
   en worden toegestaan dat een bedrijfswoning wordt gebruikt voor meer dan één huishouden ten behoeve van inwoning, mits:
   1. deze afwijking uitsluitend wordt toegepast ten behoeve van de huisvesting van een tweede of een derde (huishouden van een) persoon;
   2. ~~**de bestaande bouwmassa niet wordt vergroot en er**~~ geen sprake is van splitsing in meerdere woningen;
   3. er sprake blijft van één hoofdtoegang, die toegang verschaft tot een gemeenschappelijke hal van waaruit rechtstreekse toegang tot de beide woonruimtes wordt verschaft;
   4. er sprake blijft van één aansluiting op de verschillende nutsvoorzieningen en er geen toename van het aantal inritten naar het perceel plaatsvindt;

5. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
6. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

6.6 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren:
   - het aanbrengen van teeltondersteunende voorzieningen in de vorm van verhardingen.

b. Het in lid 6.5, sub a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:
   1. het normale onderhoud en/of beheer betreffen;
   2. reeds in uitvoering zijn of vergund zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan.

c. De in lid 6.5, sub a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:
   1. de teeltondersteunende voorzieningen zijn enkel toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - teeltondersteunende voorzieningen';
   2. de voorzieningen dienen aansluitend aan het bouwvlak te worden gebouwd;
   3. de gezamenlijke oppervlakte bedraagt ten hoogste 10.000 m^2;
   4. er mag geen onevenredige afbreuk worden gedaan aan de landschappelijke en archeologische waarden;
   5. de waterhuishouding mag niet onevenredig worden aangetast;
   6. enkel zijn toegestaan de volgende voorzieningen:
      - teeltondersteunende voorzieningen met een hoogte van maximaal 1,5 m in de vorm van insectengaas, afdekfolies c.q. –plastic, lage tunnels;
      - containervelden via omkeerbare voorzieningen aansluitend aan het bouwvlak;
      - hagel-/kersennetten;
      - wandelkappen, vanwege vruchtwisselingseis bij teelt in de grond, aansluitend aan het bouwvlak;
      - waterbassins.

6.7 Wijzigingsbevoegdheid

6.6.1 Bedrijf

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming na beëindiging van het kwekerijbedrijf wordt gewijzigd in de bestemming 'Bedrijf', mits:

a. het gaat om kleinschalige bedrijvigheid in de milieucategorie 1 of 2;
b. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van artikel 7 van overeenkomstige toepassing zijn;
~~c. deze wijzigingsbevoegdheid niet wordt toegepast indien de gronden zijn voorzien van de aanduiding 'reconstructiewetzone - landbouwontwikkelingsgebied';~~
d. is aangetoond dat geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
e. is aangetoond dat sprake is van een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, de landschappelijke waarde en de milieukwaliteit;
f. is aangetoond dat geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden.

6.6.2 Woonfunctie

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming na beëindiging van het kwekerijbedrijf wordt gewijzigd in de bestemming 'Wonen' of 'Wonen - Voormalig boerderij', mits:

a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van respectievelijk 31 of artikel 33 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. is aangetoond dat geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
c. de woonfunctie wordt ondergebracht in de voormalige bedrijfswoning, dan wel het voormalige boerderijpand;
d. het voormalige boerderijpand of andere beeldbepalende bouwvormen als landschappelijk waardevolle verschijningsvorm worden gehandhaafd;
e. is aangetoond dat sprake is van een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, de landschappelijke waarde en de milieukwaliteit;
f. is aangetoond dat geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 7 Bedrijf

7.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bedrijf' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. een bedrijf, dat al dan niet aan het buitengebied gebonden is en dat is genoemd in de als ~~**bijlage 3**~~ **bijlage 2** bij deze regels opgenomen Staat van bedrijven onder de categorieën 1 en 2, met dien verstande dat per bestemmingsvlak niet meer dan één bedrijf is toegestaan;
b. een agrarisch bedrijf, ter plaatse van de aanduiding 'agrarisch bedrijf';
c. een agrarisch loon- en grondverzetbedrijf, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - loon- en grondverzetbedrijf';
d. een voormalige bedrijfswoning, ter plaatse van de aanduiding ‘ specifieke vorm van bedrijf – voormalige bedrijfswoning’;
e. bos, ter plaatse van de aanduiding ‘bos’;
f. groenvoorzieningen, ter plaatse van de aanduiding ‘groen’;
g. een hoveniersbedrijf, ter plaatse van de aanduiding 'hovenier';
h. jeugdopvang, ter plaatse van de aanduiding 'jeugdopvang';
i. de opslag van materialen, ter plaatse van de aanduiding 'opslag';
j. een aannemingsbedrijf, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - aannemingsbedrijf';
k. een autosloperij, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - autosloperij';
l. een garagebedrijf, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - garagebedrijf';
m. een kaarsenmakerij, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - kaarsenmakerij';
n. een houtbewerkingsbedrijf, waaronder een klompenmakerij met ontvangst en rondleiding, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - houtbewerkingsbedrijf;
o. een bedrijf voor verkoop en reparatie van grasmaaiers en dergelijke, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - mechanisatiebedrijf';
p. een meelhandel, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - meelhandel';
q. een transportbedrijf, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - transportbedrijf';
r. het wonen ten behoeve van het bedrijf, al dan niet in combinatie een aan huis verbonden beroep of kleinschalige bedrijfsactiviteit;
s. het wonen, ander dan ten behoeve van het bedrijf, in een voormalige bedrijfswoning, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - voormalige bedrijfswoning';
t. behoud en herstel van de cultuurhistorische waarden in de vorm van karakteristieke erven en panden; de kenmerken hiervan zijn beschreven in de inventarisatie van karakteristieke erven en panden in de gemeente Losser die als bijlage 1 bij de regels is opgenomen;

u. **een klompenmakerij, waaronder een klompenmuseum met ontvangst, rondleiding, theeschenkerij en een winkel voor werkschoeisel en -kleding, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - klompenmakerij';**

met daarbij behorende:

v. bedrijfsgebouwen~~, waaronder overkappingen~~;

w. bedrijfswoningen;

x. ~~aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken** bij bedrijfswoningen;

y. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde;

z. tuinen, erven en terreinen;

aa. nutsvoorzieningen;

bb. waterhuishoudkundige voorzieningen;

cc. wegen, paden en parkeervoorzieningen;

met dien verstande dat:

dd. in de bestemming niet zijn begrepen geluidszoneringplichtige, risicovolle inrichtingen en/of vuurwerkbedrijven.

In de bestemming is het stallen van caravans, campers en boten in bestaande bedrijfsbebouwing begrepen.

De karakteristieke erven zijn aangeduid met de aanduiding ‘specifieke bouwaanduiding – karakteristiek erf’. De karakteristieke panden zijn aangeduid als ‘karakteristiek’.

7.2 Bouwregels

7.2.1 Gebouwen ~~en overkappingen~~

Voor het bouwen van gebouwen ~~en overkappingen~~ gelden de volgende regels:

a. per bestemmingsvlak mogen uitsluitend gebouwen ~~en overkappingen~~ ten behoeve van het ter plaatse gevestigde bedrijf worden gebouwd, dan wel ten behoeve van het aantal bedrijven ter plaatse van de aanduiding 'aantal bedrijven';

b. ter plaatse van de aanduiding 'relatie' is ten hoogste één bedrijf toegestaan;

c. de gebouwen ~~en overkappingen~~ mogen, voor zover sprake is van een bouwvlak, uitsluitend binnen het bouwvlak worden gebouwd;

d. het aantal bedrijfswoningen zal ten hoogste één per bouwperceel bedragen, dan wel het bestaande aantal bedrijfswoningen, tenzij de gronden zijn voorzien van de aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten';

e. ter plaatse van de aanduiding ‘bedrijfswoning’ is ten hoogste één bedrijfswoning toegestaan;

f. ter plaatse van de aanduiding 'erf' zijn uitsluitend ~~bijgebouwenen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken** toegestaan;

g. de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen bedraagt niet meer dan de bestaande oppervlakte, dan wel het bebouwingspercentage dat in het bestemmingsvlak of bouwvlak is aangegeven, dan wel ten hoogste de oppervlakte zoals is aangegevens ter plaatse van de aanduiding 'maximale oppervlakte (m^2);

h. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - bebouwing uitgesloten' mogen geen gebouwen ~~**en overkappingen**~~ worden gebouwd;

i. de oppervlakte van de bedrijfsgebouwen ter plaatse van de aanduiding 'karakteristiek' bedraagt 167,25 m^2;

j. de afstand van een gebouw tot de zijdelingse perceelgrens bedraagt ten minste 5 m, dan wel de bestaande afstand indien deze minder is;

k. de maatvoering van een gebouw ~~**of een overkapping**~~ zal voldoen aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld;

Functie van een gebouw	**Maximale oppervlakte/inhoud**		**Goothoog-te in m**	**Dakhelling in °**		**Hoogte in m**
	per gebouw	**gezamen-lijk**	**max.**	**min.**	**max.**	**max.**
Bedrijfsgebouw	-	-	6	20	60	10
Overkapping bij bedrijfsgebouw	-	-	6	-	60	10
Bedrijfswoning, exclusief kelder ~~**en inclusief aan- en uitbouwen**~~	750 m^3	-	min. 0,5 max. 6	25	60	10
~~**Bijgebouwen en overkappingen**~~ **bijbehorende bouwwerken** bij de bedrijfswoning	-	100 m^2**	4,5	-	60	**ten minste 1 m lager dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw**

* tenzij de bestaande inhoud meer bedraagt, in welk geval de inhoud van de bedrijfswoning ten hoogste de bestaande inhoud zal bedragen.

de oppervlakte van karakteristieke ~~bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** telt niet mee bij het berekenen van de maximale gezamenlijke oppervlakte van ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken**.

l. in afwijking van het gestelde in lid 7.2.1, sub l geldt ter plaatse van de aanduiding 'maximale goot- en bouwhoogte';de maximale goot- en bouwhoogte, zoals in het plan aangegeven

m. in afwijking van het gestelde in lid 7.2.1, sub l geldt ter plaatse van de aanduiding 'minimale dakhelling' de minimale dakhelling zoals in het plan aangegeven;

n. de toegang van buitenaf voor een kelder mag maximaal 1/3 van de gevelbreedte bedragen;

o. ter plaatse van de aanduiding 'karakteristiek' dient - in afwijking van de in dit artikel opgenomen maatvoering- de uitwendige hoofdvorm van de bestaande gebouwen, bestaande uit goot- en bouwhoogte en dakvorm, te worden gehandhaafd;

p. bijbehorende bouwwerken worden ten minste 1 m achter de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan gebouwd.

7.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de hoogte van erf- en terreinafscheidingen bedraagt ten hoogste 1 m, met dien verstande dat de hoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de voorgevel van de bedrijfswoning(en) en/of bedrijfsgebouwen ten hoogste 2 m bedraagt;

b. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m.

7.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 7.2.1, sub g:

en worden toegestaan dat de gezamenlijke oppervlakte van de bedrijfsgebouwen~~**, waaronder overkappingen,**~~ per bestemmingsvlak met maximaal 10% worden vergroot ten opzichte van de oppervlakte van de bebouwing op het moment van de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied op 19 maart 2013, met uitzondering van:

1. de gezamenlijke oppervlakte van de bedrijfsgebouwen op het adres Denekamperstraat 42 te Beuningen die met ten hoogste 50% mag worden vergroot, mits:
   - de noodzaak hiertoe is aangetoond;
   - er sprake is van een aantoonbare kwaliteitsverbetering van (de inpassing van) het bestaande erf;

b. lid 7.2.1, sub p:

en worden toegestaan dat bijbehorende bouwwerken op een kleinere afstand achter of voor de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan worden gebouwd, met dien verstande dat:

1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;

2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven;

c. lid 7.2.1, sub k:

en worden toegestaan dat de bouwhoogte van bijbehorende bouwwerken minder dan 1 meter lager is dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw of gelijk is aan de bouwhoogte van het hoofdgebouw, met dien verstande dat:

1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;

2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven.

7.4 Specifieke gebruiksregels

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik dat afwijkt van de bestemmingsomschrijving, waaronder in ieder geval wordt begrepen:

a. detailhandel, anders dan productiegebonden detailhandel;
b. de opslag van onbruikbare of althans aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, stoffen en materialen, behoudens voor zover de opslag geschiedt in het kader van de normale uitoefening van het bedrijf;
c. het gebruik als transportbedrijf ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf – loon- en grondverzetbedrijf';
d. het splitsen van een bedrijfswoning in meer dan één woning;
e. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van verblijfsrecreatieve doeleinden;
f. het gebruik van gedeelten van een bedrijfswoning, inclusief ~~**aan- en uitbouwen en bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** bij de bedrijfswoning, voor de uitoefening van een aan huis verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsactiviteit, indien:
    1. het beroep of bedrijf niet wordt uitgeoefend door één van de bewoners van de bedrijfswoning, waarbij één andere arbeidskracht ter plekke werkzaam mag zijn;
    2. de beroeps-/bedrijfsoppervlakte in de bedrijfswoning meer bedraagt dan 30% van het vloeroppervlak van de bedrijfswoning;
    3. de beroeps-/bedrijfsoppervlakte meer dan 50 m² bedraagt;
    4. parkeren niet op eigen erf plaatsvindt;
    5. detailhandel plaatsvindt anders dan productiegebonden detailhandel;
g. het gebruik van vrijstaande ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** voor permanente bewoning;
h. de vestiging van bedrijven die niet zijn genoemd in de categorieën 1 en 2 van de Staat van bedrijven;
i. het gebruik van de voormalige bedrijfswoning ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - voormalige bedrijfswoning' voor bedrijfsactiviteiten;
j. de vestiging van meer dan één bedrijf per bestemmingsvlak**;**
k. de winkel voor werkschoeisel en -kleding ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - klompenmakerij' bedraagt niet meer dan 100 m²;
l. het gebruik van een woonhuis voor meer dan één huishouden.

7.5 Afwijken van de gebruiksregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 7.4, ~~**sub d**~~ **sub l**:
   en worden toegestaan dat een bedrijfswoning wordt gebruikt voor meer dan één huishouden ten behoeve van inwoning, met dien verstande dat:

1. deze afwijkingsmogelijkheid uitsluitend wordt toegepast ten behoeve van de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon;
2. ~~de bestaande bouwmassa niet wordt vergroot en er~~ geen sprake is van splitsing in meerdere woningen;
3. er sprake blijft van één hoofdtoegang, die toegang verschaft tot een gemeenschappelijke hal van waaruit rechtstreekse toegang tot de beide woonruimtes wordt verschaft;
4. er sprake blijft van één aansluiting op de verschillende nutsvoorzieningen en er geen toename van het aantal inritten naar het perceel plaatsvindt;
5. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
6. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

b. lid 7.4, sub h:
en worden toegestaan dat de gronden en gebouwen worden gebruikt voor de vestiging van bedrijven die niet zijn genoemd in de Staat van bedrijven onder de categorieën 1 en 2, mits deze bedrijven naar aard en effecten op het woon- en leefklimaat van de omliggende woningen, al dan niet onder te stellen voorwaarden wat betreft geur, stof, gevaar en geluid, kunnen worden gelijkgesteld met de bedrijven die wel zijn genoemd in de Staat van bedrijven onder de categorieën 1 en 2.

c. lid 7.4, sub j:
en worden toegestaan dat de gronden en gebouwen worden gebruikt voor de vestiging van meer dan één bedrijf, mits:
1. het parkeren op eigen erf plaatsvindt;
2. de bedrijfsactiviteiten niet leiden tot verkeersoverlast;
3. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

7.6 Omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning gebouwen of delen daarvan te slopen, ter plaatse van de aanduiding 'karakteristiek'.

b. Het in lid 7.6, sub a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:
1. het normale onderhoud betreffen;
2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan.

c. De in lid 7.6, sub a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien de karakteristieke hoofdvorm niet langer aanwezig is en niet zonder ingrijpende wijzigingen aan het pand kan worden hersteld, de karakteristieke hoofdvorm in redelijkheid niet is te handhaven, en/of het delen van het pand betreft, die op zichzelf niet als karakteristiek zijn aan

te merken en door sloop daarvan geen onevenredige aantasting van de karakteristieke hoofdvorm veroorzaken.

7.7 Wijzigingsbevoegdheid

7.7.1 Woonfunctie

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming na beëindiging van het bedrijf wordt gewijzigd in de bestemming ‘Wonen’, mits:

a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van artikel 31 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. deze wijzigingsbevoegdheid niet wordt toegepast ter plaatse van de aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten';
c. is aangetoond dat geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
d. de woonfunctie wordt ondergebracht in de voormalige bedrijfswoning;
e. is aangetoond dat geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 8 Bedrijf - Delfstoffenwinning

8.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bedrijf - Delfstoffenwinning' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. de winning van zand;
b. de opslag van zand en grond;
c. water en oevers;
d. natuurontwikkeling;

met daarbij behorende:

e. bedrijfsgebouwen~~, waaronder overkappingen~~;
f. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde.
g. erven en terreinen;
h. waterhuishoudkundige voorzieningen;
i. wegen, paden en parkeervoorzieningen.

8.2 Bouwregels

8.2.1 Gebouwen ~~en overkappingen~~

Voor het bouwen van gebouwen ~~en overkappingen~~ gelden de volgende regels:

a. per bestemmingsvlak mogen uitsluitend gebouwen ~~en overkappingen~~ ten behoeve van het ter plaatse gevestigde bedrijf worden gebouwd;
b. de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen bedraagt niet meer dan de bestaande oppervlakte;
c. de afstand van een gebouw tot de zijdelingse perceelgrens bedraagt ten minste 5 m, dan wel de bestaande afstand indien deze minder is;
d. de maatvoering van een gebouw of ~~een overkapping~~ voldoet aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld:

Functie van een gebouw	**Maximale oppervlakte in m2**		**Goothoogte in m**	**Dakhelling in °**		**Hoogte in m**
	per gebouw	**gezamenlijk**	**max.**	**min.**	**max.**	**max.**
Bedrijfsgebouw	-	-	6	20	60	10
Overkapping bij bedrijfsgebouw	-	-	6	-	60	10

8.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de hoogte van erf- en terreinafscheidingen bedraagt ten hoogste 2 m;

b. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m.

8.3 Wijzigingsbevoegdheid

8.3.1 Natuur

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming van de gronden wordt gewijzigd in de bestemming ‘Natuur - Natuur en bos‘.

Artikel 9 Bedrijf - Openbaar nut

9.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bedrijf - Openbaar nut' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. nutsvoorzieningen;

b. een antennemast, ter plaatse van de aanduiding 'antennemast';

c. behoud en herstel van de cultuurhistorische waarden in de vorm van karakteristieke panden; de kenmerken hiervan zijn beschreven in de inventarisatie van karakteristieke erven en panden in de gemeente Losser die als bijlage 1 bij de regels is opgenomen;

met daarbij behorende:

d. bedrijfsgebouwen~~, waaronder overkappingen~~;

e. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde;

f. erven en terreinen;

g. waterhuishoudkundige voorzieningen;

h. wegen, paden en parkeervoorzieningen.

9.2 Bouwregels

9.2.1 Gebouwen~~ en overkappingen~~

Voor het bouwen van gebouwen ~~en overkappingen~~ gelden de volgende regels:

a. per bestemmingsvlak mogen uitsluitend gebouwen ~~en overkappingen~~ ten behoeve van het ter plaatse gevestigde bedrijf worden gebouwd;

b. de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen bedraagt niet meer dan de bestaande oppervlakte;

c. de afstand van een gebouw tot de zijdelingse perceelgrens bedraagt ten minste 5 m, dan wel de bestaande afstand indien deze minder is;

d. de maatvoering van een gebouw ~~of een overkapping~~ voldoet aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld:

Functie van een gebouw	**Maximale oppervlakte in m^2**		**Goothoog-te in m**	**Dakhelling in °**		**Hoogte in m**
	per gebouw	**gezamen-lijk**	**max.**	**min.**	**max.**	**max.**
Bedrijfsgebouw	150 m^2	-	6	20	60	10
Overkapping bij bedrijfsgebouw	-	-	6	-	60	10
Antennemast						40

9.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de hoogte van erf- en terreinafscheidingen bedraagt ten hoogste 2 m;

b. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m.

9.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 9.2.1, sub b:
en worden toegestaan dat de gezamenlijke oppervlakte van de bedrijfsgebouwen~~**, waaronder overkappingen,**~~ per bestemmingsvlak met maximaal 10% wordt vergroot ten opzichte van de oppervlakte van de bebouwing op het moment van de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied op 19 maart 2013, mits:
- de noodzaak hiertoe is aangetoond;
- er sprake is van een aantoonbare kwaliteitsverbetering van (de inpassing van) het bestaande erf.

9.4 Omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning gebouwen of delen daarvan te slopen, ter plaatse van de aanduiding 'karakteristiek', de ‘specifieke bouwaanduiding – gemeentelijk monument’.

b. Het onder a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:
1. het normale onderhoud betreffen;
2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan.

c. De onder a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien:
1. de karakteristieke hoofdvorm niet langer aanwezig is en niet zonder ingrijpende wijzigingen aan het pand kan worden hersteld; of
2. de karakteristieke hoofdvorm in redelijkheid niet is te handhaven, en/of het delen van het pand betreft, die op zichzelf niet als karakteristiek zijn aan te merken en door sloop daarvan geen onevenredige aantasting van de karakteristieke hoofdvorm veroorzaken; of
3. er sprake is van verbouw of nieuwbouw met behoud en/of terugbouwen van de karakteristieke hoofdvorm.

Artikel 10 Cultuur en ontspanning

10.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Cultuur en ontspanning' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. een museum;
b. educatieve en recreatieve voorzieningen, waaronder ambachtelijke productie;
c. horeca;
d. dagopvang;
e. kleinschalige kantoorfunctie;
f. medegebruik als evenemententerrein, ter plaatse van de aanduiding 'evenemententerrein';
g. behoud en herstel van de cultuurhistorische waarden in de vorm van karakteristieke panden; de kenmerken hiervan zijn beschreven in de inventarisatie van karakteristieke erven en panden in de gemeente Losser die als bijlage 1 bij de regels is opgenomen;

met daarbij behorende:

h. bedrijfsgebouwen~~, waaronder overkappingen~~;
i. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
j. erven en terreinen;
k. nutsvoorzieningen;
l. waterhuishoudkundige voorzieningen;
m. wegen en paden.

10.2 Bouwregels

10.2.1 Gebouwen ~~en overkappingen~~

Voor het bouwen van gebouwen ~~en overkappingen~~ gelden de volgende regels:

a. de oppervlakte aan gebouwen ~~en overkappingen~~ bedraagt niet meer dan de bestaande oppervlakte dan wel het bebouwingspercentage dat in het bestemmingsvlak is aangegeven;
b. de afstand van een gebouw tot de zijdelingse perceelgrens bedraagt ten minste 5 m, dan wel de bestaande afstand indien deze minder is;
c. de maatvoering van een gebouw ~~of een overkapping~~ voldoet aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld:

Functie van een gebouw	Maximale oppervlakte in m2		Goothoog-te in m	Dakhelling in °		Hoogte in m
	per gebouw	gezamen-lijk	max.	min.	max.	max.
Bedrijfsgebouw	-	-	6	20	60	10
Overkapping bij bedrijfsgebouw	-	-	6	-	60	10
Schoorsteen						45

d. indien het bouwwerk/de schoorsteen een grotere hoogte heeft dan 85 m ten opzichte van NAP, kan slechts een omgevingsvergunning worden verleend indien en voor zover uit een radarverstoringsonderzoek is gebleken dat geen ontoelaatbare verstoring van de radar van de Koninklijke Luchtmacht plaatsvindt;

e. ter plaatse van de aanduiding 'karakteristiek' dient - in afwijking van de in dit artikel opgenomen maatvoering - de uitwendige hoofdvorm van de bestaande gebouwen, bestaande uit goot- en bouwhoogte en dakvorm, te worden gehandhaafd.

10.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de hoogte van erf- en terreinafscheidingen bedraagt ten hoogste 2 m;

b. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m.

10.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 10.2.1, sub a:
en worden toegestaan dat de gezamenlijke oppervlakte van de bedrijfsgebouwen~~, waaronder overkappingen,~~ per bestemmingsvlak met maximaal 10% wordt vergroot ten opzichte van de oppervlakte van de bebouwing op het moment van de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied op 19 maart 2013, mits:
- de noodzaak hiertoe is aangetoond;
- er sprake is van een aantoonbare kwaliteitsverbetering van (de inpassing van) het bestaande erf.

10.4 Omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning gebouwen of delen daarvan te slopen, ter plaatse van de aanduiding 'karakteristiek'.

b. Het onder a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:
   1. het normale onderhoud betreffen;
   2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan.

c. De onder a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien:
   1. de karakteristieke hoofdvorm niet langer aanwezig is en niet zonder ingrijpende wijzigingen aan het pand kan worden hersteld; of
   2. de karakteristieke hoofdvorm in redelijkheid niet is te handhaven, en/of het delen van het pand betreft, die op zichzelf niet als karakteristiek zijn aan te merken en door sloop daarvan geen onevenredige aantasting van de karakteristieke hoofdvorm veroorzaken; of
   3. er sprake is van verbouw of nieuwbouw met behoud en/of terugbouwen van de karakteristieke hoofdvorm.

Artikel 11 Detailhandel

11.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Detailhandel' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. detailhandel;
b. een recreatiewoning, uitsluitend ter plaatste van de aanduiding 'recreatiewoning';
c. het wonen ten behoeve van het bedrijf, al dan niet in combinatie een aan huis verbonden beroep of kleinschalige bedrijfsactiviteit;

met daarbij behorende:

d. bedrijfsgebouwen~~, waaronder overkappingen~~;
e. bedrijfswoningen;
f. ~~aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken** bij bedrijfswoningen;
g. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
h. tuinen, erven en terreinen;
i. nutsvoorzieningen;
j. waterhuishoudkundige voorzieningen;
k. wegen, paden en parkeervoorzieningen.

11.2 Bouwregels

11.2.1 Gebouwen ~~en overkappingen~~

Voor het bouwen van gebouwen ~~en overkappingen~~ gelden de volgende regels:

a. per bestemmingsvlak mogen uitsluitend gebouwen ~~en overkappingen~~ ten behoeve van het ter plaatse gevestigde bedrijf worden gebouwd;
b. de gebouwen ~~en overkappingen~~ mogen uitsluitend binnen het bouwvlak worden gebouwd;
c. de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen bedraagt niet meer dan de bestaande oppervlakte;
d. het aantal bedrijfswoningen zal ten hoogste één per bouwperceel bedragen, dan wel het bestaande aantal bedrijfswoningen;
e. de afstand van een gebouw tot de zijdelingse perceelgrens bedraagt ten minste 5 m, dan wel de bestaande afstand indien deze minder is;
f. de maatvoering van een gebouw ~~of een overkapping~~ voldoet aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld:

Functie van een gebouw	Maximale oppervlakte/inhoud		Goothoogte in m	Dakhelling in °		Hoogte in m
	per gebouw	gezamen-lijk	max.	min.	max.	max.
Bedrijfsgebouw		-	6	20	60	10
Overkapping bij bedrijfsgebouw	-	-	6	-	60	10
Bedrijfswoning, exclusief kelder ~~en inclusief aan- en uitbouwen~~	750 m³ *	-	min. 0,5 max. 6	25	60	10
~~Bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken** bij de bedrijfswoning	-	100 m²	4,5	-	60	**ten minste 1 m lager dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw**

* tenzij de bestaande inhoud meer bedraagt, in welk geval de inhoud van de bedrijfswoning ten hoogste de bestaande inhoud zal bedragen.

g. de toegang van buitenaf voor een kelder mag maximaal 1/3 van de gevelbreedte bedragen;

h. bijbehorende bouwwerken worden ten minste 1 m achter de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan gebouwd.

11.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de hoogte van erf- en terreinafscheidingen bedraagt ten hoogste 1 m bedragen, met dien verstande dat de hoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de voorgevel van de bedrijfswoning(en) en/of bedrijfsgebouwen ten hoogste 2 m bedraagt;

b. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m.

11.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 11.2.1, sub **c**:

en worden toegestaan dat de gezamenlijke oppervlakte van de bedrijfsgebouwen~~**, waaronder overkappingen,**~~ per bestemmingsvlak met maximaal 10% wordt vergroot ten opzichte van de oppervlakte van de bebouwing op het moment van de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied op 19 maart 2013, mits:

- de noodzaak hiertoe is aangetoond;
- er sprake is van een aantoonbare kwaliteitsverbetering van (de inpassing van) het bestaande erf.

b. lid 11.2.1, sub h:

en worden toegestaan dat bijbehorende bouwwerken op een kleinere afstand achter of voor de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan worden gebouwd, met dien verstande dat:

1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;

2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven;

c. lid 11.2.1, sub f:

en worden toegestaan dat de bouwhoogte van bijbehorende bouwwerken minder dan 1 meter lager is dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw of gelijk is aan de bouwhoogte van het hoofdgebouw, met dien verstande dat:

1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;

2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven.

11.4 Specifieke gebruiksregels

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik dat afwijkt van de bestemmingsomschrijving, waaronder in ieder geval wordt begrepen:

a. de opslag van onbruikbare of althans aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, stoffen en materialen, behoudens voor zover de opslag geschiedt in het kader van de normale uitoefening van het bedrijf.

b. het splitsen van een bedrijfswoning in meer dan één woning;

c. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van verblijfsrecreatieve doeleinden, met uitzondering van de recreatiewoning ter plaatse van de aanduiding 'recreatiewoning';

d. het gebruik van gedeelten van een bedrijfswoning, inclusief ~~aan- en uitbouwen en bijgebouwen~~ **bijbehorende bouwwerken** bij de bedrijfswoning, voor de uitoefening van een aan huis verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsactiviteit, indien:

   1. het beroep of bedrijf niet wordt uitgeoefend door één van de bewoners van de bedrijfswoning, waarbij één andere arbeidskracht ter plekke werkzaam mag zijn;
   2. de beroeps-/bedrijfsoppervlakte in de bedrijfswoning meer bedraagt dan 30% van het vloeroppervlak van de bedrijfswoning;
   3. de beroeps-/bedrijfsoppervlakte meer dan 50 m² bedraagt;
   4. parkeren niet op eigen erf plaatsvindt;
   5. detailhandel plaatsvindt anders dan productiegebonden detailhandel;

e. het gebruik van vrijstaande ~~bijgebouwen~~ **bijbehorende bouwwerken** en recreatiewoningen voor permanente bewoning**;**

f. het gebruik van een woonhuis voor meer dan één huishouden.

11.5 Afwijken van de gebruiksregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 11.4, ~~**sub b**~~ **sub f**:
   en worden toegestaan dat een bedrijfswoning wordt gebruikt voor meer dan één huishouden ten behoeve van inwoning, met dien verstande dat:
   1. deze afwijkingsmogelijkheid uitsluitend wordt toegepast ten behoeve van de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon;
   2. ~~**de bestaande bouwmassa niet wordt vergroot en er**~~ geen sprake is van splitsing in meerdere woningen;
   3. er sprake blijft van één hoofdtoegang, die toegang verschaft tot een gemeenschappelijke hal van waaruit rechtstreekse toegang tot de beide woonruimtes wordt verschaft;
   4. er sprake blijft van één aansluiting op de verschillende nutsvoorzieningen en er geen toename van het aantal inritten naar het perceel plaatsvindt;
   5. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
   6. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

11.6 Wijzigingsbevoegdheid

11.6.1 Woonfunctie

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat
de bestemming wordt gewijzigd in de bestemming 'Wonen', mits:

a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van artikel 31 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. is aangetoond dat geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
c. de woonfunctie wordt ondergebracht in de voormalige bedrijfswoning;
d. is aangetoond dat geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 12 Detailhandel - Tuincentrum

12.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Detailhandel - Tuincentrum' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. een tuincentrum;

b. het wonen ten behoeve van het bedrijf, al dan niet in combinatie met een aan huis verbonden beroep of kleinschalige bedrijfsactiviteit;

met de daarbij behorende:

c. bedrijfsgebouwen~~, waaronder overkappingen~~;

d. bedrijfswoningen;

e. ~~aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken** bij bedrijfswoningen;

f. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde;

g. tuinen, erven en terreinen;

h. nutsvoorzieningen;

i. waterhuishoudkundige voorzieningen;

j. wegen, paden en parkeervoorzieningen.

12.2 Bouwregels

12.2.1 Gebouwen ~~en overkappingen~~

Voor het bouwen van gebouwen ~~en overkappingen~~ geldende de volgende regels:

a. per bestemmingsvlak mogen utsluitend gebouwen ~~en overkappingen~~ ten behoeve van het ter plaatse gevestigde bedrijf worden gebouwd;

b. de oppervlakte bedraagt niet meer dan de bestaande oppervlakte;

c. het aantal bedrijfswoningen zal ten hoogste één per bouwperceel bedragen, dan wel het bestaande aantal bedrijfswoningen;

d. de afstand van een gebouw tot de zijdelingse perceelsgrens bedraagt tenminste 5 m, dan wel de bestaande afstand indien deze minder is;

e. de maatvoering van een gebouw ~~of overkapping~~ voldoet aan de eisen dien in het volgende bouwschema zijn gesteld;

Functie van een gebouw	Maximale oppervlakte/inhoud		Goothoogte in m	Dakhelling in °		Hoogte in m
	per gebouw	gezamen-lijk	max.	min.	max.	max.
Bedrijfsgebouw		-	6	20	60	10
Overkapping bij bedrijfsgebouw	-	-	6	-	60	10
Bedrijfswoning, exclusief kelder ~~en inclusief aan- en uitbouwen~~	750 m³ *	-	min. 0,5 max. 6	25	60	10
~~Bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken** bij de bedrijfswoning	-	100 m²	4,5	-	60	**ten minste 1 m lager dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw**

* tenzij de bestaande inhoud meer bedraagt, in welk geval de inhoud van de bedrijfswoning ten hoogste de bestaande inhoud zal bedragen.

f. de toegang van buitenaf voor een kelder mag maximaal 1/3 van de gevelbreedte bedragen;

g. bijbehorende bouwwerken worden ten minste 1 m achter de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan gebouwd.

12.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de hoogte van erf- en terreinafscheidingen bedraagt ten hoogste 1 m, met dien verstande dat de hoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de voorgevel van de bedrijfswoning(en) en/of bedrijfsgebouwen ten hoogste 2 m bedraagt;

b. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m.

12.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 12.2.1, sub b:
en worden toegestaan dat de gezamenlijke oppervlakte van de bedrijfsgebouwen~~, waaronder overkappingen,~~ per bestemmingsvlak met maximaal 10% wordt vergroot ten opzichte van de oppervlakte van de bebouwing op het moment van de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied op 19 maart 2013, mits:
- de noodzaak hiertoe is aangetoond;
- er sprake is van een aantoonbare kwaliteitsverbetering van (de inpassing van) het bestaande erf.

b. lid 12.2.1, sub g:

en worden toegestaan dat bijbehorende bouwwerken op een kleinere afstand achter of voor de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan worden gebouwd, met dien verstande dat:

1. **geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;**
2. **er een positief welstandsadvies wordt afgegeven;**

c. lid 12.2.1, sub e:

en worden toegestaan dat de bouwhoogte van bijbehorende bouwwerken minder dan 1 meter lager is dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw of gelijk is aan de bouwhoogte van het hoofdgebouw, met dien verstande dat:

1. **geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;**
2. **er een positief welstandsadvies wordt afgegeven.**

12.4 Specifieke gebruiksregels

12.4.1 Detailhandel

Het gebruik van gronden voor een tuincentrum bestaat in ieder geval uit detailhandel in het basisassortiment van een tuincentrum en mag bestaan uit detailhandel in een aanvullend assortiment van een tuincentrum, verlenen van diensten, een restauratieve voorziening en speelvoorzieningen. Daarbij gelden de volgende regels:

a. detailhandel in het basisassortiment dient te bestaan uit meer dan 50% van de verkoopoppervlakte binnen en buiten in levend materiaal en minder dan 50% van de verkoopoppervlakte binnen en buiten in dood materiaal, waarbij onder basisassortiment van een tuincentrum wordt verstaan:
   1. levend materiaal, waaronder in ieder geval begrepen bollen, knollen, zaden, bomen (waaronder kerstbomen), heesters, coniferen, vaste planten, seizoensgroen/perkgoed, kamerplanten en snijbloemen;
   2. dood materiaal, waaronder in ieder geval begrepen gewasbescherming, meststoffen, grondproducten, vijver-en fonteinmateriaal, bestratingsmateriaal, tuinhout, kasjes, serres, tuingereedschappen, video's en boeken over tuin en planten, potterij, barbecue artikelen, vuurpotten, tuinmeubelen, tuinverlichting, terrasaankleding en kerst en paasartikelen (bestaande uit decoratief materiaal dat is gericht op de paasdagen en de feestdagen in december);
b. detailhandel in het aanvullend assortiment van een tuincentrum dient te bestaan uit met het basisassortiment van een tuincentrum samenhangende branche artikelen tot ten hoogste 15% van de verkoopoppervlakte binnen en buiten, met dien verstande dat:
   1. de verkoopoppervlakte die voor het aanvullend assortiment van een tuincentrum wordt gebruikt niet meer dan 1.000 m² bedraagt;

2. detailhandel in het aanvullend assortiment niet leidt tot een structurele aantasting van de totale voorzieningenstructuur dan wel ontwrichting van de detailhandelsstructuur binnen de gemeente Losser;
3. onder aanvullend assortiment van een tuincentrum wordt verstaan artikelen die door tuincentra worden gevoerd, niet behoren tot het basisassortiment van een tuincentrum, een relatie hebben met dat basisassortiment en in overeenstemming met de doelstelling van een tuincentrum. Het aanvullend assortiment bestaat uit vissen en andere dieren, dierenbenodigdheden, zwembaden, hengelsportartikelen, tuinkleding en schoeisel, tuinspeelgoed en cadeau en sfeerartikelen.

12.4.2 Diensten

Het is toegestaan op tuininrichting en tuinonderhoud gerichte diensten te verlenen en aan het basisassortiment gerelateerde cursussen op het gebied van tuininrichting, bloemschikken en dergelijke te geven.

12.4.3 Restauratieve voorzieningen

De oppervlakte die wordt gebruikt voor een restauratieve voorzieningen en speelvoorzieningen mag niet meer bedragen dan 10% van de vloeroppervlakte van het gebouw waarin deze voorzieningen zijn ondergebracht.

12.5 Afwijking van de gebruiksregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in artikel 12.4.1 voor detailhandel in brancheassortiment niet zijnde basisassortiment van een tuincentrum of aanvullend assortiment van een tuincentrum, mits:

a. het brancheassortiment een relatie heeft met het basisassortiment van een tuincentrum en in overeenstemming is met de doelstelling van een tuincentrum;
b. de verkoop van brancheassortiment binnen het tuincentrum niet leidt tot een structurele aantasting van de totale voorzieningenstructuur dan wel duurzame ontwrichting van de detailhandelstructuur binnen de gemeente Losser;
c. de verkoop van het brancheassortiment integraal onderdeel uitmaakt van het tuincentrum en niet het karakter heeft van een afgesloten c.q. zelfstandige detailhandelsvestiging binnen het tuincentrum.

Artikel 13 Groen

13.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Groen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. groenvoorzieningen met als doel het tuincentrum in landschappelijk opzicht in de omgeving in te passen;

met de daarbij behorende:

b. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde;

c. nutsvoorzieningen.

13.2 Bouwregels

13.2.1 Gebouwen ~~en overkappingen~~

Voor het bouwen van gebouwen ~~en overkappingen~~ geldt de volgende regel:

- op of in deze gronden mogen geen gebouwen worden gebouwd.

13.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de oppervlakte van een bouwwerk voor nutsvoorzieningen bedraagt ten hoogste 6 m^2;

b. de bouwhoogte van overige bouwwerken bedraagt ten hoogste 3 m, met dien verstande dat de hoogte van erf- en terreinafscheidingen ten hoogste 2 m bedraagt.

Artikel 14 Horeca

14.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Horeca' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. horecabedrijven, in de vorm van cafés, restaurants, hotels en/of pensions, dan wel een combinatie daarvan;
b. een golfbaan, ter plaatse van de aanduiding 'golfbaan';
c. een parkeerterrein ten behoeve van een horecabedrijf, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'parkeerterrein';
d. het wonen ten behoeve van het bedrijf, al dan niet in combinatie een aan huis verbonden beroep of kleinschalige bedrijfsactiviteit;

met daarbij behorende:

e. bedrijfsgebouwen~~, waaronder overkappingen~~;
f. bedrijfswoningen;
g. ~~aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken** bij bedrijfswoningen;
h. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
i. tuinen, erven en terreinen;
j. nutsvoorzieningen;
k. waterhuishoudkundige voorzieningen;
l. wegen, paden en parkeervoorzieningen.

14.2 Bouwregels

14.2.1 Gebouwen ~~en overkappingen~~

Voor het bouwen van gebouwen ~~en overkappingen~~ gelden de volgende regels:

a. per bestemmingsvlak mogen uitsluitend gebouwen ~~en overkappingen~~ ten behoeve van het ter plaatse gevestigde bedrijf worden gebouwd;
b. ter plaatse van de aanduiding 'relatie' is ten hoogste één horecabedrijf toegestaan;
c. de gebouwen ~~en overkappingen~~ mogen, voor zover sprake is van een bouwvlak, uitsluitend binnen het bouwvlak worden gebouwd;
d. de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen bedraagt niet meer dan de bestaande oppervlakte;
e. het aantal bedrijfswoningen bedraagt ten hoogste één per bouwperceel of ten hoogste het aantal dat is aangegeven ter plaatse van de aanduiding 'aantal wooneenheden', tenzij de gronden zijn voorzien van de aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten';
f. ter plaatse van de aanduiding ‘bedrijfswoning’ is ten hoogste één bedrijfswoning toegestaan;
g. de afstand van een gebouw tot de zijdelingse perceelgrens bedraagt ten minste 5 m, dan wel de bestaande afstand indien deze minder is;

h. de maatvoering van een gebouw ~~of een overkapping v~~oldoet aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld:

Functie van een gebouw	**Maximale oppervlakte/inhoud**		**Goothoog-te in m**	**Dakhelling in °**		**Hoogte in m**
	per gebouw	**gezamen-lijk**	**max.**	**min.**	**max.**	**max.**
Bedrijfsgebouw		-	6	20	60	10
Overkapping bij bedrijfsgebouw	-	-	6	-	60	10
Bedrijfswoning, exclusief kelder ~~**en inclusief aan- en uitbouwen**~~	750 m³*	-	min. 0,5 max. 6	25	60	10
~~**Bijgebouwen en overkappingen**~~ **bijbehorende bouwwerken** bij de bedrijfswoning	-	100 m²	4,5	-	60	**ten minste 1 m lager dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw**

* tenzij de bestaande inhoud meer bedraagt, in welk geval de inhoud van de bedrijfswoning ten hoogste de bestaande inhoud zal bedragen.

i. de toegang van buitenaf voor een kelder mag maximaal 1/3 van de gevelbreedte bedragen;

j. bijbehorende bouwwerken worden ten minste 1 m achter de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan gebouwd.

14.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de hoogte van erf- en terreinafscheidingen bedraagt ten hoogste 1 m, met dien verstande dat de hoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de voorgevel van de bedrijfswoning(en) en/of bedrijfsgebouwen ten hoogste 2 m zal bedragen;

b. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m.

14.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 14.2.1, sub d:
en worden toegestaan dat de gezamenlijke oppervlakte van de bedrijfsgebouwen~~**, waaronder overkappingen,**~~ per bestemmingsvlak met maximaal 20% wordt vergroot ten opzichte van de oppervlakte van de bebouwing op het moment van de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied op 19 maart 2013, mits:
- de noodzaak hiertoe is aangetoond;

- er sprake is van een aantoonbare kwaliteitsverbetering van (de inpassing van) het bestaande erf.

b. lid 14.2.1, sub j:

en worden toegestaan dat bijbehorende bouwwerken op een kleinere afstand achter of voor de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan worden gebouwd, met dien verstande dat:

1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;

2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven;

c. lid 14.2.1, sub h:

en worden toegestaan dat de bouwhoogte van bijbehorende bouwwerken minder dan 1 meter lager is dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw of gelijk is aan de bouwhoogte van het hoofdgebouw, met dien verstande dat:

1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;

2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven.

14.4 Specifieke gebruiksregels

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik dat afwijkt van de bestemmingsomschrijving, waaronder in ieder geval wordt begrepen:

a. detailhandel, anders dan productiegebonden detailhandel;

b. de opslag van onbruikbare of althans aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, stoffen en materialen, behoudens voor zover de opslag geschiedt in het kader van de normale uitoefening van het bedrijf;

c. het splitsen van een bedrijfswoning in meer dan één woning;

d. het gebruik van gedeelten van een bedrijfswoning, inclusief ~~**aan- en uitbouwen en bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** bij de bedrijfswoning, voor de uitoefening van een aan huis verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsactiviteit, indien:

1. het beroep of bedrijf niet wordt uitgeoefend door één van de bewoners van de bedrijfswoning, waarbij één andere arbeidskracht ter plekke werkzaam mag zijn;
2. de beroeps-/bedrijfsoppervlakte in de bedrijfswoning meer bedraagt dan 30% van het vloeroppervlak van de bedrijfswoning;
3. de beroeps-/bedrijfsoppervlakte meer dan 50 m² bedraagt;
4. parkeren niet op eigen erf plaatsvindt;
5. detailhandel plaatsvindt anders dan productiegebonden detailhandel;

e. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van verblijfsrecreatieve doeleinden, anders dan voor de in lid 14.1 toegestane logiesverstrekkende bedrijven;

f. het gebruik van vrijstaande ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** voor permanente bewoning**;**

g. het gebruik van een woonhuis voor meer dan één huishouden.

14.5 Afwijken van de gebruiksregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 14.4, ~~**sub c**~~ **sub g**:

en worden toegestaan dat een bedrijfswoning wordt gebruikt voor meer dan één huishouden ten behoeve van inwoning, mits:

1. deze afwijkingsmogelijkheid uitsluitend wordt toegepast ten behoeve van de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon;
2. ~~**de bestaande bouwmassa niet wordt vergroot en er**~~ geen sprake is van splitsing in meerdere woningen;
3. er sprake blijft van één hoofdtoegang, die toegang verschaft tot een gemeenschappelijke hal van waaruit rechtstreekse toegang tot de beide woonruimtes wordt verschaft;
4. er sprake blijft van één aansluiting op de verschillende nutsvoorzieningen en er geen toename van het aantal inritten naar het perceel plaatsvindt;
5. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
6. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 15 Kantoor

15.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Kantoor' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. kantoren;

met daarbij behorende:

b. bedrijfsgebouwen~~, waaronder overkappingen~~;

c. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde;

d. erven en terreinen;

e. nutsvoorzieningen;

f. waterhuishoudkundige voorzieningen;

g. wegen, paden en parkeervoorzieningen.

15.2 Bouwregels

15.2.1 Gebouwen ~~en overkappingen~~

Voor het bouwen van gebouwen ~~en overkappingen~~ gelden de volgende regels:

a. de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen bedraagt niet meer dan de bestaande oppervlakte;

b. de afstand van een gebouw tot de zijdelingse perceelgrens bedraagt ten minste 5 m, dan wel de bestaande afstand indien deze minder is;

c. de maatvoering van een gebouw ~~of een overkapping~~ voldoet aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld:

Functie van een gebouw	**Maximale oppervlakte in m2**		**Goothoog-te in m**	**Dakhelling in °**		**Hoogte in m**
	per gebouw	**gezamen-lijk**	**max.**	**min.**	**max.**	**max.**
Bedrijfsgebouw	-	-	6	20	60	10
Overkapping bij bedrijfsgebouw	-	-	6	-	60	10

15.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de hoogte van erf- en terreinafscheidingen bedraagt ten hoogste 2 m;

b. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m.

15.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 15.2.1, sub a:
   en worden toegestaan dat de gezamenlijke oppervlakte van de bedrijfsgebouwen~~**, waaronder overkappingen,**~~ per bestemmingsvlak met maximaal 10% wordt vergroot ten opzichte van de oppervlakte van de bebouwing op het moment van de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied op 19 maart 2013, mits:
   - de noodzaak hiertoe is aangetoond;
   - er sprake is van een aantoonbare kwaliteitsverbetering van (de inpassing van) het bestaande erf.

15.4 Specifieke gebruiksregels

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik dat afwijkt van de bestemmingsomschrijving, waaronder in ieder geval wordt begrepen:

a. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van verblijfsrecreatieve doeleinden;
b. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van detailhandel;
c. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van horecadoeleinden.

Artikel 16 Maatschappelijk

16.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Maatschappelijk' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. maatschappelijke voorzieningen;
b. een begraafplaats of urnenbewaarplaats, ter plaatse van de aanduiding 'begraafplaats';
c. de opslag van materialen, ter plaatse van de aanduiding 'opslag';
d. een parkeerterrein, ter plaatse van de aanduiding ‘parkeerterrein’;
e. een recreatiewoning, ter plaatse van de aanduiding ‘recreatiewoning’;
f. grafkelders, ter plaatse van de aanduiding ‘specifieke vorm van maatschappelijk - grafkelder’;
g. een groepsaccommodatie, ter plaatse van de aanduiding ‘specifieke vorm van maatschappelijk – groepsaccommodatie’;
h. behoud en herstel van de cultuurhistorische waarden in de vorm van karakteristieke erven en panden; de kenmerken hiervan zijn beschreven in de inventarisatie van karakteristieke erven en panden in de gemeente Losser die als bijlage 1 bij de regels is opgenomen;

met daarbij behorende:

i. bedrijfsgebouwen~~, waaronder overkappingen~~;
j. bedrijfswoningen;
k. ~~aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken** bij bedrijfswoningen;
l. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
m. tuinen, erven en terreinen;
n. nutsvoorzieningen;
o. waterhuishoudkundige voorzieningen;
p. wegen, paden en parkeervoorzieningen.

De karakteristieke erven zijn aangeduid met de aanduiding ‘specifieke bouwaanduiding – karakteristiek erf’. De karakteristieke panden zijn, afhankelijk van hun beschermde status, aangeduid met de ‘specifieke bouwaanduiding – rijksmonument’ of ‘karakteristiek’.

16.2 Bouwregels

16.2.1 Gebouwen ~~en overkappingen~~

Voor het bouwen van gebouwen ~~en overkappingen~~ gelden de volgende regels:

a. de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen bedraagt niet meer dan de bestaande oppervlakte, dan wel het bebouwingspercentage ter plaatse van de aanduiding ‘maximum bebouwingspercentage (%)’;

b. het aantal bedrijfswoningen bedraagt ten hoogste één per bouwperceel, dan wel het bestaande aantal bedrijfswoningen, tenzij de gronden zijn voorzien van de aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten';

c. het aantal wooneenheden bedraagt ten hoogste het aantal dat is aangegeven ter plaatse van de aanduiding 'aantal wooneenheden';

d. de afstand van een gebouw tot de zijdelingse perceelgrens bedraagt ten minste 5 m, dan wel de bestaande afstand indien deze minder is;

e. de maatvoering van een gebouw ~~**of een overkapping**~~ voldoet aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld:

Functie van een gebouw	**Maximale oppervlakte/ inhoud**		**Goothoogte in m**	**Dakhelling in °**		**Hoogte in m**
	per gebouw	**gezamen-lijk**	**max.**	**min.**	**max.**	**max.**
Bedrijfsgebouw		-	6	20	60	10
Overkapping bij bedrijfsgebouw	-	-	6	-	60	10
Bedrijfswoning, exclusief kelder ~~**en inclusief aan- en uitbouwen**~~	750 m³*	-	min. 0,5 max. 6	25	60	10
~~**Bijgebouwen en overkappingen**~~ **bijbehorende bouwwerken** bij de bedrijfswoning	-	100 m²	4,5	-	60	**ten minste 1 m lager dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw**

* tenzij de bestaande inhoud meer bedraagt, in welk geval de inhoud van de bedrijfswoning ten hoogste de bestaande inhoud zal bedragen.

f. ter plaatse van de aanduiding ‘maximale goothoogte’ bedraagt de goothoogte niet meer dan is aangegeven;

g. de toegang van buitenaf voor een kelder mag maximaal 1/3 van de gevelbreedte bedragen;

h. ter plaatse van de aanduidingen 'karakteristiek' dient - in afwijking van de in dit artikel opgenomen maatvoering - de uitwendige hoofdvorm van de bestaande gebouwen, bestaande uit goot- en bouwhoogte en dakvorm, te worden gehandhaafd. Ter plaatse van de aanduiding ‘specifieke bouwaanduiding – rijksmonument’ gelden de beschermende bepalingen van de Monumentenwet 1988;

i. bijbehorende bouwwerken worden ten minste 1 m achter de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan gebouwd.

16.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de hoogte van erf- en terreinafscheidingen bedraagt ten hoogste 2 m;

b. de hoogte van kerkelijke toegangspoorten en overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m.

16.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 16.2.1, sub a:
en worden toegestaan dat de gezamenlijke oppervlakte van de bedrijfsgebouwen~~**, waaronder overkappingen,**~~ per bestemmingsvlak met maximaal 10% wordt vergroot ten opzichte van de oppervlakte van de bebouwing op het moment van de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied op 19 maart 2013, mits:
- de noodzaak hiertoe is aangetoond;
- er sprake is van een aantoonbare kwaliteitsverbetering van (de inpassing van) het bestaande erf.

b. lid 16.2.1, sub i:
en worden toegestaan dat bijbehorende bouwwerken op een kleinere afstand achter of voor de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan worden gebouwd, met dien verstande dat:
1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;
2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven;

c. lid 16.2.1, sub e:
en worden toegestaan dat de bouwhoogte van bijbehorende bouwwerken minder dan 1 meter lager is dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw of gelijk is aan de bouwhoogte van het hoofdgebouw, met dien verstande dat:
1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;
2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven.

16.4 Omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning gebouwen of delen daarvan te slopen, ter plaatse van de aanduiding 'karakteristiek'.

b. Het onder a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:
1. het normale onderhoud betreffen;

2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan.

c. De onder a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien:
   1. de karakteristieke hoofdvorm niet langer aanwezig is en niet zonder ingrijpende wijzigingen aan het pand kan worden hersteld; of
   2. de karakteristieke hoofdvorm in redelijkheid niet is te handhaven, en/of het delen van het pand betreft, die op zichzelf niet als karakteristiek zijn aan te merken en door sloop daarvan geen onevenredige aantasting van de karakteristieke hoofdvorm veroorzaken; of
   3. er sprake is van verbouw of nieuwbouw met behoud en/of terugbouwen van de karakteristieke hoofdvorm.

Artikel 17 Natuur – Natuur en bos

17.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Natuur – Natuur en bos' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. natuur;
b. bestaande bossen en bosbouw;
c. het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de cultuurhistorische, natuurlijke en landschappelijke waarden;
d. de bescherming van de gebieden Dinkelland en Landgoederen Oldenzaal (Natura 2000), respectievelijk ter plaatse van de aanduidingen 'speciale beschermingszone 1' en 'speciale beschermingszone 2' en het voorkomen van significant negatieve aantasting van de natuurlijke kenmerken van deze gebieden;
e. cultuurgrond, waarbij het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de landschappelijke waarden, zoals houtwallen, houtsingels en bosschages, worden nagestreefd;
f. een privé begraafplaats, ter plaatse van de aanduiding 'begraafplaats';
g. een arboretum, met inbegrip van een informatiecentrum, horecadoeleinden en een bedrijfswoning, ter plaatse van de aanduiding ’specifieke vorm van natuur - arboretum’;
h. een boerderijappartement, ter plaatse van de aanduiding ‘specifieke vorm van recreatie – boerderijappartement’;
i. dagrecreatieve activiteiten, ter plaatse van de aanduiding ‘dagrecreatie’;
j. verblijfsrecreatie, ter plaatse van de aanduiding ‘verblijfsrecreatie’;
k. geluidwal, ter plaatse van de aanduiding ‘geluidwal’;
l. een parkeerterrein, ter plaatse van de aanduiding 'parkeerterrein';
m. een recreatiewoning, ter plaatse van de aanduiding ‘recreatiewoning’;
n. een paardrijbak, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van sport - paardrijbak';
o. behoud en herstel van de cultuurhistorische waarden in de vorm van karakteristieke panden en landkruizen; de kenmerken hiervan zijn beschreven in de inventarisatie van karakteristieke erven en panden in de gemeente Losser die als bijlage 1 bij de regels is opgenomen;

met daaraan ondergeschikt:

p. extensieve dagrecreatie;
q. bijenkasten;

met daarbij behorende:

r. gebouwen ten behoeve van het beheer en onderhoud van bos- en natuurgebieden;
s. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.
t. voet- en fietspaden, alsmede overige infrastructurele voorzieningen;
u. nutsvoorzieningen;
v. waterhuishoudkundige voorzieningen, waaronder waterberging;
w. sloten, beken, poelen en daarmee gelijk te stellen water.

De landkruizen zijn aangeduid met de 'specifieke bouwaanduiding – landkruis. De karakteristieke panden zijn aangeduid met de 'specifieke bouwaanduiding – rijksmonument'. Voor de rijksmonumenten gelden de beschermende bepalingen van de Monumentenwet 1988.

17.2 Bouwregels

17.2.1 Gebouwen ~~en overkappingen~~

Voor het bouwen van gebouwen ~~en overkappingen~~ gelden de volgende regels:

a. de oppervlakte aan gebouwen bedraagt niet meer dan de bestaande oppervlakte, dan wel niet meer dan het maximum bebouwingspercentage ter plaatse van de aanduiding 'maximum bebouwingspercentage (%)';
b. gebouwen ~~en overkappingen~~ in het arboretum mogen uitsluitend worden gebouwd ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - gebouwen toegestaan';
c. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding – gebouwen toegestaan' is maximaal één inpandige bedrijfswoning toegestaan;
d. de oppervlakte van een bijenstal bedraagt niet meer dan 10 m^2, terwijl de goot- en bouwhoogte respectievelijk ten hoogste 2,5 m en 3 m bedragen;
e. de afstand van een gebouw tot de zijdelingse perceelgrens bedraagt ten minste 5 m, dan wel de bestaande afstand indien deze minder is;
f. de maatvoering van een gebouw ~~of een overkapping~~ voldoet aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld:

Functie van een gebouw	**Maximale oppervlakte/inhoud**		**Goothoog-te in m**	**Dakhelling in°**		**Hoogte in m**
	per gebouw	**gezamen-lijk**	**Max.**	**min.**	**max.**	**max.**
Bedrijfsgebouw	-	-	6	20	60	10
Overkapping bij bedrijfsgebouw	-	-	6	-	60	10
Bedrijfswoning, exclusief kelder ~~en inclusief aan- en uitbouwen~~	750 m^3					
Gebouw t.p.v. aanduiding 'dagrecreatie'						4,5
Recreatiewoning	300 m^3					

17.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de hoogte van erf- en terreinafscheidingen bedraagt ten hoogste 2 m;
b. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m.

17.3 Specifieke gebruiksregels

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik dat afwijkt van de bestemmingsomschrijving, waaronder in ieder geval wordt begrepen:

a. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van verblijfsrecreatieve doeleinden;
b. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van detailhandel, anders dan de productiegebonden detailhandel;
c. het opslaan van mest en/of andere landbouwproducten, met uitzondering van tijdelijke opslag van landbouwproducten, niet zijnde mest (maximaal zes maanden per jaar);
d. het scheuren, het omzetten en/of anderszins ingrijpend wijzigen van gronden ten behoeve van een permanent ander gebruik;
e. het aanleggen van drainage.

17.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren:
    1. het af- en/of vergraven van gronden;
    2. het verwijderen van bomen en/of houtgewas, alsmede de verwijdering van bodem- en oevervegetaties;
    3. het aanplanten van bomen en/of houtgewas;
    4. het graven, baggeren en/of verdiepen en verbreden van beken, plassen, sloten en/of andere watergangen en/of -partijen;
    5. het dempen van beken, sloten en/of andere watergangen en/of -partijen;
    6. het aanbrengen van oppervlakteverhardingen;
    7. het aanleggen van fiets- en voetpaden;
    8. het aanleggen van voorzieningen ten behoeve van extensieve dagrecreatie;
    9. het aanleggen van ondergrondse of bovengrondse transport-, energie- en/of communicatieleidingen.

b. Het onder a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:
   1. het normale (en planmatig) onderhoud betreffen;
   2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan.

c. De in lid 17.4, sub a genoemde vergunning kan slechts worden verleend, mits geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de landschappelijke, de natuurlijke, de geomorfologische, cultuurhistorische en de archeologische waarden en er geen significant negatieve aantasting plaatsvindt van de Natura 2000-gebieden Dinkelland en Landgoederen Oldenzaal.

d. Voor de in lid 17.4, sub a, onder 1 tot en met 5 genoemde activiteiten zullen uitsluitend vergunningen worden verleend als de activiteiten worden uitgevoerd in het kader van natuurbeheer.

e. Indien de vergunning gevolgen kan hebben voor de waterhuishouding, wordt de aanvraag voor de omgevingsvergunning voorgelegd aan het betreffende waterschap met het verzoek de aanvraag te voorzien van een deskundigenadvies.

17.5 Omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning gebouwen of delen daarvan te slopen, ter plaatse van de aanduiding 'karakteristiek'.

b. Het onder a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:
   1. het normale onderhoud betreffen;
   2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan.

c. De onder a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien de karakteristieke hoofdvorm niet langer aanwezig is en niet zonder ingrijpende wijzigingen aan het pand kan worden hersteld, de karakteristieke hoofdvorm in redelijkheid niet is te handhaven en/of het delen van het pand betreft, die op zichzelf niet als karakteristiek zijn aan te merken en door sloop daarvan geen onevenredige aantasting van de karakteristieke hoofdvorm veroorzaken.

Artikel 18 Recreatie - Dagrecreatie

18.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Recreatie - Dagrecreatie' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. visvijvers, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding ‘specifieke vorm van recreatie – forellenvisserij’;

met de daarbij behorende:

b. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
c. tuinen, erven en terreinen;
d. nutsvoorzieningen;
e. waterhuishoudkundige voorzieningen;
f. wegen, paden en parkeervoorzieningen.

18.2 Bouwregels

18.2.1 Gebouwen ~~en overkappingen~~

Op of in deze gronden mogen geen gebouwen ~~en overkappingen~~ worden gebouwd.

18.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de hoogte van erf- en terreinafscheidingen bedraagt ten hoogste 2 m;
b. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m.

18.3 Specifieke gebruiksregels

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik dat afwijkt van de bestemmingsomschrijving, waaronder in ieder geval wordt begrepen:

a. de opslag van onbruikbare of althans aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, stoffen en materialen, behoudens voor zover de opslag geschiedt in het kader van de normale uitoefening van het bedrijf;
b. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van verblijfsrecreatieve doeleinden.

Artikel 19 Recreatie - Kampeerterrein

19.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Recreatie - Kampeerterrein' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. standplaatsen voor kampeermiddelen;
b. stacaravans, chalets, trekkershutten en recreatiewoningen;
c. beheer en dienstverlening, waaronder mede een kantine/restaurant wordt verstaan, sanitaire voorzieningen en onderhoud;
d. een parkeerterrein, ter plaatse van de aanduiding 'parkeerterrein';
e. het wonen ten behoeve van het bedrijf, al dan niet in combinatie met een aan huis verbonden beroep of kleinschalige bedrijfsactiviteit;

met daarbij behorende:

f. bedrijfsgebouwen~~, waaronder overkappingen~~;
g. bedrijfswoningen;
h. ~~aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken** bij bedrijfswoningen;
i. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
j. erven en terreinen;
k. nutsvoorzieningen;
l. waterhuishoudkundige voorzieningen;
m. wegen, paden en parkeervoorzieningen.

19.2 Bouwregels

19.2.1 Gebouwen ~~en overkappingen~~

Voor het bouwen van gebouwen ~~en overkappingen~~ gelden de volgende regels:

a. per bestemmingsvlak mogen uitsluitend gebouwen ~~en overkappingen~~ ten behoeve van het ter plaatse gevestigde bedrijf worden gebouwd;
b. het bebouwingspercentage bedraagt maximaal 5% van het bestemmingsvlak exclusief bedrijfswoning en exclusief bouwwerken voor recreatief nachtverblijf met bijbehorende bergingen, dan wel de bestaande oppervlakte indien die meer bedraagt;
c. het aantal bedrijfswoningen bedraagt ten hoogste één per bouwperceel, dan wel het bestaande aantal bedrijfswoningen;
e. de afstand van een gebouw tot de zijdelingse perceelgrens bedraagt ten minste 5 m, dan wel de bestaande afstand indien deze minder is;
f. de maatvoering van een gebouw ~~of een overkapping~~ voldoet aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld:

Functie van een gebouw	Maximale oppervlakte/inhoud		Goothoog-te in m	Dakhelling in °		Hoogte in m
	per gebouw	gezamen-lijk	max.	min.	max.	max.
Bedrijfsgebouw		-	6	20	60	10
Overkapping bij bedrijfsgebouw	-	-	6	-	60	10
Bedrijfswoning, exclusief kelder ~~en inclusief aan- en uitbouwen~~	750 m³*	-	min. 0,5 max. 6	25	60	10
~~Bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken** bij de bedrijfswoning	-	100 m²	4,5	-	60	**ten minste 1 m lager dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw**

* tenzij de bestaande inhoud meer bedraagt, in welk geval de inhoud van de bedrijfswoning ten hoogste de bestaande inhoud zal bedragen.

g. bijbehorende bouwwerken worden ten minste 1 m achter de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan gebouwd.

19.2.2 Bouwwerken voor recreatief nachtverblijf

Voor het bouwen van bouwwerken voor recreatief nachtverblijf, zoals stacaravans, chalets, trekkershutten en recreatiewoningen, gelden de volgende regels:

a. het aantal recreatiewoningen bedraagt ten hoogste het aantal dat is aangegeven ter plaatse van de aanduiding 'aantal';
b. de inhoud van een recreatiewoning bedraagt ten hoogste 300 m^3;
c. de oppervlakte van stacaravans, chalets en dergelijke bedraagt ten hoogste 70 m^2;
d. de bouwhoogte van bouwwerken voor recreatief nachtverblijf bedraagt ten hoogste 5 m;
e. bij een recreatiewoning, stacaravan en chalet mag een berging worden gebouwd, met een oppervlakte van ten hoogste 9 m², tenzij de bestaande oppervlakte meer bedraagt, in welk geval de oppervlakte ten hoogste de bestaande oppervlakte bedraagt;
f. de bouwhoogte van een berging bij een recreatiewoning bedraagt ten hoogste 3 m.

19.2.3 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen bedraagt ten hoogste 1 m, met dien verstande dat de hoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de voorgevel van de bedrijfswoning(en) en/of bedrijfsgebouwen ten hoogste 2 m bedraagt;

b. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m.

19.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 19.2.1, sub b:
en worden toegestaan dat de gezamenlijke oppervlakte van de bedrijfsgebouwen~~, waaronder overkappingen,~~ per bestemmingsvlak eenmalig met 10% wordt vergroot, mits:
- de noodzaak hiertoe is aangetoond;
- er sprake is van een aantoonbare kwaliteitsverbetering van (de inpassing van) het bestaande erf.

b. lid 19.2.2:
en worden toegestaan dat ten hoogste 10% van de oppervlakte van het bestemmingsvlak wordt ingericht met kampeermiddelen en/of naar de aard daarmee gelijk te stellen verblijfsrecreatieve onderkomens die qua vorm en maat afwijken van de kampeermiddelen en de bouwwerken voor recreatief nachtverblijf die zijn genoemd en bedoeld in lid 19.1 onder a en b mits:
- de kampeermiddelen en de naar de aard daarmee gelijk te stellen verblijfsrecreatieve onderkomens verplaatsbaar zijn;
- de bouwhoogte van een kampeermiddel of een naar de aard daarmee gelijk te stellen verblijfsrecreatief onderkomen ten hoogste 10 m bedraagt;
- er geen afbreuk wordt gedaan aan de landschappelijke en agrarische waarden van de directe omgeving, waarbij agrarische bedrijven in de directe omgeving niet onevenredig in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden geschaad.

c. lid 19.2.1, sub g:
en worden toegestaan dat bijbehorende bouwwerken op een kleinere afstand achter of voor de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan worden gebouwd, met dien verstande dat:
1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;
2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven;

d. lid 19.2.1, sub f:
en worden toegestaan dat de bouwhoogte van bijbehorende bouwwerken minder dan 1 meter lager is dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw of gelijk is aan de bouwhoogte van het hoofdgebouw, met dien verstande dat:
1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;
2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven.

19.4 Specifieke gebruiksregels

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik dat afwijkt van de bestemmingsomschrijving, waaronder in ieder geval wordt begrepen:

a. de opslag van onbruikbare of althans aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, stoffen en materialen, behoudens voor zover de opslag geschiedt in het kader van de normale uitoefening van het bedrijf;

b. het splitsen van een bedrijfswoning in meer dan één woning;

c. het gebruik van gedeelten van een bedrijfswoning, inclusief ~~**aan- en uitbouwen en bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** bij de bedrijfswoning, voor de uitoefening van een aan huis verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsactiviteit, indien:
   1. het beroep of bedrijf niet wordt uitgeoefend door één van de bewoners van de bedrijfswoning, waarbij één andere arbeidskracht ter plekke werkzaam mag zijn;
   2. de beroeps-/bedrijfsoppervlakte in de bedrijfswoning meer bedraagt dan 30% van het vloeroppervlak van de bedrijfswoning;
   3. de beroeps-/bedrijfsoppervlakte meer dan 50 m² bedraagt;
   4. parkeren niet op eigen erf plaatsvindt;
   5. detailhandel plaatsvindt anders dan productiegebonden detailhandel;

d. het gebruik van gronden en bouwwerken voor permanente bewoning, met uitzondering van de bedrijfswoning**;**

e. het gebruik van een woonhuis voor meer dan één huishouden.

19.5 Afwijken van de gebruiksregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 19.4, ~~**sub b**~~ **sub e**:
   en worden toegestaan dat een bedrijfswoning wordt gebruikt voor meer dan één huishouden ten behoeve van inwoning, mits:
   1. deze afwijkingsmogelijkheid uitsluitend wordt toegepast ten behoeve van de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon;
   2. ~~**de bestaande bouwmassa niet wordt vergroot en er**~~ geen sprake is van splitsing in meerdere woningen;
   3. er sprake blijft van één hoofdtoegang, die toegang verschaft tot een gemeenschappelijke hal van waaruit rechtstreekse toegang tot de beide woonruimtes wordt verschaft;
   4. er sprake blijft van één aansluiting op de verschillende nutsvoorzieningen en er geen toename van het aantal inritten naar het perceel plaatsvindt;
   5. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
   6. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 20 Recreatie - Recreatiewoning

20.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Recreatie - Recreatiewoning' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. recreatiewoningen;

b. ~~aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken** bij een recreatiewoning;

met daarbij behorende:

c. tuinen, erven en terreinen;

d. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

20.2 Bouwregels

20.2.1 Recreatiewoningen

Voor het bouwen van recreatiewoningen gelden de volgende regels:

a. per bestemmingsvlak wordt ten hoogste één recreatiewoning gebouwd, dan wel ten hoogste het ter plaatse van de aanduiding 'aantal' aangegeven aantal;

b. de inhoud van een recreatiewoning bedraagt, inclusief kelders, ten hoogste 300 m³, tenzij de bestaande inhoud meer bedraagt, in welk geval de inhoud van een recreatiewoning ten hoogste de bestaande inhoud zal bedragen;

c. op het perceel Judithhoeveweg 3 te Losser mag één recreatiewoning worden teruggebouwd met een inhoud die niet meer bedraagt dan de gezamenlijke inhoud van de drie afzonderlijke bestaande gebouwen, zoals aangeduid ter plaatse van de aanduiding 'maxmum volume (m^3)';

d. de bouwhoogte van een recreatiewoning bedraagt ten hoogste 5 m.

20.2.2 ~~Aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken**

Voor het bouwen van ~~aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken** gelden de volgende regels:

a. bij een recreatiewoning mag een berging worden gebouwd met een oppervlakte van ten hoogste 9 m², tenzij de bestaande oppervlakte meer bedraagt, in welk geval de oppervlakte ten hoogste de bestaande oppervlakte bedraagt;

b. de bouwhoogte van een berging bedraagt ten hoogste 3 m.

20.2.3 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de hoogte van erf- en terreinafscheidingen bedraagt ten hoogste 1 m, met dien verstande dat de hoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de voorgevel van de bedrijfswoning(en) en/of bedrijfsgebouwen ten hoogste 2 m bedraagt;
b. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m.

20.3 Specifieke gebruiksregels

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik dat afwijkt van de bestemmingsomschrijving, waaronder in ieder geval wordt begrepen het gebruik van de gronden en bouwwerken voor permanente bewoning.

Artikel 21 Recreatie - Verblijfsrecreatie

21.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Recreatie - Verblijfsrecreatie' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. bedrijfsmatig geëxploitateerde verblijfsrecreatie in de vorm van groepsaccommodaties, vakantieappartementen, kampeerboerderijen en daarmee gelijk te stellen voorzieningen;
b. aan de verblijfsrecreatie ondergeschikte detailhandel, horeca en dienstverlening;
c. het wonen ten behoeve van het bedrijf, al dan niet in combinatie met een aan huis verbonden beroep of kleinschalige bedrijfsactiviteit;

met daarbij behorende:

d. bedrijfsgebouwen~~, waaronder overkappingen~~;
e. bedrijfswoningen;
f. ~~aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken** bij bedrijfswoningen;
g. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
h. tuinen, erven en terreinen;
i. nutsvoorzieningen;
j. waterhuishoudkundige voorzieningen;
k. wegen, paden en parkeervoorzieningen.

21.2 Bouwregels

21.2.1 Gebouwen en ~~en overkappingen~~

Voor het bouwen van gebouwen ~~en overkappingen~~ gelden de volgende regels:

a. indien een bouwvlak is aangegeven mogen gebouwen ~~en overkappingen~~ ten behoeve van het ter plaatse gevestigde bedrijf uitsluitend in het bouwvlak worden gebouwd;
b. de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen bedraagt niet meer dan de bestaande oppervlakte**, dan wel het bebouwingspercentage dat in het bestemmingsvlak of bouwvlak is aangegeven**;
c. het aantal bedrijfswoningen bedraagt ten hoogste één per bouwperceel, dan wel het bestaande aantal bedrijfswoningen;
d. ter plaatse van de aanduiding ‘bedrijfswoning uitgesloten’ is geen bedrijfswoning toegestaan;
e. de afstand van een gebouw tot de zijdelingse perceelgrens bedraagt ten minste 5 m, dan wel de bestaande afstand indien deze minder is;
f. de maatvoering van een gebouw ~~of een overkapping~~ voldoet aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld:

Functie van een gebouw	Maximale oppervlakte/inhoud		Goothoogte in m	Dakhelling in °		Hoogte in m
	per gebouw	gezamen-lijk	max.	min.	max.	max.
Bedrijfsgebouw		-	6	20	60	10
Overkapping bij bedrijfsgebouw	-	-	6	-	60	10
Bedrijfswoning, exclusief kelder ~~en inclusief aan- en uitbouwen~~	750 m³*	-	min. 0,5 max. 6	30	60	10
~~Bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken** bij de bedrijfswoning	-	100 m²	4,5	-	60	**ten minste 1 m lager dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw**

* tenzij de bestaande inhoud meer bedraagt, in welk geval de inhoud van de bedrijfswoning ten hoogste de bestaande inhoud zal bedragen.

g. de toegang van buitenaf voor een kelder mag maximaal 1/3 van de gevelbreedte bedragen;

h. bijbehorende bouwwerken worden ten minste 1 m achter de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan gebouwd.

21.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de hoogte van erf- en terreinafscheidingen bedraagt ten hoogste 1 m, met dien verstande dat de hoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de voorgevel van de bedrijfswoning(en) en/of bedrijfsgebouwen ten hoogste 2 m bedraagt;

b. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m.

21.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 21.2.1, sub b:
en worden toegestaan dat de gezamenlijke oppervlakte van de bedrijfsgebouwen~~**, waaronder overkappingen,**~~ per bestemmingsvlak met maximaal 10% wordt vergroot ten opzichte van de oppervlakte van de bebouwing op het moment van de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied op 19 maart 2013, mits:
- de noodzaak hiertoe is aangetoond;
- er sprake is van een aantoonbare kwaliteitsverbetering van (de inpassing van) het bestaande erf.

b. lid 21.2.1, sub h:

en worden toegestaan dat bijbehorende bouwwerken op een kleinere afstand achter of voor de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan worden gebouwd, met dien verstande dat:

1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;

2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven;

c. lid 21.2.1, sub f:

en worden toegestaan dat de bouwhoogte van bijbehorende bouwwerken minder dan 1 meter lager is dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw of gelijk is aan de bouwhoogte van het hoofdgebouw, met dien verstande dat:

1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;

2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven.

21.4 Specifieke gebruiksregels

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik dat afwijkt van de bestemmingsomschrijving, waaronder in ieder geval wordt begrepen:

a. de opslag van onbruikbare of althans aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, stoffen en materialen, behoudens voor zover de opslag geschiedt in het kader van de normale uitoefening van het bedrijf;

b. het splitsen van een bedrijfswoning in meer dan één woning;

c. het gebruik van gedeelten van een bedrijfswoning, inclusief ~~aan- en uitbouwen en bijgebouwen~~ **bijbehorende bouwwerken** bij de bedrijfswoning, voor de uitoefening van een aan huis verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsactiviteit, indien:

1. het beroep of bedrijf niet wordt uitgeoefend door één van de bewoners van de bedrijfswoning, waarbij één andere arbeidskracht ter plekke werkzaam mag zijn;
2. de beroeps-/bedrijfsoppervlakte in de bedrijfswoning meer bedraagt dan 30% van het vloeroppervlak van de bedrijfswoning;
3. de beroeps-/bedrijfsoppervlakte meer dan 50 m² bedraagt;
4. parkeren niet op eigen erf plaatsvindt;
5. detailhandel plaatsvindt anders dan productiegebonden detailhandel;

d. het gebruik van de gronden en bouwwerken voor permanente bewoning, met uitzondering van de bedrijfswoning;

e. het gebruik van een woonhuis voor meer dan één huishouden.

21.5 Afwijken van de gebruiksregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 21.4, ~~**sub b**~~ **sub e**:

en worden toegestaan dat een bedrijfswoning wordt gebruikt voor meer dan één huishouden ten behoeve van inwoning, mits:

1. deze afwijkingsbevoegdheid uitsluitend wordt toegepast ten behoeve van de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon;
2. ~~**de bestaande bouwmassa niet wordt vergroot en er**~~ geen sprake is van splitsing in meerdere woningen;
3. er sprake blijft van één hoofdtoegang, die toegang verschaft tot een gemeenschappelijke hal van waaruit rechtstreekse toegang tot de beide woonruimtes wordt verschaft;
4. er sprake blijft van één aansluiting op de verschillende nutsvoorzieningen en er geen toename van het aantal inritten naar het perceel plaatsvindt;
5. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
6. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 22 Recreatie - Volkstuin

22.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Recreatie - Volkstuin' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. volkstuinen;

met daarbij behorende:

b. groenvoorzieningen;

c. nutsvoorzieningen;

d. waterhuishoudkundige voorzieningen;

e. wegen, paden en parkeervoorzieningen.

22.2 Bouwregels

22.2.1 Gebouwen ~~en overkappingen~~

Voor het bouwen van gebouwen ~~en overkappingen~~ gelden de volgende regels:

a. per volkstuin is maximaal één gebouw met een oppervlakte van ten hoogste 20 m^2 toegestaan;

b. de bouwhoogte bedraagt niet meer dan 2,5 m.

22.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 2 m.

22.3 Specifieke gebruiksregels

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik dat afwijkt van de bestemmingsomschrijving, waaronder in ieder geval wordt begrepen:

a. de opslag van onbruikbare of althans aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, stoffen en materialen, behoudens voor zover de opslag geschiedt in het kader van het op de bestemming gerichte gebruik van de grond.

Artikel 23 Sport

23.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Sport' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. sportdoeleinden, met uitzondering gemotoriseerde en gemechaniseerde sporten en sporten met dieren;
b. horeca en detailhandel ten dienste van de bestemming, met dien verstande dat de daarvoor te gebruiken oppervlakte niet meer dan 100 m² mag bedragen;
c. (hoog) opgaande afschermende beplanting en bos ter plaatse van de aanduiding 'bos';
d. een evenemententerrein ter plaatse van de aanduiding ‘evenemententerrein’;
e. groen- en speelvoorzieningen en paden ter plaatse van de aanduiding 'groen';
f. parkeergelegenheid voor minimaal 30 motorvoertuigen ter plaatse van de aanduiding 'parkeerterrein’;
g. een niet verhard sportveld ter plaatse van de aanduiding 'sportveld';
h. een clubgebouw ter plaatse van de aanduiding 'verenigingsleven';
i. een klootschietbaan ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van sport - klootschietbaan';

met daarbij behorende:

j. gebouwen~~, waaronder overkappingen~~;
k. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
l. groen- en speelvoorzieningen;
m. erven en terreinen;
n. nutsvoorzieningen;
o. waterhuishoudkundige voorzieningen;
p. wegen, paden en parkeervoorzieningen.

23.2 Bouwregels

23.2.1 Gebouwen ~~en overkappingen~~

Voor het bouwen van gebouwen ~~en overkappingen~~ gelden de volgende regels:

a. per bestemmingsvlak mogen uitsluitend gebouwen ~~en overkappingen~~ ten behoeve van de bestemming worden gebouwd;
b. van een bestemmingsvlak mag niet meer dan het in het plan aangegeven bebouwingspercentage worden bebouwd;
c. de gebouwen ~~en overkappingen~~ mogen, voor zover sprake is van een bouwvlak, uitsluitend binnen het bouwvlak worden gebouwd;
d. een gebouw waarbij gelet op de omvang of functie daarvan ruimte nodig is voor het parkeren of stallen van motorvoertuigen alleen mag worden gebouwd indien uit de aanvraag voor de

omgevingsvergunning voor het bouwen blijkt dat voldoende parkeer- of stallingsruimte wordt gerealiseerd;

e. de goothoogte en bouwhoogte bedragen niet meer dan respectievelijk 4 m en 8 m.

23.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de hoogte van overkappingen, erf- en terreinafscheidingen bedraagt niet meer dan 3 m;
b. de bouwhoogte van vlaggenmast bedraagt niet meer dan 6 m;
c. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 2 m.

23.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 23.2.1, sub c:
   voor het bouwen van gebouwen buiten het bouwvlak tot een bouwhoogte van 3,5 m en een gezamenlijke oppervlakte van niet meer dan 50 m^2;
b. lid 23.2.1, sub d:
   mits op andere wijze in de nodige parkeerruimte wordt voorzien;
c. lid 23.2.2:
   voor het bouwen van fietsenstallingen tot een bouwhoogte van 3,5 m en een gezamenlijke oppervlakte van niet meer dan 50 m^2;
d. lid 23.2.2, sub c:
   voor het bouwen van lichtmasten tot een hoogte van 15 m.

Artikel 24 Sport - Hondenschool

24.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Sport - Hondenschool' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. een hondenschool;

b. een clubgebouw ter plaatse van de aanduiding 'verenigingsleven';

met daarbij behorende:

b. gebouwen~~, waaronder overkappingen~~;

c. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde;

d. erven en terreinen;

e. nutsvoorzieningen;

f. waterhuishoudkundige voorzieningen;

g. wegen, paden en parkeervoorzieningen.

24.2 Bouwregels

24.2.1 Gebouwen ~~en overkappingen~~

Voor het bouwen van gebouwen ~~en overkappingen~~ gelden de volgende regels:

a. per bestemmingsvlak mogen uitsluitend gebouwen ~~en overkappingen~~ ten behoeve van de ter plaatse aanwezige hondenschool worden gebouwd;

b. de gezamenlijke oppervlakte van de gebouwen~~, waaronder overkappingen,~~ bedraagt per bestemmingsvlak ten hoogste 100 m², tenzij de bestaande gezamenlijke oppervlakte meer bedraagt, in welk geval de gezamenlijke oppervlakte ten hoogste de bestaande oppervlakte bedraagt;

c. de hoogte van een gebouw ~~of overkapping~~ bedraagt ten hoogste 8 m;

d. de dakhelling van een gebouw ~~of overkapping~~ bedraagt ten hoogste 60°.

24.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de hoogte van erf- en terreinafscheidingen bedraagt ten hoogste 1 m, met dien verstande dat de hoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de voorgevel van de bedrijfsgebouwen ten hoogste 2 m bedraagt;

b. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m.

24.3 Specifieke gebruiksregels

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik dat afwijkt van de bestemmingsomschrijving, waaronder in ieder geval wordt begrepen het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van verblijfsrecreatieve doeleinden.

24.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren:
   1. het aanbrengen van oppervlakteverhardingen;
   2. het egaliseren en ophogen van gronden en/of het anderszins ingrijpend wijzigen van de bodemstructuur;
   3. het aanplanten, kappen en/of rooien van bomen en/of houtgewas.

b. Het in lid 24.4, sub a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden die:
   1. het normale onderhoud betreffen;
   2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan.

c. De in lid 24.4, sub a genoemde vergunningen kunnen slechts worden verleend indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de landschappelijke inpassing van het terrein.

Artikel 25 Sport - Manege

25.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Sport - Manege' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. de beoefening van paardensport;
b. aan de manege ondergeschikte horeca;
c. het wonen ten behoeve van het bedrijf, al dan niet in combinatie met een aan huis verbonden beroep of kleinschalige bedrijfsactiviteit;
d. behoud en herstel van de cultuurhistorische waarden in de vorm van karakteristieke erven en panden; de kenmerken hiervan zijn beschreven in de inventarisatie van karakteristieke erven en panden in de gemeente Losser die als bijlage 1 bij de regels is opgenomen;

met daarbij behorende:

e. bedrijfsgebouwen~~, waaronder overkappingen~~;
f. bedrijfswoningen;
g. ~~aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken** bij bedrijfswoningen;
h. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
i. tuinen, erven en terreinen;
j. nutsvoorzieningen;
k. waterhuishoudkundige voorzieningen;
l. wegen, paden en parkeervoorzieningen.

De karakteristieke erven zijn aangeduid met de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding – karakteristiek erf'. De karakteristieke panden zijn aangeduid als 'karakteristiek'.

25.2 Bouwregels

25.2.1 Gebouwen ~~en overkappingen~~

Voor het bouwen van gebouwen ~~en overkappingen~~ gelden de volgende regels:

a. per bestemmingsvlak mogen uitsluitend gebouwen ~~en overkappingen~~ ten behoeve van het ter plaatse gevestigde bedrijf worden gebouwd;
b. de gebouwen ~~en overkappingen~~ mogen, voor zover sprake is van een bouwvlak, uitsluitend binnen het bouwvlak worden gebouwd;
c. van een bestemmingsvlak mag niet meer dan het in het plan aangegeven bebouwingspercentage worden bebouwd;
d. de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen bedraagt niet meer dan de bestaande oppervlakte;
e. het aantal bedrijfswoningen bedraagt ten hoogste één per bouwperceel, dan wel het bestaande aantal bedrijfswoningen;

f. de afstand van een gebouw tot de zijdelingse perceelgrens bedraagt ten minste 5 m, dan wel de bestaande afstand indien deze minder is;

g. de maatvoering van een gebouw ~~**of een overkapping**~~ voldoet aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld:

Functie van een gebouw	**Maximale oppervlakte/inhoud**		**Goothoog-te in m**	**Dakhelling in °**		**Hoogte in m**
	per gebouw	**gezamen-lijk**	**max.**	**min.**	**max.**	**max.**
Bedrijfsgebouw		-	6	20	60	10
Overkapping bij bedrijfsgebouw	-	-	6	-	60	10
Bedrijfswoning, exclusief kelder ~~**en inclusief aan- en uitbouwen**~~	750 m³*	-	min. 0,5 max. 6	25	60	10
~~**Bijgebouwen en overkappingen**~~ **bijbehorende bouwwerken** bij de bedrijfswoning	-	100 m²**	4,5	-	60	**ten minste 1 m lager dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw**

* tenzij de bestaande inhoud meer bedraagt, in welk geval de inhoud van de bedrijfswoning ten hoogste de bestaande inhoud zal bedragen.

de oppervlakte van karakteristieke ~~bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** telt niet mee bij het berekenen van de maximale gezamenlijke oppervlakte van ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken**.

h. de toegang van buitenaf voor een kelder mag maximaal 1/3 van de gevelbreedte bedragen;

i. ter plaatse van de aanduidingen 'karakteristiek' dient - in afwijking van de in dit artikel opgenomen maatvoering - de uitwendige hoofdvorm van de bestaande gebouwen, bestaande uit goot- en bouwhoogte en dakvorm, te worden gehandhaafd;

j. bijbehorende bouwwerken worden ten minste 1 m achter de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan gebouwd.

25.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de hoogte van erf- en terreinafscheidingen bedraagt ten hoogste 1 m, met dien verstande dat de hoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de voorgevel van de bedrijfswoning(en) en/of bedrijfsgebouwen ten hoogste 2 m bedraagt;

b. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m, met dien verstande dat de hoogte van lichtmasten ten hoogste 4 m en de hoogte van omheiningen van paardrijbakken ten hoogste 1,8 m bedraagt.

25.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 25.2.1, sub j:

en worden toegestaan dat bijbehorende bouwwerken op een kleinere afstand achter of voor de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan worden gebouwd, met dien verstande dat:

1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;

2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven;

b. lid 25.2.1, sub g:

en worden toegestaan dat de bouwhoogte van bijbehorende bouwwerken minder dan 1 meter lager is dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw of gelijk is aan de bouwhoogte van het hoofdgebouw, met dien verstande dat:

1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;

2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven.

25.4 Specifieke gebruiksregels

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik dat afwijkt van de bestemmingsomschrijving, waaronder in ieder geval wordt begrepen:

a. de opslag van onbruikbare of althans aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, stoffen en materialen, behoudens voor zover de opslag geschiedt in het kader van de normale uitoefening van het bedrijf;

b. het splitsen van een bedrijfswoning in meer dan één woning;

c. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van verblijfsrecreatieve doeleinden;

d. het gebruik van gedeelten van een bedrijfswoning, inclusief ~~**aan- en uitbouwen en bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** bij de bedrijfswoning, voor de uitoefening van een aan huis verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsactiviteit, indien:

   1. het beroep of bedrijf niet wordt uitgeoefend door één van de bewoners van de bedrijfswoning, waarbij één andere arbeidskracht ter plekke werkzaam mag zijn;
   2. de beroeps-/bedrijfsoppervlakte in de bedrijfswoning meer bedraagt dan 30% van het vloeroppervlak van de bedrijfswoning;
   3. de beroeps-/bedrijfsoppervlakte meer dan 50 m² bedraagt;
   4. parkeren niet op eigen erf plaatsvindt;
   5. detailhandel plaatsvindt anders dan productiegebonden detailhandel;

e. het gebruik van vrijstaande ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** voor permanente bewoning;

f. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van horecadoeleinden, indien de gezamenlijke horecavloeroppervlakte groter is dan 100 m²**;**

g. het gebruik van een woonhuis voor meer dan één huishouden.

25.5 Afwijken van de gebruiksregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 25.3, ~~**sub b**~~ **sub g** en worden toegestaan dat een bedrijfswoning wordt gebruikt voor meer dan één huishouden ten behoeve van inwoning, mits:

1. deze afwijkingsbevoegdheid uitsluitend wordt toegepast ten behoeve van de huisvesting van een tweede of een derde (huishouden van een) persoon;
2. ~~**de bestaande bouwmassa niet wordt vergroot en er**~~ geen sprake is van splitsing in meerdere woningen;
3. er sprake blijft van één hoofdtoegang, die toegang verschaft tot een gemeenschappelijke hal van waaruit rechtstreekse toegang tot de beide woonruimtes wordt verschaft;
4. er sprake blijft van één aansluiting op de verschillende nutsvoorzieningen en er geen toename van het aantal inritten naar het perceel plaatsvindt;
5. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
6. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

25.6 Omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning gebouwen of delen daarvan te slopen, ter plaatse van de aanduiding 'karakteristiek'.

b. Het onder a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:
   1. het normale onderhoud betreffen;
   2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan.

c. De onder a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien:
   1. de karakteristieke hoofdvorm niet langer aanwezig is en niet zonder ingrijpende wijzigingen aan het pand kan worden hersteld; of
   2. de karakteristieke hoofdvorm in redelijkheid niet is te handhaven, en/of het delen van het pand betreft, die op zichzelf niet als karakteristiek zijn aan te merken en door sloop daarvan geen onevenredige aantasting van de karakteristieke hoofdvorm veroorzaken; of
   3. er sprake is van verbouw of nieuwbouw met behoud en/of terugbouwen van de karakteristieke hoofdvorm.

25.7 Wijzigingsbevoegdheid

25.6.1 Woonfunctie of agrarisch bedrijf

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming wordt gewijzigd in de bestemming 'Wonen' of 'Agrarisch - 'Agrarisch bedrijf', behoudens de gronden waarop geen bedrijfswoning aanwezig is, mits:

1. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van respectievelijk artikel 5 of artikel 31 van overeenkomstige toepassing zijn;
2. de manegeactiviteiten ter plaatse zijn beëindigd;
3. is aangetoond dat geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
4. de woonfunctie wordt ondergebracht in de voormalige bedrijfswoning;
5. het voormalige boerderijpand of andere beeldbepalende bouwvormen als landschappelijk waardevolle verschijningsvorm worden gehandhaafd;
6. is aangetoond dat geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 26 Verkeer

26.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Verkeer' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wegen, fiets- en voetpaden;
b. infrastructurele voorzieningen, zoals bruggen, dammen en/of duikers;
c. een parkeerterrein, ter plaatse van de aanduiding 'parkeerterrein';
d. verzorgingsplaats voor vrachtverkeer met daarbij behorende dienstverlening, horeca en sanitaire voorzieningen, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van verkeer – verzorgingsplaats';
e. bermsloten, bermen en beplanting;
f. parkeervoorzieningen;
g. nutsvoorzieningen;
h. geluidwerende voorzieningen;

met daarbij behorende:

i. bouwwerken, geen gebouwen zijnde;

met dien verstande dat:

j. het aantal rijstroken van wegen niet mag worden vergroot indien dit een verhoging van het aantal gehinderden tot gevolg heeft, dan wel de voorkeurs~~grens~~waarde of een hogere verkregen grenswaarde op grond van de Wet geluidhinder hierdoor wordt overschreden.

26.2 Bouwregels

26.2.1 Gebouwen ~~en overkappingen~~

Voor het bouwen van gebouwen ~~en overkappingen~~ gelden de volgende regels:

a. er mogen alleen gebouwen ~~en overkappingen~~ worden gebouwd ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van verkeer – verzorgingsplaats', uitsluitend ten behoeve van de daarbij behorende dienstverlening;
b. de gebouwen ~~en overkappingen~~ mogen uitsluitend binnen het bouwvlak worden gebouwd;
c. er mogen geen bedrijfswoningen worden gebouwd;
d. de maatvoering van een gebouw ~~of een overkapping~~ zal voldoen aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld;

Functie van een gebouw	Maximale oppervlakte/inhoud		Goothoogte in m	Dakhelling in °		Bouwhoogte in m
	per gebouw	gezamen-lijk	max.	min.	max.	max.
Bedrijfsgebouw	-	-	6	20	60	10
Overkapping bij bedrijfsgebouw	-	-	6	-	60	10

26.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 10 m.

26.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 26.2.1, sub b:
en worden toegestaan dat de gezamenlijke oppervlakte van de gebouwen~~, waaronder overkappingen,~~ ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van verkeer – verzorgingsplaats' eenmalig met 50% worden vergroot.

b. lid 26.2.2:
en worden toegestaan dat de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, wordt vergroot tot 15 m, mits is aangetoond dat er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de verkeersveiligheid, de landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van nabijgelegen gronden.

26.4 Specifieke gebruiksregels

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik dat afwijkt van de bestemmingsomschrijving, waaronder in ieder geval wordt begrepen het veranderen van het wegprofiel, dan wel het veranderen van bestaande geluidsreducerende maatregelen waardoor de voorkeurs~~grens~~waarde of een hogere verkregen grenswaarde op grond van de Wet geluidhinder wordt overschreden.

26.5 Afwijken van de gebruiksregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 26.4 en worden toegestaan dat wordt afgeweken van het voorgeschreven wegprofiel, mits:

a. hierdoor geen wezenlijke verandering in de geluidssituatie optreedt;
b. de verkeersveiligheid hierdoor niet onevenredig wordt aangetast;
c. tevens getoetst wordt aan de gevolgen voor de afwikkeling van het openbaar vervoer.

Artikel 27 Verkeer - Fietspad

27.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Verkeer - Fietspad' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. fietspaden;

b. infrastructurele voorzieningen, zoals bruggen, dammen en/of duikers;

c. bermsloten, bermen en beplanting;

met daarbij behorende:

d. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

27.2 Bouwregels

27.2.1 Gebouwen ~~**en overkappingen**~~

Op of in deze gronden mogen geen gebouwen ~~**en overkappingen**~~ worden gebouwd.

27.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

De hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m.

Artikel 28 Verkeer - Onverhard

28.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Verkeer - Onverhard' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. onverharde wegen en paden;

b. infrastructurele voorzieningen, zoals bruggen, dammen en/of duikers;

c. bermsloten, bermen en beplanting;

d. het behoud, herstel en bescherming van de aanwezige landchappelijke en cultuurhistorische waarden;

met daarbij behorende:

e. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

28.2 Bouwregels

28.2.1 Gebouwen ~~en overkappingen~~

Op of in deze gronden mogen geen gebouwen ~~en overkappingen~~ worden gebouwd.

28.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

De hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m.

28.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren:
   1. het af- en/of vergraven van gronden;
   2. het aanbrengen van oppervlakteverhardingen.

b. Het in lid 28.3, sub a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:
   1. het normale (en planmatig) onderhoud betreffen;
   2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan.

c. De in lid 28.3, sub a genoemde vergunning kan slechts worden verleend, mits geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de landschappelijke, de natuurlijke, de geomorfologische, cultuurhistorische en de archeologische waarden en er geen significant negatieve aantasting plaatsvindt van de de Natura 2000-gebieden Dinkelland en Landgoederen Oldenzaal.

Artikel 29 Verkeer - Railverkeer

29.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Verkeer - Railverkeer' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. spoorwegen, met daarbij inbegrepen spoorwegovergangen en dergelijke;
b. infrastructurele voorzieningen, zoals bruggen, dammen en/of duikers;
c. bermsloten, (fiets)paden, bermen en beplanting;
d. nutsvoorzieningen;
e. geluidwerende voorzieningen;

met daarbij behorende:

f. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

29.2 Bouwregels

29.2.1 Gebouwen ~~en overkappingen~~

Op of in deze gronden mogen geen gebouwen ~~en overkappingen~~ worden gebouwd.

29.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

De hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 8 m (gemeten van bovenkant spoorstaaf).

Artikel 30 Water

30.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'water' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. beken, sloten, vaarten en daarmee gelijk te stellen waterlopen ten behoeve van de wateraanvoer en –afvoer en waterberging;
b. het behoud van de natuurlijke en landschappelijke waarden ter plaatse van de karakteristieke waterlopen en de daarbij behorende oevers;
c. kaden, dijken, paden en oeverstroken;
d. bruggen, dammen en duikers en stuwen;
e. bestaand agrarisch gebruik;
f. extensief recreatief medegebruik;

met daarbij behorende:

g. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

30.2 Bouwregels

30.2.1 Gebouwen ~~**en overkappingen**~~

Op of in deze gronden mogen geen gebouwen worden gebouwd.

30.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de hoogte van bruggen, niet zijnde bruggen ten behoeve van de ontsluiting van erven, en/of viaducten bedraagt ten hoogste 10 m;
b. de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, anders dan rechtstreeks ten behoeve van de geleiding, beveiliging en regeling van het verkeer, waaronder bruggen ten behoeve van de ontsluiting van erven, bedraagt ten hoogste 5 m.

30.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren:
   - het aanleggen of aanbrengen van oeverbeschoeiingen, kaden, aanlegplaatsen en paden ten behoeve van het recreatief medegebruik;
   - het egaliseren en ophogen van gronden en/of het anderszins ingrijpend wijzigen van de bodemstructuur;

b. Het in lid 30.3, sub a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:
   1. het normale onderhoud betreffen;
   2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan met een daarvoor benodigde vergunning.

c. De in lid 30.3, sub a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

d. Indien de vergunning gevolgen kan hebben voor de waterhuishouding, wordt de aanvraag voor de omgevingsvergunning voorgelegd aan het betreffende waterschap met het verzoek de aanvraag te voorzien van een deskundigenadvies.

Artikel 31 Wonen

31.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'wonen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wonen, al dan niet in combinatie met een aan huis verbonden beroep of kleinschalige bedrijfsactiviteit~~, dan wel mantelzorg~~;

b. een grafkelder, ter plaatse van de aanduiding 'begraafplaats';

c. activiteiten gericht op de functies landbouw, natuur- en landschapsbeleving, educatie en cultuurhistorie, ter plaatse van de aanduiding ‘cultuur en ontspanning’;

d. een afhaalpizzeria, ter plaatse van de aanduiding ‘horeca’;

e. een **kleinschalig** kampeerterrein ~~**voor kleinschalig kamperen**~~, ter plaatse van de aanduiding 'kampeerterrein';

f. een kantoor, ter plaatse van de aanduiding ‘kantoor’;

g. een informatiepunt, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'maatschappelijk';

h. de opslag van materialen, ter plaatse van de aanduiding 'opslag';

i. recreatiewoningen, ter plaatse van de aanduiding 'recreatiewoning';

j. trekkershutten, ter plaatse van de aanduiding 'verblijfsrecreatie' of ‘kampeerterrein’;

k. machineberging ten behoeve van bosbouwbedrijf, ter plaatse van de aanduiding ‘specifieke vorm van agrarisch – bosbouw’;

l. een fouragehandel, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - fouragehandel';

m. een reclamebureau, ter plaatse van de aanduiding ‘specifieke vorm van bedrijf – reclamebureau’;

n. appartementen, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - appartementen';

o. een dierenartspraktijk, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - dierenarts';

p. behoud en herstel van de cultuurhistorische waarden in de vorm van karakteristieke erven en panden; de kenmerken hiervan zijn beschreven in de inventarisatie van karakteristieke erven en panden in de gemeente Losser die als bijlage 1 bij de regels is opgenomen;

q. een bijeenkomstruimte bestemd voor vergaderingen, bijeenkomsten, kleine partijen en dinners, met ondergeschikte horeca in de vorm van catering, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - bijeenkomstruimte';

met daarbij behorende:

r. gebouwen;

s. ~~**aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen**~~ **bijbehorende bouwwerken**;

t. tuinen, erven en terreinen;

u. nutsvoorzieningen;

v. waterhuishoudkundige voorzieningen;

w. wegen, paden en parkeervoorzieningen;

x. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

In de bestemming is het stallen van caravans, campers en boten in bestaande voormalige bedrijfsbebouwing begrepen.

De karakteristieke erven zijn aangeduid met de aanduiding ‘specifieke bouwaanduiding – karakteristiek erf’. De karakteristieke panden zijn, afhankelijk van hun beschermde status, aangeduid met de ‘specifieke bouwaanduiding – rijksmonument’, ‘specifieke bouwaanduiding – gemeentelijk monument’ of ‘karakteristiek’.

31.2 Bouwregels

31.2.1 Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van hoofdgebouwen gelden de volgende regels:

a. als hoofdgebouw mogen uitsluitend woonhuizen worden gebouwd;
b. indien een bouwvlak is aangegeven, mag een hoofdgebouw uitsluitend in het bouwvlak worden gebouwd;
c. het aantal woningen per bestemmingsvlak bedraagt ten hoogste één, dan wel ten hoogste het aantal dat is aangegeven ter plaatse van de aanduiding 'aantal', met dien verstande dat de maximaal toegestane inhoud van de woningen ter plaatse van het adres Denekamperdijk 52 en 52a in Losser wordt beperkt tot hetgeen vergund is in de bouwvergunning van 25 maart 1992;
d. ter plaatse van de aanduiding ‘te bebouwen erven’ zijn uitsluitend ~~**bijgebouwen en overkappingen**~~ **bijbehorende bouwwerken** toegestaan;
e. ter plaatse van de aanduiding 'relatie' is ten hoogste één woning toegestaan;
f. de afstand van een hoofdgebouw ten opzichte van de weg bedraagt ten minste de bestaande afstand;
g. de afstand van een hoofdgebouw tot de zijdelingse perceelgrens bedraagt ten minste 3 m, dan wel de bestaande afstand indien deze minder is;
h. de inhoud van een hoofdgebouw bedraagt ten hoogste 750 m³, exclusief kelder ~~**en inclusief aan- en uitbouwen**~~, of de bestaande inhoud indien deze meer bedraagt, met dien verstande dat de inhoud ter plaatse van de aanduiding 'karakteristiek' ten hoogste de bestaande inhoud zal bedragen;
i. ter plaatse van de aanduiding ‘maximum volume (m^3)’ mag de inhoud niet meer bedragen dan is aangegeven;
j. van een bestemmingsvlak mag niet meer dan het in het plan aangegeven bebouwingspercentage worden bebouwd;
k. ter plaatse van de aanduiding 'erf' zijn uitsluitend ~~**bijgebouwen en overkappingen**~~ **bijbehorende bouwwerken** toegestaan;
l. de goothoogte bedraagt ten minste 0,5 m en ten hoogste 4,5 m, dan wel de bestaande goothoogte indien deze meer bedraagt;
m. de bouwhoogte bedraagt ten hoogste 10 m;

n. de dakhelling bedraagt ten minste 25° en ten hoogste 60°;
o. de toegang van buitenaf voor een kelder mag maximaal 1/3 van de gevelbreedte bedragen;
p. de inhoud van een recreatiewoning bedraagt ten hoogste 300 m^3;
q. ter plaatse van de aanduidingen 'karakteristiek' en ‘specifieke bouwaanduiding – gemeentelijk monument’, dient - in afwijking van de in dit artikel opgenomen maatvoering - de uitwendige hoofdvorm van de bestaande gebouwen, bestaande uit goot- en bouwhoogte en dakvorm, te worden gehandhaafd. Ter plaatse van de aanduiding ‘specifieke bouwaanduiding – rijksmonument’ gelden de beschermende bepalingen van de Monumentenwet 1988;
r. ter plaatse van de aanduiding 'maximum oppervlakte (m2) ' (Belvedereweg 5, De Lutte) mag de oppervlakte niet meer bedragen dan is aangegeven.

31.2.2 ~~**Aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen**~~ **bijbehorende bouwwerken**

Voor het bouwen van ~~**aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen**~~ **bijbehorende bouwwerken** gelden de volgende regels:
a. indien een bouwvlak is aangegeven, mogen de ~~**aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen**~~ **bijbehorende bouwwerken** uitsluitend in het bouwvlak worden gebouwd;
b. de ~~**aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen**~~ **bijbehorende bouwwerken** worden ten minste ~~**3 m**~~ **1 m** achter de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan gebouwd;
c. ter plaatse van de aanduiding ‘specifieke bouwaanduiding – te bebouwen erven’ zijn uitsluitend ~~**bijgebouwen en overkappingen**~~ **bijbehorende bouwwerken** toegestaan;
d. ter plaatse van de aanduiding ‘bijgebouwen uitgesloten’ mogen geen ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** worden gebouwd;
e. ter plaatse van de aanduiding ‘maximum volume (m^3)’ mag de inhoud niet meer bedragen dan is aangegeven;
f. de gezamenlijke oppervlakte van ~~**bijgebouwen en overkappingen**~~ **bijbehorende bouwwerken** bij een hoofdgebouw bedraagt ten hoogste 100 m^2, tenzij de bestaande oppervlakte meer bedraagt, in welk geval de gezamenlijke oppervlakte ten hoogste de bestaande oppervlakte bedraagt met een maximum van 250 m^2;
g. ter plaatse van de aanduiding ‘maximum oppervlakte (m^2)’ (Singravenweg 9, Beuningen) mag een nieuwe kapschuur ten behoeve van landbouwkundig gebruik worden opgericht met een oppervlakte zoals aangegeven en met een maximale goot- en bouwhoogte van respectievelijk 6 m en 12 m;
h. ter plaatse van de aanduiding 'maximum oppervlakte (m^2)' (Bentheimerstraat 89, De Lutte) mag in totaal een oppervlakte aan ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** worden gebouwd zoals aangegeven;
i. de oppervlakte van karakteristieke ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** telt niet mee bij het berekenen van de maximale gezamenlijke oppervlakte van ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken**;

j. de goothoogte bedraagt ten hoogste 4,5 m **en de bouwhoogte zal ten minste 1 m lager zijn dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw**;

k. ter plaatse van de aanduidingen 'karakteristiek' en 'specifieke bouwaanduiding – gemeentelijk monument', dient - in afwijking van de in dit artikel opgenomen maatvoering - de uitwendige hoofdvorm van de bestaande gebouwen, bestaande uit goot- en bouwhoogte en dakvorm, te worden gehandhaafd. Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding – rijksmonument' gelden de beschermende bepalingen van de Monumentenwet 1988;

l. ter plaatse van de aanduiding 'kampeerterrein' mogen gebouwen ~~**en overkappingen**~~ worden gebouwd ten behoeve van sanitaire voorzieningen, waarbij de gezamenlijke oppervlakte ten hoogste 50 m^2 bedraagt, dan wel ten hoogste de bestaande oppervlakte indien deze meer b**e**draagt. De goothoogte bedraagt ten hoogste 3 m en de dakhelling bedraagt ten minste 18°. De bouwhoogte van een overkapping bedraagt ten hoogste 3,5 m;

m. ter plaatse van de aanduiding 'verblijfsrecreatie' en 'kampeerterrein' mag één trekkershut worden gebouwd met een oppervlakte van maximaal 30 m^2, alsmede gebouwen ~~**en overkappingen**~~ ten behoeve van sanitaire voorzieningen, waarbij de gezamenlijke oppervlakte ten hoogste 50 m^2 bedraagt, dan wel ten hoogste de bestaande oppervlakte indien deze meer bedraagt. De goothoogte bedraagt ten hoogste 3 m en de dakhelling bedraagt ten minste 18°. De bouwhoogte van een overkapping bedraagt ten hoogste 3,5 m;

n. ter plaatse van de aanduiding 'erf' (Lomanskamp ~~**2**~~ **ong**, Beuningen) mag de gezamenlijke oppervlakte niet meer bedragen dan 65 m2 van het totale bouwperceel en bedraagt de gezamenlijke oppervlakte niet meer dan 50% van de oppervlakte van het totale bouwperceel, met dien verstande dat de oppervlakte binnen het bouwvlak, voor zover gelegen tussen het verlengde van de zijgevels van het hoofdgebouw, niet wordt meegerekend. De goothoogte van een vrijstaand ~~**bijgebouw**~~ **bijbehorende bouwwerk** bedraagt niet meer dan 3 m (Lomanskamp ~~**2**~~ **ong**, Beuningen).

31.2.3 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen ~~**en geen overkappingen**~~ zijnde, gelden de volgende regels:

a. bouwwerken, geen gebouwen ~~**en overkappingen**~~ zijnde, ter plaatse van het perceel Oldenzaalsestraat 111, mogen, met uitzondering van erf- en terrasafscheidingen, uitsluitend binnen het bouwvlak worden gebouwd;

b. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen voor de voorgevelrooilijn bedraagt ten hoogste 1 m en daarachter ten hoogste 2 m, met dien verstande dat de bouwhoogte op erven die grenzen aan openbaar toegankelijk gebied op een afstand van 1 m of minder uit de perceelgrens ten hoogste 1 m bedraagt;

c. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m;

d. ter plaatse van de specifieke bouwaanduiding 'maximum bouwhoogte bouwwerken geen gebouw zijnde' bedraagt de bouwhoogte niet meer dan 1 m.

31.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 31.2.1, sub b:
en worden toegestaan dat het bouwvlak met ten hoogste 10 m wordt overschreden;

b. lid 31.2.1, sub f:
en worden toegestaan dat de afstand tot de weg wordt verkleind;

c. lid 31.2.1, sub g:
en worden toegestaan dat de afstand tot de zijdelingse perceelsgrens wordt verkleind tot 0 m;

d. lid 31.2.1, sub h:
en worden toegestaan dat de inhoud van het hoofdgebouw ter plaatse van de aanduiding 'karakteristiek' wordt vergroot, mits er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld;

e. lid 31.2.1, sub l:
en worden toegestaan dat de goothoogte wordt verhoogd tot ten hoogste 6 m;

f. lid 31.2.1, sub n:
en worden toegestaan dat de dakhelling wordt verkleind tot 0°;

g. lid 31.2.2, sub a:
en worden toegestaan dat ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** het bouwvlak met ten hoogste 10 m overschrijden;

h. lid 31.2.2, sub b:
en worden toegestaan dat bijbehorende bouwwerken op een kleinere afstand achter of voor de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan worden gebouwd, met dien verstande dat:

1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;

2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven.

i. lid 31.2.2, sub f en h:
en worden toegestaan dat de gezamenlijke oppervlakte van ~~**bijgebouwen en overkappingen**~~ **bijbehorende bouwwerken** bij een hoofdgebouw wordt vergroot tot een oppervlakte van ten hoogste 250 m², met dien verstande dat:

1. er sprake is van eigendom van gronden ter grootte van minimaal 5.000 m² grond, direct aansluitend aan het bouwperceel;
2. deze afwijkingsmogelijkheid uitsluitend wordt toegepast ten behoeve van stalruimte voor dieren en/of de opslag van materieel dat gebruikt wordt voor het onderhoud van de eigen gronden;
3. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, het bebouwingsbeeld, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;

j. lid 31.2.2, sub f en h:

en worden toegestaan dat de gezamenlijke oppervlakte van ~~**bijgebouwen en overkappingen**~~ **bijbehorende bouwwerken** bij een hoofdgebouw meer bedraagt dan 250 m^2, mits:

1. bij vervanging boven de in lid 31.2.2, sub f toegestane 250 m^2 ten hoogste 50% van de gesaneerde oppervlakte wordt teruggebouwd;
2. de vervanging bijdraagt aan een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit;
3. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, het bebouwingsbeeld en de woonsituatie**;**

k. lid 31.2.2, sub j:

en worden toegestaan dat de bouwhoogte van bijbehorende bouwwerken minder dan 1 meter lager is dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw of gelijk is aan de bouwhoogte van het hoofdgebouw, met dien verstande dat:

1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;

2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven.

31.4 Specifieke gebruiksregels

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik dat afwijkt van de bestemmingsomschrijving, waaronder in ieder geval wordt begrepen:

a. het gebruik van gedeelten van gebouwen voor bedrijfsdoeleinden anders dan een aan huis verbonden beroep of kleinschalige bedrijfsactiviteit;

b. het gebruik van gedeelten van gebouwen voor de uitoefening van een aan huis verbonden beroep of kleinschalige bedrijfsactiviteit, indien:
   1. het beroep of bedrijf niet wordt uitgeoefend door een van de bewoners van het woonhuis, met dien verstande dat één andere arbeidskracht ter plekke werkzaam mag zijn;
   2. de beroep-/bedrijfsvloeroppervlakte in een hoofdgebouw, inclusief ~~**aan- en uitbouwen**~~ **aangebouwde bijbehorende bouwwerken**, meer bedraagt dan 30% van het vloeroppervlak van het hoofdgebouw;
   3. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte in een ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** meer dan 45 m^2 bedraagt;
   4. parkeren niet op eigen erf plaatsvindt;
   5. detailhandel plaatsvindt anders dan productiegebonden detailhandel;

c. het gebruik van een woonhuis voor meer dan één woning;

d. het gebruik van vrijstaande ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** ten behoeve van permanente bewoning;

e. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van verblijfsrecreatieve doeleinden anders dan de gronden en bouwwerken die van een specifieke aanduiding zijn voorzien, alsmede met uitzondering van een bed and breakfast in het hoofdgebouw**, met dien verstande dat de bed and breakfast niet meer dan 8 slaapplaatsen heeft en de parkeerdruk in de openbare ruimte niet toeneemt**;

f. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van detailhandel, anders dan de productiegebonden detailhandel;
g. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van agrarische bedrijfsactiviteiten;
h. de aanleg van paardrijbakken;
i. het gebruik van en het in gebruik laten nemen van gronden en bouwwerken ter plaatse van de Hogeboekelweg 85/85A, Losser overeenkomstig de in lid 31.1 opgenomen bestemmingsomschrijving zonder de aanleg en instandhouding van de erfinrichting in overeenstemming met het in de bijlage bij de toelichting (verzamelplan 2020) opgenomen erfinrichtingsplan, teneinde te komen tot een goede erfinrichting;
j. het gebruik van en het in gebruik laten nemen van gronden en bouwwerken ter plaatse van de Mekkelhorsterstraat 31 en Bentheimerdijk 12/Mensmanweg (ong.) te Beuningen overeenkomstig de in lid 31.1 opgenomen bestemmingsomschrijving zonder de aanleg eninstandhouding van de erfinrichting in overeenstemming met het in de bijlage bij de toelichting (verzamelplan 2020) opgenomen erfinrichtingsplan, teneinde te komen tot een goede erfinrichting**;**
k. het gebruik van een woonhuis voor meer dan één huishouden;
l. het gebruik van en het in gebruik laten nemen van gronden en bouwwerken overeenkomstig de in lid 31.1 opgenomen bestemmingsomschrijving, zonder de aanleg en instandhouding van de landschappelijke inpassing in overeenstemming met Bijlage 7 Landschappelijke inpassing Holtweg 6 Beuningen, binnen een jaar na verlening van de omgevingsvergunning voor het bouwen;
m. het gebruik van en het in gebruik laten nemen van gronden en bouwwerken overeenkomstig de in lid 31.1 opgenomen bestemmingsomschrijving, zonder de aanleg en instandhouding van de landschappelijke inpassing in overeenstemming met Bijlage 9 Landschappelijke inpassing Harinkweg 7 De Lutte, binnen een jaar na verlening van de omgevingsvergunning voor het bouwen;

31.5 Afwijken van de gebruiksregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 31.4, ~~**sub c**~~ **sub k**:
en worden toegestaan dat een hoofdgebouw wordt gebruikt door meer dan één huishouden ten behoeve van inwoning, mits:
1. deze afwijkingsbevoegdheid uitsluitend wordt toegepast ten behoeve van de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon;
2. ~~**de bestaande bouwmassa niet wordt vergroot en er**~~ geen sprake is van splitsing in meerdere woningen;
3. er sprake blijft van één hoofdtoegang, die toegang verschaft tot een gemeenschappelijke hal van waaruit rechtstreekse toegang tot de beide woonruimtes wordt verschaft;

4. er sprake blijft van één aansluiting op de verschillende nutsvoorzieningen er geen toename van het aantal inritten naar het perceel plaatsvindt;
5. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
6. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;

b. lid 31.4, sub c:

en worden toegestaan dat een **karakteristiek** hoofdgebouw in twee afzonderlijke wooneenheden wordt gesplitst, mits:

1. de inhoud van ~~**de woning**~~ **het hoofdgebouw** minstens 1.000 m³ bedraagt;
2. nieuwe woningen een minimale inhoud hebben van 450 m³ en elke woning minimaal 75 m² van de bestaande ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** krijgt toebedeeld;
3. ~~**de karakteristieke woning**~~ **het karakteristieke hoofdgebouw** wordt behouden;

~~**c. lid 31.4, sub d:**~~

~~**en worden toegestaan dat vrijstaande bijgebouwen worden gebruikt voor tijdelijke bewoning door een hulpbehoevende, met als doel het verlenen van mantelzorg, mits:**~~

~~**1. de hulpbehoevende een naast familielid is;**~~

~~**2. de hulpbehoevendheid wordt geïndiceerd door medewerkers van de afdeling Werk, inkomen en zorg, team zorg;**~~

~~**3. niet reeds een tweede woning of tweede zelfstandige woonruimte aanwezig is;**~~

~~**4. de afstand tussen het hoofdgebouw en het mantelzorggebouw ten hoogste 20 m bedraagt;**~~

~~**5. geen sprake is van een zelfstandige woonunit;**~~

~~**6. voorts wordt voldaan aan de voorwaarden zoals vervat in ter zake vastgestelde beleidsregel Mantelzorgwoningen gemeente Losser;**~~

d. lid 31.4, sub e:

en worden toegestaan dat vrijstaande ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** worden gebruikt voor een bed and breakfast, mits:

1. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
2. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van omliggende gronden;

3. de bed and breakfast niet meer dan 8 slaapplaatsen heeft;

4. de parkeerdruk in de openbare ruimte niet toeneemt;

5. geen gebruik gemaakt kan worden van deze afwijkingsregel indien sprake is van een bijbehorende bouwwerk dat is gerealiseerd met toepassing van de afwijkingsregel voor 250 m² aan bijbehorende bouwwerken i.v.m. stalruimte voor dieren en/of de opslag van materieel dat gebruikt wordt voor het onderhoud van de eigen gronden (lid 31.3 sub i);

e. lid 31.4, sub e:

~~en worden toegestaan dat een kampeerterrein voor kleinschalig kamperen op het bouwperceel wordt aangelegd, met dien verstande dat:~~

- ~~er maximaal 25 kampeerplaatsen zijn toegestaan, gedurende het kampeerseizoen van 15 maart tot en met 31 oktober;~~
- ~~er één trekkershut met een oppervlakte van maximaal 30 m² is toegestaan;~~
- ~~kleinschalig kamperen niet is toegestaan in de gebieden die zijn aangeduid als 'reconstructiewetzone - landbouwontwikkelingsgebied';~~
- ~~er ten behoeve van een zorgvuldige landschappelijke inpassing een erfinrichtingsplan, afgestemd op de landschaps- en beheersvisie uit het Landschapsontwikkelingsplan, wordt opgesteld.~~

~~Tevens kan een theeschenkerij worden toegestaan bij een kleinschalig kampeerterrein, mits:~~

1. ~~de theeschenkerij in de bestaande gebouwen wordt gerealiseerd;~~
2. ~~er alleen koffie, thee en alcoholvrije dranken worden geschonken;~~

en worden toegestaan dat een kleinschalig kampeerterrein op het bouwperceel wordt aangelegd, met dien verstande dat:

1. er uitsluitend kampeermiddelen zijn toegestaan gedurende het kampeerseizoen van 15 maart tot en met 31 oktober;
2. maximaal twee trekkershutten met een oppervlakte van maximaal 30 m2 per trekkershut, een goothoogte van maximaal 3 en een minimale dakhelling van 18;
3. tevens een theeschenkerij in de bestaande gebouwen kan worden toegestaan;
4. de landschappelijke inpassing met gebiedseigen beplanting voldoende is gewaarborgd;
5. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
6. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;
7. er geen sprake is van aantasting van cultuurhistorische, landschappelijke of monumentale waarden;
8. het parkeren op eigen erf plaatsvindt;
9. er tevens wordt voldaan aan de overige voorwaarden uit de Nota verblijfsrecreatie Noordoost Twente 2018 of indien deze beleidsnota wijzigt het op dat moment van toepassing zijnde verblijfsrecreatieve beleid;

f. lid 31.4, sub h:

en worden toegestaan dat de gronden ten behoeve van een paardrijbak worden gebruikt, mits:

1. deze afwijkingsbevoegdheid uitsluitend wordt toegepast in aansluiting op de bestaande bebouwing;
2. ten hoogste één paardrijbak wordt aangelegd met een oppervlakte van maximaal 1.200 m²;
3. ~~de bouwhoogte van de omheiningen van paardrijbakken ten hoogste 1,8 m zal bedragen, met dien verstande dat de afrasteringen en omheiningen transparant~~

~~zullen worden vormgegeven;~~ **de bouwhoogte van de omheiningen van paardrijbakken ten hoogste 1,8 m zal bedragen, met dien verstande dat sprake moet zijn van open afrasteringen en omheiningen;**

4. een minimale afstand van 30 m wordt aangehouden tot woningen of (agrarische) bedrijven van anderen en overigens ook geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van omliggende gronden;
5. de hoogte van lichtmasten ten behoeve van verlichting bij een paardrijbak en overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, respectievelijk ten hoogste 4 m en 3 m bedragen;
6. is aangetoond dat er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan landschappelijke, natuurlijke, geomorfologische en archeologische waarden**;**

g. lid 33.4, sub l en m:

mits in plaats daarvan andere, gelijkwaardige landschapsmaatregelen worden getroffen, met dien verstande dat deze landschapsmaatregelen:

1. minimaal gelijkwaardig zijn aan de in het landschappelijk inpassingsplan opgenomen landschapsmaatregelen;
2. voorzien in een minimaal gelijk beschermingsniveau van de landschappelijke waarden waarvoor de in het landschappelijk inpassingsplan genoemde landschapsmaatregelen zijn bepaald;
3. zijn afgestemd op de specifieke omgevingskenmerken.

31.6 Omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning gebouwen of delen daarvan te slopen, ter plaatse van de aanduiding 'karakteristiek' en de ‘specifieke bouwaanduiding – gemeentelijk monument’.

b. Het onder a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:
1. het normale onderhoud betreffen;
2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan.

c. De onder a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien:
1. de karakteristieke hoofdvorm niet langer aanwezig is en niet zonder ingrijpende wijzigingen aan het pand kan worden hersteld; of
2. de karakteristieke hoofdvorm in redelijkheid niet is te handhaven, en/of het delen van het pand betreft, die op zichzelf niet als karakteristiek zijn aan te merken en door sloop daarvan geen onevenredige aantasting van de karakteristieke hoofdvorm veroorzaken; of
3. er sprake is van verbouw of nieuwbouw met behoud en/of terugbouwen van de karakteristieke hoofdvorm.

Artikel 32 Wonen - Landhuis

32.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Wonen - Landhuis' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wonen, al dan niet in combinatie met ruimten voor een aan huis verbonden beroep of kleinschalige bedrijfsactiviteit~~, dan wel mantelzorg~~;

met de daarbij behorende:

b. gebouwen;

c. ~~aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken**;

d. tuinen, erven en terreinen;

e. nutsvoorzieningen;

f. waterhuishoudkundige voorzieningen;

g. wegen, paden en parkeervoorzieningen;

h. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

In de bestemming is begrepen dat ten minste 1,5 ha van een aansluitend gebied wordt ingezet voor het versterken van de landschappelijke waarden;

32.2 Bouwregels

32.2.1 Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van hoofdgebouwen gelden de volgende regels:

a. als hoofdgebouw mogen uitsluitend woonhuizen worden gebouwd;

b. het aantal woningen per bestemmingsvlak bedraagt ten hoogste één, dan wel ten hoogste het ter plaatse aangeduide aantal;

c. de afstand van een hoofdgebouw tot de zijdelingse perceelgrens bedraagt ten minste 5 m, dan wel de bestaande afstand indien deze minder is;

d. de inhoud van een hoofdgebouw, exclusief kelder ~~en inclusief aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen~~ bedraagt minimaal 1.000 m^3 en ten hoogste 2.000 m^3;

e. de goothoogte bedraagt ten minste 0,5 m en ten hoogste 4,5 m;

f. de bouwhoogte bedraagt ten hoogste 10 m;

g. de dakhelling bedraagt ten minste 25° en ten hoogste 60°;

h. de toegang van buitenaf voor een kelder mag maximaal 1/3 van de gevelbreedte bedragen;

32.2.2 ~~Aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken**

Voor het bouwen van ~~aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken** gelden de volgende regels:

a. de ~~aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken** worden ten minste ~~3 m~~ **1 m** achter de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan gebouwd, tenzij de bestaande afstand minder bedraagt, het hoofdgebouw op meer dan 50 m van de weg is gesitueerd, dan wel de gebouwen vóór de voorgevel van het hoofdgebouw zijn gebouwd, in welk geval de bestaande afstand dan wel de bestaande situering ten opzichte van de voorgevel van het hoofdgebouw geldt;

b. vrijstaande ~~bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken** worden volledig binnen een afstand van 25 m vanuit het dichtstbijzijnde punt van het hoofdgebouw gebouwd, dan wel binnen de bestaande afstand indien deze meer bedraagt;

c. de gezamenlijke oppervlakte van de ~~aan- en uitbouwen, de aangebouwde bijgebouwen en de aangebouwde overkappingen~~ **aangebouwde bijbehorende bouwwerken** bij een hoofdgebouw bedraagt ten hoogste 75% van de oppervlakte van het hoofdgebouw;

d. de goothoogte bedraagt ten hoogste 4,5 m;

e. de dakhelling bedraagt ten minste 25° en ten hoogste 60°;

f. de bouwhoogte is ten minste 1 m lager dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw.

32.2.3 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen ~~en geen overkappingen~~ zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen voor de voorgevelrooilijn bedraagt ten hoogste 1 m en daarachter ten hoogste 2 m, met dien verstande dat de bouwhoogte op zijerven die grenzen aan openbaar gebied op een afstand van 1 m of minder uit de perceelgrens ten hoogste 1 m bedraagt;

b. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m.

32.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 32.2.1 sub e:
en worden toegestaan dat de goothoogte wordt verhoogd tot ten hoogste 6 m;

b. lid 32.2.1, sub g:
en worden toegestaan dat ~~aan- en uitbouwen~~ **aangebouwde bijbehorende bouwwerken** tot ten hoogste 30% van de oppervlakte van het hoofdgebouw worden voorzien van een plat dak.

c. lid 32.2.2, sub a:

en worden toegestaan dat bijbehorende bouwwerken op een kleinere afstand achter of voor de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan worden gebouwd, met dien verstande dat:

1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;

2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven;

d. lid 32.2.2, sub f:

en worden toegestaan dat de bouwhoogte van bijbehorende bouwwerken minder dan 1 meter lager is dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw of gelijk is aan de bouwhoogte van het hoofdgebouw, met dien verstande dat:

1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;

2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven.

32.4 Specifieke gebruiksregels

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik dat afwijkt van de bestemmingsomschrijving, waaronder in ieder geval wordt begrepen:

a. het gebruik van gedeelten van gebouwen voor bedrijfsdoeleinden anders dan een aan huis verbonden beroep of kleinschalige bedrijfsactiviteit;

b. het gebruik van gedeelten van gebouwen voor de uitoefening van een aan huis verbonden beroep of kleinschalige bedrijfsactiviteit, indien:

1. het beroep of bedrijf niet wordt uitgeoefend door een van de bewoners van het woonhuis, met dien verstande dat één andere arbeidskracht ter plekke werkzaam mag zijn;
2. de beroep-/bedrijfsvloeroppervlakte in een hoofdgebouw, inclusief ~~**aan- en uitbouwen**~~ **aangebouwde bijbehorende bouwwerken**, meer bedraagt dan 30% van het vloeroppervlak van het hoofdgebouw;
3. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte in een ~~**bijgebouw**~~ **bijbehorende bouwwerk** meer dan 45 m² bedraagt;
4. parkeren niet op eigen erf plaatsvindt;
5. detailhandel plaatsvindt anders dan productiegebonden detailhandel;

c. het gebruik van een woonhuis voor meer dan één woning;

d. het gebruik van vrijstaande ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** ten behoeve van permanente bewoning;

e. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van verblijfsrecreatieve doeleinden, met uitzondering van een bed and breakfast in het hoofdgebouw, **met dien verstande dat de bed and breakfast niet meer dan 8 slaapplaatsen heeft en de parkeerdruk in de openbare ruimte niet toeneemt**;

f. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van detailhandel, anders dan de productiegebonden detailhandel;

g. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van agrarische bedrijfsactiviteiten;

h. de aanleg van paardrijbakken**;**

i. het gebruik van een woonhuis voor meer dan één huishouden.

32.5 Afwijken van de gebruiksregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 32.4, ~~**sub c**~~ **sub i**:

en worden toegestaan dat een hoofdgebouw wordt gebruikt door meer dan één huishouden ten behoeve van inwoning, mits:

1. deze afwijkingsbevoegdheid uitsluitend wordt toegepast ten behoeve van de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon;
2. ~~**de bestaande bouwmassa niet wordt vergroot en er**~~ geen sprake is van splitsing in meerdere woningen;
3. er sprake blijft van één hoofdtoegang, die toegang verschaft tot een gemeenschappelijke hal van waaruit rechtstreekse toegang tot de beide woonruimtes wordt verschaft;
4. er sprake blijft van één aansluiting op de verschillende nutsvoorzieningen er geen toename van het aantal inritten naar het perceel plaatsvindt;
5. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
6. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;

~~**b. lid 32.4, sub d:**~~

~~**en worden toegestaan dat vrijstaande bijgebouwen worden gebruikt voor tijdelijke bewoning door een hulpbehoevende, met als doel het verlenen van mantelzorg, mits:**~~

~~**1. de hulpbehoevende een naast familielid is;**~~

~~**2. de hulpbehoevendheid wordt geïndiceerd door medewerkers van de afdeling Werk, inkomen en zorg, team zorg;**~~

~~**3. niet reeds een tweede woning of tweede zelfstandige woonruimte aanwezig is;**~~

~~**4. de afstand tussen het hoofdgebouw en het mantelzorggebouw ten hoogste 20 m bedraagt;**~~

~~**5. geen sprake is van een zelfstandige woonunit;**~~

~~**6. voorts wordt voldaan aan de voorwaarden zoals vervat in ter zake vastgestelde beleidsregel Mantelzorgwoningen gemeente Losser;**~~

c. lid 32.4, sub e:

en worden toegestaan dat vrijstaande ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** worden gebruikt voor een bed and breakfast, mits:

1. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
2. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van omliggende gronden;
3. **de bed and breakfast niet meer dan 8 slaapplaatsen heeft;**

4. de parkeerdruk in de openbare ruimte niet toeneemt;

d. lid 32.4, sub h:

en worden toegestaan dat de gronden ten behoeve van een paardrijbak worden gebruikt, mits:

1. deze afwijkingsbevoegdheid uitsluitend wordt toegepast in aansluiting op de bestaande bebouwing;
2. ten hoogste één paardrijbak wordt aangelegd met een oppervlakte van maximaal 1.200 m2;
3. ~~**de bouwhoogte van de omheiningen van paardrijbakken ten hoogste 1,8 m zal bedragen, met dien verstande dat de afrasteringen en omheiningen transparant zullen worden vormgegeven;**~~ **de bouwhoogte van de omheiningen van paardrijbakken ten hoogste 1,8 m zal bedragen, met dien verstande dat sprake moet zijn van open afrasteringen en omheiningen;**
4. een minimale afstand van 30 m wordt aangehouden tot woningen of (agrarische) bedrijven van anderen en overigens ook geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van omliggende gronden;
5. de hoogte van lichtmasten ten behoeve van verlichting bij een paardrijbak en overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, respectievelijk ten hoogste 4 m en 3 m bedragen;
6. is aangetoond dat er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan landschappelijke, natuurlijke, geomorfologische en archeologische waarden.

Artikel 33 Wonen - Voormalig boerderij

33.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Wonen - Voormalig boerderij' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wonen, al dan niet in combinatie met ruimten voor een aan huis verbonden beroep of kleinschalige bedrijfsactiviteit~~, dan wel mantelzorg~~;
b. een kantoor, ter plaatse van de aanduiding 'kantoor';
c. de opslag van bouwmaterialen, ter plaatse van de aanduiding 'opslag';
d. recreatiewoningen, ter plaatse van de aanduiding 'recreatiewoning';
e. vakantieappartementen, ter plaatse van de aanduiding 'verblijfsrecreatie';
f. rozenveredeling, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - rozenveredeling';
g. een handel in graszoden, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van detailhandel - graszoden';
h. plattelandskamers, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie – boerderijkamers', met een maximum aantal van vier;
i. een zorgboerderij, ter plaatse van de aanduiding 'zorgboerderij', die de volgende activiteiten omvat: theeschenkerij, educatie, vergaderlocatie, ambachtelijke meubelmakerij, kleinschalige landgoedwinkel met verkoop van eigen producten;
j. een kinderboerderij, ter plaatse van de aanduiding 'kinderboerderij';
k. atelier, expositieruimte, museum en theeschenkerij op het perceel Beverborgsweg 9-9a te Beuningen;
l. behoud en herstel van de cultuurhistorische waarden in de vorm van karakteristieke erven, panden en landkruizen; de kenmerken hiervan zijn beschreven in de inventarisatie van karakteristieke erven en panden in de gemeente Losser die als bijlage 1 bij de regels is opgenomen;

met daarbij behorende:

m. gebouwen;
n. ~~aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken**;
o. tuinen, erven en terreinen;
p. nutsvoorzieningen;
q. waterhuishoudkundige voorzieningen;
r. wegen, paden en parkeervoorzieningen;
s. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

In de bestemming is het stallen van caravans, campers en boten in bestaande voormalige bedrijfsbebouwing begrepen.

De karakteristieke erven zijn aangeduid met de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding – karakteristiek erf'. De landkruizen zijn aangeduid met de 'specifieke bouwaanduiding – landkruis. De

karakteristieke panden zijn, afhankelijk van hun beschermde status, aangeduid met de ‘specifieke bouwaanduiding – rijksmonument’, ‘specifieke bouwaanduiding – gemeentelijk monument’ of ‘karakteristiek’.

33.2 Bouwregels

33.2.1 Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van hoofdgebouwen gelden de volgende regels:

a. als hoofdgebouw mogen uitsluitend woonhuizen worden gebouwd;
b. het aantal woningen per bestemmingsvlak bedraagt ten hoogste één, dan wel ten hoogste het ter plaatse aangeduide aantal;
c. ter plaatse van de aanduiding 'relatie' is ten hoogste één woning toegestaan;
d. de afstand van een hoofdgebouw ten opzichte van de weg bedraagt ten minste de bestaande afstand;
e. de afstand van een hoofdgebouw tot de zijdelingse perceelgrens bedraagt ten minste 5 m, dan wel de bestaande afstand indien deze minder is;
f. de inhoud bedraagt ten hoogste 750 m³ bedragen, exclusief kelder ~~en inclusief aan- en uitbouwen~~, of de bestaande inhoud indien deze meer bedraagt;
g. de oppervlakte van één plattelandskamer is niet groter dan 60 m^2;
h. de goothoogte bedraagt ten minste 0,5 m en ten hoogste 4,5 m, dan wel de bestaande goothoogte indien deze meer bedraagt;
i. de bouwhoogte bedraagt ten hoogste 10 m;
j. de dakhelling bedraagt ten minste 25° en ten hoogste 60°;
k. de toegang van buitenaf voor een kelder mag maximaal 1/3 van de gevelbreedte bedragen;
l. de inhoud van een recreatiewoning bedraagt ten hoogste 300 m^3;
m. ter plaatse van de aanduidingen 'karakteristiek' en ‘specifieke bouwaanduiding – gemeentelijk monument’, dient - in afwijking van de in dit artikel opgenomen maatvoering - de uitwendige hoofdvorm van de bestaande gebouwen, bestaande uit goot- en bouwhoogte en dakvorm, te worden gehandhaafd. Ter plaatse van de aanduiding ‘specifieke bouwaanduiding – rijksmonument’ gelden de beschermende bepalingen van de Monumentenwet 1988.

33.2.2 ~~Aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen~~ bijbehorende bouwwerken

Voor het bouwen van ~~aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken** gelden de volgende regels:

a. de ~~aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen~~ **bijbehorende bouwwerken** worden ten minste ~~3 m~~ **1 m** achter de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan gebouwd, tenzij de bestaande afstand minder bedraagt, het hoofdgebouw op meer dan 50 m van de weg is gesitueerd, dan wel de gebouwen vóór de

voorgevel van het hoofdgebouw zijn gebouwd, in welk geval de bestaande afstand, dan wel de bestaande situering ten opzichte van de voorgevel van het hoofdgebouw geldt;

b. de gezamenlijke oppervlakte van ~~**bijgebouwen en overkappingen**~~ **bijbehorende bouwwerken** bij een hoofdgebouw bedraagt ten hoogste 100 m², tenzij de bestaande oppervlakte meer bedraagt, in welk geval de gezamenlijke oppervlakte ten hoogste de bestaande oppervlakte bedraagt met een maximum van 250 m²;

c. de oppervlakte van karakteristieke ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken** telt niet mee bij het berekenen van de maximale gezamenlijke oppervlakte van ~~**bijgebouwen**~~ **bijbehorende bouwwerken**;

d. de gezamenlijke oppervlakte van de ~~**aan- en uitbouwen, de aangebouwde bijgebouwen en de aangebouwde overkappingen**~~ **aangebouwde bijbehorende bouwwerken** bij een hoofdgebouw bedraagt ten hoogste 75% van de oppervlakte van het hoofdgebouw;

e. de oppervlakte van één plattelandskamer is niet groter dan 60 m^2;

f. de oppervlakte voor rozenveredeling bedraagt niet meer dan is aangegeven ter plaatse van de aanduiding 'maximum oppervlakte (m^2)';

g. de goothoogte bedraagt ten hoogste 4,5 m, dan wel de maximale goothoogte zoals aangegeven ter plaatse van de aanduiding 'maximale goothoogte (m);

h. de dakhelling bedraagt ten minste 25° en ten hoogste 60°;

i. ter plaatse van een kleinschalig kampeerterrein mag één trekkershut worden gebouwd met een oppervlakte van maximaal 30 m^2, alsmede gebouwen ~~**en overkappingen**~~ ten behoeve van sanitaire voorzieningen, waarbij de gezamenlijke oppervlakte ten hoogste 50 m^2 bedraagt, dan wel ten hoogste de bestaande oppervlakte indien deze meer bedraagt. De goothoogte bedraagt ten hoogste 3 m en de dakhelling bedraagt ten minste 18°. De bouwhoogte van een overkapping bedraagt ten hoogste 3,5 m;

j. ter plaatse van de aanduidingen 'karakteristiek' en 'specifieke bouwaanduiding – gemeentelijk monument', dient - in afwijking van de in dit artikel opgenomen maatvoering - de uitwendige hoofdvorm van de bestaande gebouwen, bestaande uit goot- en bouwhoogte en dakvorm, te worden gehandhaafd. Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding – rijksmonument' gelden de beschermende bepalingen van de Monumentenwet 1988;

k. de bouwhoogte is ten minste 1 m lager dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw.

33.2.3 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen ~~**en geen overkappingen**~~ zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen voor de voorgevelrooilijn bedraagt ten hoogste 1 m en daarachter ten hoogste 2 m, met dien verstande dat de bouwhoogte op zijerven die grenzen aan openbaar toegankelijk gebied op een afstand van 1 m of minder uit de perceelgrens ten hoogste 1 m bedraagt;

b. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m.

33.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 33.2.1, sub b:

en toestaan dat er één of meerdere extra woningen worden gerealiseerd~~, waarbij per nieuwe woning een bijgebouw met een oppervlakte van ten hoogste 100 m² is toegestaan~~, mits:

~~1. alleen van deze bevoegdheid gebruik wordt gemaakt in geval van reeds gestopte dan wel stoppende agrarische bedrijven en uitgaande van voor 1 januari 2004 legaal opgerichte bebouwing en voor zover de gronden niet zijn gelegen in en landbouwontwikkelingsgebied op grond van de Reconstructiewet;~~

~~2. voor de bouw van één extra woning minimaal 850 m^2 aan bedrijfsgebouwen moet worden gesloopt;~~

~~3. voor de bouw van meerdere extra woningen, of één woning met een inhoud van 1.500 m^3, een veelvoud van 850 m^2 aan bedrijfsgebouwen wordt gesloopt, mits noodzakelijk voor de financiële uitvoerbaarheid;~~

~~4. het gehele complex met voormalige agrarische gebouwen wordt gesloopt, met uitzondering van de bedrijfswoning of karakteristieke agrarische bebouwing en gebouwen die worden hergebruikt in het kader van vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen;~~

~~5. de ruimtelijke kwaliteit ter plekke wordt verbeterd, wat blijkt uit een aanzienlijke reductie van het bouwoppervlak en volume en uit een goede landschappelijke en architectonische inpassing;~~

~~6. voorts wordt voldaan aan de voorwaarden, zoals vervat in ter zake vastgestelde beleidsnotities voor bewoning en verbouw van voormalige inpandige bedrijfsgedeelten;~~

~~7. de voorkeursgrenswaarde uit de Wet geluidhinder in acht wordt genomen;~~

~~8. per locatie slechts eenmaal toepassing wordt gegeven aan deze afwijkingsmogelijkheid;~~

1. in ruil voor de mogelijkheid om een compensatiewoning te kunnen realiseren moet op het erf waar gebouwd wordt danwel elders minimaal de hieronder genoemde oppervlaktes landschapontsierende bebouwing of kassen te worden gesloopt;

Compensatie te bouwen (maximaal)	**Sloopoppervlakte (m2 minimaal)**
1 compensatiewoning van 750 m3 en een bijbehorende bouwwerken van 100 m2	**850 m2 landschapontsierende bebouwing of 4.500 m2 kassen**
1 compensatiewoning van 750 m3 en een bijbehorende bouwwerk van 150 m2	**1.000 m2 landschapontsierende bebouwing of 5.000 m2 kassen**
1 compensatiewoning van 1.000 m3 en een bijbehorende bouwwerken van 150 m2	**1.500 m2 landschapontsierende bebouwing of 7.500 m2 kassen**

2. **het moet gaan om legale (vergunde) landschapontsierende voormalige agrarische bedrijfsgebouwen die zijn gelegen in het buitengebied van de gemeente Losser;**
3. **het mag niet gaan om monumentale, karakteristieke of cultuurhistorisch waardevolle bebouwing;**
4. **overige voorzieningen (sleufsilo's, mestbassins, kelders) tellen niet mee en kunnen niet worden ingezet in deze regeling.**
5. **alle aanwezige landschapsontsierende bebouwing, inclusief erfverhardingen, mestplaten en sleufsilo's moeten worden gesloopt, met uitzondering van:**
   - **de voormalige bedrijfswoning en de bij recht toegestane oppervlakte aan bijbehorende bouwwerken bij de woning;**
   - **karakteristieke, monumentale en cultuurhistorisch waardevolle bebouwing;**
   - **uitzonderingssituaties, waarbij aantoonbaar sprake moeten zijn van een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit;**
6. **eerdere verplichtingen tot sloop of erfinrichting kunnen niet in de regeling worden toegepast;**
7. **de compensatiekavel is maximaal 1.000 m2 groot;**
8. **de compensatiewoning moet passend zijn binnen de op dat moment geldende gemeentelijke Woonvisie;**
9. **de compensatiewoning mag geen onevenredige aantasting van agrarische en/of andere belangen in de omgeving veroorzaken, zoals belemmering van de bedrijfsmatige activiteiten van een bedrijf in de omgeving;**
10. **de ontwikkeling op de bouwlocatie dient vergezeld te gaan van een erfinrichtingsplan;**

b. lid 33.2.1, sub d:
en worden toegestaan dat de afstand tot de weg wordt verkleind;

c. lid 33.2.1, sub h:
en worden toegestaan dat de goothoogte wordt verhoogd tot ten hoogste 6 m;

d. lid 33.2.2, sub b en c:
en worden toegestaan dat de gezamenlijke oppervlakte van ~~**bijgebouwen en overkappingen**~~ **bijbehorende bouwwerken** bij een hoofdgebouw wordt vergroot tot een oppervlakte van ten hoogste 250 m², met dien verstande dat:
   1. er sprake is van eigendom van gronden ter grootte van minimaal 5.000 m² grond, direct aansluitend aan het bouwperceel;
   2. deze afwijkingsmogelijkheid uitsluitend wordt toegepast ten behoeve van stalruimte voor dieren en/of de opslag van materieel dat gebruikt wordt voor het onderhoud van de eigen gronden;
   3. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, het bebouwingsbeeld, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;

e. lid 33.2.2, sub b en c:

en worden toegestaan dat de gezamenlijke oppervlakte van ~~**bijgebouwen en overkappingen**~~ **bijbehorende bouwwerken** bij een hoofdgebouw meer bedraagt dan 250 m^2, mits:

1. bij vervanging boven de in lid 33.2.2, sub b toegestane 250 m^2 ten hoogste 50% van de gesaneerde oppervlakte wordt teruggebouwd;
2. de vervanging bijdraagt aan een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit;
3. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, het bebouwingsbeeld en de woonsituatie.

f. lid 33.2.2, sub h:

en worden toegestaan dat de dakhelling wordt verkleind tot 0º.

g. lid 33.2.2, sub a:

en worden toegestaan dat bijbehorende bouwwerken op een kleinere afstand achter of voor de naar de weg(en) gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw, dan wel het verlengde daarvan worden gebouwd, met dien verstande dat:

1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;

2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven;

h. lid 33.2.2, sub k:

en worden toegestaan dat de bouwhoogte van bijbehorende bouwwerken minder dan 1 meter lager is dan de bouwhoogte van het hoofdgebouw of gelijk is aan de bouwhoogte van het hoofdgebouw, met dien verstande dat:

1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;

2. er een positief welstandsadvies wordt afgegeven.

33.4 Specifieke gebruiksregels

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik dat afwijkt van de bestemmingsomschrijving, waaronder in ieder geval wordt begrepen:

a. het gebruik van gedeelten van gebouwen voor bedrijfsdoeleinden anders dan een aan huis verbonden beroep of kleinschalige bedrijfsactiviteit, zoals genoemd in lid 33.1;

b. het gebruik van gedeelten van gebouwen voor de uitoefening van een aan huis verbonden beroep of kleinschalige bedrijfsactiviteit, indien:

1. het beroep of de bedrijfsactiviteit niet wordt uitgeoefend door een van de bewoners van het woonhuis;
2. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte in een hoofdgebouw, inclusief ~~**aan- en uitbouwen**~~ **aangebouwde bijbehorende bouwwerken**, meer bedraagt dan 30% van het vloeroppervlak van het hoofdgebouw;
3. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte in een ~~**bijgebouw**~~ **bijbehorende bouwwerk** meer dan 45 m^2 bedraagt;
4. parkeren niet op eigen erf plaatsvindt;
5. detailhandel plaatsvindt anders dan productiegebonden detailhandel;

c. het gebruik van een woonhuis voor meer dan één woning;
d. het gebruik van vrijstaande **~~bijgebouwen~~ bijbehorende bouwwerken** en recreatiewoningen voor permanente bewoning;
e. het gebruik van de gronden en gebouwen ter plaatse van de aanduiding 'wonen uitgesloten' voor wonen of ander permanent menselijk verblijf;
f. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van verblijfsrecreatieve doeleinden anders dan de gronden en bouwwerken die van een specifieke aanduiding zijn voorzien, alsmede met uitzondering van een bed and breakfast in het hoofdgebouw, **met dien verstande dat de bed and breakfast niet meer dan 8 slaapplaatsen heeft en de parkeerdruk in de openbare ruimte niet toeneemt**;
g. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van detailhandel, anders dan de productiegebonden detailhandel;
h. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van agrarische bedrijfsactiviteiten;
i. de aanleg van paardrijbakken**;**
j. het gebruik van en het in gebruik laten nemen van gronden en bouwwerken overeenkomstig de in lid 33.1 opgenomen bestemmingsomschrijving, zonder de aanleg en instandhouding van de landschappelijke inpassing in overeenstemming met Bijlage 8 Landschappelijke inpassing Volterdijk 8 Beuningen, binnen een jaar na verlening van de omgevingsvergunning voor het bouwen;
k. het gebruik van en het in gebruik laten nemen van gronden en bouwwerken overeenkomstig de in lid 31.1 opgenomen bestemmingsomschrijving, zonder de aanleg en instandhouding van de landschappelijke inpassing in overeenstemming met Bijlage 7 Landschappelijke inpassing Holtweg 6 Beuningen, binnen een jaar na verlening van de omgevingsvergunning voor het bouwen;
l. het gebruik van een woonhuis voor meer dan één huishouden.

33.5 Afwijken van de gebruiksregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:
a. lid 33.4, sub b:
en worden toegestaan dat een gedeelte van een (voormalig agrarisch bedrijfs-)gebouw wordt gebruikt voor een theeschenkerij, met dien verstande dat alle activiteiten ten behoeve van de uitoefening van de theeschenkerij worden ondergebracht binnen de bestaande bebouwing en eventueel een deel van het bijbehorende erf en er geen sprake is van buitenopslag van (afval)materialen en goederen, behorende bij deze activiteit;
b. lid 33.4, **~~sub c~~ sub l**:
en worden toegestaan dat een hoofdgebouw wordt gebruikt door meer dan één huishouden ten behoeve van inwoning, mits:
1. deze afwijkingsbevoegdheid uitsluitend wordt toegepast ten behoeve van de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon;

2. ~~de bestaande bouwmassa niet wordt vergroot en er~~ geen sprake is van splitsing in meerdere woningen;
3. er sprake blijft van één hoofdtoegang, die toegang verschaft tot een gemeenschappelijke hal van waaruit rechtstreekse toegang tot de beide woonruimtes wordt verschaft;
4. er sprake blijft van één aansluiting op de verschillende nutsvoorzieningen er geen toename van het aantal inritten naar het perceel plaatsvindt;
5. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
6. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;

c. lid 33.4, sub c:

en worden toegestaan dat een **karakteristiek** hoofdgebouw in twee afzonderlijke wooneenheden wordt gesplitst, mits:

1. de inhoud van ~~de voormalige boerderij~~ **het hoofdgebouw** minstens 1.000 m³ bedraagt;
2. nieuwe woningen een minimale inhoud hebben van 450 m³ en elke woning minimaal 75 m² van de bestaande ~~bijgebouwen~~ **bijbehorende bouwwerken** krijgt toebedeeld;
3. ~~de karakteristieke woonboerderij~~ **het karakteristieke hoofdgebouw** wordt behouden;

~~**d. lid 33.4, sub d:**~~

~~**en worden toegestaan dat vrijstaande bijgebouwen worden gebruikt voor tijdelijke bewoning door een hulpbehoevende, met als doel het verlenen van mantelzorg, mits:**~~

~~**1. de hulpbehoevende een naast familielid is;**~~

~~**2. de hulpbehoevendheid wordt geïndiceerd door medewerkers van de afdeling Werk, inkomen en zorg, team zorg;**~~

~~**3. niet reeds een tweede woning of tweede zelfstandige woonruimte aanwezig is;**~~

~~**4. de afstand tussen het hoofdgebouw en het mantelzorggebouw ten hoogste 20 m bedraagt;**~~

~~**5. geen sprake is van een zelfstandige woonunit;**~~

~~**6. voorts wordt voldaan aan de voorwaarden zoals vervat in ter zake vastgestelde beleidsregel Mantelzorgwoningen gemeente Losser;**~~

e. lid 33.4, sub e:

~~**en worden toegestaan dat een kampeerterrein voor kleinschalig kamperen op het bouwperceel wordt aangelegd, met dien verstande dat:**~~

~~**- er maximaal 25 kampeerplaatsen zijn toegestaan, gedurende het kampeerseizoen van 15 maart tot en met 31 oktober;**~~

~~**- er één trekkershut met een oppervlakte van maximaal 30 m² is toegestaan;**~~

~~**- kleinschalig kamperen niet is toegestaan in de gebieden die zijn aangeduid als 'reconstructiewetzone - landbouwontwikkelingsgebied';**~~

~~**- er ten behoeve van een zorgvuldige landschappelijke inpassing een erfinrichtingsplan, afgestemd op de landschaps- en beheersvisie uit het Landschapsontwikkelingsplan, wordt opgesteld.**~~

~~Tevens kan een theeschenkerij worden toegestaan bij een kleinschalig kampeerterrein, mits:~~

~~3. de theeschenkerij in de bestaande gebouwen wordt gerealiseerd;~~

~~4. er alleen koffie, thee en alcoholvrije dranken worden geschonken.~~

en worden toegestaan dat een kleinschalig kampeerterrein op het bouwperceel wordt aangelegd, met dien verstande dat:

1. **er uitsluitend kampeermiddelen zijn toegestaan gedurende het kampeerseizoen van 15 maart tot en met 31 oktober;**
2. **maximaal twee trekkershutten met een oppervlakte van maximaal 30 m2 per trekkershut, een goothoogte van maximaal 3 en een minimale dakhelling van 18;**
3. **tevens een theeschenkerij in de bestaande gebouwen kan worden toegestaan;**
4. **de landschappelijke inpassing met gebiedseigen beplanting voldoende is gewaarborgd;**
5. **er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;**
6. **er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;**
7. **er geen sprake is van aantasting van cultuurhistorische, landschappelijke of monumentale waarden;**
8. **het parkeren op eigen erf plaatsvindt;**
9. **er tevens wordt voldaan aan de overige voorwaarden uit de Nota verblijfsrecreatie Noordoost Twente 2018 of indien deze beleidsnota wijzigt het op dat moment van toepassing zijnde verblijfsrecreatieve beleid;**

f. lid 33.4, sub e:

en worden toegestaan dat vrijstaande ~~bijgebouwen~~ **bijbehorende bouwwerken** worden gebruikt voor een bed and breakfast, mits:

1. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
2. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van omliggende gronden;
3. **de bed and breakfast niet meer dan 8 slaapplaatsen heeft;**
4. **de parkeerdruk in de openbare ruimte niet toeneemt;**
5. **geen gebruik gemaakt kan worden van deze afwijkingsregel indien sprake is van een bijbehorende bouwwerk dat is gerealiseerd met toepassing van de afwijkingsregel voor 250 m² aan bijbehorende bouwwerken i.v.m. stalruimte voor dieren en/of de opslag van materieel dat gebruikt wordt voor het onderhoud van de eigen gronden (lid 33.3 sub d);**

g. lid 33.4, sub e:

en worden toegestaan dat een deel van de woning of de bestaande (voormalige) bedrijfsgebouwen worden gebruikt voor plattelandskamers, mits:

1. de oppervlakte per kamer niet meer bedraagt dan 60 m^2 en de gezamenlijke oppervlakte ten hoogste 500 m^2 bedraagt;
2. het aantal kamers per bestemmingsvlak minimaal twee is, tenzij het een karakteristiek en/of bijzonder gebouw betreft;
3. de kamers ruimtelijk ~~en functioneel-technisch~~ één geheel vormen met de overige bebouwing en voldoet aan redelijke eisen van welstand;
4. de landschappelijke inpassing met gebiedseigen beplanting voldoende is gewaarborgd;
5. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
6. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;
7. er geen sprake is van aantasting van cultuurhistorische, landschappelijke of monumentale waarden;
8. de bestaande woonfunctie behouden blijft;
9. het parkeren binnen het bestemmingsvlak plaatsvindt, waarbij de parkeerplaatsen landschappelijk worden ingepast;
10. er sprake is van bedrijfsmatige exploitatie**;**
11. **er tevens wordt voldaan aan de overige voorwaarden uit de Nota verblijfsrecreatie Noordoost Twente 2018 of indien deze beleidsnota wijzigt het op dat moment van toepassing zijnde verblijfsrecreatieve beleid;**

h. ~~**lid 33.4, sub e:**~~

~~**en worden toegestaan dat de bestaande (voormalige) bedrijfsgebouwen worden gebruikt voor boerderijappartementen, mits:**~~

1. ~~**de oppervlakte per appartement groter is dan 50 m^2 en de inhoud niet meer bedraagt dan 250 m^3;**~~
2. ~~**het appartement in de bestaande bebouwing worden gerealiseerd; indien dit niet mogelijk is kan de haalbaarheid van herbouw op dezelfde plaats worden onderzocht, waarbij het maximale toegestane percentage aan bebouwing niet mag worden overschreden;**~~
3. ~~**het appartement ruimtelijk en functioneel-technisch één geheel vormt met de overige bebouwing en voldoet aan redelijke eisen van welstand;**~~
4. ~~**de landschappelijke inpassing met gebiedseigen beplanting voldoende is gewaarborgd;**~~
5. ~~**er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;**~~
6. ~~**er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;**~~
7. ~~**er geen sprake is van aantasting van cultuurhistorische, landschappelijke of monumentale waarden;**~~

~~**8. de bestaande woonfunctie behouden blijft;**~~

~~**9. het parkeren binnen het bestemmingsvlak plaatsvindt, waarbij de parkeerplaatsen landschappelijk worden ingepast;**~~

~~**10. er sprake is van bedrijfsmatige exploitatie.**~~

i. lid 33.4, sub h:

en worden toegestaan dat de gronden ten behoeve van een paardrijbak worden gebruikt, mits:

1. deze afwijkingsbevoegdheid uitsluitend wordt toegepast in aansluiting op de bestaande bebouwing;
2. ten hoogste één paardrijbak wordt aangelegd met een oppervlakte van maximaal 1.200 m^2;
3. ~~**de bouwhoogte van de omheiningen van paardrijbakken ten hoogste 1,8 m zal bedragen, met dien verstande dat de omheiningen transparant zullen worden vormgegeven;**~~ **de bouwhoogte van de omheiningen van paardrijbakken ten hoogste 1,8 m zal bedragen, met dien verstande dat sprake moet zijn van open afrasteringen en omheiningen;**
4. een minimale afstand van 30 m wordt aangehouden tot woningen of (agrarische) bedrijven van anderen en overigens ook geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van omliggende gronden;
5. de hoogte van lichtmasten ten behoeve van verlichting bij een paardrijbak en overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, respectievelijk ten hoogste 4 m en 3 m bedragen;
6. is aangetoond dat er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan landschappelijke, natuurlijke, geomorfologische en archeologische waarden.

j. lid 33.4, sub j:

mits in plaats daarvan andere, gelijkwaardige landschapsmaatregelen worden getroffen, met dien verstande dat deze landschapsmaatregelen:

1. minimaal gelijkwaardig zijn aan de in het landschappelijk inpassingsplan opgenomen landschapsmaatregelen;

2. voorzien in een minimaal gelijk beschermingsniveau van de landschappelijke waarden waarvoor de in het landschappelijk inpassingsplan genoemde landschapsmaatregelen zijn bepaald;

3. zijn afgestemd op de specifieke omgevingskenmerken.

33.6 Omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning gebouwen of delen daarvan te slopen, ter plaatse van de aanduiding 'karakteristiek', de ‘specifieke bouwaanduiding – gemeentelijk monument’.

b. Het onder a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:
   1. het normale onderhoud betreffen;
   2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan.

c. De onder a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien:
   1. de karakteristieke hoofdvorm niet langer aanwezig is en niet zonder ingrijpende wijzigingen aan het pand kan worden hersteld; of
   2. de karakteristieke hoofdvorm in redelijkheid niet is te handhaven, en/of het delen van het pand betreft, die op zichzelf niet als karakteristiek zijn aan te merken en door sloop daarvan geen onevenredige aantasting van de karakteristieke hoofdvorm veroorzaken; of
   3. er sprake is van verbouw of nieuwbouw met behoud en/of terugbouwen van de karakteristieke hoofdvorm.

33.7 Wijzigingsbevoegdheid

33.7.1 Niet-agrarische bedrijvigheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming wordt gewijzigd in de bestemming ‘Bedrijf’ of ‘Recreatie - Verblijfsrecreatie‘, mits:

a. het gaat om kleinschalige bedrijvigheid die is genoemd in de als ~~**bijlage 3**~~ **bijlage 2** bij deze regels opgenomen Staat van bedrijven onder de categorieën 1 en 2, dan wel naar de aard en invloed op de omgeving daarmee gelijk te stellen bedrijvigheid;
b. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van artikel 7 respectievelijk 21 van overeenkomstige toepassing zijn;
c. is aangetoond dat geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
d. is aangetoond dat sprake is van een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, de landschappelijke waarde en de milieukwaliteit;
e. is aangetoond dat geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de geomorfologische, cultuurhistorische en archeologische waarde, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden.

33.7.2 Kwekerij

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming wordt gewijzigd naar een kwekerij in de bestemming 'Agrarisch - Agrarisch bedrijf', mits:

a. is aangetoond dat geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
b. is aangetoond dat geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden.

Na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid zijn de regels van artikel 5 van toepassing en wordt de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch – kwekerij' toegevoegd.

33.7.3 Landhuizen

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming wordt gewijzigd in de bestemming 'Wonen – Landhuis', mits:

a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van artikel 32 van overeenkomstige toepassing zijn;
~~**b. alleen van deze bevoegdheid gebruik wordt gemaakt in samenloop met de in artikel 3.8.3 of 4.8.3 vermelde wijzigingsbevoegdheid, in geval van reeds gestopte, dan wel stoppende agrarische bedrijven en voor zover de gronden niet zijn gelegen in een landbouwontwikkelingsgebied op grond van de Reconstructiewet**~~;
c. sprake is van de bouw van één landhuis met een inhoud van minimaal 1.000 m^3 en maximaal 2.000 m^3;
d. ten minste 1,5 ha van een aansluitend gebied wordt ingezet voor het versterken van de landschappelijke waarden;
e. bestaande niet functionele bebouwing wordt gesloopt, minimaal 850 m^2 aan (voormalige) bedrijfsgebouwen, met uitzondering van karakteristieke agrarische bebouwing en gebouwen die worden hergebruikt in het kader van vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen;
f. de ruimtelijke kwaliteit ter plekke wordt verbeterd, wat mede blijkt uit een ~~**inrichtingsplan**~~ **erfinrichtingsplan**;
~~**g. voorts wordt voldaan aan de voorwaarden zoals vervat in ter zake vastgestelde beleidsnotities voor bewoning en verbouw van voormalige inpandige bedrijfsgedeelten;**~~
h. de voorkeurs~~**grens**~~waarde uit de Wet geluidhinder in acht wordt genomen.

Artikel 34 Leiding - Brandstof

34.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding - Brandstof' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor:

a. de aanleg, de instandhouding en bescherming van brandstoftransportleidingen;

met daarbij behorende:

b. belemmeringenstrook;

c. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

34.2 Bouwregels

In afwijking van hetgeen elders in deze regels is bepaald, mogen op of in deze gronden geen gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde worden gebouwd. Hiervan zijn uitgezonderd bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten dienste van de bestemming ‘Leiding – Brandstof’.

34.3 Afwijken van de bouwregels

a. Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 34.2 voor het bouwen ten behoeve van de andere daar voorkomende bestemming(en) indien de veiligheid van de betrokken leiding niet wordt geschaad en vooraf schriftelijk advies is ingewonnen bij de betrokken leidingbeheerder. Een omgevingsvergunning kan slechts worden verleend indien geen kwetsbare objecten worden toegelaten.

b. Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 34.2 voor de bouw van beperkt kwetsbare objecten indien er sprake is van zwaarwegende maatschappelijke, economische en/of planologische redenen en mits is aangetoond dat er hierdoor geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de veiligheid van personen.

34.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren, zulks ongeacht het bepaalde in de regels bij de andere op deze gronden van toepassing zijnde bestemmingen:
   1. het uitvoeren van grondbewerkingen, waartoe worden gerekend het afgraven, woelen, mengen, diepploegen, egaliseren, ontginnen, ophogen en aanleggen van drainage;
   2. het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren;

3. het uitvoeren van graafwerkzaamheden dieper dan 0,3 m;
4. het in de grond brengen van voorwerpen dieper dan 0,3 m;
5. het aanleggen of verharden van andere oppervlakteverhardingen;
6. het planten van bomen en het aanbrengen van andere beplantingen die dieper wortelen of kunnen wortelen dan 0,3 m;
7. het permanent opslaan van goederen.

b. Het onder a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:
   1. het normale onderhoud betreffen;
   2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan.

c. De onder a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien vooraf advies wordt ingewonnen van de betreffende leidingbeheerder en er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan een doelmatig en veilig functioneren van de brandstoftransportleidingen.

Artikel 35 Leiding - Gas

35.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding - Gas' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor:

a. de aanleg, de instandhouding en bescherming van hoofdgastransportleidingen;

met daarbij behorende:

b. belemmeringenstrook;

c. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

In geval van strijdigheid van bepalingen gaan de regels van dit artikel vóór de bepalingen die ingevolge andere artikelen op de desbetreffende gronden van toepassing zijn.

35.2 Bouwregels

35.2.1 Gebouwen en overkappingen

Op of in deze gronden mogen geen gebouwen **en overkappingen** worden gebouwd.

35.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Binnen deze bestemming mogen bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten dienste van deze bestemming worden gebouwd, met inachtneming van de volgende regel:

- de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 5 m bedragen.

35.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 35.2 voor het bouwen ten behoeve van de andere daar voorkomende bestemming(en) indien de veiligheid van de betrokken leiding niet wordt geschaad en vooraf schriftelijk advies is ingewonnen bij de betrokken leidingbeheerder. Een omgevingsvergunning kan slechts worden verleend indien geen kwetsbare objecten worden toegelaten.

35.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren, zulks ongeacht het bepaalde in de regels bij de andere op deze gronden van toepassing zijnde bestemmingen:
   1. het egaliseren en ophogen van gronden en/of het anderszins ingrijpend wijzigen van de bodemstructuur;
   2. het uitvoeren van graafwerkzaamheden;
   3. het in de grond brengen van voorwerpen;
   4. het aanleggen of verharden van andere oppervlakteverhardingen;
   5. het permanent opslaan van goederen, waaronder ook begrepen het opslaan van afvalstoffen;
   6. het planten van bomen en het aanbrengen van andere beplantingen.

b. Het bepaalde in lid 35.4, sub a is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:
   1. het normale onderhoud betreffen;
   2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan.

c. De in lid 35.4, sub a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien vooraf advies wordt ingewonnen van de betreffende leidingbeheerder en er geen afbreuk wordt gedaan aan een doelmatig en veilig functioneren van de hoofdgastransportleidingen.

Artikel 36 Leiding - Hoogspanning

36.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding - Hoogspanning' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor:
de aanleg, het beheer en instandhouding van een ondergrondse hoogspanningsleiding; met de daarbij behorende:

a. belemmerde strook;
b. voorzieningen.

In geval van strijdigheid van bepalingen gaan de regels van dit artikel vóór de bepalingen die ingevolge andere artikelen op de desbetreffende gronden van toepassing zijn.

36.2 Bouwregels

Voor het bouwen gelden de volgende regels:

a. op of in de in dit artikel bedoelde gronden mogen uitsluitend bouwwerken en/of gebouwen ten behoeve van de hoogspanningsleiding worden gebouwd;
b. op of in de in dit artikel bedoelde gronden zijn geen gebouwen en bouwwerken toegestaan, met uitzondering van bestaande (vergunde) gebouwen en bouwwerken;
c. indien bestaande gebouwen en/of bouwwerken worden vervangen, vernieuwd of veranderd is dit toegestaan indien de oppervlakte en hoogte niet worden vergroot en gebruik wordt gemaakt van de bestaande fundering.

36.3 Afwijken van de bouwregels

Bij omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in de bouwregels en worden toegestaan dat de in de basisbestemming genoemde gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd, mits:

a. vooraf advies wordt ingewonnen van de betreffende leidingbeheerder;
b. er geen afbreuk wordt gedaan aan een doelmatig en veilig functioneren van de ondergrondse hoogspanningsleiding.

Aan de hand van het advies van de betreffende leidingbeheerder kan het bevoegd gezag desgewenst voorwaarden verbinden aan de vergunning, ter bescherming van bedoelde hoogspanningsleiding.

36.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden om zonder omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwer zijnde, of werkzaamheden de volgende activiteiten uit te voeren, zulks ongeacht het bepaalde in de regels bij de andere op deze gronden van toepassing zijnde bestemmingen:
   1. het aanbrengen en/of rooien van diepwortelende beplanting en bomen, dieper dan 0,80 meter onder maaiveld;
   2. het wijzigen van het maaiveldniveau door ontgronding of ophoging;
   3. het aanleggen van wegen of paden en het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen;
   4. het indrijven van voorwerpen in de bodem, dieper dan 0,80 meter onder maaiveld;
   5. het uitvoeren van grondbewerkingen, waartoe worden gerekend afgraven, woelen, mengen, diepploegen, egaliseren en aanleggen van drainage, dieper dan 0,80 meter onder maaiveld;
   6. het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van reeds bestaande watergangen;
   7. het opslaan van goederen, (brandbare)stoffen en/of materialen;
   8. het aanleggen van zonnepanelen;
   9. het aanleggen van kabels en leidingen en de daarmee verband houdende constructies, installaties en apparatuur, anders dan ten dienste van de in lid 36.1 omschreven bestemming.

b. Het in lid 36.6, sub a vervatte verbod is niet van toepassing op een werk, geen bouwwerk zijnde en/of werkzaamheden:
   1. die reeds in uitvoering zijn bij het van kracht worden van het plan;
   2. die worden uitgevoerd door (of in opdracht van) de netbeheerder t.b.v aanpassing, onderhoud en instandhouding van de verbinding;
   3. die vallen onder de Wet Informatie-uitwisseling Boven- en Ondergrondse Netten.

c. Tot het verlenen van een omgevingsvergunning wordt eerst overgegaan, indien uit het verkregen positief schríftelijk advies van de netbeheerder is gebleken dat hierdoor de veiligheid en leveringszekerheid niet blijvend onevenredig worden geschaad. Aan de hand daarvan kan het bevoegd gezag desgewenst voorwaarden verbinden aan de vergunning, ter bescherming van bedoelde hoogspanningsleiding.

Artikel 37 Leiding - Hoogspanningsverbinding

37.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding - Hoogspanningsverbinding' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor:
aanpassing, het beheer en instandhouding van een hoogspanningsverbinding; met de daarbij behorende

a. masten en (veiligheids)voorzieningen.

In geval van strijdigheid van bepalingen gaan de regels van dit artikel vóór de bepalingen die ingevolge andere artikelen op de desbetreffende gronden van toepassing zijn.

37.2 Bouwregels

Voor het bouwen gelden de volgende regels:

a. op of in de in dit artikel bedoelde gronden mogen uitsluitend bouwwerken ten behoeve van de hoogspanningsverbinding worden gebouwd;
b. op of in de in dit artikel bedoelde gronden zijn geen gebouwen en bouwwerken toegestaan, met uitzondering van bestaande (vergunde) gebouwen en bouwwerken;
c. indien bestaande gebouwen en/of bouwwerken worden vervangen, vernieuwd of veranderd is dit toegestaan indien de oppervlakte en hoogte niet worden vergroot en gebruik wordt gemaakt van de bestaande fundering.

37.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in de bouwregels en worden toegestaan dat de in de basisbestemming genoemde gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd, mits:

a. vooraf advies wordt ingewonnen van de betreffende leidingbeheerder;
b. is aangetoond dat er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan een doelmatig en veilig functioneren van de hoogspanningsverbinding.

Aan de hand van het advies van de betreffende leidingbeheerder kan het bevoegd gezag desgewenst voorwaarden verbinden aan de vergunning, ter bescherming van bedoelde hoogspanningsverbinding.

37.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren, zulks ongeacht het bepaalde in de regels bij de andere op deze gronden van toepassing zijnde bestemmingen:
   1. het aanbrengen en/of rooien van opgaande beplanting en bomen;
   2. het wijzigen van maaiveld- of weghoogte;
   3. het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van (reeds bestaande) watergangen;
   4. het opslaan van goederen, (brandbare)stoffen en/of materialen;
   5. het aanbrengen en/of slopen van bovengrondse constructies, installaties, opstallen of apparatuur anders dan ten dienste van deze in lid 37.1 omschreven bestemming;
   6. het aanleggen van wegen en parkeergelegenheden;
   7. het aanleggen van zonneparken.

b. Het bepaalde in lid 37.6, sub a is niet van toepassing op werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden, die:
   1. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan;
   2. worden uitgevoerd door (of in opdracht van) de netbeheerder t.b.v. aanpassing, onderhoud en instandhouding van de verbinding.

c. De in lid 37.6, sub a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien vooraf advies wordt ingewonnen van de betreffende leidingbeheerder en er geen afbreuk wordt gedaan aan een doelmatig en veilig functioneren van de hoogspanningsverbindingen. Aan de hand daarvan kan het bevoegd gezag desgewenst voorwaarden verbinden aan de vergunning, ter bescherming van bedoelde hoogspanningsverbinding.

Artikel 38 Leiding - Water

38.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding – Water' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor:

a. de aanleg, de instandhouding en bescherming van de drinkwaterhoofdtransportleidingen;

met daarbij behorende:

b. belemmeringenstrook;

c. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

38.2 Bouwregels

38.2.1 Gebouwen en overkappingen

In afwijking van hetgeen elders in deze regels is bepaald, mogen op of in deze gronden geen gebouwen **en overkappingen** worden gebouwd.

38.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Binnen deze bestemming mogen alleen bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten dienste van deze bestemming worden gebouwd, met inachtneming van de volgende regel:

- de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 5 m bedragen.

38.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in de bouwregels en worden toegestaan dat de in de basisbestemming genoemde gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd, mits:

a. vooraf advies wordt ingewonnen van de betreffende leidingbeheerder;

b. is aangetoond dat er geen afbreuk wordt gedaan aan een doelmatig en veilig functioneren van de drinkwaterhoofdtransportleidingen.

38.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren, zulks ongeacht het bepaalde in de regels bij de andere op deze gronden van toepassing zijnde bestemmingen:
   1. het egaliseren en ophogen van gronden en/of het anderszins ingrijpend wijzigen van de bodemstructuur;
   2. het uitvoeren van graafwerkzaamheden dieper dan 0,3 m;
   3. het in de grond brengen van voorwerpen dieper dan 0,3 m;
   4. het aanleggen of verharden van andere oppervlakteverhardingen;
   5. het planten van bomen en het aanbrengen van andere beplantingen die dieper wortelen of kunnen wortelen dan 0,3 m.

b. Het bepaalde in lid 38.4, sub a is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:
   1. het normale onderhoud betreffen;
   2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit plan.

c. De in lid 38.4, sub a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien vooraf advies wordt ingewonnen van de betreffende leidingbeheerder en er geen afbreuk wordt gedaan aan een doelmatig en veilig functioneren van de drinkwaterhoofdtransportleidingen.

Artikel 39 Waarde - Archeologie 1

39.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie 1' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de gebieden met een hoge archeologische waarde.

39.2 Bouwregels

In het belang van de bescherming en veiligstelling van archeologische waarden en onder de voorwaarde dat de oppervlakte waarop de aanvraag betrekking heeft groter is dan of gelijk is aan 100 m² en de activiteit op een grotere diepte dan 0,3 m wordt uitgevoerd:

a. dient de aanvrager van een omgevingsvergunning voor het bouwen als bedoeld in de Wabo een rapport te overleggen waarin de archeologische waarde van het terrein dat blijkens de aanvraag zal worden verstoord naar het oordeel van burgemeester en wethouders in voldoende mate is vastgesteld; de verplichting om een archeologisch rapport te overleggen geldt niet voor bouwwerken ter vervanging van bestaande bouwwerken, waarbij de bestaande oppervlakte met niet meer dan 100 m^2 wordt uitgebreid;
b. kunnen aan een omgevingsvergunning als bedoeld in de Wabo de volgende regels worden verbonden:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor de archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden;
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen;
    3. de verplichting de oprichting van het bouwwerk te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg die voldoet aan door burgemeester en wethouders bij de vergunning te stellen kwalificaties, tenzij in het rapport als bedoeld onder a naar het oordeel van burgemeester en wethouders is aangetoond dat het bouwwerk waarop de aanvraag betrekking heeft niet zal leiden tot een onevenredige aantasting van archeologische waarden.

39.3 Afwijken van de bouwregels

Er kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 39.2, sub a voor de overlegging van het aldaar genoemd archeologische rapport indien naar het oordeel van het college van burgemeester en wethouders de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie voldoende is vastgesteld. Daarbij maakt de gemeente gebruik van de archeologische advieskaart van RAAP (RAAP-rapport 264: Herinrichting Losser Noord, een archeologische inventarisatie, kartering en advieskaart; juni 1997 en RAAP-rapport 640: Herinrichting Losser-Zuid, provincie Overijssel; een

archeologische inventarisatie, kartering en advieskaart; maart 2001). De woorden 'het rapport als bedoeld onder a' in lid 39.2, sub b, onder 3 dienen in dat geval te worden gelezen als 'andere beschikbare informatie'.

39.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning op de in lid 39.1 omschreven gronden de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:
   - het uitvoeren van grondbewerkingen dieper dan 0,3 m met een oppervlakte groter dan of gelijk aan 100 m², zoals afgraven, diepploegen, egaliseren, frezen, aanleg of rooien van bos of boomgaard, aanbrengen van oppervlakteverhardingen, aanleggen van drainage, aanbrengen en verwijderen van funderingen.

b. De onder a bedoelde vergunning is niet vereist voor werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden die:
   1. plaatsvinden in of op gronden waarvan schriftelijk is aangetoond dat zich ter plekke geen archeologische waarden bevinden;
   2. reeds in uitvoering zijn ten tijde van de inwerkingtreding van het plan;
   3. de herdrainage, het uitbaggeren van sloten of het normale onderhoud betreffen;
   4. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende omgevingsvergunning;
   5. op archeologisch onderzoek zijn gericht.

c. De onder a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien de plaats waar werken en/of werkzaamheden zullen worden uitgevoerd voldoende archeologisch is onderzocht en vaststaat dat er geen onevenredige afbreuk aan de archeologische en/of cultuurhistorische waarden wordt gedaan, dan wel dat afdoende maatregelen zijn getroffen tot behoud of bescherming van die waarden of de eventuele bodemvondsten naar elders zijn overgebracht.

d. Bij de beslissing over de omgevingsvergunning zal worden betrokken de oppervlakte die aantoonbaar reeds eerder door een van de in lid 39.4 sub a genoemde werkzaamheden is verstoord.

39.5 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming ‘Waarde - Archeologie 1‘ wordt verwijderd, mits na voldoende onderzoek van de vindplaats en het inwinnen van deskundigenadvies blijkt dat voor de archeologisch waardevolle gebieden de waardebepalende

elementen niet zijn te handhaven in relatie tot de functie van de gronden en de gebouwen en de aanwezige bodemvondsten naar elders zijn overgebracht.

Artikel 40 Waarde - Archeologie 2

40.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie 2' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de gebieden met een hoge verwachtingswaarde.

40.2 Bouwregels

In het belang van de bescherming en veiligstelling van archeologische waarden en onder de voorwaarde dat de oppervlakte waarop de aanvraag betrekking heeft groter is dan of gelijk is aan 2.000 m² en de activiteit op een grotere diepte dan 0,3 m wordt uitgevoerd:

a. dient de aanvrager van een omgevingsvergunning voor het bouwen als bedoeld in de Wabo een rapport te overleggen waarin de archeologische waarde van het terrein dat blijkens de aanvraag zal worden verstoord naar het oordeel van burgemeester en wethouders in voldoende mate is vastgesteld; de verplichting om een archeologisch rapport te overleggen geldt niet voor bouwwerken ter vervanging van bestaande bouwwerken, waarbij de bestaande oppervlakte met niet meer dan 2.000 m^2 wordt uitgebreid;
b. kunnen aan een omgevingsvergunning als bedoeld in de Wabo de volgende regels worden verbonden:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor de archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden;
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen;
    3. de verplichting de oprichting van het bouwwerk te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg die voldoet aan door burgemeester en wethouders bij de vergunning te stellen kwalificaties, tenzij in het rapport als bedoeld onder a naar het oordeel van burgemeester en wethouders is aangetoond dat het bouwwerk waarop de aanvraag betrekking heeft niet zal leiden tot een onevenredige aantasting van archeologische waarden.

40.3 Afwijken van de bouwregels

Er kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 40.2, sub a voor de overlegging van het aldaar genoemde archeologische rapport, indien naar het oordeel van het college van burgemeester en wethouders de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie voldoende is vastgesteld. Daarbij maakt de gemeente gebruik van de archeologische advieskaart van RAAP (RAAP-rapport 264: Herinrichting Losser Noord, een archeologische inventarisatie, kartering en advieskaart; juni 1997 en RAAP-rapport 640: Herinrichting Losser-Zuid, provincie Overijssel; een

archeologische inventarisatie, kartering en advieskaart; maart 2001). De woorden 'het rapport als bedoeld onder a' in lid 40.2, sub b, onder 3 dienen in dat geval te worden gelezen als 'andere beschikbare informatie'.

40.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning op de in lid 40.1 omschreven gronden de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:
   - het uitvoeren van grondbewerkingen dieper dan 0,3 m met een oppervlakte groter dan of gelijk aan 2.000 m², zoals afgraven, diepploegen, egaliseren, frezen, aanleg of rooien van bos of boomgaard, aanbrengen van oppervlakteverhardingen, aanleggen van drainage, aanbrengen en verwijderen van funderingen;

   met dien verstande dat de omgevingsvergunning ook verplicht is voor:
   - gebieden met een kleinere oppervlaktemaat dan 2.000 m² en dieper dan 0,3 m die zijn gelegen binnen een afstand van 50 m uit de bestemming 'Waarde - Archeologie 1'.

b. De in lid 40.4, sub a bedoelde vergunning is niet vereist voor werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden die:
   1. plaatsvinden in of op gronden waarvan schriftelijk is aangetoond dat zich ter plekke geen archeologische waarden bevinden;
   2. reeds in uitvoering zijn ten tijde van de inwerkingtreding van het plan;
   3. de herdrainage, het uitbaggeren van sloten of het normale onderhoud betreffen;
   4. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende omgevingsvergunning;
   5. op archeologisch onderzoek zijn gericht.

c. De in lid 40.4, sub a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien de plaats waar werken en/of werkzaamheden zullen worden uitgevoerd voldoende archeologisch is onderzocht en vaststaat dat er geen onevenredige afbreuk aan de archeologische en/of cultuurhistorische waarden wordt gedaan, dan wel dat afdoende maatregelen zijn getroffen tot behoud of bescherming van die waarden of de eventuele bodemvondsten naar elders zijn overgebracht.

d. Bij de beslissing over de omgevingsvergunning zal worden betrokken de oppervlakte die aantoonbaar reeds eerder door een van de in lid 40.4 sub a genoemde werkzaamheden is verstoord.

40.5 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Waarde - Archeologie 2' wordt verwijderd, mits na voldoende onderzoek van de vindplaats en het inwinnen van deskundigenadvies blijkt dat voor de archeologisch waardevolle gebieden de waardebepalende elementen niet zijn te handhaven in relatie tot de functie van de gronden en de gebouwen en de aanwezige bodemvondsten naar elders zijn overgebracht.

Artikel 41 Waarde - Archeologie 3

41.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie 3' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de gebieden met een middelhoge verwachtingswaarde.

41.2 Bouwregels

In het belang van de bescherming en veiligstelling van archeologische waarden en onder de voorwaarde dat de oppervlakte waarop de aanvraag betrekking heeft groter is dan of gelijk is aan 2.500 m² en de activiteit op een grotere diepte dan 0,3 m wordt uitgevoerd:

a. dient de aanvrager van een omgevingsvergunning voor het bouwen als bedoeld in de Wabo een rapport te overleggen waarin de archeologische waarde van het terrein dat blijkens de aanvraag zal worden verstoord naar het oordeel van burgemeester en wethouders in voldoende mate is vastgesteld; de verplichting om een archeologisch rapport te overleggen geldt niet voor bouwwerken ter vervanging van bestaande bouwwerken, waarbij de bestaande oppervlakte met niet meer dan 2.500 m^2 wordt uitgebreid;
b. kunnen aan een omgevingsvergunning als bedoeld in de Wabo de volgende regels worden verbonden:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor de archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden;
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen;
    3. de verplichting de oprichting van het bouwwerk te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg die voldoet aan door burgemeester en wethouders bij de vergunning te stellen kwalificaties, tenzij in het rapport als bedoeld onder a naar het oordeel van burgemeester en wethouders is aangetoond dat het bouwwerk waarop de aanvraag betrekking heeft niet zal leiden tot een onevenredige aantasting van archeologische waarden.

41.3 Afwijken van de bouwregels

Er kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 41.2, sub a voor de overlegging van het aldaar genoemd archeologische rapport, indien naar het oordeel van het college van burgemeester en wethouders de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie voldoende is vastgesteld. Daarbij maakt de gemeente gebruik van de archeologische advieskaart van RAAP (RAAP-rapport 264: Herinrichting Losser Noord, een archeologische inventarisatie, kartering en advieskaart; juni 1997 en RAAP-rapport 640: Herinrichting Losser-Zuid, provincie Overijssel; een

archeologische inventarisatie, kartering en advieskaart; maart 2001). De woorden 'het rapport als bedoeld onder a' in lid 41.2, sub b, onder 3 dienen in dat geval te worden gelezen als 'andere beschikbare informatie'.

41.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning op de in lid 41.1 omschreven gronden de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:
   - het uitvoeren van grondbewerkingen dieper dan 0,3 m met een oppervlakte groter dan of gelijk aan 2.500 m², zoals afgraven, diepploegen, egaliseren, frezen, aanleg of rooien van bos of boomgaard, aanbrengen van oppervlakteverhardingen, aanleggen van drainage, aanbrengen en verwijderen van funderingen.

   met dien verstande dat de omgevingsvergunning ook verplicht is voor:
   - gebieden met een kleinere oppervlaktemaat dan 5.000 m² en dieper dan 0,3 m die zijn gelegen binnen een afstand van 50 m uit de bestemming 'Waarde - Archeologie 1 of 2'.

b. De in lid 41.4, sub a bedoelde vergunning is niet vereist voor werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden die:
   1. plaatsvinden in of op gronden waarvan schriftelijk is aangetoond dat zich ter plekke geen archeologische waarden bevinden;
   2. reeds in uitvoering zijn ten tijde van de inwerkingtreding van het plan;
   3. de herdrainage, het uitbaggeren van sloten of het normale onderhoud betreffen;
   4. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende omgevingsvergunning;
   5. op archeologisch onderzoek zijn gericht.

c. De in lid 41.4, sub a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien de plaats waar werken en/of werkzaamheden zullen worden uitgevoerd voldoende archeologisch is onderzocht en vaststaat dat er geen onevenredige afbreuk aan de archeologische en/of cultuurhistorische waarden wordt gedaan, dan wel dat afdoende maatregelen zijn getroffen tot behoud of bescherming van die waarden of de eventuele bodemvondsten naar elders zijn overgebracht.

d. Bij de beslissing over de omgevingsvergunning zal worden betrokken de oppervlakte die aantoonbaar reeds eerder door een van de in lid 41.4 sub a genoemde werkzaamheden is verstoord.

41.5 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Waarde - Archeologie 3' wordt verwijderd, mits na voldoende onderzoek van de vindplaats en het inwinnen van deskundigenadvies blijkt dat voor de archeologisch waardevolle gebieden de waardebepalende elementen niet zijn te handhaven in relatie tot de functie van de gronden en de gebouwen en de aanwezige bodemvondsten naar elders zijn overgebracht.

Artikel 42 Waarde – Landgoed

42.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Landgoed' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de cultuurhistorische en andere waarden en elementen, die tezamen de ruimtelijke beheerseenheid van een landgoed vormen. De waarden daarvan bestaan onder meer uit:

a. de groenstructuur met lanen en paden;
b. cultuurhistorisch waardevolle gebouwen, zoals landhuizen en bijbehorende landgoed-eigen bebouwing, zoals priëlen, koetshuizen en follies;
c. waterpartijen;
d. bijzondere landschappelijke en cultuurhistorische elementen, zoals houtwallen en schaapsdriften.

42.2 Bouwregels

42.2.1 Gebouwen

Op of in deze gronden mogen uitsluitend gebouwen worden gebouwd ten behoeve van mede op deze gronden liggende bestemming(en). Hiervoor zijn de regels van toepassing van de mede op deze gronden liggende bestemming(en).

42.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Op of in deze gronden mogen uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd ten behoeve van mede op deze gronden liggende bestemming(en). Hiervoor zijn de regels van toepassing van de mede op deze gronden liggende bestemming(en).

42.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in:

a. lid 42.2.1:
   voor het bouwen van een gebouw met een oppervlakte van 100 m2 per landgoed, ten behoeve van het beheer van het landgoed**, mits:**
   1. **de bebouwing qua situering aansluit bij de bestaande bebouwing;**
   2. **de landschappelijke inpassing voldoende is gewaarborgd door middel van een landschappelijk inpassingsplan;**

3. **is aangetoond dat geen onvenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.**

42.4 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het plan en de bestemming(en) zodanig te wijzigen dat de woning(en) en andere gebouwen op het landgoed en de gronden als bedoeld in lid 42.1 kunnen worden ge- of verbouwd en gebruikt voor :

a. maatschappelijke voorzieningen;
b. bedrijf (kantoor, ambachtelijke bedrijvigheid);
c. kleinschalige recreatie gericht op de beleving van het landgoed; hieronder zijn recreatiewoningen niet begrepen;
d. kleinschalige horecavoorziening;
e. omzetting van landbouwgrond in natuur, ter versterking van de ecologische waarde;
f. ruiling van de bestemming van gronden bij handhaving van de bestaande verhoudingen;

mits:

1. de rangschikking als bedoeld in het Rangschikkingsbesluit Natuurschoonwet 1928 niet wordt aangeast;
2. er een evenredige belangenafweging plaatsvindt, waarbij betrokken wordt:
   - de mate waarin de waarden en functies van de betrokken gronden, welke het plan beoogt te beschermen, door de gebruiksverandering worden geschaad;
   - de mate waarin de belangen van de gebruikers en/of eigenaren van de omliggende gronden en/of nabijgelegen agrarische gronden worden geschaad;
   - de uitvoerbaarheid, waronder begrepen de milieutechnische toelaatbaarheid en de landschappelijke inpasbaarheid;
3. de waarden, zoals genoemd in lid 42.1 niet onevenredig worden geschaad.

Artikel 43 Waarde - Natuur en landschap

43.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Natuur en landschap' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor het behoud, herstel of duurzame ontwikkeling van de wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden van de ~~**ecologische hoofdstructuur**~~ **Natuurnetwerk Nederland (NNN)**, wat in ieder geval de verplichting inhoudt van behoud van areaal, kwaliteit en samenhang van de betrokken gebieden.

Daar waar de bestemming 'Waarde – Natuur en landschap' samenvalt met de bestemming 'Agrarisch – 1' of 'Agrarisch – 2' prevaleert het agrarisch gebruik.

43.2 Specifieke gebruiksregels

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik dat afwijkt van de bestemmingsomschrijving, waaronder in ieder geval wordt begrepen het gebruik van de gronden en bouwwerken voor activiteiten die significante effecten op de natuurlijke waarden zullen of kunnen hebben.

Daar waar de bestemming 'Waarde – Natuur en landschap' samenvalt met de bestemming 'Agrarisch – 1' of 'Agrarisch – 2' is onder strijdig gebruik niet begrepen het normale agrarische gebruik.

43.3 Afwijken van de gebruiksregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 43.2, maar niet nadat ontheffing is verleend door Gedeputeerde Staten en is voldaan aan de in de Omgevingsverordening gestelde voorwaarden.

43.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Indien en voor zover deze gronden samenvallen met gronden, waarvoor in een andere bestemming een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden is benodigd, geldt dat de daarin genoemde werken en werkzaamheden, voor zover deze althans niet worden uitgevoerd ter realisering of instandhouding van de dubbelbestemming Waarde - Natuur en landschap, uitsluitend toelaatbaar zijn mits door die werken of werkzaamheden tevens geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden als bedoeld in lid 43.1.

b. Daar waar de bestemming ‘Waarde – Natuur en landschap’ samenvalt met de bestemming ‘Agrarisch – 1’ of ‘Agrarisch – 2’ is de in lid 43.4, sub a bedoelde vergunning niet vereist voor werken of werkzaamheden die betrekking hebben op het normale agrarische gebruik.

43.5 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in de zin dat de bestemming ‘Waarde – Natuur en landschap’ wordt verwijderd als de basisbestemming wordt gewijzigd in de bestemming ‘Natuur – Natuur en bos’.

Artikel 44 Waterstaat – Herinrichting beek

44.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waterstaat – Herinrichting beek' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor:

a. herinrichting en meandering van de nabijgelegen beek, dan wel rivier;
b. de tijdelijke berging van water;
c. waterhuishouding;

met daarbij behorende:

d. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

44.2 Bouwregels

44.2.1 Gebouwen ~~**en overkappingen**~~

In afwijking van hetgeen elders in deze regels is bepaald, mogen op of in deze gronden geen gebouwen ~~**en overkappingen**~~ worden gebouwd.

44.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Binnen deze bestemming mogen bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten dienste van deze bestemming worden gebouwd, met inachtneming van de volgende regel:

- de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 5 m bedragen.

44.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in de bouwregels en worden toegestaan dat de in de basisbestemming genoemde gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd, mits:

a. vooraf advies wordt ingewonnen bij het waterschap;
b. geen afbreuk wordt gedaan aan de belangen van de waterberging en de waterhuishouding.

44.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

Indien en voor zover deze gronden samenvallen met gronden waarvoor in een andere bestemming een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van

werkzaamheden is benodigd, geldt dat de daarin genoemde werken en werkzaamheden, voor zover deze althans niet worden uitgevoerd ter realisering of instandhouding van de dubbelbestemming Waterstaat – Herinrichting beek, uitsluitend toelaatbaar zijn, mits:

a. door die werken of werkzaamheden tevens geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de waterhuishoudkundige belangen als bedoeld in lid 44.1;

b. vooraf advies is ingewonnen bij het waterschap.

Artikel 45 Waterstaat - Waterbergingsgebied

45.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waterstaat - Waterbergingsgebied' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor:

a. de tijdelijke berging van water;

b. de waterhuishouding;

met daarbij behorende:

c. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

45.2 Bouwregels

45.2.1 Gebouwen ~~en overkappingen~~

In afwijking van hetgeen elders in deze regels is bepaald, mogen op of in deze gronden geen gebouwen ~~en overkappingen~~ worden gebouwd.

45.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Binnen deze bestemming mogen bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten dienste van deze bestemming worden gebouwd, met inachtneming van de volgende regel:

- de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 5 m bedragen.

45.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in de bouwregels en worden toegestaan dat de in de basisbestemming genoemde gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd, mits:

a. vooraf advies wordt ingewonnen bij het waterschap;

b. geen afbreuk wordt gedaan aan de belangen van de waterberging en de waterhuishouding.

45.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

Indien en voor zover deze gronden samenvallen met gronden, waarvoor in een andere bestemming een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden is benodigd, geldt dat de daarin genoemde werken en werkzaamheden, voor zover

deze althans niet worden uitgevoerd ter realisering of instandhouding van de dubbelbestemming Waterstaat - Waterberging, uitsluitend toelaatbaar zijn mits:

a. door die werken of werkzaamheden tevens geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de waterhuishoudkundige belangen als bedoeld in lid 45.1;
b. vooraf advies is ingewonnen bij het waterschap.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 46 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 47 Algemene gebruiksregels

47.1 Algemeen strijdig gebruik

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken wordt in ieder geval gerekend:

a. het gebruik en laten gebruiken van de gronden als standplaats voor kampeermiddelen, anders dan waar dit krachtens de bestemming of aanduiding is toegestaan;

b. het gebruik en laten gebruiken van de gronden en bouwwerken ten behoeve van een seksinrichting;

c. het gebruik en laten gebruiken van de gronden voor de opslag van schroot, afbraak- en bouwmaterialen, anders dan ten behoeve van de uitvoering van krachtens de bestemming toegelaten bouwactiviteiten en werken en werkzaamheden;

d. het gebruik van gronden ten behoeve van weekmarkten, jaarmarkten, evenementen, festiviteiten, manifestaties, en horecaterreinen en/of standplaatsen voor detailhandel, indien die activiteiten een aaneengesloten periode van meer dan 14 dagen omvatten;

e. het storten van puin en afvalstoffen;

f. de stalling en opslag van (aan het oorspronkelijk gebruik onttrokken) voer-, vaar- of vliegtuigen;

g. het gebruik en laten gebruiken van de gronden voor het plaatsen en/of aanbrengen van niet-perceelsgebonden handelsreclame en/of reclame voor ideële doeleinden of overtuigingen**;**

h. het gebruik en laten gebruiken van bouwwerken voor kamerverhuur.

47.2 Verbod geitenhouderijen

a. Het is verboden om:
   1. een geitenhouderij te vestigen;
   2. een veehouderij of veehouderijtak met andere landbouwhuisdieren geheel of gedeeltelijk te wijzigen in een geitenhouderij;
   3. het aantal geiten dat op een bestaande geitenhouderij wordt gehouden te vergroten;
   4. de oppervlakte van dierenverblijven te vergroten, tenzij het vergunde, dan wel gemelde aantal geiten aantoonbaar niet groeit;
   5. een dierenverblijf voor een geitenhouderij op te richten en een gebouw of gronden voor het houden van geiten in gebruik te nemen, tenzij het vergunde dan wel het gemelde aantal geiten aantoonbaar niet groeit,
   6. bouwwerken of gronden tijdelijk te gebruiken voor een geitenhouderij;

b. het verbod onder a is niet van toepassing voor zover voor die activiteit op 28 september 2018:
   1. een ontvankelijke melding als bedoeld in artikel 1.10 van het Activiteitenbesluit bij het bevoegd gezag is ingediend, of;
   2. een omgevingsvergunning is verleend dan wel een ontvankelijke aanvraag voor een omgevingsvergunning bij het bevoegd gezag is ingediend, tenzij de aanvraag ziet op een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;

c. het verbod, bedoeld onder a, geldt niet voor bedrijven die door de Stichting Skal Biocontrole zijn gecertificeerd, enkel voor de diercategorie C.3 (opfokgeiten en afmestlammeren tot en met 60 dagen) uit de Regeling ammoniak en veehouderij en waarvan de afzonderlijke dieren op het bedrijf zelf zijn geboren. Deze uitzondering is enkel van toepassing voor zover de benodigde uitbreiding plaatsvindt voor het afmesten van geitenbokken in onmiddellijke samenhang met onherroepelijk verkregen rechten voor de betrokken diercategorie uit een andere geitenhouderij in de provincie Overijssel.

Artikel 48 Algemene aanduidingsregels

48.1 Overige zone - bronnen

Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - bronnen' dienen de hydrologische waarden, in het bijzonder de kwel, het watersysteem en de waterkwaliteit, te worden hersteld, behouden en ontwikkeld. De natuurlijke waarden rondom deze gebieden dienen, voor zover het (agrarisch) gebruik dit toelaat, in stand te worden gehouden en ontwikkeld.

48.1.1 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren, zulks ongeacht het bepaalde in de bij de andere op deze gronden van toepassing zijnde bestemmingen:
   1. het graven en dempen van sloten en andere watergangen, het vergroten of verkleinen van het doorstroomprofiel en het aanbrengen of verwijderen van dammen en stuwen;
   2. het aanbrengen van drainage.

b. Het onder a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:
   1. het normale onderhoud betreffen;
   2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van het plan.

c. De onder a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de hydrologische waarden van de gronden, de natuurlijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

48.2 Overige zone - essen

Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - essen' dienen de karakteristieke openheid, bodemkwaliteit en reliëf van de essen en steilranden met bijbehorende beplanting te worden hersteld, behouden en ontwikkeld.
De beperkingen die aan het bouwen en het gebruik van de essen zijn verbonden, zijn opgenomen in de bestemmingsregels.

48.3 Geluidzone – vliegveld

In afwijking van hetgeen elders in deze regels is bepaald, mogen ter plaatse van de aanduiding 'geluidzone – vliegveld 1' (45 Ke), 'geluidzone – vliegveld 2' (40 Ke) en 'geluidzone – vliegveld 3’ (35 Ke), woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen alsmede woonwagenstandplaatsen in de zin van het

in ~~bijlage 4~~ **bijlage 3** opgenomen Besluit geluidsbelasting grote luchtvaart alleen worden opgericht, indien wordt voldaan aan het bepaalde in hoofdstuk 3, titels 1 en 2 van genoemd besluit.

48.4 Geluidszone - vliegveld vervallen

Ter plaatse van de aanduiding 'geluidszone – vliegveld vervallen' gelden de aanduidingen 'geluidzone – vliegveld 1' (45 Ke), 'geluidzone – vliegveld 2' (40 Ke) en 'geluidzone – vliegveld 3' (35 Ke) niet meer.

48.5 milieuzone - grondwaterbeschermingsgebied

Ter plaatse van de aanduiding 'milieuzone – grondwaterbeschermingsgebied' geldt dat deze gronden zijn aangewezen voor de bescherming en veiligstelling van de kwaliteit van het grondwater.

48.5.1 Bouwregels

Er mogen uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd.
In afwijking van het vorenstaande mogen er bouwwerken ten dienste van de onderliggende bestemmingen en ten dienste van de grondwaterwinning worden gebouwd, mits de kwaliteit van het grondwater daardoor niet wordt geschaad.

48.5.2 Specifieke gebruiksregels

Het is niet toegestaan –door middel van de in dit plan opgenomen flexibiliteitsbepalingen– wijzigingen aan te brengen in het toegestane gebruik van de gronden, uitgezonderd indien het vormen van gebruik betreffen die harmoniëren met de functie voor de drinkwatervoorziening als vermeld in ~~bijlage 5~~ **bijlage 4** Functies en waterwinning, behorende bij de regels.

48.5.3 Afwijken van de gebruiksregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 48.4.2, mits vooraf advies wordt ingewonnen bij de provincie Overijssel, voor een verruiming van het toegestane gebruik ten behoeve van grote en grootschalige risicovolle activiteiten/functies als vermeld in ~~bijlage 5~~ **bijlage 4**, Functies en waterwinning, behorende bij de regels, mits:

1. deze functie voldoet aan de eis van een goede ruimtelijke ordening;
2. de risico's op de verontreiniging van het grondwater niet worden vergroot en de grondwaterkwaliteit niet verminderd.

48.5.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren, zulks ongeacht het bepaalde in de bij de andere op deze gronden van toepassing zijnde bestemmingen:
   1. het indrijven van voorwerpen in de bodem zoals damwanden, diepwanden of schermen, alsmede het verwijderen van deze voorwerpen;
   2. het maken en/of het buiten gebruik stellen van boorputten;
   3. het realiseren van ondergrondse bouwwerken;
   4. het realiseren van funderingswerken dieper dan 1 m beneden peil, zoals het aanbrengen van palen in de grond;
   5. het draineren, afgraven of vergraven van gronden;
   6. het graven, vergraven of dempen van sloten.

b. Het onder a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden:
   1. die het normale onderhoud en/of beheer betreffen;
   2. die reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van het plan;
   3. waarvoor op het tijdstip van de inwerkingtreding van het plan een omgevingsvergunning is verleend.

c. De onder a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien door die werken en werkzaamheden, dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen de kwaliteit van het grondwater niet onevenredig wordt aangetast.

48.6 Milieuzone – intrekgebied

Ter plaatse van de aanduiding ‘milieuzone – intrekgebied’ geldt dat deze gronden zijn aangewezen voor de bescherming en veiligstelling van de kwaliteit van het grondwater.

48.6.1 Bouwregels

Er mogen uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd.
In afwijking van het vorenstaande mogen er bouwwerken ten dienste van de onderliggende bestemmingen en ten dienste van de grondwaterwinning worden gebouwd, mits de kwaliteit van het grondwater daardoor niet wordt geschaad.

48.6.2 Specifieke gebruiksregels

Het is niet toegestaan –door middel van de in dit plan opgenomen flexibiliteitsbepalingen– wijzigingen aan te brengen in het toegestane gebruik van de gronden, uitgezonderd indien het vormen van gebruik betreffen die harmoniëren met de functie voor de drinkwatervoorziening als vermeld in ~~**bijlage 5**~~ **bijlage 4**, Functies en waterwinning, behorende bij de regels.

48.6.3 Afwijken van de gebruiksregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 48.5.2, mits vooraf advies wordt ingewonnen bij de provincie Overijssel, voor een verruiming van het toegestane gebruik ten behoeve van grote en grootschalige risicovolle activiteiten/functies als vermeld in ~~**bijlage 4**~~ **bijlage 5**, Functies en waterwinning, behorende bij de regels, mits:

1. deze functie voldoet aan de eis van een goede ruimtelijke ordening;
2. de risico's op de verontreiniging van het grondwater niet worden vergroot en de grondwaterkwaliteit niet verminderd.

48.6.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren, zulks ongeacht het bepaalde in de bij de andere op deze gronden van toepassing zijnde bestemmingen:
   1. het indrijven van voorwerpen in de bodem zoals damwanden, diepwanden of schermen, alsmede het verwijderen van deze voorwerpen;
   2. het maken en/of het buiten gebruik stellen van boorputten;
   3. het realiseren van ondergrondse bouwwerken;
   4. het realiseren van funderingswerken dieper dan 1 m beneden peil, zoals het aanbrengen van palen in de grond;
   5. het draineren, afgraven of vergraven van gronden;
   6. het graven, vergraven of dempen van sloten.

b. Het onder a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden:
   1. die het normale onderhoud en/of beheer betreffen;
   2. die reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van het plan;
   3. waarvoor op het tijdstip van de inwerkingtreding van het plan een omgevingsvergunning is verleend.

c. De onder a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien door die werken en werkzaamheden, dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen de kwaliteit van het grondwater niet onevenredig wordt aangetast.

48.7 milieuzone - waterwingebied

Ter plaatse van de aanduiding 'milieuzone – waterwingebied' geldt dat deze gronden zijn aangewezen voor het behoud en het herstel van de drinkwatervoorziening, waaronder begrepen de winning en de bewerking van drinkwater met de daarbij behorende bebouwing en erven.

48.7.1 Bouwregels

Er mogen uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd ten dienste van de drinkwatervoorziening en de bescherming daarvan, met dien verstande dat de bouwhoogte niet meer dan 2,5 m mag bedragen.

48.7.2 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 48.6.1 en worden toegestaan dat een gebouw gedeeltelijk buiten een bouwvlak wordt gebouwd, mits:

1. het een bouwwerk betreft dat ten dienste van de onderliggende bestemming(en) en ten dienste van het waterwingebied wordt gebouwd en mits de kwaliteit van het grondwater daardoor niet wordt geschaad;
2. vooraf advies is ingewonnen en toestemming is verkregen van de provincie Overijssel.

48.7.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren, zulks ongeacht het bepaalde in de bij de andere op deze gronden van toepassing zijnde bestemmingen:
    1. het indrijven van voorwerpen in de bodem zoals damwanden, diepwanden of schermen, alsmede het verwijderen van deze voorwerpen;
    2. het maken en/of het buiten gebruik stellen van boorputten;
    3. het realiseren van ondergrondse bouwwerken;
    4. het realiseren van funderingswerken dieper dan 1 m beneden peil, zoals het aanbrengen van palen in de grond;
    5. het draineren, afgraven of vergraven van gronden;
    6. het graven, vergraven of dempen van sloten.

b. Het onder a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden:
    1. die het normale onderhoud en/of beheer betreffen;
    2. die reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van het plan;

3. waarvoor op het tijdstip van de inwerkingtreding van het plan een omgevingsvergunning is verleend.

c. De onder a genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien door die werken en werkzaamheden, dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen de kwaliteit van het grondwater niet onevenredig wordt aangetast.

48.8 Milieuzone - geurzone

Ter plaatse van de aanduiding 'milieuzone - geurzone' gelden de volgende regels:

a. binnen de aanduiding ´milieuzone-geurzone´ mogen geen nieuwe geurgevoelige objecten worden gerealiseerd;
b. in uitzondering op het gestelde in het voorgaande lid kunnen geurgevoelige objecten worden gerealiseerd:
    1. als de aanwezige geurhinderlijke inrichting gesaneerd is;
    2. als uit nader onderzoek is gebleken dat de aanwezige geurhinderlijke inrichting buiten werking is gesteld;
    3. als uit nader onderzoek is gebleken dat de geurzone als gevolg van een wijziging in een geurhinderlijke inrichting kleiner is geworden, voor zover de geurgevoelige objecten buiten deze zone zijn gelegen.

48.9 Reconstructiewetzone - extensiveringsgebied

Ter plaatse van de aanduiding 'reconstructiewetzone - extensiveringsgebied' geldt dat uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van intensieve veehouderij niet mogelijk is.

48.10 Reconstructiewetzone - landbouwontwikkelingsgebied

Ter plaatse van de aanduiding 'reconstructiewetzone - landbouwontwikkelingsgebied' geldt dat intensieve veehouderij is toegestaan.

48.11 Reconstructiewetzone - verwevingsgebied

Ter plaatse van de aanduiding 'reconstructiewetzone - verwevingsgebied' geldt dat verschuiving, dan wel uitbreiding van de intensieve veehouderij voor bestaande bedrijven mogelijk is, mits de ruimtelijke kwaliteit of functies van het gebied zich daar niet tegen verzetten.
Hiertoe is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen in de bestemmingsregels.

48.12 Overige zone - rioolvoorziening

In afwijking van hetgeen elders in deze regels is bepaald, geldt voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, dat ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - rioolvoorziening' tevens voorzieningen voor de tijdelijke opslag van afvalwater in de vorm van een bergbezinkbassin mogen worden gebouwd, met dien verstande dat de bouwhoogte niet meer bedraagt dan 3 m.

48.13 Overige zone - speciale beschermingszone 1

Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - speciale beschermingszone 1' geldt dat deze gronden, naast de andere voor die gronden aangewezen bestemmingen (basisbestemming), zijn aangewezen voor de bescherming van de instandhoudingsdoelstelling van het Natura 2000-gebied Dinkelland, ingevolge de aanmelding bij de Europese Commissie door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, zoals opgenomen in ~~**bijlage 6**~~ **bijlage 5**.

De bescherming, voor zover betrekking hebbend op de aanwijzingsbesluiten van de Habitatgebieden, is niet van toepassing op bestaande bebouwing (inclusief tuinen en erven) en verhardingen.
In geval van strijdigheid van bepalingen gaan de regels van dit artikel vóór de bepalingen die ingevolge andere artikelen op de desbetreffende gronden van toepassing zijn.

48.13.1 Bouwregels

Er mogen op of in deze gronden geen gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen worden gebouwd.
Ten behoeve van de andere voor deze gronden geldende bestemming(en) mag uitsluitend worden gebouwd, indien het bouwplan betrekking heeft op vervanging, vernieuwing of verandering van bestaande bouwwerken, waarbij de oppervlakte, voor zover gelegen op of onder peil, niet wordt uitgebreid en gebruik wordt gemaakt van de bestaande fundering.

48.13.2 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 48.11.1 voor het bouwen ten behoeve van de andere daar voorkomende bestemming(en), mits geen afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke waarden.

48.13.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren, zulks ongeacht het bepaalde in de bij de andere op deze gronden van toepassing zijnde bestemmingen:
   1. het uitvoeren van grondbewerkingen dieper dan 0,3 m;
   2. het verharden van wegen en paden;
   3. het wijzigen van het greppelsysteem en het aanbrengen van drainage.

b. Het onder a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden:
   1. die het normale onderhoud en/of natuurbeheer betreffen;
   2. die reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van het plan;
   3. waarvoor op het tijdstip van de inwerkingtreding van het plan een omgevingsvergunning is verleend.

c. De onder a genoemde vergunning mag geen afbreuk doen aan de habitattypen, zoals genoemd in ~~**bijlage 6**~~ **bijlage 5**.

48.14 Overige zone - speciale beschermingszone 2

Ter plaatse van de aanduiding ‘overige zone - speciale beschermingszone 2’ geldt dat deze gronden, naast de andere voor die gronden aangewezen bestemmingen (basisbestemming), zijn aangewezen voor de bescherming van de instandhoudingsdoelstelling van het Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal, ingevolge de aanmelding bij de Europese Commissie door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, zoals opgenomen in ~~**bijlage 7**~~ **bijlage 6**.

De bescherming, voor zover betrekking hebbend op de aanwijzingsbesluiten van de Habitatgebieden, is niet van toepassing op bestaande bebouwing (inclusief tuinen en erven) en verhardingen.
In geval van strijdigheid van bepalingen gaan de regels van dit artikel vóór de bepalingen die ingevolge andere artikelen op de desbetreffende gronden van toepassing zijn.

48.14.1 Bouwregels

Er mogen op of in deze gronden geen gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen worden gebouwd.
Ten behoeve van de andere voor deze gronden geldende bestemming(en) mag uitsluitend worden gebouwd, indien het bouwplan betrekking heeft op vervanging, vernieuwing of verandering van bestaande bouwwerken, waarbij de oppervlakte, voor zover gelegen op of onder peil, niet wordt uitgebreid en gebruik wordt gemaakt van de bestaande fundering.

48.14.2 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 48.12.1 voor het bouwen ten behoeve van de andere daar voorkomende bestemming(en), mits geen afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke waarden.

48.14.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren, zulks ongeacht het bepaalde in de bij de andere op deze gronden van toepassing zijnde bestemmingen:
   1. het uitvoeren van grondbewerkingen dieper dan 0,3 m;
   2. het verharden van wegen en paden;
   3. het wijzigen van het greppelsysteem en het aanbrengen van drainage.

b. Het onder a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden:
   1. die het normale onderhoud en/of natuurbeheer betreffen;
   2. die reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van het plan;
   3. waarvoor op het tijdstip van de inwerkingtreding van het plan een omgevingsvergunning is verleend.

c. De onder a genoemde vergunning mag geen afbreuk doen aan de habitattypen, zoals genoemd in ~~**bijlage 7**~~ **bijlage 6**.

48.15 Veiligheidszone - aardgaswinning

48.15.1 Bouwregels

In afwijking van hetgeen elders in deze regels is bepaald, mogen op of in de gronden ter plaatse van de aanduiding 'veiligheidszone - aardgaswinning' geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten worden gebouwd.
De bouw van beperkt kwetsbare objecten op gronden ter plaatse van de aanduiding 'veiligheidszone - aardgaswinning' is toegestaan indien er sprake is van zwaarwegende maatschappelijke, economische en/of planologische redenen en mits is aangetoond dat er hierdoor geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de veiligheid van personen.

48.15.2 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de aanduiding 'veiligheidszone - aardgaswinning' wordt verwijderd, indien de betreffende risicovolle activiteit ter plaatse is beëindigd.

48.16 veiligheidszone - lpg

48.16.1 Bouwregels

In afwijking van hetgeen elders in deze regels is bepaald, mogen op of in de gronden ter plaatse van de aanduiding 'veiligheidszone - lpg' geen kwetsbare objecten worden gebouwd.
De bouw van beperkt kwetsbare objecten op gronden ter plaatse van de aanduiding 'veiligheidszone - lpg', is toegestaan indien er sprake is van zwaarwegende maatschappelijke, economische en/of planologische redenen en mits is aangetoond dat er hierdoor geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de veiligheid van personen.

48.16.2 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat:
a. de aanduiding 'veiligheidszone - lpg' wordt verwijderd, mits de betreffende risicovolle activiteit ter plaatse is beëindigd;
b. de aanduiding 'veiligheidszone - lpg' voor een risicovolle inrichting wordt gewijzigd (verkleind), mits:
    1. voor de risicovolle inrichting een vergunning ingevolge de Wet milieubeheer is verleend of gewijzigd;
    2. de ligging van de zone is afgestemd op de met deze vergunning corresponderende veiligheidsafstand ingevolge het Besluit externe veiligheid inrichtingen;
    3. zich binnen de gewijzigde zone geen kwetsbare objecten of beperkt kwetsbare objecten bevinden.

48.17 Vrijwaringszone – water

Ter plaatse van de aanduiding ‘vrijwaringszone – water’ zijn de gronden aangewezen voor klimaatopvanggebied.

48.18 Overige zone – leiding vervallen

Ter plaatse van de aanduiding ‘overige zone - leiding vervallen’ geldt de bestemming 'Hoogspanning' (artikel 36) niet meer.

48.19 Overige zone - Waterstaat herinrichting beek vervallen

Ter plaatse van de aanduiding ‘overige zone - Waterstaat herinrichting beek vervallen’ geldt de bestemming 'Waterstaat - Herinrichting beek' (artikel 44) niet meer.

Artikel 49 Algemene afwijkingsregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van:

a. de bij recht in de regels gegeven afmetingen en percentages, met uitzondering van de oppervlakte- en inhoudsmaten, tot ten hoogste 10% van die afmetingen en percentages;

b. de bestemmingsregels voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten behoeve van zend-, ontvangst- en antennemasten, mits:
   1. de antenne niet kan worden geplaatst op een bestaand hoog bouwwerk, zoals een hoogspanningsmast, een reclamemast, een torensilo, of een daarmee gelijk te stellen hoog bouwwerk;
   2. de antenne wordt geplaatst in aansluiting op grote infrastructuurlijnen;
   3. de mast radiografisch noodzakelijk is;
   4. de hoogte van een mast, inclusief antenne, ten hoogste 40 m zal bedragen;
   5. is aangetoond dat er geen ontoelaatbare verstoring van de radarsystemen van de Koninklijke Luchtmacht plaatsvindt; dit radarverstoringsonderzoek moet worden uitgevoerd indien de mast hoger is dan 85 m ten opzichte van N.A.P.;
   6. het aantal masten binnen de gemeente niet meer bedraagt dan strikt noodzakelijk is voor de realisatie van een adequaat dekkend netwerk van voldoende capaciteit conform het Plaatsingsplan, zoals vastgesteld door het Rijk, de VNG en de gezamenlijke mobiele telefoonaanbieders;
   7. is aangetoond dat er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke waarden, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;

c. het bepaalde in artikel 5 en artikel 6 voor het bouwen van gebouwtjes~~, waaronder overkappingen,~~ ten behoeve van sanitaire voorzieningen voor kleinschalig kamperen, mits:
   1. de gezamenlijke oppervlakte van de gebouwen~~, waaronder overkappingen,~~ per kampeerterrein ten hoogste 50 m² zal bedragen;
   2. de goothoogte van een gebouw ~~of een overkapping~~ ten hoogste 3 m zal bedragen;
   3. de dakhelling van een gebouw ~~of een overkapping~~ ten minste 18º zal bedragen;
   4. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke waarden, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;

d. het bestemmingsplan ten behoeve van (bouw)projecten voor aanleg van nieuwe en aanpassing van bestaande water- en groenvoorzieningen, alsmede aanpassing van bestaande wegvoorzieningen, mits deze kleinschalig zijn, niet samenhangen met een nieuwe planmatige uitbreiding en mits het karakter van de bestaande voorziening c.q. weg niet verandert;

e. het bestemmingsplan ten behoeve van (bouw)projecten voor openbare (nuts)voorzieningen, religieuze voorzieningen, voorzieningen voor het openbaar vervoer of het wegverkeer, alsmede voorzieningen ten behoeve van recreatief medegebruik en natuurbeheer met een maximum oppervlakte van 75 m^2, mits:
   1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan of onevenredige hinder of beperkingen oplevert voor aangrenzende of nabij gelegen functies of bestemmingen;

2. geen sprake is van onevenredige aantasting of afbreuk van natuur en landschap;
3. naar aard en schaal past in de stedenbouwkundige structuur en omgeving;

f. het bepaalde in de regels over de aan te houden afstand tot de zijdelingse perceelgrens en kan een kleine afstand worden toegestaan, mits dit geen onevenredige hinder of beperkingen oplevert voor aangrenzende functies of bestemmingen.

Artikel 50 overige regels

50.1 Aanvullende werking welstandscriteria

De in het plan geboden ruimte ten aanzien van de situering en de maatvoering van bouwwerken, kan nader worden ingevuld door de in de Woningwet bedoelde welstandscriteria.

50.2 Natuurtoets

Bij toepassing van de bevoegdheid middels een omgevingsvergunning af te wijken en van wijzigingsbevoegdheden in dit bestemmingsplan dient voordat een omgevingsvergunning wordt verleend, dan wel een wijzigingsplan wordt vastgesteld, te zijn aangetoond dat op voorhand redelijkerwijs is te verwachten dat:

- een Natuurbeschermingswetvergunning, indien vereist, kan worden verleend;
- een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet, indien vereist, kan worden verleend.

50.3 Landschapstoets

Voordat voor ontwikkelingen binnen gebieden die zijn aangewezen als Nationaal Landschap:

- een omgevingsvergunning wordt verleend voor het afwijken van het bestemmingsplan;
- een omgevingsvergunning wordt verleend voor werken en werkzaamheden;
- een wijzigingsplan wordt vastgesteld;

dient afstemming plaats te vinden met het landschappelijk afwegingskader zoals dat vastgelegd is voor het Nationaal landschap en in de regionale en gemeentelijke uitwerkingsplannen.

50.4 Relatiebepaling

Dit plan is een partiële herziening van het bestemmingsplan 'Buitengebied' **(NL.IMRO.0168.01BP0008BP00-0402)** van de gemeente Losser, zoals vastgesteld door de gemeenteraad op 19 maart 2013, met dien verstande dat:

- de regels van het bestemmingsplan '**Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2020**' **(NL.IMRO.0168.bp008vp20-0401)** van de gemeente Losser, zoals vastgesteld op **9 maart 2021**, worden vervangen door de regels van het bestemmingsplan 'Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan **2022**', waarbij de wijzigingen ten opzichte van het bestemmingsplan '**Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2020**' **(NL.IMRO.0168.bp008vp20-0401)** zijn aangegeven in rood (aanvullingen) en door middel van doorhalingen (vervallen tekst);
- de regels van het bestemmingsplan 'Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan **2022**' moeten worden gelezen in samenhang met:

- de verbeelding van het bestemmingsplan 'Buitengebied' **(NL.IMRO.0168.01BP0008BP00-0402)** van 19 maart 2013;
- de verbeelding van het bestemmingsplan 'Buitengebied Veegplan 2013' **(NL.IMRO.0168.01bp008vp01-0401)** van 10 juni 2014;
- de verbeelding van het bestemmingsplan 'Buitengebied Veegplan 2015' **(NL.IMRO.0168.bp008vp02-0401) van 10 november 2015**;
- de verbeelding van het bestemmingsplan 'Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2016' **(NL.IMRO.0168.bp008vzp16-0401) van 20 juni 2017**;
- de verbeelding van het bestemmingsplan 'Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2017' **(NL.IMRO.0168.bp008v2p17-0401) van 18 december 2018**;
- de verbeelding van het bestemmingsplan 'Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2020' **(NL.IMRO.0168.bp008vp20-0401) van 9 maart 2021;**
- **de verbeelding van het bestemmingsplan 'Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2022'.**

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 51 Overgangsrecht

A Overgangsrecht bouwwerken

1. Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel kan worden gebouwd krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot:
   a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
   b. na het tenietgaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is tenietgegaan.

2. Bij een omgevingsvergunning kan eenmalig worden afgeweken van het eerste lid voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in het eerste lid met maximaal 10%.

3. Het eerste lid is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

B Overgangsrecht gebruik

1. Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

2. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in het eerste lid, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

3. Indien het gebruik, bedoeld in het eerste lid, na de inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

4. Het eerste lid is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 52 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als: 'Regels van het bestemmingsplan **Partiële herziening Buitengebied, verzamelplan 2022** '.

B i j l a g e n

1. Karakteristieke erven en panden in de gemeente Losser
2. Staat van bedrijven
3. Besluit geluidsbelasting grote luchtvaart
4. Functies en waterwinning
5. Definitief besluit Dinkelland
6. Definitief besluit Landgoederen Oldenzaal
7. Landschappelijk inpassingsplan Holtweg 6, Beuningen
8. Landschappelijk inpassingsplan Volterdijk 8, Beuningen
9. Erfinrichting Harinkweg 7, De Lutte
10. Landschappelijk inpassingsplan Beuningerveldweg 3, Beuningen

1. Karakteristieke erven en panden in de gemeente Losser

KARAKTERISTIEKE ERVEN EN PANDEN IN DE GEMEENTE LOSSER

EEN INVENTARISATIE VAN KARAKTERISTIEKE ERVEN EN PANDEN IN HET BUITENGEBIED VAN DE GEMEENTE LOSSER

JANUARI 2012

Het Oversticht I Aan de Stadsmuur 79-83 I Postbus 531 I 8000 AM Zwolle I T 038-4213257 I F 038-4218184 I www.oversticht.nl

INHOUD

Samenvatting 5

Hoofdstuk 1: Doel en werkwijze van de inventarisatie 6

1.1 Aandacht voor streekeigen erven en panden 6

1.2 Karakteristieke erven en panden in bestemmingsplan 6

1.3 Werkwijze 7

1.4 Selectiecriteria 7

1.5 Beoordelingssystematiek 10

1.6 Index met aantallen en adressen 11

Hoofdstuk 2: Lijst met karakteristieke erven en panden 14

Colofon 91

stal

kapel

boerderij

aardappelkelder

kippenhok

schuur

Samenvatting

De gemeente Losser ligt in het Nationaal Landschap Noordoost Twente. De erven in het buitengebied maken onderdeel uit van de cultuurhistorie van dit unieke landschap met essen, kampen, stuwwallen, beken, akkers, weides en bossen. Het in stand houden van deze streekeigen erven is een belangrijke bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied.

Het Oversticht heeft in opdracht van de gemeente Losser een inventarisatie mogen uitvoeren waarbij karakteristieke erven en panden zijn aangewezen. Het resultaat, een lijst met karakteristieke panden, zal worden gekoppeld aan het bestemmingsplan van het buitengebied, waardoor er bij transformaties op deze erven of aan deze panden voorwaarden gelden en mogelijkheden worden geboden. In totaal zijn 266 adressen bekeken (waaronder een vijftigtal adressen die niet op de adressenlijst stonden). De erven zijn bezocht en van elk pand op het erf is aangegeven of het karakteristiek is of niet. Ook zijn er een tiental panden bekeken die niet aan een erf of agrarische functie gekoppeld zijn, zoals scholen, villa's, koetshuizen, transformatorhuisjes. Daarnaast zijn een twintigtal Mariakapellen en landkruizen bekeken. Aan de hand van de score op zes criteria is af te leiden of het pand karakteristiek is. De zes criteria zijn gebaseerd op de streekeigen kenmerken van de erven in Losser en gaan zowel over het gebouw als over de context van het gebouw (erf en landschap).
De lijst met karakteristieke panden is opgenomen in hoofdstuk 2.
In hoofdstuk 1 wordt het doel en de werkwijze van de inventarisatie beschreven.

Hoofdstuk 1: Doel en werkwijze van de inventarisatie

1.1 Aandacht voor streekeigen erven en panden

Het buitengebied van de gemeente Losser heeft nationale waarde en is beschermd als Nationaal Landschap Noordoost Twente. Kenmerkend voor dit bijzondere landschap is de unieke combinatie van agrarisch gebied, natuur en cultuurhistorie. Noordoost Twente kent een grote mate van kleinschaligheid, een groen karakter en samenhangende complexen van beken, essen, kampen en jongere ontginningen. Dit is o.a. zichtbaar in de talrijke erven in het buitengebied van de gemeente Losser.
Streekeigen erven en boerderijen zijn beeldbepalend voor het landschap en de streek. Daarnaast is het gebruik en de geschiedenis van het (cultuur) landschap af te lezen aan de erven en de boerderijen. Daarmee zijn ze vanuit cultuurhistorisch oogpunt waardevol. Ook andere objecten en panden in het buitengebied die buiten het erf liggen kunnen vanuit cultuurhistorisch oogpunt waardevol zijn. Voorbeelden hiervan zijn panden en objecten ten behoeve van industrie/nijverheid (fabrieken, opslagloodsen, molens), waterhuishouding (sluizen, gemalen, schotbalkenloodsen), landbouw (veldschuren), energie (transformatorhuisjes), religie (landkruizen, mariakapellen) enz.
Het in stand houden van de (karakteristieken van deze) waardevolle elementen is een belangrijke bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied. Deze elementen behoren tot de identiteit van de gemeente en zorgen voor een aantrekkelijke omgeving voor wonen, werken en recreëren. De gemeente Losser wil zorgvuldig omgaan met dit waardevolle buitengebied en heeft beleid hieromtrent vastgelegd in een kadernota. In deze kadernota buitengebied van 2009 staat beschreven dat de gemeente voornemens is een inventarisatie naar karakteristieke bebouwing in het buitengebied uit te voeren. Deze inventarisatielijst wordt gekoppeld aan het nieuwe bestemmingsplan buitengebied dat in 2011/2012 geactualiseerd wordt. Ook stelt de gemeente een regime op waardoor duidelijk wordt hoe zij binnen het bestemmingsplan buitengebied om willen gaan met karakteristieke bebouwing.

1.2 Karakteristieke erven en panden in bestemmingsplan

De gemeente Losser heeft Het Oversticht opdracht gegeven om een inventarisatie te doen naar karakteristieke erven en panden in het buitengebied. Met karakteristieke erven en panden wordt bedoeld erven en panden die niet monumentwaardig zijn maar wel een grote bijdrage leveren aan de streekeigenheid van het landschap. Het doel van de inventarisatie is om karakteristieke erven en panden aan te wijzen. Het eindresultaat van de inventarisatie, een lijst met karakteristieke erven en panden, wordt aan het bestemmingsplan buitengebied gekoppeld. De inventarisatielijst kan beschouwd worden als een advies. De gemeente Losser kan zelf bepalen of zij de aangedragen lijst ongewijzigd overneemt. De gemeente Losser bekijkt verder welke voorwaarden en regelingen hieraan gekoppeld worden als het gaat om sloop, herbestemming en nieuwbouw van het pand of het erf. Soepele voorwaarden voor herbestemming (Vrijkomende Agrarische Bebouwing) kunnen bijvoorbeeld ervoor zorgen dat een gebouw behouden wordt in plaats van gesloopt. Ook het niet laten meewegen van het aantal vierkante meters van een karakteristieke aardappelkelder of kippenhok bij het maximum aantal m2 bijgebouw op een erf, kan bij plannen voor nieuwbouw bijdragen aan het behoud van (voormalig) cultuurhistorische gebouwen. Randvoorwaarden voor nieuwbouw bij/aan het pand of erf kunnen de ruimtelijke kwaliteit borgen. De gemeente verkent en legt vast wat de mogelijkheden en de voorwaarden zijn en communiceert daarover met de eigenaren van de karakteristieke panden en erven.

1.3 Werkwijze

Adressenlijst

Voor de inventarisatie van de objecten is door de gemeente een adressenlijst opgesteld. Deze adressenlijst vormde de basis voor het veldwerk waarbij deskundigen van Het Oversticht de objecten hebben bekeken en gefotografeerd. Tijdens de uitvoering van het veldwerk is er gekeken of er objecten misten op de lijst. Wanneer dat nodig bleek, zijn adressen toegevoegd. Uiteindelijk zijn een vijftigtal adressen toegevoegd. Per adres is gekeken welke gebouwen karakteristiek zijn. Op één erf kunnen dus meerdere karakteristieke gebouwen staan. De karakteristieke gebouwen zijn aangemerkt op een uitdraai van de gemeentelijke GBKN. Tijdens het veldwerk zijn ook niet-agrarische gebouwen (zoals een koetshuis, droogloods, school, enz.) en Mariakapellen en landkruizen meegenomen.

Inventarisatie in het veld

De inventarisatiewerkzaamheden hebben in eerste instantie plaatsgevonden vanaf de openbare weg. Tijdens de werkzaamheden bleek dit niet haalbaar aangezien een groot deel van de erven niet goed zichtbaar was omdat veel erven ver van de openbare weg lagen of omdat er veel beplanting of reliëf rondom het erf aanwezig was. Veel erven zijn uiteindelijk dus toch betreden. Hierdoor is een veel completer beeld verkregen van de erven en de gebouwen. Desondanks kan het nog steeds zo zijn dat een aantal objecten niet (goed) zichtbaar was, zoals een bakhuis dat achter een boerderij verscholen staat of een kippenhok in een bosje. Met dit voorbehoud is niettemin een nagenoeg complete lijst ontstaan.

Mariakapellen, landkruizen en andere niet-agrarische panden of objecten

Tijdens het veldwerk zijn veel Mariakapellen en landkruizen gevonden. Enkele hiervan zijn benoemd tot gemeentelijk monument en hebben een beschermde status. Door de cultuurhistorische waarde van Mariakapellen en landkruizen zijn ze allemaal even bijzonder. Wij stellen voor om alle Mariakapellen en landkruizen die geïnventariseerd zijn (en geen monumentale status hebben) als karakteristiek te benoemen. Alleen de Mariakapellen en landkruizen die op de route lagen zijn geïnventariseerd, waarbij 'op de route' wil zeggen in alle gebieden waar te beoordelen adressen lagen. Daarnaast hebben wij een onderscheidt gemaakt tussen agrarische objecten en niet-agrarische panden of objecten. Ook hiervoor geldt dat zij een hoge cultuurhistorische waarde hebben en daarom als karakteristiek aan te wijzen zijn.

De karakteristieke Mariakapellen, landkruizen en niet-agrarische objecten zijn opgenomen in Hoofdstuk 2.

Betrokken personen

Het veldwerk is uitgevoerd door mw. drs. M. van Hellemondt (erfgoeddeskundige) en mw. L. de Haan MA (landschapsdeskundige) van Het Oversticht. Voor de rapportage werden zij ondersteund door mw. M. van Eunen (secretaresse). De projectleiding werd verzorgd door mw. mr. H.A.J. Meelissen (projectmanager). Vanuit de gemeente Losser waren de ambtenaren dhr. H. Snippert, dhr. G. Kwekkeboom en dhr. A. Nijland betrokken.
Er is twee maal met hen overleg gepleegd over de opzet van het project en over de tussentijdse resultaten. Tijdens een derde en laatste bijeenkomst, zijn in aanwezigheid van de wethouder, de definitieve resultaten gepresenteerd.

1.4 Selectiecriteria

Om te bepalen of een pand/erf al dan niet karakteristiek is, richt Het Oversticht zich op drie hoofdonderdelen/schaalniveau's, namelijk de relatie met het landschap, de erfstructuur en de gebouwen. Het gaat namelijk niet alleen om de individuele objecten of panden, maar ook om de situering in het landschap en de stedenbouwkundige situaties (ensembles). Samen bepalen zij de ruimtelijke kwaliteit. Dit zorgt voor een integrale benadering, zowel de 'rode' component (bebouwing) als de 'groene' component (beplanting/landschap) worden beoordeeld. Deze drie hoofdonderdelen vormen de basis van zes criteria die Het Oversticht bij de inventarisatie en selectie van karakteristieke panden en erven hanteert. De criteria zijn gedestilleerd uit de landelijke criteria, die gebruikt worden ter beoordeling van monumenten. Per criterium is gekeken naar de toepasbaarheid voor de gemeente Losser. De kenmerken die hiervoor gebruikt zijn, zijn overgenomen uit het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) van de gemeente Losser.

1. Relatie met het landschap	(landschap en erf)
2. Erfstructuur	(gebouw en erf)
3. Streekeigen verschijningsvorm	(gebouw)
4. Herkenbaarheid	(gebouw)
5. Mate van gaafheid	(gebouw)
6. Architectuur- en cultuurhistorische waarde	(gebouw)

1. Relatie met het landschap

Bij dit criterium is gekeken naar de ligging van het object in het landschap, met accent op de relatie tussen het erf en het landschap alsmede de mate waarin het erf of gebouw beeldbepalend is voor zijn directe omgeving.

Voor erven in het essen- en kampenlandschap zijn de volgende kenmerken van belang:

- oude erven liggen veelal met de achterzijde naar de weg;
- erven liggen in clusters of zwermen;
- erven liggen veelal aan doodlopende, kronkelige zandweggetjes;
- 'rafelig' silhouet van erven in het landschap (gebouwen en beplanting wisselen elkaar af);
- oude erven liggen aan de rand van een kamp, es, zandrug of stuwwal;
- beplanting erf en landschap gaan in elkaar over;
- aanwezigheid van landschapselementen, zoals eikengaarden, erfbossen en boomgaarden op de erven.

Voor erven in het jongere ontginningenlandschap zijn de volgende kenmerken van belang:

- jonge erven liggen in linten aan rechte wegen;
- jonge erven hebben singels aan de rand van het erf;
- ligging veelal aan/bij beken, aanwezigheid van sloten op/bij het erf;
- vaak heeft het erf een lange toerit.

2. Erfstructuur

Waar staat alles op het erf?
Bij dit criterium is gelet op de ligging van hoofd- en bijgebouwen en de onderlinge samenhang van de bebouwing en beplanting op het erf. De erfstructuur bepaalt de ordening van 'rode' (gebouwen), 'groene' (erfbeplanting) en 'blauwe' (water) componenten op het erf. De ordening ten opzichte van elkaar, ten opzichte van de weg en ten opzichte van het landschap.

Bij erven in het essen- en kampenlandschap zijn de volgende kenmerken van belang:

- schijnbaar losse strooiing van gebouwen op het erf;
- onregelmatige kavelvorm;
- aanwezigheid van reliëf;
- veelheid van beplanting op het erf;
- veelheid van (kleine) bijgebouwen op een erf;
- aanwezigheid van een bescheiden siertuin met nutstuin;
- meestal geen water aanwezig.

Voor erven in het jongere ontginningenlandschap zijn de volgende kenmerken van belang:

- 'rechtlijnige' opzet;
- gebouwen staan parallel aan en haaks op elkaar;
- minder (kleine) bijgebouwen op het erf;
- meer open karakter;
- aanwezigheid van windsingels;
- aanwezigheid van een siertuin (in combinatie met een nutstuin).

3. Streekeigen verschijningsvorm

Onder streekeigen verschijningsvorm verstaat Het Oversticht een typische hoofdvorm en detaillering die kenmerkend is voor een bepaalde streek of gebied of in het algemeen kenmerkend voor (voormalige) agrarische bebouwing. Bij dit criterium is gelet op de streekeigen verschijningsvorm van hoofdgebouw en bijgebouwen.

Het Oversticht hanteert verschillende typen van het hoofdgebouw op basis van de hoofdvorm. Bij deze indeling worden drie typen onderscheiden:

- erin: woning en bedrijf ineen (hallenhuis);
- eraan: woning en bedrijf gescheiden in één gebouw;
- erbij: woning en bedrijf gescheiden als afzonderlijke gebouwen.

In Losser komen alle drie de boerderijtypologieën voor. Grofweg komt het type 'eraan' en 'erbij' voornamelijk voor in het jongere ontginningsgebied. Het type 'erin' komt verreweg het meeste voor. Het type 'erin' wordt ook wel hallenhuis genoemd. Kenmerken hiervan zijn:

- rechthoekige plattegrond;
- indeling in woonhuis (voor) en stal (achter);
- gebintconstructie (middenbeuk en zijbeuken);
- asymmetrische voorgevels;
- lage goot.

Bij het essen- en kampenlandschap in Twente zijn de volgende specifieke kenmerken van belang:

- geschakelde boerderij ('meerkapsboerderijen');
- steil met rode pannen belegd dak met witte windveren;
- vakwerkgevels;
- houten topgevels;
- geveltekens;
- baanderdeuren met middenstijl (stiepel);
- een onderschoer;
- luiken langs de ramen;
- ends- of bovenkamer aan de voorgevel.

Voor het jongere ontginningenlandschap in Twente zijn de volgende kenmerken van belang:

- gebruik van jaren '30 detailleringen van raam – en deurpartijen;
- meer symmetrische indeling van de gevels;
- ook bij jongere erven is voortgebouwd op Twentse kenmerken zoals steile rode pannendaken, witte windveren, vakwerkgevels, houten topgevels.

Bij boerderijen kunnen verschillende soorten bijgebouwen staan. Kenmerkende Twentse bijgebouwen zijn:

- wagenschuur/kapschuur;
- kippenhok;
- bakhuis;
- aardappelkelder;
- vakwerkschuur.

4. Herkenbaarheid

Bij dit criterium is gelet op de volgende elementen:

- herkenbaarheid hoofdvorm en silhouet (van hoofdgebouw);
- herkenbaarheid in relatie tot zijn functie of voormalige functie.

5. Mate van gaafheid

De mate van gaafheid zegt iets over de authenticiteit van de boerderij, authentieke elementen en materialen. De meest gave exemplaren met hoge architectonische waarde zijn over het algemeen reeds als rijks- of gemeentelijk monument beschermd. Bij karakteristieke panden gaat het bij dit criterium om gave exemplaren met minder hoge architectonische waarden. Wijzigingen doen echter niet per definitie afbreuk aan de karakteristieken van een pand of erf: zij kunnen een pand of erf ook een extra historische 'laag' geven. Gelet is op de mate van gaafheid, de manier van aanbrengen van wijzigingen en materialisering.

6. Architectonische en/of cultuurhistorische waarde

De architectonische en cultuurhistorische waarde zegt iets over de bijzonderheid van de architectuur van het pand; de stijl is bijvoorbeeld typisch voor de bouwperiode of voor een gebied. Daarnaast zegt deze waarde iets over de geschiedenis van het pand of zijn omgeving. Daarbij is het van belang of de vroegere functie nog afleesbaar is aan het gebouw en/of de ligging.

1.5 Beoordelingssystematiek

Het beoordelingssysteem is gebaseerd op zes criteria:

1. Relatie met het landschap	(landschap en erf)
2. Erfstructuur	(gebouw en erf)
3. Streekeigen verschijningsvorm	(gebouw)
4. Herkenbaarheid	(gebouw)
5. Mate van gaafheid	(gebouw)
6. Architectuur- en cultuurhistorische waarde	(gebouw)

Per criterium kan onderstaande score worden behaald:

0	= negatief	-> niet aanwezig	0 punten
0/X	= neutraal	-> matig/redelijk aanwezig	1 punten
X	= positief	-> grotendeels aanwezig	2 punten
XX	= zeer positief	-> compleet aanwezig	3 punten
?	= niet goed zichtbaar, niet met zekerheid te zeggen		

We hebben de geïnventariseerde objecten in 3 categorieën ondergebracht:

1. Erven (boerderij (met bijgebouwen));
2. Agrarische bijgebouwen (bijgebouwen op erf en solitaire veldschuren);
3. Niet agrarische panden (zoals Mariakapellen, landkruizen, school, droogloods etc).

De criteria zijn in eerste instantie opgesteld voor erven (het geheel van boerderij, bijgebouwen en beplanting). Aangezien het hier soms incomplete erven betreft of niet-agrarische gebouwen, hebben wij per categorie het beoordelingssysteem aangepast.

1. Erven

Een erf, bestaande uit een boerderij en eventueel bijgebouwen, is karakteristiek wanneer het 8 punten of hoger scoort. De criteria 1 t/m 6 zijn hierbij van toepassing. Daarbij is wel een voorwaarde dat 7 van de 8 punten gescoord worden op de criteria voor bebouwing (criteria 3 t/m 6).

2. Agrarische bijgebouwen

Het gaat hier om een of meer bijgebouw(en) op een erf waarvan de boerderij niet karakteristiek is of al een beschermde status heeft, of solitaire veldschuren. Agrarische bijgebouwen zijn karakteristiek wanneer ze 7 punten of hoger scoren. De criteria 'relatie met het landschap' en 'erfstructuur' zijn hierbij niet van toepassing, aangezien de context van de gebouwen afwijkt. Ze scoren dus op criteria 3 t/m 6.

3. Niet-agrarische panden

Daarnaast zijn er objecten en panden die geen agrarische functie hebben. Dit zijn bijvoorbeeld transformatorhuisjes, scholen, koetshuizen, droogloodsen, villa's, woonhuizen, enz. Omdat selectiecriteria 1 t/m 5 hierop niet van toepassing zijn, zijn deze alleen gewaardeerd aan de hand van criteria 6; de architectuur- en cultuurhistorische waarde. Van elk object is aangegeven of deze waarde aanwezig is. Dez objecten zijn karakteristiek wanneer ze 2 punten of meer scoren

4. Mariakapellen en landkruizen

Daarnaast is er nog een aparte categorie objecten en dat zijn de Mariakapellen en landkruizen. Deze zijn typisch voor de streek en komen vooral op het grondgebied van de gemeente Losser veel voor. Voor deze objecten geldt dat zij naast cultuurhistorische waarde ook een hoge mate van streekeigenheid hebben, ze horen bij de tradities van de streek. Criteria 3; streekeigenheid en criteria 6; architectuur- en cultuurhistorische waarde zijn hierbij van toepassing. De kapellen en landkruizen zijn karakteristiek als ze 4 of meer punten scoren.

1.6 Index met aantallen en adressen

Aantallen
266 adressen bekeken
69 erven als karakteristiek beoordeeld
61 agrarische bijgebouwen als karakteristiek beoordeeld
12 niet-agrarische panden als karakteristiek beoordeeld
16 Mariakapellen en landkruizen als karakteristiek beoordeeld (waarvan 5 als onderdeel van een erf).

1. Adressen met karakteristieke erven

Adres en huisnummer	**pagina**
Austibergweg 2	16
Austweg 11	16
Bavelsweg 2	17
Bentheimerstraat 15	17
Bethlehemsweg 4	18
Bethlehemsweg 6	19
Beuningerveldweg 2	21
Beverborgsweg 9	22
Borgbosweg 5	23
Denekamperstraat 15	25
Duivelshofbosweg 2	27
Elfterheurneweg 2	29
Enschedesestraat 113	30
Farwickweg 2	30
Fleuerweg 1	32
Gildehauserweg 20	33
Glanerbrugdijk 7	33
Glanestraat 7	34
Grensweg 2	37
Haermansweg 4	38
Hakenbergweg 18	40
Hanhofweg 13	41
Harbertweg 1	41
Hengelheurneweg 3	43
Hengelmansweg 4	43
Hoge Lutteweg 1	44
Hoge Luttweg 3-5	45
Holsterheurneweg 2	45
Holtweg 1	46
Honingloweg	46
Hoofdstraat 4	47
Koppelboerweg 5	51
Kruisseltlaan 11	52
Kruisseltlaan 11	52
Lossersedijk 10	54
Lossersedijk 16	55
Lossersestraat 78	56
Lossersestraat 79	56
Lutterzandweg 9-11	57
Lutterzandweg 15	57
Lutterzandweg 24	58
Hoofdstraat 3	59
Matenweg 2	60
Molterheurneweg 6	62
Nijenhaerweg 6	63
Nijenhaerweg 29	64
Oldenzaalsestraat 128-130	65
Oldenzaalsestraat 135-135b	66
Oldenzaalsestraat 135a	66
Oldenzaalsestraat Losserhof	67
Paandersdijk 10	69
Ravenhorsterweg 3	74
Ravenhorsterweg 5	75
Snippertweg 14	78
Tichelweg 2	82
Veldmatenweg 2	83
Volterdijk 6	85
Voswinkelweg 11	86
Willemsweg 3	87
Zandhuizerweg 21	87
Zoekerweg 2	88
Zoekerweg 6	89
Zoekerweg 8-10	89

2. Adressen met karakteristieke agrarische panden

Adres en huisnummer	**pagina**
Alleeweg 1	15
Bentheimerstraat 75-77	18
Beuningerstraat 49	21
Beverborgsweg bij 2	21
Borgbosweg bij 6	23
Denekamperstraat 3	24
Denekamperstraat 6	25
Denekamperstraat 23	26
Denekamperdijk 50	26
Denekamperdijk 57	27
Duivendalweg 8	29
Farwickweg bij 9	31
Fleerderhoekpad 1	31
Goormatenweg 7	35
Goormatenweg 8	36
Gronausestraat 323	38
Haermansweg 8	39
Hakenbergweg 22	40
Hoenderkampweg 5	44
Hoofdstraat 1	47
Hoofdstraat 300	48
Judithhoeveweg 5	48
Kampbrugweg 1	49
Kolkersweg 1	49
Koopsweg 9	50
Koopsweg 13	51
Lage Kaviksweg 2	53
Lossersedijk bij 9	53
Lossersedijk 14	54
Lossersedijk 32	55
Lutterzandweg bij 23	58
Lutterzandweg t.o. 23	59
Mekkelhorsterstraat 24	60
Mekkelhorsterstraat 27	61
Mekkelhorsterstraat 31	61
Middelkampweg 3	62
Molterheurneweg 7	62
Nijenhaerweg 9	64
Paandersdijk 6	68
Paandersdijk bij 10	69
Paasbergweg 5	70
Postweg 33	70
Postweg bij 33	70
Postweg 56	71
Puntbeekweg 3	72
Punthuizerweg t.o. 5	73
Puttenpostweg 1	73
Puttenpostweg 3-5	74
Rhododendronlaan bij 8	75
Roorderheurneweg 2	76
Singravenweg 9	78
Snoeyinksweg 1	79
Strokappenweg 5	81
Veldweg 5	82
Veldmatenweg 1	83
Volterdijk 2	84
Volterdijk 3	84
Volterdijk 10	85
Zoekerweg to Willemsweg 3	88

3.Adressen met karakteristieke niet- agrarische panden

Adres en huisnummer	**pagina**
Beuningerstraat to 49	20
Broekhoekweg 1	24
Enschedesestraat 82-84	29
Goormatenweg 6	35
Koppelboerweg to 5	52
Oldenzaalsestraat bij 146	67
Ruhenbergerweg-Welpeloweg	76
Singraven	77
Snoeyinksweg 1	79
Smuddeweg 3	80
Smuddeweg 6	80

4.Adressen met Mariakapellen en landkruizen

Adres en huisnummer	**pagina**
Fleuerweg 3a	32
Goormatenweg-Tiekenveenweg	36
Volterdijk	86

Overige Mariakapellen en landkruizen maken onderdeel uit van een erf.

Hoofdstuk 2: Lijst met karakteristieke erven en panden

Objectgegevens

Adres: Alleeweg 1

Volumes: boerderij

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	0
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	10

Objectgegevens

Adres: Alleeweg tegenover 1

Volumes: veldschuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Austiebergweg 2

Volumes: kapschuur, boerderij, stal

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	13

Objectgegevens

Adres: Austweg 11

Volumes: boerderij, stal, kapschuur

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	xx
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	14

Objectgegevens

Adres: Bavelsweg 2

Volumes: boerderij, stal, kapschuur, mariakapel

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x/0
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	0
Totaalscore	9

Objectgegevens

Adres: Bentheimerstraat 15

Volumes: boerderij, kapschuur, stal

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	xx
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	xx
Totaalscore	15

Objectgegevens

Adres: Bentheimerstraat 75 - 77

Volumes: schuur, stal, kapschuur, bijenschuur, kippenhok 2x

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	0/x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	7

Objectgegevens

Adres: Bethlehemsweg 4

Volumes: boerderij, stal

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	0
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	10

Objectgegevens

Adres: Bethlehemsweg 6

Volumes: boerderij, schuur

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x/0?
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x/0
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	10

Objectgegevens

Adres: Beuningerstraat 49

Volumes: boerderij, stal

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	o/x
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	12

Objectgegevens

Adres: Beuningerstraat 49

Volumes: transformatorhuisje

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	n.v.t.
Herkenbaarheid	n.v.t.
Mate van gaafheid	n.v.t.
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	2

Objectgegevens

Adres: Beuningerstraat tegenover 49

Volumes: veldschuur

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	xx
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	10

Objectgegevens

Adres: Beuningerstraat - Lossersedijk

Volumes: landkruis

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	n.v.t.
Mate van gaafheid	n.v.t.
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	4

Objectgegevens

Adres: Beuningerveldweg 2

Volumes: boerderij, stal, kapschuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	xx
Erfstructuur	xx
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	15

Objectgegevens

Adres: Beverborgweg bij 2

Volumes: aardappelkelder

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	19

Objectgegevens

Adres: Beverborgweg 9

Volumes: boerderij, schuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	0/x
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	12

Objectgegevens

Adres: Borgbosweg bij 6

Volumes: schuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	xx
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	xx
Totaalscore	11

Objectgegevens

Adres: Borgbosweg 9

Volumes: boerderij, stal, kippenhok

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	0/x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	11

Objectgegevens

Adres: Broekhoekweg 169

Volumes: transformatorhuisje

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	n.v.t.
Herkenbaarheid	n.v.t.
Mate van gaafheid	n.v.t.
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	2

Objectgegevens

Adres: Denekamperstraat 3

Volumes: kapschuur

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Denekamperstraat 6

Volumes: schuur

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	0/x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	7

Objectgegevens

Adres: Denekamperstraat 15

Volumes: boerderij, garage

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	0/x
Erfstructuur	0/x
Streekeigen verschijningsvorm	0
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	xx
Totaalscore	9

Objectgegevens

Adres: Denekamperstraat 23

Volumes: schuur, dienstwoning

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	0/x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	xx
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Denekamperdijk 50

Volumes: veldschuur

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Denekamperdijk 57

Volumes: stal, schuur, kippenhok, mariakapel

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	nvt
Erfstructuur	nvt
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	xx
Mate van gaafheid	xx
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	11

Objectgegevens

Adres: Duivelshofbosweg 2

Volumes: boerderij, stal

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	0/x
Erfstructuur	0/x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	10

Objectgegevens

Adres: Duivendalweg 8

Volumes: boerderij, stal

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x/0
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	11

Objectgegevens

Adres: Duivendalweg 8

Volumes: aardappelkelder, schuur

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x/0
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	7

Objectgegevens

Adres: Elfterheurneweg 2

Volumes: boerderij

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x/0
Erfstructuur	0
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	0/x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Ensschedesestraat 82-84

Volumes: dienstgebouw, woning

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	n.v.t.
Herkenbaarheid	n.v.t.
Mate van gaafheid	n.v.t.
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	2

Objectgegevens

Adres: Enschedesestraat 113

Volumes: boerderij

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	0
Streekeigen verschijningsvorm	0
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	xx
Totaalscore	9

Objectgegevens

Adres: Farwickweg 2

Volumes: bakhuis, boerderij, hooiberg, stal

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	12

Objectgegevens

Adres: Farwickweg bij 9

Volumes: kippenhok

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Fleerderhoekpad 1 of 7

Volumes: aardappelkelder (foto ontbreekt), bakhuis, kippenhok, schuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	nvt
Erfstructuur	nvt
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Fleuerweg 1

Volumes: boerderij, stal

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	12

Objectgegevens

Adres: Fleuerweg 3a

Volumes: landkruis

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	n.v.t.
Mate van gaafheid	n.v.t.
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	4

Objectgegevens

Adres: Gildehauserweg 20

Volumes: boerderij, stal, schuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	0
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	xx
Totaalscore	11

Objectgegevens

Adres: Glanerbrugdijk 7

Volumes: boerderij

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	0
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	11

Objectgegevens

Adres: Glanestraat 4

Volumes: boerderij

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	0
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	0/x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	9

Objectgegevens

Adres: Glanestraat 7

Volumes: boerderij, stal

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	0
Totaalscore	10

Objectgegevens

Adres: Goormatenweg 6

Volumes: school

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	n.v.t.
Herkenbaarheid	n.v.t.
Mate van gaafheid	n.v.t.
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	2

Objectgegevens

Adres: Goormatenweg 7

Volumes: stal, bakhuis

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	0
Totaalscore	7

Objectgegevens

Adres: Goormatenweg 8

Volumes: kapschuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	0
Totaalscore	6

Objectgegevens

Adres: Goormatenweg - Tiekenveenweg

Volumes: mariakapel

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	n.v.t.
Mate van gaafheid	n.v.t.
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	4

Objectgegevens

Adres: Grensweg 2

Volumes: boerderij, stal, kapschuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	0
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	11

Objectgegevens

Adres: Gronausestraat tussen 319 en 323

Volumes: mariakapel

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	n.v.t.
Mate van gaafheid	n.v.t.
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	4

Objectgegevens

Adres: Gronausestraat 323

Volumes: schuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	0
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	xx
Totaalscore	7

Objectgegevens

Adres: Haermansweg 4

Volumes: boerderij

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	0
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	xx
Totaalscore	11

Objectgegevens

Adres: Haermansweg bij 5

Volumes: landkruis

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	n.v.t.
Mate van gaafheid	n.v.t.
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	4

Objectgegevens

Adres: Haermansweg 8

Volumes: schuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	xx
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	9

Objectgegevens

Adres: Hakenbergweg 18

Volumes: boerderij, stal

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	0
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	xx
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	11

Objectgegevens

Adres: Hakenbergweg 22

Volumes: kapschuur, stal

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Hanhofweg 13

Volumes: boerderij, stal

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	0
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	10

Objectgegevens

Adres: Harbertweg 1

Volumes: boerderij, stal 2x, kapschuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	0/x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	11

Objectgegevens

Adres: Harbertweg/Beuningerstraat

Volumes: landkruis

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	n.v.t.
Mate van gaafheid	n.v.t.
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	4

Objectgegevens

Adres: Hassinkhofweg bij 2

Volumes: landkruis

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	n.v.t.
Mate van gaafheid	n.v.t.
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	4

Objectgegevens

Adres: Hengelmansweg 3

Volumes: boerderij, kapschuur, stal

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	0/x
Erfstructuur	0/x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	10

Objectgegevens

Adres: Hengelmansweg 4

Volumes: boerderij, stal, veldschuur, schuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	12

Objectgegevens

Adres: Hoenderkampweg 5

Volumes: stal

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	0/x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	7

Objectgegevens

Adres: Hoge Lutteweg 1

Volumes: boerderij

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	0/x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	11

Objectgegevens

Adres: Hoge Lutteweg 3-5

Volumes: boerderij, stal

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	12

Objectgegevens

Adres: Holsterheurneweg 2

Volumes: boerderij, 2 stallen

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	0/x
Erfstructuur	0/x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	10

Objectgegevens

Adres: Holtweg 1

Volumes: boerderij, bakhuis, kapschuur

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	xx
Erfstructuur	0/x
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	xx
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	14

Objectgegevens

Adres: Honingloweg 4

Volumes: boerderij, bakhuis, kapschuur, aardappelkelder

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	0/x
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	12

Objectgegevens

Adres: Hoofdstraat 1

Volumes: schuur, kapschuur

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	xx
Mate van gaafheid	xx
Architectonische / cultuurhistorische waarde	0
Totaalscore	12

Objectgegevens

Adres: Hoofdstraat 4

Volumes: boerderij, stal

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	0/x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	11

Objectgegevens

Adres: Hoofdstraat 300

Volumes: schuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	xx
Mate van gaafheid	0/x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	0
Totaalscore	7

Objectgegevens

Adres: Judithhoeveweg 5

Volumes: kapschuur, stal

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	xx
Architectonische / cultuurhistorische waarde	xx
Totaalscore	11

Objectgegevens

Adres: Kampbrugweg 1

Volumes: kapschuur, stal

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Kolkersweg 1

Volumes: schuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	0
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	xx
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	7

Objectgegevens

Adres: Kolkersweg 6-8

Volumes: boerderij, schuur, schuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	xx
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	0
Totaalscore	12

Objectgegevens

Adres: Koopsweg 9

Volumes: schuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	9

Objectgegevens

Adres: Koopsweg 13

Volumes: kapschuur, stal

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Koppelboersweg 5

Volumes: boerderij en stal

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	0/x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	11

Objectgegevens

Adres: Koppelboersweg tegenover 5

Volumes: koetshuis

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	n.v.t.
Herkenbaarheid	n.v.t.
Mate van gaafheid	n.v.t.
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	2

Objectgegevens

Adres: Kruiseltlaan 11

Volumes: boerderij, stal, kippenhok

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	xx
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	14

Objectgegevens

Adres: Lage Kaviksweg 2

Volumes: aardappelkelder

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	0/x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	7

Objectgegevens

Adres: Lossersedijk bij 9

Volumes: veldschuur

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	xx
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	10

Objectgegevens

Adres: Lossersedijk 10

Volumes: boerderij, kapschuur, mariakapel, stal, bakhuis

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	xx
Erfstructuur	xx
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	xx
Totaalscore	16

Objectgegevens

Adres: Lossersedijk 14

Volumes: bakhuis, kapschuur, stal, veldschuur

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	12

Objectgegevens

Adres: Lossersedijk 16

Volumes: boerderij, kapschuur, stal, schuur, veldschuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	0/x
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	xx
Architectonische / cultuurhistorische waarde	xx
Totaalscore	14

Objectgegevens

Adres: Lossersedijk 32

Volumes: schuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	9

Objectgegevens

Adres: Lossersestraat 78

Volumes: boerderij, bakhuis, stal

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	0/x
Erfstructuur	0/x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische/ ensemble waarde/ zeldzaamheid	x
Totaalscore	10

Objectgegevens

Adres: Lossersestraat 79

Volumes: boerderij, stal

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	0/x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	0/x
Architectonische / cultuurhistorische/ ensemble waarde/ zeldzaamheid	x
Totaalscore	10

Objectgegevens

Adres: Lutterzandweg 9-11

Volumes: boerderij

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	0/x
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	0
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	10

Objectgegevens

Adres: Lutterzandweg 15

Volumes: schuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	9

Objectgegevens

Adres: Lutterzandweg 24

Volumes: stal, boerderij

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	xx
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	13

Objectgegevens

Adres: Lutterzandweg bij 23

Volumes: kapschuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	9

Objectgegevens

Adres: Lutterzandweg tegenover 23

Volumes: veldschuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	9

Objectgegevens

Adres: Hoofdstraat 3

Volumes: boerderij, stal, kippenhok

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	12

Objectgegevens

Adres: Matenweg 2

Volumes: boerderij, stal

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	0/x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	0/x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	10

Objectgegevens

Adres: Mekkelhorsterstraat 24

Volumes: schuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	0
Totaalscore	7

Objectgegevens

Adres: Mekkelhorsterstraat 25 en 27

Volumes: stal (links 25) en stal (rechts 27)

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	9

Objectgegevens

Adres: Mekkelhorsterstraat 31

Volumes: schuur

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	9

Objectgegevens

Adres: Middelkampweg 3

Volumes: kapschuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	0/x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	7

Objectgegevens

Adres: Molterheurneweg 6

Volumes: boerderij, stal

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	xx
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	14

Objectgegevens

Adres: Molterheurneweg 7

Volumes: stal (in midden van foto)

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Nijenhaerweg 8

Volumes: boerderij

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	0/x
Erfstructuur	0/x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	0/x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	9

Objectgegevens

Adres: Nijenhaerweg 9

Volumes: schuur

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	0
Totaalscore	7

Objectgegevens

Adres: Nijenhaerweg 29

Volumes: boerderij, stal, stal, kapschuur

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	12

Objectgegevens

Adres: Oldenzaalsestraat 128-130

Volumes: boerderij, stal

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	0
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	xx
Totaalscore	11

Objectgegevens

Adres: Oldenzaalsestraat 129-130

Volumes: mariakapel

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	n.v.t.
Mate van gaafheid	n.v.t.
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	4

Objectgegevens

Adres: Oldenzaalsestraat 135-135b

Volumes: boerderij

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	0
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	xx
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	12

Objectgegevens

Adres: Oldenzaalsestraat 135 a

Volumes: boerderij, kapschuur, kapschuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	13

Objectgegevens

Adres: Oldenzaalsestraat bij 146

Volumes: transformatorhuisje

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	n.v.t.
Herkenbaarheid	n.v.t.
Mate van gaafheid	n.v.t.
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	2

Objectgegevens

Adres: Oldenzaalsestraat, kinderboerderij Losserhof

Volumes: boerderij, houten schuur, stal

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	13

Objectgegevens

Adres: Paandersdijk 6

Volumes: schuur, aardappelkelder

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	0/x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	12

Objectgegevens

Adres: Paandersdijk 9

Volumes: boerderij, stal, stal, kapschuur, kippenhok, kippenhok

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	xx
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	0
Architectonische / cultuurhistorische waarde	0
Totaalscore	10

Objectgegevens

Adres: Paandersdijk 10

Volumes: boerderij (links), stal (midden, achter), schuur (rechts)

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	12

Objectgegevens

Adres: Paandersdijk bij 10

Volumes: veldschuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Paasbergweg 5

Volumes: aardappelkelder, bakhuis, kapschuur, stal

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	0/x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	11

Objectgegevens

Adres: Postweg 33

Volumes: stal

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Postweg bij 33

Volumes: veldschuur

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Postweg 56

Volumes: kapschuur

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	0/x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	7

Objectgegevens

Adres: Puntbeekweg 3

Volumes: aardappelkelder, kippenhok

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	9

Objectgegevens

Adres: Punthuizerweg 5

Volumes: stal

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	0/x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	7

Objectgegevens

Adres: Punthuizerweg tegenover 5

Volumes: aardappelkelder

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	9

Objectgegevens

Adres: Puttenpostweg 1

Volumes: kapschuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Puttenpostweg 3-5

Volumes: stal

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Ravenhorsterweg 3

Volumes: boerderij, schuur

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	13

Objectgegevens

Adres: Ravenhorsterweg 5

Volumes: boerderij, schuur, hooiberg

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	0/x
Streekeigen verschijningsvorm	0/x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	10

Objectgegevens

Adres: Rhodondendronlaan bij 8

Volumes: kippenhok

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Roorderheurneweg 5

Volumes: stal

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Ruhenbergerweg/Welpeloweg

Volumes: mariakapel

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	n.v.t.
Mate van gaafheid	n.v.t.
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	4

Objectgegevens

Adres: Schoolweg/Paandersdijk

Volumes: mariakapel

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	n.v.t.
Mate van gaafheid	n.v.t.
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	4

Objectgegevens

Adres: Singraven

Volumes: koetshuis, 2 stallen (foto ontbreekt)

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	n.v.t.
Herkenbaarheid	n.v.t.
Mate van gaafheid	n.v.t.
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	2

Objectgegevens

Adres: Singravenweg 9

Volumes: schuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	xx
Totaalscore	9

Objectgegevens

Adres: Snippertweg 14

Volumes: boerderij, stal

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	12

Objectgegevens

Adres: Snoeyinksweg 1

Volumes: kippenhok, mariakapel, stal

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Snoeyinksweg 1

Volumes: veldschuur

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Smuddeweg 3

Volumes: droogloodsen (bij steenfabriek)

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	n.v.t.
Herkenbaarheid	n.v.t.
Mate van gaafheid	n.v.t.
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	2

Objectgegevens

Adres: Smuddeweg 6

Volumes: woning (ensemble met steenfabriek en/of droogloodsen)

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	n.v.t.
Herkenbaarheid	n.v.t.
Mate van gaafheid	n.v.t.
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	2

Objectgegevens

Adres: Strokappenweg 3

Volumes: boerderij

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	0/x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	xx
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	12

Objectgegevens

Adres: Strokappenweg 5

Volumes: stal, aardappelkelder

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	xx
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	14

Objectgegevens

Adres: Tichelweg 2

Volumes: boerderij en stal

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	12

Objectgegevens

Adres: Veldweg 5

Volumes: aardappelkelder, kippenhok

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Veldmatenweg 1

Volumes: schuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Veldmatenweg 2

Volumes: boerderij, stal

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	0
Streekeigen verschijningsvorm	xx
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	0
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	9

Objectgegevens

Adres: Volterdijk 2

Volumes: schuur, stal

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Volterdijk 3

Volumes: houten schuur, stal

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Volterdijk 6

Volumes: boerderij, 2 stallen

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	0/x
Streekeigen verschijningsvorm	0/x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	10

Objectgegevens

Adres: Volterdijk 10

Volumes: stal

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	8

Objectgegevens

Adres: Volterdijk

Volumes: landkruis

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	n.v.t.
Mate van gaafheid	n.v.t.
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	4

Objectgegevens

Adres: Voswinkelweg 11

Volumes: boerderij

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	12

Objectgegevens

Adres: Willemsweg 3

Volumes: boerderij, kapschuur, 2 schuren

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	xx
Mate van gaafheid	0
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	11

Objectgegevens

Adres: Zandhuizerweg 21

Volumes: boerderij, aardappelkelder

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	0/x
Erfstructuur	0/x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	0/x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	9

Objectgegevens

Adres: Zoekerweg tegenover Willemsweg 3

Volumes: veldschuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	0/x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	7

Objectgegevens

Adres: Zoekerweg 2

Volumes: boerderij, schuur

Waardering	Score
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	0
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	0/x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	9

Objectgegevens

Adres: Zoekerweg 6

Volumes: boerderij, landkruis

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	0/x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	xx
Mate van gaafheid	xx
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	13

Objectgegevens

Adres: Zoekerweg 8-10

Volumes: boerderij, stal

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	x
Erfstructuur	x
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	0/x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	11

Objectgegevens

Adres: Snippertweg 12

Volumes: 1 schuur

Waardering	**Score**
Relatie met het landschap / stedenbouwkundige waarden	n.v.t.
Erfstructuur	n.v.t.
Streekeigen verschijningsvorm	x
Herkenbaarheid	x
Mate van gaafheid	0/x
Architectonische / cultuurhistorische waarde	x
Totaalscore	7

Colofon

Titel	‘Karakteristieke erven en panden in het buitengebied van de gemeente Losser’
Opdrachtgever	Gemeente Losser
Contactpersoon	dhr H. Snippert
Projectnummer	9001403301
Samenstelling	L.M. de Haan MA, drs. M. van Hellemondt
Projectleiding en redactie	mr. H.A.J. Meelissen
Vormgeving	M. van Eunen
Datum	januari 2012

HET OVERSTICHT

2. Staat van bedrijven

SBI-1993	SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS									CATEGORIE
-	-	nummer		GEUR	STOF	GELUID			GEVAAR			GROOTSTE AFSTAND	
01	01	-	LANDBOUW EN DIENSTVERLENING T.B.V. DE LANDBOUW										
014	016	4	- plantsoenendiensten en hoveniersbedrijven: b.o. <= 500 m²	30	10	30			10		30		2
15	10, 11	-	VERVAARDIGING VAN VOEDINGSMIDDELEN EN DRANKEN										
1581	1071	0	Broodfabrieken, brood- en banketbakkerijen:										
1581	1071	1	- v.c. < 7500 kg meel/week, bij gebruik van charge-ovens	30	10	30	C		10		30		2
1593 t/m 1595	1102 t/m 1104		Vervaardiging van wijn, cider e.d.	10	0	30	C		0		30		2
18	14	-	VERVAARDIGING VAN KLEDING; BEREIDEN EN VERVEN VAN BONT										
182	141		Vervaardiging van kleding en -toebehoren (excl. van leer)	10	10	30			10		30		2
20	16	-	HOUTINDUSTRIE EN VERVAARDIGING ARTIKELEN VAN HOUT, RIET, KURK E.D.										
205	162902		Kurkwaren-, riet- en vlechtwerkfabrieken	10	10	30			0		30		2
22	58	-	UITGEVERIJEN, DRUKKERIJEN EN REPRODUKTIE VAN OPGENOMEN MEDIA										
221	581		Uitgeverijen (kantoren)	0	0	10			0		10		1
2222.6	18129		Kleine drukkerijen en kopieerinrichtingen	10	0	30			0		30		2
2223	1814	A	Grafische afwerking	0	0	10			0		10		1
2223	1814	B	Binderijen	30	0	30			0		30		2
2224	1813		Grafische reproduktie en zetten	30	0	10			10		30		2
2225	1814		Overige grafische aktiviteiten	30	0	30			10		30	D	2
223	182		Reproduktiebedrijven opgenomen media	0	0	10			0		10		1
24	20	-	VERVAARDIGING VAN CHEMISCHE PRODUKTEN										
2442	2120	0	Farmaceutische produktenfabrieken:										
2442	2120	2	- verbandmiddelenfabrieken	10	10	30			10		30		2
26	23	-	VERVAARDIGING VAN GLAS, AARDEWERK, CEMENT-, KALK- EN GIPSPRODUKTEN										
262, 263	232, 234	0	Aardewerkfabrieken:										
262, 263	232, 234	1	- vermogen elektrische ovens totaal < 40 kW	10	10	30			10		30		2
30	26, 28, 33	-	VERVAARDIGING VAN KANTOORMACHINES EN COMPUTERS										
30	26, 28, 33	A	Kantoormachines- en computerfabrieken incl. reparatie	30	10	30			10		30		2
31	26, 27, 33	-	VERVAARDIGING VAN OVER. ELEKTR. MACHINES, APPARATEN EN BENODIGDH.										
316	293		Elektrotechnische industrie n.e.g.	30	10	30			10		30		2
33	26, 32, 33	-	VERVAARDIGING VAN MEDISCHE EN OPTISCHE APPARATEN EN INSTRUMENTEN										
33	26, 32, 33	A	Fabrieken voor medische en optische apparaten en instrumenten e.d. incl.	30	0	30			0		30		2

SBI-1993	SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS									CATEGORIE
-	-	nummer		GEUR	STOF	GELUID			GEVAAR			GROOTSTE AFSTAND	
			reparatie										
36	31	-	VERVAARDIGING VAN MEUBELS EN OVERIGE GOEDEREN N.E.G.										
361	9524	2	Meubelstoffeerderijen b.o. < 200 m2	0	10	10			0		10		1
362	321		Fabricage van munten, sieraden e.d.	30	10	10			10		30		2
363	322		Muziekinstrumentenfabrieken	30	10	30			10		30		2
45	41, 42, 43	-	BOUWNIJVERHEID										
45	41, 42, 43	3	- aannemersbedrijven met werkplaats: b.o.< 1000 m²	0	10	30			10		30		2
50	45, 47	-	HANDEL/REPARATIE VAN AUTO'S, MOTORFIETSEN; BENZINESERVICESTATIONS										
501, 502, 504	451, 452, 454		Handel in auto's en motorfietsen, reparatie- en servicebedrijven	10	0	30			10		30		2
5020.4	45204	B	Autobeklederijen	0	0	10			10		10		1
5020.5	45205		Autowasserijen	10	0	30			0		30		2
503, 504	453		Handel in auto- en motorfietsonderdelen en -accessoires	0	0	30			10		30		2
505	473	0	Benzineservisestations:										
505	473	3	- zonder LPG	30	0	30			10		30		2
51	46	-	GROOTHANDEL EN HANDELSBEMIDDELING										
511	461		Handelsbemiddeling (kantoren)	0	0	10			0		10		1
5122	4622		Grth in bloemen en planten	10	10	30			0		30		2
5134	4634		Grth in dranken	0	0	30			0		30		2
5135	4635		Grth in tabaksprodukten	10	0	30			0		30		2
5136	4636		Grth in suiker, chocolade en suikerwerk	10	10	30			0		30		2
5137	4637		Grth in koffie, thee, cacao en specerijen	30	10	30			0		30		2
5138, 5139	4638, 4639		Grth in overige voedings- en genotmiddelen	10	10	30			10		30		2
514	464, 46733		Grth in overige consumentenartikelen	10	10	30			10		30		2
5156	4676		Grth in overige intermediaire goederen	10	10	30			10		30		2
519	466, 469		Overige grth (bedrijfsmeubels, emballage, vakbenodigdheden e.d.	0	0	30			0		30		2
52	47	-	DETAILHANDEL EN REPARATIE T.B.V. PARTICULIEREN										
527	952		Reparatie t.b.v. particulieren (excl. auto's en motorfietsen)	0	0	10			10		10		1
64	53	-	POST EN TELECOMMUNICATIE										
641	531, 532		Post- en koeriersdiensten	0	0	30	C		0		30		2
642	61	A	Telecommunicatiebedrijven	0	0	10	C		0		10		1
70	41, 68	A	Verhuur van en handel in onroerend goed	0	0	10			0		10		1
71	77	-	VERHUUR VAN TRANSPORTMIDDELEN, MACHINES, ANDERE ROERENDE GOEDEREN										
711	7711		Personenautoverhuurbedrijven	10	0	30			10		30		2
714	772		Verhuurbedrijven voor roerende goederen n.e.g.	10	10	30			10		30	D	2

SBI-1993	SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS									CATEGORIE
-	-	nummer		GEUR	STOF	GELUID			GEVAAR			GROOTSTE AFSTAND	
72	62	-	COMPUTERSERVICE- EN INFORMATIETECHNOLOGIE										
72	62	A	Computerservice- en informatietechnologie-bureau's e.d.	0	0	10			0		10		1
73	72	-	SPEUR- EN ONTWIKKELINGSWERK										
731	721		Natuurwetenschappelijk speur- en ontwikkelingswerk	30	10	30			30	R	30		2
732	722		Maatschappij- en geesteswetenschappelijk onderzoek	0	0	10			0		10		1
74	63, 69tm71, 73, 74, 77, 78, 80tm82	-	OVERIGE ZAKELIJKE DIENSTVERLENING										
74	63, 69tm71, 73, 74, 77, 78, 80tm82	A	Overige zakelijke dienstverlening: kantoren	0	0	10			0		10	D	1
7481.3	74203		Foto- en filmontwikkelcentrales	10	0	30	C		10		30		2
7484.4	82992		Veilingen voor huisraad, kunst e.d.	0	0	10			0		10		1
90	37, 38, 39	-	MILIEUDIENSTVERLENING										
9002.2	382	A0	Afvalverwerkingsbedrijven:										
9002.2	382	A7	- verwerking fotochemisch en galvano-afval	10	10	30			30	R	30		2
93	96	-	OVERIGE DIENSTVERLENING										
9301.2	96012		Chemische wasserijen en ververijen	30	0	30			30	R	30		2
9301.3	96013	A	Wasverzendinrichtingen	0	0	30			0		30		2

3. Besluit geluidsbelasting grote luchtvaart

Besluit geluidsbelasting grote luchtvaart

Besluit van 17 december 1996, houdende vaststelling van grenswaarden voor de geluidsbelasting binnen en buiten de geluidszones rond grote-luchtvaartterreinen (Besluit geluidsbelasting grote luchtvaart)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer van 11 juli 1996, nr. MJZ9604008, Centrale Directie Juridische Zaken, Afdeling Wetgeving, gedaan na overleg met Onze Ministers van Verkeer en Waterstaat en van Defensie;

Gelet op artikel 25, eerste lid, aanhef en onder a, derde en vierde lid, van de Luchtvaartwet;

De Raad van State gehoord (advies van 18 september 1996, nr. W08.96.0301);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer van 16 december 1996, nr. MJZ 96072712, Centrale Directie Juridische Zaken, Afdeling Wetgeving, uitgebracht na overleg met Onze Ministers van Verkeer en Waterstaat en van Defensie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

HOOFDSTUK 1. BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

a. geluidszone: geluidszone als bedoeld in artikel 25a van de Luchtvaartwet voor de grenswaarde, bedoeld in artikel 25, eerste lid, aanhef en onder a, van die wet;

b. gebouw: gebouw als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder c, van de Woningwet;

c. andere geluidsgevoelige gebouwen: andere geluidsgevoelige gebouwen als bedoeld in artikel 1 van de Wet geluidhinder;

d. woonwagenstandplaats: standplaats als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder h, van de Woningwet;

e. ligplaats: plaats in het water, bestemd of aangewezen om door een woonschip bij verblijf te worden ingenomen;

f. bouwvergunning: vergunning als bedoeld in artikel 40, eerste lid, van de Woningwet;

g. geprojecteerd: nog niet aanwezig en waarvoor de bouwvergunning nog niet is verleend, maar waarvoor het bestemmingsplan dat geldt op het tijdstip van vaststelling van de geluidszone die verlening toelaat;

h. geluidsbelasting in Kosteneenheden: geluidsbelasting op een bepaalde plaats, veroorzaakt door de gezamenlijke op een luchtvaartterrein landende en opstijgende luchtvaartuigen, bedoeld in artikel 25, eerste lid, onder a, van de Luchtvaartwet,vastgesteld volgens de formule:

geluidsbelasting = $20 \times \log(\Sigma n \times 10^{L/15}) - 157$;
waarin het teken «Σ» staat voor de optelling van de bijdragen van alle luchtvaartuigen die ter plaatse voorbij vliegen in een periode van een jaar;

geluidsbelasting in Kosteneenheden: geluidsbelasting op een bepaalde plaats, veroorzaakt door de gezamenlijke op een luchtvaartterrein landende en opstijgende luchtvaartuigen, bedoeld in artikel 25, eerste lid, onder a, van de Luchtvaartwet, vastgesteld volgens de formule:
geluidsbelasting = $20 \times \log(\Sigma n \times 10^{L/15}) - 157$;
waarin het teken «Σ» staat voor de optelling van de bijdragen van alle luchtvaartuigen die ter plaatse voorbij vliegen in een periode van een jaar;
waarin het teken «n» staat voor een factor gelijk aan 1 gedurende de periode van 8.00 tot 18.00 uur en voor de verdere tijdsperiode volgens onderstaande tabel:

n	Tijdsperiode (lokale tijd)	
	van	tot
10	0	6 uur
8	6	7 uur
4	7	8 uur
1	8	18 uur
2	18	19 uur
3	19	20 uur
4	20	21 uur
6	21	22 uur
8	22	23 uur
10	23	24 uur

en waarin het teken «L» staat voor het maximaal geluidsniveau in dB(A) dat voor een passerend luchtvaartuig ter plaatse in de buitenlucht wordt of kan worden gemeten.

2. Voor de toepassing van het eerste lid, onderdeel e, wordt onder woonschip verstaan een schip dat uitsluitend of in hoofdzaak wordt gebezigd of bestemd is voor bewoning.

3. Een opvangcentrum als bedoeld in artikel 1, onderdeel d, van de Wet Centraal Orgaan opvang asielzoekers is geen woning als bedoeld in dit besluit.

HOOFDSTUK 2. DE MAXIMAAL TOELAATBARE GELUIDSBELASTING BUITEN DE GELUIDSZONE

Artikel 2

1. Voor de in het tweede lid genoemde luchtvaartterreinen is de grenswaarde voor de maximaal toelaatbare geluidsbelasting, bedoeld in artikel 25, eerste lid, aanhef en onder a, van de Luchtvaartwet, 35 Kosteneenheden.

2. De in het eerste lid bedoelde luchtvaartterreinen zijn:

a. de burgerluchtvaartterreinen Budel, Eelde, Lelystad, Maastricht, Rotterdam en Texel;

b. de militaire luchtvaartterreinen Deelen, Eindhoven, Gilze-Rijen, De Kooy, Leeuwarden, De Peel, Soesterberg, Twenthe, Valkenburg, Volkel en Woensdrecht.

Artikel 3

De grenswaarde voor structureel uitgevoerd nachtelijk vliegverkeer, bedoeld in artikel 25, vierde lid, van de Luchtvaartwet, geldt voor het luchtvaartterrein Maastricht.

HOOFDSTUK 3. DE MAXIMAAL TOELAATBARE GELUIDSBELASTING BINNEN DE GELUIDSZONE

TITEL 1. NIEUWE SITUATIES

Artikel 4

1. 35 Kosteneenheden is de maximaal toelaatbare geluidsbelasting van woningen, andere geluidsgevoelige gebouwen en woonwagenstandplaatsen die op het tijdstip van vaststelling van de geluidszone daarbinnen nog niet aanwezig zijn en waarvoor nog geen bouwvergunning is verleend.

2. 35 Kosteneenheden is de maximaal toelaatbare geluidsbelasting van ligplaatsen die op het tijdstip van vaststelling van de geluidszone daarbinnen nog niet aanwezig zijn.

Artikel 5

In afwijking van artikel 4, eerste lid is de maximaal toelaatbare geluidsbelasting van woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen als bedoeld in dat artikel:

a. 40 Kosteneenheden:

1°. voor woningen of andere geluidsgevoelige gebouwen die een open plek in de bestaande, te handhaven bebouwing opvullen;

2°. voor woningen of andere geluidsgevoelige gebouwen die zullen dienen ter vervanging van op die plaats reeds aanwezige bebouwing, niet zijnde woningen, andere geluidsgevoelige gebouwen of woonwagenstandplaatsen, of

3°. voor woningen of andere geluidsgevoelige gebouwen, indien uit het plan, bedoeld in artikel 20, eerste lid, onder d, van de Luchtvaartwet of uit de kaart, bedoeld in het tweede lid van dat artikel, blijkt dat de geluidsbelasting ter plaatse binnen redelijke termijn zal afnemen tot 35 Kosteneenheden of minder;

b. 45 Kosteneenheden:

1°. voor woningen die ter plaatse dringend noodzakelijk zijn om redenen van grond- of bedrijfsgebondenheid, of

2°. in een geval als bedoeld onder a:

1. voor geprojecteerde woningen of geprojecteerde andere geluidsgevoelige gebouwen, of

2. indien het voorziene aantal geluidgehinderden en de aan de uitwendige scheidingsconstructie optredende geluidsbelasting niet wezenlijk toenemen: voor woningen of andere geluidsgevoelige gebouwen die ? omdat het bestemmingsplan dat geldt op het tijdstip van vaststelling van de geluidszone, om financieel-economische redenen moet worden herzien ? gebouwd zullen worden in plaats van geprojecteerde woningen of geprojecteerde andere geluidsgevoelige gebouwen.

TITEL 2. NIEUWBOUW TER VERVANGING VAN BESTAANDE GELUIDSGEVOELIGE BEBOUWING

Artikel 6

1. In afwijking van artikel 4, eerste lid is 55, respectievelijk 65 Kosteneenheden de maximaal toelaatbare geluidsbelasting van woningen of andere geluidsgevoelige gebouwen als bedoeld in dat artikel die woningen, andere geluidsgevoelige gebouwen of woonwagenstandplaatsen vervangen die op het tijdstip van vaststelling van de geluidszone daarbinnen reeds aanwezig zijn, respectievelijk op dat tijdstip reeds een hogere geluidsbelasting ondervinden dan 40 Kosteneenheden.

2. Het eerste lid geldt niet indien de vervanging zou leiden tot:

   a. een ingrijpende wijziging van de bestaande stedebouwkundige functie of structuur;

   b. een wezenlijke toename van het aantal geluidgehinderden, of

   c. een wezenlijke toename van de aan de uitwendige scheidingsconstructie optredende geluidsbelasting.

TITEL 3. BESTAANDE SITUATIES

AFDELING 1. BESTAANDE WONINGEN

§ 1. Geluidsbelasting op tijdstip vaststelling geluidszone is 40 Kosteneenheden of minder

Artikel 7

40 Kosteneenheden is de maximaal toelaatbare geluidsbelasting van een woning die op het tijdstip van vaststelling van de geluidszone:

a. daarbinnen reeds aanwezig is of nog niet aanwezig is maar waarvoor de bouwvergunning is verleend, en

b. een geluidsbelasting ondervindt van 40 Kosteneenheden of minder.

Artikel 8

In afwijking van artikel 7 is 55 Kosteneenheden de maximaal toelaatbare geluidsbelasting van een woning als bedoeld in dat artikel, gelegen binnen de in artikel 25d van de Luchtvaartwet bedoelde geluidscontour die behoort bij de waarde van 40 Kosteneenheden, indien:

a. de geluidwering van de uitwendige scheidingsconstructie van de geluidsgevoelige ruimten, bedoeld in artikel 1 van de regeling, bedoeld in artikel 26b van de Luchtvaartwet, ten minste gelijk is aan de waarden, aangegeven in die regeling;

b. door Onze Minister een aanbod wordt gedaan voor het treffen van zodanige geluidwerende voorzieningen dat voldaan wordt aan de onder a bedoelde waarden, of

c. door de eigenaar of bewoner geen toestemming wordt gegeven voor het uitvoeren van een akoestisch en bouwtechnisch onderzoek als bedoeld in de onder a bedoelde regeling.

Artikel 9

In afwijking van de artikelen 7 en 8 is 65 Kosteneenheden de maximaal toelaatbare geluidsbelasting van een woning als bedoeld in die artikelen, gelegen binnen de in artikel 25d van de Luchtvaartwet bedoelde geluidscontour die behoort bij de waarde van 55 Kosteneenheden, indien door Onze Minister, op een door de eigenaar binnen zes maanden na vaststelling van de geluidszone ingediend schriftelijk verzoek:

a. is vastgesteld dat de geluidwering van de uitwendige scheidingsconstructie van de geluidsgevoelige ruimten, bedoeld in artikel 1 van de regeling, bedoeld in artikel 26b van de Luchtvaartwet, ten minste gelijk is aan de waarden, aangegeven in die regeling, of

b. zodanige geluidwerende voorzieningen zijn getroffen dat voldaan wordt aan de onder a bedoelde waarden.

§ 2. Geluidsbelasting op tijdstip vaststelling geluidszone is hoger dan 40 Kosteneenheden

Artikel 10

55 Kosteneenheden is de maximaal toelaatbare geluidsbelasting van een woning die op het tijdstip van vaststelling van de geluidszone:

a. daarbinnen reeds aanwezig is of nog niet aanwezig is maar waarvoor de bouwvergunning is verleend, en

b. een geluidsbelasting ondervindt van meer dan 40 Kosteneenheden.

Artikel 11

In afwijking van artikel 10 is 65 Kosteneenheden de maximaal toelaatbare geluidsbelasting van een woning als bedoeld in dat artikel, gelegen binnen de in artikel 25d van de Luchtvaartwet bedoelde geluidscontour die behoort bij de waarde van 55 Kosteneenheden, indien:

a. de geluidwering van de uitwendige scheidingsconstructie van de geluidsgevoelige ruimten, bedoeld in artikel 1 van de regeling, bedoeld in artikel 26b van de Luchtvaartwet, ten minste gelijk is aan de waarden, aangegeven in die regeling;

b. de woning gebouwd is krachtens een bouwvergunning waarvoor de aanvraag bij burgemeester en wethouders is ingediend na 14 februari 1983, en de geluidsbelasting in Kosteneenheden volgens de in artikel 25d van de Luchtvaartwet bedoelde geluidscontouren niet zodanig hoger is dan de geluidsbelasting in Kosteneenheden op de datum waarop de bouwvergunning is verleend, dat krachtens de onder a bedoelde regeling een zwaardere eis aan de onder a bedoelde geluidwering zou gelden dan de eis die op de laatstbedoelde datum gold bij toepassing van artikel 8 van het Besluit geluidwering gebouwen, dan wel van afdeling 3.1 van het Bouwbesluit 2003;

c. door Onze Minister een aanbod wordt gedaan voor het treffen van zodanige geluidwerende voorzieningen dat voldaan wordt aan de onder a bedoelde waarden, of

d. door de eigenaar of bewoner geen toestemming wordt gegeven voor het uitvoeren van een akoestisch en bouwtechnisch onderzoek als bedoeld in de onder a bedoelde regeling.

AFDELING 2. BESTAANDE ANDERE GELUIDSGEVOELIGE GEBOUWEN

Artikel 12

1. Op schriftelijk verzoek van burgemeester en wethouders stelt Onze Minister een waarde vast voor de maximaal toelaatbare geluidsbelasting van een ander geluidsgevoelig gebouw dat op het tijdstip van vaststelling van de geluidszone daarbinnen reeds aanwezig is of nog niet aanwezig is maar waarvoor de bouwvergunning is verleend.

2. De in het eerste lid bedoelde waarde is niet hoger dan 65 Kosteneenheden.

3. Vaststelling van een waarde als bedoeld in het eerste lid kan alleen geschieden indien naar het oordeel van Onze Minister geluidhinder voor de gebruikers van het andere geluidsgevoelige gebouw kan worden voorkomen door zodanige geluidwerende voorzieningen aan dat gebouw dat de geluidsbelasting binnen dat gebouw een milieuhygiënisch aanvaardbaar niveau niet te boven gaat.

4. Een verzoek als bedoeld in het eerste lid is pas ontvankelijk als het overleg, bedoeld in artikel 19 van de Luchtvaartwet, voor het betrokken luchtvaartterrein is afgerond.

AFDELING 3. BESTAANDE WOONWAGENSTANDPLAATSEN EN LIGPLAATSEN

Artikel 13

De maximaal toelaatbare geluidsbelasting van een woonwagenstandplaats die op het tijdstip van vaststelling van de geluidszone daarbinnen reeds aanwezig is of nog niet aanwezig is maar waarvoor de bouwvergunning is verleend, is 40 Kosteneenheden.

Artikel 13a

De maximaal toelaatbare geluidsbelasting van een ligplaats die op het tijdstip van vaststelling van de geluidszone daarbinnen reeds aanwezig is, is 40 Kosteneenheden.

HOOFDSTUK 4. OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 14

Onze Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer zendt, in overeenstemming met Onze Minister, binnen drie jaar na de inwerkingtreding van dit besluit aan de Staten-Generaal een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van dit besluit in de praktijk.

Artikel 15

[Wijzigt het Besluit geluidsbelasting kleine luchtvaart.]

Artikel 16

Het Besluit geluidsbelasting grote luchtvaartterreinen wordt ingetrokken.

Artikel 17

1. Het Besluit geluidsbelasting grote luchtvaartterreinen blijft van toepassing op een verzoek als bedoeld in artikel 8 van dat besluit dat bij Onze Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer is ingediend vóór de datum van inwerkingtreding van dit besluit.

2. Het Besluit geluidsbelasting grote luchtvaartterreinen ? met uitzondering van de vaststelling van hogere waarden, bedoeld in deartikelen 3, tweede en derde lid, en 6, tweede lid, en met uitzondering van artikel 8 ? blijft van toepassing op een bestemmingsplan dat is of wordt vastgesteld ter uitvoering van aanwijzingen als bedoeld in artikel 26 van de Luchtvaartwet die gegeven zijn vóór de datum van inwerkingtreding van dit besluit.

3. Het tweede lid geldt niet voor woningen, andere geluidsgevoelige gebouwen en woonwagenstandplaatsen die op het tijdstip van vaststelling van de geluidszone daarbinnen reeds aanwezig zijn of nog niet aanwezig zijn maar waarvoor de bouwvergunning is verleend.

4. Indien het tweede lid van toepassing is, is de maximaal vast te stellen hogere waarde, genoemd in de artikelen 3, tweede en derde lid, en 6, tweede lid, van het Besluit geluidsbelasting grote luchtvaartterreinen, voor de in die bepalingen bedoelde gevallen de ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting.

Artikel 18

Dit besluit treedt in werking met ingang van de veertiende dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Artikel 19

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit geluidsbelasting grote luchtvaart.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 17 december 1996

Beatrix

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

Margaretha de Boer

Uitgegeven drieëntwintigste december 1996

De Minister van Justitie,

W. Sorgdrager

(vervallen d.d. 24-12-2008)

4. Functies en waterwinning

Functies en waterwinning

Harmoniërende functies

Hieronder worden functies verstaan die goed samengaan met de drinkwaterwinning. Daarbij kan gedacht worden aan:

- extensieve land- en tuinbouw, waaronder beheerslandbouw en biologische land- en tuinbouw;
- extensieve recreatie;
- landschaps-, natuur- en bosbouw;
- nieuwe landgoederen en buitenplaatsen.

Grote en grootschalige risicovolle functies

Hieronder wordt verstaan grote vormen van:

- (dag- en verblijfs)recreatie;
- woningbouw (minimaal tien woningen);
- stedenbouw (winkelcentra, bedrijven voor horeca, handel en dienstverlening);
- autowegen (inclusief parkeerterreinen, transferia), spoorwegen (inclusief emplacementen) en waterwegen (inclusief havens);
- bedrijventerreinen;
- buisleidingen voor gas, olie(producten) of chemicaliën;
- nieuwe rioolwaterzuiveringsinstallaties en diepteontginningen.

5. Definitief besluit Dinkelland

Natura 2000-gebied Dinkelland

De Staatssecretaris van Economische Zaken

Gelet op artikel 3, eerste lid, en artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206);

Gelet op het Uitvoeringsbesluit van de Commissie 2013/26/EU van 16 november 2012 op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, tot vaststelling van een zesde bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PbEU 2013, L 24/379);

Gelet op artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998;

BESLUIT:

Artikel 1

1. Als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206) wordt aangewezen: het op de bij dit besluit behorende kaart aangegeven gebied, bekend onder de naam: **Dinkelland**.
2. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire habitattypen zijn met een sterretje (*) aangeduid:
   - H3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het *Littorelletalia uniflorae* en/of *Isoëto-Nanojuncetea*
   - H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*
   - H4030 Droge Europese heide
   - H6120 *Kalkminnend grasland op dorre zandbodem
   - H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)
   - H6410 Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*)
   - H7150 Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion*
   - H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae*))
3. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende soort opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire soorten zijn met een sterretje (*) aangeduid:
   - H1163 Rivierdonderpad (*Cottus gobio*)

Artikel 2

1. Dit besluit gaat vergezeld van een Nota van toelichting inclusief bijlagen en een kaart die integraal deel uitmaken van dit besluit.
2. De in artikel 1 genoemde speciale beschermingszone vormt het Natura 2000-gebied **Dinkelland**, waarvan de instandhoudingsdoelstelling in de zin van artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 is opgenomen in de Nota van toelichting.

Artikel 3

Als onderdeel van het beschermd natuurmonument Snoeyinksbeek, zoals aangewezen bij besluit van 26 januari 1983 (NLB/GS/GA-54632), komen te vervallen: de in paragraaf 3.5 van de Nota van toelichting van dit besluit bedoelde terreindelen, welke zijn aangegeven op de kaart opgenomen in bijlage A bij deze Nota van toelichting.

Artikel 4

1. De bekendmaking van dit besluit geschiedt in de Staatscourant.
2. Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking in de Staatscourant.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
w.g. Sharon A.M. Dijksma
d.d. 4 juli 2013

Dit aanwijzingsbesluit en de daarbij behorende Nota van toelichting worden gedurende zes weken ter inzage gelegd. De exacte periode en locatie worden vermeld in de bekendmaking die wordt gepubliceerd in de Staatscourant en in de advertentie die wordt gepubliceerd in gedrukte media en op internet.

Het aanwijzingsbesluit kan digitaal worden ingezien via de website www.rijksoverheid.nl/natura2000.

Belanghebbenden die hun zienswijze als bedoeld in artikel 3:15 van de Algemene wet bestuursrecht naar voren hebben gebracht of die het redelijkerwijs niet verweten kan worden geen zienswijze naar voren te hebben gebracht, kunnen gedurende zes weken ná de bekendmaking beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA te Den Haag.

Nota van toelichting van het Natura 2000-gebied Dinkelland inhoudende de aanwijzing als speciale beschermingszone in het kader van de Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna en hierna te noemen de Habitatrichtlijn

1 INLEIDING

Met dit besluit wordt het gebied Dinkelland aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn. Het gebied wordt ook aangewezen als het Natura 2000-gebied Dinkelland, waarbij instandhoudingsdoelstellingen worden toegevoegd.

In artikel 1 van het besluit staat de naam van het gebied en worden de habitattypen en habitatsoorten opgesomd, waarvoor het gebied is aangewezen.

In artikel 2 van het besluit wordt de term Natura 2000-gebied geïntroduceerd en wordt bepaald dat er voor het gebied een instandhoudingsdoelstelling verwezenlijkt dient te worden. Deze doelstelling heeft betrekking op de in artikel 1 opgesomde habitattypen en habitatsoorten. In dit deel van het besluit is het Natura 2000-gebied Dinkelland gevormd uit het Habitatrichtlijngebied, waarbij instandhoudingsdoelstellingen zijn toegevoegd. De instandhoudingsdoelstellingen staan in de Nota van toelichting.

Artikel 3 regelt de bekendmaking en de inwerkingtreding van dit besluit.

In hoofdstuk 2 van deze Nota van toelichting wordt de aanwijzing op grond van de Habitatrichtlijn kort toegelicht. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 een gebiedsbeschrijving gegeven en wordt ingegaan op eventuele grenswijzigingen die zijn doorgevoerd nadat het gebied bij de Europese Commissie is aangemeld. Tevens wordt in hoofdstuk 3 de bij dit besluit behorende kaart toegelicht.
In hoofdstuk 4 wordt een opsomming gegeven van habitattypen en soorten waaraan het gebied zijn betekenis ontleent. Eventueel doorgevoerde wijzigingen worden in bijlage B van een toelichting voorzien.

Een belangrijk onderdeel van de Nota van toelichting is de opsomming van de instandhoudingsdoelstellingen in hoofdstuk 5. Allereerst worden de algemene doelstellingen geformuleerd en vervolgens staan de instandhoudingsdoelstellingen van de in het gebied aanwezige habitattypen en soorten vermeld. Er wordt aangegeven in welke richting de instandhoudingsdoelstelling zich zal moeten ontwikkelen. Daarvoor worden de termen “behoud”, “uitbreiding” en “verbetering” gebruikt. Voor een habitattype wordt de verdeling gemaakt in oppervlakte en kwaliteit, zodat de aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een habitattype altijd in de vorm van “behoud” of “uitbreiding” van de oppervlakte en van “behoud” of “verbetering” van de kwaliteit wordt gegeven. Voor soorten is het leefgebied medebepalend en geldt een verdeling in omvang en kwaliteit van het leefgebied. De aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een soort is altijd in de vorm van “behoud” of “uitbreiding” van de omvang van het leefgebied en van “behoud” of “verbetering” van de kwaliteit van het leefgebied ten behoeve van “behoud” of “uitbreiding” van de populatie.

Daarnaast zijn aan de Nota van toelichting drie bijlagen toegevoegd. Ook de bijlagen maken integraal onderdeel uit van het besluit. Bijlage A (voor zover van toepassing) laat zien welke terreindelen zijn vervallen of zijn toegevoegd als onderdeel van de speciale beschermingszone in de zin van de Vogelrichtlijn. Bijlage B is toegevoegd naar aanleiding van zienswijzen en omvat een nadere onderbouwing van de wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen, van de selectie als Habitatrichtlijngebied en toewijzing van en wijzigingen in instandhoudingsdoelstellingen. In bijlage C wordt naar aanleiding van de ontvangen zienswijzen een nadere onderbouwing van het besluit gegeven. De gebiedsspecifieke behandeling van zienswijzen in deze bijlage beperkt zich tot de punten die direct van invloed zijn op dit aanwijzingsbesluit.

2 AANWIJZING HABITATRICHTLIJN

Door middel van dit besluit wordt het gebied Dinkelland aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn (verder aangeduid als "Habitatrichtlijngebied"). Het gebied is in mei 2003 aangemeld volgens de procedure zoals opgenomen in artikel 4 van deze Richtlijn, waarna het gebied in december 2004 door de Europese Commissie onder de naam "Dinkelland" en onder nummer NL9801021 is geplaatst op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio[1]. Het gebied is onder meer aangewezen voor drie prioritaire habitattypen in de zin van artikel 1 van de Habitatrichtlijn.

Dit Habitatrichtlijngebied wordt voortaan aangeduid als Natura 2000-gebied Dinkelland (landelijk gebiedsnummer 49).
Natura 2000 is het samenhangende Europees ecologisch netwerk bestaande uit de gebieden aangewezen onder de Habitatrichtlijn en onder de Vogelrichtlijn. Dit netwerk moet de betrokken natuurlijke habitattypen, habitats van soorten en de leefgebieden van vogels in een gunstige staat van instandhouding behouden of, in voorkomend geval, herstellen. De instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5) en eventuele wijziging van de begrenzing zijn in algemene zin nader toegelicht in het Natura 2000 doelendocument (2006)[2]. Dit document geeft het beleidskader van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen weer en van de daarbij gehanteerde systematiek. Beschrijvingen van habitattypen en (vogel)soorten waarvoor doelen zijn vastgesteld, zijn opgenomen in het Natura 2000 profielendocument (2008)[3].

Het Natura 2000-gebied Dinkelland ligt in de provincie Overijssel en behoort tot het grondgebied van de gemeenten Dinkelland en Losser.

2.1 Beschermde natuurmonumenten

Ingevolge artikel 15a, tweede en derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998
vervalt van rechtswege de status van het hieronder genoemde natuurmonument[4], voor zover gelegen in het Natura 2000-gebied. Een of meerdere terreindelen van het beschermd natuurmonument vallen buiten het Natura 2000-gebied. Van deze terreindelen vervalt de status van beschermd natuurmonument op grond van artikel 3 van dit besluit. In paragraaf 3.5 van deze Nota van toelichting is hierop een toelichting gegeven.
Het beschermd natuurmonument Snoeyinksbeek is aangewezen op 26 januari 1983 (NLB/GS/GA-54632; Stcrt. 1983, nr. 49). Het oostelijk deel van het natuurmonument is opgenomen in het Natura 2000-gebied. Het westelijk deel is opgenomen in het Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal.
Op grond van de wet heeft de instandhoudingsdoelstelling voor de gedeelten van het Natura 2000-gebied waarop de aanwijzing als natuurmonument van toepassing was, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals deze waren vastgelegd in het vervallen besluit (zie verder hoofdstuk 5).
De gebieden, die in het verleden als natuurmonument zijn aangewezen, zijn op de bijgevoegde kaarten ook als zodanig te herkennen.

[1] Beschikking van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 7 december 2004 tot vaststelling, op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, van de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (2004/813/EG). PB EU 2004, L 387/1. Laatstelijk vervangen door Uitvoeringsbesluit van de Commissie 2013/26/EU van 16 november 2012 tot vaststelling van een zesde bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PbEU 2013, L 24/ 379).
[2] Ministerie van LNV (2006): Natura 2000 doelendocument. Duidelijkheid bieden, richting geven en ruimte laten. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
[3] Ministerie van LNV (2008): Natura 2000 profielendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
[4] De oude wet kende zowel staatsnatuurmonumenten als beschermde natuurmonumenten. Dit verschil is in de huidige wet komen te vervallen.

3 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEGRENZING

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het Natura 2000-gebied Dinkelland bestaat uit het beekdal van de Dinkel met een aantal zijbeken, waaronder het oostelijk deel van het beekdal van de Snoeyinksbeek, en een drietal gevarieerde heideterreinen langs de Puntbeek en Rammelbeek, te weten Punthuizen, Stroothuizen en het Beuninger Achterveld.
De Dinkel is een kleine laaglandrivier. Bovenstrooms van de aftakking van het Omleidingskanaal heeft de Dinkel een vrij natuurlijke hydrodynamiek. Benedenstrooms van deze aftakking is de hydrodynamiek sterk gereguleerd. Landschappelijk is het een gaaf beekdal, gekenmerkt door hoogteverschillen, houtwallen, bossen en vochtige en schrale graslanden en heideterreinen.
De delen nabij Punthuizen bestaan uit vochtige en droge heide, heischrale graslanden en blauwgraslanden, afgewisseld met bosjes.

3.2 Landschappelijke context en kenmerken begrenzing

Dinkelland behoort tot het Natura 2000-landschap "Beekdalen".

De ligging van de habitattypen en van de leefgebieden van de soorten (paragraaf 4.4) waarvoor het gebied is aangewezen, vormt het uitgangspunt voor de begrenzing van de Habitatrichtlijngebieden. Dit is inclusief terreindelen die van mindere kwaliteit zijn. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren, alsmede terreindelen die noodzakelijk worden geacht om de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten in stand te houden en te herstellen[5].
Bij de keuze en de afbakening van de gebieden is geen rekening gehouden met andere vereisten dan die verband houden met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna[6].

3.3 Begrenzing en oppervlakte

De begrenzing van het Natura 2000-gebied Dinkelland is op de bijbehorende kaart aangegeven (kaartproduktie: 24-06-2013). Het gebied omvat in grote lijnen de beeklopen van de Rühenbergerbeek vanaf de grens, de Glanerbeek vanaf net ten noorden van de zuiveringsinstallatie in Glanerbrug, de Elsbeek vanaf de Kennebroeksbrug en Snoeyinksbeek vanaf het Smoddebosch met aangrenzende natuurterreinen en graslanden en de loop van de Dinkel eveneens met aangrenzende natuurterreinen en graslanden tot bij Beuningen. Ook behoren Stroothuizen, Beuninger Achterveld en Punthuizen tot het gebied.

Het Natura 2000-gebied beslaat een oppervlakte van ongeveer 530 ha, waarvan 10 ha onderdeel uitmaakte van het beschermd natuurmonument Snoeyinksbeek. Voor de exacte oppervlakte wordt verwezen naar de legenda van de bij dit besluit behorende kaart. Dit cijfer betreft de bruto-oppervlakte omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met niet op de kaart, tekstueel uitgesloten delen (zie paragraaf 3.4).

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op de kaart op enkele technische punten verbeterd[7]:

- Bestaande bebouwing (inclusief erven en tuinen; reeds tekstueel geëxclaveerd) waar geen Natura 2000-waarden voorkomen, is waar mogelijk op grond van kadastrale of topografische lijnen ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht. (º)
- Verharde wegen, die ook reeds tekstueel zijn geëxclaveerd, zijn aan de rand van het gebied zoveel mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.
- De begrenzing is afgestemd op die van het (voormalige) natuurmonument opdat deze geheel binnen het Habitatrichtlijngebied valt (zie paragraaf 3.5 voor afwijking op deze beleidsregel).

[5] De begrenzingsmethodiek is verder uitgewerkt in het Gebiedendocument (2004).
[6] Hof van Justitie EG, 7 november 2000, First Corporate Shipping, zaak C-371/98, punten 16 en 25.
[7] Wijzigingen aangeduid met (º) betreffen aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbesluit.

- Overlap van 5 meter of minder met kadastrale percelen die grotendeels buiten het gebied zijn gelegen, is gelet op de kadastrale inschrijving[8], waar mogelijk beperkt. Dit betekent dat aldaar de kadastrale lijn is aangehouden. Deze werkwijze is alleen gevolgd op plekken waar geen Natura 2000-waarden aanwezig zijn. (º)

Overige wijzigingen van 1 ha of meer worden in de volgende alinea's toegelicht.

Het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is verkleind:
Landgoed Singraven (244 ha) is buiten de begrenzing van het gebied gebracht, omdat habitattypen (zoals eiken-haagbeukenbossen (H9160)) er niet of nauwelijks aanwezig blijken te zijn. Binnen Twente is gekozen voor het goed ontwikkelde voorbeeld van het habitattype eiken-haagbeukenbos: het Smoddebos, onderdeel van Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal (050).

Het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op een aantal plaatsen uitgebreid:

- Deelgebied Stroothuizen is uitgebreid met enkele percelen nieuwe natuur (26 ha) aan zuid- en noordzijde die behoren tot het (hydrologische) intrekgebied. Dit is van belang voor de instandhouding van de aanwezige habitattypen, alsmede voor uitbreiding en/of kwaliteitsverbetering van zwakgebufferde vennen (H3130), vochtige heiden (H4010), blauwgraslanden (H6410) en vochtige alluviale bossen (H91E0).
- Het deelgebied Punthuizen is aan de west- en zuidzijde uitgebreid (52 ha) waardoor verbinding ontstaat met het deelgebied Beuninger Achterveld. Dit leidt tot samenhang van deze deelgebieden en is van belang voor instandhouding, uitbreiding en kwaliteitsverbetering van de habitattypen zwakgebufferde vennen (H3130), blauwgraslanden (H6410), vochtige heiden (H4010) en droge heiden (H4030).
- Het gebied is uitgebreid met het deel van het beschermd natuurmonument Snoeyinksbeek tussen het Smoddebosch en de Dinkel (aansluitend op de uitbreiding van Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal (050)) met daaraan grenzende percelen (eigendom Natuurmonumenten), onder andere wegens het voorkomen van de rivierdonderpad (H1163) (15 ha). Dit is minder dan in het ontwerpbesluit was opgenomen, omdat hierin ook niet verworven nieuwe natuur was opgenomen die geen directe betekenis heeft voor de instandhouding van het gebied. (º)

Bij de aanmelding als Habitatrichtlijngebied is vrijwel het gehele overstromingsgebied van de Dinkel van de Duitse grens tot aan het Omleidingskanaal begrensd (zie Reactiedocument 2004[9], pagina 90). De begrenzing van landbouwgronden langs de Dinkel is in beginsel beperkt tot een strook aan weerszijden van de rivier waarbinnen de beek kan meanderen en waar mogelijkheden zijn voor ontwikkeling van het habitattype stroomdalgraslanden (H6120). Dit betreft een totale verkleining van ruim 300 hectare. (º)
Bij de aanpassing van de begrenzing langs de Dinkel zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- In elk geval is minimaal een strook van 25 meter aan weerszijden van de Dinkel aangehouden waar kans is dat de beek zich in de toekomst kan verplaatsen (zowel in lengte- als in breedterichting) en/of waar ontwikkelingsmogelijkheden zijn voor stroomdalgraslanden (afhankelijk van hoogteligging, overstromingskansen en zandafzetting);
- Andere gebieden waar qua hoogteligging, textuur of grondsoort, ook stroomdalgraslanden kunnen ontstaan zijn gehandhaafd;
- Andere aanwezige habitattypen, met name vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (H91E0C) en overige bestaande natuur zijn ook gehandhaafd. Op de verwijderde landbouwgronden zijn verder geen relevante Natura 2000-waarden aanwezig (en er zijn ook geen mogelijkheden voor uitbreiding van het habitattype);
- De begrenzing wordt waar mogelijk op herkenbare grenzen gelegd.

De strookbreedte van minimaal 25 meter aan weerszijden van de rivier geeft voldoende ruimte voor natuurlijke verlegging van het zomerbed in de komende tientallen jaren. Uit de historische loop van de Dinkel, toen er sprake was van vrije meandering met erosie en sedimentatie, kan worden afgeleid dat het

[8] Conform artikel 15 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (Stb. 2004, 31) is dit besluit, wat betreft de kadastrale percelen die geheel of gedeeltelijk binnen het aangewezen gebied zijn gelegen, in de kadastrale registratie als beperking ingeschreven.
[9] Ministerie van LNV (2004): Reactiedocument aanmelding Habitatrichtlijngebieden. Resultaten van de ontvangen reacties bij de openbare procedure voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden in het kader van Natura 2000. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

verloop van de Dinkel 0,11–0,40 meter per jaar bedraagt. In een periode van 30 jaar tijd gaat het dus maximaal om 12 meter verlegging, ruim binnen de gekozen strookbreedte.

Voor de ontwikkeling van stroomdalgraslanden zijn de volgende voorwaarden belangrijk:
1. Minerale bodems die behoren tot de categorieën vlakvaaggrond (soms vorstvaaggrond) blijven binnen de begrenzing. Dit zijn de locaties waar actueel dan wel potentieel het betreffende vegetatietype (plantenassociatie *Festuco-Thymetum*) voorkomt langs de Dinkel. Fysiografisch gaat het om de oeverwallen langs de rivier en de kronkelwaarden.
2. De begrensde gronden worden jaarlijks overstroomd met Dinkelwater.
3. Erosie en sedimentatie zijn van belang voor de zandafzetting, wat weer bijdraagt aan het ontwikkelen van stroomdalgrasland. Binnen de aangepaste begrenzing is voor de komende 60 jaar voldoende ruimte voor erosie en sedimentatie.
4. Delen van de gebieden waar zandafzetting plaatsvindt. Zandafzetting is een belangrijke randvoorwaarde voor de ontwikkeling van het *Festuco-Thymetum*. Zandafzetting blijkt volgens een steekproefsgewijze kartering van het hoogwater in augustus 2010 slechts voor te komen in een strook van minder dan 10 m langs de Dinkel. Zandafzetting valt dus binnen de aangehouden minimale breedte van 25 m.

3.4 Toelichting bij de kaart en uitgesloten delen

De begrenzing van het Natura 2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Voor zover van toepassing is daarbij onderscheid gemaakt tussen de begrenzingen van Habitatrichtlijngebied, Vogelrichtlijngebied en (voormalige) natuurmonumenten. Daar waar de kaart en de Nota van toelichting, bijvoorbeeld om kaarttechnische redenen, niet overeenstemmen, is de tekst in deze paragraaf doorslaggevend. In voorkomende gevallen zijn op de kaart ook aangrenzende Natura 2000-gebieden aangegeven. Aan de indicatief aangeduide begrenzing van deze gebieden kunnen geen rechten worden ontleend (voor de begrenzing van deze gebieden wordt verwezen naar de kaarten van de betreffende aangewezen of aangemelde gebieden).

Voor de begrenzing van Natura 2000-gebieden geldt de volgende algemene exclaveringsformule: Bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in paragraaf 3.3 wordt afgeweken. Voor de gebruikte begrippen gelden de volgende definities (voor zover van toepassing in het onderhavige gebied):
- Bebouwing betreft één of meer gebouwen of bouwwerken geen gebouwen zijnde. Gebouw: elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt. Bouwwerk: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, welke hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, of hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.
- Erven zijn de onmiddellijk aan een woning of ander gebouw gelegen, daarbij behorende en daarmede in gebruik zijnde terreinen.
- Tuinen zijn in de onmiddellijke nabijheid van een woning of ander gebouw gelegen intensief onderhouden terreinen, beplant met siergewassen en gazons of in gebruik als moestuin, die zich duidelijk onderscheiden van de omgeving. Tuinen zijn meestal besloten en omheind middels een afrastering, schutting, muur of haag, of (deels) omgeven door een sloot.
- Verhardingen kunnen bijvoorbeeld zijn: wegen, pleinen, parkeervoorzieningen, erfverhardingen en steenglooiingen. Wegen betreffen alle voor het gemotoriseerd verkeer in gebruik zijnde kunstmatig verharde wegen met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermen of zijkanten.
- Hoofdspoorwegen betreffen spoorlijnen die zijn opgenomen in het Besluit aanwijzing hoofdspoorwegen (Stb. 2004, nr. 722). Langs hoofdspoorwegen geldt artikel 20 van de Spoorwegwet.

3.5 Intrekking deel beschermd natuurmonument

Een of meerdere terreindelen van het beschermd natuurmonument Snoeyinksbeek zijn gelegen buiten het Natura 2000-gebied (zie ook paragraaf 2.1)
Dit betreft een strook cultuurgrond zoals aangeduid op de detailkaart die is opgenomen in bijlage A van deze Nota van toelichting. De totale omvang van deze strook bedraagt 0,05 ha. Deze strook herbergt geen waarden die zijn aan te merken als natuurschoon of die van natuurwetenschappelijke betekenis zijn zoals

bedoeld in de genoemde aanwijzing tot beschermd natuurmonument. Om deze reden is de aanwijzing tot beschermd natuurmonument van de in bijlage A aangeduide terreindelen op grond van artikel 15 van de Natuurbeschermingswet 1998 ingetrokken.

4 NATURA 2000-WAARDEN

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt allereerst een opsomming gegeven van de waarden waaraan het gebied zijn betekenis ontleent als Habitatrichtlijngebied. Wat betreft de aanwijzing als Habitatrichtlijngebied wordt in paragrafen 4.2.1 en 4.2.2 een lijst gegeven van de habitattypen (met vermelding van de aanwezige subtypen) en soorten waarvoor het gebied is aangewezen[10]. Op alle vermelde Natura 2000-waarden is een instandhoudingsdoelstelling van toepassing (zie hoofdstuk 5).
Vervolgens wordt in paragraaf 4.3 vermeld welke selectiecriteria op het Habitatrichtlijngebied van toepassing zijn en wordt onderbouwd waarom het gebied als Habitatrichtlijngebied is geselecteerd. Van elke Natura 2000-waarde waarvoor het gebied aan de selectiecriteria voldoet, wordt in bijlage B.2 in tekst en/of tabelvorm de betekenis (relatieve bijdrage) van het gebied afgezet tegen de betekenis van de andere Habitatrichtlijngebieden die aan de selectiecriteria voldoen. Ten slotte beschrijft paragraaf 4.4 de verspreiding van habitattypen en soorten binnen het gebied, ter onderbouwing van de gevolgde gebiedsbegrenzing van het Habitatrichtlijngebied.

4.2 Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen

4.2.1 Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I[11])

Het gebied is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitats opgenomen in bijlage I van de Habitatrichtlijn, waarvoor het gebied een bijdrage levert aan de instandhouding op landelijk niveau. Ten behoeve van de nationale uitwerking van de Habitatrichtlijn is een deel van de habitattypen verdeeld in subtypen, vanwege de zeer ruime variatie in fysieke omstandigheden en soortensamenstelling. De namen van de habitattypen en daarvan afgeleide subtypen zullen verder met hun verkorte namen worden aangeduid. Wijzigingen ten opzichte van de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) en/of het ontwerpbesluit (2007) zijn verklaard in bijlage B.1 van deze Nota van toelichting[7].

H3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het *Littorelletalia uniflorae* en/of *Isoëto-Nanojuncetea*
Verkorte naam Zwakgebufferde vennen

H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*
Verkorte naam Vochtige heiden
betreft het subtype:
H4010A Vochtige heiden (*hogere zandgronden*)

H4030 Droge Europese heide
Verkorte naam Droge heiden

H6120 *Kalkminnend grasland op dorre zandbodem
Verkorte naam Stroomdalgraslanden

H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)
Verkorte naam Heischrale graslanden

H6410 Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*)
Verkorte naam Blauwgraslanden

[10] Prioritaire habitattypen en habitatsoorten zijn in bijlagen I en II van de Habitatrichtlijn en in dit besluit aangeduid met een sterretje *.
[11] Bijlagen I en II laatstelijk aangepast op 20 november 2006, Richtlijn 2006/105/EG, PbEG L 363, 20.12.2006, p. 368-405 (zie ook rectificatie PbEG L 80, 21.3.2007, p. 15).

H7150 Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion*
Verkorte naam Pioniervegetaties met snavelbiezen

H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae*)
Verkorte naam Vochtige alluviale bossen
betreft het subtype:
H91E0C *Vochtige alluviale bossen (*beekbegeleidende bossen*)

4.2.2 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II[11])
Het gebied is aangewezen voor de volgende soort opgenomen in bijlage II van de Habitatrichtlijn, waarvoor het gebied een wezenlijke functie in de levenscyclus vervult. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de instandhouding op landelijk niveau. Wijzigingen ten opzichte van de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) en/of het ontwerpbesluit (2007) zijn verklaard in bijlage B.1 van deze Nota van toelichting[7].

H1163 Rivierdonderpad (*Cottus gobio*)

4.3 Habitatrichtlijn: waarden waarvoor het gebied aan de selectiecriteria voldoet

4.3.1 Habitattypen (bijlage I)
Voor niet-prioritaire habitattypen opgenomen in bijlage I van de Habitatrichtlijn zijn in de eerste stap van het selectieproces in beginsel de "vijf belangrijkste gebieden" geselecteerd. Voor habitattypen welke verdeeld zijn in subtypen, geldt een aantal van "drie belangrijkste gebieden" per subtype. Voor prioritaire habitattypen[10] geldt een aantal van "tien belangrijkste gebieden" en voor subtypen van prioritaire habitattypen een aantal van "vijf belangrijkste gebieden" per subtype. Verdeling in subtypen ten behoeve van de selectie is alleen toegepast indien de subtypen een verschillende verspreiding hebben en de beschikbare gegevens verdeling in subtypen toelaten. Voor één habitattype, dat in voldoende mate in gebieden is vertegenwoordigd die voor andere waarden zijn opgenomen, zijn geen gebieden geselecteerd (slijkgrasvelden (H1320)). De betekenis van het gebied is afgemeten aan de aanwezige oppervlakte en zo nodig ook de representativiteit van het habitattype. In een tweede stap zijn eventueel nog extra gebieden toegevoegd met het oog op landelijke dekking, geografische spreiding en grensoverschrijding[12]. In de onderstaande tabel zijn de habitattypen vermeld die bij de aanmelding hebben geleid tot selectie van het gebied en/of de habitattypen waarvoor het gebied op grond van de huidige gegevens en omstandigheden aan de selectiecriteria zou voldoen (zie ook bijlage B.2).

Habitattype	X[a]	Y[b]	Landelijke oppervlakte [c]	Oppervlakte in Dinkelland [d]	Oppervlakte in Yde gebied [e]	Selectie bij aanmelding
H3130	5	5	ca. 1.000	-	-	ja
***H6120**	10	9	ca. 500	C (<2%)	C (<2%)	nee
H6410	5	5	ca. 180	-	-	ja

(a) Aantal gebieden dat maximaal voor dit habitattype kan worden geselecteerd volgens het criterium: "behorend tot de X belangrijkste gebieden" voor het betreffende habitattype.
(b) Aantal gebieden dat op grond van de huidige gegevens en omstandigheden zou voldoen aan het onder (a) genoemde selectiecriterium (Y < X indien er minder dan X gebieden zijn waarin het habitattype is vastgesteld of voorkomt in differentiërende omvang).
(c) Geschatte landelijke oppervlakte van het (subtype van het) habitattype in hectaren.
(d) Oppervlakte in het onderhavige gebied, uitgedrukt als percentage van de landelijke oppervlakte. (Niet ingevuld indien gebied niet één van de X belangrijkste gebieden is.)
(e) Oppervlakte van het habitattype in het, in rangorde van aflopende betekenis, Yde belangrijkste gebied. (Niet ingevuld indien niet van belang voor de bepaling van de relatieve betekenis van het gebied, wanneer representativiteit in plaats van oppervlakte doorslaggevend was).

[12] De selectiecriteria zijn verder uitgewerkt in het Verantwoordingsdocument (2003).

4.3.2 Soorten (bijlage II)

Voor niet-prioritaire soorten opgenomen in bijlage II van de Habitatrichtlijn zijn in de eerste stap van het selectieproces in beginsel de "vijf belangrijkste gebieden" geselecteerd. Voor prioritaire soorten[10] geldt een aantal van "tien belangrijkste gebieden". Voor enkele verspreid over het land voorkomende soorten, die in voldoende mate in gebieden zijn vertegenwoordigd welke voor andere waarden zijn opgenomen, zijn geen gebieden geselecteerd[13]. De betekenis van het gebied is afgemeten aan de omvang van de aanwezige populatie. In een tweede stap zijn eventueel nog extra gebieden toegevoegd met het oog op landelijke dekking, geografische spreiding en grensoverschrijding[12]. In de onderstaande tabel zijn de habitatsoorten vermeld die bij de aanmelding hebben geleid tot selectie van het gebied en/of de habitatsoorten waarvoor het gebied op grond van de huidige gegevens en omstandigheden aan de selectiecriteria zou voldoen (zie ook bijlage B.2).

Code	Soort	X[a]	Y[b]	Landelijke populatie [c]	% in Dinkelland [d]	% in Yde gebied [e]	Selectie bij aanmelding
H1163	Rivierdonderpad	Zie bijlage B.2					ja

(a) Aantal gebieden dat maximaal voor deze soort kan worden geselecteerd volgens het criterium: "behorend tot de X belangrijkste gebieden" voor de betreffende soort.
(b) Aantal gebieden dat op grond van de huidige gegevens en omstandigheden zou voldoen aan het onder (a) genoemde selectiecriterium (Y < X indien er minder dan X gebieden zijn waarin de soort is vastgesteld of voorkomt in differentiërende omvang).
(c) Landelijke voortplantingspopulatie in exemplaren of aantal bezette kilometerhokken.
(d) Populatiegrootte in het onderhavige gebied uitgedrukt als percentage van de landelijke populatie. (Niet ingevuld indien gebied niet één van de X belangrijkste gebieden is.)
(e) Populatiegrootte in het, in rangorde van aflopende betekenis, Yde belangrijkste gebied.

4.4 Verspreiding habitattypen en soorten in het Habitatrichtlijngebied

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied Dinkelland is in het bijzonder bepaald aan de hand van de ligging van habitattypen en het leefgebied van de soort waarvoor het gebied is aangewezen (zie verder paragraaf 3.2). De verspreiding van de betreffende habitattypen en soort binnen het gebied wordt in deze paragraaf globaal beschreven ter onderbouwing van de gevolgde begrenzing. Het is niet bedoeld als een uitputtende beschrijving.

Het habitattype stroomdalgraslanden (H6120) komt in kleine oppervlakte voor op zandige oeverwallen langs de Dinkel, vooral in het middelste deel van het beekdal, waar de Dinkel nog een vrij natuurlijke dynamiek heeft. Het habitattype blauwgraslanden (H6410) komt voor in deelgebied Punthuizen. Hogerop in de gradiënt komen hier de habitattypen heischrale graslanden (H6230) en vochtige heiden, *hogere zandgronden* (H4010A) voor. Vochtige heiden komen ook voor in het deelgebied Beuninger Achterveld en in deelgebied Stroothuizen. Zwakgebufferde vennen (H3130) komen voor in de deelgebieden Stroothuizen en Punthuizen, in mozaïek met vochtige heiden, *hogere zandgronden* (H4010A) en droge heiden (H4030). Pioniervegetaties met snavelbiezen (H7150) komen voor op plagplekken in begroeiingen van vochtige heiden (H4010A). Het habitattype droge heiden (H4030) komt behalve in Stroothuizen en Punthuizen ook in relatief grote oppervlakten en goed ontwikkeld voor in het deelgebied Beuninger Achterveld. Het habitattype vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (91E0C) wordt verspreid aangetroffen langs de Dinkel, vooral langs de Beneden Dinkel en de Snoeyinksbeek. De rivierdonderpad (H1163) komt verspreid over het gebied voor in de hoofdlopen van drie beken die tot het stroomgebied van de Dinkel behoren: de Glanerbeek, de Ruhenbergerbeek en de Dinkel.

[13] Soorten waarvoor geen gebieden zijn geselecteerd zijn: zeeprik (H1095), elft (H1102), zalm (H1106), bittervoorn (H1134) en kleine modderkruiper (H1149). Voor de platte schijfhoren (H4056) zijn geen gebieden geselecteerd omdat de soort bij de uitbreiding van de EU in 2004 is toegevoegd aan bijlage II.

5 INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

5.1 Inleiding

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip "instandhouding" wordt een geheel aan maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Ingevolge artikel 4, vierde lid, Habitatrichtlijn worden bij aanwijzing als Habitatrichtlijngebied "tevens de prioriteiten vast[gesteld] gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat […] of van een soort […] alsmede voor de coherentie van Natura 2000 en gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging".

Deze bepaling is in artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 nader uitgewerkt. Op grond van dit artikel bestaat de verplichting om in een aanwijzing doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van leefgebieden van vogelsoorten dan wel doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende dier- en plantensoorten op te nemen. Om die reden zijn voor elk Natura 2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitattype en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau. Voor zover van toepassing is daarbij aangegeven welke habitattypen en/of (vogel)soorten ten koste mogen gaan van andere habitattypen en (vogel)soorten. Bij broedvogelsoorten met een regionale doelstelling is in de toelichting aangegeven wat in een bepaalde periode de minimale en maximale bijdrage van het betreffende gebied aan het regionale doelniveau is geweest.
In bijlage B van deze Nota van toelichting is een overzicht opgenomen van alle gebiedsdoelstellingen per Natura 2000-waarde.
Voor de Natura 2000-gebieden zullen in beheerplannen instandhoudingsmaatregelen worden uitgewerkt die beantwoorden aan de gebiedsspecifieke ecologische vereisten van de betrokken natuurlijke habitats en (vogel)soorten.

Als verdere invulling van het stellen van prioriteiten zijn voor de acht onderscheiden Natura 2000-landschappen kernopgaven geformuleerd op grond van de daar voorkomende habitattypen en soorten, de landelijke betekenis van deze waarden binnen het betreffende landschap, de belangrijkste verbeteropgaven en de beïnvloedingsmogelijkheden. Per landschap omvatten ze de belangrijkste behoud- en herstelopgaven. De kernopgaven stellen prioriteiten ("richting geven") en geven overeenkomsten en verschillen tussen en binnen de gebieden aan. Zij hebben in het bijzonder betrekking op habitattypen en (vogel)soorten die sterk onder druk staan en/of waarvoor Nederland van groot of zeer groot belang is. De kernopgaven worden per Natura 2000-landschap behandeld en opgesomd in hoofdstuk 5 van het Natura 2000 doelendocument (2006).

5.2 Algemene doelen

Behoud en indien van toepassing herstel van:

1. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
2. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
3. de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
4. de op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

5.3 Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I)

H3130 Zwakgebufferde vennen

Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitattype zwakgebufferde vennen komt voor in laagten in schraallandbegroeiingen en in verschillende – deels recent herstelde – vennen. Waar het type verruigd is met hennegras is de kwaliteit te verbeteren. Zonder restauratiebeheer weten met hennegras verruigde typen decennia lang stand te houden. Op een aantal plaatsen is het habitattype zwakgebufferde vennen in goede kwaliteit aanwezig.

H4010 Vochtige heiden

Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitattype vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A) wordt aangetroffen in een aantal heideterreintjes. Het type maakt onderdeel uit van de gradiënt van dekzandruggen naar laagtes. Het habitattype is plaatselijk goed ontwikkeld, maar bevat op andere locaties veel pijpenstrootje als gevolg van verdroging. Er zijn goede potenties voor verbetering van de kwaliteit.

H4030 Droge heiden

Doel Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit.

Toelichting Het habitattype droge heiden wordt aangetroffen op dekzandruggen in de heideterreintjes. Uitbreiding oppervlakte droge heiden (ten koste van naaldbos) is mede van belang voor behoud en ontwikkeling van de habitattypen heischrale graslanden (H6230) en blauwgraslanden (H6410), waarvoor het gebied ook is aangewezen.

H6120 *Stroomdalgraslanden

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitattype stroomdalgraslanden komt in geringe oppervlakte voor op zandige oeverwallen langs de Dinkel. De vegetatie bevindt zich vooral in het middelste deel van het rivierdal waar de Dinkel plaatselijk een vrij natuurlijke dynamiek heeft. Het habitattype, dat landelijk in een zeer ongunstige staat verkeert, kwam hier in het verleden over een veel grotere oppervlakte voor. Voor herstel van het habitattype zijn vooral de volgende factoren van belang: bodemsoort (vlakvaaggrond), jaarlijkse overstroming, zandafzetting, waterkwaliteit en vegetatiebeheer.

H6230 *Heischrale graslanden

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitattype heischrale graslanden komt voor als smalle gordels in de overgangen van het habitattype blauwgraslanden (H6410) naar vochtige heiden (H4010) en droge heiden (H4030). Landelijk verkeert het type in een zeer ongunstige staat van instandhouding. In het gebied Dinkelland zijn echter geen mogelijkheden voor uitbreiding van de oppervlakte. Ook de mogelijkheden voor kwaliteitsverbetering zijn gering.

H6410 Blauwgraslanden

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitattype blauwgraslanden komt plaatselijk in goede staat voor in het gebied. Dit goede voorbeeld dient behouden te blijven. Een bijzondere soort in dit habitattype is moerassmele, die hier mogelijk de grootste populatie in ons land vormt. In het natuurontwikkelingsgebied kan het habitattype blauwgraslanden ontwikkeld worden, waarvoor al een aanvang is gemaakt met beheermaatregelen.

H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitattype pioniervegetaties met snavelbiezen komt voor op plagplekken in begroeiingen van het habitattype vochtige heiden, *hogere zandgronden* (H4010A), maar zal voor een groot

deel weer omvormen tot vochtige heiden. Voor behoud van de soortensamenstelling is het van belang her en der in het terrein pionierplekken te behouden.

H91E0 *Vochtige alluviale bossen

Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C).

Toelichting Het habitattype vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C) komt in het gebied voor langs zijbeken van de Dinkel. Er zijn potenties om de kwaliteit te verbeteren met name door verbetering waterkwaliteit.

5.4 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II)

H1163 Rivierdonderpad

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De rivierdonderpad is veelvuldig, verspreid over het gebied aangetroffen. De Dinkel met haar zijbeken vormt het belangrijkste bekenstelsel voor de rivierdonderpad in ons land. Omdat de soort juist in beken bedreigd is, is behoud van deze leefgebieden van groot belang. Ook is de populatie als meest oostelijk gelegen populatie belangrijk voor de geografische verspreiding van de soort in Nederland.

5.5 Beschermde natuurmonumenten

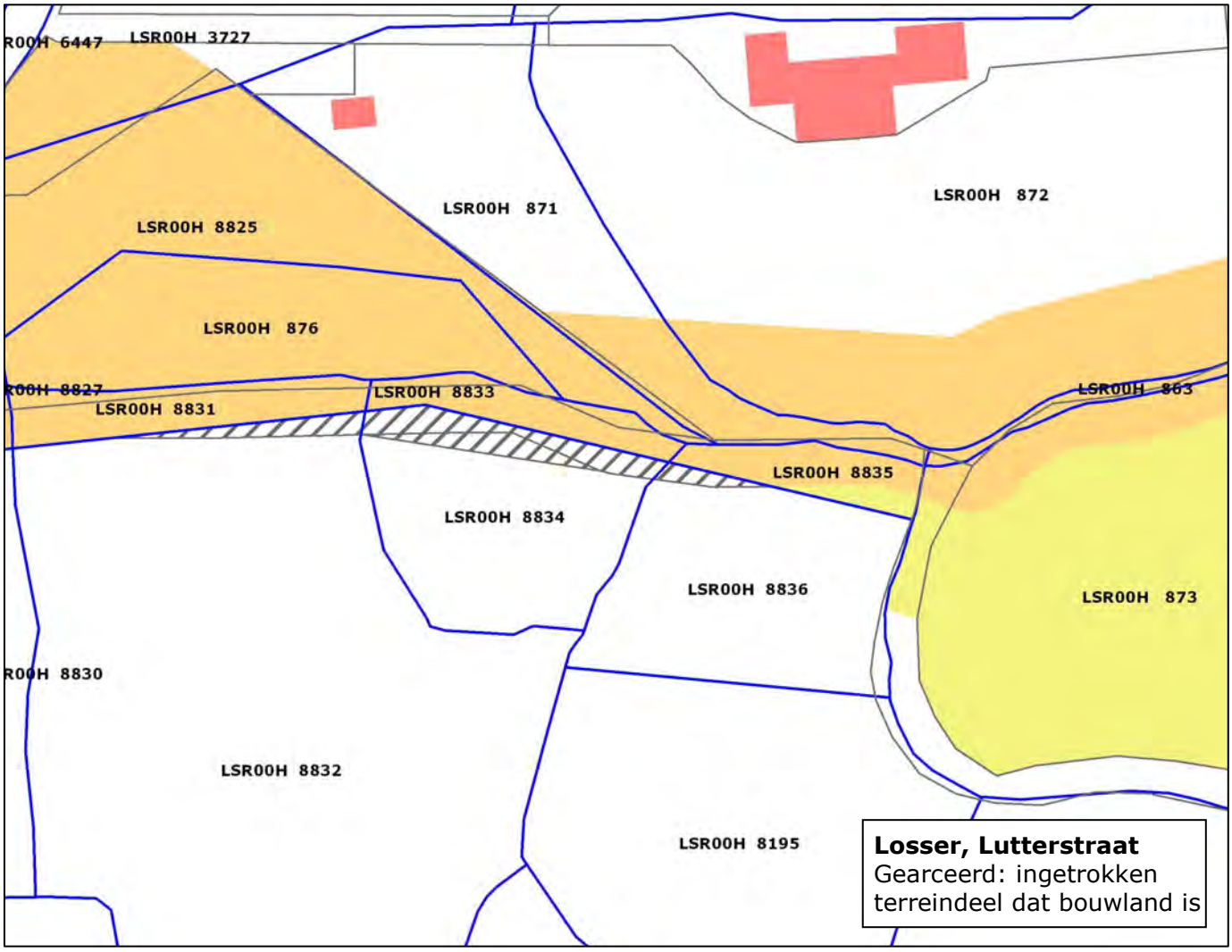
Het Natura 2000-gebied omvat één of meer voormalige beschermde natuurmonumenten (zie paragrafen 2.1 en 3.3 van deze Nota van toelichting). Ingevolge artikel 15a, derde lid, Natuurbeschermingswet 1998, heeft de bescherming van dat deel van het gebied, dat zijn status als beschermd natuurmonument heeft verloren, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in het van rechtswege vervallen besluit. Voor zover deze doelstellingen Natura 2000-waarden betreffen (zoals opgenomen in paragraaf 4.2 van deze Nota van toelichting), maken deze deel uit van de in voorgaande paragrafen opgenomen instandhoudingsdoelstellingen. Indien de doelstellingen geen Natura 2000-waarden betreffen, houden deze doelstellingen, zoals de bescherming van het natuurschoon, hun zelfstandige betekenis. In een aantal gevallen is het niet mogelijk om zowel de doelen die voortkomen uit de aanwijzing als beschermd natuurmonument als de Natura 2000-doelstellingen te bereiken (bijvoorbeeld omdat dat om tegenstrijdig beheer vraagt). In deze gevallen hebben de Natura 2000-doelen voorrang om de Europeesrechtelijke verplichtingen na te komen.

Met de wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 op 18 maart 2010 (Stb. 2010, 135) is de uitwerking van de doelen van voormalige beschermde natuurmonumenten in het beheerplan facultatief geworden, in plaats van dat daartoe een verplichting geldt. De van rechtswege vervallen besluiten zijn ter informatie aan het einde van dit besluit toegevoegd.

Intrekking terreindelen beschermd natuurmonument

Aanduiding plekken waar een terreindeel dat volgens de kaart deel uitmaakt van het beschermd natuurmonument Snoeyinksbeek, is ingetrokken als onderdeel van het betreffende beschermd natuurmonument

Blauwe lijnen zijn kadastrale lijnen, codes betreffen kadastrale perceelnummers

Kaartondergrond copyright © 2012, Dienst voor het kadaster en openbare registers, Apeldoorn

Nadere onderbouwing van wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen, van de selectie als Habitatrichtlijngebied en toewijzing van en wijzigingen in instandhoudingsdoelstellingen

B.1 Wijzigingen in habitattypen en soorten ten opzichte van aanmelding als Habitatrichtlijngebied en/of het ontwerpbesluit (paragraaf 4.2.1 en 4.2.2)
B.2 Toepassing selectiecriteria Habitatrichtlijngebieden (paragraaf 4.3)
B.3 Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5)

B.1 Wijzigingen in habitattypen en soorten ten opzichte van aanmelding als Habitatrichtlijngebied en/of het ontwerpbesluit (paragraaf 4.2.1 en 4.2.2)

- In afwijking van de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003), maar conform het ontwerpbesluit (2007), is het gebied niet aangewezen voor het habitattype jeneverbesstruwelen (H5130). Het habitattype is niet aanwezig in het gebied.
- In aanvulling op de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003), maar conform het ontwerpbesluit (2007), is het gebied ook aangewezen voor het habitattype pioniervegetaties met snavelbiezen (H7150). Het habitattype is aanwezig op plagplekken in de vochtige heiden, *hogere zandgronden* (H4010A) in de deelgebieden Stroothuizen en Punthuizen.
- In afwijking van de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003), maar conform het ontwerpbesluit (2007), is het gebied niet aangewezen voor de habitatsoort kleine modderkruiper (H1149). Door het ontbreken van waarnemingen en beperkt geschikt habitat is het zeer onwaarschijnlijk dat er een bestendige populatie van de soort aanwezig is in het gebied.
- In afwijking van de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003), maar conform het ontwerpbesluit (2007), is het gebied niet aangewezen voor de habitatsoort drijvende waterweegbree (H1831). De soort blijkt al geruime tijd niet meer in het gebied voor te komen.

B.2 Toepassing selectiecriteria Habitatrichtlijngebieden (paragraaf 4.3)

In dit onderdeel wordt voor elke Natura 2000-waarde waarvoor het onderhavige gebied aan de selectiecriteria voldoet (zie paragraaf 4.3), een overzicht gegeven van alle daarvoor kwalificerende gebieden. Dit gebeurt zoveel mogelijk in de vorm van een tabel met de gebieden die aan de selectiecriteria voldoen, onder vermelding van de relatieve bijdrage. In het geval van habitattypen betreft dit het actuele aandeel van de landelijke oppervlakte dat in het gebied aanwezig is. Indien kwaliteit een rol heeft gespeeld in de bepaling van de gebiedenselectie voor habitattypen is dit tekstueel toegelicht. In het geval van soorten betreft de relatieve bijdrage het aandeel van de landelijke populatie dat (geregeld) in het gebied aanwezig is. Afhankelijk van de soort wordt dit afgemeten aan getelde aantallen, aantal bezette plekken of kilometerhokken.

Er is gebruik gemaakt van de volgende klasse-indeling:
A1 = 15-30%, A2 = 30-50%, A3 = 50-75% en A4 = >75%
B1 = 2-6% en B2 = 6-15%
C = <2%

In de kolom “Bronvermelding” zijn de terreinbeherende organisaties en andere instanties en bronnen vermeld, waaraan de oppervlaktecijfers en aantallen zijn ontleend, met vermelding van de jaren waarin deze zijn verzameld of gepubliceerd.

- Het gebied is één van de belangrijkste gebieden voor de volgende habitattypen:

H3130 – Zwakgebufferde vennen **Landelijke oppervlakte ca. 1.000 ha**			
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Relatieve bijdrage**	**Bronvermelding**
128	Brabantse Wal	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013
135	Kempenland-West	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013
137	Strabrechtse Heide & Beuven	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	C (R, <2%) [a]	Aanwijzingsbesluit 2011
057	Veluwe	C (R, <2%) [a]	Provincie Gelderland 2009

(a) De letter "R" in deze kolom geeft aan dat het gebied is geselecteerd teneinde een voldoende regionale spreiding te verkrijgen binnen het landelijke verspreidingsgebied van het habitattype.

Ten tijde van de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) werd het habitattype zwakgebufferde vennen (H3130) onderverdeeld in vier plantensociologische verbonden, waarbij toentertijd voor elk verbond drie gebieden zijn geselecteerd. Dit betreft de volgende gebieden: Lemselermaten (048), Dinkelland (049, twee verbonden), Lonnekermeer (051), Boddenbroek (052)[14], Teeselinkven (059)[14], Veluwe (057, twee verbonden), Kampina & Oisterwijkse Vennen (133)**Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**, Strabrechtse Heide & Beuven (137), Sarsven & De Banen (146) en Weerterbos[15]. In het Natura 2000 doelendocument (2006) worden binnen dit habitattype geen subtypen meer onderscheiden, omdat de begroeiingen in zwakgebufferde vensystemen veelal patronen van smalle zones of mozaïeken vormen of anderszins met elkaar verweven zijn. Op grond van de huidige kennis is dit habitattype in de volgende gebieden in relatief grote oppervlakten aanwezig: Brabantse Wal (128), Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131), Kampina & Oisterwijkse Vennen, Kempenland-West (135) en Strabrechtse Heide & Beuven. Dit betreffen allemaal gebieden in de provincie Noord-Brabant. Het habitattype heeft echter ook een ruime verspreiding in het noorden en oosten van het land. Doordat het habitattype op veel plekken slechts over geringe oppervlakte aanwezig is, is de landelijke dekking van het habitattype in Natura 2000-gebieden relatief laag (<50%). Dit vormt aanleiding om aan de Brabantse gebieden nog enkele gebieden toe te voegen: Drents-Friese Wold & Leggelderveld (027) en Veluwe.

H6120 – *Stroomdalgraslanden **Landelijke oppervlakte ca. 500 ha**			
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Relatieve bijdrage**	**Bronvermelding**
068	Uiterwaarden Waal	A2 (30-50%)	Provincie Gelderland 2009
038	Uiterwaarden IJssel	A1 (15-30%)	Provincie Gelderland 2009
067	Gelderse Poort	A1 (15-30%)	Provincie Gelderland 2009
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	B2 (6-15%)	Provincie Overijssel 2009
112	Biesbosch	B1 (2-6%)	Staatsbosbeheer 1995
082	Uiterwaarden Lek	C (<2%)	Diverse bronnen
141	Oeffelter Meent	C (<2%)	Aanwijzingsbesluit 2013
143	Zeldersche Driessen	C (<2%)	Aanwijzingsbesluit 2013
049	Dinkelland	C (<2%)	Provincie Overijssel 2009

[14] Boddenbroek en Teeselinkven zijn in 2012 als Habitatrichtlijngebied vervallen (Uitvoeringsbesluit Commissie 2013/26/EU van 16 november 2012 met betrekking tot zesde bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio).
[15] Dit gebied is samen met het Habitatrichtlijngebied Ringselven en Kruispeel opgenomen in het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven (138).

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor dit prioritaire habitattype de volgende zeven gebieden geselecteerd: Uiterwaarden IJssel (038)[16], Gelderse Poort (067), Uiterwaarden Lek (082)[17], Biesbosch (112), Oeffelter Meent (141), Zeldersche Driessen (143) en Maasduinen (145). Uit recente gegevens is gebleken dat Uiterwaarden Waal (068) ook een aanzienlijke oppervlakte herbergt. Aan de lijst kunnen nog twee gebieden worden toegevoegd, waar een bijzondere vorm voorkomt met steenanjer: Vecht- en Beneden-Reggegebied (039) en Dinkelland (049). Ten tijde van de selectie in 2003 zijn deze gebieden wel aangemeld voor dit habitattype, maar niet opgenomen in de selectie[18]. Het habitattype is in nog andere gebieden aanwezig maar dit zijn fragmentaire voorkomens van geringe omvang.

H6410 – Blauwgraslanden **Landelijke oppervlakte ca. 180 ha**			
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Relatieve bijdrage**	**Bronvermelding**
015	Van Oordt's Mersken	C (<2%)	Provincie Fryslân 2009
016	Wijnjeterper Schar	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2010
037	Olde Maten & Veerslootslanden	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013
049	Dinkelland	B1 (R, 2-6%) [a]	Provincie Overijssel 2009
065	Binnenveld	B1 (2-6%)	Staatsbosbeheer 2009
069	De Bruuk	B2 (6-15%)	Aanwijzingsbesluit 2013
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	B2 (6-15%)	Provincie Zuid-Holland 2011
132	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	B2 (R, 6-15%) [a]	Aanwijzingsbesluit 2013

(a) De letter "R" in deze kolom geeft aan dat het gebied is geselecteerd teneinde een voldoende regionale spreiding te verkrijgen binnen het landelijke verspreidingsgebied van het habitattype.

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor dit habitattype vijf gebieden geselecteerd: Wijnjeterper Schar en Terwispeler Grootschar (015-016)[19], Olde Maten & Veerslootslanden (037), Dinkelland (049), Binnenveld (065)[20] en De Bruuk (069). De landelijke oppervlakte van dit habitattype bedraagt ongeveer 180 ha, waarvan waarschijnlijk minder dan de helft van goede kwaliteit is.
Op grond van recente gegevens, met name over het kwaliteitsaspect, herbegrenzing van gebieden, aanpassing van de definitie van het habitattype (onder andere heldere afbakening ten opzichte van kalkmoerassen (H7230) en heischrale graslanden (H6230)) en inschatting van de herstelkansen, worden de volgende gebieden als belangrijkste beschouwd:

- In De Bruuk is één van de grootste oppervlakten aanwezig (circa 10 ha), waarvan een groot deel goed ontwikkeld is. De kansen op uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit zijn groot (en deels al in ontwikkeling). Het habitattype komt voor in twee vormen, te weten als blauwgrasland en veldrusschraalland. De laatste vorm is nergens anders in ons land zo goed ontwikkeld.
- In het gebied Binnenveld is een aanzienlijke oppervlakte aanwezig (circa 8 ha), waarvan ongeveer de helft goed ontwikkeld is en waar substantiële uitbreiding kan worden gerealiseerd.
- Olde Maten & Veerslootslanden herbergt ongeveer 5 ha blauwgrasland, ten dele goed ontwikkeld met bijzondere soorten als knotszegge en parnassia. Het aangrenzende gebied De Wieden (035) heeft weliswaar een grotere oppervlakte maar minder bijzondere soorten. Ook worden de herstelkansen daar lager ingeschat.
- In het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (103) is door de uitbreiding met het aangrenzende beschermd natuurmonument De Meije de oppervlakte blauwgrasland toegenomen tot ruim 15 ha, waardoor dit Natura 2000-gebied het belangrijkste gebied in het westen van het land is met als bijzondere soort knotszegge.

[16] Destijds bekend als IJsseluiterwaarden.
[17] Destijds bekend als Luistenbuul en Koekoeksche Waard.
[18] Het betreft hier vegetaties van zwak tot sterk gebufferde droge rivierduinen. Stroomdalgraslanden kunnen ook voorkomen langs kleine rivieren waar vrij kalkarme zanden worden afgezet.
[19] Dit gebied is bij de samenvoeging van Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijngebieden tot Natura 2000-gebieden in twee delen gesplitst: Wijnjeterper Schar (016) en Terwispeler Grootschar dat gelegen is binnen het Vogelrichtlijngebied Van Oordt's Mersken (015). Bij de onderbouwing van de selectie worden beide gebieden nog als één Habitatrichtlijngebied beschouwd.
[20] Destijds bekend als Bennekomse Meent.

- Wijnjeterper Schar en Terwispeler Grootschar (nu onderdeel van Van Oordt's Mersken (015)) herbergen in totaal ruim 5 ha blauwgrasland, deels van goede kwaliteit met bijzondere soorten als knotszegge en vlozegge.

Het habitattype blauwgraslanden komt verspreid over het land in diverse Natura 2000-landschappen voor waardoor de ecologische variatie van dit schaarse habitattype in de genoemde belangrijkste gebieden onvoldoende wordt afgedekt. Met het oog op geografische spreiding worden daarom nog twee gebieden in de Natura 2000-landschappen Beekdalen en Rivierengebied toegevoegd:
- In Dinkelland zijn in het deelgebied Punthuizen blauwgraslanden (enkele ha) van bijzondere kwaliteit aanwezig, met bijzondere soorten als moeraswespenorchis, wijdbloeiende rus en moerassmele.
- Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek (132) bevat een aanzienlijke oppervlakte (ongeveer 10 ha) van deels goede kwaliteit. Het betreft één van de weinige voorbeelden van blauwgrasland met grote pimpernel en draadrus.

■ Het gebied is één van de belangrijkste gebieden voor de volgende habitatsoort:

H1163 – Rivierdonderpad
Ten tijde van de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) is de selectie van de gebieden voor deze soort beperkt tot de in beken voorkomende rivierdonderpad, omdat het betreffende leefgebied sterk onder druk staat. Voor de overige voorkomens van de rivierdonderpad zijn geen gebieden geselecteerd, omdat deze in voldoende mate vertegenwoordigd worden in Habitatrichtlijngebieden die voor andere waarden zijn geselecteerd. De volgende gebieden voldoen aan het criterium "vijf belangrijkste gebieden" voor de in beken voorkomende rivierdonderpad: Veluwe (057), Dinkelland (049), Geuldal (157), Roerdal (150) en Swalmdal (148). In deze gebieden gaat het om beeklopen met een totale lengte van het leefgebied van minstens tien kilometer. Zowel wat betreft de kwaliteit als de omvang is het Geuldal het belangrijkste Natura 2000-gebied voor de rivierdonderpad in Nederland. Recent genetisch onderzoek heeft uitgewezen dat deze soort in verschillende taxonomische groepen kan worden ingedeeld, die door sommige onderzoekers als aparte soorten worden beschouwd. De in Nederland voorkomende rivierdonderpadden vallen daarbij in twee groepen uiteen: de aan beken gebonden "beekdonderpad" (*Cottus rhenanus*) en de "gewone" rivierdonderpad (*Cottus perifretum*) die een veel ruimere verspreiding heeft in meren, rivieren en beken[21]. Vooralsnog is onduidelijk in welke gebieden sprake is van de "gewone rivierdonderpad" en/of de "beekdonderpad". Voor zover nu bekend herbergt alleen de Geul (inclusief zijbeken Gulp, Eijserbeek en Selzerbeek) bovenstrooms tot de stuw bij Meerssen een populatie van de "beekdonderpad" (*Cottus rhenanus*).

B.3 Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5)

Voor zover de hier vermelde gebiedsdoelen en relatieve bijdragen betrekking hebben op de Natura 2000-gebieden die buiten dit aanwijzingsbesluit vallen en waarvan de definitieve besluiten op het moment van vaststelling van het onderhavige besluit nog niet zijn vastgesteld, moeten deze worden beschouwd als "indicatieve" opgaven en kunnen ze nog aan verandering onderhevig zijn.

In dit onderdeel wordt voor iedere Natura 2000-waarde waarvoor het onderhavige gebied is aangewezen, inzichtelijk gemaakt hoe de landelijke doelstelling[22] is uitgewerkt in de Natura 2000-gebieden. De landelijke doelstellingen vormen een kader voor de formulering van instandhoudingsdoelstellingen op gebiedsniveau. De gebiedsdoelen bij elkaar "opgeteld", eventueel tezamen met een opgave buiten het Natura 2000-netwerk, hebben als som het landelijke doel. Onder iedere tabel wordt de landelijke staat van instandhouding van de betreffende Natura 2000-waarde vermeld. Indien de landelijke doelstelling van de betreffende waarde afwijkt van wat kan worden verwacht uit de landelijke staat van instandhouding, is dit hier gemotiveerd.

[21] Crombaghs, Dorenbosch, Gubbels & Kranenbarg (2007) Nederlandse Rivierdonderpad uit de Habitatrichtlijn bestaat uit twee soorten. Levende Natuur 108: 248-251.
[22] De landelijke doelomschrijving in deze paragraaf beperkt zich in principe tot behoud/uitbreiding oppervlakte (of omvang leefgebied) en behoud/verbetering kwaliteit (leefgebied), in geval van soorten en vogels aangevuld met het doel voor behoud/uitbreiding populatie. Voor de volledige formulering van de landelijke doelen inclusief toelichting wordt verwezen naar het Natura 2000 doelendocument (2006).

Gebiedsdoelstellingen die afwijken van de landelijke doelstelling, worden ook zoveel mogelijk gemotiveerd. In gevallen waarin motivering ontbreekt, is aanpassing nog in overweging (met name naar aanleiding van zienswijzen) in het kader van het besluit voor het betreffende gebied. Doelstellingen die volgens de tabellen zijn aangepast ten opzichte van het ontwerpbesluit (zie kolom "Besluit") staan eveneens onder de betreffende tabellen gemotiveerd. De instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-waarden die zijn toegevoegd ten opzichte van het ontwerpbesluit, zijn in principe op behoud gesteld, omdat de landelijke doelstelling al haalbaar werd geacht zonder deze toevoegingen. De instandhoudingsdoelstellingen die om deze reden op behoud zijn gesteld en daarmee afwijken van de landelijke doelstelling voor de betreffende Natura 2000-waarde, zijn in de tabellen gemarkeerd met een x. Regels in cursief betreffen complementaire doelen. Deze zijn in de tabellen opgenomen omdat ze nog in de vigerende besluiten staan vermeld. Deze doelen zullen niet langer in aanwijzingsbesluiten worden opgenomen (zie bijlage C, paragraaf 4.1). In een aparte kolom is van elk gebied de relatieve bijdrage vermeld. Voor een nadere toelichting en de klasse-indeling wordt verwezen naar de inleiding van onderdeel 2 van deze bijlage.

B.3.1 Habitatrichtlijn: habitattypen

H3130 – Zwakgebufferde vennen **Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit**					
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Doel oppervlakte**	**Doel kwaliteit**	**Relatieve bijdrage**	**Besluit**
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
030	Dwingelderveld	behoud [a]	behoud	C	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
047	Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
049	Dinkelland	behoud	verbetering	C	conform ontwerp
051	Lonnekermeer	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
054	Witte Veen	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
057	Veluwe	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
128	Brabantse Wal	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
134	Regte Heide & Riels Laag	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
135	Kempenland-West	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
137	Strabrechtse Heide & Beuven	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
144	Boschhuizerbergen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
146	Sarsven en De Banen	uitbreiding	behoud	C	aanwijzingsbesluit

(a) Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitattype zure vennen (H3160) is toegestaan[23].

Het habitattype zwakgebufferde vennen heeft een sterk versnipperd voorkomen dat doorgaans over kleine oppervlakten voorkomt. Ongeveer een derde van dit habitattype is opgenomen in het Natura 2000-netwerk. De landelijke staat van instandhouding van het habitattype is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit

[23] Nadere toelichting over de "ten gunste formulering" wordt gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006), p. 35/37.

beoordeeld als "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan[24]. De uitbreidingsopgave is neergelegd in de gebieden waar de beste mogelijkheden zijn en/of die in de toekomst een grote bijdrage kunnen leveren aan het landelijk doel (bijvoorbeeld Kampina & Oisterwijkse Vennen (133) en Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (136)). In de gebieden waar een behoudopgave is gesteld voor de oppervlakte wordt uitbreiding nagenoeg niet mogelijk geacht omdat het habitattype bijvoorbeeld voorkomt in geïsoleerde poelen en er van nature geen nieuwe vennen bij zullen komen (Dwingelderveld (030), Boetelerveld (041), Dinkelland (049), Veluwe (057), Landgoederen Brummen (058), Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131), Boschhuizerbergen (144)), of omdat het habitattype al over een grote oppervlakte voorkomt (Kempenland-West (135)). Ook de landelijke doelstelling ter verbetering van de kwaliteit wordt nagestreefd in de gebieden waar de potentie het hoogst is. In de gebieden waar een behoudopgave is gesteld komt het habitattype mogelijk al in voldoende kwaliteit voor (Veluwe (057)), in een aantal gevallen door recentelijke herstelwerkzaamheden (Regte Heide & Riels Laag (134), Boschhuizerbergen, Sarsven en De Banen (146)). In de Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen zijn de mogelijkheden voor kwaliteitsverbetering nog onzeker. In vennen waar de habitattypen zeer zwakgebufferde vennen (H3110) en zwakgebufferde vennen (H3130) samen voorkomen, dient het beheer vooral gericht te zijn op het meer zeldzame en meer bedreigde habitattype zeer zwakgebufferde vennen (H3110).

H4010A – Vochtige heiden, *hogere zandgronden* **Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit**					
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Doel oppervlakte**	**Doel kwaliteit**	**Relatieve bijdrage**	**Besluit**
015	Van Oordt's Mersken	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
016	Wijnjeterper Schar	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
017	Bakkeveense Duinen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
023	Fochteloërveen	uitbreiding	behoud	C	aanwijzingsbesluit
024	Witterveld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
028	Elperstroomgebied	uitbreiding	behoud	C	aanwijzingsbesluit
029	Holtingerveld	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
030	Dwingelderveld	uitbreiding	verbetering	B2	ontwerpbesluit
032	Mantingerzand	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	verbetering	B1	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
042	Sallandse Heuvelrug	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
043	Wierdense Veld	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
044	Borkeld	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	uitbreiding	behoud	C	aanwijzingsbesluit
048	Lemselermaten	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
049	Dinkelland	behoud	verbetering	C	conform ontwerp
051	Lonnekermeer	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	uitbreiding	behoud	B2	aanwijzingsbesluit
054	Witte Veen	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
055	Aamsveen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	B2	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit

[24] Landelijk doel gewijzigd: Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld (Stcrt. 2011, 4458).

061	Korenburgerveen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
128	Brabantse Wal	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
134	Regte Heide & Riels Laag	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
135	Kempenland-West	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
137	Strabrechtse Heide & Beuven	behoud	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
145	Maasduinen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
149	Meinweg	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
155	Brunssummerheide	uitbreiding	behoud	C	ontwerpbesluit

Het habitattype vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A) komt wijdverspreid voor in Nederland. Meer dan twee derde van de landelijke oppervlakte van dit subtype is opgenomen binnen het Natura 2000-netwerk. De landelijke staat van instandhouding van het habitattype is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan[25]. Mogelijkheden voor uitbreiding van de oppervlakte liggen onder andere op de Veluwe (057) en in de gebieden op het Drents plateau, waar dit subtype over grote oppervlakten voorkomt. Verder is de uitbreidingsopgave neergelegd in de gebieden waar de beste potenties zijn: waar voldoende ruimte en mogelijkheden zijn voor uitbreiding. Ook de landelijke doelstelling ter verbetering van de kwaliteit wordt nagestreefd in de gebieden waar de potentie het hoogst is: bijvoorbeeld waar herstel van sterk vergraste vormen van dit subtype mogelijk is. Een speciale herstelopgave voor de kwaliteit van dit subtype ligt in de beekdalen waar het habitattype onderdeel uitmaakt van de gradiënt van hogere zandgronden naar de beek (bijvoorbeeld Wijnjeterper Schar (016), Stelkampsveld (060) en Meinweg (149)). In de meeste gebieden waar, in tegenstelling tot deze landelijke doelstelling, behoud van de kwaliteit wordt nagestreefd komt het subtype slechts in beperkte mate voor. De potenties ter verbetering van de kwaliteit zijn in deze gebieden veelal gering.

H4030 – Droge heiden **Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit**					
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Doel oppervlakte**	**Doel kwaliteit**	**Relatieve bijdrage**	**Besluit**
016	Wijnjeterper Schar	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
023	Fochteloërveen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
024	Witterveld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
029	Holtingerveld	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
030	Dwingelderveld	behoud	verbetering	B1	ontwerpbesluit
032	Mantingerzand	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
040	Engbertsdijksvenen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
042	Sallandse Heuvelrug	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
043	Wierdense Veld	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
044	Borkeld	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	uitbreiding	behoud	C	aanwijzingsbesluit
049	Dinkelland	uitbreiding	behoud	C	conform ontwerp
051	Lonnekermeer	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]

[25] Landelijk doel gewijzigd: Aanwijzingsbesluiten Natura 2000-gebieden Wijnjeterper Schar en Elperstroomgebied (Stcrt. 2010, 2212).

054	Witte Veen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
055	Aamsveen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	A2	ontwerpbesluit
060	Stelkampsveld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
128	Brabantse Wal	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
134	Regte Heide & Riels Laag	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
135	Kempenland-West	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
137	Strabrechtse Heide & Beuven	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
139	Deurnsche Peel & Mariapeel	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
140	Groote Peel	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
145	Maasduinen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
149	Meinweg	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
155	Brunssummerheide	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit

Meer dan de helft van de landelijke oppervlakte van het habitattype droge heiden is opgenomen binnen het Natura 2000-netwerk. De landelijke staat van instandhouding van dit habitattype is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk "matig ongunstig" en "zeer ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Niet in alle gebieden kan de landelijke doelstelling worden nagestreefd. In een aantal gebieden wijkt de doelstelling voor het aspect oppervlakte af van de landelijke doelstelling omdat bijvoorbeeld de oppervlakten waar het habitattype droge heiden voor kan komen al volledig benut zijn (Holtingerveld (029)[26], Wierdense Veld (043) en Borkeld (044)). De doelstelling voor het aspect kwaliteit wijkt af van de landelijke doelstelling in de gebieden Bergvennen & Brecklenkampse Veld (046) en Dinkelland (049), omdat het habitattype in deze gebieden reeds in goed ontwikkelde vorm aanwezig is. In enkele gebieden wordt zowel behoud van de oppervlakte als behoud van de kwaliteit beoogd. In het gebied Stelkampsveld (060) ligt de focus op andere habitattypen en komen droge heiden slechts over kleine oppervlakten voor. De gebieden Fochteloërveen (023), Witterveld (024), Witte Veen (054) en Aamsveen (055) zijn hoogveengebieden. In deze gebieden wijken de doelstellingen af van de landelijke doelstelling omdat het habitattype droge heiden voorkomt op de zandruggen van de gebieden en hierdoor de mogelijkheden in het hoogveenlandschap volledig zijn benut. Ook in het, overwegend natte, Drentsche Aa-gebied (025) zijn de mogelijkheden voor droge heiden volledig benut. De doelstellingen voor het gebied Wijnjeterper Schar (016) wijken af van de landelijke doelstelling omdat het gebied reeds een goed voorbeeld is betreffende dit habitattype en behoud van de kwaliteit en oppervlakte derhalve voldoende is.

H6120 – *Stroomdalgraslanden **Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit**					
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Doel oppervlakte**	**Doel kwaliteit**	**Relatieve bijdrage**	**Besluit**
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	A1[a]	ontwerpbesluit
038	*Uiterwaarden IJssel*	*uitbreiding*	*verbetering*		*ontwerpbesluit*
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	uitbreiding	verbetering	B2	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	uitbreiding	verbetering	C	conform ontwerp
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	A1	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	behoud	verbetering	A2[a]	ontwerpbesluit
068	*Uiterwaarden Waal*	*uitbreiding*	*verbetering*		*ontwerpbesluit*
071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
082	Uiterwaarden Lek	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	uitbreiding	behoud	B1	ontwerpbesluit

[26] Destijds bekend als Havelte-Oost

141	Oeffelter Meent	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
143	Zeldersche Driessen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
148	Swalmdal	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit

(a) De relatieve bijdrage geldt voor het Natura 2000-gebied als geheel, dus voor het Habitatrichtlijngedeelte en het Vogelrichtlijngedeelte gecombineerd.

Ruim drie kwart van de landelijke oppervlakte stroomdalgraslanden komt voor binnen het Natura 2000-netwerk. De staat van instandhouding van het habitattype stroomdalgraslanden is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "zeer ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De meeste gebiedsdoelstellingen sluiten aan op de landelijke opgave. Enkele wijken echter af. De instandhoudingsdoelstelling voor Uiterwaarden Waal (068) wijkt op het aspect oppervlakte af van de landelijke doelstelling. Het gedeelte dat is aangewezen onder de Habitatrichtlijn is te klein om uitbreiding te bewerkstelligen zonder dat dit ten koste gaat van de andere instandhoudingsdoelstellingen in het gebied. In de Biesbosch (112) wijkt de doelstelling op het aspect kwaliteit af van de landelijke doelstelling. Het gebied herbergt reeds een aanzienlijk areaal van goede kwaliteit. De doelstelling voor Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem (071) wijkt af van de landelijke doelstelling, omdat er reeds goede kwaliteit aanwezig is en uitbreiding slechts beperkt mogelijk is in vergelijking tot elders in het rivierengebied. Voor Maasduinen (145) geldt een behoudsdoelstelling omdat er weinig mogelijkheden zijn om natuurlijke dynamiek meer ruimte te bieden.

H6230 – *Heischrale graslanden **Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit**					
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Doel oppervlakte**	**Doel kwaliteit**	**Relatieve bijdrage**	**Besluit**
004	Duinen Terschelling	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
015	Van Oordt's Mersken	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
016	Wijnjeterper Schar	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
026	Drouwenenzand	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
028	Elperstroomgebied	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
029	Holtingerveld	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
030	Dwingelderveld	uitbreiding	behoud	B2	ontwerpbesluit
032	Mantingerzand	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
033	Bargerveen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
042	Sallandse Heuvelrug	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
044	Borkeld	uitbreiding	behoud	C	aanwijzingsbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	behoud	C	ontwerpbesluit
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
048	Lemselermaten	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
049	Dinkelland	behoud	behoud	C	conform ontwerp
051	Lonnekermeer	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
055	Aamsveen	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	A2	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
062	Willinks Weust	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit

085	Zwanenwater & Pettemerduinen	uitbreiding	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
155	Brunssummerheide	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit

Het habitattype heischrale graslanden heeft een sterk versnipperd voorkomen dat doorgaans over kleine oppervlakten voorkomt. Van de circa 100 ha heischrale graslanden in Nederland is ongeveer de helft opgenomen in het Natura 2000-netwerk. De landelijke staat van instandhouding van dit habitattype is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "zeer ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. In enkele gebieden wijkt de doelstelling betreffende de oppervlakte af van het landelijk doel en wordt behoud nagestreefd. De belangrijkste reden hiervoor is dat er buiten het huidig voorkomen in het betreffende gebied niet of nauwelijks uitbreidingsmogelijkheden aanwezig zijn, onder andere in Dinkelland (049). Het landelijke doel ter verbetering van de kwaliteit van dit habitattype kan ook niet in alle gebieden gerealiseerd worden. De meest kansrijke gebieden zijn aangewezen voor kwaliteitsverbetering van het habitattype. In enkele andere gebieden wordt behoud van de kwaliteit nagestreefd, in tegenstelling tot het landelijk doel. Mogelijke redenen hiervoor zijn de aanwezigheid van reeds goede kwaliteit (Bargerveen (033)) en geringe mogelijkheden voor kwaliteitsverbetering (Dinkelland).

H6410 – Blauwgraslanden **Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit**					
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Doel oppervlakte**	**Doel kwaliteit**	**Relatieve bijdrage**	**Besluit**
006	Duinen Schiermonnikoog	uitbreiding	behoud	C	aanwijzingsbesluit
013	Alde Feanen	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
015	Van Oordt's Mersken	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
016	Wijnjeterper Schar	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
018	Rottige Meenthe & Brandemeer	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
021	Lieftinghsbroek	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
028	Elperstroomgebied	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
034	Weerribben	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
035	De Wieden	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
037	Olde Maten & Veerslootslanden	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
041	Boetelerveld	uitbreiding	behoud	C	aanwijzingsbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
047	Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
048	Lemselermaten	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
049	Dinkelland	uitbreiding	verbetering	B1	conform ontwerp
051	Lonnekermeer	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	behoud	C	aanwijzingsbesluit
061	Korenburgerveen	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
062	Willinks Weust	uitbreiding	behoud	C	aanwijzingsbesluit
065	Binnenveld	uitbreiding	behoud	B1	ontwerpbesluit
069	De Bruuk	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
083	Botshol	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
084	Duinen Den Helder – Callantsoog	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
085	Zwanenwater & Pettemerduinen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit

087	Noordhollands Duinreservaat	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	uitbreiding	verbetering	B2	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	uitbreiding	behoud	C	ontwerpbesluit
116	Kop van Schouwen	uitbreiding	behoud	C	ontwerpbesluit
130	Langstraat	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
132	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
135	Kempenland-West	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit

Het habitattype blauwgraslanden komt in verspreid liggende gebieden in kleine oppervlakten voor. Van de circa 180 ha blauwgrasland in Nederland is ongeveer twee derde opgenomen in het Natura 2000-netwerk. De landelijke staat van instandhouding van het habitattype blauwgraslanden is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "zeer ongunstig"[27]. De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Voor het merendeel van de gebieden geldt dat de doelen aansluiten bij de landelijke doelstelling van uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit van het habitattype. In een aantal gevallen is hiervan afgeweken en is er gekozen voor een behoudsdoelstelling voor de oppervlakte of de kwaliteit. De belangrijkste reden met betrekking tot de oppervlakte is dat er buiten het huidig voorkomen in het betreffende gebied niet of nauwelijks uitbreidingsmogelijkheden aanwezig zijn. De landelijke doelstelling ter verbetering van de kwaliteit van dit habitattype kan ook niet in alle gebieden gerealiseerd worden. In het gebied Duinen Schiermonnikoog (006) bijvoorbeeld wordt gezien de geïsoleerde ligging van het gebied geen potentieel herstel van de kwaliteit verwacht. De meest kansrijke gebieden zijn aangewezen voor kwaliteitsverbetering van het habitattype.

H7150 – Pioniervegetaties met snavelbiezen **Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit**					
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Doel oppervlakte**	**Doel kwaliteit**	**Relatieve bijdrage**	**Besluit**
016	Wijnjeterper Schar	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
029	Holtingerveld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
030	Dwingelderveld	uitbreiding	verbetering	B2	ontwerpbesluit
032	Mantingerzand	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
044	Borkeld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
048	Lemselermaten	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
049	Dinkelland	behoud	behoud	C	conform ontwerp
051	Lonnekermeer	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
055	Aamsveen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	A1	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
134	Regte Heide & Riels Laag	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit

[27] De beschreven staat van instandhouding wijkt af van de staat van instandhouding zoals gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006). Zie het Natura 2000 profielendocument (2008) voor een nadere uitleg.

135	Kempenland-West	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	behoud	B1	ontwerpbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
149	Meinweg	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
155	Brunssummerheide	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit

Ongeveer de helft van de landelijke oppervlakte van het habitattype pioniervegetaties met snavelbiezen is opgenomen binnen het Natura 2000-netwerk. De landelijke staat van instandhouding van het habitattype is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk "gunstig" en "matig ongunstig". Landelijk wordt zowel uitbreiding van de oppervlakte als verbetering van de kwaliteit nagestreefd. Uitbreiding van de oppervlakte is als landelijk doel gesteld omdat de gunstige staat van instandhouding slechts een tijdelijke situatie betreft[28]. Deze situatie is te danken aan recent op vele plekken uitgevoerde plagwerkzaamheden ten behoeve van herstel van het habitattype vochtige heiden, *hogere zandgronden* (H4010A) waarvoor Nederland een grote verantwoordelijkheid heeft. De oppervlakte van pioniervegetaties met snavelbiezen heeft zich plaatselijk kunnen uitbreiden door plagwerkzaamheden. Dit heeft de achteruitgang op de plaatsen waar het habitattype van nature voorkomt gemaskeerd. Uitbreiding van de oppervlakte is gericht op herstel van natuurlijke pioniervegetaties met snavelbiezen als duurzaam onderdeel van het (natte) heidelandschap. Deze herstelopgave geldt alleen voor gebieden waar het type van nature aanwezig is en waar goede mogelijkheden voor herstel aanwezig zijn, onder andere de gebieden Drents-Friese Wold & Leggelderveld (027) en Dwingelderveld (030). In de overige gebieden, waar het habitattype voorkomt op plagplekken in vochtige heiden (H4010), wordt volstaan met behoud.

H91E0C – *Vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* **Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit**					
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Doel oppervlakte**	**Doel kwaliteit**	**Relatieve bijdrage**	**Besluit**
021	Lieftinghsbroek	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
047	Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
048	Lemselermaten	behoud [a]	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
049	Dinkelland	behoud	verbetering	C	conform ontwerp
050	Landgoederen Oldenzaal	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
055	Aamsveen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
061	Korenburgerveen	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
063	Bekendelle	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
070	Lingegebied & Diefdijk-Zuid	behoud [b]	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
129	Ulvenhoutse Bos	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
134	Regte Heide & Riels Laag	behoud	behoud		aanwijzingsbesluit [x]
135	Kempenland-West	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit

[28] Dit is voor dit habitattype ook de reden dat de staat van instandhouding wat betreft het aspect toekomstperspectief als "matig ongunstig" is beoordeeld (zie ook Natura 2000 profielendocument (2008)).

137	Strabrechtse Heide & Beuven	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
142	Sint Jansberg	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
147	Leudal	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
148	Swalmdal	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
149	Meinweg	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
150	Roerdal	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
153	Bunder- en Elslooërbos	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
154	Geleenbeekdal	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
161	Noorbeemden & Hoogbos	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit

(a) Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitattypen kalkmoerassen (H7230) of overgangs- en trilvenen (H7140) is toegestaan[23].
(b) Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitattype kalkmoerassen (H7230) is toegestaan[23].

Ruim de helft van de landelijke oppervlakte van het habitattype vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C) bevindt zich binnen het Natura 2000-netwerk. De landelijke staat van instandhouding van het subtype *beekbegeleidende bossen* is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Niet alle gebiedsdoelstellingen sluiten aan op de landelijke doelstelling. Alleen in gebieden waar potenties zijn, wordt uitbreiding van de oppervlakte en/of verbetering van de kwaliteit nagestreefd, bijvoorbeeld in de gebieden Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131), Leudal (147) en Geuldal (157). In sommige gebieden, zoals Bunder- en Elslooërbos (153), is reeds een zodanige oppervlakte van het habitattype aanwezig waardoor behoud van de oppervlakte voldoende is.

B.3.2 Habitatrichtlijn: soorten

H1163 – Rivierdonderpad **Landelijke doelstelling: behoud/uitbreiding omvang en behoud/verbetering kwaliteit leefgebied [a]**					
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Doel omvang**	**Doel kwaliteit**	**Doel populatie**	**Besluit**
013	Alde Feanen	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
034	Weerribben	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
035	De Wieden	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	behoud	behoud	behoud	doel aangepast [c]
057	Veluwe	uitbreiding	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
072	IJsselmeer	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
073	Markermeer & IJmeer	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
074	Zwarte Meer	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
076	Veluwerandmeren	behoud [b]	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
083	Botshol	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
109	Haringvliet	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

148	Swalmdal	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
150	Roerdal	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
152	Grensmaas	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit

(a) Behoud omvang en kwaliteit leefgebied in de grote wateren en uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied in de beken.
(b) Enige achteruitgang in oppervlakte leefgebied ten gunste van broedvogelsoorten roerdomp (A021) of grote karekiet (A298) is toegestaan[23].
(c) De verspreidingsdoelstelling is verwijderd.

De landelijke staat van instandhouding van de rivierdonderpad is op het aspect leefgebied als "matig ongunstig"[27] beoordeeld en heeft voornamelijk betrekking op in beken voorkomende rivierdonderpadden, waaronder de "beekdonderpad" (*Cottus rhenanus*). De staat van instandhouding van de "gewone" rivierdonderpad (*Cottus perifretum*) die een veel ruimere verspreiding heeft in meren, rivieren en beken, wordt, behalve in beken, vooralsnog als gunstig beoordeeld. De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Er zijn onvoldoende inventarisatiegegevens over de landelijke verspreiding van de soort op kilometerhokniveau bekend, daarom worden er geen relatieve bijdragen per gebied gegeven. In de beekdalgebieden is een landelijke hersteldoelstelling neergelegd. Alleen in de gebieden Veluwe (057) en Geuldal (157), waar het leefgebied het meest onder druk staat en er mogelijkheden zijn voor herstel van het leefgebied en van de populatie, is een hersteldoelstelling neergelegd.

Motivering van het besluit op basis van de binnengekomen zienswijzen

1 INLEIDING

Op 27 november 2006 zijn 111 ontwerp-aanwijzingsbesluiten gepubliceerd voor de eerste tranche Natura 2000-gebieden.

Deze ontwerp-aanwijzingsbesluiten hebben in de periode van 9 januari 2007 tot en met 19 februari 2007 ter inzage gelegen. Dit heeft ertoe geleid dat er door bijna 7.800 personen of organisaties een zienswijze is ingediend over één of meer gebieden. Een belangrijk deel van de argumentatie in deze zienswijzen heeft betrekking op de gebruikte criteria, de voorgestelde begrenzing van de gebieden en de mogelijke gevolgen van Natura 2000 voor burgers en het bedrijfsleven. In veel zienswijzen werd dezelfde argumentatie gebruikt en werden gelijkluidende zorgen geuit.

Er is destijds besloten om in één nota tot een algemene beantwoording van deze breed geuite kritiekpunten over te gaan. In deze Nota van Antwoord[29] is op hoofdlijnen het gevoerde beleid uiteengezet. De Nota van Antwoord is op 21 november 2007 aan de Tweede Kamer aangeboden en op 13 februari en 6 maart 2008 heeft de Tweede Kamer de nota besproken. Iedereen die een zienswijze heeft ingediend, heeft in een persoonlijke brief een antwoord ontvangen, waarin op de algemene opmerkingen uit de zienswijze is ingegaan.

Gelet op het grote aantal zienswijzen dat voor elk gebied is ingediend en het grote aantal onderwerpen dat daarbij aan de orde is gekomen, is besloten om bij elk besluit de individuele zienswijzen per thema te behandelen. Dit gebeurt in deze bijlage C. Verder wordt in deze bijlage C vermeld welke specifiek op het aanwijzingsbesluit van dit gebied betrekking hebbende inspraakreacties zijn binnengekomen en hoe hiermee is omgegaan bij het opstellen van het aanwijzingsbesluit.
Bij de beantwoording van de zienswijzen zijn ook de provinciale beschouwingen op de zienswijzen betrokken.

Voor het gebied Dinkelland zijn 78 zienswijzen ingediend. De reacties worden hieronder thematisch besproken.

[29] Ministerie van LNV (2007): Nota van Antwoord. Inspraakprocedure aanwijzing Natura 2000-gebieden. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

2 REACTIES OVER DE PROCEDURE

In een aantal zienswijzen zijn vragen gesteld en opmerkingen gemaakt over de gebruikte aanmeldingsgegevens en de onderbouwing van de vermelde gegevens in het standaardgegevensformulier, waaronder "beschermingsstatus". Verder wordt opgemerkt dat er voor de soorten en habitattypen met de kwalificatie "aanwezig maar verwaarloosbaar" geen instandhoudingsdoelstellingen in de besluiten hoeven te worden opgenomen. Daarnaast wordt opgemerkt dat op het standaardgegevensformulier de bedrijfsactiviteiten, die in en om het gebied plaatsvinden, niet zijn vermeld. Men vraagt zich af of de Europese Commissie bij de beoordeling van de selectie van de gebieden daarmee rekening heeft kunnen houden.

Men vraagt zich ook af of de aanmeldingsprocedure wel zorgvuldig genoeg is doorlopen en wijst in dit kader mede op de verschillen tussen de huidige besluiten en de eerdere concepten die eind 2005 zijn opgesteld. Zo wordt er gesteld dat de vertaling van de aanmeldingsgegevens naar de doelstellingen disproportioneel is. Daarnaast zijn de doelstellingen volgens deze insprekers uitgebreider dan de Richtlijn voorschrijft. Door doelstellingen op te nemen in het ontwerp-aanwijzingsbesluit voor alle soorten en habitattypen en dus ook voor die soorten en habitattypen waarvoor het gebied niet is geselecteerd, wordt er naar de mening van een aantal insprekers ten onrechte de suggestie gewekt dat de maatregelen die hieruit voortvloeien het gevolg zijn van de verplichtingen van de Habitatrichtlijn. In een aantal zienswijzen wordt erop aangedrongen om in een gebied alleen die habitattypen en soorten te beschermen, waarvoor het gebied tot de categorie van belangrijkste gebieden behoort.

Insprekers wijzen verder op documenten die in een eerdere fase van het proces ter beoordeling zijn aangeboden, waarop men wijzigingen heeft voorgesteld en ten aanzien waarvan wijzigingen zijn doorgevoerd in de ontwerpbesluiten. Het betreft onder andere de profielendocumenten 2006[30] en gebiedendocumenten uit 2005. Verder wordt er door diverse insprekers op gewezen dat de aanwijzing van een Natura 2000-gebied een nieuwe wettelijke status tot gevolg heeft. Dat zou moeten betekenen dat in de besluitvorming de belangen van alle betrokkenen zorgvuldig dienen te worden meegewogen.

Met betrekking tot de hierboven genoemde reacties worden de volgende opmerkingen gemaakt:

Stappen in het selectieproces van Habitatrichtlijngebieden
Zoals in het Verantwoordingsdocument (2003)[31] beschreven staat, heeft de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden in twee stappen plaatsgevonden:

<u>Eerste stap van de selectie:</u>
Bij de eerste stap zijn voor elk prioritair habitattype en voor elke prioritaire soort in principe de tien belangrijkste gebieden geselecteerd. Dit zijn de gebieden waar het type of de soort het best ontwikkeld is en met de grootste oppervlakte of populatie aanwezig is. Indien bij een bepaald prioritair habitattype de variatie in soortensamenstelling zodanig groot is dat er meerdere subtypen (plantensociologische eenheden op verbondsniveau) zijn te onderscheiden, zijn per subtype de vijf belangrijkste gebieden geselecteerd. Een onderverdeling in subtypen is niet toegepast indien de verschillende subtypen in dezelfde gebieden voorkomen.

Voor elk niet-prioritair habitattype of elke niet-prioritaire soort is in principe dezelfde methodiek toegepast, met dien verstande dat voor die typen of soorten de vijf belangrijkste gebieden zijn geselecteerd. Ook hier geldt dat alleen die gebieden zijn geselecteerd waar het habitattype of de soort het best ontwikkeld is en waar de grootste oppervlakte of populatie aanwezig is. Indien de variatie in soortensamenstelling van een niet-prioritair habitattype zodanig groot is dat het type meerdere subtypen omvat, zijn per subtype de drie

[30] Ministerie van LNV (2006): Natura 2000 profielendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
[31] Ministerie van LNV (2003): "Verantwoordingsdocument". Selectiemethodiek voor aangemelde Habitatrichtlijngebieden. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Den Haag.

belangrijkste gebieden geselecteerd. Ook hier is deze onderverdeling in subtypen niet gemaakt indien de verschillende subtypen in dezelfde gebieden voorkomen.

Tweede stap van de selectie:
Bij de tweede stap van het selectieproces is onderzocht in hoeverre de landelijke dekking en de geografische spreiding van de gebieden als voldoende kunnen worden aangemerkt.

De landelijke dekking van habitattypen of soorten betreft de totale oppervlakte van een habitattype of de totale populatie van een soort binnen de aangemelde gebieden als percentage van de landelijke oppervlakte van dat habitattype of als percentage van de landelijke populatie van de soort. Als op basis van de selectie in de eerste stap het aantal geselecteerde "belangrijkste" gebieden onvoldoende dekking oplevert, moet onderzocht worden welke gebieden aanvullend geselecteerd dan wel aangemeld moeten worden om voldoende landelijke dekking te halen. Daarnaast is bekeken of gebieden die één ecologische eenheid vormen met gebieden in België of Duitsland aan de lijst van aangemelde gebieden toegevoegd moeten worden.
Voor ieder niet-prioritair habitattype en iedere niet-prioritaire soort wordt voldoende landelijke dekking nagestreefd. De indicaties van het European Topic Centre (ETC) en de conclusies van de biogeografische seminars zijn hiervoor als leidraad gebruikt:

- < 20% wordt in de meeste gevallen als onvoldoende dekkingsgraad beschouwd;
- 20-60% is een bespreekbaar dekkingspercentage;
- > 60% is over het algemeen voldoende dekking.

Hierbij is uitdrukkelijk rekening gehouden met de specifieke kenmerken en eisen die de afzonderlijke habitattypen en soorten stellen. Een relatief laag dekkingspercentage is aanvaardbaar als er sprake is van weinig bedreigde habitattypen of soorten en deze verspreid voorkomen. Hier geldt het proportionaliteitsbeginsel: voor habitattypen en soorten die sterker onder druk staan, wordt relatief meer bijgedragen binnen het Natura 2000-netwerk dan voor meer algemeen voorkomende habitattypen en soorten. Voor prioritaire habitattypen en prioritaire soorten hebben de lidstaten een bijzondere verantwoordelijkheid en verwacht de Europese Commissie dat een hoger dekkingspercentage wordt bereikt.

Beoordeling aanmeldingen door de Europese Commissie
In 2003 is de Nederlandse bijdrage aan de communautaire lijst van Habitatrichtlijngebieden door de Europese Commissie goedgekeurd (hoofdstuk 2). Daaraan voorafgaand zijn in respectievelijk 1996 en 1998 voorlopige aanmeldingen bij de Europese Commissie ingediend. In het Lijstdocument (2004)[32] is het Nederlandse deel van de communautaire lijst voor de Atlantische biogeografische regio opgenomen. Hoofdstuk 3 van het Lijstdocument geeft per habitattype en per soort een toelichting op de selectie van gebieden. Hierbij staat steeds expliciet aangegeven hoe de Europese Commissie de aanmelding van 1998 heeft beoordeeld. Daaruit blijkt dat de Europese Commissie voor diverse habitattypen en soorten in 2002 heeft gemeld dat er een onvoldoende dekking was. Om die reden is de aanmelding van 2003 nog met een aantal gebieden uitgebreid. Het Reactiedocument (2004)[33] bevat een Nota van Antwoord met betrekking tot de openbare voorbereidingsprocedure voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden, die begin 2003 heeft plaatsgevonden.

Misverstanden over de aanmelding
Een veel gehoord argument is dat de bedrijfsactiviteiten die in en om het gebied plaatsvinden bij de aanmelding gemeld hadden moeten worden, zodat de Europese Commissie rekening had kunnen houden met bestaand gebruik. Dit berust op een misverstand. Zoals in paragraaf 2.1.1 van de Nota van Antwoord uitvoerig uiteen is gezet, is het standaardgegevensformulier bedoeld om de potentiële Habitatrichtlijngebieden met de natuurwaarden bij de Europese Commissie aan te melden. Op het formulier staat per rubriek nauwkeurig aangegeven welke gegevens vóór de aanmelding verstrekt dienen te worden en welke gegevens in een later stadium verstrekt kunnen worden. Eén van de rubrieken die pas ingevuld hoeft

[32] Ministerie van LNV (2004): "Lijstdocument". Overzicht van gebiedsselectie voor de Habitatrichtlijn. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
[33] Ministerie van LNV (2004): Reactiedocument aanmelding Habitatrichtlijngebieden. Resultaten van de ontvangen reacties bij de openbare procedure voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden in het kader van Natura 2000. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

te worden nadat het gebied deel uitmaakt van het Natura 2000-netwerk is de rubriek “Activiteiten en invloeden in en buiten het betrokken gebied”. Die gegevens dienen vooral als basisinformatie voor de Europese Commissie om de uitvoering van de Richtlijn te kunnen volgen en haar rol als toezichthouder te kunnen vervullen. De aanmelding vindt uitsluitend op ecologische gronden plaats. Het is dan ook een misvatting te veronderstellen dat de Europese Commissie bij de besluitvorming van onjuiste of onvolledige gegevens zou zijn uitgegaan.

Zoals in paragraaf 3.3 van de Nota van Antwoord staat beschreven, dienen ook voor de soorten en habitattypen die niet direct tot de selectie van dat betreffende Habitatrichtlijngebied hebben geleid, maar die wel in dat gebied voorkomen, instandhoudingsdoelstellingen te worden opgesteld. Dat zijn namelijk ook soorten en habitattypen waarvoor het gebied is aangemeld. Het berust op een misverstand te veronderstellen dat uit de Richtlijn uitsluitend een verplichting zou voortvloeien met betrekking tot habitattypen en soorten waarvoor het gebied is geselecteerd en dat er met betrekking tot de overige habitattypen en soorten van bijlage II geen verplichtingen zouden bestaan. Er worden daarom niet alleen instandhoudingsdoelstellingen voor de habitattypen of de soorten waarvoor het gebied is geselecteerd geformuleerd, maar voor alle habitattypen of soorten, waarvoor een gebied is aangemeld. Op het standaardgegevensformulier dat naar de Europese Commissie gaat moeten alle relevante Natura 2000-waarden worden vermeld en de daarop verstrekte gegevens moeten geregeld worden geactualiseerd.
Voor één bepaalde categorie kan het formuleren van instandhoudingsdoelstellingen echter achterwege blijven. Het betreft de categorie “aanwezig maar verwaarloosbaar”. Een habitattype of soort kan in een bepaald gebied in zodanige minieme oppervlakte of slechts incidenteel aanwezig zijn, dat mag worden aangenomen dat het habitattype of de soort zich in dit gebied niet blijvend kan handhaven. Het ontstaan van deze categorie (aanwezig maar verwaarloosbaar) is het gevolg van de voorgeschreven aanmeldingssystematiek, waarbij de lidstaat voor elk gebied alle aanwezige habitattypen en soorten – ongeachte de mate waarin ze voorkomen – dient te melden. Voor deze categorie zijn dan ook geen instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd.

Motivering
Naar aanleiding van de ingediende zienswijzen is de selectie van de gebieden inzichtelijker gemaakt. Er is per gebied uiteengezet waarom het gebied is aangemeld en op grond van welke criteria dit is gebeurd. Naast de reeds uitgebreide toelichting in de Nota van Antwoord is in de Nota van toelichting van dit besluit op een overzichtelijke wijze aangegeven voor welke soorten en habitattypen het gebied is aangemeld.

Betrokkenheid bij de voorbereiding van de aanwijzing
Voor de nationale procedure voor de aanwijzing van Natura 2000-gebieden wordt verwezen naar de paragrafen 1.1.4 en 1.3.5 van de Nota van Antwoord. In deze paragrafen wordt uitvoerig ingegaan op de gevolgde procedure, die uiteindelijk tot de terinzagelegging van het ontwerp-aanwijzingsbesluit van dit gebied heeft geleid. Daaruit blijkt dat dit deel van de procedure meerdere jaren in beslag heeft genomen. Zo hebben de betrokken ministeries, provincies, kamers van koophandel, (regionale) land- en tuinbouworganisaties, gemeenten, waterschappen, drinkwaterwinners, visserijorganisaties, recreatieorganisaties, natuurbeschermingsorganisaties en gegevensbeheerders eind 2005 het concept Natura 2000 doelendocument (2005) en de concept Natura 2000-gebiedendocumenten (2005) voor de 162 gebieden ontvangen, met het verzoek om commentaar te geven. Naar aanleiding van de reacties zijn waar nodig nog aanvullende gesprekken gevoerd. Deze consultatie maakte deel uit van de voorbereiding van de besluitvorming en heeft nog tot wijzigingen geleid. Het resultaat van deze voorbereiding heeft ter inzage gelegen en ten aanzien van deze ontwerp-aanwijzingsbesluiten heeft een ieder een zienswijze kunnen indienen.

Zorgvuldigheid van de procedure en afweging van belangen
In de paragrafen 2.1.1 en 1.1.8 van de Nota van Antwoord is de selectieprocedure uitvoerig beschreven en is uiteengezet hoe de verschillende belangen tegen elkaar zijn afgewogen. De keuze van een Natura 2000-gebied heeft uitsluitend plaatsgevonden op basis van de aanwezigheid van de in bijlage I en II van de Habitatrichtlijn genoemde habitattypen en soorten. Deze werkwijze vloeit voort uit de in de Habitatrichtlijn genoemde criteria en de hierop gebaseerde Europese jurisprudentie. Het is niet mogelijk om hiervan af te wijken. Pas in een later stadium – bij het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen en bij het

vaststellen van het beheerplan – kunnen naast de ecologische belangen ook andere belangen aan de orde komen. Dit is in de paragrafen 3.4 en 3.5 van de Nota van Antwoord verder uiteengezet. Gesteld mag worden dat de procedure die bij de aanwijzing van de gebieden is gevolgd zorgvuldig is geweest en geheel overeenkomstig de wet- en regelgeving heeft plaatsgevonden.

3 REACTIES OVER DE BEGRENZING

3.1 ALGEMEEN

Bij de begrenzing van het gebied heeft een aantal insprekers aangegeven dat geen rekening wordt gehouden met andere dan ecologische eisen. Insprekers hebben aangegeven dat ze bezwaar hebben tegen de opname van nieuwe natuur: delen van de Ecologische Hoofdstructuur die een natuurfunctie krijgen en die in landbouwkundig gebruik zijn of waren. Insprekers wijzen op de gedane toezeggingen in het kader van nieuwe natuur en de Ecologische Hoofdstructuur. Tevens wordt in zienswijzen gemeld dat bepaalde habitattypen en soorten niet of in beperkte mate aanwezig zijn in delen van het gebied. Insprekers verwachten dat in ieder geval die gronden waar deze waarden niet aanwezig zijn buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied worden gelaten.
Er wordt voor gepleit om de Natura 2000-gebieden op eenduidige wijze ook in het verticale vlak te begrenzen op 500 voet, zijnde de bestaande minimumvlieghoogte. Verder wordt aangegeven dat bij de aanwijzing van de Vogelrichtlijngebieden destijds voor een bufferzone van 100 meter rond jachthavens gekozen is. In die geest wordt er bepleit om een bufferzone van 300 tot 500 meter rond agrarische- en recreatiebedrijven in te stellen. Tevens wordt er aangegeven dat de aanmelding onvoldoende wetenschappelijk onderbouwd is, zodat de onderzoeksplicht bij de belanghebbende wordt gelegd wanneer deze de begrenzing gewijzigd wil zien.

Met betrekking tot de hierboven genoemde argumenten worden de volgende opmerkingen gemaakt:

Uitgangspunten begrenzing Habitatrichtlijngebieden
Zoals in paragraaf 2.2 van de Nota van Antwoord en in bijlage 9.1 van het Natura 2000 doelendocument (2006)[34] uitvoerig uiteen is gezet, is ook bij het begrenzen van een gebied geen rekening gehouden met andere vereisten dan die verband houden met de aanwezigheid en de instandhouding van de natuurlijke habitats en soorten. Daarbij zijn de volgende algemene uitgangspunten gebruikt:

- Habitattypen en soorten van de bijlagen: de habitattypen van bijlage I en de leefgebieden van de soorten van bijlage II van de Habitatrichtlijn (en dus niet de soorten van bijlage IV) vormen het uitgangspunt voor de begrenzing. Dit is inclusief in kwaliteit achteruitgegane en gedegenereerde terreindelen, indien herstel haalbaar is en voor zover nodig voor de instandhouding van de aanwezige habitattypen en/of soorten.
- Herkenbare eenheden en identiteit: er is gestreefd naar de begrenzing van herkenbare en beheerbare eenheden: ecologische eenheden (bijvoorbeeld op basis van vegetatiestructuur, hydrologie of geomorfologie) of beheereenheden. Door eenheden op deze manier te begrenzen krijgt het gebied een duidelijke identiteit.
- "Cement tussen de bakstenen": de begrenzing van ecologische eenheden impliceert dat het Habitatrichtlijngebied bestaat uit de habitattypen van bijlage I en het leefgebied van de soorten van bijlage II én een stelsel van natuurwaarden waarvoor het gebied niet is geselecteerd en/of niet is aangemeld. Die natuurwaarden, gekenmerkt als het "cement tussen de bakstenen", maken integraal onderdeel uit van de ecosystemen en zijn nodig voor herstel en/of instandhouding van de betreffende in de Richtlijn opgenomen habitattypen en/of soorten.
- Deelgebieden: bij zeer sterke versnippering in meerdere deelgebieden worden alleen deze deelgebieden begrensd. De verschillende deelgebieden bevatten dan elk afzonderlijk de habitattypen en/of soorten waarvoor het gebied geselecteerd is.
- Enclaves: binnen grote eenheden zijn enclaves van grootschalige landbouw en/of bebouwing uitgesloten, voor zover ze geen wezenlijke bijdrage leveren aan de instandhouding van de betreffende habitattypen en/of soorten.
- Aansluiting bij administratieve grenzen: er is zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande administratieve grenzen (bijvoorbeeld begrenzing van onder de Natuurbeschermingswet aangewezen gebieden, Nationale Parken, Vogelrichtlijngebieden en/of eigendomsgrenzen).
- Herkenbare topografische lijnen: de gebiedsgrenzen vallen bij voorkeur samen met duidelijk in het landschap herkenbare topografische lijnen, zoals wegen, sloten, heggen, oevers, bosranden en

[34] Ministerie van LNV (2006): Natura 2000 doelendocument. Duidelijkheid bieden, richting geven en ruimte laten. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

markante verschillen in landgebruik.

Hoofdlijnen aanpassing begrenzing Natura 2000-gebieden
De herbegrenzing is doorgevoerd op basis van technische en/of inhoudelijke argumenten.

Technische aanpassingen:
Dit zijn vaak minieme kaarttechnische verbeteringen teneinde de grenzen af te stemmen en gelijk te trekken. Het zijn ook pragmatische aanpassingen. Hierdoor blijven het beheer en de bescherming hanteerbaar en wordt de burger een zo duidelijk en eenvoudig mogelijke begrenzing geboden. Dit kan betekenen dat Vogel- en Habitatrichtlijngebieden die voor een belangrijk deel overlap vertonen met (voormalige) beschermde en staatsnatuurmonumenten op deze begrenzing afgestemd worden. Hierdoor worden onlogische verschillen vermeden.
Verder betreft dit ook het zoveel mogelijk op kaart uitzonderen van bestaande bebouwing, tuinen en erven die alleen tekstueel waren geëxclaveerd. Tot deze categorie behoren ook aanpassingen aan de hand van kadastrale perceelsgrenzen in verband met de kadastrale registratie van bij de aanwijzing “betrokken” percelen (zie Nota van toelichting, paragraaf 3.3). Hiermee wordt voorkomen dat kadastrale percelen die slechts voor een onbetekenend deel met het gebied overlappen, kadastraal worden ingeschreven als deel uitmakend van het gebied.

Inhoudelijke aanpassingen:
Gebleken is dat in een beperkt aantal gevallen bij de begrenzing van Habitatrichtlijngebieden onvoldoende rekening is gehouden met de verspreiding van relevante habitattypen of leefgebieden van soorten, waardoor aanpassingen (zowel uitbreiding als verkleining) noodzakelijk waren. Dit is meestal het gevolg van verbeterde en toegenomen kennis. Ook uitbreidingen die noodzakelijk zijn voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied, vallen in deze categorie van inhoudelijke aanpassingen.

Meebegrenzen van nieuwe natuur
Met nieuwe natuur worden delen van de Ecologische Hoofdstructuur bedoeld die een natuurfunctie krijgen en die in landbouwkundig gebruik zijn of waren. Een groot deel van deze nieuwe natuur is inmiddels al verworven en als natuurgebied ingericht. Nieuwe natuur is meebegrensd indien (in geval van een Habitatrichtlijngebied) één van de volgende situaties van toepassing is:
1. wanneer het natuurdoel van de nieuwe natuur overeenkomt met dat van het aangrenzende aangemelde Natura 2000-gebied (de natuurwaarden zijn al aanwezig of zullen conform vastgestelde plannen worden ontwikkeld). Het betreffende natuurdoel dient uiteraard invulling te geven aan de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied.
2. wanneer de nieuwe natuur aantoonbaar noodzakelijk is om de instandhoudingsdoelstellingen te kunnen realiseren.

Voor nieuwe natuur die nodig is voor de realisatie van Natura 2000 blijft het principe van vrijwilligheid gelden bij verwerving van de gronden en bij omzetting van cultuurgrond naar natuur (zie verder paragraaf 2.2.2 van de Nota van Antwoord). De nieuwe natuur die is toegevoegd na de aanmelding in 2003 is naar aanleiding van ingediende zienswijzen op de ontwerp-aanwijzingsbesluiten nogmaals kritisch getoetst aan de hiervoor genoemde criteria. Het resultaat staat beschreven in paragraaf 3.3 van de Nota van toelichting.
Het beleid om nieuwe natuur van ná 1 mei 1988 niet als verzuringsgevoelig aan te merken, is nooit van toepassing geweest op de oude Natuurbeschermingswet. Ook voor de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 was het voor de beoordeling alleen van belang of een bepaalde activiteit schade aan een aangewezen beschermd natuurmonument toebracht. De vraag of een deel van een bepaald beschermd natuurmonument als zogenoemde nieuwe natuur moest worden aangemerkt, heeft in deze besluitvorming geen rol gespeeld. Als een bepaald gebied als beschermd natuurmonument was aangewezen, genoot zo’n natuurmonument de volledige bescherming van de Natuurbeschermingswet.

Bufferzones en exclavering van recreatieondernemingen en agrarische bedrijven
Een bufferzone van 300 tot 500 meter rond recreatieondernemingen en agrarische bedrijven, waar door vele ondernemers om is verzocht, behoort niet tot de mogelijkheden. De reden hiervoor is dat menselijk gebruik of de door de mens toegekende bestemming niet bepalend is voor de vraag of een gebied of terrein als

Natura 2000-gebied aangewezen dient te worden. Ecologische redenen zijn daarbij bepalend. Een Natura 2000-gebied is in zijn geheel van belang.
Ook in de uitspraak van de Raad van State over de aanwijzing van één van de eerste Natura 2000-gebieden is de vraag over een bufferzone aan de orde gekomen. De Raad van State was toen van oordeel dat "het aanhouden van een minimale afstand tot bedrijfsbebouwing niet mogelijk is, omdat niet in algemene zin ten behoeve van de in het gebied gelegen agrarische bedrijfsbebouwing kan worden vastgesteld in hoeverre de binnen die afstand gelegen gronden naar ecologische maatstaven al dan niet tot het aan te wijzen gebied moeten worden gerekend"[35].
Bij Vogelrichtlijngebieden wordt het hele gebied door de vogels gebruikt voor broeden, foerageren en/of rusten, hoewel niet elk deel even intensief wordt benut. Voor Habitatrichtlijngebieden geldt een vergelijkbare aanpak hoewel habitattypen meestal geen grote, aaneengesloten oppervlakten beslaan. Daar staat tegenover dat de instandhouding van habitattypen meestal een ruimere begrenzing vereist omdat ook rekening moet worden gehouden met een mogelijke verschuiving van de habitatwaarden door het gebied (successie). Daarentegen maken bestaande bebouwing, erven, tuinen, steigers, verhardingen en hoofdspoorwegen geen deel uit van een Natura 2000-gebied. Zij zijn door hun fysieke aard meestal ongeschikt. Eventuele uitzonderingen op deze algemene regel zijn opgenomen in paragraaf 3.3 van de Nota van toelichting van het besluit. Ook mijnbouwinrichtingen en -installaties vallen onder de definitie van een bouwwerk en daarmee onder de exclaveringsformule (zie paragraaf 3.4 van de Nota van toelichting). Dat geldt niet voor ondergronds of onderwater voorkomende structuren zoals gas- en waterleidingen. De aanwezigheid hiervan betekent niet per definitie dat deze gebieden ongeschikt zijn voor planten of dieren en ze zijn daarom niet geëxclaveerd.
Zie ook paragraaf 2.2.6 van de Nota van Antwoord.

Verticale begrenzing
In paragraaf 2.2.9 van de Nota van Antwoord wordt vermeld dat er geen verticale grens in de Natura 2000-gebieden is opgenomen. Wel moet gewaarborgd zijn dat vliegbewegingen in de omgeving van Natura 2000-gebieden niet tot aantasting van natuurlijke kenmerken leiden. Dat geldt voor de gehele burgerluchtvaart (inclusief parasailen, parachutespringen en luchtballonvaren), het militaire luchtverkeer en alle andere activiteiten die in samenhang met deze vliegbewegingen in het luchtruim of op de grond plaatsvinden, zoals schietoefeningen en parachutespringen. De effectbeoordeling van dit soort activiteiten kan daarom het best per gebied plaatsvinden, toegesneden op de omstandigheden ter plekke. Het is dus niet zinvol om hiervoor generieke normen in de besluiten op te nemen. Indien aan de orde, wordt het bestaand gebruik door luchtverkeer beoordeeld bij het opstellen van het beheerplan. Voorwaarde blijft ook hier dat het bestaande gebruik de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mag brengen.

3.2 SPECIFIEKE REACTIES OVER DE BEGRENZING

Een inspreker geeft aan dat het Omleidingskanaal op de kaart Untere Dinkel genoemd wordt en is van mening dat dit niet klopt.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. Het is niet duidelijk waar inspreker op doelt want de benaming "Omleidingskanaal" staat juist op de kaart en er is daar geen vermelding "Untere Dinkel" aanwezig. Ook al zou dit toch het geval zijn, kan dat niet in dit besluit worden gewijzigd omdat de (vaste) ondergrond van de kaarten afkomstig is van het Kadaster/Topografische Dienst (zie copyright-vermelding op de kaart).

Meerdere insprekers zijn van mening dat de naam van het Natura 2000-gebied Dinkelland verwarrend is, omdat daarbij gedacht kan worden aan gronden in de gemeente Dinkelland, terwijl dit gebied geheel in de gemeente Losser is gelegen. De insprekers doen de suggestie te spreken van "Dinkeldal" of "Stroomgebied Bovendinkel".

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. De gebiedsnaam is niet gewijzigd omdat dit alleen nog maar aanleiding kan geven tot meer verwarring. De benaming Dinkelland is overigens al bij de

[35] Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State, 5 november 2008, nr. 200802546/1.

eerste aanmelding in 1998 aan het gebied gegeven, drie jaar voordat de gemeente Dinkelland werd gevormd uit de samenvoeging van de gemeenten Ootmarsum, Denekamp en Weerselo.

Meerdere insprekers merken op dat veel kadastrale percelen opgenomen zijn in het Natura 2000-gebied Dinkelland. De insprekers zijn van mening dat de begrenzing gewijzigd moet worden zodat deze gebieden buiten de begrenzing vallen. Daarbij noemt één inspreker specifiek dat bij deze kadastrale percelen veel landbouwgronden met nieuwe natuur zijn opgenomen. Deze inspreker merkt op dat alleen in het noorden van het gebied bestaande natuur aanwezig is.
Een inspreker merkt op dat goede landbouwgrond langs de beken in het zuiden van Losser en in Overdinkel extensiever worden gebruikt door het nieuwe mestbeleid waarbij meer wordt verwacht van het zelfleverende vermogen van de grond. De inspreker vindt dat dit beleid al in het voordeel van de ecologie werkt en is daarom van mening dat hier geen Natura 2000 nodig is. Dat zou namelijk alleen maar voor lastenverzwaring zorgen.
Een inspreker laat weten dat percelen zijn aangewezen die in het bestemmingsplan Buitengebied als cultuurgronden zijn omschreven. Dit gaat dan om agrarisch gebied met landschappelijke waarden en geen natuurwetenschappelijke waarden.

De zienswijzen hebben geleid tot aanpassing van het besluit. Zoals in paragraaf 3.3 is toegelicht is de begrenzing van landbouwgronden langs de Dinkel (exclusief de zijbeken) in beginsel beperkt tot een strook van (minimaal) 25 meter aan weerzijden van de rivier. Hiermee zijn de bezwaren dat veel landbouwgronden langs de Dinkel onnodig in het Natura 2000-gebied zijn opgenomen, in belangrijke mate weggenomen. Hierdoor is de omvang van het langs de Dinkel begrensde gebied met ongeveer de helft verkleind (in totaal ruim 300 ha landbouwgronden verwijderd).

Een inspreker is van mening dat de geselecteerde habitattypen niet in het Natura 2000-gebied Dinkelland voorkomen op de gronden van de inspreker en dat de aanwezigheid van de rivierdonderpad (H1163) daar niet is aangetoond. De inspreker wil dan ook dat deze gronden buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied Dinkelland worden gehaald.

De zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het besluit. Van de vier percelen die op naam van de inspreker staan en binnen het aangemelde gebied vallen (8,5 ha), is er één (1,1 ha) geheel buiten het gebied komen te liggen. Van de tweede (6,7 ha) ligt alleen een strook langs de Dinkel nog binnen het gebied (0,25 ha). Van het derde perceel (0,5 ha) is ongeveer de helft (bosstrook) binnen het gebied gebleven. Het vierde perceel (0,2 ha), onderdeel van bos langs de rivier, is geheel gehandhaafd. Voor de motivering wordt verwezen naar paragraaf 3.3 van de Nota van Toelichting.

Een inspreker mist de ecologische waarde van het gekanaliseerde deel van de Dinkel en merkt op dat volgens het Waterschap dit deel weer in oude staat hersteld moet worden.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. Herstel van het meanderende karakter van de Dinkel zal het herstel van de habitattypen (met name stroomdalgraslanden) ten goede komen. Zoals uit de derde antwoord in deze paragraaf blijkt, is de omvang van het gebied aanzienlijk beperkt omdat voor het herstel van habitattypen niet het gehele inundatiegebied van de Dinkel hoeft te worden opgenomen in het Natura 2000-gebied.

Een inspreker is van mening dat het deel bij Huis Singraven, wat voorheen wel begrensd was, binnen de begrenzing hoort, omdat de kamsalamander (H1166) hier voorkomt. Een verbinding leggen tussen kamsalamanderpopulaties in de Natura 2000-gebieden Landgoederen Oldenzaal (050), Achter de Voort, Agelerbroek en Voltherbroek (047) en die in Dinkelland nabij Huis Singraven wordt volgens de inspreker nu sterk belemmerd.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. Landgoed Singraven is uit de begrenzing verwijderd omdat er geen Natura 2000-waarden bleken voor te komen waarvoor dit gebied is aangewezen. Het Natura 2000-gebied Dinkelland is verder niet voor de kamsalamander aangemeld. Betekenis van een gebied als verbindingszone tussen populaties vormt geen reden voor uitbreiding van een Natura 2000-gebied.

Een inspreker vindt dat het Natura 2000-gebied Dinkelland moet worden doorgetrokken naar de rivier de Vecht.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. Het gebied is op grond van ecologische motieven begrensd aan de hand van de actuele en potentiële ligging van habitattypen en het leefgebied van een soort. De inspreker geeft geen enkele vorm van onderbouwing voor een dergelijke ingrijpende uitbreiding van het gebied. Bovenal ligt het grootste deel van de gevraagde uitbreiding op Duits grondgebied (bij Ootmarsum verlaat de Dinkel Nederland). Duitsland (Land Niedersachsen) heeft langs de Dinkel geen Habitatrichtlijngebieden aangemeld.

In het beekdal van de Beneden-Dinkel liggen volgens een inspreker nog resten van de Geele beek welke bovenstrooms Puntbeek en later Sombeek heet. Bij Lattrop voegt de Rammelbeek zich erbij en daar is volgens de inspreker ten onrechte Geele beek neergezet. De inspreker is van mening dat de Geele beek behoud en waar mogelijk ook herstel verdient, omdat uit onderzoek blijkt wat de natuurwaarden voor dit behoud en herstel zijn. Verzocht wordt de Geele beek als zijbeek van de Dinkel minstens tot de Nordhornsestraat als waterlichaam op de kaart aan te geven.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. Het gebied is begrensd op de actuele (en potentiële) aanwezigheid van habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Inspreker maakt niet duidelijk wat de voorgestelde uitbreiding aan de instandhouding van deze waarden zou kunnen bijdragen.

Een inspreker verzoekt tot opsplitsing van het Natura 2000-gebied Dinkelland in afzonderlijke gebieden, zoals volgens de inspreker oorspronkelijk aangemeld.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. De begrenzing van het gebied is in het ontwerpbesluit grotendeels identiek aan de aanmelding (exclusief Singraven) bestaande uit de deelgebieden Dinkel met enkele zijbeken, Punthuizen en Stroothuizen. Er bestaat geen aanmelding waarbij deelgebieden apart zijn opgenomen.

Een inspreker is van mening dat de begrenzing van het Natura 2000-gebied Dinkelland nogal willekeurig lijkt. Bij de grens met de gemeente Dinkelland ligt abrupt de grens; blijkbaar is dit gebied vanuit ecologisch oogpunt niet waardevol genoeg. Dit geldt ook voor andere gebieds- en gemeentegrenzen aldus de inspreker.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. De gemeentegrens van Losser ligt op ruim 3 kilometer verder van de noordgrens stroomafwaarts langs de Dinkel dus het is niet duidelijker op welke "abrupte" grens in de zienswijze wordt gedoeld. Verder wordt verwezen naar het antwoord in de derde alinea van deze paragraaf.

Een inspreker wijst op de kleinschaligheid van het gebied en vraagt zich af waarom dit gebied aangewezen is als Natura 2000-gebied. Dit terwijl er volgens de inspreker gebieden zijn die beter geschikt zijn. De inspreker noemt als voorbeeld van te kleine deelgebieden Stroothuizen, Beuninger-achterveld en Punthuizen en geeft aan dat deze weinig toevoegen ten opzichte van grotere gebieden net over de grens. Waterlopen zouden volgens de inspreker zonder de bredere stroomgebiedbegrenzing, voornamelijk als lijnelement, als Natura 2000-gebied aangewezen moeten zijn. De inspreker is van mening dat de te beschermen waarden niet als zodanig in het gebied aanwezig zijn. De inspreker doelt dan vooral op de Elsbeek, De Ruhenbergbeek, de Glanerbeek en de gekanaliseerde delen van de Dinkel.

De zienswijze is niet overgenomen. De gebieden die inspreker noemt (Stroothuizen, Beuninger-achterveld en Punthuizen) zijn zeer waardevol voor verschillende habitattypen van bijlage I van de Habitatrichtlijn, waarvoor het gebied is aangewezen. Voorts wordt opgemerkt dat elke lidstaat verantwoordelijk is voor het eigen deel van de Natura 2000 verplichtingen en niet kan verwijzen naar kwaliteit over de grens. Dat waterlopen met brede stroomgebiedbegrenzing zijn opgenomen vloeit voort uit het feit dat in aangrenzende delen van de waterlopen habitattypen van bijlage I van de Habitatrichtlijn aanwezig zijn, ofwel ontwikkeld kunnen worden. Het is mogelijk dat sommige gebiedsdelen en waterlopen mindere kwaliteiten hebben maar evengoed zijn deze gebiedsdelen van doorslaggevend belang voor het bereiken van instandhoudingsdoelen waarvoor het totale gebied is aangewezen.

Een inspreker merkt op dat er op de kaart gesproken wordt van zandgrond, terwijl het zware zandgrond/kleigrond betreft.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. Het is niet duidelijk waar in deze zienswijze op wordt gedoeld. In het ontwerpbesluit komt het woord "zandgronden" alleen voor in de benaming van twee subtypen van habitattypen: "Eiken-haagbeukenbos (hogere zandgronden) subtype A (H9160A)" en "Vochtige heiden (hogere zandgronden) subtype A (H4010A)". Het begrip "hogere zandgronden" verwijst hier naar de fysisch-geografische regio "hogere zandgronden" dat de hogere delen van Nederland omvat (met uitzondering van het rivierengebied en Zuid-Limburg).

4 REACTIES OVER DE INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

4.1 ALGEMEEN

In de zienswijzen zijn veel opmerkingen gemaakt over de instandhoudingsdoelstellingen en over de realisatie hiervan.

Er is voorgesteld om de tekst van de algemene instandhoudingsdoelstelling "behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitattypen en soorten binnen de Europese Unie" te vervangen door de letterlijke tekst van de Habitatrichtlijn: "behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het instandhouden van habitattypen en soorten binnen de Europese Unie".
Verder is voorgesteld om de tekst van de algemene instandhoudingsdoelstelling "behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functie van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd" te schrappen omdat met de formulering in het ontwerpbesluit onvoldoende rekening is gehouden met de wijze waarop in jurisprudentie rekening is gehouden met de termen "natuurlijke kenmerken" en "instandhoudingsdoelstellingen".

Er zijn vragen gesteld over de gestelde nationale doelen, de monitoring in Natura 2000-gebieden, de afstemming en de verantwoordelijkheden. In een aantal zienswijzen wordt de vraag gesteld of de besluiten in samenhang met elkaar en met de gebieden daarbuiten wel een voldoende bijdrage leveren om de soorten en habitattypen in een landelijk gunstige staat van instandhouding te brengen of te houden. De vrees wordt uitgesproken dat dit niet het geval is. Daarnaast wordt er verzocht om voor die soorten en habitattypen, waarvoor sprake is van een ongunstige staat van instandhouding, zowel landelijk als op gebiedsniveau een herstelopgave te formuleren tenzij er ecologische redenen zijn om hiervan af te zien. Het achterwege laten van adequate herstelopgaven wordt door insprekers als onacceptabel gezien en in strijd met de wettelijke verplichtingen.
In een zienswijze is gevraagd om alsnog, voor de soorten en habitattypen die zich in een zeer ongunstige staat van instandhouding bevinden, minimaal complementaire doelen op te nemen in de gebieden waar herstelmogelijkheden zijn of migratie kan plaatsvinden.

Het besluit zou moeten aangeven wat de gevolgen zijn wanneer een soort uit een gebied dreigt te verdwijnen. Daarnaast zou er een gegronde reden aanwezig moeten zijn wanneer er niet gestreefd wordt naar een gunstige staat van instandhouding.

Anderzijds wordt in zienswijzen aangeduid dat veel doelen te hoog gegrepen zijn en dat deze alleen met grote (financiële) inspanningen bereikt kunnen worden. Er wordt over de instandhoudingsdoelstellingen opgemerkt dat ze de status zouden moeten krijgen van een inspanningsverplichting en niet van een resultaatsverplichting. Enkele insprekers menen dat bij het vaststellen van de doelstellingen veel geleund wordt op informatie over het voorkomen van flora en fauna in vroegere jaren, die niet gebaseerd is op voldoende wetenschappelijke gegevens. Het is onduidelijk of deze waarden daadwerkelijk aanwezig zijn. Om die reden zouden de aanwezige habitattypen op een kaart aangeduid moeten worden.

Weer anderen menen dat de uitgangssituatie helder moet worden omschreven in het aanwijzingsbesluit. Tegelijkertijd zal er een termijn gegeven moeten worden waarbinnen de doelstellingen gerealiseerd moeten worden.

In de besluiten wordt er volgens insprekers niet ingegaan op de mogelijke gevolgen van klimaatverandering, terwijl deze veranderingen bepalend kunnen zijn voor de haalbaarheid van de natuurdoelen.
Er wordt bovendien gevraagd om de kernopgaven in de aanwijzingen op te nemen, dan wel het Natura 2000 doelendocument (2006) deel uit te laten maken van de aanwijzingsbesluiten. Uit het besluit zou duidelijk moeten blijken voor welke functie(s) en voor welke soort(en) het gebied wordt aangewezen, zodat duidelijk is of de soorten in al hun levensbehoeften worden beschermd. Daar waar niet alle levensbehoeften in een Natura 2000-gebied zijn beschermd dient te worden aangegeven waar de ontbrekende functies zijn gelegen en wat de beschermingsstatus is.

Er wordt gevraagd om rekening te houden met vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en met regionale en lokale bijzonderheden.

Dat het concretiseren van maatregelen wordt doorgeschoven naar het beheerplan geeft voor veel insprekers onduidelijkheid; hierdoor kan het overleg over het beheerplan onder grote spanning komen te staan. Zij bepleiten duidelijke kaders voor het beheerplan, zodat er constructief aan de uitwerking kan worden gewerkt. Daarnaast wordt opgemerkt dat bij het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen alleen wordt uitgegaan van bestaande budgetten. Welke consequenties de instandhoudingsdoelstellingen hebben in financiële zin wordt pas duidelijk bij het tot stand komen van de beheerplannen.

Met betrekking tot de hierboven genoemde zienswijzen worden de volgende opmerkingen gemaakt:

Algemene instandhoudingsdoelstellingen
De algemene instandhoudingsdoelstellingen beogen de algemene hoofddoelstelling van de Vogel- en Habitatrichtlijn in de individuele aanwijzingsbesluiten te verankeren. Daarmee wordt de bijdrage van de Nederlandse Natura 2000-gebieden aan het behoud van de biodiversiteit in Europa vastgelegd. Per gebied zijn de specifieke doelstellingen voor de relevante habitattypen en soorten nader omschreven. Op basis van deze instandhoudingsdoelstellingen en de algemene doelstellingen wordt naar een landelijk gunstige staat van instandhouding van de voor Nederland relevante habitattypen en soorten gestreefd. Dit houdt in dat het natuurlijke verspreidingsgebied van de habitat of van de soort stabiel moet zijn of moet toenemen; dit moet in de toekomst ook zo blijven. Een duurzaam behoud van een habitattype kan alleen maar gerealiseerd worden wanneer de planten- en diersoorten die typisch zijn voor de habitat behouden kunnen worden. Dit geldt ook voor de bescherming van een bepaalde plantensoort of diersoort. De betreffende soort kan alleen effectief beschermd worden wanneer de beschermingsmaatregelen zich, naast op de soort zelf, ook richten op het leefgebied van de soort. Zodoende strekt in een Natura 2000-gebied de instandhoudingsdoelstelling van een soort zich mede uit tot het leefgebied van de betreffende soort.
De formulering van de algemene instandhoudingsdoelstellingen is aangepast in hoofdstuk 5 van de Nota van toelichting van dit besluit. In de aangepaste formulering van het tweede algemene doel is niet de letterlijke tekst van de Habitatrichtlijn (artikel 2) gevolgd, omdat het in de Richtlijn een algemene doelstelling van de Richtlijn betreft en in dit geval om de gebiedsspecifieke invulling daarvan gaat. Meer in het bijzonder: een Europese Richtlijn kan een bijdrage leveren aan het waarborgen van de biologische diversiteit, maar een gebied kan alleen bijdragen aan het behoud van de biologische diversiteit. Verder is de term “natuurlijke kenmerken” in de algemene doelen gehandhaafd, omdat dit een begrip is dat in de Richtlijn ook gebruikt wordt in verband met de bescherming van de gebieden (artikel 6).

Verder geldt ook dat invloeden van buitenaf op het Natura 2000-gebied van grote invloed kunnen zijn op de staat van instandhouding van een habitattype of soort: de externe werking. De instandhoudingsdoelstelling richt zich op het gehele biotische en abiotische complex van factoren, die het habitattype of de soort haar specifieke aanzien geven en die noodzakelijk zijn voor het behoud van de biologische diversiteit van het gebied.

Contour “haalbaar en betaalbaar”
In de paragrafen 3.4 en 4.1.7 van de Nota van Antwoord staat aangegeven dat zowel de selectie als de begrenzing uitsluitend gebaseerd is op ecologische criteria. Dit betekent echter niet dat andere dan ecologische belangen geen rol hebben gespeeld bij het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen. Hierbij heeft het uitgangspunt “haalbaar en betaalbaar”, zowel landelijk als per gebied, nadrukkelijk een rol gespeeld. Er is daarbij rekening gehouden met de economische en sociale belangen van de directe omgeving. Dit betekent in de praktijk dat voor een bepaald habitattype of soort de relatief grootste ecologische bijdrage komt van het gebied waar de ecologische vereisten reeds op orde zijn of waar ze op relatief eenvoudige wijze op orde te brengen zijn, om zodoende bij het opstellen van beheerplannen een evenwichtige balans tussen economie en ecologie na te kunnen streven.
In paragraaf 3.4 van de Nota van Antwoord staat dat Nederland zich inspant om zoveel mogelijk habitattypen en soorten in een gunstige staat van instandhouding te houden of te brengen. Er kan echter geen onevenredige financiële inspanning verwacht worden om alle habitattypen en soorten te herstellen. Met oog hierop is voor een aantal soorten en habitattypen in het Natura 2000 doelendocument (2006, hoofdstuk 6)

gekozen voor een lager niveau dan gunstige staat van instandhouding. In die gevallen wordt verbetering van de ecologische vereisten voorlopig niet realistisch geacht of staat de inspanning in geen verhouding tot de extra bijdrage die een gebied kan leveren aan de realisering van de Natura 2000-doelen op landelijk niveau. Anderzijds is het logisch dat een hogere inzet wordt nagestreefd voor habitattypen en soorten waar Nederland relatief belangrijk voor is en/of voor habitattypen en soorten die sterk onder druk staan.
Dit geldt bijvoorbeeld voor de habitattypen stroomdalgraslanden (H6120) en blauwgraslanden (H6410). Voor deze habitattypen zijn de ecologische omstandigheden nog niet op orde.

Contour "strategisch lokaliseren"
Bij het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen is ook geanticipeerd op bestaande plannen en projecten ter realisering van de Ecologische Hoofdstructuur en bestaand beleid met betrekking tot bijvoorbeeld mest en waterhuishouding. Dit is het gehanteerde principe van "strategisch lokaliseren": behoud of herstel nastreven daar waar de grootste potentie ligt en waar dit gemakkelijk kan zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de ecologische uitgangspunten en ambities. Om daaraan invulling te geven zijn diverse consultatierondes met deskundigen en terreinbeheerders gehouden en zijn analyses uitgevoerd, waaronder de knelpunten- en kansenanalyse van KIWA Water Research/EGG-consult[36].
In de toekomst zullen inspanningen voor het waterbeheer meer gericht moeten worden op het natuurbelang. Waar nodig is de begrenzing van gebieden aangepast om een op termijn duurzamere situatie te verkrijgen. Voor een aantal habitattypen en soorten zijn gezien de urgentie ten aanzien van één of meerdere kernopgaven ("sense of urgency")[37], op de korte én lange termijn, aanvullende water- of beheermaatregelen nodig.

Trends, dynamiek en autonome ontwikkelingen
In het aanwijzingsbesluit staat het resultaat van de bovenstaande contouren uitgewerkt in de vorm van de instandhoudingsdoelstellingen. Op grond daarvan worden in het beheerplan de benodigde maatregelen uitgewerkt om de genoemde habitattypen en soorten in de gewenste staat van instandhouding te brengen of te behouden, zodat het gebied voldoende bijdrage kan leveren aan het realiseren van de gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau. Eén van de uitgangspunten in de Natura 2000 contourennotitie (2005)[38] is dat doelstellingen in de tijd robuust geformuleerd moeten worden. Dit is gedaan om zo te kunnen anticiperen op bijvoorbeeld de natuurlijke dynamiek of mogelijke klimaatveranderingen. Als de instandhoudingsdoelstellingen niet gehaald lijken te worden, bijvoorbeeld omdat een populatie vogels of een bepaald habitattype ondanks de bescherming toch kleiner wordt, moet Nederland maatregelen nemen om deze ontwikkeling te keren. Artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn, verplicht de lidstaat namelijk om verslechtering van habitattypen en leefgebieden van (vogel)soorten te voorkomen. Soms zullen de genomen maatregelen niet werken, bijvoorbeeld bij klimaatverandering, een te grote externe beïnvloeding of als trekkende soorten in het buitenland negatief worden beïnvloed. Er zijn dan geen sancties. Gezien een aantal onzekerheden over te verwachten ontwikkelingen, die voortkomen uit natuurlijke dynamiek en klimaatveranderingen, is voor het jaar 2015 voorzien in een evaluatie van het Natura 2000 doelendocument (2006). Indien noodzakelijk worden dan ook de betreffende aanwijzingsbesluiten aangepast (zie Nota van Antwoord, paragraaf 3.19).
In bijlage B.3 van de Nota van toelichting van dit besluit wordt nader op de specifieke keuzes ingegaan.

Herijking instandhoudingsdoelstellingen
De lidstaten van de Europese Unie hebben de afspraak gemaakt om alle maatregelen te nemen die nodig zijn om een gunstige staat van instandhouding van de aangewezen soorten en habitattypen waarvoor gebieden zijn aangewezen te realiseren. Pas wanneer daadwerkelijk is gebleken dat de doelen om wat voor reden dan ook niet haalbaar zijn, bestaat er – zoals onder andere in paragraaf 1.4.1 van de Nota van Antwoord staat vermeld – een aantal momenten waarop de doelen bijgesteld kunnen worden. De drie momenten waarop de

[36] KIWA & EGG (2007): Knelpunten- en kansenanalyse Natura 2000 gebieden. Versie 2007. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
[37] Een "sense of urgency" is toegekend aan een gebied als binnen tien jaar (na 2005) mogelijk een onherstelbare situatie ontstaat. Zie verder bijlage 2 begrippen en definities uit de Nota van Antwoord (2007).
[38] Ministerie van LNV (2005): Natura 2000 contourennotitie. Kaders voor Natura 2000-doelen, besluiten en beheersplannen. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden geëvalueerd en zo nodig kunnen worden bijgesteld (zie ook Nota van Antwoord, paragrafen 3.4 en 3.14):

- bij de definitieve aanwijzing;
- bij het opstellen van het beheerplan;
- bij de geplande evaluatie in 2015.

Ecologische samenhang en belangenafweging

De afweging tussen economie en ecologie moet zodanig plaatsvinden dat de gunstige staat van instandhouding van de habitattypen en soorten waar het gebied voor is aangewezen niet in gevaar komt. De situatie kan zich voordoen dat in een bepaald gebied een aantal habitattypen of soorten voorkomt, waarvoor geen instandhoudingsdoelstellingen zijn vastgesteld. Er is dan de inschatting gemaakt dat het betreffende habitattype of de betreffende soort weliswaar marginaal in het gebied aanwezig is, maar dat het gebied op termijn geen bijdrage kan leveren aan de instandhouding van het habitattype of de soort. Ook bij de formulering van een doel voor vogels is bepalend of het gebied een relevante bijdrage aan het realiseren van het landelijke doel levert of kan gaan leveren (zie ook paragraaf 3.11 van de Nota van Antwoord).
Voor elk specifiek gebied komt het erop neer dat de instandhoudingsdoelstelling van een bepaald habitattype of bepaalde soort alleen in samenhang kan worden gezien met de instandhoudingsdoelstelling op landelijk niveau en in andere Natura 2000-gebieden. Dat betekent dat er weliswaar landelijk per soort of per habitattype naar een gunstige staat van instandhouding moet worden gestreefd, maar dat deze situatie niet in elk gebied afzonderlijk hoeft te worden nagestreefd. Binnen dit kader kan ook rekening worden gehouden met vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en met regionale en lokale bijzonderheden.

Recreatie en toerisme

Beseft wordt dat Dinkelland een belangrijk onderdeel uitmaakt van het Twents toeristische product. De meanderende rivier Dinkel is de belangrijkste trekpleister voor toeristen. Het toeristische bedrijfsleven vindt dat de aard van het gebied zo moet blijven. In die zin is het belang van een adequaat natuurbeheer ook in het belang van een gezonde toeristische sector. In onder meer paragrafen 4.1.3 en 4.1.4 van de Nota van Antwoord is ingegaan op de ontwikkelingsmogelijkheden van bedrijven en de concurrentiepositie: afhankelijk van de bedrijfstak biedt de aanwezigheid van een Natura 2000-gebied dikwijls nieuwe mogelijkheden.
Dit specifieke gebied is een natuurgebied waar, ondanks de toeristische druk, natuurwaarden zich hebben kunnen handhaven of kunnen ontwikkelen. Niettemin is het door de ongunstige staat van instandhouding van habitattypen of soorten noodzakelijk om een herstelopgave te formuleren, zoals bijvoorbeeld geldt voor zwakgebufferde vennen (H3130), vochtige heiden, *hogere zandgronden* (H4010A) en blauwgraslanden (H6410) in dit betreffende gebied. Wanneer er een herstelverplichting is, dient bij de te nemen maatregelen rekening te worden gehouden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Bij het formuleren van de instandhoudingsdoelstellingen is dat gedaan. Het afwegen van ecologie en economie gebeurt ook in het stelsel van vergunningverlening. Zie verder paragraaf 3.5 van de Nota van Antwoord.

Complementaire doelen

De analyse van de implementatie van Natura 2000 in Nederland (Kamerstuk 32670 nr. 24) laat zien dat de bescherming van complementaire doelen onder het Natura 2000-regime niet expliciet door de Vogel- en Habitatrichtlijn wordt voorgeschreven. Daarom zullen deze doelen dan ook niet langer in de aanwijzingsbesluiten worden opgenomen.

Onderbouwing besluiten

In diverse ecologische rapporten[39] en databanken zijn de natuurwaarden en vogelgegevens van Nederland beschreven. Het is voor de selectie of ecologische onderbouwing van een Natura 2000-gebied niet noodzakelijk dat de aanwezige natuurwaarden op kaart worden aangegeven. Wel wordt in paragraaf 4.4 van deze Nota van toelichting een globale, niet-uitputtende, omschrijving gegeven van de verspreiding van de habitattypen en soorten in dit gebied.

[39] Zie voor een overzicht van de bronnen onder andere Ministerie van LNV (2007): Nota van Antwoord. Inspraakprocedure aanwijzing Natura 2000-gebieden, bijlage 3. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

Het Natura 2000 doelendocument (2006) is één van de dragende beleidsdocumenten die aan de besluitvorming ten grondslag heeft gelegen. Het beleid zoals daar is uiteengezet, is bij de besluitvorming toegepast, maar het Natura 2000 doelendocument (2006) maakt géén onderdeel uit van het besluit.
Met betrekking tot de vraag op welke wijze de gunstige staat van instandhouding voor een bepaald habitattype of een bepaalde soort kan worden bereikt, is er in de Nota van toelichting een uitgebreid overzicht opgenomen waarin alle gebieden staan vermeld waaraan voor het betreffende habitattype of de betreffende soort een doel is toegekend. Op deze wijze is na te gaan hoe de landelijke opgave over het Natura 2000-netwerk is verdeeld. Het is echter een indicatieve vermelding, want het is niet de bedoeling in deze aanwijzing een besluit te nemen over de instandhoudingsdoelstellingen van andere gebieden.

Kernopgaven
In paragraaf 1.3.4 van de Nota van Antwoord staat vermeld dat de kernopgaven een belangrijk hulpmiddel zijn bij de focus en eventuele prioritering binnen de Natura 2000-beheerplannen. Ze beschrijven de belangrijkste behoud- en herstelopgaven per Natura 2000-landschap en zijn in het Natura 2000 doelendocument (2006) toebedeeld aan gebieden. Het toevoegen van de kernopgaven aan de Nota's van toelichting bij de definitieve aanwijzingsbesluiten heeft geen meerwaarde, omdat die informatie is opgenomen in het Natura 2000 doelendocument (2006). De kernopgaven zijn in deze procedure dan ook niet aan inspraak onderhevig.

Ambitieniveau van de instandhoudingsdoelstellingen
Indien een soort of habitattype landelijk in een ongunstige staat van instandhouding verkeert, betekent dit niet automatisch dat in alle gebieden waar de betreffende waarde voorkomt hiervoor een hersteldoelstelling moet worden geformuleerd. In de Natura 2000 contourennotitie (2005) en het Natura 2000 doelendocument (2006) staan de hoofdlijnen voor het formuleren van de Natura 2000-doelen uitgewerkt. Daarmee is het Europese kader toegespitst op de Nederlandse situatie. Per gebied zijn er gebiedsdoelen opgesteld. Deze richten zich op de kwaliteit en oppervlakte van het habitattype of van het leefgebied van een soort. Voor soorten wordt daarnaast een doel gesteld voor de gewenste populatie. Voor sommige soorten en vrijwel alle vogels zijn hierbij richtinggevende aantallen genoemd. Deze dienen als (minimale) draagkracht voor het leefgebied binnen de begrenzing van het gebied. In het geval van herstel is de uitwerking van de landelijke doelen middels het principe van "strategisch lokaliseren" bepaald. Dat wil zeggen dat de herstelopgave is neergelegd in de gebieden waar de meeste potentie is om het habitattype of het leefgebied van de soort te verbeteren. Voor verspreid voorkomende habitattypen en soorten is het niet mogelijk om de landelijke doelstellingen alleen binnen het Natura 2000-netwerk te realiseren. Opgaven buiten het Natura 2000-netwerk worden via ander natuurbeleid gerealiseerd, zoals de Flora- en faunawet en de Ecologische Hoofdstructuur. Voor een aantal habitattypen is in het Natura 2000 doelendocument de expliciete keuze gemaakt om niet te streven naar een gunstige staat van instandhouding (Natura 2000 doelendocument (2006), pagina 138).
Bij de evaluatie in 2015 worden zowel de ambities van de gebiedsdoelen als de landelijke instandhoudingsdoelstellingen tegen het licht gehouden en wordt bekeken of bijstelling nodig is.

Monitoring
Het ministerie van Economische Zaken (EZ) is verantwoordelijk voor de periodieke algemene rapportages aan de Europese Commissie en voor de monitoring van de staat van instandhouding van soorten en habitattypen op landelijk niveau. Het ministerie van EZ zorgt voor een landelijk monitoringssysteem. De gebiedsgerichte monitoring zal plaatsvinden op basis van de monitoringsparagraaf in de beheerplannen waarin ook rollen en verantwoordelijkheden zijn uitgewerkt. Voor zowel de landelijke als de gebiedsgerichte monitoring wordt momenteel - in samenhang - een programma van eisen ontwikkeld in overleg met het betrokken bevoegd gezag (ministerie van EZ, ministerie van Infrastructuur en Milieu, ministerie van Defensie en de provincies (Interprovinciaal Overleg). Zie ook paragraaf 1.5.1 van de Nota van Antwoord.

Nulsituatie of uitgangspunt
In paragraaf 3.18 van de Nota van Antwoord staat vermeld dat bij het vaststellen van de gebiedsdoelen niet is uitgegaan van een bepaald referentiejaar, zoals het moment van aanwijzing als Vogelrichtlijngebied of aanmelding als Habitatrichtlijngebied. Als uitgangspunt geldt echter wel dat er geen verslechtering mag optreden ten opzichte van 2004, het moment waarop door Brussel de communautaire lijst met

Habitatrichtlijngebieden is vastgesteld. Bij het vaststellen van de doelen is gekeken naar de staat van instandhouding van de betreffende soort of het habitattype op landelijk niveau. Ook is gekeken naar de (minimaal) benodigde oppervlakte leefgebied en/of habitattype om een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau te realiseren.
Die (landelijke) staat van instandhouding vormde mede de basis voor vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen voor soorten en/of habitattypen per gebied. In de Nota's van toelichting bij de besluiten is aangegeven of voor een soort of habitattype in een concreet gebied een behoud- of herstelopgave geldt. Zo is bijvoorbeeld een behoudopgave geformuleerd als er onevenredige maatregelen nodig zouden zijn om het gebied een grotere bijdrage te laten leveren.

Realisatietermijnen
Zoals in paragraaf 3.16 van de Nota van Antwoord wordt gesteld, zijn termijnen onmisbaar om de realisatie van doelen te plannen. Deze planningen zijn grotendeels afhankelijk van regionale en zelfs lokale omstandigheden. Daardoor zijn de op te stellen beheerplannen de aangewezen plaats voor het bepalen van de realisatietermijnen. Om die reden is ervan afgezien realisatietermijnen in de aanwijzingsbesluiten op te nemen.

Flankerend beleid
In paragraaf 5.8 van de Nota van Antwoord staat als uitgangspunt geformuleerd dat de instandhoudingsdoelstellingen met behulp van bestaande budgetten worden gerealiseerd. De "bestaande budgetten" waaruit realisatie van de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen gefinancierd moet worden, zijn grotendeels opgenomen in het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) en de financiële middelen voor de bestrijding van verdroging in de zogenoemde TOP-lijst gebieden[40]. Daarnaast is ook het bestaande beheerbudget voor Staatsbosbeheer een financieringsbron voor de instandhoudingsdoelstellingen. Waar de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen gekoppeld zijn aan waterkwaliteit kunnen de additionele kosten worden gefinancierd via het spoor van de Kaderrichtlijn Water. Veel subsidiemogelijkheden voor inrichting en (agrarisch) natuurbeheer zijn met het ILG onder verantwoordelijkheid van de provincies gekomen. Daartoe behoren de maatregelen die vallen onder het Subsidiestelsel Natuur- & Landschapsbeheer (vanaf 2010) en de provinciale subsidieregelingen zoals de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL). Verder is er in het kader van het LIFE+-programma vanuit de Europese Commissie geld beschikbaar voor overheden en NGO's voor co-financiering van de ontwikkeling, implementatie, monitoring, evaluatie en communicatie van het Europees milieu- en natuurbeleid en van wetgeving op dit gebied, bijvoorbeeld voor projecten die gericht zijn op maatregelen voor behoud en herstel van Natura 2000-waarden.

4.2 SPECIFIEKE REACTIES OVER DE INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

Een inspreker geeft aan dat het Natura 2000-gebied niet logisch is opgebouwd door verschillende losstaande onderdelen als één gebied te benoemen. Zo komen zwakgebufferde vennen (H3130), vochtige heiden (H4010) en droge heiden (H4030) uitsluitend voor in Punthuizen en Stroothuizen en zijn de habitattypen omsloten door landbouwgebieden, waardoor er grote maatregelen getroffen moeten worden op de landbouwgrond om knelpunten op te lossen. De inspreker stelt voor enkel de gebieden Punthuizen en Stroothuizen voor het habitattype zwakgebufferde vennen aan te wijzen en de doelstellingen voor vochtige en droge heiden te laten vervallen.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. Het gebied Dinkelland omvat trajecten van de Dinkel met enkele zijbeken en enkele heidegebieden met vennen en schraalland. Tezamen vormen ze in onderlinge samenhang een van de mooiste voorbeelden van een laaglandrivierlandschap met bijzondere ecologische en landschappelijke kwaliteiten. Het doel is om de hele gradiënt van vochtige alluviale bossen (H91E0) en vochtige en droge graslanden naar heiden en vennen als onderdelen van het oorspronkelijke beekdallandschap in stand te houden. Alle drie de genoemde habitattypen zijn aanwezig in het Natura 2000-gebied en de doelstellingen zullen derhalve gehandhaafd blijven (zie ook Nota van Antwoord, paragraaf 3.3). De doelstellingen zullen nagestreefd worden op de locaties met de meeste potentie. In het beheerplan zullen

[40] De door de provincies opgestelde lijsten met gebieden die in het kader van het verdrogingsbeleid met voorrang worden aangepakt.

de doelstellingen uitgewerkt worden in omvang, ruimte en tijd. Hierin zullen ook de maatregelen aan de orde komen die nodig zijn om de doelstellingen te realiseren.

Volgens een inspreker komen de stroomdalgraslanden (H6120) slechts zeer beperkt voor langs de Dinkel. Uitbreiding vraagt om zulke grote maatregelen van met name de landbouw, dat dit niet opweegt tegen de aanwezigheid en de potenties voor uitbreiding.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. Vanuit de Habitatrichtlijn heeft Nederland de verplichting om alle in het gebied aanwezige habitattypen aan te wijzen en te beschermen. Stroomdalgraslanden zijn aanwezig langs de Dinkel, de doelstelling zal derhalve in dit gebied gehandhaafd blijven. Het gebied heeft grote potentie voor herstel van het habitattype dat vroeger over een grotere oppervlakte voorkwam. De doelstelling zal in het beheerplan uitgewerkt worden in omvang, ruimte en tijd.

Een inspreker merkt op dat er sprake is van stroomdalgraslanden (H6120) en meent dat er kalkrijke zandgronden wordt bedoeld. Volgens de inspreker is er echter geen sprake van kalkrijke zandgronden, omdat kalk niet wordt toegepast op de aanwezige graslanden, maar alleen op de landbouwgronden. Het zijn dan ook de agrariërs die zorgen voor een kalkbevattende bodem. In het Dinkeldal liggen volgens de inspreker over het algemeen graslanden en dus geen kalkrijke zandgronden. Volgens de inspreker is er juist sprake van lichte, droge zandgronden. De inspreker stelt voor Dinkelland te schrappen als Natura 2000-gebied. Een andere inspreker meldt dat het Dinkeldal een overstromingsgebied is wat slib meebrengt en daardoor niet geschikt is voor de ontwikkeling van stroomdalgraslanden. Bovendien komen volgens de inspreker de in het ontwerpbesluit genoemde soorten steenanjer en grote tijm niet voor langs de Dinkel. Om deze redenen is de inspreker van mening dat het Natura 2000-gebied Dinkelland niet aangewezen moet worden voor het habitattype stroomdalgraslanden en dat voor ontwikkeling van dit habitattype de focus bij de grote rivieren moet liggen.

De zienswijzen zijn niet overgenomen. De vegetatie voldoet aan de definitie van het habitattype stroomdalgraslanden zoals gesteld in het Natura 2000 profielendocument (2008). Het habitattype stroomdalgraslanden komt in het gebied voor op zandige oeverwallen langs de Dinkel en dient als zodanig te worden beschermd. Het gaat om vegetaties van zwak tot sterk gebufferde droge rivierduinen. De genoemde soorten steenanjer en grote tijm zijn verwijderd uit de toelichting op het doel.

Een inspreker geeft aan dat heischrale graslanden (H6230) in het Natura 2000-gebied Dinkelland minimaal bijdragen aan de landelijke doelstelling. Volgens de inspreker is er in het ontwerpbesluit aangegeven dat het habitattype omgeven moet worden door droge heiden die volgens de inspreker alleen voorkomen in Punthuizen en Stroothuizen, maar het komt slechts in smalle stroken voor en er is geen uitbreidingsmogelijkheid. Daarom vindt de inspreker dat dit habitattype geschrapt moet worden.

De zienswijze is niet overgenomen. Vanuit de Habitatrichtlijn heeft Nederland de verplichting om alle in het gebied aanwezige habitattypen aan te wijzen en te beschermen. In het gebied neemt heischrale graslanden een positie in de overgangen van het habitattype blauwgraslanden (H6410) naar vochtige heiden (H4010) en droge heiden (H4030). Er zijn in dit gebied inderdaad geen uitbreidingsmogelijkheden, de doelstelling luidt dan ook “behoud oppervlakte en kwaliteit”.

Een inspreker geeft aan dat blauwgraslanden (H6410) alleen gekoppeld zijn aan het deelgebied Punthuizen en dat deze in het deelgebied Stroothuizen nog ontwikkeld moeten worden, wat zware maatregelen vraagt buiten het natuurgebied. Gezien de landelijke bijdrage van 2% is het doel volgens de inspreker niet reëel.

De zienswijze heeft niet tot aanpassing van het besluit geleid. Vanuit de Habitatrichtlijn heeft Nederland de verplichting om alle in het gebied aanwezige habitattypen aan te wijzen en te beschermen. Blauwgraslanden komen met een redelijke oppervlakte in het gebied voor (2-6% van de landelijke oppervlakte), de doelstelling zal derhalve gehandhaafd blijven. In het Natura 2000-gebied Dinkelland is er potentie om het habitattype uit te breiden. In het beheerplan zal de doelstelling uitgewerkt worden in omvang, ruimte en tijd.

Volgens een inspreker staat in het Lijstdocument (2004) dat geen gebieden aangemeld worden voor pioniervegetaties met snavelbiezen (H7150) in een subtype op plagplekken in vochtige heiden (H4010). Daar het plaggen is gericht op herstel van vochtige heiden en niet het behoud van pioniervegetaties met snavelbiezen gaat de inspreker er van uit dat het hier gaat om een vergissing en dat pioniervegetaties met snavelbiezen geschrapt moet worden uit Natura 2000-gebied Dinkelland.

De zienswijze heeft niet tot aanpassing van het besluit geleid. Volgens het Natura 2000 profielendocument (2008) kan het habitattype pioniervegetaties met snavelbiezen voorkomen in zijn natuurlijke vorm in laagtes, maar ook op plagplekken in de vochtige heiden. De doelstelling zal derhalve gehandhaafd blijven. Omdat het voorkomen op plagplekken van minder belang is dan de natuurlijke vorm, is de ambitie van het doel in principe laag gehouden door behouddoelstellingen te formuleren in die gebieden waar het habitattype beperkt is tot plagplekken, waaronder het gebied Dinkelland.

Volgens een inspreker komen vochtige alluviale bossen, beekbegeleidende bossen (H91E0C) voor minder dan 2% voor in Natura 2000-gebied Dinkelland. Om verbetering van kwaliteit de bereiken zijn volgens de inspreker grote maatregelen nodig. De inspreker stelt dat die maatregelen niet nodig zijn om de gunstige staat van instandhouding van de rivierdonderpad (H1163) te handhaven. Er wordt dan ook het voorstel gedaan om het habitattype vochtige alluviale bossen voor dit gebied te schrappen en het gebied alleen aan te wijzen voor de rivierdonderpad. Een andere inspreker is van mening dat er geen sprake is van een verbeterpunt van vochtige alluviale bossen, omdat dit habitattype niet voorkomt langs de Dinkel.

Beide bovenstaande zienswijzen hebben niet geleid tot aanpassing van het besluit. Vanuit de Habitatrichtlijn heeft Nederland de verplichting om alle in het gebied ten tijde van de aanmelding aanwezige habitattypen aan te wijzen en te beschermen, zie ook Nota van Antwoord, paragraaf 3.3. Het beschermen van de habitattypen die binnen het gebied voorkomen draagt bij aan de realisatie van de landelijke instandhoudingsdoelstelling voor het betreffende habitattype. De doelstelling van vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (H91E0C) is derhalve gehandhaafd. Het leefgebied van de rivierdonderpad wordt overigens beschermd via de instandhoudingsdoelstelling van de rivierdonderpad, niet via de doelstelling van de vochtige alluviale bossen.

Een inspreker is van mening dat de rivierdonderpad (H1163) wordt bedreigd door vervuilde wateren en kanalisatie. De oorzaak van deze bedreigingen liggen echter niet in het gebied en ook is er geen relatie met de uitstoot van ammoniak en het voorkomen van de rivierendonderpad, aldus de inspreker. De inspreker verzoekt de plannen te herzien en het Dinkeldal niet aan te merken als Natura 2000-gebied. De inspreker verzoekt daarnaast de plannen met betrekking tot de Dinkel te herzien, omdat het volgens de inspreker om een natuurlijke waterloop gaat zonder enige relatie tot de instandhoudingsdoelstellingen.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. De Natura 2000-gebieden worden aangewezen op basis van ecologische criteria: het voorkomen van waarden die onder de Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn worden beschermd is bepalend voor de aanwijzing. Zie voor de selectiemethodiek paragraaf 2.1 van de Nota van Antwoord. In het beheerplan zullen eventuele knelpunten voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstelling en de benodigde maatregelen voor de rivierdonderpad worden uitgewerkt, waarbij ook externe werking wordt betrokken. De Dinkel maakt met zijn natuurlijke waterloop een belangrijk onderdeel uit van het leefgebied van niet alleen de rivierdonderpad, maar ook de beekprik (H1096).

Enkele insprekers zijn van mening dat de rivierdonderpad (H1163) niet voorkomt in de Snoeijinksbeek en verzoeken op de kaart te laten zien waar deze soort voorkomt.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. De rivierdonderpad is recent waargenomen op diverse locaties verspreid door het hele gebied, met name in de Dinkel. Ook is de soort recent waargenomen in de monding van de Snoeyinksbeek. Het is voor de ecologische onderbouwing van een Natura 2000-gebied niet noodzakelijk dat de aanwezige natuurwaarden op kaart worden aangegeven. Wel wordt in paragraaf 4.4 van deze Nota van toelichting een globale omschrijving gegeven van de verspreiding van de habitattypen en soorten in dit gebied.

Een inspreker verzoekt het deel bij Huis Singraven op te nemen binnen de begrenzing omdat de kamsalamander (H1166) hier voor komt. Een inspreker wil graag een instandhoudingsdoelstelling voor de soort toegevoegd zien aan het gebied. De instandhoudingsdoelstelling zou volgens de inspreker dan "behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie" moeten zijn.

De zienswijze heeft niet tot aanpassing van het besluit geleid. Het deel bij Huis Singraven is niet binnen de begrenzing opgenomen (zie beantwoording zienswijze in paragraaf 3.2 van deze bijlage C). Er is daarom geen instandhoudingsdoelstelling voor de kamsalamander in het gebied opgenomen.

5 REACTIES OVER DE RECHTSGEVOLGEN

Er wordt door diverse insprekers gewezen op het feit dat de gevolgen van het huidig gevoerde natuurbeleid een onevenredige belasting vormen voor de bewoners van Oost-Twente. Men stelt dat het onmogelijk is om op basis van de stukken te bepalen wat de gevolgen van de aanwijzing zijn voor de individuele bedrijfsvoering. De scheiding in tijd tussen het aanwijzingsbesluit en het beheerplan wordt daarvoor verantwoordelijk gehouden. Daarnaast worden er veel opmerkingen gemaakt en vragen gesteld over de diverse facetten van bestaand gebruik, de externe werking, de relatie met het toetsingskader Ammoniak en Natura 2000, de relatie met de Kaderrichtlijn Water en de relatie met bestemmingsplannen en andere ruimtelijke plannen.
Enkele insprekers wijzen er op dat 1 oktober 2005 (de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998) niet als peildatum voor bestaand gebruik kan dienstdoen.

Met betrekking tot de hierboven genoemde argumenten worden de volgende opmerkingen gemaakt:

Externe werking
Het is moeilijk aan te geven wat de precieze omvang van de externe werking van een bepaalde activiteit is. In paragraaf 4.3 van de Nota van Antwoord staat dat dit afhangt van de aard van de activiteit zelf, de intensiteit ervan en de gevoeligheid van de aanwezige habitattypen en soorten. Het valt op voorhand dus niet te zeggen of er beïnvloeding plaatsvindt. Dat betekent dat wanneer niet uitgesloten kan worden dat een Natura 2000-gebied door een bepaalde activiteit wordt beïnvloed, er bekeken moet worden of er op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 een vergunningplicht voor een bepaalde activiteit aan de orde is. Het is dus evenmin aan te geven waar de externe werking van een bepaalde activiteit eindigt.
In het beheerplan zal duidelijkheid gegeven worden voor welke activiteiten een vergunningplicht aan de orde kan zijn. De afstand tussen de locatie van de activiteit en de te beschermen natuurwaarden is daarbij niet altijd doorslaggevend; het gaat er om of een bepaalde activiteit al dan niet de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied, waar habitattypen en leefgebieden van soorten onderdeel van uitmaken, kan aantasten.
Rond de Natura 2000-gebieden wordt, volgens sommige insprekers, een beschermingszone ingesteld van 3.000 meter. Dat is echter niet van toepassing op de beoordeling van effecten op Natura 2000-gebieden. In het kader van de Interimwet ammoniak en veehouderij[41] werd in verband met de ammoniakdepositie een zone van 3.000 meter gehanteerd. Binnen die zone was de beïnvloeding door een veehouderijbedrijf van verzuringsgevoelig gebied nog meetbaar. Tot deze grens kon een vergunningplicht voor deze verzuringsgevoelige gebieden aan de orde zijn. Deze grens is inmiddels vervallen. Natura 2000 is gericht op de bescherming van de in het gebied voorkomende habitattypen en soorten. Een exacte grens waar de externe werking ophoudt, is in algemene zin niet aan te geven. Dit wordt van geval tot geval beoordeeld. Bepalend is dus niet de afstand, maar of er sprake kan zijn van verslechtering of significante verstoring van natuurwaarden in het betreffende gebied.

Beschermde natuurmonumenten
In de paragrafen 3.15, 4.6.4 en 4.6.9 van de Nota van Antwoord staat dat een belangrijk deel van de aan te wijzen Natura 2000-gebieden, zoals dit gebied, reeds onder de oude Natuurbeschermingswet als beschermd of als staatsnatuurmonument was aangewezen. Op grond van artikel 15a van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt een besluit tot aanwijzing van een beschermd natuurmonument zodra het gebied is aangewezen als Natura 2000-gebied en voor zover het beschermde natuurmonument binnen dat Natura 2000-gebied ligt. Dat betekent dat wanneer een deel van het beschermde natuurmonument buiten het Natura 2000-gebied ligt, de oude aanwijzing als natuurmonument voor dat gebiedsdeel van kracht blijft. Voor Vogelrichtlijngebieden was dit reeds aan de orde.
De instandhoudingsdoelstelling heeft, voor het deel van het Natura 2000-gebied waarop de aanwijzing als beschermd natuurmonument betrekking had, vanaf dat moment mede betrekking op de doelstellingen van dat beschermde natuurmonument ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het

[41] Wet van 9 juni 1994, houdende tijdelijke regeling inzake de ammoniakdepositie veroorzaakt door veehouderijen (Interimwet ammoniak en veehouderij). Staatsblad 1994, nr. 634.

natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis. Bepalingen uit de aanwijzingen tot beschermd natuurmonument over natuurschoon, rust, stilte en over de natuurwetenschappelijke betekenis van het beschermde natuurmonument blijven gewoon van kracht en kunnen mede de inhoud van het beheerplan gaan bepalen. Zie voor verdere toelichting met betrekking tot beschermde natuurmonumenten paragraaf 5.5 Beschermde natuurmonumenten van de Nota van toelichting.

Bestaand gebruik: peildatum en vergunningplicht
Het aanwijzen van een Natura 2000-gebied leidt niet tot een verbod op het verrichten van bepaalde handelingen zoals fietsen, wandelen of het laten loslopen van de hond. In het aanwijzingsbesluit staat alleen voor welke waarden het gebied is aangewezen, welke instandhoudingsdoelstellingen gelden en wat de grens van het betreffende gebied is. In het besluit zelf is niet aangegeven of, en onder welke voorwaarden, een activiteit kan worden toegestaan.

Op grond van de huidige Natuurbeschermingswet 1998 geldt een vergunningplicht voor activiteiten in en om Natura 2000-gebieden die gelet op de instandhoudingdoelstellingen van het gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

In de wet is op deze vergunningplicht een uitzondering gemaakt voor bestaand gebruik. Bestaand gebruik is als gevolg van de wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 door de Crisis- en herstelwet altijd vergunningvrij, tenzij het gebruik een project is dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar dat afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen significante gevolgen kan hebben voor het desbetreffende Natura 2000-gebied. De Natuurbeschermingswet 1998 omschrijft bestaand gebruik als "*gebruik dat op 31 maart 2010 bekend is, of redelijkerwijs bekend had kunnen zijn bij het bevoegd gezag.*"

Om te voorkomen dat het bestaand gebruik de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied verslechtert en dat er door bestaand gebruik storende factoren optreden die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen een significant effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, draagt het bevoegd gezag de verantwoordelijkheid dat er in het gebied passende maatregelen genomen worden. In het uiterste geval kan dit betekenen dat op last van het bevoegd gezag het bestaande gebruik wordt stilgelegd.

In het beheerplan zal het bestaand gebruik beschreven moeten worden en zal zo nodig aan voorwaarden worden gebonden.

Doorwerking aanwijzing in andere plannen
De verplichting om Natura 2000-gebieden aan te wijzen volgt direct uit de Habitatrichtlijn en uit de Vogelrichtlijn. Mede op basis van Europeesrechtelijke uitspraken kan er bij de selectie en bij de begrenzing van Natura 2000-gebieden uitsluitend van ecologische criteria worden uitgegaan. Dat betekent in de praktijk dat de grenzen van deze gebieden zijn bepaald door het gebruik dat de betreffende planten- en diersoorten van het gebied maken. Terreindelen die van mindere kwaliteit zijn, kunnen deel uitmaken van Natura 2000-gebieden als herstel van die terreinen haalbaar is en als ze nodig zijn voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen. Daardoor zal de begrenzing van zo'n gebied niet in alle gevallen overeenkomen met de bestemming die in een vastgesteld bestemmingsplan aan het gebied is toegekend. In het uiterste geval zou dat kunnen betekenen dat een bepaalde bestemming die in een bestemmingsplan aan zo'n gebied rechtsgeldig is toegekend, toch niet gerealiseerd kan worden, omdat daarvoor geen vergunning op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 kan worden verleend. In paragrafen 4.2 en 6.1 van de Nota van Antwoord wordt hierop verder ingegaan. Ook voor reconstructieplannen[42], provinciale waterplannen en waterbeheerplannen van de waterschappen geldt een gelijksoortige situatie. Het kan zijn dat dit soort plannen nog onvoldoende concreet zijn om ze op de gevolgen voor Natura 2000-gebieden te toetsen, maar

[42] Plannen op grond van de Wet van 31 januari 2002, houdende regels inzake de reconstructie van concentratiegebieden (Reconstructiewet concentratiegebieden). Staatsblad 2002, nr. 115.

op een gegeven moment zullen al deze plannen, al dan niet bij hun nadere uitwerking, bij het opstellen van beheerplannen afgestemd worden (zie ook paragraaf 6.3.2 van de Nota van Antwoord).

Relatie met stikstof
Stikstof is een groot probleem bij de implementatie van Natura 2000 en daarmee het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen. Van de 166 aangewezen natuurgebieden in Nederland zijn er 133 stikstofgevoelig. In Nederland wordt het probleem van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden zwaarder gevoeld dan in de ons omringende landen. Dat heeft te maken met het feit dat we in een dicht bevolkt land leven, waarin kwetsbare natuur en bijvoorbeeld (snel)wegen dicht bij elkaar liggen. Om de instandhoudingsdoelstellingen te kunnen realiseren moet de neerslag van stikstof uit vooral landbouw, verkeer en industrie minder worden.

Tegen die achtergrond is het steeds moeilijker vergunningen te verlenen voor nieuwe economische activiteiten die tot extra uitstoot van stikstof (kunnen) leiden in en rond de natuurgebieden. Projecten kunnen alleen doorgang vinden indien aangetoond kan worden dat er geen verslechtering van de kwaliteit van de habitats[43] optreden en de instandhoudingsdoelstellingen van een gebied niet in gevaar komen.

In het Natura 2000-gebied Dinkelland is het habitattype zwakgebufferde vennen (H3130) het meest gevoelig voor stikstof[44].

In 2007 is het toetsingskader ammoniak en Natura 2000 vastgesteld. Met behulp van dit toetsingskader konden provincies relatief eenvoudig beoordelen of er zich nieuwe bedrijven konden vestigen. In maart 2008 oordeelde de Raad van State dat dit toetsingskader onvoldoende zekerheid biedt over het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen. Naar aanleiding van deze uitspraak heeft de minister van het voormalig ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de Taskforce Trojan ingesteld. Deze Taskforce heeft vervolgens een handreiking opgeleverd waarmee het bevoegd gezag maatwerk kan leveren bij de beoordeling van (nieuwe) activiteiten. Deze maatwerkoplossing bleek echter niet altijd werkbaar in de praktijk. Vervolgens is de commissie Huys gevraagd om een advies. Samengevat luidde dit advies dat er ruimte is voor economische ontwikkeling in Natura 2000 gebieden mits wordt zeker gesteld dat ecologische en economische doelen gelijktijdig en in samenhang worden beschouwd. Om dat uitgangspunt in de praktijk toepasbaar te maken is er gestart met de programmatische aanpak stikstof (PAS).

Duidelijk is dat het stikstofprobleem te groot is voor één partij. Essentie is dat de PAS in beeld brengt wat de bijdrage op verschillende niveaus (generiek, provinciaal, gebiedsgericht) en van verschillende sectoren (landbouw, verkeer, industrie) is aan de oplossing van het probleem. Onder oplossing verstaan we het geleidelijk maar onvermijdelijk omlaag brengen van de stikstofdepositie, waardoor de instandhoudingsdoelstellingen gerealiseerd kunnen worden, maar waarbij economische ontwikkelingen mogelijk blijven. Dit wil niet zeggen dat iedere economische ontwikkeling mogelijk blijft. Het incalculeren van ruimte voor economische ontwikkelingen (ontwikkelingsruimte) maakt onderdeel uit van de aanpak.

Meer informatie over de stand van zaken rond de PAS is te vinden op de website: http://pas.natura2000.nl/

Kaderrichtlijn Water
Dinkelland maakt deel uit van het stroomgebiedbeheerplan voor de Rijn-Delta[45] dat in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) vastgesteld is. Natura 2000-gebieden zijn in de stroomgebiedbeheerplannen opgenomen als gebieden waar water een bijzondere bescherming behoeft. De in de stroomgebiedbeheerplannen opgenomen milieudoelstellingen en bijbehorende maatregelen moeten dan ook overeenstemmen met de doelen van Natura 2000. De afstemming van doelen en de weergave daarvan in het stroomgebiedbeheerplan beperkt zich tot die delen van de doelstellingen van Natura 2000 die een relatie hebben met de ecologische of chemische kwaliteit van het water.

[43] Het betreft zowel stikstofgevoelige habitattypen als stikstofgevoelige leefgebieden van Natura 2000-soorten.
[44] H.F. van Dobben, R. Bobbink, D. Bal en A. van Hinsberg, 2012. Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000. Wageningen, Alterra. Alterra-rapport
[45] http://www.kaderrichtlijnwater.nl/uitvoering/

Het stroomgebiedbeheerplan wordt uitgewerkt in de provinciale waterplannen en in waterbeheerplannen van waterschappen. Daar waar in de afstemming strijdigheid kan ontstaan wordt maatwerk toegepast en wordt afhankelijk van de situatie de KRW of de Vogel- en Habitatrichtlijnen als richtinggevend genomen. Tot gebiedsspecifiek maatwerk behoort bijvoorbeeld de door de waterschappen opgestelde Gewenst Grond en Oppervlakte Water Regimes (GGOR's)[46].
Waar nodig zullen de lokale watervereisten en de daarvoor benodigde maatregelen verder worden uitgewerkt en in de Natura 2000-beheerplannen worden opgenomen.
Zie ook Nota van Antwoord paragraaf 6.3.

Waterwinning
Zie Nota van Antwoord paragraaf 4.5.2.

Grensoverschrijdende gebieden
De aanwijzingsbesluiten (en ook de beheerplannen) worden opgesteld vanuit de nationale Natuurbeschermingswet. Er bestaan daarom geen grensoverschrijdende Natura 2000-gebieden. Wel zijn er Natura 2000-gebieden die aansluiten op Natura 2000-gebieden op Belgisch of Duits grondgebied, waaronder het gebied Dinkelland. De Natuurbeschermingswet gaat echter niet over de grens heen. Er zal daarom een Nederlands beheerplan worden opgesteld dat enkel van toepassing is op het beschermde gebied op Nederlandse grond. Hierbij is samenwerking met het betreffende buurland een nadrukkelijk punt van aandacht. Zie ook Nota van Antwoord paragrafen 1.1.5 en 1.3.3.
Aangezien de Natuurbeschermingswet 1998 beperkt is tot Nederlands grondgebied, kan Nederland geen vergunningplicht worden opgelegd voor activiteiten die in een andere lidstaat plaatsvinden. Die andere lidstaat zal, volgens artikel 6 van de Habitatrichtlijn, zijn eigen nationale wetgeving moeten hanteren om te beoordelen of zo'n activiteit mogelijke gevolgen heeft voor een Nederlands Natura 2000-gebied. Andersom moet Nederland in het kader van een vergunningverlening een habitattoets uitvoeren, om te bepalen of activiteiten binnen onze landsgrenzen mogelijke effecten hebben op Natura 2000-gebieden in Duitsland of België. Zie ook Nota van Antwoord paragraaf 4.3.3.

[46] De te nemen maatregelen voor grondwater worden gebiedsspecifiek vastgesteld via het GGOR in het stroomgebiedbeheerplan dat opgesteld wordt naar aanleiding van de Kaderrichtlijn Water (EU-richtlijn voor waterkwaliteit).

6 REACTIES OVER DE RELATIE MET DE BEHEERPLANNEN

De wijze waarop de instandhoudingsdoelstellingen al dan niet verwezenlijkt moeten worden, wordt in vele zienswijzen aan de orde gesteld. Zo wordt in verschillende zienswijzen de wens uitgesproken om de plannen zo te ontwikkelen dat daardoor de aanwezige natuurwaarden zich kunnen verbeteren en voor de komende generaties behouden blijven. Er wordt gewezen op de diverse vormen van ongewenst gebruik van het gebied. In weer andere zienswijzen is men van mening dat bepaalde vormen van gebruik geen negatieve invloed op de natuurwaarden hebben en wordt bepleit dat het huidige landgebruik ongehinderd voortgang moet kunnen vinden. Men verwijst dan ook naar de Bestuursverklaring Dinkeldal 2000. In een ander verband wordt er zorg uitgesproken over de bescherming van een soort als de rivierdonderpad (H1163). Er wordt opgemerkt dat door de nationale procedure, waarbij eerst de gebieden worden aangewezen en doelstellingen worden geformuleerd en pas in een later stadium de beheerplannen worden opgesteld, aan sociaal-economische belangen voorbij wordt gegaan. Ook zou er in zijn algemeenheid onvoldoende duidelijkheid bestaan over het algehele ambitieniveau en de consequenties van de aanwijzing en het toekennen van instandhoudingsdoelstellingen. Tot slot geven verschillende insprekers aan betrokken te willen worden bij het opstellen van het beheerplan.

Met betrekking tot de hierboven genoemde argumenten worden de volgende opmerkingen gemaakt:

Volgorde aanwijzing en beheerplan
De Nota van Antwoord gaat in paragraaf 1.4 in op de relatie tussen de aanwijzingsbesluiten en de nog op te stellen beheerplannen. De onderbouwing van de keuze om niet gelijktijdig tot vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen en het beheerplan over te gaan wordt in paragraaf 1.4.1 van de Nota van Antwoord uiteengezet.
Een verbijzondering hierop vormen de gebieden waar de provincies het voortouw hebben voor het opstellen van de beheerplannen. Op verzoek van de provincies heeft de minister van LNV in het Algemeen Overleg met de Tweede Kamer van 13 februari 2008 toegezegd te wachten met het definitief maken van de aanwijzingsbesluiten voor die gebieden waarvoor de provincie voortouwnemer is en die daarvoor door de provincie zijn aangemeld (“koppelingsafspraak”). De provincies zijn voor deze gebieden eerst in de gelegenheid gesteld met de betrokken partijen in de gebieden concept-beheerplannen op te stellen op basis van de ontwerp-aanwijzingsbesluiten. Deze afspraak beoogde draagvlak te creëren voor de beheerplannen en de implementatie daarvan en meer inzicht te geven in de haalbaarheid en betaalbaarheid van de instandhoudingsdoelstellingen en de begrenzing. De besluitvorming over de definitieve aanwijzingsbesluiten van deze gebieden is daarom uitgesteld tot na 1 september 2009. Voor dit Natura 2000-gebied zijn daarover afspraken gemaakt met de minister van LNV. In het kader van de “koppelingsafspraak” hebben de provincies tot 1 september 2009 de mogelijkheid gehad om gebiedsspecifieke wijzigingsvoorstellen in te dienen die voortkwamen uit de opgestelde concept-beheerplannen. De wijzigingsvoorstellen zijn in samenhang met de zienswijzen en op eenzelfde manier, zorgvuldig in overweging genomen. Bij brief van 26 januari 2010 zijn de provincies op de hoogte gebracht van hoe de minister voornemens is met de voorstellen van de provincies in het definitieve besluit om te gaan. Binnen het reguliere proces van de aanwijzing zijn alle overige zienswijzen behandeld.

Voor de gebieden waarvoor op 1 september 2009 nog geen concept-beheerplan was opgesteld, geldt dat evident nieuwe inzichten uit het beheerplanproces eveneens in het reguliere aanwijzingstraject zijn meegenomen, ook hier met inachtneming van de ingediende zienswijzen.

Beheerplan en bestaand gebruik
Het aanwijzingsbesluit legt - naast de begrenzing - de instandhoudingsdoelstellingen vast waarvoor het gebied als Natura 2000-gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen geven op hoofdlijnen duidelijkheid over het ambitieniveau (zie ook paragraaf 4.1 van deze bijlage), in termen van “behoud” en “uitbreiding”/“verbetering” van de omvang en kwaliteit van betreffende aangewezen habitattype of leefgebied van een (vogel)soort. De uitwerking in omvang, ruimte en tijd van de instandhoudingsdoelstelling(en) uit het aanwijzingsbesluit, is een thema dat in een beheerplan thuishoort. Als er voor het realiseren van deze instandhoudingsdoelstellingen bepaalde specifieke maatregelen nodig zijn, dan behoort dit ook in het beheerplan geregeld te worden. Dat kan betekenen dat er ook maatregelen buiten de grenzen van het

Natura 2000-gebied genomen moeten worden.

Zoals in paragrafen 1.5 en 4.2 van de Nota van Antwoord staat vermeld, kan bestaand gebruik een plaats in het beheerplan krijgen. Hierbij wordt zoveel mogelijk ruimte gelaten voor het continueren van bestaand gebruik, echter wel binnen de voorwaarden die de instandhoudingsdoelstellingen daaraan stellen. Uiteindelijk heeft het beheerplan een centrale rol als het gaat om de regulering van bestaand gebruik. In een beheerplan wordt concreet gemaakt hoe en op welke termijn de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied gerealiseerd kunnen worden. Het beheerplan zal duidelijkheid verschaffen over de vereiste ecologische randvoorwaarden ten behoeve van de instandhoudingsdoelstellingen en over de ruimtelijke samenhang met de omgeving. In het beheerplan zal dus ook aan de orde komen of bestaand gebruik (mogelijk onder voorwaarden) overeenkomstig het beheerplan kan worden uitgeoefend. Kan het bestaand gebruik niet overeenkomstig het beheerplan uitgeoefend worden en zorgt het bestaand gebruik ervoor dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied verslechtert of dat er door het bestaand gebruik storende factoren optreden die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen een significant effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, dan moet het bevoegd gezag passende maatregelen treffen. Het bevoegd gezag kan dan de aanschrijvingsbevoegdheid gebruiken.

De opstellers van het beheerplan zullen onderling afstemmen hoe zij met bestaand gebruik om willen gaan en hoe zij dit in het beheerplan zullen opnemen. Mogelijk kan niet voor al het bestaand gebruik ten tijde van het vaststellen van het beheerplan worden bepaald wat het effect is op de instandhoudingsdoelstellingen. Voor deze gevallen zal dan een eventuele aanschrijving plaats moeten vinden indien blijkt dat er toch (significante) negatieve effecten zijn op de instandhoudingsdoelstellingen.

Jacht, wildbeheer en schadebestrijding worden gereguleerd door de bepalingen van de Flora- en faunawet. Dit betekent dat zienswijzen over dit onderwerp geen directe relatie hebben met de aanwijzing van Natura 2000-gebieden, maar met de bepalingen van de Flora- en faunawet. De huidige regels voor jacht en wildbeheer volgens de Flora- en faunawet zijn door de aanwijzing als Natura 2000-gebied niet gewijzigd. Over wildbeheer en schadebestrijding zijn afspraken gemaakt in het Faunabeheerplan. Zie verder paragraaf 6.4.2 van de Nota van Antwoord.

Betrokkenheid bij beheerplan
De wens om betrokken te worden bij het opstellen van het beheerplan en de diverse ideeën die daarover naar voren zijn gebracht, zijn een goed signaal. De integrale benadering die het beheerplan voorstaat, kan alleen succesvol zijn bij voldoende betrokkenheid. Per gebied is één bevoegd gezag de zogenaamde voortouwnemer voor het opstellen van het beheerplan. Voor dit gebied is dat Provincie Overijssel.
Het is aan de voortouwnemer om grondeigenaren, gebruikers, andere overheden en belanghebbenden of vertegenwoordigers te betrekken bij het beheerplan. Belanghebbenden kunnen natuurlijk ook zelf het initiatief nemen de voortouwnemer of hun vertegenwoordigers te benaderen. Het is niet uitvoerbaar verzoeken om betrokkenheid bij het beheerplan, zoals verwoord in een aantal zienswijzen, door te zenden aan de voortouwnemer.

7 REACTIES OVER SCHADE

In een groot aantal zienswijzen wordt erop gewezen dat er als gevolg van deze aanwijzing inkomens- en vermogensschade kan optreden. Men mist in het besluit een paragraaf over schade en het betalen van een schadevergoeding. Verder wordt aangevoerd dat bij het aannemen van de Habitatrichtlijn de toezegging is gedaan dat de eigenaren en de gebruikers van de grond niet de financiële last van deze maatregelen hoeven te dragen. Artikel 31 van de Natuurbeschermingswet 1998 biedt volgens de insprekers geen afdoende mogelijkheid voor compensatie. Verder zou de aanwijzing als Natura 2000-gebied een schending van het eigendomsrecht opleveren en in strijd zijn met artikel 1 van het Eerste Protocol van het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens. Ook de beperkingen van artikel 19d tot en met 19l en artikel 20 van de Natuurbeschermingswet 1998 zou een dermate zware verplichting opleveren dat het eigendom of het gebruikersrecht geen waarde van enige betekenis overhoudt. Er wordt in dit kader om een volledige schadeloosstelling gevraagd.

Met betrekking tot de hierboven genoemde argumenten worden de volgende opmerkingen gemaakt:

Schadevergoeding
Zoals in hoofdstuk 5 van de Nota van Antwoord over dit onderwerp staat vermeld, zijn in de aanwijzingsbesluiten geen aparte vergoedingsregelingen opgenomen. De huidige wettelijke regeling biedt namelijk voldoende mogelijkheden voor compensatie. Het gaat dan in het bijzonder om artikel 31 van de Natuurbeschermingswet 1998.
De aanwijzingsbesluiten zullen naar verwachting niet snel een recht op schadevergoeding geven, omdat het aanwijzingsbesluit zelf over het algemeen geen beperkingen oplevert. Pas in het kader van het beheerplan of bij vergunningverlening kunnen beperkingen worden gesteld aan het bestaand gebruik, aan voorgenomen uitbreidingsmogelijkheden of aan de ontwikkeling van nieuwe activiteiten. Men komt in aanmerking voor schadevergoeding, indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

1. er is schade geleden door een aanwijzing van een Natura 2000-gebied, door het weigeren van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (of door een daaraan verbonden voorwaarde) of door bepalingen in het Natura 2000-beheerplan;
2. de schade behoort redelijkerwijs niet (geheel) voor eigen rekening te blijven;
3. de vergoeding van de schade is niet (voldoende) verzekerd door aankoop, onteigening of door andere maatregelen, zoals beheersubsidies.

Rol van het beheerplan bij schade
In de nog op te stellen Natura 2000-beheerplannen zal uiteindelijk worden bepaald wanneer en hoe de doelen gerealiseerd worden en welke maatregelen daarvoor noodzakelijk zijn. Pas op dat moment kan er een nauwkeurige kosteninschatting worden gemaakt. Er wordt grote waarde gehecht aan goede financiële dekking van de realisering van de doelen in de beheerplannen. Het bovenstaande houdt niet alleen in dat Nederland zich inspant om zoveel mogelijk habitattypen en soorten in een gunstige staat van instandhouding te houden of te brengen. Het betekent ook dat de compensatie van mogelijke inkomens- en vermogensschade van de betrokken eigenaren en gebruikers aan de orde dient te komen. Artikel 31 van de Natuurbeschermingswet 1998 is juist voor dit doel door de wetgever in de wet opgenomen en deze heeft gemeend daarmee een voldoende mogelijkheid voor nadeelcompensatie te bieden. Resolutie 2004/2164(INI) van het Europese Parlement over de financiering van Natura 2000, waarnaar verschillende keren in zienswijzen is verwezen, biedt dan ook geen grond voor de stelling dat artikel 31 van Natuurbeschermingswet 1998 onvoldoende compensatiemogelijkheden zou bieden.

Eigendomsrecht
Van schending van het eigendomsrecht en van strijdigheid met artikel 1 van het Eerste Protocol van het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) is geen sprake. Artikel 1, eerste lid, van het Eerste Protocol van het EVRM bepaalt dat alle natuurlijke rechtspersonen recht hebben op het ongestoord genot van hun eigendom en dat niemand van zijn eigendom zal worden beroofd, behalve indien sprake is van algemeen belang en met inachtneming van de voorwaarden neergelegd in de wet en in de algemene beginselen van het internationaal recht. De voorwaarden die worden gesteld aan het beheer van grond, die nodig is voor het realiseren van het Natura 2000-netwerk, leveren geen aantasting op van het recht van eigendom. De

bepaling uit het EVRM laat onverlet dat de Staat het recht heeft om die wetten toe te passen die noodzakelijk worden geacht om het gebruik van eigendom te reguleren in overeenstemming met het algemeen belang.

MINISTERIE VAN
LANDBOUW EN VISSERIJ

kenmerk
NLB/GS/GA-54632

datum
26 januari 1983

DE MINISTER VAN LANDBOUW EN VISSERIJ

Overwegende, dat de "Snoeyinksbeek", tezamen met de aangrenzende terreinen, voor zover gevormd door de hierna kadastraal omschreven percelen, van algemeen belang is uit een oogpunt van natuurschoon en om zijn natuurwetenschappelijke betekenis en mitsdien een natuurmonument is in de zin van artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

dat de aan de beek grenzende terreinen in het natuurmonument een directe relatie met de beek hebben;

dat door de afwisselende gesteldheid van deze terreinen ook een grote verscheidenheid in milieufactoren aanwezig is;

dat met name de gevarieerde samenstelling van de bodem en de taluds van de beek, de kwaliteit en temperatuur van het water, de stroming en de afwisseling in substraten bijdragen aan de zeer hydrobiologische waarde van de beek, die onder meer tot uiting komt in het voorkomen van zeldzame insectesoorten en de beschermde vissoort het Bermpje;

dat de in het natuurmonument voorkomende bossen en beekbegeleidende beplanting uit vegetatiekundig oogpunt van belang zijn door het voorkomen van verscheidene typen bos- en plantengemeenschappen;

dat deze bossen en beekbegeleidende beplanting eveneens van grote ornithologische betekenis zijn door hun functie van broedgebied van verscheidene minder algemene tot zeldzame vogelsoorten, waaronder IJsvogel en Houtsnip;

dat het bos aan de bovenloop (het Boerskottenbos) van grote mycologische betekenis is;

dat het natuurmonument uit een oogpunt van natuurschoon van belang is door zijn ligging in en invloed op het afwisselende landschap, gekenmerkt door hoogteverschillen, houtwallen, fraai opgaand geboomte, bossen en een waardevol agrarisch cultuurlandschap;

Overwegende ten aanzien van de wezenlijke kenmerken van het onderhavige natuurmonument, dat hieronder niet alleen moeten worden begrepen de genoemde biologische waarden en het natuurschoon, maar ook de geomorfologische structuur, de opbouw van het bodemprofiel, de waterhuishouding, het bestaande cultuurpatroon en de ten behoeve van de avifauna noodzakelijke rust;

Overwegende ten slotte, dat de bescherming van het natuurmonument niet reeds op andere wijze door of krachtens de wet is verzekerd;

Gelet op artikel 7 en artikel 9, zevende lid, van de Natuurbeschermingswet;

Gezien de beschikking van 27 januari 1982, nr. NLB/GS/GA-50069, houdende het besluit, dat de aanwijzing als beschermd natuurmonument in overweging is ten aanzien van de "Snoeyinksbeek";

Gezien de omtrent de in overweging zijnde aanwijzing door Gedeputeerde Staten van Overijssel ingezonden en van hun beschouwingen vergezelde schriftuuren, alsmede de te zelfder zake door de Natuurbeschermingsraad en de Rijksplanologische Commissie uitgebrachte adviezen;

Handelende in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;

B E S L U I T :

I. Aangewezen wordt als beschermd natuurmonument de "Snoeyinksbeek" en aangrenzende terreinen, voor zover gevormd door de percelen, kadastraal bekend gemeente Losser, sectie G, nrs. 857 en 1393; sectie H, nrs. 131 ged., 132, 571 ged., 572, 574, 861 ged., 862 ged., 863, 871 ged., 872 ged., 873 ged., 874 ged., 875 ged., 876, 880 ged., 1255 ged., 1256 ged., 1310, 1312, 1315 ged., 1565, 1568 ged., 2589 ged., 3301, 3312 ged., 3313 ged., 3314, 3470 ged., 3624 ged., 3651 ged., 3727 ged., 3729 ged., 3732 ged., 3916 ged., 3994 ged., 4215 ged., 4418 ged., 4601 ged., 4630 ged., 4712 ged., 4744 ged., 4754 ged., 4762 ged., 4763 ged., 5008 ged., 5189 ged., 5193 ged., 5194 ged., 5390, 5426 ged., 5802 ged., 5809 ged., 5813 ged., 5814 ged., 6038 ged., 6039 ged. en 6392 ged., een en ander zoals aangegeven op de bij deze beschikking behorende kaart BN105/SN83.

II. Bij deze beschikking gaat een toelichting, die in samenhang met de beschikking moet worden gelezen.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Nederlandse Staatscourant.

De Minister van Landbouw
en Visserij,

w.g. G.J.M. Braks

TOELICHTING

1. Inleiding

De onderhavige beschikking en deze toelichting zijn mede gewijzigd in reactie op de naar aanleiding van de voorgenomen aanwijzing ingediende bezwaren.
Gave beken en beekdalen zijn in Nederland schaars geworden, zo schaars dat de resterende beken met een oorspronkelijk beloop en een natuurlijk karakter als relicten beschouwd moeten worden.
In Twente zijn nog enkele daarvan te vinden, onder anderen de Snoeyinksbeek, een zijbeek en de Dinkel. De Snoeyinksbeek, globaal west-oost stromend, heeft een afwaterende functie voor een deel van de stuwwal van Oldenzaal. De beek meandert door een gevarieerd waardevol agrarisch cultuurlandschap gekenmerkt door hoogteverschillen, houtwallen, fraai opgaand geboomte, bossen en vochtige graslanden.
De beek is geheel gelegen in de gemeente Losser. De aanwijzing ervan als beschermd natuurmonument in de zin van de Natuurbeschermingswet heeft ten doel een effectieve bescherming te bieden tegen ingrepen, die het oorspronkelijk beekkarakter, nu nog goeddeels intact, teloor kunnen doen gaan. Zoals blijkt uit de bij de beschikking behorende kaart is in het natuurmonument één perceel staatseigendom gelegen. Dit deel zal te zijner tijd afzonderlijk als staatsnatuurmonument worden aangewezen.
Het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud, deel a, (Beleidsvoornemen) rekent de Snoeyinksbeek tot de "biologisch of geomorfologisch waardevolle beken".

2. Begrenzing van het aangewezen gebied

Voorop staat bij de aanwijzing van de Snoeyinksbeek als beschermd natuurmonument, dat de opbouw van het beekprofiel en het beloop van de beek worden beschermd. Dit is de reden, dat de beekloop zelf vanaf de oorsprong in het Boerskottenbos tot aan de uitmonding van de Dinkel, en een strook ter weerszijden daarvan met een breedte van minimaal c.a. 10 meter uit de as van de beek binnen het aangewezen gebied zijn opgenomen. 10 meter is een afstand, waarbinnen de primaire beekloop als zodanig duidelijk herkenbaar is.
Bovendien sluit de breedte van de strook van 10 meter aan weerszijden van de middellijn van de beek aan op de begrenzing, zoals opgenomen in het ontwerp-bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Losser, dat naar verwachting eerdaags ter inzage zal worden gelegd, overeenkomstig het bepaalde in artikel 23, lid 1, van de Wet op de Ruimtelijke Ordening.
Deze oeverzone heeft een dermate directe relatie met de beek, dat ze ten behoeve van een effectieve bescherming tot het aangewezen gebied behoort. Als binnen deze zone geen waardebedreigende handelingen plaatsvinden, kan het beekmilieu zijn huidige waarde behouden. Deze waarde is in veel opzichten juist gebonden aan het onregelmatige beloop en de variatie in milieufactoren (zie onder 3).

Bij het aanwijzen van de strook van totaal ca 20 breed speelt ook een rol, dat de beek licht meandert en dus niet steeds hetzelfde beloop heeft. Waar topografische situaties een doelmatige begrenzing vormen, is daarbij aangesloten. Te denken valt aan onder andere (zand)wegen en steilranden. Waar bossen en beekbegeleidende beplanting voorkomen is

de begrenzing in beginsel gebonden aan de bosrand, in die zin, dat de houtopstanden binnen het aangewezen gebied vallen. De relatie tussen beek en houtopstand heeft een wederzijds waardeverhogend effect.

Een tweede motief voor de aanwijzing ligt in de wens dat de waterkwaliteit in de beek niet verslechtert, opdat het huidige fysisch-chemische en biologisch karakter onaangetast blijft. Hiertoe hoeven nauwelijks beperkingen aan het landbouwkundige gebruik te worden opgelegd. Het sinds jaar en dag bestaande gebruik kan worden voortgezet inclusief de in het stroomgebied van de beek normale bedrijfsontwikkeling. Onder "normale bedrijfsontwikkeling" kan o.m. worden begrepen de vrijheid van gewaskeuze op bouwland. Ter voorkoming van eutrofiëring en de daarmee gepaard gaande biologische verarming van het beekmilieu dient het dumpen van drijfmest in het stroomgebied van de Snoeyinksbeek te worden vermeden. Daarbij zal dumpen van organische mest (meer mest op het land brengen dan voor een kwantitatief en kwalitatief goed gewas nodig is) naarmate het dichter bij de beek gebeurt, ernstiger gevolgen hebben.
Verharde wegen, die de beek kruisen, zijn buiten de aanwijzing gelaten, evenals de gronden die binnen het profiel van de aan te leggen Rijksweg 1 vallen. De aanleg van de Rijksweg is dan ook niet aan een vergunning gebonden.

3. Motivering van de aanwijzing

De loop van de Snoeyinksbeek kan weliswaar niet geheel natuurlijk meer worden genoemd, maar het dwarsprofiel is dit in het algemeen wel. Het totale waterregime en de waterkwaliteit zijn zodanig, dat in de beek organismen voorkomen die wijzen op een hoge hydrobiologische kwaliteit.
De aan de beek aansluitende gronden zijn voor ca. de helft agrarische cultuurgronden. Het overige deel bestaat uit bos c.q. houtwallen.
Over de cultuurgronden wordt opgemerkt dat deze in een aantal situaties voor maximaal landbouwkundig gebruik te nat en te weinig draagkrachtig zijn, en op diverse plaatsen buiten de genoemde bos- en wallengte van de beek voorzien zijn van verspreide beplanting, waaronder solitaire bomen.
De vegetatiekundige betekenis van de houtopstanden varieert afhankelijk van bodemeigenschappen en waterhuishouding. Aanwezig zijn onder meer Eiken-berkenbos, Beuken-eikenbos, Eiken-haagbeukenbos en Elzen-Vogelkersbos, soms zeer fraai ontwikkeld met onder meer Slanke sleutelbloem en Smalle beukvaren. Aan de uitmonding, binnen het overstromingsbereik van de Dinkel, komen voorts doornstruwelen voor, restanten van droge rivierduingraslanden, die onder invloed van bemesting en/of overspoeling met te voedselrijk Dinkelwater weliswaar aan waarde hebben ingeboet, maar niettemin nog zeer belangrijk zijn.
Naast de genoemde vegetatiekundige waarden moet met name de grote mycologische waarde worden genoemd van het bos rond het oorsprongsgebied van de beek, het landgoed Boerskotten.

De ornithologische waarden van het natuurmonument komen tot uiting in de betekenis als broedgebied van de volgende minder algemene tot zeer zeldzame vogelsoorten: IJsvogel, Appelvink, Bonte vliegenvanger, Wielewaal, Kleine bonte specht, Houtsnip, Buizerd, Bosuil, Wespendief en ook de Rode wouw heeft hier gebroed (het enig bekende broedgeval in Nederland).
Meer algemene soorten worden in het gevarieerde beekmilieu regelmatig als broedvogel aangetroffen, zoals Winterkoning, Gekraagde roodstaart, Boomkruiper, Boomklever, Glanskopmeeuw, Zwartkop en Tjiftjaf.
Meerdere malen is de Grote gele kwikstaart langs de Snoeyinksbeek waargenomen.

Het belangrijkste natuurwetenschappelijke aspect van deze aanwijzing is het hydrobiologische belang van de Snoeyinksbeek, dat tot uiting komt door het voorkomen van diverse soorten die gebonden zijn aan koel, zuurstofrijk en min of meer stromend water, zoals de kevers Platambus maculatus en Ilybius fuliginosus en de steenvlieg Nemura cinerea.
In wat mindere mate geldt dit ook voor Agabus bipustulatus en Hydroporus memnonius. Genoemd moet ook worden het voorkomen van het Bermpje, een op grond van de Natuurbeschermingswet beschermde vissoort.
De wezenlijke abiotische kenmerken van een laaglandbeek kunnen alsvolgt worden samengevat:

1. In de beek is het water schoon en zuurstofrijk en verhoudingsgewijs koel;
2. de bodem en taluds zijn onregelmatig van samenstelling en opbouw, dat wil zeggen dat er beschaduwde en zonnige plekken in voorkomen, diepe en ondiepe delen, vlakke en steile tot overhangende taluds, in respectievelijk binnen- en buitenbochten;
3. er is altijd water aanwezig, dat vrijwel het hele jaar stroomt;
4. er is een afwisseling in substraten, zoals zand, slib, stenen en organisch materiaal.

De Snoeyinksbeek voldoet aan deze karakteristiek. Weliswaar staat de beek soms gedeeltelijk droog (met name in de zeer droge jaren als 1959, 1976 en 1982), maar door de onregelmatige opbouw blijven op veel plaatsen poelen en ondiepten over, die fungeren als overzomeringsgebied voor de beekfauna.

4. Gebruik

Volgens artikel 12 van de Natuurbeschermingswet moet voor handelingen die de wezenlijke kenmerken van het beschermd natuurmonument aantasten, dan wel schadelijk voor de natuurwetenschappelijke betekenis of ontsierend zijn, vergunning worden aangevraagd. Dit dient krachtens artikel 13, eerste lid, per aangetekende brief te gebeuren. Wellicht ten overvloede wordt erop gewezen, dat de in artikel 12 van de Natuurbeschermingswet bedoelde verbodsbepalingen voor een ieder van kracht zijn.
Het is niet mogelijk op voorhand tot in details aan te geven wat wel en wat niet is toegestaan. In de eerste plaats hangt dit samen met de gevarieerde opbouw van het natuurmonument, in de tweede plaats kunnen handelingen in aard en intensiteit verschillen.
Niettemin kunnen de volgende richtlijnen worden aangehouden:

* In ieder geval niet vergunningplichtig zijn de volgende handelingen:
  - ploegen en inzaaien van bouwland; maaien; oogsten; mesten, voorzover niet meer mest wordt opgebracht dan voor de agrarische gewassen opneembaar is;
  - het vernieuwen van afrasteringen;
  - maaien ten behoeve van de schouw;
  - het onderhouden van duikers;
  - dunning van houtopstanden in het kader van het bosbouwkundig beheer van de aangewezen boscomplexen.

  Het betreft handelingen, die worden verricht binnen het sinds jaar en dag plaats vindend gebruik, alsmede regelmatig terugkerende beheers- en onderhoudswerkzaamheden.

* In ieder geval wel vergunningplichtig zijn de volgende handelingen:
  - het wijzigen van de opbouw van het lengte- en/of dwarsprofiel van de beek alsmede vergravingen van de taluds;
  - het maken van kaden, beschoeiingen, betuiningen, stuwen en duikers;
  - handelingen die wijziging van de waterhuishouding tot gevolg kunnen hebben, zoals begreppelen, wateronttrekking ten behoeve van beregening, het aanleggen van waterlossingen en drainages;
  - het aanbrengen van oppervlakteverhardingen, ophogen, egaliseren en ontgronden;
  - plaatsen en aanleggen van voor verblijf geschikte, al dan niet aan hun bestemming onttrokken voertuigen en onderkomens (waaronder

- bouwen in de zin van artikel 1 van de Woningwet;
- het aanbrengen van onder- of bovengrondse leidingen, installaties of apparatuur met bijbehorende werken of werkzaamheden;
- het gebruiken van bestrijdingsmiddelen, groei- en stoorstoffen in de beek of op de taluds van de beek, alsmede in de onder deze aanwijzing vallende bossen en andere houtopstanden;
- het aanwenden binnen het stroomgebied van de beek van meer organische mest dan voor een kwantitatief en kwalitatief goed gewas noodzakelijk is.

Handelingen, welke buiten het aangewezen gebied worden verricht maar de omschreven wezenlijke kenmerken aantasten, zijn eveneens aan een vergunning gebonden. Indien bijvoorbeeld in het beekdal min of meer parallel met de beekloop een nieuwe waterafvoerende leiding zou worden gegraven zou dat de watervoering van de Snoeyinksbeek direct beinvloeden. Daarmee zou worden ingegrepen in de wezenlijke kenmerken van de beek, zodat een vergunning vereist zou zijn.

* Ten slotte is er een groep van handelingen, waarvan niet bij voorbaat is vast te stellen of een vergunning vereist is, ook omdat de wijze van uitvoering kan verschillen.
Hieronder vallen vormen van recreatiebeoefening, het rooien van houtopstanden op de aangewezen bosgronden en in de aangewezen landschapselementen, het verrichten van achterstallige onderhoudswerkzaamheden aan de beek, het achterlaten of opslaan van voorwerpen of afval, stoffen, specie, bagger, materialen, hulpstoffen of producten van het agrarisch bedrijf en handelingen die de waterkwaliteit aantasten.
In dergelijke gevallen zal de consulent Natuurbehoud van het Staatsbosbeheer in Overijssel behulpzaam zijn bij de beoordeling van de vergunningplichtigheid.

5. Beheersplan

De wet geeft in artikel 14 de mogelijkheid om in overeenstemming met eigenaren en gebruikers van het beschermd natuurmonument een beheersplan op te stellen, Dit beheersplan, dat tot doel heeft het behoud of herstel van de natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis, heeft als gevolg, dat voor handelingen die neergelegd zijn in het beheersplan, geen vergunning op grond van artikel 12 behoeft te worden aangevraagd.
Bij de vaststelling van een beheersplan, waaraan voor betrokkene kosten of lasten zijn verbonden, die redelijkerwijze niet of niet geheel te zijner lasten behoren te komen, kan op zijn verzoek een uitkering worden toegekend.

6. Planologische situatie

a. Streekplan Twente

De aanduidingen, welke op de plankaart van het op 25 mei 1966 vastgestelde Streekplan Twente zijn ingetekend in het dal van de Snoeyinksbeek, zijn de volgende:
* Natuurgebied, voor het gedeelte vanaf de oorsprong van de beek tot aan ongeveer de Veldmatenweg.
* Landschappelijk waardevol landbouwgebied, vanaf ongeveer de Veldmatenweg tot aan de Luttersestraat.
* Natuurmonument voor het loofbos gelegen ten oosten van de Luttersestraat over een afstand van ± 500 meter.
* Landschappelijk waardevol landbouwgebied, tot aan de Denekamperdijk.

* Natuurmonument voor een deel oostelijk van de Denekamperdijk tot aan de monding van de Snoeyinksbeek in de Dinkel.

Deze opsomming weerspiegelt het in landschappelijke en natuurwetenschappelijk opzicht waardevolle karakter van de Snoeyinksbeek.
De Snoeyinksbeek valt in het voorontwerp Streekplan d.d. november 1982 geheel in de zone-aanduiding "Landelijk gebied III", welke wordt omschreven als: "Gebieden, die in het algemeen in landbouwkundig gebruik zijn met grote natuur- en/of landschapskwaliteiten". Bescherming van natuur en landschap wordt van groot belang geacht. Afzonderlijke aandacht krijgen in het voorontwerp de natuurlijke (en potentieel natuurlijke) beken: "Deze beken komen voor handhaving van de kwaliteiten in aanmerking". Op een afzonderlijke kaart van deze (potentieel) natuurlijke beken is de Snoeyinksbeek aangeduid.

b. Bestemmingsplan "Losser-Buitengebied"

Het plan werd vastgesteld op 22 februari 1972.
Gedeputeerde Staten van Overijssel keurden het gedeeltelijk goed op 15 mei 1973, besluit no. 274, afd. 2.
Onherroepelijk werd het plan door het Koninklijk Besluit nr. 30 van 16 november 1977.
De bestemmingen, zoals uitgetekend op de plankaart, geven een even gevarieerd beeld (zie bijlagen):

* De beekloop in het Boerskottenbos draagt de bestemming agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde.
* Tot natuurmonument zijn bestemd het eigenlijke dal van de Dinkel, inclusief de monding van de Snoeyinksbeek, een strook ten noorden van de beek en ten oosten van de Luttersestraat, over een afstand van ± 900 meter, alsmede een deel van het beekdal over een afstand van ± 150 meter, gelegen oostelijk van de Veldmatenweg.
* Tussenliggende delen dragen agrarische bestemming met verschillende kwalificaties: agrarisch gebied, agrarisch gebied van landschappelijke waarde, agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde.

De bestemmingen zijn in zoverre sterk versnipperd, dat de eenheid die de Snoeyinksbeek vormt, niet in de bestemmingsregeling tot uiting komt. Na de goedkeuringsprocedure resteert een sterk verminkte bestemmingsregeling, aangezien aan grote delen van de voorschriften (onder meer het aanlegvergunningenstelsel) goedkeuring werd onthouden.

c. Voorbereidingsbesluit

Op 15 juli 1982 heeft de Raad van de gemeente Losser een voorbereidingsbesluit vastgesteld voor het buitengebied.
De Snoeyinksbeek valt binnen het gebied waarvoor een aanlegvergunningvereiste geldt voor diverse werken en werkzaamheden die de natuurwetenscheppelijke en landschappelijke waarde van de beek kunnen aantasten.

d. Bestemming "Rijksweg 1" gemeente Losser

De aanleg van de Rijksweg 1 ten zuiden van Oldenzaal en de Lutte, zal aanzienlijke veranderingen te weeg brengen aan de bovenloop van de Snoeyinksbeek. Het Ontwerp-Rijkswegenplan 1982 voorziet, dat met de uitvoering der werkzaamheden vóór 1990 een aanvang wordt gemaakt. De gemeenteraad van Losser heeft de aanleg planologsch mogelijk gemaakt door de vaststelling van het bestemmingsplan Rijksweg 1, dat thans ter goedkeuring ligt bij Gedeputeerde Staten van Overijssel.
Het Boerskottenbos zal door Rijksweg 1 worden doorsneden.

Volgens het voorstel van het Staatsbosbeheer aan Rijkswaterstaat is het in verband met de natuurwetenschappelijke belangen noodzakelijk dat onder andere de Snoeyinksbeek de Rijksweg onbelemmerd kan kruisen, i.c. door middel van een duiker. Bij de aanleg van de bermsloten zal met de consulent Natuurbehoud bezien worden hoe voorkomen kan worden dat in de winter pekelwater in de beek terecht komt.

e. Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud, deel a (Beleidsvoornemen)

Paragraaf 6.4.4.4. van het Structuurschema vraagt bijzondere aandacht voor de laaglandbeken. De instandhouding van de nog resterende biologisch en/of geomorfologisch waardevolle beekdalen en beken wordt van essentiële betekenis geacht. Op kaart 4 (p. 252) van het Structuurschema staat de Snoeyinksbeek aangewezen als "biologisch of geomorfologisch waardevolle beek".
In paragraaf 6.4.4.4. op pagina 159 onderaan wordt expliciet gesproken over mogelijke toepassing van de Natuurbeschermingswet op waardevolle agrarische cultuurlandschappen (W.A.C.'s). Bij de omschrijving van de W.A.C.'s worden onder meer beken en beekdalen genoemd.
Gewezen wordt op de verantwoordelijkheden van de waterschappen in deze. In paragraaf 7.2 van het Structuurschema is te lezen, dat waterschapsbesturen bij de behartiging van de hun toevertrouwde taak alle hierbij betrokken belangen, waaronder die van natuur- en landschapsbehoud, zorgvuldig dienen af te wegen.

6. Definitief besluit Landgoederen Oldenzaal

Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal

De Staatssecretaris van Economische Zaken

Gelet op artikel 3, eerste lid, en artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206);

Gelet op het Uitvoeringsbesluit van de Commissie 2013/26/EU van 16 november 2012 op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, tot vaststelling van een zesde bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PbEU 2013, L 24/379);

Gelet op artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998;

BESLUIT:

Artikel 1

1. Als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206) wordt aangewezen: het op de bij dit besluit behorende kaart aangegeven gebied, bekend onder de naam: **Landgoederen Oldenzaal**.
2. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire habitattypen zijn met een sterretje (*) aangeduid:
   - H9120 Atlantische zuurminnende beukenbossen met *Ilex* en soms ook *Taxus* in de ondergroei (*Quercion robori-petraeae* of *Ilici-Fagenion*)
   - H9160 Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eiken-haagbeukbossen behorend tot het *Carpinion betuli*
   - H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae*)
3. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende soort opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire soorten zijn met een sterretje (*) aangeduid:
   - H1166 Kamsalamander (*Triturus cristatus*)

Artikel 2

1. Dit besluit gaat vergezeld van een Nota van toelichting inclusief bijlagen en een kaart die integraal deel uitmaken van dit besluit.
2. De in artikel 1 genoemde speciale beschermingszone vormt het Natura 2000-gebied **Landgoederen Oldenzaal**, waarvan de instandhoudingsdoelstelling in de zin van artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 is opgenomen in de Nota van toelichting.

Artikel 3

1. De bekendmaking van dit besluit geschiedt in de Staatscourant.
2. Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking in de Staatscourant.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
w.g. Sharon A.M. Dijksma
d.d. 4 juli 2013

Dit aanwijzingsbesluit en de daarbij behorende Nota van toelichting worden gedurende zes weken ter inzage gelegd. De exacte periode en locatie worden vermeld in de bekendmaking die wordt gepubliceerd in de Staatscourant en in de advertentie die wordt gepubliceerd in gedrukte media en op internet.

Het aanwijzingsbesluit kan digitaal worden ingezien via de website www.rijksoverheid.nl/natura2000.

Belanghebbenden die hun zienswijze als bedoeld in artikel 3:15 van de Algemene wet bestuursrecht naar voren hebben gebracht of die het redelijkerwijs niet verweten kan worden geen zienswijze naar voren te hebben gebracht, kunnen gedurende zes weken ná de bekendmaking beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA te Den Haag.

Nota van toelichting van het Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal inhoudende de aanwijzing als speciale beschermingszone in het kader van de Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna en hierna te noemen de Habitatrichtlijn

1 INLEIDING

Met dit besluit wordt het gebied Landgoederen Oldenzaal aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn. Het gebied wordt ook aangewezen als het Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal, waarbij instandhoudingsdoelstellingen worden toegevoegd.

In artikel 1 van het besluit staat de naam van het gebied en worden de habitattypen en habitatsoorten opgesomd, waarvoor het gebied is aangewezen.

In artikel 2 van het besluit wordt de term Natura 2000-gebied geïntroduceerd en wordt bepaald dat er voor het gebied een instandhoudingsdoelstelling verwezenlijkt dient te worden. Deze doelstelling heeft betrekking op de in artikel 1 opgesomde habitattypen en habitatsoorten. In dit deel van het besluit is het Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal gevormd uit het Habitatrichtlijngebied, waarbij instandhoudingsdoelstellingen zijn toegevoegd. De instandhoudingsdoelstellingen staan in de Nota van toelichting.

Artikel 3 regelt de bekendmaking en de inwerkingtreding van dit besluit.

In hoofdstuk 2 van deze Nota van toelichting wordt de aanwijzing op grond van de Habitatrichtlijn kort toegelicht. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 een gebiedsbeschrijving gegeven en wordt ingegaan op eventuele grenswijzigingen die zijn doorgevoerd nadat het gebied bij de Europese Commissie is aangemeld. Tevens wordt in hoofdstuk 3 de bij dit besluit behorende kaart toegelicht.
In hoofdstuk 4 wordt een opsomming gegeven van habitattypen en soorten waaraan het gebied zijn betekenis ontleent. Eventueel doorgevoerde wijzigingen worden in bijlage B van een toelichting voorzien.

Een belangrijk onderdeel van de Nota van toelichting is de opsomming van de instandhoudingsdoelstellingen in hoofdstuk 5. Allereerst worden de algemene doelstellingen geformuleerd en vervolgens staan de instandhoudingsdoelstellingen van de in het gebied aanwezige habitattypen en soorten vermeld. Er wordt aangegeven in welke richting de instandhoudingsdoelstelling zich zal moeten ontwikkelen. Daarvoor worden de termen “behoud”, “uitbreiding” en “verbetering” gebruikt. Voor een habitattype wordt de verdeling gemaakt in oppervlakte en kwaliteit, zodat de aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een habitattype altijd in de vorm van “behoud” of “uitbreiding” van de oppervlakte en van “behoud” of “verbetering” van de kwaliteit wordt gegeven. Voor soorten is het leefgebied medebepalend en geldt een verdeling in omvang en kwaliteit van het leefgebied. De aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een soort is altijd in de vorm van “behoud” of “uitbreiding” van de omvang van het leefgebied en van “behoud” of “verbetering” van de kwaliteit van het leefgebied ten behoeve van “behoud” of “uitbreiding” van de populatie.

Daarnaast zijn aan de Nota van toelichting drie bijlagen toegevoegd. Ook de bijlagen maken integraal onderdeel uit van het besluit. Bijlage A (voor zover van toepassing) laat zien welke terreindelen zijn vervallen of zijn toegevoegd als onderdeel van de speciale beschermingszone in de zin van de Vogelrichtlijn. Bijlage B is toegevoegd naar aanleiding van zienswijzen en omvat een nadere onderbouwing van de wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen, van de selectie als Habitatrichtlijngebied en toewijzing van en wijzigingen in instandhoudingsdoelstellingen. In bijlage C wordt naar aanleiding van de ontvangen zienswijzen een nadere onderbouwing van het besluit gegeven. De gebiedsspecifieke behandeling van zienswijzen in deze bijlage beperkt zich tot de punten die direct van invloed zijn op dit aanwijzingsbesluit.

2 AANWIJZING HABITATRICHTLIJN

Door middel van dit besluit wordt het gebied Landgoederen Oldenzaal aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn (verder aangeduid als "Habitatrichtlijngebied"). Het gebied is in mei 2003 aangemeld volgens de procedure zoals opgenomen in artikel 4 van deze Richtlijn, waarna het gebied in december 2004 door de Europese Commissie onder de naam "Landgoederen Oldenzaal" en onder nummer NL3004003 is geplaatst op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio[1]. Het gebied is onder meer aangewezen voor één prioritair habitattype in de zin van artikel 1 van de Habitatrichtlijn.

Dit Habitatrichtlijngebied wordt voortaan aangeduid als Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal (landelijk gebiedsnummer 50).
Natura 2000 is het samenhangende Europees ecologisch netwerk bestaande uit de gebieden aangewezen onder de Habitatrichtlijn en onder de Vogelrichtlijn. Dit netwerk moet de betrokken natuurlijke habitattypen, habitats van soorten en de leefgebieden van vogels in een gunstige staat van instandhouding behouden of, in voorkomend geval, herstellen. De instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5) en eventuele wijziging van de begrenzing zijn in algemene zin nader toegelicht in het Natura 2000 doelendocument (2006)[2]. Dit document geeft het beleidskader van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen weer en van de daarbij gehanteerde systematiek. Beschrijvingen van habitattypen en (vogel)soorten waarvoor doelen zijn vastgesteld, zijn opgenomen in het Natura 2000 profielendocument (2008)[3].

Het Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal ligt in de provincie Overijssel en behoort tot het grondgebied van de gemeenten Dinkelland, Oldenzaal en Losser.

2.1 Beschermde natuurmonumenten

Ingevolge artikel 15a, tweede en derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt van rechtswege de status van het hieronder aangegeven natuurmonument[4].
Het beschermd natuurmonument Snoeyinksbeek is aangewezen op 26 januari 1983 (NLB/GS/GA-54632; Stcrt. 1983, nr. 49). Het westelijk deel van dit natuurmonument is opgenomen in het Natura 2000-gebied. Het oostelijk deel is opgenomen in het Natura 2000-gebied Dinkelland (049).
Op grond van de wet heeft de instandhoudingsdoelstelling voor de gedeelten van het Natura 2000-gebied waarop de aanwijzing als natuurmonument van toepassing was, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals deze waren vastgelegd in het vervallen besluit (zie verder hoofdstuk 5).
De gebieden, die in het verleden als natuurmonument zijn aangewezen, zijn op de bijgevoegde kaarten ook als zodanig te herkennen.

[1] Beschikking van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 7 december 2004 tot vaststelling, op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, van de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (2004/813/EG). PB EU 2004, L 387/1. Laatstelijk vervangen door Uitvoeringsbesluit van de Commissie 2013/26/EU van 16 november 2012 tot vaststelling van een zesde bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PbEU 2013, L 24/ 379).
[2] Ministerie van LNV (2006): Natura 2000 doelendocument. Duidelijkheid bieden, richting geven en ruimte laten. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
[3] Ministerie van LNV (2008): Natura 2000 profielendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
[4] De oude wet kende zowel staatsnatuurmonumenten als beschermde natuurmonumenten. Dit verschil is in de huidige wet komen te vervallen.

3 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEGRENZING

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het gebied Landgoederen Oldenzaal ligt aan de voet van de stuwwal van Oldenzaal tussen Oldenzaal, Losser en Lutte.
Het zuidelijke deel omvat het westelijk deel van het beekdal van de Snoeijinksbeek, gekenmerkt door hoogteverschillen, houtwallen, opgaand geboomte, bossen en vochtige en schrale graslanden en heideterreinen. De bossen bestaan onder andere uit eiken-berkenbos, beuken-eikenbos, eiken-haagbeukenbos, elzen-vogelkersbos en essen- en elzenbronbos. Voorts komen doornstruwelen voor en restanten van droge rivierduingraslanden.
In het gebied liggen een aantal landgoederen die bestaan uit een afwisseling van naald- en loofbos, houtwallen, weilanden en akkers. Een groot deel van het gebied bestaat uit oud beuken- en eikenbos. In Boerskotten ontspringt de Snoeijinksbeek.
In het noordelijk deel ligt een heuvelachtig terrein met een afwisseling van oude loof- en naaldbossen, graslanden (waaronder dotterbloemhooilanden), houtwallen en boerderijen. Aan de voet van de Tankenberg liggen enkele bronnen.

3.2 Landschappelijke context en kenmerken begrenzing

Landgoederen Oldenzaal behoort tot het Natura 2000-landschap "Hogere zandgronden".

De ligging van de habitattypen en van de leefgebieden van de soorten (paragraaf 4.4) waarvoor het gebied is aangewezen, vormt het uitgangspunt voor de begrenzing van de Habitatrichtlijngebieden. Dit is inclusief terreindelen die van mindere kwaliteit zijn. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren, alsmede terreindelen die noodzakelijk worden geacht om de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten in stand te houden en te herstellen[5].
Bij de keuze en de afbakening van de gebieden is geen rekening gehouden met andere vereisten dan die verband houden met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna[6].

3.3 Begrenzing en oppervlakte

De begrenzing van het Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart (datum kaartproduktie: 23-05-2013). Het Natura 2000-gebied omvat de landgoederen Paasberg, Egheria, Over Eschhoek, Tankenberg, Boerskotten, Duivelshof, het westelijk deel van het beschermd natuurmonument Snoeyinksbeek en het Smoddebos. Het gebied ligt ten noordoosten en ten oosten van Oldenzaal.

Het Natura 2000-gebied beslaat een oppervlakte van ongeveer 580 ha. Het opgenomen westelijk deel van het voormalige beschermd natuurmonument Snoeyinksbeek heeft een omvang van 31 ha. Voor de exacte oppervlakten wordt verwezen naar de legenda van de bij dit besluit behorende kaart. Deze cijfers betreffen bruto-oppervlakten omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met niet op de kaart, tekstueel uitgesloten delen (zie paragraaf 3.4).

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op de kaart op enkele technische punten verbeterd[7]:

- Bestaande bebouwing (inclusief erven en tuinen; reeds tekstueel geëxclaveerd) waar geen Natura 2000-waarden voorkomen, is waar mogelijk op grond van kadastrale of topografische lijnen ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht. (º)
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.

[5] De begrenzingsmethodiek is verder uitgewerkt in het Gebiedendocument (2004).
[6] Hof van Justitie EG, 7 november 2000, First Corporate Shipping, zaak C-371/98, punten 16 en 25.
[7] Wijzigingen aangeduid met (º) betreffen aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbesluit

- Overlap van 5 meter of minder met kadastrale percelen die grotendeels buiten het gebied zijn gelegen, is, gelet op de kadastrale inschrijving[8], waar mogelijk beperkt. Dit betekent dat aldaar de kadastrale lijn is aangehouden. Deze werkwijze is alleen gevolgd op plekken waar geen Natura 2000-waarden aanwezig zijn. (º)

Overige wijzigingen van meer dan 1 ha worden in de volgende alinea's toegelicht.

Het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op een aantal plaatsen aangepast:

- In het gebied is opgenomen het beschermd natuurmonument Snoeyinksbeek aansluitend op de oorspronkelijke begrenzing tot aan het Smoddebosch. Deze uitbreiding omvat naast de beekloop ook de Duivelshof, een goed ontwikkeld eiken-haagbeukenbos (H9160A) dat deel uitmaakt van de A-locatie Smoddebos & Snoeinksbeek (18 ha).
- In aansluiting hierop is het Smoddebosch toegevoegd, één van de best ontwikkelde voorbeelden van het habitattype eiken-haagbeukenbos in Twente (24 ha).
- Tussen rijksweg A1 en het Smoddebosch is het gebied op diverse plekken uitgebreid (23 ha) wegens aanwezigheid van boshabitattypen (H9120, H9160A, H91E0C), aanwezigheid van (actueel en potentieel) leefgebied kamsalamander (H1066) en ten behoeve van de algehele samenhang van het gebied.
- Ten opzichte van het ontwerp zijn langs de Duivelshofbosweg een stuk bos en enig open terrein verwijderd (11 ha). Hier zijn geen actuele waarden aanwezig. (º)
- De in ontwerp opgenomen uitbreiding ten zuiden van Boerskotten (ca. 60 ha) is verder beperkt door verwijdering van agrarische percelen langs de Boerskottenweg en Veldmatenweg (28 ha) die niet direct van belang zijn voor de instandhouding van het gebied. (º)
- Ten zuiden van de Bentheimerstraat uitbreiding met bosstrook wegens aanwezigheid habitattype beuken-eikenbossen met hulst (H9120) (2,6 ha). (º)
- Ten noorden van de Paaschberg en ter hoogte van de Wilmersberg is de begrenzing op de bosrand gelegd, hetgeen heeft geleid tot uitbreiding van het gebied (ca. 12 ha).

3.4 Toelichting bij de kaart en uitgesloten delen

De begrenzing van het Natura 2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Voor zover van toepassing is daarbij onderscheid gemaakt tussen de begrenzingen van Habitatrichtlijngebied, Vogelrichtlijngebied en (voormalige) natuurmonumenten. Daar waar de kaart en de Nota van toelichting, bijvoorbeeld om kaarttechnische redenen, niet overeenstemmen, is de tekst in deze paragraaf doorslaggevend. In voorkomende gevallen zijn op de kaart ook aangrenzende Natura 2000-gebieden aangegeven. Aan de indicatief aangeduide begrenzing van deze gebieden kunnen geen rechten worden ontleend (voor de begrenzing van deze gebieden wordt verwezen naar de kaarten van de betreffende aangewezen of aangemelde gebieden).

Voor de begrenzing van Natura 2000-gebieden geldt de volgende algemene exclaveringsformule: Bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in paragraaf 3.3 wordt afgeweken. Voor de gebruikte begrippen gelden de volgende definities (voor zover van toepassing in het onderhavige gebied):

- Bebouwing betreft één of meer gebouwen of bouwwerken geen gebouwen zijnde. Gebouw: elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt. Bouwwerk: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, welke hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, of hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.
- Erven zijn de onmiddellijk aan een woning of ander gebouw gelegen, daarbij behorende en daarmede in gebruik zijnde terreinen.
- Tuinen zijn in de onmiddellijke nabijheid van een woning of ander gebouw gelegen intensief onderhouden terreinen, beplant met siergewassen en gazons of in gebruik als moestuin, die zich duidelijk onderscheiden van de omgeving. Tuinen zijn meestal besloten en omheind middels een afrastering, schutting, muur of haag, of (deels) omgeven door een sloot.

[8] Conform artikel 15 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (Stb. 2004, 31) is dit besluit, wat betreft de kadastrale percelen die geheel of gedeeltelijk binnen het aangewezen gebied zijn gelegen, in de kadastrale registratie als beperking ingeschreven.

- Verhardingen kunnen bijvoorbeeld zijn: wegen, pleinen, parkeervoorzieningen, erfverhardingen en steenglooiingen. Wegen betreffen alle voor het gemotoriseerd verkeer in gebruik zijnde kunstmatig verharde wegen met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermen of zijkanten.
- Hoofdspoorwegen betreffen spoorlijnen die zijn opgenomen in het Besluit aanwijzing hoofdspoorwegen (Stb. 2004, nr. 722). Langs hoofdspoorwegen geldt artikel 20 van de Spoorwegwet.

4 NATURA 2000-WAARDEN

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt allereerst een opsomming gegeven van de waarden waaraan het gebied zijn betekenis ontleent als Habitatrichtlijngebied. Wat betreft de aanwijzing als Habitatrichtlijngebied wordt in paragrafen 4.2.1 en 4.2.2 een lijst gegeven van de habitattypen (met vermelding van de aanwezige subtypen) en soorten waarvoor het gebied is aangewezen[9]. Op alle vermelde Natura 2000-waarden is een instandhoudingsdoelstelling van toepassing (zie hoofdstuk 5).
Vervolgens wordt in paragraaf 4.3 vermeld welke selectiecriteria op het Habitatrichtlijngebied van toepassing zijn en wordt onderbouwd waarom het gebied als Habitatrichtlijngebied is geselecteerd. Van elke Natura 2000-waarde waarvoor het gebied aan de selectiecriteria voldoet, wordt in bijlage B.2 in tekst en/of tabelvorm de betekenis (relatieve bijdrage) van het gebied afgezet tegen de betekenis van de andere Habitatrichtlijngebieden die aan de selectiecriteria voldoen. Ten slotte beschrijft paragraaf 4.4 de verspreiding van habitattypen en soorten binnen het gebied, ter onderbouwing van de gevolgde gebiedsbegrenzing van het Habitatrichtlijngebied.

4.2 Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen

4.2.1 Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I[10])

Het gebied is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitats opgenomen in bijlage I van de Habitatrichtlijn, waarvoor het gebied een bijdrage levert aan de instandhouding op landelijk niveau. Ten behoeve van de nationale uitwerking van de Habitatrichtlijn is een deel van de habitattypen verdeeld in subtypen, vanwege de zeer ruime variatie in fysieke omstandigheden en soortensamenstelling. De namen van de habitattypen en daarvan afgeleide subtypen zullen verder met hun verkorte namen worden aangeduid. Wijzigingen ten opzichte van de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) en/of het ontwerpbesluit (2007) zijn verklaard in bijlage B.1 van deze Nota van toelichting[7].

H9120 Atlantische zuurminnende beukenbossen met *Ilex* en soms ook *Taxus* in de ondergroei (*Quercion robori-petraeae* of *Ilici-Fagenion*) (º)
Verkorte naam Beuken-eikenbossen met hulst

H9160 Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eiken-haagbeukbossen behorend tot het *Carpinion betuli*
Verkorte naam Eiken-haagbeukenbossen
betreft het subtype:
H9160A Eiken-haagbeukenbossen (*hogere zandgronden*)

H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae*)
Verkorte naam Vochtige alluviale bossen
betreft het subtype:
H91E0C *Vochtige alluviale bossen (*beekbegeleidende bossen*)

4.2.2 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II[10])

Het gebied is aangewezen voor de volgende soort opgenomen in bijlage II van de Habitatrichtlijn, waarvoor het gebied een wezenlijke functie in de levenscyclus vervult. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de instandhouding op landelijk niveau. Wijzigingen ten opzichte van de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) en/of het ontwerpbesluit (2007) zijn verklaard in bijlage B.1 van deze Nota van toelichting[7].

[9] Prioritaire habitattypen en habitatsoorten zijn in bijlagen I en II van de Habitatrichtlijn en in dit besluit aangeduid met een sterretje *.
[10] Bijlagen I en II laatstelijk aangepast op 20 november 2006, Richtlijn 2006/105/EG, PbEG L 363, 20.12.2006, p. 368-405 (zie ook rectificatie PbEG L 80, 21.3.2007, p. 15).

H1166 Kamsalamander (*Triturus cristatus*)

4.3 Habitatrichtlijn: waarden waarvoor het gebied aan de selectiecriteria voldoet

4.3.1 Habitattypen (bijlage I)

Voor niet-prioritaire habitattypen opgenomen in bijlage I van de Habitatrichtlijn zijn in de eerste stap van het selectieproces in beginsel de "vijf belangrijkste gebieden" geselecteerd. Voor habitattypen welke verdeeld zijn in subtypen, geldt een aantal van "drie belangrijkste gebieden" per subtype. Voor prioritaire habitattypen[9] geldt een aantal van "tien belangrijkste gebieden" en voor subtypen van prioritaire habitattypen een aantal van "vijf belangrijkste gebieden" per subtype. Verdeling in subtypen ten behoeve van de selectie is alleen toegepast indien de subtypen een verschillende verspreiding hebben en de beschikbare gegevens verdeling in subtypen toelaten. Voor één habitattype, dat in voldoende mate in gebieden is vertegenwoordigd die voor andere waarden zijn opgenomen, zijn geen gebieden geselecteerd (slijkgrasvelden (H1320)). De betekenis van het gebied is afgemeten aan de aanwezige oppervlakte en zo nodig ook de representativiteit van het habitattype. In een tweede stap zijn eventueel nog extra gebieden toegevoegd met het oog op landelijke dekking, geografische spreiding en grensoverschrijding[11]. In de onderstaande tabel zijn de habitattypen vermeld die bij de aanmelding hebben geleid tot selectie van het gebied en/of de habitattypen waarvoor het gebied op grond van de huidige gegevens en omstandigheden aan de selectiecriteria zou voldoen (zie ook bijlage B.2).

Habitattype	X[a]	Y[b]	Landelijke oppervlakte [c]	Oppervlakte in Landgoederen Oldenzaal [d]	Oppervlakte in Yde gebied [e]	Selectie bij aanmelding
H9160A	3	3	ca. 300	B2 (6-15%)	B1 (2-6%)	nee

(a) Aantal gebieden dat maximaal voor dit habitattype kan worden geselecteerd volgens het criterium: "behorend tot de X belangrijkste gebieden" voor het betreffende habitattype.
(b) Aantal gebieden dat op grond van de huidige gegevens en omstandigheden zou voldoen aan het onder (a) genoemde selectiecriterium (Y < X indien er minder dan X gebieden zijn waarin het habitattype is vastgesteld of voorkomt in differentiërende omvang)..
(c) Geschatte landelijke oppervlakte van het (subtype van het) habitattype in hectaren.
(d) Oppervlakte in het onderhavige gebied, uitgedrukt als percentage van de landelijke oppervlakte. (Niet ingevuld indien gebied niet één van de X belangrijkste gebieden is.)
(e) Oppervlakte van het habitattype in het, in rangorde van aflopende betekenis, Yde belangrijkste gebied. (Niet ingevuld indien niet van belang voor de bepaling van de relatieve betekenis van het gebied, wanneer representativiteit in plaats van oppervlakte doorslaggevend was).

4.3.2 Soorten (bijlage II)

Voor niet-prioritaire soorten opgenomen in bijlage II van de Habitatrichtlijn zijn in de eerste stap van het selectieproces in beginsel de "vijf belangrijkste gebieden" geselecteerd. Voor prioritaire soorten[9] geldt een aantal van "tien belangrijkste gebieden". Voor enkele verspreid over het land voorkomende soorten, die in voldoende mate in gebieden zijn vertegenwoordigd welke voor andere waarden zijn opgenomen, zijn geen gebieden geselecteerd[12]. De betekenis van het gebied is afgemeten aan de omvang van de aanwezige populatie. In een tweede stap zijn eventueel nog extra gebieden toegevoegd met het oog op landelijke dekking, geografische spreiding en grensoverschrijding[11]. In de onderstaande tabel zijn de habitatsoorten vermeld die bij de aanmelding hebben geleid tot selectie van het gebied en/of de habitatsoorten waarvoor het gebied op grond van de huidige gegevens en omstandigheden aan de selectiecriteria zou voldoen (zie ook bijlage B.2).

Code	Soort	X[a]	Y[b]	Landelijke populatie [c]	% in Landgoederen Oldenzaal [d]	% in Yde gebied [e]	Selectie bij aanmelding
H1166	Kamsalamander	5	5	Zie bijlage B.2			ja

[11] De selectiecriteria zijn verder uitgewerkt in het Verantwoordingsdocument (2003).
[12] Soorten waarvoor geen gebieden zijn geselecteerd zijn: zeeprik (H1095), elft (H1102), zalm (H1106), bittervoorn (H1134) en kleine modderkruiper (H1149). Voor de platte schijfhoren (H4056) zijn geen gebieden geselecteerd omdat de soort bij de uitbreiding van de EU in 2004 is toegevoegd aan bijlage II.

(a) Aantal gebieden dat maximaal voor deze soort kan worden geselecteerd volgens het criterium: "behorend tot de X belangrijkste gebieden" voor de betreffende soort.
(b) Aantal gebieden dat op grond van de huidige gegevens en omstandigheden zou voldoen aan het onder (a) genoemde selectiecriterium (Y < X indien er minder dan X gebieden zijn waarin de soort is vastgesteld of voorkomt in differentiërende omvang).
(c) Landelijke voortplantingspopulatie in exemplaren of aantal bezette kilometerhokken (km^2).
(d) Populatiegrootte in het onderhavige gebied uitgedrukt als percentage van de landelijke populatie. (Niet ingevuld indien gebied niet één van de X belangrijkste gebieden is.)
(e) Populatiegrootte in het, in rangorde van aflopende betekenis, Yde belangrijkste gebied.

4.4 Verspreiding habitattypen en soorten in het Habitatrichtlijngebied

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied Landgoederen Oldenzaal is bepaald aan de hand van de ligging van habitattypen en leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen (zie verder paragraaf 3.2). De verspreiding van de betreffende habitattypen en soorten binnen het gebied wordt in deze paragraaf globaal beschreven ter onderbouwing van de gevolgde begrenzing. Het is niet bedoeld als een uitputtende beschrijving.

Eiken-haagbeukenbossen, *hogere zandgronden* (H9160A) en beuken-eikenbossen met hulst (H9120) komen voor op de flanken van Paaschberg, Tankenberg, nabij het Kristen, Boerskotten en Smoddebosch. Vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (H91E0C) liggen in lage delen verspreid in het noorden van het natura-2000 gebied en in het zuidelijk deel langs de Snoeijinksbeek. De kamsalamander (H1166) is verspreid in het hele gebied aangetroffen.

5 INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

5.1 Inleiding

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip "instandhouding" wordt een geheel aan maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Ingevolge artikel 4, vierde lid, Habitatrichtlijn worden bij aanwijzing als Habitatrichtlijngebied "tevens de prioriteiten vast[gesteld] gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat […] of van een soort […] alsmede voor de coherentie van Natura 2000 en gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging".

Deze bepaling is in artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 nader uitgewerkt. Op grond van dit artikel bestaat de verplichting om in een aanwijzing doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van leefgebieden van vogelsoorten dan wel doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende dier- en plantensoorten op te nemen. Om die reden zijn voor elk Natura 2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitattype en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau. Voor zover van toepassing is daarbij aangegeven welke habitattypen en/of (vogel)soorten ten koste mogen gaan van andere habitattypen en (vogel)soorten. Bij broedvogelsoorten met een regionale doelstelling is in de toelichting aangegeven wat in een bepaalde periode de minimale en maximale bijdrage van het betreffende gebied aan het regionale doelniveau is geweest.
In bijlage B van deze Nota van toelichting is een overzicht opgenomen van alle gebiedsdoelstellingen per Natura 2000-waarde.
Voor de Natura 2000-gebieden zullen in beheerplannen instandhoudingsmaatregelen worden uitgewerkt die beantwoorden aan de gebiedsspecifieke ecologische vereisten van de betrokken natuurlijke habitats en (vogel)soorten.

Als verdere invulling van het stellen van prioriteiten zijn voor de acht onderscheiden Natura 2000-landschappen[13] kernopgaven geformuleerd op grond van de daar voorkomende habitattypen en soorten, de landelijke betekenis van deze waarden binnen het betreffende landschap, de belangrijkste verbeteropgaven en de beïnvloedingsmogelijkheden. Per landschap omvatten ze de belangrijkste behoud- en herstelopgaven. De kernopgaven stellen prioriteiten ("richting geven") en geven overeenkomsten en verschillen tussen en binnen de gebieden aan. Zij hebben in het bijzonder betrekking op habitattypen en (vogel)soorten die sterk onder druk staan en/of waarvoor Nederland van groot of zeer groot belang is. De kernopgaven worden per Natura 2000-landschap behandeld en opgesomd in hoofdstuk 5 van het Natura 2000 doelendocument (2006).

5.2 Algemene doelen

Behoud en indien van toepassing herstel van:

1. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
2. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
3. de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;

[13] Het Natura 2000-landschap van het gebied waarop dit besluit betrekking heeft staat vermeld in paragraaf 3.2 van deze Nota van toelichting.

4. de op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

5.3 Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I)

H9120 Beuken-eikenbossen met hulst

Doel: Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting: Het habitattype beuken-eikenbossen met hulst komt plaatselijk voor op de hoger gelegen delen van het gebied. Het habitattype is goed ontwikkeld met een gevarieerde ondergroei.

H9160 Eiken-haagbeukenbossen

Doel: Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit eiken-haagbeukenbossen, *hogere zandgronden* (subtype A).

Toelichting: Het habitattype eiken-haagbeukenbossen, *hogere zandgronden* (subtype A) komt in goed ontwikkelde vorm voor in het Smoddebos. In andere delen van het gebied komt het habitattype fragmentair voor. Uitbreiding van het habitattype is mogelijk.

H91E0 *Vochtige alluviale bossen

Doel: Behoud oppervlakte en kwaliteit vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C).

Toelichting: Het habitattype vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C) is plaatselijk goed ontwikkeld, met diverse zeldzame planten in de kruidlaag. Het subtype komt onder andere voor in de vorm van vogelkers-essenbos en goudveil-essenbos.

5.4 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II)

H1166 Kamsalamander

Doel: Uitbreiding omvang en behoud kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting: Het gebied levert één van de grootste bijdragen in Nederland. Het gebied herbergt geschikt landhabitat voor de kamsalamander en de afgelopen jaren is flink geïnvesteerd in het optimaliseren van de voortplantingswateren. In 2009 zijn in 86 poelen kamsalamanders aangetroffen. In 2005 was bekend dat in minstens 40 poelen min of meer geregeld voortplanting plaatsvond. Het gebied Landgoederen Oldenzaal draagt in grote mate bij aan de metapopulatie in Noordoost-Twente — tussen Enschede, Oldenzaal, Ootmarsum en Denekamp. Het verbeteren van de verbinding tussen populaties onderling en met belangrijke leefgebieden is relevant voor uitbreiding van de populatie.

5.5 Beschermde natuurmonumenten

Het Natura 2000-gebied omvat één of meer voormalige beschermde natuurmonumenten (zie paragrafen 2.1 en 3.3 van deze Nota van toelichting). Ingevolge artikel 15a, derde lid, Natuurbeschermingswet 1998, heeft de bescherming van dat deel van het gebied, dat zijn status als beschermd natuurmonument heeft verloren, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in het van rechtswege vervallen besluit. Voor zover deze doelstellingen Natura 2000-waarden betreffen (zoals opgenomen in paragraaf 4.2 van deze Nota van toelichting), maken deze deel uit van de in voorgaande paragrafen opgenomen instandhoudingsdoelstellingen. Indien de doelstellingen geen Natura 2000-waarden betreffen, houden deze doelstellingen, zoals de bescherming van het natuurschoon, hun zelfstandige betekenis. In een aantal gevallen is het niet mogelijk om zowel de doelen die voortkomen uit de aanwijzing als beschermd natuurmonument als de Natura 2000-doelstellingen te bereiken (bijvoorbeeld omdat dat om tegenstrijdig beheer vraagt). In deze gevallen hebben de Natura 2000-doelen voorrang om de Europeesrechtelijke verplichtingen na te komen.

Met de wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 op 18 maart 2010 (Stb. 2010, 135) is de uitwerking van de doelen van voormalige beschermde natuurmonumenten in het beheerplan facultatief geworden, in

plaats van dat daartoe een verplichting geldt. De van rechtswege vervallen besluiten zijn ter informatie aan het einde van dit besluit toegevoegd.

Bijlage A is niet van toepassing op dit besluit.

Nadere onderbouwing van wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen, van de selectie als Habitatrichtlijngebied en toewijzing van en wijzigingen in instandhoudingsdoelstellingen

B.1 Wijzigingen in habitattypen en soorten ten opzichte van aanmelding als Habitatrichtlijngebied en/of het ontwerpbesluit (paragraaf 4.2.1 en 4.2.2)
B.2 Toepassing selectiecriteria Habitatrichtlijngebieden (paragraaf 4.3)
B.3 Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5)

B.1 Wijzigingen in habitattypen en soorten ten opzichte van aanmelding als Habitatrichtlijngebied en/of het ontwerpbesluit (paragraaf 4.2.1 en 4.2.2)

- In aanvulling op de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) en het ontwerpbesluit (2007) is het gebied ook aangewezen voor het habitattype beuken-eikenbossen met hulst (H9120). Het habitattype is aanwezig in de hoger gelegen delen van het gebied. Dit bos is in het ontwerpbesluit ten onrechte aangemerkt als het habitattype oude eikenbossen (H9190).
- Conform de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) en in afwijking van het ontwerpbesluit (2007) is het gebied niet aangewezen voor het habitattype oude eikenbossen (H9190). Onder de huidige interpretatie van het habitattype oude eikenbossen voldoet het betreffende bosgedeelte niet meer aan de definitie van dit habitattype, maar moet beschouwd worden als het habitattype beuken-eikenbossen met hulst (H9120).

B.2 Toepassing selectiecriteria Habitatrichtlijngebieden (paragraaf 4.3)

In dit onderdeel wordt voor elke Natura 2000-waarde waarvoor het onderhavige gebied aan de selectiecriteria voldoet (zie paragraaf 4.3), een overzicht gegeven van alle daarvoor kwalificerende gebieden. Dit gebeurt zoveel mogelijk in de vorm van een tabel met de gebieden die aan de selectiecriteria voldoen, onder vermelding van de relatieve bijdrage. In het geval van habitattypen betreft dit het actuele aandeel van de landelijke oppervlakte dat in het gebied aanwezig is. Indien kwaliteit een rol heeft gespeeld in de bepaling van de gebiedenselectie voor habitattypen is dit tekstueel toegelicht. In het geval van soorten betreft de relatieve bijdrage het aandeel van de landelijke populatie dat (geregeld) in het gebied aanwezig is. Afhankelijk van de soort wordt dit afgemeten aan getelde aantallen, aantal bezette plekken of kilometerhokken.

Er is gebruik gemaakt van de volgende klasse-indeling:
A1 = 15-30%, A2 = 30-50%, A3 = 50-75% en A4 = >75%
B1 = 2-6% en B2 = 6-15%
C = <2%

In de kolom "Bronvermelding" zijn de terreinbeherende organisaties en andere instanties en bronnen vermeld, waaraan de oppervlaktecijfers en aantallen zijn ontleend, met vermelding van de jaren waarin deze zijn verzameld of gepubliceerd.

■ Het gebied is één van de belangrijkste gebieden voor het volgende habitattype:

H9160A – Eiken-haagbeukenbossen, *hogere zandgronden* **Landelijke oppervlakte ca. 300 ha**			
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Relatieve bijdrage**	**Bronvermelding**
050	Landgoederen Oldenzaal	B2 (6-15%)	Provincie Overijssel 2011
062	Willinks Weust	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013
129	Ulvenhoutse Bos	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor dit habitattype (beide subtypen gecombineerd) de vijf volgende gebieden geselecteerd: Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek (047), Bekendelle (063), Bunder- en Elslooërbos (153), Geuldal (157) en Savelsbos (160). Willinks Weust (062) is omwille van de geografische spreiding toegevoegd.
In het Natura 2000 doelendocument (2006) is dit habitattype in twee subtypen verdeeld (respectievelijk *hogere zandgronden* en *heuvelland*) om recht te doen aan de ecologische variatie en gelet op het aanzienlijke verschil in ecologische vereisten. Voor het subtype hogere zandgronden zijn met de huidige kennis en begrenzing de drie belangrijkste gebieden: Landgoederen Oldenzaal (050), Willinks Weust en Ulvenhoutse Bos (129). In Landgoederen Oldenzaal liggen diverse bossen die geheel of ten dele tot dit habitattype worden gerekend. Het Smoddebos, dat van relatief hoge ouderdom is, is hiervan het belangrijkste gelet op de bijna natuurlijke soortensamenstelling en de rijke bosvegetatie. Het gebied Willinks Weust, waarvan het Heksenbos als oude bosgroeiplaats de kern vormt, behoort tot de beste en meest soortenrijke voorbeelden van dit subtype. In het Ulvenhoutse Bos is het subtype merendeels goed ontwikkeld aanwezig met drie typische plantensoorten: donkersporig bosviooltje, lievevrouwebedstro en eenbes. In Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek en Bekendelle is dit habitatype over kleinere oppervlakten aanwezig dan in de tabel vermelde gebieden.

- Het gebied is één van de belangrijkste gebieden voor de volgende habitatsoort:

H1166 – Kamsalamander
Ten tijde van de aanmelding van de Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn de volgende gebieden voor deze habitatsoort geselecteerd: Drents-Friese Wold & Leggelderveld (027), Landgoederen Oldenzaal (050), Landgoederen Brummen (058)[14], Korenburgerveen (061) en Lingegebied & Diefdijk-Zuid (070)[15]. Deze gebiedenselectie was gebaseerd op een verspreidingsanalyse welke heeft geresulteerd in een lijst van 14 kernleefgebieden met verspreidingsconcentraties. Deze kernleefgebieden bestaan uit complexen van cultuurgronden en bos- en natuurgebieden. Hieruit zijn bovengenoemde vijf gebieden geselecteerd als duidelijke herkenbare en topografisch begrensde landschappelijke eenheden bestaande uit bos- en natuurkernen met aangrenzende cultuurgronden voor zover in gebruik als leefgebied van de kamsalamander. Ten behoeve van het bereiken van voldoende geografische spreiding is hier nog het volgende gebied aan toegevoegd: Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131)[16].

B.3 Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5)

Voor zover de hier vermelde gebiedsdoelen en relatieve bijdragen betrekking hebben op de Natura 2000-gebieden die buiten dit aanwijzingsbesluit vallen en waarvan de definitieve besluiten op het moment van vaststelling van het onderhavige besluit nog niet zijn vastgesteld, moeten deze worden beschouwd als "indicatieve" opgaven en kunnen ze nog aan verandering onderhevig zijn.

In dit onderdeel wordt voor iedere Natura 2000-waarde waarvoor het onderhavige gebied is aangewezen, inzichtelijk gemaakt hoe de landelijke doelstelling[17] is uitgewerkt in de Natura 2000-gebieden. De landelijke doelstellingen vormen een kader voor de formulering van instandhoudingsdoelstellingen op gebiedsniveau. De gebiedsdoelen bij elkaar "opgeteld", eventueel tezamen met een opgave buiten het Natura 2000-netwerk, hebben als som het landelijke doel. Onder iedere tabel wordt de landelijke staat van instandhouding van de betreffende Natura 2000-waarde vermeld. Indien de landelijke doelstelling van de betreffende waarde afwijkt van wat kan worden verwacht uit de landelijke staat van instandhouding, is dit hier gemotiveerd. Gebiedsdoelstellingen die afwijken van de landelijke doelstelling, worden ook zoveel mogelijk gemotiveerd. In gevallen waarin motivering ontbreekt, is aanpassing nog in overweging (met name naar aanleiding van zienswijzen) in het kader van het besluit voor het betreffende gebied. Doelstellingen die volgens de tabellen

[14] Destijds bekend als Leusveld, Voorstonden en Empesche-/Tondensche Heide.
[15] Destijds bekend als Zuider Lingedijk en Diefdijk zuid.
[16] Destijds bekend als Loonse en Drunense Duinen, de Brand en de Leemkuilen.
[17] De landelijke doelomschrijving in deze paragraaf beperkt zich in principe tot behoud/uitbreiding oppervlakte (of omvang leefgebied) en behoud/verbetering kwaliteit (leefgebied), in geval van soorten en vogels aangevuld met het doel voor behoud/uitbreiding populatie. Voor de volledige formulering van de landelijke doelen inclusief toelichting wordt verwezen naar het Natura 2000 doelendocument (2006).

zijn aangepast ten opzichte van het ontwerpbesluit (zie kolom "Besluit") staan eveneens onder de betreffende tabellen gemotiveerd. De instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-waarden die zijn toegevoegd ten opzichte van het ontwerpbesluit, zijn in principe op behoud gesteld, omdat de landelijke doelstelling al haalbaar werd geacht zonder deze toevoegingen. De instandhoudingsdoelstellingen die om deze reden op behoud zijn gesteld en daarmee afwijken van de landelijke doelstelling voor de betreffende Natura 2000-waarde, zijn in de tabellen gemarkeerd met een x. Regels in cursief betreffen complementaire doelen. Deze zijn in de tabellen opgenomen omdat ze nog in de vigerende besluiten staan vermeld. Deze doelen zullen niet langer in aanwijzingsbesluiten worden opgenomen (zie bijlage C, paragraaf 4.1). In een aparte kolom is van elk gebied de relatieve bijdrage vermeld. Voor een nadere toelichting en de klasse-indeling wordt verwezen naar de inleiding van onderdeel 2 van deze bijlage.

B.3.1 Habitatrichtlijn: habitattypen

H9120 – Beuken-eikenbossen met hulst **Landelijke doelstelling: behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit**					
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Doel oppervlakte**	**Doel kwaliteit**	**Relatieve bijdrage**	**Besluit**
021	Lieftinghsbroek	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
022	Norgerholt	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
030	Dwingelderveld	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
031	Mantingerbos	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
050	Landgoederen Oldenzaal	behoud	behoud	C	doel toegevoegd x
057	Veluwe	uitbreiding	behoud	A3	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit x
062	Willinks Weust	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit x
063	Bekendelle	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
129	Ulvenhoutse Bos	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
142	Sint Jansberg	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
143	Zeldersche Driessen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit x
149	Meinweg	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
154	Geleenbeekdal	uitbreiding	behoud	C	ontwerpbesluit
157	Geuldal	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit

Ruim de helft van de landelijke oppervlakte van het habitattype beuken-eikenbossen met hulst is opgenomen binnen het Natura 2000-netwerk. De staat van instandhouding van het habitattype is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk "gunstig" en "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan[18]. In enkele gebieden wordt in tegenstelling tot de landelijke opgave behoud van de kwaliteit beoogd: Lieftinghsbroek (021), Mantingerbos (031), Ulvenhoutse Bos (129) en Geleenbeekdal (154). In deze gebieden is de kwaliteit van het habitattype reeds goed.

H9160A – Eiken-haagbeukenbossen, *hogere zandgronden* **Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit**					
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Doel oppervlakte**	**Doel kwaliteit**	**Relatieve bijdrage**	**Besluit**
021	Lieftinghsbroek	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
047	Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit

[18] Landelijk doel gewijzigd: Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Ulvenhoutse Bos (Stcrt. 2010, 2212).

050	Landgoederen Oldenzaal	uitbreiding	behoud	B2	conform ontwerp
057	Veluwe	uitbreiding	behoud	C	ontwerpbesluit
062	Willinks Weust	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
063	Bekendelle	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
129	Ulvenhoutse Bos	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
147	Leudal	uitbreiding	behoud	B1	aanwijzingsbesluit

Het habitattype eiken-haagbeukenbossen, *hogere zandgronden* (subtype A) komt voornamelijk voor in kleine bosjes in Oost-Nederland. Door het verspreide en versnipperde voorkomen van dit subtype is slechts circa 20% van de landelijke oppervlakte van dit subtype opgenomen in het Natura 2000-netwerk. De landelijke dekking van het habitattype als geheel (subtypen A en B gecombineerd) is aanzienlijk groter (80%), omdat bij de selectie vooral is gelet op het voorkomen in Zuid-Limburg dat nu apart wordt onderscheiden als subtype B.
De landelijke staat van instandhouding van dit habitattype is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "zeer ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Niet in alle gebieden kan de landelijke opgave worden nagestreefd. In enkele gebieden wijkt de doelstelling, op het aspect oppervlakte, af van de landelijke doelstelling. In deze gebieden is de ruimte waar dit habitattype voor zou kunnen komen reeds volledig benut. Ook wordt in enkele gebieden behoud van de kwaliteit beoogd in tegenstelling tot de landelijke doelstelling. Eén van de redenen hiervoor is dat de kwaliteit in het gebied reeds goed is waardoor een behoudsdoelstelling voldoende is, bijvoorbeeld in de gebieden Landgoederen Oldenzaal (050) en Leudal (147).

H91E0C – *Vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* **Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit**					
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Doel oppervlakte**	**Doel kwaliteit**	**Relatieve bijdrage**	**Besluit**
021	Lieftinghsbroek	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
047	Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
048	Lemselermaten	behoud [a]	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
049	Dinkelland	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
050	Landgoederen Oldenzaal	behoud	behoud	C	conform ontwerp
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
055	Aamsveen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
061	Korenburgerveen	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
063	Bekendelle	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
070	Lingegebied & Diefdijk-Zuid	behoud [b]	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
129	Ulvenhoutse Bos	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
134	Regte Heide & Riels Laag	behoud	behoud		aanwijzingsbesluit [x]
135	Kempenland-West	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
137	Strabrechtse Heide & Beuven	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
142	Sint Jansberg	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit

145	Maasduinen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
147	Leudal	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
148	Swalmdal	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
149	Meinweg	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
150	Roerdal	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
153	Bunder- en Elslooërbos	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
154	Geleenbeekdal	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
161	Noorbeemden & Hoogbos	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit

(a) Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitattypen kalkmoerassen (H7230) of overgangs- en trilvenen (H7140) is toegestaan[19].
(b) Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitattype kalkmoerassen (H7230) is toegestaan[19].

Ruim de helft van de landelijke oppervlakte van het habitattype vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C) bevindt zich binnen het Natura 2000-netwerk. De landelijke staat van instandhouding van het subtype *beekbegeleidende bossen* is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Niet alle gebiedsdoelstellingen sluiten aan op de landelijke doelstelling. Alleen in gebieden waar potenties zijn, wordt uitbreiding van de oppervlakte en/of verbetering van de kwaliteit nagestreefd, bijvoorbeeld in de gebieden Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131), Leudal (147) en Geuldal (157). In sommige gebieden, zoals Bunder- en Elslooërbos (153), is reeds een zodanige oppervlakte van het habitattype aanwezig waardoor behoud van de oppervlakte voldoende is.

B.3.2 Habitatrichtlijn: soorten

H1166 – Kamsalamander **Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied ten behoeve van uitbreiding populatie**					
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Doel omvang**	**Doel kwaliteit**	**Doel populatie**	**Besluit**
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	aanwijzingsbesluit
029	Holtingerveld [20]	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	aanwijzingsbesluit
030	Dwingelderveld	uitbreiding	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
038	*Uiterwaarden IJssel*	*uitbreiding*	*verbetering*	*uitbreiding*	*ontwerpbesluit*
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
042	Sallandse Heuvelrug	uitbreiding	verbetering	behoud	aanwijzingsbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
047	Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	uitbreiding	verbetering	behoud	aanwijzingsbesluit
050	Landgoederen Oldenzaal	uitbreiding	behoud	uitbreiding	conform ontwerp
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
054	Witte Veen	behoud	verbetering	behoud	aanwijzingsbesluit
055	Aamsveen	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
057	Veluwe	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	aanwijzingsbesluit
061	Korenburgerveen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	aanwijzingsbesluit
062	Willinks Weust	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit

[19] Nadere toelichting over de "ten gunste formulering" wordt gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006), p. 35/37.
[20] Destijds bekend als Havelte-Oost

066	*Uiterwaarden Neder-Rijn*	*behoud*	*behoud*	*behoud*	*ontwerpbesluit*
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
068	*Uiterwaarden Waal*	*uitbreiding*	*verbetering*	*behoud*	*ontwerpbesluit*
070	Lingegebied & Diefdijk-Zuid	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	aanwijzingsbesluit
071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
082	Uiterwaarden Lek	behoud	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
123	Zwin & Kievittepolder	uitbreiding	verbetering	behoud	aanwijzingsbesluit
128	Brabantse Wal	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	aanwijzingsbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
141	Oeffelter Meent	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
149	Meinweg	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	aanwijzingsbesluit
150	Roerdal	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
155	Brunssummerheide	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de kamsalamander is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als “matig ongunstig”. De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Er zijn onvoldoende kwantitatieve verspreidingsgegevens om de relatieve bijdrage per gebied te kunnen bepalen. In de gebieden met de grootste ecologische potentie voor herstel van het leefgebied en/of waar de grootste bijdrage aan de landelijke doelstelling gerealiseerd kan worden, wordt uitbreiding van de oppervlakte en/of verbetering van de kwaliteit van het leefgebied ten behoeve van uitbreiding van de populatie nagestreefd (onder andere in Drents-Friese Wold & Leggelderveld (027)). In de meeste overige gebieden wordt volstaan met behoud van het leefgebied en de populatie van de soort. In sommige gebieden is het leefgebied al op orde en gedijt ook een behoorlijke populatie zoals in Willinks Weust (062) en is behoud derhalve voldoende. Tenslotte is in de Limburgse gebieden Bemelerberg & Schiepersberg (156) en Geuldal (157) voor behoud gekozen vanwege mogelijke beperkingen voor de instandhoudingsdoelstellingen van de geelbuikvuurpad (H1193).

Motivering van het besluit op basis van de binnengekomen zienswijzen

1 INLEIDING

Op 27 november 2006 zijn 111 ontwerp-aanwijzingsbesluiten gepubliceerd voor de eerste tranche Natura 2000-gebieden.

Deze ontwerp-aanwijzingsbesluiten hebben in de periode van 9 januari 2007 tot en met 19 februari 2007 ter inzage gelegen. Dit heeft ertoe geleid dat er door bijna 7.800 personen of organisaties een zienswijze is ingediend over één of meer gebieden. Een belangrijk deel van de argumentatie in deze zienswijzen heeft betrekking op de gebruikte criteria, de voorgestelde begrenzing van de gebieden en de mogelijke gevolgen van Natura 2000 voor burgers en het bedrijfsleven. In veel zienswijzen werd dezelfde argumentatie gebruikt en werden gelijkluidende zorgen geuit.

Er is destijds besloten om in één nota tot een algemene beantwoording van deze breed geuite kritiekpunten over te gaan. In deze Nota van Antwoord[21] is op hoofdlijnen het gevoerde beleid uiteengezet. De Nota van Antwoord is op 21 november 2007 aan de Tweede Kamer aangeboden en op 13 februari en 6 maart 2008 heeft de Tweede Kamer de nota besproken. Iedereen die een zienswijze heeft ingediend, heeft in een persoonlijke brief een antwoord ontvangen, waarin op de algemene opmerkingen uit de zienswijze is ingegaan.

Gelet op het grote aantal zienswijzen dat voor elk gebied is ingediend en het grote aantal onderwerpen dat daarbij aan de orde is gekomen, is besloten om bij elk besluit de individuele zienswijzen per thema te behandelen. Dit gebeurt in deze bijlage C. Verder wordt in deze bijlage C vermeld welke specifiek op het aanwijzingsbesluit van dit gebied betrekking hebbende inspraakreacties zijn binnengekomen en hoe hiermee is omgegaan bij het opstellen van het aanwijzingsbesluit.
Bij de beantwoording van de zienswijzen zijn ook de provinciale beschouwingen op de zienswijzen betrokken.

Voor het gebied Landgoederen Oldenzaal zijn 41 zienswijzen ingediend. De reacties worden hieronder thematisch besproken.

[21] Ministerie van LNV (2007): Nota van Antwoord. Inspraakprocedure aanwijzing Natura 2000-gebieden. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

2 REACTIES OVER DE PROCEDURE

In een aantal zienswijzen zijn vragen gesteld en opmerkingen gemaakt over de gebruikte aanmeldingsgegevens en de onderbouwing van de vermelde gegevens in het standaardgegevensformulier, waaronder "beschermingsstatus". Verder wordt opgemerkt dat er voor de soorten en habitattypen met de kwalificatie "aanwezig maar verwaarloosbaar" geen instandhoudingsdoelstellingen in de besluiten hoeven te worden opgenomen. Daarnaast wordt opgemerkt dat op het standaardgegevensformulier de bedrijfsactiviteiten, die in en om het gebied plaatsvinden, niet zijn vermeld. Men vraagt zich af of de Europese Commissie bij de beoordeling van de selectie van de gebieden daarmee rekening heeft kunnen houden.

Men vraagt zich ook af of de aanmeldingsprocedure wel zorgvuldig genoeg is doorlopen en wijst in dit kader mede op de verschillen tussen de huidige besluiten en de eerdere concepten die eind 2005 zijn opgesteld. Zo wordt er gesteld dat de vertaling van de aanmeldingsgegevens naar de doelstellingen disproportioneel is. Daarnaast zijn de doelstellingen volgens deze insprekers uitgebreider dan de Richtlijn voorschrijft. Door doelstellingen op te nemen in het ontwerp-aanwijzingsbesluit voor alle soorten en habitattypen en dus ook voor die soorten en habitattypen waarvoor het gebied niet is geselecteerd, wordt er naar de mening van een aantal insprekers ten onrechte de suggestie gewekt dat de maatregelen die hieruit voortvloeien het gevolg zijn van de verplichtingen van de Habitatrichtlijn. In een aantal zienswijzen wordt erop aangedrongen om in een gebied alleen die habitattypen en soorten te beschermen, waarvoor het gebied tot de categorie van belangrijkste gebieden behoort.

Insprekers wijzen verder op documenten die in een eerdere fase van het proces ter beoordeling zijn aangeboden, waarop men wijzigingen heeft voorgesteld en ten aanzien waarvan wijzigingen zijn doorgevoerd in de ontwerpbesluiten. Het betreft onder andere de profielendocumenten 2006[22] en gebiedendocumenten uit 2005. Verder wordt er door diverse insprekers op gewezen dat de aanwijzing van een Natura 2000-gebied een nieuwe wettelijke status tot gevolg heeft. Dat zou moeten betekenen dat in de besluitvorming de belangen van alle betrokkenen zorgvuldig dienen te worden meegewogen.

Met betrekking tot de hierboven genoemde reacties worden de volgende opmerkingen gemaakt:

Stappen in het selectieproces van Habitatrichtlijngebieden
Zoals in het Verantwoordingsdocument (2003)[23] beschreven staat, heeft de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden in twee stappen plaatsgevonden:

<u>Eerste stap van de selectie:</u>
Bij de eerste stap zijn voor elk prioritair habitattype en voor elke prioritaire soort in principe de tien belangrijkste gebieden geselecteerd. Dit zijn de gebieden waar het type of de soort het best ontwikkeld is en met de grootste oppervlakte of populatie aanwezig is. Indien bij een bepaald prioritair habitattype de variatie in soortensamenstelling zodanig groot is dat er meerdere subtypen (plantensociologische eenheden op verbondsniveau) zijn te onderscheiden, zijn per subtype de vijf belangrijkste gebieden geselecteerd. Een onderverdeling in subtypen is niet toegepast indien de verschillende subtypen in dezelfde gebieden voorkomen.

Voor elk niet-prioritair habitattype of elke niet-prioritaire soort is in principe dezelfde methodiek toegepast, met dien verstande dat voor die typen of soorten de vijf belangrijkste gebieden zijn geselecteerd. Ook hier geldt dat alleen die gebieden zijn geselecteerd waar het habitattype of de soort het best ontwikkeld is en waar de grootste oppervlakte of populatie aanwezig is. Indien de variatie in soortensamenstelling van een niet-prioritair habitattype zodanig groot is dat het type meerdere subtypen omvat, zijn per subtype de drie

[22] Ministerie van LNV (2006): Natura 2000 profielendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
[23] Ministerie van LNV (2003): "Verantwoordingsdocument". Selectiemethodiek voor aangemelde Habitatrichtlijngebieden. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Den Haag.

belangrijkste gebieden geselecteerd. Ook hier is deze onderverdeling in subtypen niet gemaakt indien de verschillende subtypen in dezelfde gebieden voorkomen.

Tweede stap van de selectie:
Bij de tweede stap van het selectieproces is onderzocht in hoeverre de landelijke dekking en de geografische spreiding van de gebieden als voldoende kunnen worden aangemerkt.

De landelijke dekking van habitattypen of soorten betreft de totale oppervlakte van een habitattype of de totale populatie van een soort binnen de aangemelde gebieden als percentage van de landelijke oppervlakte van dat habitattype of als percentage van de landelijke populatie van de soort. Als op basis van de selectie in de eerste stap het aantal geselecteerde "belangrijkste" gebieden onvoldoende dekking oplevert, moet onderzocht worden welke gebieden aanvullend geselecteerd dan wel aangemeld moeten worden om voldoende landelijke dekking te halen. Daarnaast is bekeken of gebieden die één ecologische eenheid vormen met gebieden in België of Duitsland aan de lijst van aangemelde gebieden toegevoegd moeten worden.
Voor ieder niet-prioritair habitattype en iedere niet-prioritaire soort wordt voldoende landelijke dekking nagestreefd. De indicaties van het European Topic Centre (ETC) en de conclusies van de biogeografische seminars zijn hiervoor als leidraad gebruikt:

- < 20% wordt in de meeste gevallen als onvoldoende dekkingsgraad beschouwd;
- 20-60% is een bespreekbaar dekkingspercentage;
- > 60% is over het algemeen voldoende dekking.

Hierbij is uitdrukkelijk rekening gehouden met de specifieke kenmerken en eisen die de afzonderlijke habitattypen en soorten stellen. Een relatief laag dekkingspercentage is aanvaardbaar als er sprake is van weinig bedreigde habitattypen of soorten en deze verspreid voorkomen. Hier geldt het proportionaliteitsbeginsel: voor habitattypen en soorten die sterker onder druk staan, wordt relatief meer bijgedragen binnen het Natura 2000-netwerk dan voor meer algemeen voorkomende habitattypen en soorten. Voor prioritaire habitattypen en prioritaire soorten hebben de lidstaten een bijzondere verantwoordelijkheid en verwacht de Europese Commissie dat een hoger dekkingspercentage wordt bereikt.

Beoordeling aanmeldingen door de Europese Commissie
In 2003 is de Nederlandse bijdrage aan de communautaire lijst van Habitatrichtlijngebieden[24] door de Europese Commissie goedgekeurd. Daaraan voorafgaand zijn in respectievelijk 1996 en 1998 voorlopige aanmeldingen bij de Europese Commissie ingediend. In het Lijstdocument (2004)[25] is het Nederlandse deel van de communautaire lijst voor de Atlantische biogeografische regio opgenomen. Hoofdstuk 3 van het Lijstdocument geeft per habitattype en per soort een toelichting op de selectie van gebieden. Hierbij staat steeds expliciet aangegeven hoe de Europese Commissie de aanmelding van 1998 heeft beoordeeld. Daaruit blijkt dat de Europese Commissie voor diverse habitattypen en soorten in 2002 heeft gemeld dat er een onvoldoende dekking was. Om die reden is de aanmelding van 2003 nog met een aantal gebieden uitgebreid. Het Reactiedocument (2004)[26] bevat een Nota van Antwoord met betrekking tot de openbare voorbereidingsprocedure voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden, die begin 2003 heeft plaatsgevonden.

Misverstanden over de aanmelding
Een veel gehoord argument is dat de bedrijfsactiviteiten die in en om het gebied plaatsvinden bij de aanmelding gemeld hadden moeten worden, zodat de Europese Commissie rekening had kunnen houden met bestaand gebruik. Dit berust op een misverstand. Zoals in paragraaf 2.1.1 van de Nota van Antwoord

[24] Beschikking van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 7 december 2004 tot vaststelling, op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, van de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (2004/813/EG). Publicatieblad van de Europese Unie L 387/1 (29 december 2004): p. 1-96.
[25] Ministerie van LNV (2004): "Lijstdocument". Overzicht van gebiedsselectie voor de Habitatrichtlijn. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
[26] Ministerie van LNV (2004): Reactiedocument aanmelding Habitatrichtlijngebieden. Resultaten van de ontvangen reacties bij de openbare procedure voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden in het kader van Natura 2000. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

uitvoerig uiteen is gezet, is het standaardgegevensformulier bedoeld om de potentiële Habitatrichtlijngebieden met de natuurwaarden bij de Europese Commissie aan te melden. Op het formulier staat per rubriek nauwkeurig aangegeven welke gegevens vóór de aanmelding verstrekt dienen te worden en welke gegevens in een later stadium verstrekt kunnen worden. Eén van de rubrieken die pas ingevuld hoeft te worden nadat het gebied deel uitmaakt van het Natura 2000-netwerk is de rubriek "Activiteiten en invloeden in en buiten het betrokken gebied". Die gegevens dienen vooral als basisinformatie voor de Europese Commissie om de uitvoering van de Richtlijn te kunnen volgen en haar rol als toezichthouder te kunnen vervullen. De aanmelding vindt uitsluitend op ecologische gronden plaats. Het is dan ook een misvatting te veronderstellen dat de Europese Commissie bij de besluitvorming van onjuiste of onvolledige gegevens zou zijn uitgegaan.

Zoals in paragraaf 3.3 van de Nota van Antwoord staat beschreven, dienen ook voor de soorten en habitattypen die niet direct tot de selectie van dat betreffende Habitatrichtlijngebied hebben geleid, maar die wel in dat gebied voorkomen, instandhoudingsdoelstellingen te worden opgesteld. Dat zijn namelijk ook soorten en habitattypen waarvoor het gebied is aangemeld. Het berust op een misverstand te veronderstellen dat uit de Richtlijn uitsluitend een verplichting zou voortvloeien met betrekking tot habitattypen en soorten waarvoor het gebied is geselecteerd en dat er met betrekking tot de overige habitattypen en soorten van bijlage II geen verplichtingen zouden bestaan. Er worden daarom niet alleen instandhoudingsdoelstellingen voor de habitattypen of de soorten waarvoor het gebied is geselecteerd geformuleerd, maar voor alle habitattypen of soorten, waarvoor een gebied is aangemeld. Op het standaardgegevensformulier dat naar de Europese Commissie gaat moeten alle relevante Natura 2000-waarden worden vermeld en de daarop verstrekte gegevens moeten geregeld worden geactualiseerd. Voor één bepaalde categorie kan het formuleren van instandhoudingsdoelstellingen echter achterwege blijven. Het betreft de categorie "aanwezig maar verwaarloosbaar". Een habitattype of soort kan in een bepaald gebied in zodanige minieme oppervlakte of slechts incidenteel aanwezig zijn, dat mag worden aangenomen dat het habitattype of de soort zich in dit gebied niet blijvend kan handhaven. Het ontstaan van deze categorie (aanwezig maar verwaarloosbaar) is het gevolg van de voorgeschreven aanmeldingssystematiek, waarbij de lidstaat voor elk gebied alle aanwezige habitattypen en soorten – ongeachte de mate waarin ze voorkomen – dient te melden. Voor deze categorie zijn dan ook geen instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd.

Motivering
Naar aanleiding van de ingediende zienswijzen is de selectie van de gebieden inzichtelijker gemaakt. Er is per gebied uiteengezet waarom het gebied is aangemeld en op grond van welke criteria dit is gebeurd. Naast de reeds uitgebreide toelichting in de Nota van Antwoord is in de Nota van toelichting van dit besluit op een overzichtelijke wijze aangegeven voor welke soorten en habitattypen het gebied is aangemeld.

Betrokkenheid bij de voorbereiding van de aanwijzing
Voor de nationale procedure voor de aanwijzing van Natura 2000-gebieden wordt verwezen naar de paragrafen 1.1.4 en 1.3.5 van de Nota van Antwoord. In deze paragrafen wordt uitvoerig ingegaan op de gevolgde procedure, die uiteindelijk tot de terinzagelegging van het ontwerp-aanwijzingsbesluit van dit gebied heeft geleid. Daaruit blijkt dat dit deel van de procedure meerdere jaren in beslag heeft genomen. Zo hebben de betrokken ministeries, provincies, kamers van koophandel, (regionale) land- en tuinbouworganisaties, gemeenten, waterschappen, drinkwaterwinners, visserijorganisaties, recreatieorganisaties, natuurbeschermingsorganisaties en gegevensbeheerders eind 2005 het concept Natura 2000 doelendocument (2005) en de concept Natura 2000-gebiedendocumenten (2005) voor de 162 gebieden ontvangen, met het verzoek om commentaar te geven. Naar aanleiding van de reacties zijn waar nodig nog aanvullende gesprekken gevoerd. Deze consultatie maakte deel uit van de voorbereiding van de besluitvorming en heeft nog tot wijzigingen geleid. Het resultaat van deze voorbereiding heeft ter inzage gelegen en ten aanzien van deze ontwerp-aanwijzingsbesluiten heeft een ieder een zienswijze kunnen indienen.

Zorgvuldigheid van de procedure en afweging van belangen
In de paragrafen 2.1.1 en 1.1.8 van de Nota van Antwoord is de selectieprocedure uitvoerig beschreven en is uiteengezet hoe de verschillende belangen tegen elkaar zijn afgewogen. De keuze van een Natura 2000-

gebied heeft uitsluitend plaatsgevonden op basis van de aanwezigheid van de in bijlage I en II van de Habitatrichtlijn genoemde habitattypen en soorten. Deze werkwijze vloeit voort uit de in de Habitatrichtlijn genoemde criteria en de hierop gebaseerde Europese jurisprudentie. Het is niet mogelijk om hiervan af te wijken. Pas in een later stadium – bij het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen en bij het vaststellen van het beheerplan – kunnen naast de ecologische belangen ook andere belangen aan de orde komen. Dit is in de paragrafen 3.4 en 3.5 van de Nota van Antwoord verder uiteengezet. Gesteld mag worden dat de procedure die bij de aanwijzing van de gebieden is gevolgd zorgvuldig is geweest en geheel overeenkomstig de wet- en regelgeving heeft plaatsgevonden.

3 REACTIES OVER DE BEGRENZING

3.1 ALGEMEEN

Bij de begrenzing van het gebied heeft een aantal insprekers aangegeven dat geen rekening wordt gehouden met andere dan ecologische eisen. Insprekers hebben aangegeven dat ze bezwaar hebben tegen de opname van nieuwe natuur: delen van de Ecologische Hoofdstructuur die een natuurfunctie krijgen en die in landbouwkundig gebruik zijn of waren. Insprekers wijzen op de gedane toezeggingen in het kader van nieuwe natuur en de Ecologische Hoofdstructuur. Tevens wordt in zienswijzen gemeld dat bepaalde habitattypen en soorten niet of in beperkte mate aanwezig zijn in delen van het gebied. Insprekers verwachten dat in ieder geval die gronden waar deze waarden niet aanwezig zijn buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied worden gelaten.
Er wordt voor gepleit om de Natura 2000-gebieden op eenduidige wijze ook in het verticale vlak te begrenzen op 500 voet, zijnde de bestaande minimumvlieghoogte. Verder wordt aangegeven dat bij de aanwijzing van de Vogelrichtlijngebieden destijds voor een bufferzone van 100 meter rond jachthavens gekozen is. In die geest wordt er bepleit om een bufferzone van 300 tot 500 meter rond agrarische- en recreatiebedrijven in te stellen. Tevens wordt er aangegeven dat de aanmelding onvoldoende wetenschappelijk onderbouwd is, zodat de onderzoeksplicht bij de belanghebbende wordt gelegd wanneer deze de begrenzing gewijzigd wil zien.

Met betrekking tot de hierboven genoemde argumenten worden de volgende opmerkingen gemaakt:

Uitgangspunten begrenzing Habitatrichtlijngebieden
Zoals in paragraaf 2.2 van de Nota van Antwoord en in bijlage 9.1 van het Natura 2000 doelendocument (2006)[27] uitvoerig uiteen is gezet, is ook bij het begrenzen van een gebied geen rekening gehouden met andere vereisten dan die verband houden met de aanwezigheid en de instandhouding van de natuurlijke habitats en soorten. Daarbij zijn de volgende algemene uitgangspunten gebruikt:

- Habitattypen en soorten van de bijlagen: de habitattypen van bijlage I en de leefgebieden van de soorten van bijlage II van de Habitatrichtlijn (en dus niet de soorten van bijlage IV) vormen het uitgangspunt voor de begrenzing. Dit is inclusief in kwaliteit achteruitgegane en gedegenereerde terreindelen, indien herstel haalbaar is en voor zover nodig voor de instandhouding van de aanwezige habitattypen en/of soorten.
- Herkenbare eenheden en identiteit: er is gestreefd naar de begrenzing van herkenbare en beheerbare eenheden: ecologische eenheden (bijvoorbeeld op basis van vegetatiestructuur, hydrologie of geomorfologie) of beheereenheden. Door eenheden op deze manier te begrenzen krijgt het gebied een duidelijke identiteit.
- "Cement tussen de bakstenen": de begrenzing van ecologische eenheden impliceert dat het Habitatrichtlijngebied bestaat uit de habitattypen van bijlage I en het leefgebied van de soorten van bijlage II én een stelsel van natuurwaarden waarvoor het gebied niet is geselecteerd en/of niet is aangemeld. Die natuurwaarden, gekenmerkt als het "cement tussen de bakstenen", maken integraal onderdeel uit van de ecosystemen en zijn nodig voor herstel en/of instandhouding van de betreffende in de Richtlijn opgenomen habitattypen en/of soorten.
- Deelgebieden: bij zeer sterke versnippering in meerdere deelgebieden worden alleen deze deelgebieden begrensd. De verschillende deelgebieden bevatten dan elk afzonderlijk de habitattypen en/of soorten waarvoor het gebied geselecteerd is.
- Enclaves: binnen grote eenheden zijn enclaves van grootschalige landbouw en/of bebouwing uitgesloten, voor zover ze geen wezenlijke bijdrage leveren aan de instandhouding van de betreffende habitattypen en/of soorten.
- Aansluiting bij administratieve grenzen: er is zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande administratieve grenzen (bijvoorbeeld begrenzing van onder de Natuurbeschermingswet aangewezen gebieden, Nationale Parken, Vogelrichtlijngebieden en/of eigendomsgrenzen).
- Herkenbare topografische lijnen: de gebiedsgrenzen vallen bij voorkeur samen met duidelijk in het

[27] Ministerie van LNV (2006): Natura 2000 doelendocument. Duidelijkheid bieden, richting geven en ruimte laten. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

landschap herkenbare topografische lijnen, zoals wegen, sloten, heggen, oevers, bosranden en markante verschillen in landgebruik.

Hoofdlijnen aanpassing begrenzing Natura 2000-gebieden
De herbegrenzing is doorgevoerd op basis van technische en/of inhoudelijke argumenten.

Technische aanpassingen:
Dit zijn vaak minieme kaarttechnische verbeteringen teneinde de grenzen af te stemmen en gelijk te trekken. Het zijn ook pragmatische aanpassingen. Hierdoor blijven het beheer en de bescherming hanteerbaar en wordt de burger een zo duidelijk en eenvoudig mogelijke begrenzing geboden. Dit kan betekenen dat Vogel- en Habitatrichtlijngebieden die voor een belangrijk deel overlap vertonen met (voormalige) beschermde en staatsnatuurmonumenten op deze begrenzing afgestemd worden. Hierdoor worden onlogische verschillen vermeden.
Verder betreft dit ook het zoveel mogelijk op kaart uitzonderen van bestaande bebouwing, tuinen en erven die alleen tekstueel waren geëxclaveerd. Tot deze categorie behoren ook aanpassingen aan de hand van kadastrale perceelsgrenzen in verband met de kadastrale registratie van bij de aanwijzing “betrokken” percelen (zie Nota van toelichting, paragraaf 3.3). Hiermee wordt voorkomen dat kadastrale percelen die slechts voor een onbetekenend deel met het gebied overlappen, kadastraal worden ingeschreven als deel uitmakend van het gebied.

Inhoudelijke aanpassingen:
Gebleken is dat in een beperkt aantal gevallen bij de begrenzing van Habitatrichtlijngebieden onvoldoende rekening is gehouden met de verspreiding van relevante habitattypen of leefgebieden van soorten, waardoor aanpassingen (zowel uitbreiding als verkleining) noodzakelijk waren. Dit is meestal het gevolg van verbeterde en toegenomen kennis. Ook uitbreidingen die noodzakelijk zijn voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied, vallen in deze categorie van inhoudelijke aanpassingen.

Meebegrenzen van nieuwe natuur
Met nieuwe natuur worden delen van de Ecologische Hoofdstructuur bedoeld die een natuurfunctie krijgen en die in landbouwkundig gebruik zijn of waren. Een groot deel van deze nieuwe natuur is inmiddels al verworven en als natuurgebied ingericht. Nieuwe natuur is meebegrensd indien (in geval van een Habitatrichtlijngebied) één van de volgende situaties van toepassing is:
1. wanneer het natuurdoel van de nieuwe natuur overeenkomt met dat van het aangrenzende aangemelde Natura 2000-gebied (de natuurwaarden zijn al aanwezig of zullen conform vastgestelde plannen worden ontwikkeld). Het betreffende natuurdoel dient uiteraard invulling te geven aan de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied.
2. wanneer de nieuwe natuur aantoonbaar noodzakelijk is om de instandhoudingsdoelstellingen te kunnen realiseren.

Voor nieuwe natuur die nodig is voor de realisatie van Natura 2000 blijft het principe van vrijwilligheid gelden bij verwerving van de gronden en bij omzetting van cultuurgrond naar natuur (zie verder paragraaf 2.2.2 van de Nota van Antwoord). De nieuwe natuur die is toegevoegd na de aanmelding in 2003 is naar aanleiding van ingediende zienswijzen op de ontwerp-aanwijzingsbesluiten nogmaals kritisch getoetst aan de hiervoor genoemde criteria. Het resultaat staat beschreven in paragraaf 3.3 van de Nota van toelichting.
Het beleid om nieuwe natuur van ná 1 mei 1988 niet als verzuringsgevoelig aan te merken, is nooit van toepassing geweest op de oude Natuurbeschermingswet. Ook voor de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 was het voor de beoordeling alleen van belang of een bepaalde activiteit schade aan een aangewezen beschermd natuurmonument toebracht. De vraag of een deel van een bepaald beschermd natuurmonument als zogenoemde nieuwe natuur moest worden aangemerkt, heeft in deze besluitvorming geen rol gespeeld. Als een bepaald gebied als beschermd natuurmonument was aangewezen, genoot zo’n natuurmonument de volledige bescherming van de Natuurbeschermingswet.

Bufferzones en exclavering van recreatieondernemingen en agrarische bedrijven
Een bufferzone van 300 tot 500 meter rond recreatieondernemingen en agrarische bedrijven, waar door vele ondernemers om is verzocht, behoort niet tot de mogelijkheden. De reden hiervoor is dat menselijk gebruik of de door de mens toegekende bestemming niet bepalend is voor de vraag of een gebied of terrein als

Natura 2000-gebied aangewezen dient te worden. Ecologische redenen zijn daarbij bepalend. Een Natura 2000-gebied is in zijn geheel van belang.
Ook in de uitspraak van de Raad van State over de aanwijzing van één van de eerste Natura 2000-gebieden is de vraag over een bufferzone aan de orde gekomen. De Raad van State was toen van oordeel dat "het aanhouden van een minimale afstand tot bedrijfsbebouwing niet mogelijk is, omdat niet in algemene zin ten behoeve van de in het gebied gelegen agrarische bedrijfsbebouwing kan worden vastgesteld in hoeverre de binnen die afstand gelegen gronden naar ecologische maatstaven al dan niet tot het aan te wijzen gebied moeten worden gerekend"[28].
Bij Vogelrichtlijngebieden wordt het hele gebied door de vogels gebruikt voor broeden, foerageren en/of rusten, hoewel niet elk deel even intensief wordt benut. Voor Habitatrichtlijngebieden geldt een vergelijkbare aanpak hoewel habitattypen meestal geen grote, aaneengesloten oppervlakten beslaan. Daar staat tegenover dat de instandhouding van habitattypen meestal een ruimere begrenzing vereist omdat ook rekening moet worden gehouden met een mogelijke verschuiving van de habitatwaarden door het gebied (successie).
Daarentegen maken bestaande bebouwing, erven, tuinen, steigers, verhardingen en hoofdspoorwegen geen deel uit van een Natura 2000-gebied. Zij zijn door hun fysieke aard meestal ongeschikt. Eventuele uitzonderingen op deze algemene regel zijn opgenomen in paragraaf 3.3 van de Nota van toelichting van het besluit. Ook mijnbouwinrichtingen en -installaties vallen onder de definitie van een bouwwerk en daarmee onder de exclaveringsformule (zie paragraaf 3.4 van de Nota van toelichting). Dat geldt niet voor ondergronds of onderwater voorkomende structuren zoals gas- en waterleidingen. De aanwezigheid hiervan betekent niet per definitie dat deze gebieden ongeschikt zijn voor planten of dieren en ze zijn daarom niet geëxclaveerd.
Zie ook paragraaf 2.2.6 van de Nota van Antwoord.

Verticale begrenzing
In paragraaf 2.2.9 van de Nota van Antwoord wordt vermeld dat er geen verticale grens in de Natura 2000-gebieden is opgenomen. Wel moet gewaarborgd zijn dat vliegbewegingen in de omgeving van Natura 2000-gebieden niet tot aantasting van natuurlijke kenmerken leiden. Dat geldt voor de gehele burgerluchtvaart (inclusief parasailen, parachutespringen en luchtballonvaren), het militaire luchtverkeer en alle andere activiteiten die in samenhang met deze vliegbewegingen in het luchtruim of op de grond plaatsvinden, zoals schietoefeningen en parachutespringen. De effectbeoordeling van dit soort activiteiten kan daarom het best per gebied plaatsvinden, toegesneden op de omstandigheden ter plekke. Het is dus niet zinvol om hiervoor generieke normen in de besluiten op te nemen. Indien aan de orde, wordt het bestaand gebruik door luchtverkeer beoordeeld bij het opstellen van het beheerplan. Voorwaarde blijft ook hier dat het bestaande gebruik de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mag brengen.

3.2 SPECIFIEKE REACTIES OVER DE BEGRENZING

Enkele insprekers zijn van mening dat de bedrijfsvoering in gevaar is gebracht door de toevoeging van bepaalde percelen langs de Duivelshofbosweg na de bekendmaking van de oorspronkelijke aanwijzing (cq. aanmelding).

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. Ten noorden van de Duivelshofbosweg is de grens teruggelegd op de oorspronkelijke grens van de aanmelding. Aan de westzijde volgt de grens die van het (voormalige) beschermd natuurmonument Snoeyinksbeek (met o.a. het habitattype vochtige alluviale bossen (H91E0C)) en de overgang van loofbos naar naaldbos. Het deel dat komt te vervallen bestaat uit grove dennenbos en open plekken waar geen actuele waarden voorkomen.

Een inspreker merkt op dat diverse huiskavels, welke tot erven gerekend worden, mee zijn begrensd in het Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal.

De zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het besluit. Bebouwing, erven en tuinen zijn zoveel mogelijk ook op kaart uitgezonderd conform de algemene exclaveringsformule (zie Nota van Antwoord, paragraaf

[28] Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State, 5 november 2008, nr. 200802546/1.

2.2.7). Dit geldt echter niet voor die delen van huiskavels buiten de directe omgeving van woningen en bedrijfsgebouwen. Verder is de zienswijze van zo'n algemene aard dat niet verder kan worden aangegeven in welke mate niet aan de zienswijze tegemoet is gekomen.

Een inspreker merkt op dat er nadrukkelijk is gesteld dat gebieden zijn aangemeld op basis van ecologische gegevens. Desondanks lijkt er willekeur te zijn geweest bij de begrenzing, want het valt de inspreker op dat Dinkelland (049) ophoudt bij de gemeentegrenzen en dat ook Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal abrupt stopt bij de gemeentegrens.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. De bewering is in elk geval onjuist wat betreft gebied Landgoederen Oldenzaal. Van de totale omtrek van het Natura 2000-gebied (27 km) valt slechts een fractie (900 m = ca. 3%) samen met een gemeentegrens. Deels valt hier de grens samen met een weg die als logische grens is gevolgd. Inspreker heeft niet aangegeven waarom een andere grens zou moeten worden aangehouden.

Een inspreker merkt op dat de begrenzing nabij een agrarisch bedrijf dwars door een bosgebied loopt in plaats van langs topografisch herkenbare lijnen, zoals aangegeven in de Nota van toelichting. De inspreker stelt voor om het gebied aan te laten sluiten bij de westelijke bosrand van het bosgebied.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. Het betreffende bosgebied betreft het habitattype beuken-eikenbossen met hulst (H9120), dat is gelegen op een oude bosgroeiplaats (reeds bos rond 1850). De grens is daarom waar mogelijk aan de oostzijde op de bosrand gelegd. Even ten noorden daarvan loopt de grens nog langs de westzijde van het bos omdat het genoemde habitattype daar voor zover bekend niet aanwezig is (de oude bosgroeiplaats betreft een smalle strook).

Een inspreker is van mening dat de aangewezen habitattypen niet aanwezig zijn in het gebied bij de hoek van de Bentheimerstraat en de Middelkampweg en wil daarom dat dit gebied buiten de begrenzing wordt gelaten.
Een andere inspreker is van mening dat de begrenzing nabij een hotel-restaurant en golfterrein geen meerwaarde heeft. Ter plaatse gaat het om grasland waar de aangewezen habitattypen niet aanwezig zijn en welke geen meerwaarde voor de kamsalamander (H1166) heeft. Daarnaast vinden er verstorende activiteiten plaats.

De zienswijzen hebben niet geleid tot aanpassing van het besluit. Anders dan insprekers menen zijn op bedoelde plek habitatwaarden aanwezig: habitattype beuken- en eikenbossen met hulst (H9120) en leefgebied van de kamsalamander (H1166). Het leefgebied van deze soort bestaat behalve uit poelen voor de voortplanting ook uit graslanden en bossen waar wordt gefoerageerd en/ of overwintert.

Een inspreker merkt op dat Landgoed Duivendal deels is meebegrensd in het Natura 2000-gebied. De inspreker meent dat de instandhoudingsdoelstellingen niet relevant zijn voor het bezit, omdat het landgoed met relatief jong bos van na 1900 is begroeid en gelegen is op een stuwwal. Het landgoed is slechts 1,5% van het gehele Natura 2000-gebied en vormt aan drie zijden de buitengrens, aldus de inspreker.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. Op het bedoelde landgoed is het habitattype beuken- en eikenbossen met hulst (H9120) aanwezig. Bovendien behoort het gebied tot het leefgebied van de kamsalamander (H1166).

Een inspreker verzoekt Landgoed Egheria niet mee te begrenzen binnen Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal. Volgens de inspreker is de aanwijzing niet terecht en kan de aanwijzing schade tot gevolg hebben voor een redelijke en efficiënte uitoefening van het landgoedbeheer.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. Op het landgoed zijn diverse habitattypen aanwezig (zoals eiken-haagbeukenbossen (H9160) en vochtige alluviale bossen (H91E0) en het is een belangrijk leefgebied voor de kamsalamander (H1166), die verspreid over het gebied (onder andere in diverse poelen) voorkomt.

Een inspreker geeft aan dat een aantal meebegrensde percelen als bouwland in regulier gebruik zijn en dat er aan deze percelen geen bijzondere waarden toe te kennen zijn. Daarbij is er ook nog een bermperceel langs de A1 aangewezen, wat de inspreker niet gepast vindt. Dat perceel is volgens de inspreker slechts enkele jaren geleden beplant en kan daarom niet als bestaande natuur worden beschouwd.

De zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het besluit. In de zienswijze worden opmerkingen gemaakt over vier kadastrale percelen die geheel of gedeeltelijk zijn begrensd. Het perceel Losser H7860 betreft een gedeelte van de rijksweg A1 die het gebied doorsnijdt. Op de ontwerpkaart is dit perceel in zijn geheel uitgezonderd vanwege de afwezigheid van (relevante) natuurwaarden (verhardingen en wegbermen). Het aangrenzende daaraan parallel lopende perceel H7859 sluit direct aan op het ten noorden daarvan gelegen begrensde bosgebied. Van deze smalle strook is alleen het gedeelte opgenomen waar de rijksweg het gebied doorsnijdt. Perceel H6976, dat in de zienswijze wordt aangemerkt als bouwland, betreft bestaande natuur in eigendom van de Vereniging Natuurmonumenten. Op grond van luchtfoto's heeft het een min of meer natuurlijke vegetatie (met een plasje) en het betreft zeker geen bouwland. Perceel H6974, dat in het zuidwesten grenst aan H6976, bestaat wel grotendeels uit bouwland. Niet ver van de grens met perceel H6976 wordt dit perceel doorsneden door de Snoeyinksbeek die onderdeel uitmaakt van het in 1987 aangewezen gelijknamige beschermde natuurmonument (in oranje kleur aangeduid op de kaart, categorie "HR + BN"). Dit beschermde natuurmonument is in zijn geheel opgenomen in de Natura 2000-gebieden Landgoederen Oldenzaal (tot ter hoogte van het Smoddebos) en Dinkelland. In perceel H6974 is de beek zoals begrensd in het beschermd natuurmonument, opgenomen inclusief de strook bouwland tussen het natuurmonument en het aangrenzende bos- en natuurgebied. Aan de zienswijze is tegemoet gekomen door het hier lijnvormig begrensde natuurmonument met ongeveer 50 meter (circa 1200 m^2) te verkleinen en het met het tussengelegen stuk bouwland te verwijderen (totale verkleining circa 0,5 ha). Er zijn geen Natura 2000-waarden aanwezig die de opname binnen het gebied rechtvaardigen.

Een inspreker stelt voor Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal te beperken tot het Smoddebosch. De inspreker meent dat de eiken-haagbeukenbossen, hogere zandgronden (H9160A) alleen in dit deel van het Natura 2000-gebied voorkomen en dat de andere habitattypen hierbij zijn gezocht en dus geschrapt moeten worden. De eiken-haagbeukenbossen waren in 2003 aangemeld voor drie gebieden, waar Landgoederen Oldenzaal niet bij zat, aldus de inspreker. De bijdrage van dit Natura 2000-gebied voor dit habitattype is volgens de inspreker ook slechts 2%.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. Het habitattype eiken-haagbeukenbossen, *hogere zandgronden* (H9160A) komt zowel voor in het Smoddebosch als in Egheria in het noorden van het gebied. Het betreft één van de belangrijkste gebieden voor het subtype van de hogere zandgronden met een aandeel van ongeveer 5% van de landelijke oppervlakte. Dit lijkt niet veel maar de bossen met dit subtype (dat nagenoeg beperkt is tot Twente, Achterhoek en het zuidoosten van het land) zijn alle van geringe omvang (elk meestal niet meer dan enkele hectaren groot). Het Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal heeft verder nog andere waarden die de begrenzing rechtvaardigen: vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (H91E0C), beuken-eikenbossen met hulst (H9120) en de verspreid over het gehele gebied voorkomende kamsalamander (H1166).

Enkele insprekers stellen voor om het gebied Roderveld mee te begrenzen bij Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal. Volgens de insprekers is dit gebied van belang voor de kamsalamander (H1166). Twee insprekers geven aan dat hier ook interessante bossen liggen. Eén inspreker spreekt in dat verband van een eiken-berkenbos en het habitattype oude eikenbossen (H9190), en een andere inspreker geeft het voorkomen aan van gemengd bos met een gevarieerde bodembegroeiing en verspreid liggende heideveldjes.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. Het gebied ligt op ongeveer 500 meter van het Natura 2000-gebied en de dichtstbijzijnde poel met kamsalamanders op ongeveer 800 meter van het gebied. In deze fase wordt eventuele uitbreiding slechts overwogen indien het direct aansluit op reeds begrensd gebied. Verder kan dit slechts geschieden op grond van waarden waarvoor het gebied is aangewezen.

Een inspreker stelt voor om het gebied Duivelshof mee te begrenzen bij Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal, omdat hier volgens de inspreker de kamsalamander (H1166) en zeer waardevolle schraalgraslanden voorkomen.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. De dichtstbijzijnde poel met kamsalamanders ligt op circa 0,5 km verwijderd van het gebied. In deze fase wordt eventuele uitbreiding slechts overwogen indien het direct aansluit op reeds begrensd gebied. Bovendien is het gebied niet aangewezen voor schraalgraslanden, waardoor het voorkomen ervan geen rol kan spelen bij het bepalen van de begrenzing.

Een inspreker stelt voor de Grevenmaat, Poortbulten en een strook langs de snelweg A1 mee te begrenzen bij Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal. Hier komen volgens de inspreker de kamsalamander (H1166), schraallanden en waardevolle eiken-haagbeukenbossen (H9160A) voor.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. Grevenmaat en Poortbulten liggen op respectievelijk 500 en 1000 meter van het gebied verwijderd. In deze fase wordt eventuele uitbreiding slechts overwogen indien het direct aansluit op reeds begrensd gebied.

Een inspreker stelt voor om de Hakenberg mee te begrenzen bij Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal. Volgens de inspreker liggen er geen agrarische bedrijven in de directe omgeving en bestaat het glooiende gebied uit een afwisseling van bossen, verschraald akkerland en natte weiden met poelen waar amfibieën en de kamsalamander (H1166) een goede kans maken.
Een inspreker is van mening dat het Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal moet worden uitgebreid met de gebieden Hakenberg, Holthuis en Lonnekerberg.

De zienswijzen hebben niet geleid tot aanpassing van het besluit. Hakenberg, Holthuis en Lonnekerberg grenzen geen van alle direct aan op het gebied (afstand hemelsbreed respectievelijk 300, 2000 en 2500 meter van het gebied verwijderd). Bovendien is niet in alle gevallen duidelijk voor welke Natura 2000-waarden dat dan zou moeten gebeuren.

4 REACTIES OVER DE INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

4.1 ALGEMEEN

In de zienswijzen zijn veel opmerkingen gemaakt over de instandhoudingsdoelstellingen en over de realisatie hiervan.

Er is voorgesteld om de tekst van de algemene instandhoudingsdoelstelling "behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitattypen en soorten binnen de Europese Unie" te vervangen door de letterlijke tekst van de Habitatrichtlijn: "behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het instandhouden van habitattypen en soorten binnen de Europese Unie".
Verder is voorgesteld om de tekst van de algemene instandhoudingsdoelstelling "behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functie van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd" te schrappen omdat met de formulering in het ontwerpbesluit onvoldoende rekening is gehouden met de wijze waarop in jurisprudentie rekening is gehouden met de termen "natuurlijke kenmerken" en "instandhoudingsdoelstellingen".

Er zijn vragen gesteld over de gestelde nationale doelen, de monitoring in Natura 2000-gebieden, de afstemming en de verantwoordelijkheden. In een aantal zienswijzen wordt de vraag gesteld of de besluiten in samenhang met elkaar en met de gebieden daarbuiten wel een voldoende bijdrage leveren om de soorten en habitattypen in een landelijk gunstige staat van instandhouding te brengen of te houden. De vrees wordt uitgesproken dat dit niet het geval is. Daarnaast wordt er verzocht om voor die soorten en habitattypen, waarvoor sprake is van een ongunstige staat van instandhouding, zowel landelijk als op gebiedsniveau een herstelopgave te formuleren tenzij er ecologische redenen zijn om hiervan af te zien. Het achterwege laten van adequate herstelopgaven wordt door insprekers als onacceptabel gezien en in strijd met de wettelijke verplichtingen.
In een zienswijze is gevraagd om alsnog, voor de soorten en habitattypen die zich in een zeer ongunstige staat van instandhouding bevinden, minimaal complementaire doelen op te nemen in de gebieden waar herstelmogelijkheden zijn of migratie kan plaatsvinden.

Het besluit zou moeten aangeven wat de gevolgen zijn wanneer een soort uit een gebied dreigt te verdwijnen. Daarnaast zou er een gegronde reden aanwezig moeten zijn wanneer er niet gestreefd wordt naar een gunstige staat van instandhouding.

Anderzijds wordt in zienswijzen aangeduid dat veel doelen te hoog gegrepen zijn en dat deze alleen met grote (financiële) inspanningen bereikt kunnen worden. Er wordt over de instandhoudingsdoelstellingen opgemerkt dat ze de status zouden moeten krijgen van een inspanningsverplichting en niet van een resultaatsverplichting. Enkele insprekers menen dat bij het vaststellen van de doelstellingen veel geleund wordt op informatie over het voorkomen van flora en fauna in vroegere jaren, die niet gebaseerd is op voldoende wetenschappelijke gegevens. Het is onduidelijk of deze waarden daadwerkelijk aanwezig zijn. Om die reden zouden de aanwezige habitattypen op een kaart aangeduid moeten worden.
Weer anderen menen dat de uitgangssituatie helder moet worden omschreven in het aanwijzingsbesluit. Tegelijkertijd zal er een termijn gegeven moeten worden waarbinnen de doelstellingen gerealiseerd moeten worden.

In de besluiten wordt er volgens insprekers niet ingegaan op de mogelijke gevolgen van klimaatverandering, terwijl deze veranderingen bepalend kunnen zijn voor de haalbaarheid van de natuurdoelen.
Er wordt bovendien gevraagd om de kernopgaven in de aanwijzingen op te nemen, dan wel het Natura 2000 doelendocument (2006) deel uit te laten maken van de aanwijzingsbesluiten. Uit het besluit zou duidelijk moeten blijken voor welke functie(s) en voor welke soort(en) het gebied wordt aangewezen, zodat duidelijk is of de soorten in al hun levensbehoeften worden beschermd. Daar waar niet alle levensbehoeften in een Natura 2000-gebied zijn beschermd dient te worden aangegeven waar de ontbrekende functies zijn gelegen en wat de beschermingsstatus is.

Er wordt gevraagd om rekening te houden met vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en met regionale en lokale bijzonderheden. In dat verband wordt dan ook met nadruk gewezen op het belang van het gebied Landgoederen Oldenzaal voor de recreatie.

Dat het concretiseren van maatregelen wordt doorgeschoven naar het beheerplan geeft voor veel insprekers onduidelijkheid; hierdoor kan het overleg over het beheerplan onder grote spanning komen te staan. Zij bepleiten duidelijke kaders voor het beheerplan, zodat er constructief aan de uitwerking kan worden gewerkt. Daarnaast wordt opgemerkt dat bij het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen alleen wordt uitgegaan van bestaande budgetten. Welke consequenties de instandhoudingsdoelstellingen hebben in financiële zin wordt pas duidelijk bij het tot stand komen van de beheerplannen.

Met betrekking tot de hierboven genoemde zienswijzen worden de volgende opmerkingen gemaakt:

Algemene instandhoudingsdoelstellingen
De algemene instandhoudingsdoelstellingen beogen de algemene hoofddoelstelling van de Vogel- en Habitatrichtlijn in de individuele aanwijzingsbesluiten te verankeren. Daarmee wordt de bijdrage van de Nederlandse Natura 2000-gebieden aan het behoud van de biodiversiteit in Europa vastgelegd. Per gebied zijn de specifieke doelstellingen voor de relevante habitattypen en soorten nader omschreven. Op basis van deze instandhoudingsdoelstellingen en de algemene doelstellingen wordt naar een landelijk gunstige staat van instandhouding van de voor Nederland relevante habitattypen en soorten gestreefd. Dit houdt in dat het natuurlijke verspreidingsgebied van de habitat of van de soort stabiel moet zijn of moet toenemen; dit moet in de toekomst ook zo blijven. Een duurzaam behoud van een habitattype kan alleen maar gerealiseerd worden wanneer de planten- en diersoorten die typisch zijn voor de habitat behouden kunnen worden. Dit geldt ook voor de bescherming van een bepaalde plantensoort of diersoort. De betreffende soort kan alleen effectief beschermd worden wanneer de beschermingsmaatregelen zich, naast op de soort zelf, ook richten op het leefgebied van de soort. Zodoende strekt in een Natura 2000-gebied de instandhoudingsdoelstelling van een soort zich mede uit tot het leefgebied van de betreffende soort.
De formulering van de algemene instandhoudingsdoelstellingen is aangepast in hoofdstuk 5 van de Nota van toelichting van dit besluit. In de aangepaste formulering van het tweede algemene doel is niet de letterlijke tekst van de Habitatrichtlijn (artikel 2) gevolgd, omdat het in de Richtlijn een algemene doelstelling van de Richtlijn betreft en in dit geval om de gebiedsspecifieke invulling daarvan gaat. Meer in het bijzonder: een Europese Richtlijn kan een bijdrage leveren aan het waarborgen van de biologische diversiteit, maar een gebied kan alleen bijdragen aan het behoud van de biologische diversiteit. Verder is de term “natuurlijke kenmerken” in de algemene doelen gehandhaafd, omdat dit een begrip is dat in de Richtlijn ook gebruikt wordt in verband met de bescherming van de gebieden (artikel 6).

Verder geldt ook dat invloeden van buitenaf op het Natura 2000-gebied van grote invloed kunnen zijn op de staat van instandhouding van een habitattype of soort: de externe werking. De instandhoudingsdoelstelling richt zich op het gehele biotische en abiotische complex van factoren, die het habitattype of de soort haar specifieke aanzien geven en die noodzakelijk zijn voor het behoud van de biologische diversiteit van het gebied.

Contour “haalbaar en betaalbaar”
In de paragrafen 3.4 en 4.1.7 van de Nota van Antwoord staat aangegeven dat zowel de selectie als de begrenzing uitsluitend gebaseerd is op ecologische criteria. Dit betekent echter niet dat andere dan ecologische belangen geen rol hebben gespeeld bij het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen. Hierbij heeft het uitgangspunt “haalbaar en betaalbaar”, zowel landelijk als per gebied, nadrukkelijk een rol gespeeld. Er is daarbij rekening gehouden met de economische en sociale belangen van de directe omgeving. Dit betekent in de praktijk dat voor een bepaald habitattype of soort de relatief grootste ecologische bijdrage komt van het gebied waar de ecologische vereisten reeds op orde zijn of waar ze op relatief eenvoudige wijze op orde te brengen zijn, om zodoende bij het opstellen van beheerplannen een evenwichtige balans tussen economie en ecologie na te kunnen streven.
In paragraaf 3.4 van de Nota van Antwoord staat dat Nederland zich inspant om zoveel mogelijk habitattypen en soorten in een gunstige staat van instandhouding te houden of te brengen. Er kan echter geen onevenredige financiële inspanning verwacht worden om alle habitattypen en soorten te herstellen. Met oog

hierop is voor een aantal soorten en habitattypen in het Natura 2000 doelendocument (2006, hoofdstuk 6) gekozen voor een lager niveau dan gunstige staat van instandhouding. In die gevallen wordt verbetering van de ecologische vereisten voorlopig niet realistisch geacht of staat de inspanning in geen verhouding tot de extra bijdrage die een gebied kan leveren aan de realisering van de Natura 2000-doelen op landelijk niveau. Anderzijds is het logisch dat een hogere inzet wordt nagestreefd voor habitattypen en soorten waar Nederland relatief belangrijk voor is en/of voor habitattypen en soorten die sterk onder druk staan.
Dit geldt bijvoorbeeld voor het habitattype oude eikenbossen (H9190) en een habitatsoort als de kamsalamander (H1166). Voor dit habitattype en deze habitatsoort zijn de ecologische omstandigheden nog niet op orde.

Contour "strategisch lokaliseren"
Bij het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen is ook geanticipeerd op bestaande plannen en projecten ter realisering van de Ecologische Hoofdstructuur en bestaand beleid met betrekking tot bijvoorbeeld mest en waterhuishouding. Dit is het gehanteerde principe van "strategisch lokaliseren": behoud of herstel nastreven daar waar de grootste potentie ligt en waar dit gemakkelijk kan zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de ecologische uitgangspunten en ambities. Om daaraan invulling te geven zijn diverse consultatierondes met deskundigen en terreinbeheerders gehouden en zijn analyses uitgevoerd, waaronder de knelpunten- en kansenanalyse van KIWA Water Research/EGG-consult[29].
In de toekomst zullen inspanningen voor het waterbeheer meer gericht moeten worden op het natuurbelang. Waar nodig is de begrenzing van gebieden aangepast om een op termijn duurzamere situatie te verkrijgen. Voor een aantal habitattypen en soorten zijn gezien de urgentie ten aanzien van één of meerdere kernopgaven ("sense of urgency")[30], op de korte én lange termijn, aanvullende water- of beheermaatregelen nodig.

Trends, dynamiek en autonome ontwikkelingen
In het aanwijzingsbesluit staat het resultaat van de bovenstaande contouren uitgewerkt in de vorm van de instandhoudingsdoelstellingen. Op grond daarvan worden in het beheerplan de benodigde maatregelen uitgewerkt om de genoemde habitattypen en soorten in de gewenste staat van instandhouding te brengen of te behouden, zodat het gebied voldoende bijdrage kan leveren aan het realiseren van de gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau. Eén van de uitgangspunten in de Natura 2000 contourennotitie (2005)[31] is dat doelstellingen in de tijd robuust geformuleerd moeten worden. Dit is gedaan om zo te kunnen anticiperen op bijvoorbeeld de natuurlijke dynamiek of mogelijke klimaatveranderingen. Als de instandhoudingsdoelstellingen niet gehaald lijken te worden, bijvoorbeeld omdat een populatie vogels of een bepaald habitattype ondanks de bescherming toch kleiner wordt, moet Nederland maatregelen nemen om deze ontwikkeling te keren. Artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn, verplicht de lidstaat namelijk om verslechtering van habitattypen en leefgebieden van (vogel)soorten te voorkomen. Soms zullen de genomen maatregelen niet werken, bijvoorbeeld bij klimaatverandering, een te grote externe beïnvloeding of als trekkende soorten in het buitenland negatief worden beïnvloed. Er zijn dan geen sancties. Gezien een aantal onzekerheden over te verwachten ontwikkelingen, die voortkomen uit natuurlijke dynamiek en klimaatveranderingen, is voor het jaar 2015 voorzien in een evaluatie van het Natura 2000 doelendocument (2006). Indien noodzakelijk worden dan ook de betreffende aanwijzingsbesluiten aangepast (zie Nota van Antwoord, paragraaf 3.19).
In bijlage B.3 van de Nota van toelichting van dit besluit wordt nader op de specifieke keuzes ingegaan.

Herijking instandhoudingsdoelstellingen
De lidstaten van de Europese Unie hebben de afspraak gemaakt om alle maatregelen te nemen die nodig zijn om een gunstige staat van instandhouding van de aangewezen soorten en habitattypen waarvoor gebieden zijn aangewezen te realiseren. Pas wanneer daadwerkelijk is gebleken dat de doelen om wat voor reden dan

[29] KIWA & EGG (2007): Knelpunten- en kansenanalyse Natura 2000 gebieden. Versie 2007. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
[30] Een "sense of urgency" is toegekend aan een gebied als binnen tien jaar (na 2005) mogelijk een onherstelbare situatie ontstaat. Zie verder bijlage 2 begrippen en definities uit de Nota van Antwoord (2007).
[31] Ministerie van LNV (2005): Natura 2000 contourennotitie. Kaders voor Natura 2000-doelen, besluiten en beheersplannen. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

ook niet haalbaar zijn, bestaat er – zoals onder andere in paragraaf 1.4.1 van de Nota van Antwoord staat vermeld – een aantal momenten waarop de doelen bijgesteld kunnen worden. De drie momenten waarop de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden geëvalueerd en zo nodig kunnen worden bijgesteld (zie ook Nota van Antwoord, paragrafen 3.4 en 3.14):

- bij de definitieve aanwijzing;
- bij het opstellen van het beheerplan;
- bij de geplande evaluatie in 2015.

Ecologische samenhang en belangenafweging

De afweging tussen economie en ecologie moet zodanig plaatsvinden dat de gunstige staat van instandhouding van de habitattypen en soorten waar het gebied voor is aangewezen niet in gevaar komt. De situatie kan zich voordoen dat in een bepaald gebied een aantal habitattypen of soorten voorkomt, waarvoor geen instandhoudingsdoelstellingen zijn vastgesteld. Er is dan de inschatting gemaakt dat het betreffende habitattype of de betreffende soort weliswaar marginaal in het gebied aanwezig is, maar dat het gebied op termijn geen bijdrage kan leveren aan de instandhouding van het habitattype of de soort. Ook bij de formulering van een doel voor vogels is bepalend of het gebied een relevante bijdrage aan het realiseren van het landelijke doel levert of kan gaan leveren (zie ook paragraaf 3.11 van de Nota van Antwoord).
Voor elk specifiek gebied komt het erop neer dat de instandhoudingsdoelstelling van een bepaald habitattype of bepaalde soort alleen in samenhang kan worden gezien met de instandhoudingsdoelstelling op landelijk niveau en in andere Natura 2000-gebieden. Dat betekent dat er weliswaar landelijk per soort of per habitattype naar een gunstige staat van instandhouding moet worden gestreefd, maar dat deze situatie niet in elk gebied afzonderlijk hoeft te worden nagestreefd. Binnen dit kader kan ook rekening worden gehouden met vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en met regionale en lokale bijzonderheden.

Recreatie en toerisme

Beseft wordt dat Landgoederen Oldenzaal een belangrijk onderdeel uitmaakt van het Twents toeristische product. De landgoederen zijn de belangrijkste trekpleisters voor toeristen. Het toeristische bedrijfsleven vindt dat de aard van het gebied zo moet blijven. In die zin is het belang van een adequaat natuurbeheer ook in het belang van een gezonde toeristische sector. In onder meer paragrafen 4.1.3 en 4.1.4 van de Nota van Antwoord is ingegaan op de ontwikkelingsmogelijkheden van bedrijven en de concurrentiepositie: afhankelijk van de bedrijfstak biedt de aanwezigheid van een Natura 2000-gebied dikwijls nieuwe mogelijkheden.
Dit specifieke gebied is een natuurgebied waar, ondanks de toeristische druk, natuurwaarden zich hebben kunnen handhaven of kunnen ontwikkelen. Niettemin is het door de ongunstige staat van instandhouding van habitattypen of soorten noodzakelijk om een herstelopgave te formuleren, zoals bijvoorbeeld geldt voor eiken-haagbeukenbossen, *hogere zandgronden* (H9160A) en oude eikenbossen (H9190) in dit betreffende gebied. Wanneer er een herstelverplichting is, dient bij de te nemen maatregelen rekening te worden gehouden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Bij het formuleren van de instandhoudingsdoelstellingen is dat gedaan. Het afwegen van ecologie en economie gebeurt ook in het stelsel van vergunningverlening. Zie verder paragraaf 3.5 van de Nota van Antwoord.

Complementaire doelen

De analyse van de implementatie van Natura 2000 in Nederland (Kamerstuk 32670 nr. 24) laat zien dat de bescherming van complementaire doelen onder het Natura 2000-regime niet expliciet door de Vogel- en Habitatrichtlijn wordt voorgeschreven. Daarom zullen deze doelen dan ook niet langer in de aanwijzingsbesluiten worden opgenomen.

Onderbouwing besluiten

In diverse ecologische rapporten[32] en databanken zijn de natuurwaarden en vogelgegevens van Nederland beschreven. Het is voor de selectie of ecologische onderbouwing van een Natura 2000-gebied niet noodzakelijk dat de aanwezige natuurwaarden op kaart worden aangegeven. Wel wordt in paragraaf 4.4 van

[32] Zie voor een overzicht van de bronnen onder andere Ministerie van LNV (2007): Nota van Antwoord. Inspraakprocedure aanwijzing Natura 2000-gebieden, bijlage 3. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

deze Nota van toelichting een globale, niet-uitputtende, omschrijving gegeven van de verspreiding van de habitattypen en soorten in dit gebied.
Het Natura 2000 doelendocument (2006) is één van de dragende beleidsdocumenten die aan de besluitvorming ten grondslag heeft gelegen. Het beleid zoals daar is uiteengezet, is bij de besluitvorming toegepast, maar het Natura 2000 doelendocument (2006) maakt géén onderdeel uit van het besluit.
Met betrekking tot de vraag op welke wijze de gunstige staat van instandhouding voor een bepaald habitattype of een bepaalde soort kan worden bereikt, is er in de Nota van toelichting een uitgebreid overzicht opgenomen waarin alle gebieden staan vermeld waaraan voor het betreffende habitattype of de betreffende soort een doel is toegekend. Op deze wijze is na te gaan hoe de landelijke opgave over het Natura 2000-netwerk is verdeeld. Het is echter een indicatieve vermelding, want het is niet de bedoeling in deze aanwijzing een besluit te nemen over de instandhoudingsdoelstellingen van andere gebieden.

Kernopgaven
In paragraaf 1.3.4 van de Nota van Antwoord staat vermeld dat de kernopgaven een belangrijk hulpmiddel zijn bij de focus en eventuele prioritering binnen de Natura 2000-beheerplannen. Ze beschrijven de belangrijkste behoud- en herstelopgaven per Natura 2000-landschap en zijn in het Natura 2000 doelendocument (2006) toebedeeld aan gebieden. Het toevoegen van de kernopgaven aan de Nota's van toelichting bij de definitieve aanwijzingsbesluiten heeft geen meerwaarde, omdat die informatie is opgenomen in het Natura 2000 doelendocument (2006). De kernopgaven zijn in deze procedure dan ook niet aan inspraak onderhevig.

Ambitieniveau van de instandhoudingsdoelstellingen
Indien een soort of habitattype landelijk in een ongunstige staat van instandhouding verkeert, betekent dit niet automatisch dat in alle gebieden waar de betreffende waarde voorkomt hiervoor een hersteldoelstelling moet worden geformuleerd. In de Natura 2000 contourennotitie (2005) en het Natura 2000 doelendocument (2006) staan de hoofdlijnen voor het formuleren van de Natura 2000 doelen uitgewerkt. Daarmee is het Europese kader toegespitst op de Nederlandse situatie. Per gebied zijn er gebiedsdoelen opgesteld. Deze richten zich op de kwaliteit en oppervlakte van het habitattype of van het leefgebied van een soort. Voor soorten wordt daarnaast een doel gesteld voor de gewenste populatie. Voor sommige soorten en vrijwel alle vogels zijn hierbij richtinggevende aantallen genoemd. Deze dienen als (minimale) draagkracht voor het leefgebied binnen de begrenzing van het gebied. In het geval van herstel is de uitwerking van de landelijke doelen middels het principe van "strategisch lokaliseren" bepaald. Dat wil zeggen dat de herstelopgave is neergelegd in de gebieden waar de meeste potentie is om het habitattype of het leefgebied van de soort te verbeteren. Voor verspreid voorkomende habitattypen en soorten is het niet mogelijk om de landelijke doelstellingen alleen binnen het Natura 2000-netwerk te realiseren. Opgaven buiten het Natura 2000-netwerk worden via ander natuurbeleid gerealiseerd, zoals de Flora- en faunawet en de Ecologische Hoofdstructuur. Voor een aantal habitattypen is in het Natura 2000 doelendocument de expliciete keuze gemaakt om niet te streven naar een gunstige staat van instandhouding (Natura 2000 doelendocument (2006), pagina 138).
Bij de evaluatie in 2015 worden zowel de ambities van de gebiedsdoelen als de landelijke instandhoudingsdoelstellingen tegen het licht gehouden en wordt bekeken of bijstelling nodig is.

Monitoring
Het ministerie van Economische Zaken (EZ) is verantwoordelijk voor de periodieke algemene rapportages aan de Europese Commissie en voor de monitoring van de staat van instandhouding van soorten en habitattypen op landelijk niveau. Het ministerie van EZ zorgt voor een landelijk monitoringssysteem. De gebiedsgerichte monitoring zal plaatsvinden op basis van de monitoringsparagraaf in de beheerplannen waarin ook rollen en verantwoordelijkheden zijn uitgewerkt. Voor zowel de landelijke als de gebiedsgerichte monitoring wordt momenteel - in samenhang - een programma van eisen ontwikkeld in overleg met het betrokken bevoegd gezag (ministerie van EZ, ministerie van Infrastructuur en Milieu, ministerie van Defensie en de provincies (Interprovinciaal Overleg)). Zie ook paragraaf 1.5.1 van de Nota van Antwoord.

Nulsituatie of uitgangspunt
In paragraaf 3.18 van de Nota van Antwoord staat vermeld dat bij het vaststellen van de gebiedsdoelen niet is uitgegaan van een bepaald referentiejaar, zoals het moment van aanwijzing als Vogelrichtlijngebied of

aanmelding als Habitatrichtlijngebied. Als uitgangspunt geldt echter wel dat er geen verslechtering mag optreden ten opzichte van 2004, het moment waarop door Brussel de communautaire lijst met Habitatrichtlijngebieden is vastgesteld. Bij het vaststellen van de doelen is gekeken naar de staat van instandhouding van de betreffende soort of het habitattype op landelijk niveau. Ook is gekeken naar de (minimaal) benodigde oppervlakte leefgebied en/of habitattype om een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau te realiseren.
Die (landelijke) staat van instandhouding vormde mede de basis voor vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen voor soorten en/of habitattypen per gebied. In de Nota's van toelichting bij de besluiten is aangegeven of voor een soort of habitattype in een concreet gebied een behoud- of herstelopgave geldt. Zo is bijvoorbeeld een behoudopgave geformuleerd als er onevenredige maatregelen nodig zouden zijn om het gebied een grotere bijdrage te laten leveren.

Realisatietermijnen
Zoals in paragraaf 3.16 van de Nota van Antwoord wordt gesteld, zijn termijnen onmisbaar om de realisatie van doelen te plannen. Deze planningen zijn grotendeels afhankelijk van regionale en zelfs lokale omstandigheden. Daardoor zijn de op te stellen beheerplannen de aangewezen plaats voor het bepalen van de realisatietermijnen. Om die reden is ervan afgezien realisatietermijnen in de aanwijzingsbesluiten op te nemen.

Flankerend beleid
In paragraaf 5.8 van de Nota van Antwoord staat als uitgangspunt geformuleerd dat de instandhoudingsdoelstellingen met behulp van bestaande budgetten worden gerealiseerd. De "bestaande budgetten" waaruit realisatie van de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen gefinancierd moet worden, zijn grotendeels opgenomen in het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) en de financiële middelen voor de bestrijding van verdroging in de zogenoemde TOP-lijst gebieden[33]. Daarnaast is ook het bestaande beheerbudget voor Staatsbosbeheer een financieringsbron voor de instandhoudingsdoelstellingen. Waar de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen gekoppeld zijn aan waterkwaliteit kunnen de additionele kosten worden gefinancierd via het spoor van de Kaderrichtlijn Water. Veel subsidiemogelijkheden voor inrichting en (agrarisch) natuurbeheer zijn met het ILG onder verantwoordelijkheid van de provincies gekomen. Daartoe behoren de maatregelen die vallen onder het Subsidiestelsel Natuur- & Landschapsbeheer (vanaf 2010) en de provinciale subsidieregelingen zoals de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL). Verder is er in het kader van het LIFE+-programma vanuit de Europese Commissie geld beschikbaar voor overheden en NGO's voor co-financiering van de ontwikkeling, implementatie, monitoring, evaluatie en communicatie van het Europees milieu- en natuurbeleid en van wetgeving op dit gebied, bijvoorbeeld voor projecten die gericht zijn op maatregelen voor behoud en herstel van Natura 2000-waarden.

4.2 SPECIFIEKE REACTIES OVER DE INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

Enkele insprekers merken op dat een groot gedeelte van het Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal wordt aangeduid als eikenbos, terwijl het volgens de inspreker naaldbos is.

Twee van de habitattypen waarvoor het gebied Landgoederen Oldenzaal is aangewezen bestaan (mede) uit eiken. De begrenzing wordt echter niet alleen bepaald door het voorkomen van deze twee habitattypen, waardoor ook naaldbossen binnen de begrenzing van het gebied kunnen vallen. In hoofdstuk 3 van deze bijlage wordt nader ingegaan op de begrenzingssystematiek.
In de gebiedsbeschrijving in paragraaf 3.1 van de Nota van toelichting worden ook de naaldbossen genoemd.

Een inspreker merkt op dat het ontwerp-aanwijzingsbesluit spreekt van zandgrond, terwijl dit volgens de inspreker kleigrond is. Er wordt verwezen naar de bodemkaart van het (voormalige) ministerie van LNV.

De zienswijze heeft niet tot wijzigingen geleid. Het gebied behoort tot het Natura 2000-landschap Hogere zandgronden. De opdeling van Nederland in een aantal landschapstypen is een tussenstap om op

[33] De door de provincies opgestelde lijsten met gebieden die in het kader van het verdrogingsbeleid met voorrang worden aangepakt.

gebiedsniveau de instandhoudingsdoelstellingen te bepalen. Het betekent niet dat het (gehele) gebied uit zandgrond bestaat. Het gebied Landgoederen Oldenzaal bestaat inderdaad voor een gedeelte uit kleibodems.

Een inspreker is van mening dat de gebiedsbeschrijving onvoldoende recht geeft aan Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal. De inspreker zou graag achter "elzen-vogelkersbos" nog "en essen- en elzenbronbos" toegevoegd zien. Volgens de inspreker is dit een zeer bijzonder bostype wat nog in het gebied voorkomt.

De zienswijze is overgenomen. De gebiedsbeschrijving is aangepast. In het gebied komen naast elzen-vogelkersbos ook bronbossen met els en es (Goudveil-Essenbos, *Carici remotae-Fraxinetum)* voor.

Enkele insprekers merken op dat er voor Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal wordt gesproken over eiken-haagbeukenbossen, hogere zandgronden (H9160A). Volgens de inspreker bestaan de gronden langs de Snoeijinksbeek voornamelijk uit kleigrond of keileem.

De zienswijze heeft niet tot wijzigingen geleid. De term "hogere zandgronden" heeft geen betrekking op de bodemsoort in het betreffende gebied, maar slaat op het Natura 2000-landschap waartoe het Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal behoort.

Een inspreker is van mening dat de informatie bij het habitattype vochtige alluviale bossen (H91E0) nog incompleet is. Achter de naam van het subtype "beekbegeleidende bossen" wil de inspreker nog "inclusief bronnetjesbos" zien. Bij de toelichting stelt de inspreker voor om achter "Tankenberg" nog de tekst "en langs Snoeijinksbeek in Duivelshof" op te nemen.

Een globale beschrijving van de ligging van de habitattypen en het leefgebied van habitatsoorten is te vinden in paragraaf 4.4, waarbij aangetekend moet worden dat dit geen uitputtende opsomming betreft.

Een inspreker stelt voor om habitattype vochtige alluviale bossen, beekbegeleidende bossen (H91E0C) te schrappen voor Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal. Volgens de inspreker is dit type er slechts bij gezocht en is de bijdrage zeer klein. Daarbij ligt het Springendal en Dal van de Mosbeek (045) op korte afstand, aldus de inspreker. De inspreker meent dat er buiten het Natura 2000-gebied grote maatregelen getroffen moeten worden om knelpunten op te lossen.

De zienswijze is niet overgenomen. Het habitattype komt in het gebied voor en daarom is het ook voor dit habitattype aangewezen.

Een inspreker is van mening dat de instandhoudingsdoelstellingen te algemeen zijn geformuleerd. Bij de habitattypen eiken-haagbeukenbossen, hogere zandgronden (H9160A) en oude eikenbossen (H9190) gaat het onder meer om uitbreiding, maar deze doelstelling is volgens de inspreker niet begrensd en onvoldoende geconcretiseerd. Hierdoor is het niet duidelijk wat de gevolgen zullen zijn voor de bedrijfsvoering.

De zienswijze heeft niet tot wijzigingen geleid. De instandhoudingsdoelstelling voor het habitattype oude eikenbossen is vanwege een gewijzigde definitie van dit habitattype komen te vervallen. De bossen die tot dit habitattype gerekend waren blijken bij nader inzien tot het habitattype beuken-eikenbossen met hulst te behoren. De uitbreidingsopgave voor het habitattype eiken-haagbeukenbossen dient in het beheerplan nader in omvang, ruimte en tijd uitgewerkt te worden.

Een inspreker is van mening dat de toelichting bij de kamsalamander (H1166) concreter kan. De inspreker stelt voor om aan het einde van de tekst, achter het woord "populaties" nog toe te voegen "middels goed gesitueerde basisbiotopen en een keten van poelen".

De zienswijze is niet overgenomen. In het beheerplan zal de instandhoudingsdoelstelling uitgewerkt worden in ruimte, omvang en tijd. Mogelijke maatregelen die nodig worden geacht om een instandhoudingsdoelstelling te kunnen realiseren zullen daarom niet in de toelichting van het desbetreffende doel worden genoemd.

Een inspreker is van mening dat de aanwijzing voor de kamsalamander (H1166) vooral komt door de aanwezigheid van veel landschapselementen. Behoud hiervan is dan ook noodzaak, waarmee blijkt dat omzetting van agrarische gronden naar natuur het leefgebied alleen maar zal verkleinen, aldus de inspreker. De inspreker stelt dat het huidige gebied blijkbaar goed voldoet en dat ingezet kan worden op behoud van de omvang en kwaliteit leefgebied.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. Gezien de landelijke herstelopgave voor deze soort en de potentie in het gebied is gekozen voor uitbreiding van het leefgebied. De instandhoudingsdoelstelling zal in het beheerplan nader in omvang, ruimte en tijd uitgewerkt te worden.

Een inspreker is van mening dat er geen ecologische noodzaak is om Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal aan te wijzen, omdat de kamsalamander (H1166) die er voorkomt er door de mens is uitgezet. Volgens de inspreker is een gedeelte van het gebied daarvoor zelfs afgerasterd. De inspreker meent tevens dat tellingen van de uitgezette kamsalamanders een vertekenend beeld geven van de ecologische werkelijkheid.

De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit. Landgoederen Oldenzaal behoort van oorsprong tot het leefgebied van de kamsalamander en is waarschijnlijk altijd al één van de bolwerken in Nederland geweest voor deze soort. De soort is dus van nature aanwezig in het gebied. Wel zijn er vanaf de jaren negentig diverse projecten uitgevoerd waarbij voortplantingswateren zijn hersteld of aangelegd en waar de kwaliteit van het landhabitat is verbeterd. De meeste nieuw aangelegde wateren zijn binnen één tot twee jaar op natuurlijke wijze gekoloniseerd. Het gebied is van belang voor het behalen van voldoende dekking en is om deze reden daarom toegevoegd aan de lijst van al eerder aangemelde gebieden.

5 REACTIES OVER DE RECHTSGEVOLGEN

Er wordt door diverse insprekers gewezen op het feit dat de gevolgen van het huidig gevoerde natuurbeleid een onevenredige belasting vormen voor de plaatselijke grondeigenaren. Men stelt dat het onmogelijk is om op basis van de stukken te bepalen wat de gevolgen van de aanwijzing zijn voor de individuele bedrijfsvoering. De scheiding in tijd tussen het aanwijzingsbesluit en het beheerplan wordt daarvoor verantwoordelijk gehouden. Daarnaast worden er veel opmerkingen gemaakt en vragen gesteld over de diverse facetten van bestaand gebruik, de externe werking, de relatie met het toetsingskader Ammoniak en Natura 2000, de relatie met de Kaderrichtlijn Water en de relatie met bestemmingsplannen en andere ruimtelijke plannen.
Enkele insprekers wijzen er op dat 1 oktober 2005 (de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998) niet als peildatum voor bestaand gebruik kan dienstdoen.

Met betrekking tot de hierboven genoemde argumenten worden de volgende opmerkingen gemaakt:

Externe werking
Het is moeilijk aan te geven wat de precieze omvang van de externe werking van een bepaalde activiteit is. In paragraaf 4.3 van de Nota van Antwoord staat dat dit afhangt van de aard van de activiteit zelf, de intensiteit ervan en de gevoeligheid van de aanwezige habitattypen en soorten. Het valt op voorhand dus niet te zeggen of er beïnvloeding plaatsvindt. Dat betekent dat wanneer niet uitgesloten kan worden dat een Natura 2000-gebied door een bepaalde activiteit wordt beïnvloed, er bekeken moet worden of er op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 een vergunningplicht voor een bepaalde activiteit aan de orde is. Het is dus evenmin aan te geven waar de externe werking van een bepaalde activiteit eindigt.
In het beheerplan zal duidelijkheid gegeven worden voor welke activiteiten een vergunningplicht aan de orde kan zijn. De afstand tussen de locatie van de activiteit en de te beschermen natuurwaarden is daarbij niet altijd doorslaggevend; het gaat er om of een bepaalde activiteit al dan niet de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied, waar habitattypen en leefgebieden van soorten onderdeel van uitmaken, kan aantasten.
Rond de Natura 2000-gebieden wordt, volgens sommige insprekers, een beschermingszone ingesteld van 3.000 meter. Dat is echter niet van toepassing op de beoordeling van effecten op Natura 2000-gebieden. In het kader van de Interimwet ammoniak en veehouderij[34] werd in verband met de ammoniakdepositie een zone van 3.000 meter gehanteerd. Binnen die zone was de beïnvloeding door een veehouderijbedrijf van verzuringsgevoelig gebied nog meetbaar. Tot deze grens kon een vergunningplicht voor deze verzuringsgevoelige gebieden aan de orde zijn. Deze grens is inmiddels vervallen. Natura 2000 is gericht op de bescherming van de in het gebied voorkomende habitattypen en soorten. Een exacte grens waar de externe werking ophoudt, is in algemene zin niet aan te geven. Dit wordt van geval tot geval beoordeeld. Bepalend is dus niet de afstand, maar of er sprake kan zijn van verslechtering of significante verstoring van natuurwaarden in het betreffende gebied.

Beschermde natuurmonumenten
In de paragrafen 3.15, 4.6.4 en 4.6.9 van de Nota van Antwoord staat dat een belangrijk deel van de aan te wijzen Natura 2000-gebieden, zoals dit gebied, reeds onder de oude Natuurbeschermingswet als beschermd of als staatsnatuurmonument was aangewezen. Op grond van artikel 15a van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt een besluit tot aanwijzing van een beschermd natuurmonument zodra het gebied is aangewezen als Natura 2000-gebied en voor zover het beschermde natuurmonument binnen dat Natura 2000-gebied ligt. Dat betekent dat wanneer een deel van het beschermde natuurmonument buiten het Natura 2000-gebied ligt, de oude aanwijzing als natuurmonument voor dat gebiedsdeel van kracht blijft. Voor Vogelrichtlijngebieden was dit reeds aan de orde.
De instandhoudingsdoelstelling heeft, voor het deel van het Natura 2000-gebied waarop de aanwijzing als beschermd natuurmonument betrekking had, vanaf dat moment mede betrekking op de doelstellingen van dat beschermde natuurmonument ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het

[34] Wet van 9 juni 1994, houdende tijdelijke regeling inzake de ammoniakdepositie veroorzaakt door veehouderijen (Interimwet ammoniak en veehouderij). Staatsblad 1994, nr. 634.

natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis. Bepalingen uit de aanwijzingen tot beschermd natuurmonument over natuurschoon, rust, stilte en over de natuurwetenschappelijke betekenis van het beschermde natuurmonument blijven gewoon van kracht en kunnen mede de inhoud van het beheerplan gaan bepalen. Zie voor verdere toelichting met betrekking tot beschermde natuurmonumenten paragraaf 5.5 Beschermde natuurmonumenten van de Nota van toelichting.

Bestaand gebruik: peildatum en vergunningplicht
Het aanwijzen van een Natura 2000-gebied leidt niet tot een verbod op het verrichten van bepaalde handelingen zoals fietsen, wandelen of het laten loslopen van de hond. In het aanwijzingsbesluit staat alleen voor welke waarden het gebied is aangewezen, welke instandhoudingsdoelstellingen gelden en wat de grens van het betreffende gebied is. In het besluit zelf is niet aangegeven of, en onder welke voorwaarden, een activiteit kan worden toegestaan.

Op grond van de huidige Natuurbeschermingswet 1998 geldt een vergunningplicht voor activiteiten in en om Natura 2000-gebieden die gelet op de instandhoudingdoelstellingen van het gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

In de wet is op deze vergunningplicht een uitzondering gemaakt voor bestaand gebruik. Bestaand gebruik is als gevolg van de wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 door de Crisis- en herstelwet altijd vergunningvrij, tenzij het gebruik een project is dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar dat afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen significante gevolgen kan hebben voor het desbetreffende Natura 2000-gebied. De Natuurbeschermingswet 1998 omschrijft bestaand gebruik als "*gebruik dat op 31 maart 2010 bekend is, of redelijkerwijs bekend had kunnen zijn bij het bevoegd gezag.*"

Om te voorkomen dat het bestaand gebruik de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied verslechtert en dat er door bestaand gebruik storende factoren optreden die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen een significant effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen draagt het bevoegd gezag de verantwoordelijkheid dat er in het gebied passende maatregelen genomen worden. In het uiterste geval kan dit betekenen dat op last van het bevoegd gezag het bestaande gebruik wordt stilgelegd.

In het beheerplan zal het bestaand gebruik beschreven moeten worden en zal zo nodig aan voorwaarden worden gebonden.

Doorwerking aanwijzing in andere plannen
De verplichting om Natura 2000-gebieden aan te wijzen volgt direct uit de Habitatrichtlijn en uit de Vogelrichtlijn. Mede op basis van Europeesrechtelijke uitspraken kan er bij de selectie en bij de begrenzing van Natura 2000-gebieden uitsluitend van ecologische criteria worden uitgegaan. Dat betekent in de praktijk dat de grenzen van deze gebieden zijn bepaald door het gebruik dat de betreffende planten- en diersoorten van het gebied maken. Terreindelen die van mindere kwaliteit zijn, kunnen deel uitmaken van Natura 2000-gebieden als herstel van die terreinen haalbaar is en als ze nodig zijn voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen. Daardoor zal de begrenzing van zo'n gebied niet in alle gevallen overeenkomen met de bestemming die in een vastgesteld bestemmingsplan aan het gebied is toegekend. In het uiterste geval zou dat kunnen betekenen dat een bepaalde bestemming die in een bestemmingsplan aan zo'n gebied rechtsgeldig is toegekend, toch niet gerealiseerd kan worden, omdat daarvoor geen vergunning op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 kan worden verleend. In paragrafen 4.2 en 6.1 van de Nota van Antwoord wordt hierop verder ingegaan. Ook voor reconstructieplannen[35], provinciale waterplannen en waterbeheerplannen van de waterschappen geldt een gelijksoortige situatie. Het kan zijn dat dit soort plannen nog onvoldoende concreet zijn om ze op de gevolgen voor Natura 2000-gebieden te toetsen, maar

[35] Plannen op grond van de Wet van 31 januari 2002, houdende regels inzake de reconstructie van concentratiegebieden (Reconstructiewet concentratiegebieden). Staatsblad 2002, nr. 115.

op een gegeven moment zullen al deze plannen, al dan niet bij hun nadere uitwerking, bij het opstellen van beheerplannen afgestemd worden (zie ook paragraaf 6.3.2 van de Nota van Antwoord).

Relatie met stikstof
Stikstof is een groot probleem bij de implementatie van Natura 2000 en daarmee het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen. Van de 166 aangewezen natuurgebieden in Nederland zijn er 133 stikstofgevoelig. In Nederland wordt het probleem van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden zwaarder gevoeld dan in de ons omringende landen. Dat heeft te maken met het feit dat we in een dicht bevolkt land leven, waarin kwetsbare natuur en bijvoorbeeld (snel)wegen dicht bij elkaar liggen. Om de instandhoudingsdoelstellingen te kunnen realiseren moet de neerslag van stikstof uit vooral landbouw, verkeer en industrie minder worden.

Tegen die achtergrond is het steeds moeilijker vergunningen te verlenen voor nieuwe economische activiteiten die tot extra uitstoot van stikstof (kunnen) leiden in en rond de natuurgebieden. Projecten kunnen alleen doorgang vinden indien aangetoond kan worden dat er geen verslechtering van de kwaliteit van de habitats[36] optreden en de instandhoudingsdoelstellingen van een gebied niet in gevaar komen.

In het Natura 2000-gebied Landgoederen Oldenzaal is het habitattype oude eikenbossen (H9190) het meest gevoelig voor stikstof[37].

In 2007 is het toetsingskader ammoniak en Natura 2000 vastgesteld. Met behulp van dit toetsingskader konden provincies relatief eenvoudig beoordelen of er zich nieuwe bedrijven konden vestigen. In maart 2008 oordeelde de Raad van State dat dit toetsingskader onvoldoende zekerheid biedt over het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen. Naar aanleiding van deze uitspraak heeft de minister van het voormalig ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de Taskforce Trojan ingesteld. Deze Taskforce heeft vervolgens een handreiking opgeleverd waarmee het bevoegd gezag maatwerk kan leveren bij de beoordeling van (nieuwe) activiteiten. Deze maatwerkoplossing bleek echter niet altijd werkbaar in de praktijk. Vervolgens is de commissie Huys gevraagd om een advies. Samengevat luidde dit advies dat er ruimte is voor economische ontwikkeling in Natura 2000 gebieden mits wordt zeker gesteld dat ecologische en economische doelen gelijktijdig en in samenhang worden beschouwd. Om dat uitgangspunt in de praktijk toepasbaar te maken is er gestart met de programmatische aanpak stikstof (PAS).

Duidelijk is dat het stikstofprobleem te groot is voor één partij. Essentie is dat de PAS in beeld brengt wat de bijdrage op verschillende niveaus (generiek, provinciaal, gebiedsgericht) en van verschillende sectoren (landbouw, verkeer, industrie) is aan de oplossing van het probleem. Onder oplossing verstaan we het geleidelijk maar onvermijdelijk omlaag brengen van de stikstofdepositie, waardoor de instandhoudingsdoelstellingen gerealiseerd kunnen worden, maar waarbij economische ontwikkelingen mogelijk blijven. Dit wil niet zeggen dat iedere economische ontwikkeling mogelijk blijft. Het incalculeren van ruimte voor economische ontwikkelingen (ontwikkelingsruimte) maakt onderdeel uit van de aanpak.

Meer informatie over de stand van zaken rond de PAS is te vinden op de website: http://pas.natura2000.nl/

Kaderrichtlijn Water
Landgoederen Oldenzaal maakt deel uit van het stroomgebiedbeheerplan voor de Rijn-Delta[38] dat in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) vastgesteld is. Natura 2000-gebieden zijn in de stroomgebiedbeheerplannen opgenomen als gebieden waar water een bijzondere bescherming behoeft. De in de stroomgebiedbeheerplannen opgenomen milieudoelstellingen en bijbehorende maatregelen moeten dan ook overeenstemmen met de doelen van Natura 2000. De afstemming van doelen en de weergave daarvan in het stroomgebiedbeheerplan beperkt zich tot die delen van de doelstellingen van Natura 2000 die een relatie hebben met de ecologische of chemische kwaliteit van het water.

[36] Het betreft zowel stikstofgevoelige habitattypen als stikstofgevoelige leefgebieden van Natura 2000-soorten.
[37] Van Dobben en Van Hinsberg (2008): Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden. Alterra-rapport 1654.
[38] http://www.kaderrichtlijnwater.nl/uitvoering/

Het stroomgebiedbeheerplan wordt uitgewerkt in de provinciale waterplannen en in waterbeheerplannen van waterschappen. Daar waar in de afstemming strijdigheid kan ontstaan wordt maatwerk toegepast en wordt afhankelijk van de situatie de KRW of de Vogel- en Habitatrichtlijnen als richtinggevend genomen. Tot gebiedsspecifiek maatwerk behoort bijvoorbeeld de door de waterschappen opgestelde Gewenst Grond en Oppervlakte Water Regimes (GGOR's)[39].
Waar nodig zullen de lokale watervereisten en de daarvoor benodigde maatregelen verder worden uitgewerkt en in de Natura 2000-beheerplannen worden opgenomen.
Zie ook Nota van Antwoord paragraaf 6.3.

Waterwinning
Zie ook Nota van Antwoord 4.5.2.

Natura 2000-gebieden nabij de grens
De aanwijzingsbesluiten (en ook de beheerplannen) worden opgesteld vanuit de nationale Natuurbeschermingswet. Aangezien de Natuurbeschermingswet 1998 beperkt is tot Nederlands grondgebied, kan Nederland geen vergunningplicht worden opgelegd voor activiteiten die in een andere lidstaat plaatsvinden. Die andere lidstaat zal, volgens artikel 6 van de Habitatrichtlijn, zijn eigen nationale wetgeving moeten hanteren om te beoordelen of zo'n activiteit mogelijke gevolgen heeft voor een Nederlands Natura 2000-gebied. Andersom moet Nederland in het kader van een vergunningverlening een habitattoets uitvoeren, om te bepalen of activiteiten binnen onze landsgrenzen mogelijke effecten hebben op Natura 2000-gebieden in Duitsland of België. Zie ook Nota van Antwoord paragraaf 4.3.3.

[39] De te nemen maatregelen voor grondwater worden gebiedsspecifiek vastgesteld via het GGOR in het stroomgebiedbeheerplan dat opgesteld wordt naar aanleiding van de Kaderrichtlijn Water (EU-richtlijn voor waterkwaliteit).

6 REACTIES OVER DE RELATIE MET DE BEHEERPLANNEN

De wijze waarop de instandhoudingsdoelstellingen al dan niet verwezenlijkt moeten worden, wordt in vele zienswijzen aan de orde gesteld. Zo wordt in verschillende zienswijzen de wens uitgesproken om de plannen zo te ontwikkelen dat daardoor de aanwezige natuurwaarden zich kunnen verbeteren en voor de komende generaties behouden blijven. Er wordt gewezen op de diverse vormen van ongewenst gebruik van het gebied. In weer andere zienswijzen is men van mening dat bepaalde vormen van gebruik geen negatieve invloed op de natuurwaarden hebben en wordt bepleit dat het huidige landgebruik ongehinderd voortgang moet kunnen vinden. In een ander verband wordt er zorg uitgesproken over de bescherming van een soort als de kamsalamander (H1166). Er wordt opgemerkt dat door de nationale procedure, waarbij eerst de gebieden worden aangewezen en doelstellingen worden geformuleerd en pas in een later stadium de beheerplannen worden opgesteld, aan sociaal-economische belangen voorbij wordt gegaan. Ook zou er in zijn algemeenheid onvoldoende duidelijkheid bestaan over het algehele ambitieniveau en de consequenties van de aanwijzing en het toekennen van instandhoudingsdoelstellingen. Tot slot geven verschillende insprekers aan betrokken te willen worden bij het opstellen van het beheerplan.

Met betrekking tot de hierboven genoemde argumenten worden de volgende opmerkingen gemaakt:

Volgorde aanwijzing en beheerplan
De Nota van Antwoord gaat in paragraaf 1.4 in op de relatie tussen de aanwijzingsbesluiten en de nog op te stellen beheerplannen. De onderbouwing van de keuze om niet gelijktijdig tot vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen en het beheerplan over te gaan wordt in paragraaf 1.4.1 van de Nota van Antwoord uiteengezet.
Een verbijzondering hierop vormen de gebieden waar de provincies het voortouw hebben voor het opstellen van de beheerplannen. Op verzoek van de provincies heeft de minister van LNV in het Algemeen Overleg met de Tweede Kamer van 13 februari 2008 toegezegd te wachten met het definitief maken van de aanwijzingsbesluiten voor die gebieden waarvoor de provincie voortouwnemer is en die daarvoor door de provincie zijn aangemeld (“koppelingsafspraak”). De provincies zijn voor deze gebieden eerst in de gelegenheid gesteld met de betrokken partijen in de gebieden concept-beheerplannen op te stellen op basis van de ontwerp-aanwijzingsbesluiten. Deze afspraak beoogde draagvlak te creëren voor de beheerplannen en de implementatie daarvan en meer inzicht te geven in de haalbaarheid en betaalbaarheid van de instandhoudingsdoelstellingen en de begrenzing. De besluitvorming over de definitieve aanwijzingsbesluiten van deze gebieden is daarom uitgesteld tot na 1 september 2009. Voor dit Natura 2000-gebied zijn daarover afspraken gemaakt met de minister van LNV. In het kader van de “koppelingsafspraak” hebben de provincies tot 1 september 2009 de mogelijkheid gehad om gebiedsspecifieke wijzigingsvoorstellen in te dienen die voortkwamen uit de opgestelde concept-beheerplannen. De wijzigingsvoorstellen zijn in samenhang met de zienswijzen en op eenzelfde manier zorgvuldig in overweging genomen. Bij brief van 26 januari 2010 zijn de provincies op de hoogte gebracht van hoe de minister voornemens is met de voorstellen van de provincies in het definitieve besluit om te gaan. Binnen het reguliere proces van de aanwijzing zijn alle overige zienswijzen behandeld.

Voor de gebieden waarvoor op 1 september 2009 nog geen concept-beheerplan was opgesteld, geldt dat evident nieuwe inzichten uit het beheerplanproces eveneens in het reguliere aanwijzingstraject zijn meegenomen, ook hier met inachtneming van de ingediende zienswijzen.

Beheerplan en bestaand gebruik
Het aanwijzingsbesluit legt - naast de begrenzing - de instandhoudingsdoelstellingen vast waarvoor het gebied als Natura 2000-gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen geven op hoofdlijnen duidelijkheid over het ambitieniveau (zie ook paragraaf 4.1 van deze bijlage), in termen van “behoud” en “uitbreiding”/“verbetering” van de omvang en kwaliteit van betreffende aangewezen habitattype of leefgebied van een (vogel)soort. De uitwerking in omvang, ruimte en tijd van de instandhoudingsdoelstelling(en) uit het aanwijzingsbesluit, is een thema dat in een beheerplan thuishoort. Als er voor het realiseren van deze instandhoudingsdoelstellingen bepaalde specifieke maatregelen nodig

zijn, dan behoort dit ook in het beheerplan geregeld te worden. Dat kan betekenen dat er ook maatregelen buiten de grenzen van het Natura 2000-gebied genomen moeten worden.

Zoals in paragrafen 1.5 en 4.2 van de Nota van Antwoord staat vermeld, kan bestaand gebruik een plaats in het beheerplan krijgen. Hierbij wordt zoveel mogelijk ruimte gelaten voor het continueren van bestaand gebruik, echter wel binnen de voorwaarden die de instandhoudingsdoelstellingen daaraan stellen. Uiteindelijk heeft het beheerplan een centrale rol als het gaat om de regulering van bestaand gebruik. In een beheerplan wordt concreet gemaakt hoe en op welke termijn de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied gerealiseerd kunnen worden. Het beheerplan zal duidelijkheid verschaffen over de vereiste ecologische randvoorwaarden ten behoeve van de instandhoudingsdoelstellingen en over de ruimtelijke samenhang met de omgeving. In het beheerplan zal dus ook aan de orde komen of bestaand gebruik (mogelijk onder voorwaarden) overeenkomstig het beheerplan kan worden uitgeoefend. Kan het bestaand gebruik niet overeenkomstig het beheerplan uitgeoefend worden en zorgt het bestaand gebruik ervoor dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied verslechtert of dat er door het bestaand gebruik storende factoren optreden die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen een significant effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, dan moet het bevoegd gezag passende maatregelen treffen. Het bevoegd gezag kan dan de aanschrijvingsbevoegdheid gebruiken.

De opstellers van het beheerplan zullen onderling afstemmen hoe zij met bestaand gebruik om willen gaan en hoe zij dit in het beheerplan zullen opnemen. Mogelijk kan niet voor al het bestaand gebruik ten tijde van het vaststellen van het beheerplan worden bepaald wat het effect is op de instandhoudingsdoelstellingen. Voor deze gevallen zal dan een eventuele aanschrijving plaats moeten vinden indien blijkt dat er toch (significante) negatieve effecten zijn op de instandhoudingsdoelstellingen.

Jacht, wildbeheer en schadebestrijding worden gereguleerd door de bepalingen van de Flora- en faunawet. Dit betekent dat zienswijzen over dit onderwerp geen directe relatie hebben met de aanwijzing van Natura 2000-gebieden, maar met de bepalingen van de Flora- en faunawet. De huidige regels voor jacht en wildbeheer volgens de Flora- en faunawet zijn door de aanwijzing als Natura 2000-gebied niet gewijzigd. Over wildbeheer en schadebestrijding zijn afspraken gemaakt in het Faunabeheerplan. Zie verder paragraaf 6.4.2 van de Nota van Antwoord.

Betrokkenheid bij beheerplan
De wens om betrokken te worden bij het opstellen van het beheerplan en de diverse ideeën die daarover naar voren zijn gebracht, zijn een goed signaal. De integrale benadering die het beheerplan voorstaat, kan alleen succesvol zijn bij voldoende betrokkenheid. Per gebied is één bevoegd gezag de zogenaamde voortouwnemer voor het opstellen van het beheerplan. Voor dit gebied is dat Provincie Overijssel.
Het is aan de voortouwnemer om grondeigenaren, gebruikers, andere overheden en belanghebbenden of vertegenwoordigers te betrekken bij het beheerplan. Belanghebbenden kunnen natuurlijk ook zelf het initiatief nemen de voortouwnemer of hun vertegenwoordigers te benaderen. Het is niet uitvoerbaar verzoeken om betrokkenheid bij het beheerplan, zoals verwoord in een aantal zienswijzen, door te zenden aan de voortouwnemer.

7 REACTIES OVER SCHADE

In een groot aantal zienswijzen wordt erop gewezen dat er als gevolg van deze aanwijzing inkomens- en vermogensschade kan optreden. Men mist in het besluit een paragraaf over schade en het betalen van een schadevergoeding. Verder wordt aangevoerd dat bij het aannemen van de Habitatrichtlijn de toezegging is gedaan dat de eigenaren en de gebruikers van de grond niet de financiële last van deze maatregelen hoeven te dragen. Artikel 31 van de Natuurbeschermingswet 1998 biedt volgens de insprekers geen afdoende mogelijkheid voor compensatie. Verder zou de aanwijzing als Natura 2000-gebied een schending van het eigendomsrecht opleveren en in strijd zijn met artikel 1 van het Eerste Protocol van het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens. Ook de beperkingen van artikel 19d tot en met 19l en artikel 20 van de Natuurbeschermingswet 1998 zou een dermate zware verplichting opleveren dat het eigendom of het gebruikersrecht geen waarde van enige betekenis overhoudt. Er wordt in dit kader om een volledige schadeloosstelling gevraagd.

Met betrekking tot de hierboven genoemde argumenten worden de volgende opmerkingen gemaakt:

Schadevergoeding
Zoals in hoofdstuk 5 van de Nota van Antwoord over dit onderwerp staat vermeld, zijn in de aanwijzingsbesluiten geen aparte vergoedingsregelingen opgenomen. De huidige wettelijke regeling biedt namelijk voldoende mogelijkheden voor compensatie. Het gaat dan in het bijzonder om artikel 31 van de Natuurbeschermingswet 1998.
De aanwijzingsbesluiten zullen naar verwachting niet snel een recht op schadevergoeding geven, omdat het aanwijzingsbesluit zelf over het algemeen geen beperkingen oplevert. Pas in het kader van het beheerplan of bij vergunningverlening kunnen beperkingen worden gesteld aan het bestaand gebruik, aan voorgenomen uitbreidingsmogelijkheden of aan de ontwikkeling van nieuwe activiteiten. Men komt in aanmerking voor schadevergoeding, indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

1. er is schade geleden door een aanwijzing van een Natura 2000-gebied, door het weigeren van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (of door een daaraan verbonden voorwaarde) of door bepalingen in het Natura 2000-beheerplan;
2. de schade behoort redelijkerwijs niet (geheel) voor eigen rekening te blijven;
3. de vergoeding van de schade is niet (voldoende) verzekerd door aankoop, onteigening of door andere maatregelen, zoals beheersubsidies.

Rol van het beheerplan bij schade
In de nog op te stellen Natura 2000-beheerplannen zal uiteindelijk worden bepaald wanneer en hoe de doelen gerealiseerd worden en welke maatregelen daarvoor noodzakelijk zijn. Pas op dat moment kan er een nauwkeurige kosteninschatting worden gemaakt. Er wordt grote waarde gehecht aan goede financiële dekking van de realisering van de doelen in de beheerplannen. Het bovenstaande houdt niet alleen in dat Nederland zich inspant om zoveel mogelijk habitattypen en soorten in een gunstige staat van instandhouding te houden of te brengen. Het betekent ook dat de compensatie van mogelijke inkomens- en vermogensschade van de betrokken eigenaren en gebruikers aan de orde dient te komen. Artikel 31 van de Natuurbeschermingswet 1998 is juist voor dit doel door de wetgever in de wet opgenomen en deze heeft gemeend daarmee een voldoende mogelijkheid voor nadeelcompensatie te bieden. Resolutie 2004/2164(INI) van het Europese Parlement over de financiering van Natura 2000, waarnaar verschillende keren in zienswijzen is verwezen, biedt dan ook geen grond voor de stelling dat artikel 31 van Natuurbeschermingswet 1998 onvoldoende compensatiemogelijkheden zou bieden.

Eigendomsrecht
Van schending van het eigendomsrecht en van strijdigheid met artikel 1 van het Eerste Protocol van het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) is geen sprake. Artikel 1, eerste lid, van het Eerste Protocol van het EVRM bepaalt dat alle natuurlijke rechtspersonen recht hebben op het ongestoord genot van hun eigendom en dat niemand van zijn eigendom zal worden beroofd, behalve indien sprake is van algemeen belang en met inachtneming van de voorwaarden neergelegd in de wet en in de algemene beginselen van het internationaal recht. De voorwaarden die worden gesteld aan het beheer van grond, die nodig is voor het

realiseren van het Natura 2000-netwerk, leveren geen aantasting op van het recht van eigendom. De bepaling uit het EVRM laat onverlet dat de Staat het recht heeft om die wetten toe te passen die noodzakelijk worden geacht om het gebruik van eigendom te reguleren in overeenstemming met het algemeen belang.

MINISTERIE VAN
LANDBOUW EN VISSERIJ

kenmerk
NLB/GS/GA-54632

datum
26 januari 1983

DE MINISTER VAN LANDBOUW EN VISSERIJ

Overwegende, dat de "Snoeyinksbeek", tezamen met de aangrenzende terreinen, voor zover gevormd door de hierna kadastraal omschreven percelen, van algemeen belang is uit een oogpunt van natuurschoon en om zijn natuurwetenschappelijke betekenis en mitsdien een natuurmonument is in de zin van artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

dat de aan de beek grenzende terreinen in het natuurmonument een directe relatie met de beek hebben;

dat door de afwisselende gesteldheid van deze terreinen ook een grote verscheidenheid in milieufactoren aanwezig is;

dat met name de gevarieerde samenstelling van de bodem en de taluds van de beek, de kwaliteit en temperatuur van het water, de stroming en de afwisseling in substraten bijdragen aan de zeer hydrobiologische waarde van de beek, die onder meer tot uiting komt in het voorkomen van zeldzame insectesoorten en de beschermde vissoort het Bermpje;

dat de in het natuurmonument voorkomende bossen en beekbegeleidende beplanting uit vegetatiekundig oogpunt van belang zijn door het voorkomen van verscheidene typen bos- en plantengemeenschappen;

dat deze bossen en beekbegeleidende beplanting eveneens van grote ornithologische betekenis zijn door hun functie van broedgebied van verscheidene minder algemene tot zeldzame vogelsoorten, waaronder IJsvogel en Houtsnip;

dat het bos aan de bovenloop (het Boerskottenbos) van grote mycologische betekenis is;

dat het natuurmonument uit een oogpunt van natuurschoon van belang is door zijn ligging in en invloed op het afwisselende landschap, gekenmerkt door hoogteverschillen, houtwallen, fraai opgaand geboomte, bossen en een waardevol agrarisch cultuurlandschap;

Overwegende ten aanzien van de wezenlijke kenmerken van het onderhavige natuurmonument, dat hieronder niet alleen moeten worden begrepen de genoemde biologische waarden en het natuurschoon, maar ook de geomorfologische structuur, de opbouw van het bodemprofiel, de waterhuishouding, het bestaande cultuurpatroon en de ten behoeve van de avifauna noodzakelijke rust;

Overwegende ten slotte, dat de bescherming van het natuurmonument niet reeds op andere wijze door of krachtens de wet is verzekerd;

Gelet op artikel 7 en artikel 9, zevende lid, van de Natuurbeschermingswet;

Gezien de beschikking van 27 januari 1982, nr. NLB/GS/GA-50069, houdende het besluit, dat de aanwijzing als beschermd natuurmonument in overweging is ten aanzien van de "Snoeyinksbeek";

Gezien de omtrent de in overweging zijnde aanwijzing door Gedeputeerde Staten van Overijssel ingezonden en van hun beschouwingen vergezelde schriftuuren, alsmede de te zelfder zake door de Natuurbeschermingsraad en de Rijksplanologische Commissie uitgebrachte adviezen;

Handelende in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;

B E S L U I T :

I. Aangewezen wordt als beschermd natuurmonument de "Snoeyinksbeek" en aangrenzende terreinen, voor zover gevormd door de percelen, kadastraal bekend gemeente Losser, sectie G, nrs. 857 en 1393; sectie H, nrs. 131 ged., 132, 571 ged., 572, 574, 861 ged., 862 ged., 863, 871 ged., 872 ged., 873 ged., 874 ged., 875 ged., 876, 880 ged., 1255 ged., 1256 ged., 1310, 1312, 1315 ged., 1565, 1568 ged., 2589 ged., 3301, 3312 ged., 3313 ged., 3314, 3470 ged., 3624 ged., 3651 ged., 3727 ged., 3729 ged., 3732 ged., 3916 ged., 3994 ged., 4215 ged., 4418 ged., 4601 ged., 4630 ged., 4712 ged., 4744 ged., 4754 ged., 4762 ged., 4763 ged., 5008 ged., 5189 ged., 5193 ged., 5194 ged., 5390, 5426 ged., 5802 ged., 5809 ged., 5813 ged., 5814 ged., 6038 ged., 6039 ged. en 6392 ged., een en ander zoals aangegeven op de bij deze beschikking behorende kaart BN105/SN83.

II. Bij deze beschikking gaat een toelichting, die in samenhang met de beschikking moet worden gelezen.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Nederlandse Staatscourant.

De Minister van Landbouw
en Visserij,

w.g. G.J.M. Braks

TOELICHTING

1. Inleiding

De onderhavige beschikking en deze toelichting zijn mede gewijzigd in reactie op de naar aanleiding van de voorgenomen aanwijzing ingediende bezwaren.
Gave beken en beekdalen zijn in Nederland schaars geworden, zo schaars dat de resterende beken met een oorspronkelijk beloop en een natuurlijk karakter als relicten beschouwd moeten worden.
In Twente zijn nog enkele daarvan te vinden, onder anderen de Snoeyinksbeek, een zijbeek en de Dinkel. De Snoeyinksbeek, globaal west-oost stromend, heeft een afwaterende functie voor een deel van de stuwwal van Oldenzaal. De beek meandert door een gevarieerd waardevol agrarisch cultuurlandschap gekenmerkt door hoogteverschillen, houtwallen, fraai opgaand geboomte, bossen en vochtige graslanden.
De beek is geheel gelegen in de gemeente Losser. De aanwijzing ervan als beschermd natuurmonument in de zin van de Natuurbeschermingswet heeft ten doel een effectieve bescherming te bieden tegen ingrepen, die het oorspronkelijk beekkarakter, nu nog goeddeels intact, teloor kunnen doen gaan. Zoals blijkt uit de bij de beschikking behorende kaart is in het natuurmonument één perceel staatseigendom gelegen. Dit deel zal te zijner tijd afzonderlijk als staatsnatuurmonument worden aangewezen.
Het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud, deel a, (Beleidsvoornemen) rekent de Snoeyinksbeek tot de "biologisch of geomorfologisch waardevolle beken".

2. Begrenzing van het aangewezen gebied

Voorop staat bij de aanwijzing van de Snoeyinksbeek als beschermd natuurmonument, dat de opbouw van het beekprofiel en het beloop van de beek worden beschermd. Dit is de reden, dat de beekloop zelf vanaf de oorsprong in het Boerskottenbos tot aan de uitmonding van de Dinkel, en een strook ter weerszijden daarvan met een breedte van minimaal c.a. 10 meter uit de as van de beek binnen het aangewezen gebied zijn opgenomen. 10 meter is een afstand, waarbinnen de primaire beekloop als zodanig duidelijk herkenbaar is.
Bovendien sluit de breedte van de strook van 10 meter aan weerszijden van de middellijn van de beek aan op de begrenzing, zoals opgenomen in het ontwerp-bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Losser, dat naar verwachting eerdaags ter inzage zal worden gelegd, overeenkomstig het bepaalde in artikel 23, lid 1, van de Wet op de Ruimtelijke Ordening.
Deze oeverzone heeft een dermate directe relatie met de beek, dat ze ten behoeve van een effectieve bescherming tot het aangewezen gebied behoort. Als binnen deze zone geen waardebedreigende handelingen plaatsvinden, kan het beekmilieu zijn huidige waarde behouden. Deze waarde is in veel opzichten juist gebonden aan het onregelmatige beloop en de variatie in milieufactoren (zie onder 3).

Bij het aanwijzen van de strook van totaal ca 20 breed speelt ook een rol, dat de beek licht meandert en dus niet steeds hetzelfde beloop heeft. Waar topografische situaties een doelmatige begrenzing vormen, is daarbij aangesloten. Te denken valt aan onder andere (zand)wegen en steilranden. Waar bossen en beekbegeleidende beplanting voorkomen is

de begrenzing in beginsel gebonden aan de bosrand, in die zin, dat de houtopstanden binnen het aangewezen gebied vallen. De relatie tussen beek en houtopstand heeft een wederzijds waardeverhogend effect.

Een tweede motief voor de aanwijzing ligt in de wens dat de waterkwaliteit in de beek niet verslechtert, opdat het huidige fysisch-chemische en biologisch karakter onaangetast blijft. Hiertoe hoeven nauwelijks beperkingen aan het landbouwkundige gebruik te worden opgelegd. Het sinds jaar en dag bestaande gebruik kan worden voortgezet inclusief de in het stroomgebied van de beek normale bedrijfsontwikkeling. Onder "normale bedrijfsontwikkeling" kan o.m. worden begrepen de vrijheid van gewaskeuze op bouwland. Ter voorkoming van eutrofiëring en de daarmee gepaard gaande biologische verarming van het beekmilieu dient het dumpen van drijfmest in het stroomgebied van de Snoeyinksbeek te worden vermeden. Daarbij zal dumpen van organische mest (meer mest op het land brengen dan voor een kwantitatief en kwalitatief goed gewas nodig is) naarmate het dichter bij de beek gebeurt, ernstiger gevolgen hebben.
Verharde wegen, die de beek kruisen, zijn buiten de aanwijzing gelaten, evenals de gronden die binnen het profiel van de aan te leggen Rijksweg 1 vallen. De aanleg van de Rijksweg is dan ook niet aan een vergunning gebonden.

3. Motivering van de aanwijzing

De loop van de Snoeyinksbeek kan weliswaar niet geheel natuurlijk meer worden genoemd, maar het dwarsprofiel is dit in het algemeen wel. Het totale waterregime en de waterkwaliteit zijn zodanig, dat in de beek organismen voorkomen die wijzen op een hoge hydrobiologische kwaliteit.
De aan de beek aansluitende gronden zijn voor ca. de helft agrarische cultuurgronden. Het overige deel bestaat uit bos c.q. houtwallen.
Over de cultuurgronden wordt opgemerkt dat deze in een aantal situaties voor maximaal landbouwkundig gebruik te nat en te weinig draagkrachtig zijn, en op diverse plaatsen buiten de genoemde bos- en wallengte van de beek voorzien zijn van verspreide beplanting, waaronder solitaire bomen.
De vegetatiekundige betekenis van de houtopstanden varieert afhankelijk van bodemeigenschappen en waterhuishouding. Aanwezig zijn onder meer Eiken-berkenbos, Beuken-eikenbos, Eiken-haagbeukenbos en Elzen-Vogelkersbos, soms zeer fraai ontwikkeld met onder meer Slanke sleutelbloem en Smalle beukvaren. Aan de uitmonding, binnen het overstromingsbereik van de Dinkel, komen voorts doornstruwelen voor, restanten van droge rivierduingraslanden, die onder invloed van bemesting en/of overspoeling met te voedselrijk Dinkelwater weliswaar aan waarde hebben ingeboet, maar niettemin nog zeer belangrijk zijn.
Naast de genoemde vegetatiekundige waarden moet met name de grote mycologische waarde worden genoemd van het bos rond het oorsprongsgebied van de beek, het landgoed Boerskotten.

De ornithologische waarden van het natuurmonument komen tot uiting in de betekenis als broedgebied van de volgende minder algemene tot zeer zeldzame vogelsoorten: IJsvogel, Appelvink, Bonte vliegenvanger, Wielewaal, Kleine bonte specht, Houtsnip, Buizerd, Bosuil, Wespendief en ook de Rode wouw heeft hier gebroed (het enig bekende broedgeval in Nederland).
Meer algemene soorten worden in het gevarieerde beekmilieu regelmatig als broedvogel aangetroffen, zoals Winterkoning, Gekraagde roodstaart, Boomkruiper, Boomklever, Glanskopmeeuw, Zwartkop en Tjiftjaf.
Meerdere malen is de Grote gele kwikstaart langs de Snoeyinksbeek waargenomen.

Het belangrijkste natuurwetenschappelijke aspect van deze aanwijzing is het hydrobiologische belang van de Snoeyinksbeek, dat tot uiting komt door het voorkomen van diverse soorten die gebonden zijn aan koel, zuurstofrijk en min of meer stromend water, zoals de kevers Platambus maculatus en Ilybius fuliginosus en de steenvlieg Nemura cinerea.
In wat mindere mate geldt dit ook voor Agabus bipustulatus en Hydroporus memnonius. Genoemd moet ook worden het voorkomen van het Bermpje, een op grond van de Natuurbeschermingswet beschermde vissoort.
De wezenlijke abiotische kenmerken van een laaglandbeek kunnen alsvolgt worden samengevat:

1. In de beek is het water schoon en zuurstofrijk en verhoudingsgewijs koel;
2. de bodem en taluds zijn onregelmatig van samenstelling en opbouw, dat wil zeggen dat er beschaduwde en zonnige plekken in voorkomen, diepe en ondiepe delen, vlakke en steile tot overhangende taluds, in respectievelijk binnen- en buitenbochten;
3. er is altijd water aanwezig, dat vrijwel het hele jaar stroomt;
4. er is een afwisseling in substraten, zoals zand, slib, stenen en organisch materiaal.

De Snoeyinksbeek voldoet aan deze karakteristiek. Weliswaar staat de beek soms gedeeltelijk droog (met name in de zeer droge jaren als 1959, 1976 en 1982), maar door de onregelmatige opbouw blijven op veel plaatsen poelen en ondiepten over, die fungeren als overzomeringsgebied voor de beekfauna.

4. Gebruik

Volgens artikel 12 van de Natuurbeschermingswet moet voor handelingen die de wezenlijke kenmerken van het beschermd natuurmonument aantasten, dan wel schadelijk voor de natuurwetenschappelijke betekenis of ontsierend zijn, vergunning worden aangevraagd. Dit dient krachtens artikel 13, eerste lid, per aangetekende brief te gebeuren. Wellicht ten overvloede wordt erop gewezen, dat de in artikel 12 van de Natuurbeschermingswet bedoelde verbodsbepalingen voor een ieder van kracht zijn.
Het is niet mogelijk op voorhand tot in details aan te geven wat wel en wat niet is toegestaan. In de eerste plaats hangt dit samen met de gevarieerde opbouw van het natuurmonument, in de tweede plaats kunnen handelingen in aard en intensiteit verschillen.
Niettemin kunnen de volgende richtlijnen worden aangehouden:

* In ieder geval niet vergunningplichtig zijn de volgende handelingen:
  - ploegen en inzaaien van bouwland; maaien; oogsten; mesten, voorzover niet meer mest wordt opgebracht dan voor de agrarische gewassen opneembaar is;
  - het vernieuwen van afrasteringen;
  - maaien ten behoeve van de schouw;
  - het onderhouden van duikers;
  - dunning van houtopstanden in het kader van het bosbouwkundig beheer van de aangewezen boscomplexen.

  Het betreft handelingen, die worden verricht binnen het sinds jaar en dag plaats vindend gebruik, alsmede regelmatig terugkerende beheers- en onderhoudswerkzaamheden.

* In ieder geval wel vergunningplichtig zijn de volgende handelingen:
  - het wijzigen van de opbouw van het lengte- en/of dwarsprofiel van de beek alsmede vergravingen van de taluds;
  - het maken van kaden, beschoeiingen, betuiningen, stuwen en duikers;
  - handelingen die wijziging van de waterhuishouding tot gevolg kunnen hebben, zoals begreppelen, wateronttrekking ten behoeve van beregening, het aanleggen van waterlossingen en drainages;
  - het aanbrengen van oppervlakteverhardingen, ophogen, egaliseren en ontgronden;
  - plaatsen en aanleggen van voor verblijf geschikte, al dan niet aan hun bestemming onttrokken voertuigen en onderkomens (waaronder

- bouwen in de zin van artikel 1 van de Woningwet;
- het aanbrengen van onder- of bovengrondse leidingen, installaties of apparatuur met bijbehorende werken of werkzaamheden;
- het gebruiken van bestrijdingsmiddelen, groei- en stoorstoffen in de beek of op de taluds van de beek, alsmede in de onder deze aanwijzing vallende bossen en andere houtopstanden;
- het aanwenden binnen het stroomgebied van de beek van meer organische mest dan voor een kwantitatief en kwalitatief goed gewas noodzakelijk is.

Handelingen, welke buiten het aangewezen gebied worden verricht maar de omschreven wezenlijke kenmerken aantasten, zijn eveneens aan een vergunning gebonden. Indien bijvoorbeeld in het beekdal min of meer parallel met de beekloop een nieuwe waterafvoerende leiding zou worden gegraven zou dat de watervoering van de Snoeyinksbeek direct beinvloeden. Daarmee zou worden ingegrepen in de wezenlijke kenmerken van de beek, zodat een vergunning vereist zou zijn.

* Ten slotte is er een groep van handelingen, waarvan niet bij voorbaat is vast te stellen of een vergunning vereist is, ook omdat de wijze van uitvoering kan verschillen.
Hieronder vallen vormen van recreatiebeoefening, het rooien van houtopstanden op de aangewezen bosgronden en in de aangewezen landschapselementen, het verrichten van achterstallige onderhoudswerkzaamheden aan de beek, het achterlaten of opslaan van voorwerpen of afval, stoffen, specie, bagger, materialen, hulpstoffen of producten van het agrarisch bedrijf en handelingen die de waterkwaliteit aantasten.
In dergelijke gevallen zal de consulent Natuurbehoud van het Staatsbosbeheer in Overijssel behulpzaam zijn bij de beoordeling van de vergunningplichtigheid.

5. Beheersplan

De wet geeft in artikel 14 de mogelijkheid om in overeenstemming met eigenaren en gebruikers van het beschermd natuurmonument een beheersplan op te stellen, Dit beheersplan, dat tot doel heeft het behoud of herstel van de natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis, heeft als gevolg, dat voor handelingen die neergelegd zijn in het beheersplan, geen vergunning op grond van artikel 12 behoeft te worden aangevraagd.
Bij de vaststelling van een beheersplan, waaraan voor betrokkene kosten of lasten zijn verbonden, die redelijkerwijze niet of niet geheel te zijner lasten behoren te komen, kan op zijn verzoek een uitkering worden toegekend.

6. Planologische situatie

a. Streekplan Twente

De aanduidingen, welke op de plankaart van het op 25 mei 1966 vastgestelde Streekplan Twente zijn ingetekend in het dal van de Snoeyinksbeek, zijn de volgende:
* Natuurgebied, voor het gedeelte vanaf de oorsprong van de beek tot aan ongeveer de Veldmatenweg.
* Landschappelijk waardevol landbouwgebied, vanaf ongeveer de Veldmatenweg tot aan de Luttersestraat.
* Natuurmonument voor het loofbos gelegen ten oosten van de Luttersestraat over een afstand van ± 500 meter.
* Landschappelijk waardevol landbouwgebied, tot aan de Denekamperdijk.

* Natuurmonument voor een deel oostelijk van de Denekamperdijk tot aan de monding van de Snoeyinksbeek in de Dinkel.

Deze opsomming weerspiegelt het in landschappelijke en natuurwetenschappelijk opzicht waardevolle karakter van de Snoeyinksbeek.
De Snoeyinksbeek valt in het voorontwerp Streekplan d.d. november 1982 geheel in de zone-aanduiding "Landelijk gebied III", welke wordt omschreven als: "Gebieden, die in het algemeen in landbouwkundig gebruik zijn met grote natuur- en/of landschapskwaliteiten". Bescherming van natuur en landschap wordt van groot belang geacht. Afzonderlijke aandacht krijgen in het voorontwerp de natuurlijke (en potentieel natuurlijke) beken: "Deze beken komen voor handhaving van de kwaliteiten in aanmerking". Op een afzonderlijke kaart van deze (potentieel) natuurlijke beken is de Snoeyinksbeek aangeduid.

b. Bestemmingsplan "Losser-Buitengebied"

Het plan werd vastgesteld op 22 februari 1972.
Gedeputeerde Staten van Overijssel keurden het gedeeltelijk goed op 15 mei 1973, besluit no. 274, afd. 2.
Onherroepelijk werd het plan door het Koninklijk Besluit nr. 30 van 16 november 1977.
De bestemmingen, zoals uitgetekend op de plankaart, geven een even gevarieerd beeld (zie bijlagen):

* De beekloop in het Boerskottenbos draagt de bestemming agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde.
* Tot natuurmonument zijn bestemd het eigenlijke dal van de Dinkel, inclusief de monding van de Snoeyinksbeek, een strook ten noorden van de beek en ten oosten van de Luttersestraat, over een afstand van ± 900 meter, alsmede een deel van het beekdal over een afstand van ± 150 meter, gelegen oostelijk van de Veldmatenweg.
* Tussenliggende delen dragen agrarische bestemming met verschillende kwalificaties: agrarisch gebied, agrarisch gebied van landschappelijke waarde, agrarisch gebied van grote landschappelijke waarde.

De bestemmingen zijn in zoverre sterk versnipperd, dat de eenheid die de Snoeyinksbeek vormt, niet in de bestemmingsregeling tot uiting komt. Na de goedkeuringsprocedure resteert een sterk verminkte bestemmingsregeling, aangezien aan grote delen van de voorschriften (onder meer het aanlegvergunningenstelsel) goedkeuring werd onthouden.

c. Voorbereidingsbesluit

Op 15 juli 1982 heeft de Raad van de gemeente Losser een voorbereidingsbesluit vastgesteld voor het buitengebied.
De Snoeyinksbeek valt binnen het gebied waarvoor een aanlegvergunningvereiste geldt voor diverse werken en werkzaamheden die de natuurwetenscheppelijke en landschappelijke waarde van de beek kunnen aantasten.

d. Bestemming "Rijksweg 1" gemeente Losser

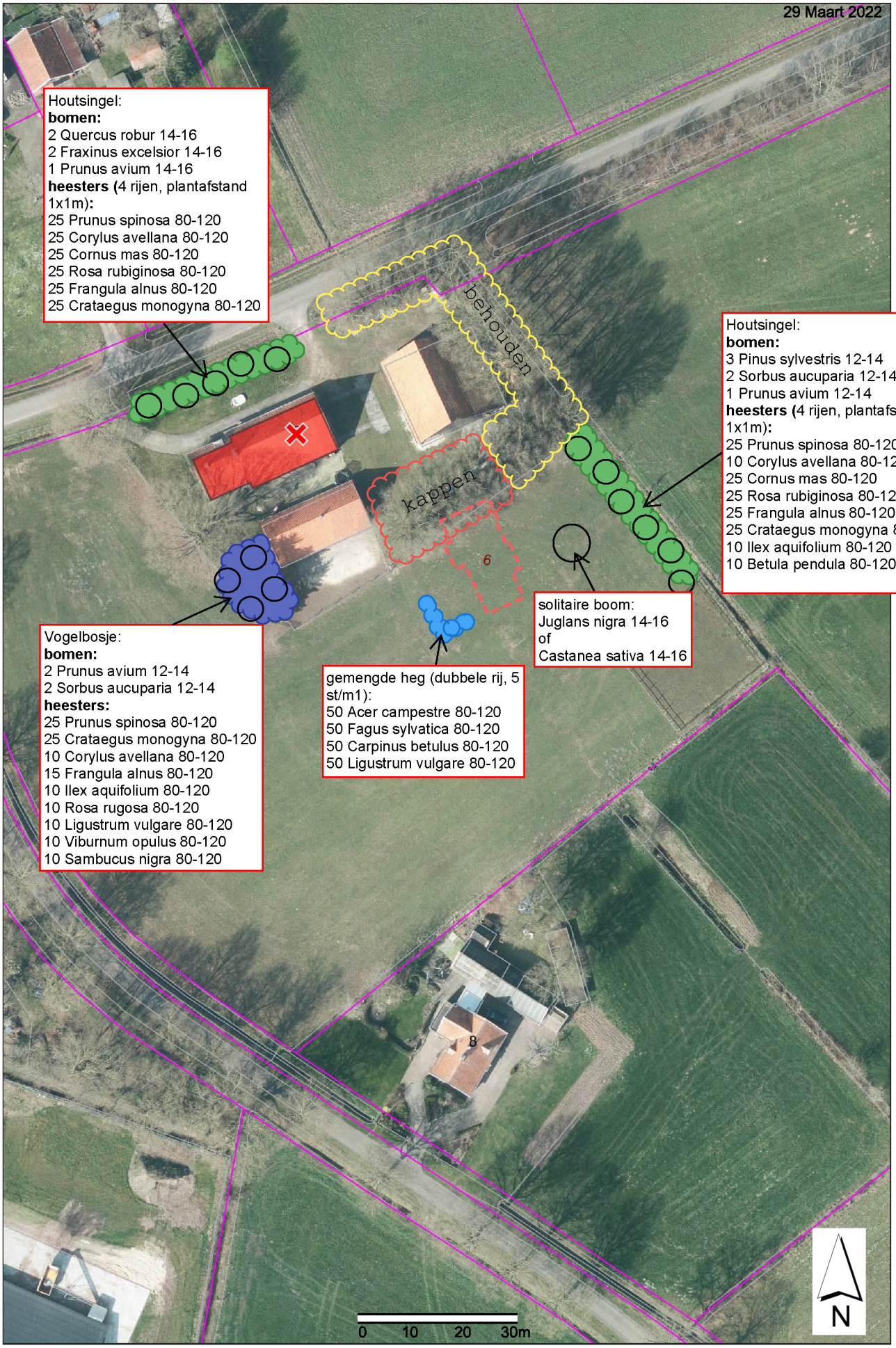
De aanleg van de Rijksweg 1 ten zuiden van Oldenzaal en de Lutte, zal aanzienlijke veranderingen te weeg brengen aan de bovenloop van de Snoeyinksbeek. Het Ontwerp-Rijkswegenplan 1982 voorziet, dat met de uitvoering der werkzaamheden vóór 1990 een aanvang wordt gemaakt. De gemeenteraad van Losser heeft de aanleg planologsch mogelijk gemaakt door de vaststelling van het bestemmingsplan Rijksweg 1, dat thans ter goedkeuring ligt bij Gedeputeerde Staten van Overijssel.
Het Boerskottenbos zal door Rijksweg 1 worden doorsneden.

Volgens het voorstel van het Staatsbosbeheer aan Rijkswaterstaat is het in verband met de natuurwetenschappelijke belangen noodzakelijk dat onder andere de Snoeyinksbeek de Rijksweg onbelemmerd kan kruisen, i.c. door middel van een duiker. Bij de aanleg van de bermsloten zal met de consulent Natuurbehoud bezien worden hoe voorkomen kan worden dat in de winter pekelwater in de beek terecht komt.

e. Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud, deel a (Beleidsvoornemen)

Paragraaf 6.4.4.4. van het Structuurschema vraagt bijzondere aandacht voor de laaglandbeken. De instandhouding van de nog resterende biologisch en/of geomorfologisch waardevolle beekdalen en beken wordt van essentiële betekenis geacht. Op kaart 4 (p. 252) van het Structuurschema staat de Snoeyinksbeek aangewezen als "biologisch of geomorfologisch waardevolle beek".
In paragraaf 6.4.4.4. op pagina 159 onderaan wordt expliciet gesproken over mogelijke toepassing van de Natuurbeschermingswet op waardevolle agrarische cultuurlandschappen (W.A.C.'s). Bij de omschrijving van de W.A.C.'s worden onder meer beken en beekdalen genoemd.
Gewezen wordt op de verantwoordelijkheden van de waterschappen in deze. In paragraaf 7.2 van het Structuurschema is te lezen, dat waterschapsbesturen bij de behartiging van de hun toevertrouwde taak alle hierbij betrokken belangen, waaronder die van natuur- en landschapsbehoud, zorgvuldig dienen af te wegen.

7. Landschappelijk inpassingsplan Holtweg 6, Beuningen

29 Maart 2022
Houtsingel:
bomen:
2 Quercus robur 14-16
2 Fraxinus excelsior 14-16
1 Prunus avium 14-16
heesters (4 rijen, plantafstand 1x1m)**:**
25 Prunus spinosa 80-120
25 Corylus avellana 80-120
25 Cornus mas 80-120
25 Rosa rubiginosa 80-120
25 Frangula alnus 80-120
25 Crataegus monogyna 80-120
behouden
kappen
6
Houtsingel:
bomen:
3 Pinus sylvestris 12-14
2 Sorbus aucuparia 12-14
1 Prunus avium 12-14
heesters (4 rijen, plantafstand 1x1m)**:**
25 Prunus spinosa 80-120
10 Corylus avellana 80-120
25 Cornus mas 80-120
25 Rosa rubiginosa 80-120
25 Frangula alnus 80-120
25 Crataegus monogyna 80-120
10 Ilex aquifolium 80-120
10 Betula pendula 80-120
solitaire boom:
Juglans nigra 14-16
of
Castanea sativa 14-16
Vogelbosje:
bomen:
2 Prunus avium 12-14
2 Sorbus aucuparia 12-14
heesters:
25 Prunus spinosa 80-120
25 Crataegus monogyna 80-120
10 Corylus avellana 80-120
15 Frangula alnus 80-120
10 Ilex aquifolium 80-120
10 Rosa rugosa 80-120
10 Ligustrum vulgare 80-120
10 Viburnum opulus 80-120
10 Sambucus nigra 80-120
gemengde heg (dubbele rij, 5 st/m1):
50 Acer campestre 80-120
50 Fagus sylvatica 80-120
50 Carpinus betulus 80-120
50 Ligustrum vulgare 80-120
8
0 10 20 30m
N

8. Landschappelijk inpassingsplan Volterdijk 8, Beuningen

Hakhoutstruweel langs esrand
hazelaar,vuilboom, inh.
vogelkers meidoorn etc.

Zie dwarprofielschets.

Hakhoutstruweel langs esrand
hazelaar,vuilboom, inh. vogelkers
meidoorn etc.

Bestaande singel
buurman

Windsingel struweel
van wilgen, els en
berken e.d.
hakhoutsfeer

Hoogstamfruit

Hoogstamfruit

Hoogstamfruit

Schraalgrasland

Bomen tweede
grootte

Schraalgrasland
met vernatte
gebiedjes

Elzensingel versterken

Volterdijk

GAZON EN GRAS

NIEUW OPGAAND GROEN

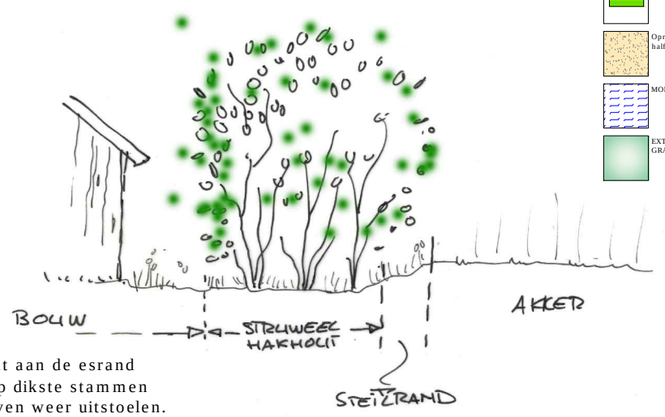
HAKHOUTSINGELS
Hazelaar
Vuilboom
Meidoorn
etc..

HAGEN

Oprit halfverharding

MOERASACHTIG

EXTENSIEF GRASLAND

De struwelen/hakhout aan de esrand
worden regelmatig op dikste stammen
gedund zodat de stoven weer uitstoelen.

Beplantingen zijn indicatief weergegeven
en worden in een nader op te stellen
beplantingsplan uitgewerkt.

Gebouwen zijn als basisvorm weergegeven
en worden door de architect nader
ontworpen.

Relief en bijbehorende schraalgrasland-
ontwikkeling wordt nader bepaald.

bijkerk r.s.
Tuin- en Landschapsarchitecten

Erve Senger

Opdrachtgever :	Hans Senger
Project :	Inpassing woningen
Onderdeel :	Landschapsplan schetsplan
Schaal :	niet op schaal
Formaat:	A3 pdf
Datum :	woensdag 29 januari 2020 22:35:51
Tekening :	SENGER_14.dwg

Hengelosestraat 791, 7521 PA Enschede, T +31 (0)53 435 9956

9. Erfinrichting Harinkweg 7, De Lutte

Harinkweg 7

Legenda

a = Bestaande woning
b = Bestaand bijgebouw, uit te breiden in zuidelijke richting van gestreepte lijn
c = Nieuw bijgebouw
d = Centrale erfruimte met ontsluiting op de Harinkweg. Het erf wordt begrensd door het woonhuis, bijgebouwen, een bestaande beukenhaag en een fruitboomgaard. De erfboom (tulpenboom) staat centraal op het erf

Maatregelen landschappelijke inpassing
e = Aanplant fruitboomgaard en te verplaatsen zakdoekjesboom (Davidia involucrata). Aanplant fruitbomen (malus, pyrus of prunus), maatvoering 10-12 of groter, 5 stuks aanplant met een onderlinge plantafstand van minimaal 6 meter.
f = Aanplant (doortrekken) houtsingel 25 meter en een oppervlakte van 225 m2, aanplant in plantverband 1 x 1 m in driehoeksverband met de soorten ruwe berk (Betula pendula) 10% haagbeuk (Carpinus betulus) 20%, meidoorn (Crataegus monogyna) 20%, vuilboom (Frangula alnus) 20%, hulst (Ilex aquifolium) 5% en sleedoorn (Prunus spinosa) 20% en vlierbes (Sambucus nigra) 5%. Aanplant in de maatvoering 80-100 waarbij de boomvormers in de middelste rijen aangeplant worden, totaal 225 stuks. De soorten worden aangeplant in groepen van minstens 5-7 stuks per soort. Op die manier wordt voorkomen dat langzaam groeiende soorten worden overgroeid door snel groeiende soorten
g= Aanbrengen laanstructuur door aanplant van 8 winterlinde (Tilia cordata) of 8 zilverlindes (Tilia tomentosa), maatvoering 12-14 met een plantafstand van ca. 8 meter
h= Aanplant vogelbosje 80 m2, met de soorten lijsterbes (Sorbus aucuparia) 15%, meidoorn (Crataegus monogyna) 20%, sleedoorn (Prunus spinosa) 20%, krentenboompje (Amelanchier lamarckii) 15%, Gelderse roos (Viburnum opulus) 15%, hulst (Ilex aquifolium) 5% en wilde liguster (Ligustrum vulgare) 10%. Aanplant in de maatvoering 80-100, plantverband 1 x1 meter in driehoeksverband.
i= Omliggende houtwallen en -singels

Landschap op locatie

Het oude hoevenlandschap wordt gekenmerkt als een kleinschalig landschap met bebouwing gesitueerd in verspreide erven. Het werd ontwikkeld nadat de complexen met de grote essen ‘bezet’ waren en een volgende generatie boeren nieuwe ontwikkelingsruimte zocht. Die vonden ze bij kleine dekzandkopjes die individueel werden ontgonnen. Dit leidde tot een landschap dat de zelfde opbouw kent als het essenlandschap, alleen in een meer kleinschalige, meer individuele en jongere variant. Deze kleinere maat en schaal is tevens de reflectie van de natuurlijke ondergrond. Essenlandschap in het klein met samenhangend systeem van es/kamp, erf op de flank, natte laagtes en – voormalige – heidevelden. Het woonperceel is gelegen in een open ruimte in het landschap, in een zogeheten landschapskamer, aan de rand van de noordelijk gelegen 'Harink Esch' en omgeven door volumieuze houtwallen in de directe omgeving. De omliggende structuren zijn nog goed herkenbaar in vergelijking met de historische topografische kaart van 1900 afgebeeld in onderstaand figuur. Een deel van een verdwenen houtwal wordt teruggebracht. De kenmerken van het omringende landschap worden gerespecteerd en het nieuw te bouwen bijgebouw zal aansluiten op het bestaand erfensemble, gekenmerkt met een losse, informele schikking van gebouwen op het erf. Op het erf zal gebruik worden gemaakt van streekeigen beplanting.

PROJECT:	Toevoegen bijgebouw op erf
NAAM:	Familie Hoogwijk
ADRES:	Harinkweg 7
POSTCODE:	7587 NX De Lutte

NUMMER:	21AF080
VERSIE:	Versie 1.2
DATUM:	31-05-21
STATUS:	Definitief

GETEKEND:	A.Veenendaal
BIJLAGE:	-
FORMAAT:	A3
SCHAAL:	1:500

ad fontem
RUIMTELIJK ADVIES

10. Landschappelijk inpassingsplan Beuningerveldweg 3, Beuningen

ARCHI TOM
architecten

1.

N

3

5-5A

Revooi:

1. Nieuw aan te planten hakhoutsingel in organische vorm. De houtsingel kent 4 plantrijen over een lengete van 30 meter met een plantafstand van 1x1 meter. Soortgebruik in een gelijke verhouding bestaat uit inheemse soort zoals: hazelaar, Gelderse roos, Lijsterbes en Vuilboom. Maat van aanplant 80-100 (hoogte in centimeters).

Situatie:

bestaand
kadestrale gemeente: Losser
sectie: P
nummer: 00399
plan: -
kavelnr.: -
Sleuteladres: Beuningerveldweg 3, 7588 RJ Beuningen
schaal: 1:500

Uitbreiding woning voor de familie Kamphuis
a.d. Beuningerveldweg 3 te Beuningen

get. 20231013 gew..

22-106

S00

A3 1a100